ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA

JAZZ

Brian Case · Stan Britt

Stručni savjetnik
Joseph Abend

DODATAK:
jugoslavenski jazz

Više od 400 biografija izvođača · 275 omotnica ploča u boji · 150 fotografija

JAZZ

ilustrirana enciklopedija

mladost

Naslov originala
The Illustrated Encyclopedia of Jazz

Preveo: **DRAŽEN VRDOLJAK**
YU-JAZZ *napisao* **MLADEN MAZUR**

Urednik
Miroslav Kutanjac

Likovni urednik
Ivslav Meštrović

Tehnički urednik
Josip Zdunić

Korektori
Marija Molnar i Zdenka Prpić

Izdavačko knjižarska radna organizacija *Mladost*
Zagreb, Ilica 30

Za izdavača
Branko Juričević

Tisak i uvez »Ognjen Prica«, Zagreb — 1980

Napomena izdavača

Svaki članak u ovoj knjizi popraćen je probranom diskografijom u kojoj je, nakon naziva ploče, u zagradi naveden britanski i američki izdavač; ako je drugi izdavač evropski, a ne britanski, to je također navedeno. Ako neka ploča ima drukčiji naziv u Americi nego u Velikoj Britaniji, najprije je naveden američki naziv i izdavač, a zatim britanski.

Ovaj znak → uz ime označuje poseban članak.

Uvod

U ovoj enciklopediji događaji se, nužno, nižu abecednim redom. Stilovi, škole i nasljednici nadovezuju se uobičajenim načinom od A do Z, od sirovih korijena do današnje rafiniranosti. Improvizirana glazba ne nastaje tako. Porodično stablo jazza neobično je razgranato, a očiti i izravni potomci rijetki su poput središta raja, tako da se o etiketama može govoriti tek u konvencionalnom smislu. Neurednije od kršćanskog braka, porijeklo jazza stalno je podložno novim tumačenjima.

Uobičajena podjela, primjerice na »novu stvar«, »novi val« ili »moderno« očito je i nužno neprecizna. Ni ploče ne pružaju stvaran uvid u pojedino područje aktivna glazbenikovog života: improvizatori doživljavaju i »svoje noći« i noćne more. Poslovna strana svijeta jazza – noćni klubovi, turneje, siromaštvo, pomodarstvo i pritisci diskografskih kuća – narušava kreativnost pa se stvaralačka dosljednost i najprosječnijeg izvođača čini pravim čudom.

Rijetki su glazbenici na dobitku. Neki dosegnu vrhunac u munjevitom uzletu, a zatim »ispare«. Drugi napuštaju dijetu kreativnog integriteta i suhu koricu kruha u korist sigurnosti predvidljivih glazbenih vrsta. Ponekad – kao u toku četrdesetih ili šezdesetih godina – glazbena revolucija zatekne glazbenika i skrene njegov rad na sporedan kolosijek zanimanja javnosti. Poput svakog zdravog organizma ni jazz ne živi isključivo od najnovijih trendova i najvećih uspjeha: kontinuitet i tradicija njegove su bitne osobine. Nema smisla govoriti o praznini koja je nastala smrću Charlieja Parkera ili Johna Coltranea. Veliki inovatori niču na bogatom tlu jučerašnjih tradicija koje su bile prekjučerašnje revolucije.

Poklonici jazza vole se svađati: pristaše tradicionalnog sukobljavaju se s »modernistima«, »akustičari« s »elektroničarima«, harmonija stoji sučelice »free« muziciranju. Autori ove enciklopedije učinili su veliki napor da izbjegnu osobna opterećenja i slijepa uvjerenja, no pojedini će članci – kao i oni kojih nema – nesumnjivo izazvati oprečna mišljenja. Zbog nedostatka prostora, bluesu je posvećeno malo pažnje; blues zaslužuje posebnu knjigu. Jazz-rock, pomak od »srednje struje«, uvršten je kao najvjerojatnije polazište mladog, današnjeg poklonika jazza, ne toliko zbog svog glazbenog sadržaja. Najnovija dostignuća u evropskoj improviziranoj glazbi – ili, ako hoćete, u japanskoj, jer jazz je postao međunarodnim fenomenom – nisu mogla biti adekvatno objašnjena u vodiču kroz više od pola stoljeća žive diskografije.

Ploče do kojih se više ne može doći izostavljene su. Kulturna baština teško se sporazumijeva s trgovinom, pa se strastveni sakupljač jazz ploča obično može pronaći kako pretura po policama trgovina rabljenih ploča. Gdje god je to bilo moguće, izdanja koja postoje na tržištu dobila su prednost pred opskurnim izdanjima, ali u nepostojanom svijetu obnovljenih izdanja opticaj je jedina konstanta.

Jazz je živa glazba. Svaki lokalni glazbenik kojega u toku godine marljivo slušate u najbližem klubu ili baru dat će vam točniju sliku o jazzu negoli površan uvid u gostovanje nekog američkog velikana.

Pokojni alt-saksofonist Julian Cannonball Adderley s bratom Natom.

Muhal Richard Abrams

Nakon nekoliko godina sviranja hard-bopa s grupom Modern Jazz Two +3, čikaški klavirist Muhal Richard Abrams osnovao je Experimental Band, kako bi proširio obzore jazza. To ga je dovelo do osnivanja Udruženja za promicanje kreativnih glazbenika (Association for the Advancement of Creative Musicians – AACM), 1965. godine, koje je privuklo mnoge među najboljim mladim glazbenicima iz Chicaga. Bili su to Roscoe Mitchell, Joseph Jarman, Lester Bowie, Malachi Favors, Charles Clark, Steve McCall, Henry Threadgill, Bill Brimfield, Fred Anderson, Kalaparusha Maurice McIntyre, Lester Lashley, Leo Smith, Anthony Braxton, Leroy Jenkins, Jack de Johnette. Prvi Muhalov album, **Levels & Degrees Of Light,** iako hendikepiran slabom kvalitetom snimke, daje poprilično uvid u njegova glazbena istraživanja. Ugođaji su obavijeni tajanstvenošću – u temi **Levels & Degrees** čuje se intenzivna vokaliza i nagli prolomi skladnog kaosa. U skladbi **The Bird Song** poetsku recitaciju prati zvuk prodornih i ugođajnih instrumenata poput zviždaljki. Na slijedećem albumu, **Young At Heart, Wise In Time,** do velikog izražaja dolazi njegovo sviranje klavira koje je do tada evoluiralo u višeslojnu mješavinu bopa, stridea, avangardnih *clustera* i disonanci.

Muhalov je utjecaj na jazz-glazbenike iz Chicaga golem. Art Ensemble i Anthony Braxton umnogome su se inspirirali njegovim radom i slobodnom, eksperimentalnom atmosferom koju je potakao. Može ga se čuti kako svira klavir s Art Ensembleom **(Fanfare For The Warriors),** klavir i obou na jednom od ranih albuma Josepha Jarmana **(As If It Were The Seasons),** te klavir, čelo i alt-klarinet na prvom Braxtonovom albumu, **Three Compositions of New Jazz.**

Diskografija:
Muhal Richard Abrams, Levels & Degrees Of Light (Delmark/Delmark)
Muhal Richard Abrams, Young At Heart, Wise In Time (Delmark/Delmark)
Art Ensemble Of Chicago, Fanfare For The Warriors (Atlantic/Atlantic)
Joseph Jarman, As If It Were The Seasons (Delmark/Delmark)
Anthony Braxton, Three Compositions Of New Jazz (Delmark/Delmark)
Duet (Arista/Arista)

Cannonball Adderley

Julian »Cannonball« Adderley rođen je 1928. na Floridi, a 1955. dolazi u New York i afirmira se u kategoriji glazbenika na samom vrhu. U biti učenik Charlieja Parkera, taj je altist svirao »na prvu loptu«, ritmičkom izravnošću koja je naglašenija u njegovu kasnijem radu. Susret s Milesom Davisom – **Somethin' Else** – na stanovit način mu se osvetio, jer je trubač svirao toliko jezgrovito, da je Cannonball zvučao apsolutno brbljavo. Njegov rad u grupi Milesa Davisa od 1957 – **Milestones, Kind Of Blue** – bio je zanimljiv zbog postignutog napretka; naučio je koristiti pauze, odmjerenost u fraziranju i alterirane akorde. Harmonija i modusi bili su velika preokupacija grupe u kojoj su i Miles i Coltrane nastojali izbjeći konvencionalnu harmonizaciju. Cannonballova suradnja s aranžerom Gilom Evansom rezultirala je majstorskim albumom, **Pacific Standard Time,** na kojemu se altistov legato-stil pretapao u orkestracije koje su reinterpretirale klasične teme jazza – **Manteca, Round Midnight, King Porter Stomp.**

Adderleyjev ugovor s tvrtkom Riverside udružio ga je s gitaristom Wesom Montgomeryjem, klaviristom Billom Evansom i nizom drugih glazbenika, no presudan je prodor nadošao formiranjem njegova kvinteta. Prvi album, **Them Dirty Blues,** na kojem je solističku ulogu podijelio sa svojim bratom, trubačem Natom, prodao se više od svih ranijih snimki zajedno. Taj je uspjeh možda bio i posljedicom soul-hit skladbe Bobbyja Timmonsa, **This Here,** pa je grupa u svoj repertoar sve češće počela uvrštavati takve ritmički naglašene brojeve blues-ugođaja – **Work Song (The Japanese Concerts)** i **Mercy, Mercy, Mercy (Mercy, Mercy, Mercy).** S Timmonsom na klaviru, koji je došao iz Messengersa Arta Blakeyja, te sa čvrstom ritam-sekcijom Sam Jones (bas) – Louis Hayes (bubnjevi), kvintet je postao lučonošom komercijalno uspješnog soul-vala. Sastavu se pridružio Joe Zawinul, kao zamjena za Timmonsa, autor skladbe **Mercy,** a pridružio se i multiinstrumentalist Yusef Lateef.

Iako nijedan od braće Adderley nije bio posebno originalan, njihova je glazba, sa svojim snažnim naglaskom na korijenima, pomogla popularizaciji jazza u razdoblju kada su radikalni preokreti – atonalnost, poliritmička kompleksnost, zvučna ekspresivnost – odvlačili publiku s koncerata. Vesela glazba, ali – tim bolje! Cannonballova smrt (od srčanog udara, 8. kolovoza 1975) teško je pogodila svijet jazza, jer je on bio susretljiv čovjek, uvijek spreman da pomogne mladim talentima – na primjer Wesu Montgomeryju.

Somethin' Else (Blue Note): Miles u prvom planu.

Diskografija:
Somethin' Else (Blue Note/Blue Note)
Miles Davis, Milestones (CBS/CBS)
Miles Davis, Kind Of Blue (CBS/CBS)
Gil Evans, Pacific Standard Time (Blue Note/Blue Note)
Them Dirty Blues, Now Cannonball & Eight Giants (Milestone/Milestone)
The Japanese Concerts (Milestone/Milestone)
Mercy, Mercy, Mercy (Capitol/Capitol)
Phenix (Fantasy/—)
Coast To Coast (Milestone/Milestone)

Bernard Addison

Iako ne baš u modi među današnjim gitaristima, Bernard S. Addison (rođen 1905. u Annapolisu, Maryland) je bio jedan od najboljih glazbenika koji su se javili dvadesetih godina. U biti gitarist ritam-sekcije koji koristi način sviranja u akordima, Addison i njegovo dosljedno muziciranje dali su dosta impulsa i poleta kako brojnim sastavima s kojima je surađivao, tako i velikom broju snimki na kojima je sudjelovao. Kao dijete svirao je mandolinu. Najprije je radio s nekoliko manje poznatih

grupa, uključujući onu Sonnyja Thompsona (s kojim je došao u New York). Između 1925–1929. bio je uglavnom angažiran u klubu Small's, u kojemu je svirao gitaru i bendžo, a kasnije je vodio orkestar. Od 1928. svirao je isključivo gitaru. Svirao je i s Claudeom Hopkinsom, bivšim školskim prijateljem (početkom dvadesetih godina zajedno su vodili jedan sastav). Bio je član velikog orkestra koji je 1930. u njujorškom Cocoanut Groveu pratio Louisa Armstronga (→) – **V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), 1928–1930, Vols 5 & 6**; iste godine Addison je snimao s grupom Mileage Makers Bubbera Mileya (→) – **Bubber Miley & His Friends: 1929–1931.** Žestoko je »začinio« ritam-sekciju Flatcher Henderson (→) Orchestra (1933–1934) **(Fletcher Henderson Story i Fletcher Henderson Story, Vol 4, Complete Fletcher Henderson/Fletcher Henderson, Vol 2 i The Big Bands/Ridin' In Rhythm).**
Prije Hendersona, nastupao je s Artom Tatumom (→). U toku suradnje s Hendersonom snimao je s kolegama iz orkestra, uključujući Colemana Hawkinsa (→) i Henryja »Red« Allena (→) **(Recordings Made Between 1930 and 1941)** – i s Horaceom Hendersonom (→) **(The Big Bands/Ridin' In Rhythm),** sve 1933. Nakon nastupa s Fletcherom Hendersonom, Addison je postao prijateljem Adelaide Hall (surađivali su i ranije, s Tatumom); zatim je gitarist vodio vlastiti sastav na angažmanima u njujorškim klubovima Famous Door i Adrian's Tap Room (1935). Godine 1935. ponovno je snimao s Allenom i Horaceom Hendersonom **(Henry Allen & His Orchestra 1934–1935),** a u čast nastupa njegove grupe u klubu Adriana Rollinija (→) u 48. ulici, snimao je za tvrtku Victor (uz prisustvo multiinstrumentalista Rollinija).
Te snimke (isti sastav, pod imenom Freddieja Jenkinsa, realizirao je u istom terminu još nekoliko naslova) vjerojatno prikazuju najbolje osobine Addisonova ritmičkog udara koji je on postojano unosio u ovu i druge grupe s kojima je surađivao. Radio je kao solo-pratitelj vokalne grupe Mills Brothers (1936–1938), s kojom je 1936. gostovao u Evropi, a u tom razdoblju snimao je i s Bennyjem Carterom (→), koji je tada živio u Velikoj Britaniji **(Swingin' At Maida Vale).** Otprilike u to doba djelovao je i u grupi sa dva gitarista, s Teddyjem Bunnom (→); nastupao je s Mezzom Mezzrowom **(The Big Apple),** a zatim s violinistom Stuffom Smithom (→) (1938–1939). Vodio je vlastite grupe, svirao sa Sidneyjem Bechetom (→) **(Sidney Bechet, Vol 2),** Colemanom Hawkinsom **(The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry)** i Redom Allenom **(Harlem On Saturday Night)** – sve do 1940; zatim se prijavio u vojsku. Vodio je vlastiti vojnički sastav, nakon čega se pridružio orkestru Snuba Mosleyja. Nekoliko godina radio u Kanadi, a bio je i članom *all stars* Fletcher Henderson Reunion Banda **(The Big Reunion),** 1957. godine.
U toku druge polovine pedesetih godina koncertirao je s grupom Ink Spots, zatim je pratio Juanitu Hall (1960), a iste je godine nastupio na Newport Jazz Festivalu s Eubiem Blakeom (→). S tim klaviristom i skladateljem nastupio je na albumu **Wizard Of The Ragtime Piano.** Šezdesetih godina nastavio je raditi kao solist, a u New Yorku je snimao s trubačem Johnnyjem Letmanom i alt-saksofonistom Peteom Brownom (→) **(Pete's Last Date).** No, tada je Bernard Addison već počeo učiti klasičnu gitaru, a zatim je postao nastavnik gitare.

Diskografija:
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), 1928–1930, Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Bubber Miley & His Friends Friends 1929–1931 (RCA Victor – Francuska)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/ **The Fletcher Henderson Story, Vol 4** (CBS)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS — Francuska)
Jelly Roll Morton, Vols 1, 7 (RCA Victor – Francuska)
Various, The Big Bands (Prestige)
Ridin' In Rhythm (World Records)
Henry Allen & His Orchestra 1934–1935 (Collector's Classics)
Various, Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special« (RCA Victor – Francuska)
The Complete Fletcher Henderson (RCA Victor)/ **Fletcher Henderson, Vol 2** (RCA Victor – Francuska)
Benny Carter, Swingin' At Maida Vale (—/Ace of Clubs)
Milton »Mezz« Mezzrow/ (Frankie Newton), The Big Apple (RCA Victor – Francuska)
The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry (—/London)
Various, Harlem On Saturday Night (—/Ace of Clubs)
The Fletcher Henderson All Stars, The Big Reunion (Jazztone/—)
Pete Brown, Pete's Last Date (—/77) – prvobitno izdano kao **Bernard Addison, High In A Basement** (—/77)

Joe Albany

Rođen 1924, legendarni je klavirist trebao čekati do sedamdesetih godina kako bi stekao priznanje kritike. Jedan od najboljih bijelih be-bop klavirista četrdesetih godina – uz Georgea Wallingtona, Ala Haiga i Dodu Marmarosu – Albany je svirao s Charliejem Parkerom, iako su snimke njihove suradnje objavljene tek 1976 **(Yardbird In Lotus Land).** Albanyjev ugled godinama se zasnivao na dvije ploče, **The Aladdin Sessions** i **The Right Combination,** među kojima stoji jedanaestogodišnji raspon. Na prvoj, klavirist svira na četiri snimke s Lesterom Youngom, a druga, sada povučena iz kataloga, snimka je neformalnog susreta u dnevnoj sobi snimatelja Ralpha Garretsona i predstavlja veoma talentiranog Albanyja s još jednim velikim osamljenikom, tenoristom Warneom Marshom. Prošlo je četrnaest godina prije negoli se ponovno pojavio na ploči, ovaj put bez pratnje, dobar kao i obično **(Joe Albany At Home).** Njegovi se albumi od tada redovito pojavljuju na tržištu i izgleda da se njegova karijera napokon pokrenula s mrtve točke.

Proto-Bopper (Spotlite): zamišljeni Joe Albany.

Što se tehnike tiče, Joe Albany posjeduje karakterističan udar i osjećaj za ritam, raspolaže neograničenim repertoarom izražajnih mogućnosti kojima iskazuje bogatstvo svoje mašte. U njegovim najboljim ostvarenjima osjeća se lirska pregnantnost koja priziva uzlete Parkera, njegove trajne inspiracije.

Diskografija:
Lester Young, The Aladdin Sessions (Blue Note/Blue Note)
Charlie Parker, Yardbird In Lotus Land (—/Spotlite)
The Right Combination (—/Riverside)
Joe Albany At Home (—/Spotlite)
Proto-Bopper (—/Spotlite)
Birdtown Birds (—/Steeplechase)
Joe Albany & Niels Pedersen (—/Steeplechase)

Henry »Red« Allen

»Red« Allen – jedan od naprednih glazbenika koji su se javili potkraj dvadesetih i početkom tridesetih godina.

Henry James »Red« Allen (rođen 1908. u New Orleansu, Louisiana, umro 1967. u New York Cityju) bio je, uz Louisa Armstronga (→) i Roya Eldridgea (→), najistaknutiji trubač-stilist tridesetih godina. Sin Henryja Allena (1877–1952), vođe jednog *brass-banda* iz New Orleansa, Red Allen započeo je na violini i alt-saksofonu, da bi zatim prešao na trubu. Nakon angažmana s vodećim glazbenicima New Orleansa poput Georgea Lewisa (→) i Johna Handyja (→), te Sidneyja Desvignesa na parobrodu »Island Queen«, Allen je 1927. postao članom Jazz Banda Kinga Olivera (→). S Clarenceom Williamsom (→) je iste godine doživio diskografski debi. Zatim se vratio u New Orleans da bi svirao s Walterom Pichonom, te s Fateom Marableom (1928–1929) na riječnim brodovima. Po povratku u New York (1929), Allen je prvi put snimao pod vlastitim imenom **(Henry Red Allen & His New York Orchestra, Vols 1, 2: 1929)** u društvu blues-pjevačice Victorije Spivey, te instrumentalista Alberta Nicholasa (→), J. C. Higginbothama (→), Charlieja Holmesa i Luisa Russella (→), sve kolega iz Russellova sastava kojega je slijedeće godine Allen postao istaknutim članom. Glazba s tih snimki postojano je visoke kvalitete, a Allenovo sviranje trube najsvjetliji je individualni doprinos. Kao što pokazuju te snimke, Allenov je osnovni stil već bio izgrađen; stil koji je, iako pod očitim utjecajem Louisa Armstronga, imao originalnosti. Njegovo muziciranje odlikovalo se pouzdanim osloncem na ritam, ali uz ritmičku fleksibilnost koju su posjedovali rijetki trubači toga razdoblja i neodoljiv emocionalni pristup; u tehničkom pogledu imao je tek poneki nedostatak. Allenovi osobiti tonski efekti – *glissanda* i »dohvati«, postizavani vještom »tehnikom jezika«, učinila su ga, s Armstrongom, pripadnikom avangarde s kraja dvadesetih i početka tridesetih godina. S Russellom je snimio niz izvanrednih sola.
Poput Olivera i Allen je počinjao razmišljati na način koji je izlazio iz okvira 2/4 i 4/4 simetrije. Njegov intenzivan, pravi duhački ton, žestina i napredna harmonijska koncepcija najbolje se iskazuje u najuspjelijim solima s Russellom, kao **Saratoga Shout, Doctor Blues, Jer-**

Feeling Good (CBS). Don Ellis nazvao je Reda Aliena »...najkreativnijim i najavangardnijim trubačem u New Yorku«.

sey Lightning, Panama, Song Of the Swanee (The Luis Russell Story) i **It Should Be You, Feeling Drowsy (Henry Red Allen, Vol 1).**

Allen je 1932. napustio Russella, 1933. je surađivao s Charliejem Johnsonom, a zatim se pridružio Fletcheru Hendersonu (→), s kojim je 1932. na kratko svirao. S Hendersonom je ostvario nekoliko briljantnih sola u raznim skladbama, uključujući **Wrappin' It Up, Rug Cutter's Swing (Henderson – 1934), 'Yeah Man!, Queer Notions, King Porter Stomp (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4)**, te **Night Life, Nagasaki** i drugu verziju teme **Queer Notions (Jazz Pioneers/Ridin' In Rhythm).**

S Colemanom Hawkinsom (→), kolegom iz Hendersonova orkestra, Allen je često postizavao najbolje rezultate, stimulirajući pritom tenorista primjerice u dvije gore navedene verzije skladbe **Queer Notions.** Na jednom Hawkinsovom snimanju iz 1933. Allenova se truba zažarila u **Jamaica Shoutu** i **Heartbreak Bluesu (Jazz Pioneers/Ridin' In Rhythm). Ride, Red, Ride, St Louis Wiggle, Harlem Heat** i **Red Rhythm** daljnje su četiri snimke na kojima Allenovo muziciranje postiže izuzetnu ekspresivnost; tada je bio članom Mills Blue Rhythm Banda.

Snimao je i s Billie Holiday (→) (1937), **The Golden Years, Vol 2,** te sa Sidneyjem Bechetom (→) (1941), **Sleepy Time Down South** i Jamesom P. Johnsonom (→), **Father Of The Stride Piano.** Allen je snimio izvrsna sola s Kingom Oliverom **(King Oliver, Vol 2: 1929–1930),** Jelly Roll Mortonom **(Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers (1927–1930), Vol 1)** i Lionelom Hamptonom (→) **(Lionel Hampton's Best Records, Vol 3: 1939–1940).** Rezultati kombinacije Allen-Russell mogu se čuti i na albumu **Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra.**

Osim različitih diskografskih aktivnosti s prijelaza tridesetih u četrdesete godine, Allenova karijera, nakon Hendersona, uključila je 25-mjesečni angažman s Mills Blue Rhythm Bandom, te tri i pol godine nastupanja u velikom orkestru koji je pratio Louisa Armstronga **(V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6).**

Potkraj 1940. osnovao je sekstet kojega je dugogodišnji Allenov suradnik, J. C. Higginbotham, bio važnim članom od 1947 **(The Very Great Henry Red Allen, Vol 1).** Niz Allenovih sastava, s liderovom eksplozivnom trubom i simpatičnim vokalima kao najzapaženijim elementima, održao se do pedesetih godina, a nastupao je na nizu dugih angažmana po vodećim klubovima SAD. Između 1954–1965. Allen se stalno pojavljivao kao solistička atrakcija u njujorškoj dvorani Metropole.

Prvi put je nastupao u Evropi sa sastavom Kida Oryja (→) (1959), da bi se šezdesetih godina nekoliko puta vratio kao solist u Veliku Britaniju. Neposredno nakon jedne od takvih turneja, Allen je 1967. umro u New Yorku od raka.

Jedno od najuspješnijih Allenovih snimanja u kasnijem razdoblju karijere održano je u ožujku 1957, u društvu starih prijatelja poput Hawkinsa, Higginbothama, Bustera Baileyja (→) i Cozyja Colea (→). Ono je rezultiralo vrhunskim muziciranjem svih navedenih, uključujući seriju prekrasnih trubačkih sola na svakome od deset snimljenih brojeva, a sola na **I Cover The Waterfront, Sweet Lorraine, 'S Wonderful** i na ponovljenoj snimci **Ride, Red, Ride,** naročito su vrijedna pažnje **(The Very Great Henry Red Allen, Vol 2).** Zapravo, Allenovo se sviranje moglo usporediti s najvećim domašajima njegovih mlađih dana, npr. na glasovitom snimanju koje je organizirao Spike Hughes **(Spike Hughes & His All American Orchestra).**

U kasnijem razdoblju karijere Allen je gostovao u tri istaknute televizijske emisije, *Chicago & All That Jazz, The Sound Of Jazz* i *Profile Of The Arts.* Postojano Allenovo muziciranje, primjerice na dva albuma koja je snimio na samom kraju karijere, **The Henry Allen Memorial Album/Mr Allen – Henry Red Allen** i **Feeling Good,** najbolje je opisao Don Ellis (→), trubač sasvim različite epohe, u često spominjanoj izjavi iz 1965: »Red Allen je najkreativniji i najavangardniji trubač u New Yorku.«

Diskografija:
King Oliver, Vols 1, 2 (RCA Victor – Francuska)
Henry »Red« Allen, Vols 1–4 (RCA Victor – Francuska)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/—)
The Luis Russell Story (—/Parlophone)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
The Complete Fletcher Henderson (RCA Victor)/
Fletcher Henderson, Vols 1–3 (RCA Victor – Francuska)
Various, Jazz Pioneers (Prestige)
Ridin' In Rhythm (World Records)
Fletcher Henderson, Henderson – 1934 (—/Ace Of Hearts)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 and 1941 (CBS – Francuska)
Spike Hughes & His All American Orchestra (London/Ace of Clubs)
The Mills Blue Rhythm Band (Jazz Panorama – Švedska)
Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers (1927–1930), Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 2 (Columbia/CBS)
Sidney Bechet, Vol 1: »Sleepy Time Down South« (RCA Victor – Francuska)
James P. Johnson, Father Of The Stride Piano (Columbia/—)
Henry Allen & His Orchestra Vols 1–4 (Collector's Classics/—)
The Very Great Henry Red Allen, Vols 1, 2 (Rarities/—)
Various, Harlem On Saturday Night (—Ace of Hearst)
Lionel Hampton's Best Records, Vol 3 (1939–1940) (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), 1928–1930, Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Louis Armstrong, Swing That Music (MCA/Coral)
The Henry Allen Memorial Album (Prestige)/
Mr. Allen – Henry Red Allen (Xtra)
Henry Allen, Feeling Good (Columbia/CBS)

Mose Allison

Klavirist i skladatelj, rođen 1927. u Tippu, Mississippi; njegov je opus prožet početnim blues-utjecajima Tampa Reda, Memphisa Slima i Sonny Boy Williamsona, usprkos kasnijim tragovima be-bopa. Prva Allisonova skladba, niz impresionističkih vinjeta **The Back Country Suite (Mose Allison),** ostaje njegovim najboljim ostvarenjem, u kojemu se uočava odmjerenije i nesvjesnije traganje za korijenima negoli je to bio slučaj potkraj pedesetih godina. Njegovi vokalni istupi u skladbama poput **Blues** i **One Room Country Shack** neobično su privlačni i utjecali su na Georgieja Famea. Njegovo povremeno sviranje trube na kasnijim albumima prilično je nesigurno. Allison je odličan suradnik, primjerice Ala Cohna, no šarm njegovih ranih suita nikada se nije ponovio.

Diskografija:
Mose Allison (Prestige/Prestige)

Albert Ammons

Albert C. Ammons (rođen 1907. u Chicagu, Illinois) bio je možda najpoznatiji i vodeći predstavnik boogie-woogie klavira, stila sviranja koji se lako raspoznaje po stalnoj osminskoj ostinato-figuri lijeve ruke, a nadopunjuje je snažno ritmičko sviranje desne ruke.

Ammons, otac pokojnog tenor-saksofonista Eugenea »Genea« Ammonsa (→), afirmirao se dvadesetih godina kao klavirist brojnih klubova svoga rodnog grada. Klavir je počeo svirati u desetoj godini, a 1929. nastupao je s Louisiana Stompersima Francoisa Moseleyja, te kao drugi klavirist u sastavu William Barbee & His Headquarters (1930–1931). Godine 1934. Ammons je u Chicagu okupio mali sastav koji je svirao do 1938. Godine 1936. započinje diskografsku karijeru s grupom koja je obuhvaćala trubača Guya Kellyja, basista Israela Crosbyja (→) i bubnjara Jimmyja Hoskinsa – **Boogie Woogie Stomp.**

Godine 1938. napustio je Chicago s kolegom klaviristom Meadeom Lux Lewisom (→), na sugestiju Johna Hammonda. U New Yorku duo se udružio s još jednim klaviristom, Peteom Johnsonom (→), te su nastupali zajedno i samostalno, često s »vikačem bluesa«, Joeom Turnerom (→). Njihova je suradnja koincidirala s velikom popularnošću boogie-woogie glazbe. Trio je svirao na jednom od Hammondovih koncerata pod nazivom »Spirituals To Swing« (u prosincu 1938) **(John Hammond's Spirituals To Swing),** s Ammonsom koji je sudjelovao u produkciji trojice klavirista **(Cavalcade Of Boogie),** te pratio country-blues pjevača i gitarista Big Bill Broonzyja (→). Godine 1938. Ammons je snimao i za Kongresnu biblioteku **(The Complete Library Of Congress Boogie Woogie Recordings),** a u prosincu je trio Ammons-Lewis-Johnson snimio žestoku temu **Boogie Woogie Prayer,** sastavljenu iz dva dijela **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie),** perfektnu definiciju vrhunskog boogie-woogie muziciranja. **Cafe Society Rag,** snimljen u istom terminu s pjevačem Turnerom, odnosi se na značajnu njujoršku dvoranu u kojoj je nastupao taj boogie-trio. U veljači 1939. Ammons i Johnson snimili su, svaki posebno, dvije boogie-woogie teme s trubačem Harryjem Jamesom (→). **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie);** riječ je o čudnoj kombinaciji u kojoj su, međutim, sva trojica uspješno nastupili.

Godine 1939. Ammons je nekoliko puta snimao i za tvrtku Blue Note **(Blue Note's Three Decades Of Jazz**

– 1939 to 1949 – Vol 1), kao solist (Boogie Woogie Stomp) i kao član Port of Harlem Jazzmena Frankieja Newtona (Port Of Harlem Blues). Iste se godine pojavilo još nekoliko Ammonsovih samostalnih ploča za još jednu slavnu jazz-etiketu, Riverside (Giants Of Boogie Woogie). Potkraj 1939. Ammons je ponovno gostovao na koncertu »Spirituals To Swing«, kada je odsvirao dva solidna korusa u *jam session* tretmanu teme **Lady Be Good,** u društvu Basiejevog (→) orkestra i Goodmanovog (→) seksteta. U svibnju 1941. duo Ammons-Johnson (s nepotrebnim bubnjarem Jimmyjem Hoskinsom) snimio je nekoliko izvrsnih boogie-izvedbi za tvrtku Victor **(29 Boogie Woogie Originaux),** no one su se pokazale posljednjim Ammonsovim snimkama do 1944, dijelom zbog zabrane diskografskog rada sa strane udruženja muzičara, a dijelom zbog nezgode u kojoj je ostao bez vrška jednog prsta pokušavajući prirediti sendvič. Nedugo nakon nesreće ponovno se aktivirao na koncertnim nastupima. Tada su Ammons i Johnson stalno surađivali nastupajući po velikim američkim gradovima; bili su osobito omiljeni među pripadnicima »kreme« Hollywooda. Godine 1944. Ammons se ponovno vratio u studio za snimanje, ovaj put tvrtke Commodore, sam i u pratnji vlastite grupe Rhythm Kings **(Commodore Jazz, Vol 1)** koja je uključivala Hot Lips Pagea (→), Dona Byasa (→), Big Sid Catletta (→), Vica Dickensona (→) i starog kolegu iz Chicaga, Israela Crosbyja. Bez obzira na njihov doprinos tom snimanju, Ammonsova moćna klaviristička svirka, osobito u temi **Bottom Blues,** zaslužuje posebno priznanje, nesumnjivo inspirirana i poticajnim Catlettovim bubnjanjem.

Između 1946–1949. Ammons je snimao za Mercury.

Najtipičnije Ammonsove izvedbe za Mercury naći će se na albumima **Boogie Woogie Piano Stylings** i **»Jug« Sessions,** od kojih je prvi hendikepiran pojedinim prosječnim blijedim skladbama, dok na drugom, u brojevima poput **St Louis Blues,** sudjeluje i Ammonsov sin Gene. Godine 1946. Joe Turner i Ammons ponovno su se udružili radi jednog snimanja za tvrtku National **(Joe Turner Sings The Blues, Vol 2),** a korpulentni svirači zvuče uzbuđujuće kao i ranije. Sredinom četrdesetih godina došlo je, međutim, do zastoja u Ammonsovoj karijeri zbog privremene paralize ruku.

Posljednjih desetak godina života proveo je u Chicagu, gdje je nastavio svirati, s izuzetkom 1949. godine kada se pridružio Lionelu Hamptonu (→) sa čijim je orkestrom snimao i nastupao. Albert Ammons, čije je muziciranje pod utjecajem Jimmyja Yanceyja (→) godinama oduševljavalo brojne slušatelje, umro je u prosincu 1949.

Diskografija:
Albert Ammons, Boogie Woogie Stomp (Swaggie – Australija)
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Various, The Complete Library Of Congress Boogie Woogie Recordings (Jazz Piano/—)
Various, Cafe Society Swing & The Boogie Woogie (Swingfan – Njemačka)
Various, Blue Note's Three Decades Of Jazz – 1939 to 1949 – Vol 1 (Blue Note)
Various, Kings of Boogie Woogie (Blue Note/—)
Various, Giants Of Boogie Woogie (Riverside/—)
Various, 29 Boogie Woogie Originaux (RCA Victor – Francuska)
Various, Commodore Jazz, Vol 1 (—/London)
Various, Boogie Woogie Man (RCA Victor – Francuska)
Gene Ammons, »Jug« Sessions (EmArcy/—)
Various, Boogie Woogie Trio (—/Storyville)
Albert Ammons, Boogie Woogie Piano Stylings (Mercury – Holandija)

Gene Ammons

Rođen 1925, sin boogie-woogie klavirista Alberta Ammonsa, tenorist Gene »Jug« Ammons bio je jedan od najomiljenijih čikaških glazbenika. U osamnaestoj godini svirao je u sastavu Kinga Kolaxa, a zatim u liniji saksofona orkestra Billyja Eckstinea. Godine 1949. naslijedio je Stana Getza u orkestru Woodyja Hermana. Započevši pod utjecajem Lestera Younga, Ammons je postao poznatiji po pravoj antitezi toga stila. Zvučan i izazovan, često blizak rhythm-and-bluesu, Ammons je najčešće stvarao ugođaj zabave. Godine 1950. sa Sonnyjem Stittom osnovao je idealan mali sastav s dva tenor-saksofona: jednostavni, funkcionalni uzleti, poletna sola, korusi u mahnitom slijedu. Među njihovim albumima **Soul Summit, Blues Up & Down** ili **You Talk That Talk** teško se može odabrati najbolji s obzirom da svakom snimkom tutnji jednako divlja spontanost. Njihov posljednji zajednički album, objavljen neposredno prije Ammonsove smrti 1974 **(Together Again For The Last Time),** pokazuje opadanje tehnike i mjestimično površno sviranje, ali ti se nedostaci kompenziraju svojom uzbudljivošću. Uvodni Ammonsov solo u temi **Saxification** svjedoči o neodoljivom »napadačkom« stilu, o snažnom, neuglađenom, vrištećem »muškom« tonu, dok se završeci njegovih sola sunovraćuju poput udarca. Balade bi obično završavale u bluesu, a **The More I See You** i **I'll Close My Eyes** obilježene su ponavljajućim frazama i efektnim finalima. Soul-saksofonisti poput Kinga Curtisa pod velikim su Jugovim utjecajem.

Together Again For The Last Time (Prestige).

Diskografija:
Gene Ammons & Dodo Marmarosa, Jug & Dodo (Prestige/Prestige)
Ammons & Stitt, Soul Summit (Prestige/–)
Blues Up & Down (Prestige/–)
You Talk That Talk (Prestige/–)
Together For The Last Time (Prestige/–)
Red Top (Savoy/Savoy)

Ivie Anderson

Ellingtonovu (→) izboru pjevača koji su surađivali s različitim njegovim orkestrima prečesto je, začudo, nedostajalo one pažnje, koja mu je omogućavala da bira instrumentaliste čije su sposobnosti apsolutno odgovarale njegovim potrebama. No, ako je Ellington ikada angažirao neki vrhunski glas, onda je to glas Ivie Anderson (rođene 1904. u Gilroyu, Kalifornija). Ivie, osjećajna, muzikalna, uvijek melodična pjevačica, radila je s Ellingtonom od veljače 1931. do kolovoza 1942. Čak i kada se susretala s tako zastrašujućim skladbama kao **Oh, Babe!, Maybe Someday** ili **Five O'Clock Whistle (The Duke, 1940),** u većini slučajeva uspijevala je ostvariti neobično zadovoljavajuće izvedbe.

Ivie Anderson, koja je 1949. preminula u Los Angelesu, rijetko je snimala pod vlastitim imenom. No, jedno snimanje iz siječnja 1946 **(Ivie Anderson & Her All Stars),** u društvu prvoklasnih glazbenika poput Charlieja Mingusa (→), Luckyja Thompsona (→) i Willieja Smitha (→), te uz orkestar aranžera i dirigenta Phila Moorea, rezultiralo je prvoklasnim vokalnim izvedbama, osobito u **Empty Bed Bluesu** i u drugoj snimci teme **I Got It Bad,** koja je bila jedna od njezinih najslavnijih točaka s Ellingtonovim orkestrom (pogledaj **The Works Of Duke Ellington, Vol 16** i **In A Mellotone).**

Ostale Ellingtonove skladbe, koje su se vezivale s Andersonovom, bile su **It Don't Mean A Thing (The Complete Duke, Vol 3: 1930–1932), Rocks In My Bed (In A Mellotone), I'm Checking Out Goodbye (The Ellington Era, Vol 2)** i **I Don't Mind (The Works Of Duke Ellington, Vol 18).** Osim brojnih nastupa i snimanja s orkestrom Dukea Ellingtona, Ivie Anderson pojavila se u filmu braće Marx iz 1937, *A Day At The Races*.

Prve poduke iz pjevanja Andersonova je dobila između devete i trinaeste godine u jednom ženskom samostanu, a zatim je dvije godine studirala u Washingtonu. Prvi profesionalni angažman doživjela je u Los Angelesu. Nastupala je kao plesačica-pjevačica; između 1925–1930. radila je isključivo kao pjevačica u nekoliko orkestara, uključujući one Paula Howarda i Ansona Weeksa, a sa Sonnyjem Clayom poduzela je turneju po Australiji. Prije negoli se pridružila Ellingtonu radila je s Earlom Hinesom (→) u *Grand Terrace Revue* (1930). Napustivši Ellingtona, u Los Angelesu je otvorila vlastiti restoran (1942) i istodobno pjevala na Zapadnoj obali. Zatim je kronična astma ograničila broj njezinih nastupa.

Možda najbolja do sada izdana kolekcija snimki Ivie Anderson jest **Ivie Anderson,** koja sadrži niz impresivnih vokalnih izvedbi s Ellingtonom. Uključeni su blistavi primjeri umjetnosti ove dame, poput **It Don't Mean A Thing, Happy As The Day Is Long, Shoe Shine Boy, Truckin', Get Yourself A New Dream** i **There's A Lull In My Life.**

Diskografija:
Ivie Anderson (Columbia/–)
Ivie Anderson & Her All Stars (Tops/Gala)
The Works Duke Ellington, Vols 10, 16, 17, 18 (RCA Victor – Francuska)
The Complete Duke Ellington, Vols 3 (1930–1932), Vol 5 (1932–1933), Vol 6 (1933–1936), Vol 7 (1936–1937) (CBS – Francuska)
Duke Ellington, The Ellington Era, Vol 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, In A Mellotone (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Vintage Duke (Trip)
Duke Ellington (Trip)/ **All That Jazz: Duke Ellington** (DJM)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society/—)

Arkestra
→ Sun Ra

Louis Armstrong

Louis Armstrong (rođen 1900. u New Orleansu), bivši štićenik popravilišta Coloured Waifs Home i najpoznatiji glazbenik u povijesti jazza, nema suparnika za naziv najvećeg instrumentalnog solista uopće, a uz Billie Holiday (→) (jedno od bezbrojnih imena pod dubokim Armstrongovim utjecajem) ostaje najvećim jazz-pjevačem svih vremena.

Armstrongov razvoj, od očito neodlučnog (praktički samoukog) kornetista do pozicije istinske svemoći, bio je začuđujuć. Nakon različitih neglazbenih zanimanja mladi je Armstrong osnovao sastav s bubnjarem Joeom Lindseyjem, a u osamnaestoj godini pridružio se Kidu Oryju (→). Između 1918–1921. svirao je s Fateom Marableom, kako na riječnim brodovima sa Mississippija, tako i na konvencionalnijim mjestima. Godine 1921. vratio se u rodni grad gdje je svirao u uličnim sastavima, te s jazz-grupama Zittyja Singletona (→), Papa Celestina i drugih. No, najznačajniji posao tek slijedi: godine 1922. Louis Armstrong pridružuje se

Louis Armstrong & King Oliver (Milestone) – »jedinstveno«.

Adam And Eve Had The Blues (CBS). Klasika dvadesetih godina.

Creole Jazz Bandu Kinga Olivera (→) koji je, poput Armstronga, bio izuzetno značajan i talentiran trubač. Između 1922. i 1924. suradnja Armstronga i njegova mentora dala je neke od najzapaženijih snimki u povijesti jazza.

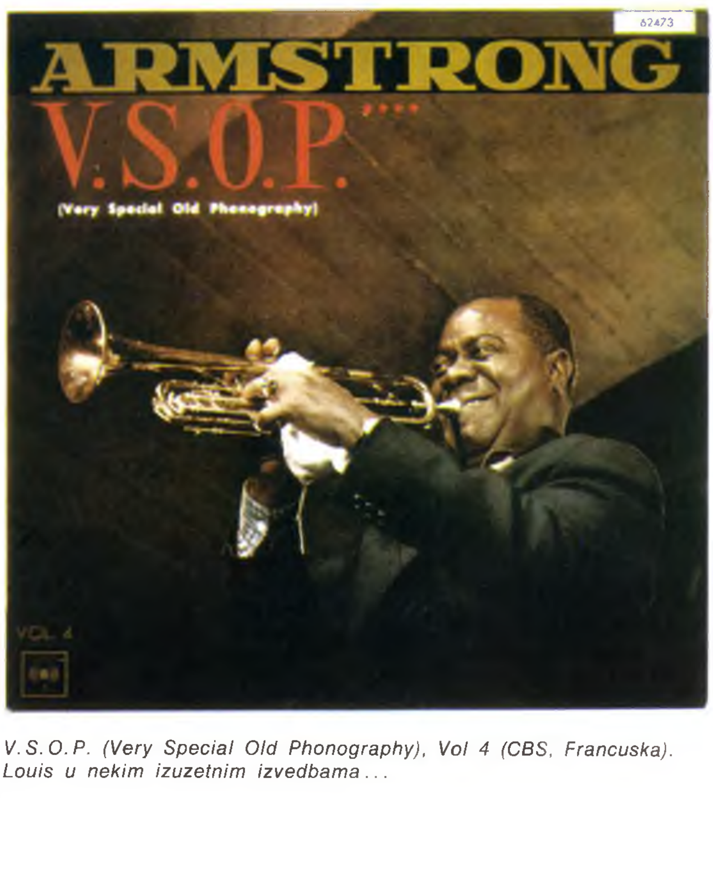
Dvojica kornetista, s Armstrongom koji prividno asistira Oliveru, najuzvišenije muziciraju u skladbama **Mabel's Dream** (obje verzije), **Canal Street Blues, Riverside Blues, Snake Rag (Louis Armstrong/King Oliver)**, te u temama **Tears, Buddy's Habit** i **Chattanooga Stomp (West End Blues).** Skladba **Tears** značajan je pokazatelj rastućeg talenta: Armstrong ne samo da je koautor teme, s Lillian Hardin (pijanisticom sastava koja će mu uskoro postati drugom suprugom), već devet besprijekornih Louisovih *breakova* izvedenih s rijetkim osjećajem, ukazuje na virtuozne solističke izvedbe koje će u vrlo bliskoj budućnosti zastrašujuće često ponavljati **(Chimes Blues (Louis Armstrong/King Oliver)**, prvi Armstrongov snimljeni solo, manje je nego prosječan). **Weather Bird Rag (Louis Armstrong/King Oliver)** sjajan je primjer kako Armstrong i Oliver muziciraju bez sola, ali ostvarujući izvanredne rezultate u tandemu.

Kada je u lipnju 1924. Armstrong napustio Olivera, koji je počeo propadati, već je ostavio neizbrisiv trag u jazzu. Postavši u rujnu 1924. trubački solist orkestra Fletchera Hendersona (→), Armstrong je napravio još jedan veliki korak naprijed. Virtuozni je trubač s Hendersonom došao u središte pažnje. Njegova sola na Hendersonovim snimkama poput **How Come You Do Me Like You Do?, Everybody Loves My Baby, Shanghai Shuffle, Alabamy Bound** i **Copenhagen (Louis Armstrong With Fletcher Henderson, 1924–1925)** izvanredno predstavljaju nenadmašan Armstrongov ton, njegovu neiscrpnu snagu i žestinu. Zapažene su i njegove ritmičke sposobnosti: Armstrong je tretirao ritam na taj način, da je s lakoćom iskakao u Hendersonovom orkestru koji je već bio natrpan zvijezdama (Hawkins, Buster Bailey, Redman, Joe Smith, itd). Iduća prekretnica naišla je pojavom snimki grupa Hot Five i Hot Seven, koje su odavno već ušle u kraljevstvo jazz-besmrtnosti. Gledano kronološki, prvi je nastao Hot Five u kojemu je Armstrong predvodio braću Johnnyja Doddsa (→) i Warrena »Baby« Doddsa (→), Kida Oryja, Lillian Hardin Armstrong (tada su bili oženjeni) i Johnnyja St Cyra, kroz seriju klasičnih izvedbi. Hot Five je bio idealna podloga Armstrongovu umijeću, no samo se Johnny Dodds mogao približiti njegovom svestranom savršenstvu, ako ne kao tehničar, a ono barem po džezističkoj čistoći i dubini emocija. Našlo se tu nekoliko slučajnih Armstrongovih promašaja ili razočarenja (npr. **King Of The Zulus**), no općenito govoreći, u svim je snimkama Hot Fivea (između 1925–1927) zadržao nevjerojatno visok standard izvedbe. **Cornet Chop Suey (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1926–1927, Vols 1 & 2)**, vjerojatno je prvi pravi Armstrongov *tour de force,* ali nije mnogo slabije ni njegovo muziciranje u skladbama poput **Heebie Jeebies, Jazz Lips, Skid-Da-De-Dat** i **Gut Bucket Blues (V.S.O.P., Vols 1 & 2).** Grupa Hot Seven (1927) dala je još više Armstrongovih vatrometa: **Twelfth Street Rag, Melancholy Blues, Wild Man Blues** i zapaljujući **Potato Head Blues (V.S.O.P., Vols 1 & 2)** postavljaju nove kriterije jazz-izvedbe i solističke virtuoznosti. Isti učinak ostvarile su i druge Armstrongove izvedbe: **Gully Low Blues, S.O.L. Blues, Struttin' With Some Barbecue, Once In A While, Savoy Blues** (na posljednja tri naslova vratio se postavi Hot Fivea), dok na **Barbecue** i **Savoy Bluesu (V.S.O.P., Vols 3 & 4)** svira i blues-gitarist Lonnie Johnson (→). Sredinom 1928. Armstrong je stvorio još niz bisera ovaj put s grupom Savoy Ballroom Five; to su **Fireworks, Skip The Gutter** i magistralni **West End Blues** sa svojom sjajnom uvodnom kadencom i završnim korusom koji raste do vrhunsko tehničko-emocionalnog klimaksa **(V.S.O.P., Vols 3 & 4).**

U srpnju 1928. Armstrong je snimao u pratnji velikog orkestra Carrolla Dickersona **(V.S.O.P., Vols 3 & 4).** Riječ je o glazbenom kontekstu u kojemu će se Armstrongova truba, u većem dijelu narednog desetljeća, redovito čuti. No, prije negoli je stalno prešao u takav okvir, nastalo je još nekoliko snimki grupe Savoy Ballroom Five (zapravo, šest, s dodatkom altista Dona Redmana (→)). Bilo je tu inspiriranih dueta između Armstronga i klavirista Earla Hinesa (→) na kojega je utjecao. U to je doba Hines bio vjerojatno jedini jazz-instrumentalist koji se mogao nositi s Armstrongom u pogledu svestrane glazbene perfekcije i začuđujućih solo-istupa. Armstrong i Hines inspirirali su jedan drugoga – primjerice u skladbama **Savoyager's Stomp, Muggles** i u začuđujućoj **Weather Bird. Weather Bird,** poput **West End Bluesa,** također skladbe bivšeg Armstrongovog gazde, Kinga Olivera, ostaje jednim od najsjajnijih dueta u povijesti jazza **(V.S.O.P., Vols 3 & 4).** Armstrong je odsvirao daljnja raskošna sola u skladbama **I Can't Give You Anything But Love** i **Mahogany Hall Stomp (V.S.O.P., Vols 5 & 6)** s *all stars* grupom koja je uključivala Jacka Teagardena (→), Joea Sullivana (→), Lonnieja Johnsona i Luisa Russella (→), a ovaj je posljednji bio klavirist i vođa ansambla na dotičnom snimanju. Russellov »zvjezdani« orkestar, kao i drugi veliki orkestri (Les Hite, Zilner Randolph), nekoliko je godina pratio Armstrongovu trubu. Iako su se ti sastavi rijetko (a najčešće nikako) približavali Armstrongovu geniju, slijed majstorskih sola nije se prekidao: **When You're Smiling, I'm A Ding Dong Daddy, Confessin (V.S.O.P., Vols 5 & 6), Body & Soul, Sweethearts On Parade, Shine, Star Dust, Wrap Your Troubles In Dreams (V.S.O.P., Vols 7 & 8), I Gotta Right To Sing The Blues Dusky Stevedore (Louis Armstrong: July 4, 1900) July 6, 1971).** U trenutku snimanja dva posljednja naslova (1933), prateći je sastav u svakom smislu bio tek pomagalo za potcrtavanje trubačeve bravurozne svirke i njegova neusporedivog grlatog pjevanja. U ovom trenutku važno je naglasiti činjenicu da je, s onu stranu kornetističko-trubačkih doprinosa, Armstrongov pjevački značaj dosegao značajne razmjere.

Od bazičnog *scata* u skladbama **Heebie Jeebies, Gully Low Blues** i njima sličnima, do konvencionalnijeg jazz-vokala u **I Can't Give You Anything But Love, I Ain't Got Nobody** i **I'm A Ding Dong Daddy,** Armstrong je postao jednim od velikana jazz-pjevanja. Njegov glas imao je topline i prisnosti, ritmički je bio uzbudljiv. Kada već govorimo o pjevanju, važno je napomenuti da je Armstrong u toku dvadesetih godina sudjelovao na impresivnom broju snimanja kao pratitelj brojnih pjevačica bluesa (ili onih pod utjecajem bluesa). Najcjenjenija od tih imena su Bessie Smith (→) i Ma Rainey (→). Snimke s Raineyjevom, **See See Rider Blues, Jelly Bean Blues** i **Countin' The Blues (Ma Rainey),** iz 1924, pokazuju da je Armstrong imao je ne samo prirođeni afinitet za blues, već i da je njegovo blues-muziciranje u 24. godini pokazivalo zapanjujuću zrelost. Taj aspekt njegove umjetnosti pokazao je bitan napredak slijedeće godine s Bessie Smith. **St Louis Blues (The Empress)** vjerojatno je najznačajniji diskografski domet dua Armstrong-Smith. Armstrongova truba sa sordinom na trenutke djeluje poput logičnog nastavka izvanrednog pjevanja Smithove. **Cold In Hand Blues, Reckless Blues, Sobbin' Hearted Blues (The Empress), I Ain't Gonna Play No Second Fiddle** i **Careless Love (Nobody's Blues But Mine)** daljnji su izvanredni primjeri te privlačne kombinacije. U toku dvadesetih godina Armstrongova se truba čula s pjevačicama kao što su Virginia Liston, Margaret Johnson, Sippie Wallace, Eva Taylor (supruga Clarencea Williamsa (→)), Hociel Thomas, Clarence Todd (sve na albumu **Adam & Eve Had The Blues);** Bertha »Chippie« Hill, Butterbeans i Susie, Cleo Gibson, Sara Martin, Victoria Spivey, Mamie Smith (sve na **Jazz Sounds Of The Twenties, Vol 4),** te Maggie Jones, Nolan Welsh, Clara Smith **(Rare Recordings Of The Twenties, Vol 1).** Sve u svemu, standard Armstrongovih doprinosa ovim i drugim snimkama začuđujuće je visok. U kasnijem razdoblju karijere udružit će svoje vokalno-instrumentalne sposobnosti s popularnijim vokalnim izvođačima, a najuspješnijom se pokazala suradnja Elle Fitzgerald (→) i Louisa Armstronga. Zajedno su u brojnim prilikama nastupali na snimkama i uživo, ali nikada bolje negoli na **Porgy & Bess** i **Ella & Louis, Vols 1 & 2/The Special Magic Of Ella & Louis, Vols 1 & 2).**

Louis Armstrong, virtuoz, pokazivao je potkraj tridesetih godina (i kasnije) tendenciju pada, no bilo je trenutaka kada je njegova truba pronalazila neslućene visine. Tri su takve izvedbe **Struttin With Some Barbecue** (nova verzija, jedna od rijetkih za koju se može reći da nadmašuju original), **Jubilee** i **Swing That Music (Complete Recorded**

V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vol 4 (CBS, Francuska). Louis u nekim izuzetnim izvedbama...

Louis Armstrong. Uz Ellingtona najslavnija ličnost jazza – ravan im je jedino besmrtni Charlie Parker.

Works 1935–1945). Ovaj posljednji naslov sadrži četiri trubačka korusa koji su začuđujući čak i po Louisovim nevjerojatnim mjerilima, s produženim, nepogrešivo vrtoglavim klimaksima. Armstrong je i u toku četrdesetih godina nastavio svirati s velikim orkestrom, no to je desetljeće započelo inspirativnim snimanjem koje je ponovno udružilo Louisa i Sidneyja Becheta **(Complete Recorded Works 1935–1945)**, kada su obojica nastojali »nadsvirati« jedan drugoga u četiri naslova, od kojih je najbolji **Coal Cart Blues.** Armstrong je suradivao s Bechetom u toku 1929, u grupi Blue Five Clarencea Williamsa **(Adam & Eve Had The Blues)** i **Louis Armstrong/Sidney Bechet With The Clarence Williams Blue Five** i Josephine Beatty/Red Onion Jazz Babies **(Louis Armstrong In New York, 1924–1926).**

Godine 1947. pojavljuje se prvo izdanje grupe Louis Armstrong & His All Stars, s kornetistom Bobbyjem Hackettom (→) kao dobrodošlim dodatnim glazbenikom koji je odsvirao nekoliko ukusnih *obbligata* Louisovim vokalima, a oni su, od tridesetih godina naovamo, sve češće postajali redovitom atrakcijom snimki i koncerata. Dobrodošli su bili glas i trombon Jacka Teagardena, te artikulirana eksplozivnost bubnjara Sidneyja Catletta. Postoje izvrsne studijske snimke ove grupe **(Louis Armstrong: July 4, 1900/July 6, 1971)**, a prava je sreća da je jedan od njenih prvih koncerata (Town Hall, svibanj 1947) sačuvan za budućnost **(Satchmo's Greatest Hits, Vols 4, 5 & 6).** Uslijedili su mnogi privlačni trenuci uključujući vrhunske albume poput **Louis Armstrong Joue W. C. Handy/Ambassador Satch/Satch Plays Fats,** no pedesetih i šezdesetih godina *all stars* ansambl nije inspirirao svoga vođu za muziciranje koje bi se moglo usporediti s inovativnim danima dvadesetih i tridesetih godina. Bilo to značajno ili ne, ali upravo u kasnijem razdoblju njegove karijere – nakon, u cjelini, uspješnih nastupa koji su ga odveli do dalekih krajeva poput Afrike, Australije, Evrope i Dalekog istoka – Louis Armstrong postaje još većom međunarodnom glazbenom atrakcijom, a sve širi krug njegovih obožavatelja regrutirao se izvan »interesne sfere« jazza – riječ je o ljudima kojima se njegova karizmatska ličnost i spontanost dopala u istoj mjeri kao i njegov specifičniji doprinos jazzu – a možda i više. Bila je to ona publika, koja je uživala u njegovim komercijalnim filmovima poput *Hello Dolly! High Society, A Man Called Adam* ili *Where The Boys Meet The Girls;* publika koja je njegove snimke poput **Hello Dolly** i **What A Wonderful World** učinila ogromnim međunarodnim hitovima (godine 1967. **World** je izbio na prvo mjesto američke hit-parade).

No, valja priznati da se tadašnji Armstrongov koncept *all stars* sastava (često nazivan glazbenim cirkusom) umnogome udaljio od dvadeset godina ranije koncepcije. A kao što će pokazati kasnije godine, čak je i neuništiv čovjek poput Armstronga bio pogođen lošim zdravljem – do te mjere da se potkraj njegova života nekadašnja sjajna truba gotovo uopće nije čula; zapravo, pozornost je svraćena na njegovo pjevanje kojemu nije mogla naškoditi ni bolest ni starost. U toku svoje mnogopoštovane karijere, Louis Armstrong nastupao je na koncertima, klupskim angažmanima, na pločama, televiziji, u igranim i dokumentarnim filmovima. Više od bilo kojeg jazz-glazbenika pridonio je da se jazz (kojega je bio neprikosnovenim »ambasadorom br. 1«) popularizira u krajevima gdje se ta glazba smatrala anatemom. Veliko srce i ogromna spontanost učinili su ga miljenikom milijuna. Točno je da je svoj najvažniji doprinos jazzu (kao i glazbi ovog stoljeća) učinio uglavnom do 1940. Pa ipak, sve do posljednjih nastupa, čak i na zadnjim, nepostojanim snimkama, Armstrongovo se sviranje trube i pjevanje na svoj način doimalo magičnim, bez obzira na sadržaj i kontekst. Pored gore navedenih podataka, Armstrong je nastupio u više od 35 igranih i kratkometražnih filmova; bio je predmetom jednog televizijskog dokumentarca (CBS, 1956 – *Satchmo The Great);* primio je bezbrojna glazbena i druga priznanja i počasti, bio je pobjednik bezbrojnih glasanja publike i kritičara, te dugogodišnja reklama za purgative Swiss Kriss, koje je stalno i mnogo trošio. Godine 1939. nastupio je u glazbenoj parodiji na Shakespeara, *Swingin' The Dream,* a bio je i zvijezdom posebnih filmskih prikaza u Njemačkoj i Danskoj.

Knjige koje je sam napisao, ili koje govore o njemu: *Swing That Music* (Louis Armstrong); *Louis Armstrong,* (Albert McCarthy); *Louis Armstrong* (Hughes Panassie); *Horn Of Plenty* (Robert Goffin); *Trumpeter's Tale – The Story Of Young Louis Armstrong* (Jeanette Eaton); *Louis Armstrong: A Self-Portrait/The Interview* (Richard Merryman); *From Satchmo To Miles* (Leonard Feather); *Celebrating The Duke, And Louis, Bessie, Billie Bird, Carmen, Miles, Dizzy And Other Heroes* (Ralph J. Gleason); *Louis: The Louis Armstrong Story 1900–1971* (Max Jones i John Chilton); *Jazz Masters Of The 20's* (Richard Hadlock).

Godine 1956. Armstrong je, uz suradnju svih istaknutih glazbenika do kojih se moglo doći, sudjelovao u snimanju »četverostrukog« albuma **Satchmo: A Musical Autobiography,** retrospektive njegove dotadašnje karijere. Najznačajniji sudionici ispričali su i svoja sjećanja. Umro je 6. srpnja 1971.

Diskografija:
Louis Armstrong & King Oliver (Milestone)
King Oliver's Jazz Band, 1925 (Smithsonian Collection/—)
King Oliver's Jazz Band (—/Parlophone)
Ma Rainey (Milestone)
Bessie Smith, The Empress (Columbia/CBS)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)
Various, Adam & Eve Had The Blues (CBS – Francuska)
Various, Jazz Sounds Of The Twenties, Vol 4 (Columbia – Italija)
Various, Rare Recordings Of The Twenties, Vol 1 (CBS – Francuska)
Louis Armstrong In New York, 1924–1926 (Riverside/Riverside)
Young Louis Armstrong, 1932–1933 (Bluebird/—)
Louis Armstrong: July 4, 1900/July 6, 1971 (RCA Victor/RCA Victor)
Complete Recorded Works 1935–1945 (MCA – Francuska)
Various, Tootin' Through The Roof (Onyx/Polydor)
Louis Armstrong, Vols 1–3 (—/Saga)
The First Esquire Concert, Vols 1, 2 (—/Saga)
The Second Esquire Concert, Vols 1, 2 (—/Saga)
The Metronome All Stars/The Esquire All Stars (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, Louis At The Movies (Privateer)
Satchmo's Greatest, Vols 1–5 (RCA Victor – Francuska)
Satchmo At Symphony Hall, Vols 1, 2 (Decca/Coral)
Louis Armstrong, Swing That Music (Coral)
Louis Armstrong Joue W.C. Handy/Ambassador Satch) Satch Plays Fats (CBS – Francuska)
Louis Armstrong With Fletcher Henderson 1924–1925 (—/VJM)
Louis Armstrong/Ella Fitzgerald, »Porgy & Bess« (Verve/Verve)
Louis Armstrong/Ella Fitzgerald, Ella & Louis (Verve)/ **The Special Magic Of Ella & Louis, Vols 1, 2** (Verve)
Louis Armstrong, »Satchmo The Great« (Columbia Special Products/—)
Louis Armstrong/Duke Ellington, The Beautiful Americans (Roulette)
Louis Armstrong, Vols 1, 2 (Trip)/ **All That Jazz: Louis Armstrong** (DJM)

Art Ensemble of Chicago

Godine 1965. klavirist Muhal Richard Abrams osnovao je Udruženje za promicanje kreativnih glazbenika (Association for the Advancement of Creative Musicians – AACM), što je bila posljedica njegova nezadovoljstva ograničenjima grupnog muziciranja. U toj atmosferi glazbene radionice nastao je treći val avangarde, po mnogočemu najekstremniji do tada. Prva izdanja za tvrtku Delmark **(Abrams: Levels & Degrees Of Light, Joseph Jarman: Song For** i **Roscoe Mitchell: Sound)** pokazala su vrlo visoku razinu muziciranja donedavnih anonimusa, te mnoge osobine koje će kasnije postati zaštitnim znakom glazbe AACM-a. **The Little Suite (Sound)** ukazuje na budućnost i još je uvijek šokantna. U prvom redu, originalnost glazbenika je kolektivna. U toku izvedbe oni koriste dvadesetak instrumenata, suprotstavljajući pojedine teksture s mnogo humora i nadrealnog osjećaja za teatar. Povijest glazbe postaje vrećom citata i referencija koje nastaju u procesu izvedbe – to su fragmenti vašarskih predstava, radnih pjesama, vojničkih znakova trubom, blues-harmonike, be-bopa i »novog vala«.

Ta je aktivnost okupila konačnu grupu: Roscoe Mitchell i Joseph Jarman podijelili su gotovo kompletnu porodicu saksofona, flaute, klarinete, bubnjeve, sirene, zviždaljke, gongove, zvona, vibrafon, itd; Lester Bowie svirao je trubu, krilni rog, bubnjeve, rog; Malachi Favors svirao je bas, itd. Prvi album onoga što će postati Art Ensemble of Chicago pojavio se na opskurnoj etiketi Nessa **(Numbers 1 & 2),** iako su članovi grupe slijedili slična usmjerenja **(Congliptious** i **Old Quartet).** Glazba najčešće odiše osjećajem ekstremne igrarije; melo-

Fanfare For The Warriors (Atlantic): najbolje iz Chicaga.

dija, harmonija i ritam prekidaju se poput zapleta u modernom romanu. Vlada neodređenost, a efikasnost grupe umnogome ovisi o tome kako glazbenici reagiraju jedni na druge, odnosno o njihovim refleksima. Mitchell i Jarman smjelo slijede Dolphy-Coltraneovu putanju na svakom saksofonu, ali su je toliko izobličili da se ona prikriva.

Godine 1969. Art Ensemble je otišao u Francusku, gdje je stekao veći ugled negoli u Americi. Uslijedila je nevjerojatna poplava ploča, a sve su odlične. Najduža ostvarenja možda su i najbolja, primjerice **Reese And The Smooth Ones,** te polagani rast dinamike u **People In Sorrow;** no, svi njihovi albumi obiluju začuđujućim pasažama. Potresna instrumentalna tužaljka koja slijedi recitaciju poeme **Ericka (A Jackson In Your House),** ili primjeran be-bop u **Dexterity (Message To Our Folks),** pokazuju da grupa može i konvencionalnije svirati.

Kada im se pridružio bubnjar Don Moye (njihov prvi stalni bubnjar otkako ih je napustio Philip Wilson) snimili su album s Bowievom suprugom, pjevačicom Fontanellom Bass **(Les Stances A Sophie).** Ona izgovara erotičan tekst **Theme De Yoyo** u pratnji Motown-ritma, dok hrapavi free saksofoni, te udaraljke i zviždaljke, zbunjuju i »bombardiraju«.

Po povratku u Sjedinjene Države Art Ensemble je svoj prvi festivalski nastup održao na Ann Abor Blues & Jazz Festivalu (1972), a koncert je snimljen za tvrtku Atlantic **(Bap-tizum).** I američka je publika napokon svratila pozornost na grupu, iako je ugovor s Atlanticom rezultirao samo još jednim albumom **(Fanfare For The Warriors)** na kojemu im se pridružio Muhal Richard Abrams.

Njihova glazba po mnogočemu nalići glazbi Charlesa Ivesa, a grozničava energija uvjerava nas da se Art Ensemble nikada neće podvrći nijednoj formuli i – još radikalnije – da će njihova glazba više ovisiti o procesu stvaranja, negoli o samom rezultatu.

Diskografija:
Roscoe Mitchell, Sound (Delmark/Delmark)
Roscoe Mitchell, Congliptious (Nessa/Nessa)
Roscoe Mitchell, Old Quartet (Nessa/Nessa)
Roscoe Mitchell, Solo Saxophone Concerts (Sackville/Sackville)
Joseph Jarman, Song For (Delmark/Delmark)
Joseph Jarman, As If It Were The Seasons (Delmark/Delmark)
Lester Bowie Numbers 1 & 2 (Nessa/Nessa)
Lester Bowie, Gittin' To Know You All (—/MPS – Njemačka)
Lester Bowie, Fast Last! (Muse/—)
Art Ensemble Of Chicago, Reese And The Smooth Ones (—/BYG – Francuska)
Art Ensemble Of Chicago, Message To Our Folks (—/BYG – Francuska)
Art Ensemble Of Chicago, A Jackson In Your House (—/BYG – Francuska)
Art Ensemble Of Chicago, People In Sorrow (Nessa/Nessa)
Art Ensemble Of Chicago, Les Stances A Sophie (Nessa/Nessa)
Art Ensemble Of Chicago, Tutankhamun (Arista Freedom/Arista Freedom)
Art Ensemble Of Chicago, Chi Congo (Paula/Decca)
Art Ensemble Of Chicago, Phase One (Prestige/America)
Art Ensemble Of Chicago, Bap-tizum (Atlantic/Atlantic)
Art Ensemble Of Chicago, Fanfare To The Warriors (Atlantic/Atlantic)
Old/Quartet (Nessa/Nessa)

George Auld

Rođen 1919. u Torontu, Kanada, George Auld (pravo ime: John Altwerger) afirmirao se u toku druge polovice tridesetih i ranih četrdesetih godina kao svestran glazbenik i prilično originalan solist na tenor-saksofonu. Vrlo je upotrebljiv i na alt, te sopran-saksofonu i klarinetu, iako ne baš često kao solist. U desetoj godini preselio je iz Toronta u Brooklin, a dvije godine kasnije dobio je stipendiju Rudyja Wiedofta (kao alt-saksofonist). Godine 1936. prešao je na tenor-saksofon nakon što je čuo Colemana Hawkinsa (→).

Prvi značajan angažman s vlastitim sastavom dobio je u klubu Nick's u New Yorku, nakon čega se pridružio velikom orkestru Bunnyja Berigana (→), kao solist na tenor-saksofonu (1937–1938). Njegova sola, inspirirana Hawkinsom, mogla su se u Beriganovom orkestru usporediti jedino s doprinosima liderove trube. S Beriganom je ostvario brojne snimke, uključujući solidna, svingerska sola na brojevima poput **Mahogany Hall Stomp, Can't Help Lovin' Dat Man** i **Prisoner's Song (Bunny Berigan & His Orchestra).** Na albumima **Bunny Berigan – Leader & Sideman** i **Down By The Old Mill Stream** ističe se i kao sudionik brojnih (snimljenih) radio-prijenosa. Doživljeno na koncertu, Auldovo sviranje još je uvjerljivije i dojmljivije.

Prešao je, zatim, u orkestar Artieja Shawa (→), na, otprilike, godinu dana (1938–1939), dok Shaw 1939. nije raspustio ansambl. I tu je bio vodeći solist na saksofonu. Sa Shawom je obilno zastupljen na **Jungle Drums, Serenade To A Savage, I Didn't Know What Time It Was (Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2)** i na **My Heart Stood Still, Carioca, One Night Stand (Concerto For Clarinet).** Kada je 1941. Shaw reformirao orkestar, Auld je ponovno preuzeo vodeću solističku ulogu na tenoru. Zastupljen je u brojevima kao **Solid Sam (Concerto For Clarinet** i **St James' Infirmary (Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2).**

Auld je u međuvremenu bio zvijezdom Benny Goodman (→) Orchestra **(All-Time Greatest Hits** i **Solid Gold Instrumental Hits).** U tom razdoblju u njegovu se muziciranju osjećao očiti utjecaj Lestera Younga (→), iako je još uvijek dominirao Hawkinsov stil.

Najbolje snimke u toku 1940. godine ostvario je s Goodmanovim septetom: **Gilly, Waiting For Benny, A Smo-o-o-oth One (Charlie Christian With BG Sextet & Orchestra)** i **Benny's Bugle, On The Alamo, As Long As I Live (Solo Flight).** Godine 1940. snimao je i s Billie Holiday (→); na dvije snimke svirao je tenor, a na četiri alt-saksofon **(God Bless The Child).**

Kada je Shaw drugi put rasformirao orkestar (početkom 1942), Auld je stalno nastupao s vlastitim ansamblom, sve do kratkog boravka u vojsci (1943). Potkraj 1943. uslijedili su daljnji nastupi s malim sastavima, a zatim i s prvim vlastitim velikim orkestrom. Godine 1945. s tim je orkestrom snimao Dizzy Gillespie (→) **(Dizzy's Delight: The Big Bands).** Otprilike u to doba Auld je upoznao be-bop, ali je prevladao utjecaj Lestera Younga. Godine 1946. bolest ga je prisilila da raspusti veliki orkestar, a zatim je napustio New York. Glazbi se vratio 1947. i kratko je svirao u orkestru Billyja Eckstinea (→). Godine 1949. okupio je iznimno kvalitetan deseteročlani sastav u »mainstream«-modernom stilu, a zatim je nešto manje od godinu dana proveo kao glumac u brodvejskom komadu *The Rat Race*. Kratko se zadržao u oktetu Counta Basieja (→) (1950) **(Count Basie, Vol 3);** zatim je predvodio izvanredan kvintet u kojemu su svirali Tiny Kahn, Lou Levy i Frank Rosolino. Ponovno bolestan, prešao je na Zapadnu obalu, gdje je otvorio klub i postao tražen studijski glazbenik. Kao takav, potkraj pedesetih godina stalno je radio u New Yorku; kasnije se vratio na Zapadnu obalu, ovaj put u Las Vegas. Šezdesetih godina vodio je niz sastava, poduzeo je turneju po Japanu (1964) i ponovno je surađivao s Goodmanom (1966).

U toku posljednjih 15–20 godina vrlo je često snimao, a veliki broj tih albuma ulazi u kategoriju poludžezističke »glazbe ugođaja«. Povremeno je, ipak, zadovoljavajuće muzicirao na tenoru, definitivno džezističkim timbrom, kao na snimkama s Buddyjem De Francom (→) **(... Plays Benny Goodman),** Barneyjem Kesselom (→) **(To Swing Or Not To Swing),** Maynardom Fergusonom (→) **(Stratospheric)** i Dinah Washington (→) **(The Original Soul Sister).** Njegovo muziciranje na samostalnim albumima, npr. **Georgie Auld Plays The Winners** i **Georgie Auld In The Land Of Hi-Fi,** uvijek je vrlo kvalitetno.

Diskografija:
Bunny Berigan & His Orchestra (RCA Victor/RCA Victor)
Bunny Berigan, Down By The Old Mill Stream (Jazz Archives/—)
Bunny Berigan – Leader & Sideman (Jazz Archives/—)
Artie Shaw, Concerto For Clarinet (RCA Vicotr/RCA Victor)
Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Charlie Christian/Benny Goodman, Solo Flight (Columbia/CBS)
Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra (Columbia/CBS – Realm)
Charlie Christian/Lester Young, Together 1940 (Jazz Archives/—)
Benny Goodman, All-Time Greatest Hits (Columbia/CBS)
Dizzy Gillespie, Dizzy's Delight (The Big Bands) (Phoenix/—)
Benny Goodman, Solid Gold Instrumental Hits (Columbia/CBS)
Billie Holiday, God Bless The Child (Columbia/CBS)
Count Basie, Vol 3 (RCA Victor – Francuska)
Georgie Auld In The Land Of Hi-Fi (EmArcy/EmArcy)
Barney Kessel, To Swing Or Not To Swing (Contemporary/Contemporary)
Maynard Ferguson, Stratospheric (EmArcy/—)
Dinah Washington, The Original Soul Sister (EmArcy/Fontana)
Georgie Auld Plays The Winners (Philips/—)

Albert Ayler

Kratkotrajna karijera ovog istaknutog tenor-saksofonista (rođen 1936, preminuo 1970) izazvala je fanatične reakcije s obje strane barijere. Slijedeći inovacije Ornettea Colemana i Cecila Taylora, drugi val avangardista – Ayler, Shepp, Pharoah Sanders – pokazao je u svome muziciranju besprimjernu žestinu. U odbacivanju evropskih standarda ukusa i prihvatljivosti uzdigao se val emocionalnosti u potrazi za crnačkim identitetom, usporedo sa afro-američkim političkim strujanjima sredinom šezdesetih godina.

Ayler je šegrtovao u rhythm-and-blues sastavima, u kojima se tenor koristi u ekstremima registra, što obilježava sav njegov kasniji rad. Prve dvije Aylerove ploče, do kojih je danas teško doći, zvuče šokantnije negoli su to uistinu bile zbog ortodoksne hard-bop pratnje njego-

Bells (ESP): poznati album sa samo jednom stranom.

Pokojni tenor-saksofonist Albert Ayler sa svojim bratom, trubačem Donom. Revolucionarno ili tradicionalno?

vih skandinavskih suradnika. Prvi album s primjerenim glazbenicima **(Spiritual Unity)** predstavlja snimke s basistom Garyjem Peacockom i bubnjarem Sunnyjem Murrayjem, čija dramatična, gotovo zastrašujuća krešenda i utišanja znatno doprinose atmosferi čudesnog intenziteta. **Ghosts, Second Variation** glazbeni je egzorcizam uništavajuće snage, a Ayler nikada nije nadmašio ovu izvedbu. Isti trio sudjeluje i na posthumno izdanoj koncertnoj snimci **Prophesy,** a raspoloženje je ponovno »Kolmanovsko«. Iste, 1964. godine, uslijedila su još tri snimanja s većim grupama, od kojih je svaka uključivala Murrayja. Ayler je snimio glazbu za jedan underground--film *(New York Eye & Ear Control)*, u društvu trubača Ornettea Colemana, Dona Cherryja, altista Johna Tchicaija i trombonista Roswella Rudda, a rezultati su kaotični. Aylerovo skretanje u kolektivnu improvizaciju učinilo se logičnijim kada je posegnuo za prividnom organizacijom tradicije New Orleansa, što je nagovješteno **(Spirits)** atmosferom pogrebne povorke u **Witches And Devils,** s trubačem Normanom Howardom. Suradnja s Donom Cherryjem doseže vrhunac na albumu **Vibrations,** a skladba **Mothers** ukazuje na čudnovatu Aylerovu romantičnost.

New Grass (Impulse): Aylerov rock'n'roll album.

Potraga za etničkim korijenima dovela je Aylerovu grupu do ponovne suradnje s New Orleans-ansamblom, koja je potrajala u toku čitave 1965; zapaženo je spektakularno muziciranje u visokom registru, u solima **Spirits Rejoice** i **Bells.**

Aylerov ugovor s tvrtkom Impulse doveo je do proširenja njegovih obzora i do dosljednog razvodnjavanja sadržaja u ime komunikativnosti. Tako debi-album **In Greenwich Village** ima piskutavi »balkanski« okus, a veseli **(Truth Is Marching In)** i tužni **(For John Coltrane)** trenuci izravno i jednostavno potresaju slušatelja. Na albumu **Love Cry** nalaze se zgodne obrade njegovih standardnih tema, **Ghosts** i **Bells,** koje su Ayler i njegov brat, trubač Don, odsvirali prilično normalno, uz dodatak čembala Calla Cobbsa. Za kompleksnost ovoga albuma zaslužno je začuđujuće žustro bubnjanje Milforda Gravesa, koji svira s mnogo ukrasa. Aylerov rock 'n' roll album **New Grass** beskrajno je zabrinuo njegove poklonike. Susret Aylerovog avangardnog tenora i čvrstog ritma Prettyja Purdieja, s tekstovima u stilu »yeah-yeah«, na određeni je način dokinuo neke kategorije, ali je također pokazao da free-glazbenicima treba više ritmičke slobode.

Koncertna izvedba, **Nuits De La Fondation Maeght,** pokazala je Aylerov povratak formi, no njegov se razvoj naglo prekinuo smrću u rijeci Hudson, pod misterioznim okolnostima.

Neodoljiv Aylerov utjecaj kao da prikriva činjenicu da je on bio neka vrst relikta, svirač-prethodnik be--bopa, s provjerenim temeljem u Lesteru Youngu i Sidneyju Bechetu, sa zvukom koji se vraćao sve do radnih pjesama i *brass-bandova.* Imao je začuđujući osjećaj za formu i jedinstvenu maštu. Njegove teme i koncepcija grupe ukazuju na potragu za etničkim podrijetlom koje niče ravno iz sirove emocije. Kritičari njegova muziciranja pogrešno ga ocjenjuju, pronalazeći u njemu veliku i prostu naivnost, a ne uočavaju komunikativnu moć i svježinu.

Diskografija:
Spiritual Unity (ESP/ESP)
Prophesy (ESP/ESP)
New York Eye & Ear Control (ESP/ESP)
Vibrations (Arista Freedom/—)
Spirits Rejoice (ESP/ESP)
Bells (ESP/ESP)
Albert Ayler In Greenwich Village (Impulse/Impulse)
Love Cry (Impulse/Impulse)
New Grass (Impulse/Impulse)
Nuits De La Fondation Maeght (Shandar – Francuska)

Derek Bailey

Gitarist Derek Bailey jedna je od vodećih ličnosti evropske scene free-glazbe; pionir je istraživanja zvuka i tekstura kroz elektronske varijacije. Šezdesetih godina suradnik Spontaneous Music Ensemblea Johna Stevensa **(So What Do You Think?)** i London Jazz Composers Orchestra, Bailey je osnovao trio s trombonistom Paulom Rutherfordom i basistom Barryjem Guyem **(Iskra 1903).** Njegova ostvarenja, solistička i u duetu, besprijekorno su inventivna i oslobođena klišeja, a njegovi tonski postupci uvijek su u službi glazbe. Inspirativan koncert s multiinstrumentalistom Anthonyjem Braxtonom, 1974. godine, snimljen je **(Duo),** a na njemu glazbenici istražuju područja tonalnosti i stvaraju uzbuđujuće originalnu glazbu kreativnim prožimanjem, a ne solima i međusobnom pratnjom. Isti se uopćeni opis odnosi i na suradnju istaknutog gitarista sa saksofonistom Evanom Parkerom na jednom albumu iz 1970 **(The Topography Of The Lungs),** na kojemu svira i nizozemski bubnjar Han Bennink; suradnja se nastavila zanosnim koncertom iz 1975 **(The London Concert).**

Baileyjeva fasciniranost slobodnom improvizacijom dovela ga je do osnivanja Company, međunarodne skupine free-glazbenika (Parker, Steve Beresford, Braxton, Steve Lacy, Rutherford i Lol Coxhill) koji zajedno sviraju bez potrebe za formiranjem stalne grupe. Prvi album **(Company 1),** s Baileyjem, Parkerom, čelistom Tristanom Honsingerom i basistom Maartenom van Regterenom Altenom, u potpunosti opravdava taj eksperiment. Od 1971. Bailey nastupa i na solističkim recitalima, a albumi poput **Derek Bailey Solo** i **Lot 74 – Solo Improvisations** potvrđuju njegov ugled najoriginalnijeg gitarista na današnjoj sceni.

Diskografija:
SME, So What Do You Think? (—/Tangent)
Iskra 1903 (—/Incus)
Duo (Emanem/Emanem)
The Topography Of The Lungs (—/Incus)
The London Concet (—/Incus)
Company 1 (—/Incus)
Derek Bailey Solo (—/Incus)
Lot 74 – Solo Improvisations (—/Incus)
Derek Bailey & Tristan Honsinger (—/Incus)
Music Improvisation Company (—/Incus)

Mildred Bailey

Poput Ethel Waters (→) prije i Dinah Washington (→) poslije nje, Mildred Bailey bila je jedna od onih jazz--pjevačica koje se nisu zadovoljavale savršenstvom u jednom žanru, već su imale dovoljno talenta da svladaju i druge žanrove. U slučaju Mildred Bailey riječ je o pjevačici koja je mogla tečno pjevati blues, imala je vokalni izraz koji je privlačio i one nezainteresirane za jazz ili blues, a mogla je korektno izvoditi čak i gospel. Rođena je pravim imenom Mildred Rinker, 1907. u Tekoi, Washington); sestra je Ala Rinkera (iz Rhythm Boysa, poznatih po Bingu Crosbyju i Paulu Whitemanu); školovala se u Spokaneu, započela je glazbenu karijeru kao test-pjevačica a zatim je nastupala u jednoj reviji na Zapadnoj obali.

Početni je ugled stekla stalnom suradnjom na radio-stanici KMTR, te drugdje po Kaliforniji. Paul Whiteman (→) angažirao ju je da pjeva s njegovim velikim orkestrom. S Whitemanom je surađivala između 1929–1933 (Whiteman je vjerojatno bio prvi vođa orkestra koji je imao solističku žensku vokalnu atrakciju), a u tom razdoblju realizirala je izvanredne snimke poput **Stop The Sun Stop The Moon** i **Rockin' Chair (Paul Whiteman & His Orchestra);** ova druga skladba jednako je čvrsto vezana uz ime Mildred Bailey kao što će kasnijih godina biti vezana uz vokalno-instrumentalni duo Louis Armstrong (→) – Jack Teagarden (→).

Mildred Bailey, Her Greatest Performances 1929–1946 (CBS).

U posljednjoj godini suradnje s Whitemanom udala se za njegova bivšeg ksilofonista, Reda Norva (→). Razveli su se 1945. Norvo je s njom redovito surađivao od 1935. do kraja tridesetih godina. Na njenoj prvoj snimci nastupio je orkestar pod vodstvom Eddieja Langa (→) (1929): riječ je o skladbi Hoagyja Carmichaela **What Kind O' Man Is You (Her Greatest Performances 1929 – 1946, Vol 1).** Poput snimki s Whitemanom i prva je ploča Mildred Bailey pokazala njen besprijekoran osjećaj za ritam, pravo jazz-fraziranje i dubinu kojom je prilazila svakom tekstu. Nema sumnje, postala je jednom od vodećih jazz--pjevačica. Zanimljivo je također da, iako je bila pod velikim utjecajem crnačkih pjevača i instrumentalista, njeno pjevanje u skladbama kao **Downhearted Blues (Her Greatest**

Performances, Vol 1), St Louis Blues (Vol 2) i **Me & The Blues (Vol 3)** nikada nije samosvjesno težilo »crnom« izrazu.

Njen čudan (ali nikada odbojan) visoki glas gotovo nikada nije zvučao »falš«. Pjevala je bez napora, na način koji joj je omogućavao da se prihvati zaista raznovrsnog materijala (npr. **Old Folks, Peace, Brother!, Gulf Coast Blues** i **There'll Be Some Changes Made** (sve na **Vol 3**). Njen osjećaj za humor vješto je iskazan na primjerenim skladbama poput **Arthur Murray Taught Me Dancing In A Hurry (Vol 3)** i **Week End Of A Private Secretary (Vol 2)**, koje su snimljene 1942, odnosno 1938. A na snimkama poput **'Tain't What You Do** i **St Louis Blues (Vol 2)** surađivala je s orkestrom Johna Kirbyja (→), pojačanim prisustvom Reda Norva.

Najbolju su joj pratnju u tome razdoblju pružali vlastiti, pa zatim suprugov orkestar, te studijski sastavi koje je okupio skladatelj i aranžer Eddie Sauter (→), s njegovim izvanrednim aranžmanima za obje formacije. Radila je i s Bennyjem Goodmanom (→) **(Vol 1** i **Recordings Made Between 1930 & 1941)**, a njena vokalna izvedba Frank Loesserove skladbe **Junk Man**, s ove druge ploče, doživjela je i manji komercijalni uspjeh; snimala je i s klasično usmjerenim oktetom Aleca Wildera **(Vol 3)**, te s brojnim drugim ansamblima s Norvom i sa studijskim grupama pod vlastitim imenom (primjerice Mildred Bailey & Her Oxford Greys). Godine 1939. nastupala je na radiju s Bennyjem Goodmanom **(Benny Goodman, His Stars & His Guests)**, ali je naredne godine radila isključivo samostalno.

Iako srvana bolešću, izazvanom ponajviše stalnim problemima zbog debljine, četrdesetih je godina prihvatila vlastitu radio-emisiju na CBS-u *(The Mildred Bailey Radio Show – 1944–45)*. Pouzdanost njenih izvedbi na tim emisijama učinila je omiljenom kako među publikom, tako i među glazbenicima. Ljubav prema jazzu osigurala joj je suradnju glazbenika kalibra Norva, Teddyja Wilsona (→) i Charlieja Shaversa (→). Snimke iz četrdesetih godina ne pokazuju opadanje njenih snaga **(All Of Me** i **First Esquire Jazz Concert, Vol 1)**, no 1949. njeno se zdravlje alarmantno pogoršalo; te se godine liječila od srca i dijabetesa. Godine 1950–1951. ponovno je propjevala, ali je uskoro ponovno otišla u bolnicu u New Yorku, gdje je provela preostalih nekoliko mjeseci i umrla u prosincu 1951.

Pjevanje Mildred Bailey duboko je utjecalo na mnoge druge pjevačice, uključujući Ellu Fitzgerald (→), Peggy Lee (→), Lee Wiley (→), Mabel Mercer i Maxine Sullivan (→).

Diskografija:
Paul Whiteman & His Orchestra (RCA Victor/RCA Victor)
Mildred Bailey, Her Greatest Performances 1929–1946. (Columbia)/
Her Greatest Performances 1929–1946, Vols 1–3 (CBS)
Mildred Bailey, All Of Me (Monmouth-Evergreen/Ember)
The Mildred Bailey Radio Show 1944–1945 (Sunbeam)
Mildred Bailey, Me & The Blues (Regal)/
Rockin' Chair Lady (CBS – Realm)
Various, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
Tommy Dorsey/Jimmy Dorsey/ Eddie Lang, Tommy, Jimmy & Eddie, 1928–29. (—/Parlophone)

Buster Bailey

William C. »Buster« Bailey (rođen 1902. u Memphisu, Tennessee) smatra se jednim od najsposobnijih klarinetista na jazz-sceni. Bio je i vrstan saksofonist. Pratnja njegova sopran-saksofona na snimci blues-pjevačice Alberte Hunter iz 1924. godine, **Everybody Loves My Baby (Louis Armstrong In New York, 1924–1925)**, odlična je; njegovo muziciranje na istom instrumentu, u ulozi člana sastava Clarencea Williamsa (→) **(Louis Armstrong /Sidney Bechet With The Clarence Williams Blue Five)** daljnji je primjer njegovih sposobnosti na tom planu. Svirao je i alt-saksofon s osrednjim solističkim rezultatima, primjerice na jednom snimanju orkestra pjevača Putneyja Dandridgea iz 1935 **(The Boss Of The Bass)**.

No, Bailey ponajviše ostaje u uspomeni kao klarinetist. Bailey, koji je prije početka profesionalne glazbene karijere stekao temeljitu glazbenu naobrazbu, nastupao je s orkestrom legendarnog W. C. Handyja (→) (1917–1919); zatim kao istaknuti član orkestra Erskinea Tatea (1919–1923), Kinga Olivera (→) (1923–1924) i Fletchera Hendersona (→) (1924–1927, 1927–1928, 1934, 1935–1937). Klarinet je počeo svirati u trinaestoj godini, a podučavao ga je Franz Schoeppe (Chicago Symphony Orchestra). Besprijekorno Baileyjevo sviranje značajno je doprinosilo bezbrojnim sastavima u kojima je nastupao.

Uz gore navedene, ostali sastavi s kojima je surađivao na početku karijere uključuju Noblea Sisslea (s kojim je 1929. gostovao u Evropi, a zatim je ponovno radio s istom grupom od 1931–1933); Edgara Hayesa (1929), Davea Nelsona (1930), Mills Blue Rhythm Band (1934–1935), Stuffa Smitha (→) (1937).

Iako se može reći da je Baileyjevom akademskom tonu i općem pristupu nedostajalo topline i vibrantnosti suvremenika poput Becheta (→), Bigarda (→) i Noonea (→), njegovom muziciranju u smislu fleksibilnosti i svestranih tehničkih mogućnosti apsolutno ništa nije nedostajalo. Te prednosti, kao i zavidna sposobnost prilagođavanja praktički svakom glazbenom kontekstu, učinile su ga u toku dugotrajne karijere permanentno traženim glazbenikom. Na primjer, iako nikada značajan instrumentalist u tom žanru, Bailey je bio dovoljno vješt blues-glazbenik da ga se pozove za pratnju pjevačica kalibra Ma Rainey (→) **(Ma Rainey)**, Bessie Smith **(The Empress** i **Nobody's Blues But Mine)**, Alberte Hunter i Trixie Smith (obje snimke na **Louis Armstrong In New York 1924–1925)**.

Baileyjev klarinet zastupljen je i na snimkama drugih, jazzu sklonijih vokalnih interpretatorki: Billie Holiday (→) **(The Lester Young Story, Vol 1)**, Mildred Bailey (→) **(Her Greatest Performances 1929–1946)**, Midge Williams i Maxine Sullivan (→) (obje na **Boss Of The Bass)**.

Sa čisto instrumentalne točke gledišta, Baileyjevo besprijekorno muziciranje logično je utjecalo na njegov izbor za klarinetista u sekstetu Johna Kirbyja (→) **(Boss Of The Bass, John Kriby & His Orchestra 1941–1942** i **The Biggest Little Band In The Land)** kojega je sedam godina bio sastavnim članom (1937–1944), te ponovno, na kraće vrijeme 1945. i 1946. Uspješno je snimao s različitim sastavima. Osim s navedenima, snimao je s Lil Armstrong **(Harlem On Saturday Night)**, Teddyjem Wilsonom (→) **(Teddy Wilson & His All Stars** i **The Teddy Wilson)**, Henryjem »Red« Allenom (→) **(Henry »Red« Allen All Stars, Vol 4** i **Henry Allen & His Orchestra 1934–1935)**, Bubberom Mileyjem **(Bubber Miley & His Friends)**, Wingyjem Manoneom (→) i Chu Berryjem (→) **(Chew, Choo, Chu & Co.)**. U ulozi lidera Bailey je, međutim, bio manje uspješan. Zadivljujući primjer njegova talenta **(Ali About Memphis)** datira iz 1958. Snimljene u postavi kvarteta, Baileyjeve obrade **Beale Street Bluesa** i **Memphis Bluesa** dobri su primjeri njegove klarinetističke vještine na razini svega što je odsvirao za svoga života. Njegovo muziciranje na tri snimke septeta na istoj je, ako ne i višoj razini od muziciranja kolega Vica Dickensona (→), Hermana Autreyja (→) i Hiltona Jeffersona (→).

Posljednjih 20 godina života, provedenih u New Yorku, radio je s Eddiejem Condonom (→), Red Allenom, Wilburom De Parisom (→) i Wild Bill Davisonom (→). Svirao je i u orkestru njujorške postave opere *Porgy & Bess,* sa simfonijskim orkestrima i u televizijskim studijima, a pojavio se i u filmu *Splendor In The Grass*. Nakon suradnje s grupom Saints & Sinners pridružio se ansamblu All Stars Louisa Armstronga (→). Umro je u svom domu, u snu, godine 1967. u Brooklynu.

Diskografija:
Various, Louis Armstrong In New York, 1924–1925 (Riverside/Riverside)
Louis Armstrong/Sidney Bechet With The Clarence Williams Blue Five (CBS – Francuska)
Fletcher Henderson, The Henderson Pathes (1923–1925) (—/Fountain)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)
The Fletcher Henderson Story (CBS)
Ma Rainey (Milestone/—)
Bessie Smith, The Empress (Columbia/CBS)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)
Bubber Miley & His Friends (1929–1931) (RCA Victor – Francuska)
Henry Allen & His Orchestra (1934–1935) (Collector's Classics/—)
Henry »Red« Allen All Stars, Vol 4 (RCA Victor – Francuska)
King Oliver/Dave Nelson, Vol 3 (1929–1931) (RCA Victor – Francuska)
The Teddy Wilson (CBS/Sony – Japan)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Wingy Manone/Chu Berry, Chew, Choo, Chu & Co. (RCA Victor – Francuska)
Various, Harlem On Saturday Night (—/Ace of Hearts)
Billie Holiday/Lester Young, The Lester Young Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
John Kirby, Boss Of The Bass (Columbia/—)
Mildred Bailey, Her Greatest Performances, 1929–1946 (Columbia/CBS)
John Kirby & His Orchestra 1941–1942 (RCA Victor – Njemačka)
John Kirby, The Biggest Little Band In The Land (Trip/DJM)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird/—)/
Lionel Hampton's Best Records, Vol 1 (1937–1938) (RCA Victor – Francuska)
Various, Frankie Newton At The Onyx Club (Tax – Švedska)
Buster Bailey, All About Memphis (Felsted/Felsted)

Chet Baker

Početak karijere ovog trubača, rođenog 1929, bio je popraćen fenomenalnom srećom, koja se pretvorila u spektakularno mučnu sudbinu. Godine 1952. svirao je s Charliejem Parkerom na Zapadnoj obali **(Bird On The Coast)**, a iste se godine pridružio glasovitom kvartetu bez klavira bariton-saksofonista Gerryja Mulligana. Još uvijek u razdoblju naukovanja, Baker i njegovo muziciranje s tom grupom ne odskaču toliko tehnikom, koliko tonom nezaboravno žalobna prizvuka, npr. u skladbi **My Funny Valentine (Gerry Mulligan Quartet)**. Brojevi poput **Walkin' Shoes** i **Bernie's Tune** pokazuju prozračne, glatke trubačke dionice kao odličnu protutežu dubokom saksofonu. No, Bakerov hladan pristup doima se razvučenim u usporedbi s estetskom logikom alt-saksofonista Leeja Konitza koji se pridružio kvartetu na snimkama iz 1953 **(Revelation)**. Te godine Baker je pobijedio u kategoriji trubača po glasanju časopisa Metronome i osnovao je kvartet s klaviristom Russom Freemanom. Njegovo muziciranje postalo je izražajnije i sigurnije, ali nijedne od tih ploča više nema u katalogu **(Jazz At Ann Arbor, Chet Baker–Russ Freeman Quartet)**.

Playboys (Vogue): diskofilski trofej, omot u skladu s vremenom.

Suradnja sa skladateljima poput Freemana, Twardzika i Zieffa kao da je proširila njegov ograničeni raspon, a grupa koju je 1955. doveo u Evropu **(Chet Baker In Paris)** neobično je obećavala. Na žalost, klavirist Dick Twardzik umro je u 24. godini od prevelike količine droge, ostavivši za sobom pregršt mučnih primjera svoje originalnosti, npr. **The Girl From Greenland.** Bakerovu karijeru počeli su narušavati problemi s drogom, hapšenjima, publicitetom u štampi i kritiziranjem njegova sviranja, koje je ranije bilo suviše hvaljeno. No, u stvari, mnogi su njegovi naredni albumi odlični – **Playboys, Chet Baker & Crew, Chet In New York** – ali ih je, na žalost, teško nabaviti. Posljednjih godina vratio se na scenu **(Baby Breeze)**, a iz njegova muziciranja izbija hrabrost i odlučnost.

Teško je odijeliti glazbu od mita. Bakerova lijepa pojava, njegova mladost i delikatan, introvertiran ton učinili su ga pedesetih godina kult-atrakcijom, koju su kasniji tragični događaji još učvrstili. Sličnost s Jamesom Deanom i zvuk koji je podsjećao na Bixa Beiderbeckea dali su jednoj generaciji poklonika jazza njihovog »buntovnika bez razloga«. Najvažniji Bakerov uzor bio je Miles Davis, no u njegovu muziciranju ima potresne iskrenosti i emocionalne izravnosti.

Diskografija:
Bird On The Coast
(Jazz Showcase/—)
Gerry Mulligan Quartet
(Prestige/Prestige)
Gerry Mulligan – Lee Konitz, Revelation
(Blue Note/Blue Note)
Chet Baker In Paris
(—/Blue Star, Barclay – Francuska)
Chet Baker, Baby Breeze
(Limelight/Mercury)

Shorty Baker

Harold »Shorty« Baker bio je ona vrst prvoklasnog trubača koji se mogao iskoristiti u svakom poslu, naročito u velikim orkestrima u kojima mu je njegova raznovrsnost i fleksibilnost omogućavala da s lakoćom zauzme svako trubačko mjesto. Bio je idealan vođa sekcije i zadivljujući, elegantan solist, pa je upravo stoga Duke Ellington (→) nastojao da dobro iskoristi njegove ne baš beznačajne sposobnosti u različitim razdobljima između 1938—1962. Najduže što je Baker (rođen 1914. u St Louisu) proveo kao član Ellingtonova orkestra bilo je razdoblje od sedam godina (1946–1952), no bez obzira koliko se zadržao u Dukeovoj blizini, uvijek mu je bio od koristi. Bakerov superioran ton, izvanredna kontrola i sjajno melodijsko fraziranje došlo je do punog izražaja kada mu je Ellington davao priliku za samostalne istupe u odabranim skladbama poput **Mood Indigo, Willow, Weep For Me (Ellington Indigos).** Mogao je prihvatiti i izazov da na tipično profesionalan način sudjeluje u prvoj izvedbi važnog Ellingtonovog djela kao što je **Black, Brown & Beige (Black, Brown & Beige).**

I saksofonist Johnny Hodges (→) cijenio je suradnju Shortyja Bakera, te ga je angažirao na nekoliko snimanja. Upravo je Hodges surađivao s Bakerom na jednom snimanju Billyja Strayhorna (→) iz 1959, na kojemu se trubačevo toplo, uglađeno sviranje pokazalo iznimnim sastavnim dijelom inače vrhunskog kolektivnog muziciranja, a najbolje je predstavljeno solom u skladbi **You Brought A New Kind Of Love To Me.** Kasnije snimanje, s trubama Bakera i Doca Cheathama (→) u vodećoj ulozi, također je rezultiralo elegantnom svingerskom glazbom **(Shorty & Doc)**, iako ne posebno značajnom ili važnom. Osim s Ellingtonom, Baker je svirao i s drugim cijenjenim vođama orkestra kao što su Fate Marable, Erskine Tate, Don Redman (→) (1936–1938), Teddy Wilson (→), Andy Kirk (1940–1942), Ben Webster (→), Hodges (1954), Claude Hopkins (→) i Bud Freeman (→), a povremeno je vodio i vlastite male grupe. Baker, koji je započeo kao bubnjar, bio je prisiljen da oko 1964–1965. napusti glazbu. Nakon operacije, 1965, umro je 1966. u jednoj njujorškoj bolnici od raka na grlu.

Diskografija:
Duke Ellington, Masterpieces By Ellington,
(Columbia/CBS – Nizozemska)
Duke Ellington, Solitude
(Columbia/Philips)
Ella Fitzgerald Sings The Duke Ellington Songbook, Vol 2
(Verve/Verve)
Duke Ellington, Ellington Indigos (Columbia/—)
Duke Ellington, Ellington Jazz Party (Columbia/CBS – Francuska)
The World Of Duke Ellington
(Columbia)/
The Duke: Edward Kennedy Ellington (1899–1974) (CBS)
Duke Ellington, Ellington In Concert, Vol 2
(—/World Record Club)
Billy Strayhorn, Cue For Saxophone
(Master Jazz Recordings/Vocalion)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (Verve)
Johnny Hodges, Mellow Tone
—/Vogue)
Johnny Hodges, Used To Be Duke (Verve/Verve)
Various, Great Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington (—/Double-Up)
Shorty Baker/Doc Cheatham, Shorty & Doc
(Prestige-Swingville/—)

Paul Barbarin

Rođen 1901. u New Orleansu, Barbarin je sa Zuttyjem Singletonom (→) i Babyjem Doddsom (→) bio najsposobniji bubnjar koji je ponikao u tom gradu. Porijeklom je iz vrlo muzikalne porodice: otac je bio duhač; tri brata (najpoznatiji Louis Barbarin) također su bili glazbenici. Paul Barbarin je stric gitarista i bendžoista Dannyja Barkera (→). Svirao je s legendarnim ličnostima New Orleansa kao što su Buddie Petit, Freddie Keppard (→), Jimmie Noone (→) i King Oliver (→) **(King Oliver's Dixie Syncopators: 1926—1928** i **King Oliver, Vols 1, 3).** No, Barbarinovo izvrsno muziciranje i postojan ritam najbolje je došlo do izražaja s Luisom Russellom (→) **(Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra** i **The Luis Russell Story).** Impresivno je svirao i kada je Russellov sastav pratio Louisa Armstronga (→) **(Complete Recorded Works 1935–1945).** Barbarin je na snimkama odlično predstavljen i u društvu nekadašnjeg kolege iz Russellova orkestra, Henryja Allena (→) **(Henry »Red« Allen, Vols 1–3** i **Henry Allen & His Orchestra 1934–1935).** Godine 1969. smrt ga je zadesila u toku jedne »parade« u New Orleansu, u kojoj je aktivno sudjelovao.

Paul Barbarin & His New Orleans Band (Vogue).

Diskografija:
King Oliver's Dixie Syncopators (1926–1928)
(MCA – Njemačka)
King Oliver & His Orchestra, Vols 1, 3 (RCA Victor – Francuska)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/—)
The Luis Russell Story
(—/Parlophone)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vols 5 & 6
(CBS – Francuska)
Henry »Red« Allen, Vols 1–3
(RCA Victor – Francuska)
Henry Allen & His Orchestra 1934–1935 (Collector's Classics)
Paul Barbarin/Sharkey Bonano, New Orleans Contrasts
(Riverside/—)

Leandro »Gato« Barbieri

Rođen 1935. u Argentini, tenor-saksofonist Gato Barbieri svirao je s vođom orkestra Lalom Schifrinom, da bi zatim preselio u Italiju, u potrazi za džezističkom klimom. Sredinom šezdesetih godina u Rimu se okupilo nekoliko američkih avangardnih glazbenika i Barbieri je imao sreću da surađuje s Donom Cherryjem, trubačem Ornettea Colemana. Dva albuma za tvrtku Blue Note klasični su primjeri slobodne grupne improvizacije **(Complete Communion** i **Symphony For Improvisers)** i pokazuju kako Cherry briljantno eksponira svoga mladog suradnika. Muzičar ogromne snage, Barbieri kao da se kreće vrlo kratkom putanjom, skačući vriskom do ekstremno visokog registra u samo nekoliko taktova, a zatim se spušta natrag u »početni stav« i ponavlja cijelu radnju. Snimao je is glazbenicima-iseljenicima poput Steveа Lacyja **(Nuovi Sentimenti)** i južnoafričkog klavirista Dollara Branda **(Confluence).** Taj album u duetu, nepopustivo dramatskog ugođaja, objedinjuje iskićeno muziciranje saksofona s blues-klavirom misionarske crkve.

Barbierijev povratak latinoameričkim korijenima rezultirao je nizom albuma za tvrtku Impulse koji su ga predstavili široj publici, ali, u stvaralačkom smislu, i učinili predvidljivim. Bilo je više pokušaja da se prožmu dvije kulture – Gillespie i kubanski bubnjar Chano Pozo tijekom četrdesetih godina, altist Bud Shank i brazilski gitarist Laurindo Almeida, Stan Getz i Gilberto, Jobim i Bonfa pedesetih godina.

»Gato« Barbieri, argentinski tenor-saksofonist koji se proslavio žestokom mješavinom free i latinske glazbe.

Barbierijev hibrid zasniva se na tangu, ali usprkos slojevitoj ritmičkoj strukturi (konge, zvečke, čegrtaljke) glazba se doima statičnom. Najbolji su albumi iz toga razdoblja prvi **(The Third World)**, koji je obogaćen nastupima Charlieja Hadena i Roswella Rudda i drugi **(Fenix)**, koji u temi **Carnavalito** sadrži vrlo izbalansiran tenoristički solo uobičajene žestine.

Na atraktivnom albumu koji je snimljen u Buenos Airesu **(Chapter One)**, Barbierija okružuje baterija etničkih instrumenata. Većina njegovih kasnijih ostvarenja temelji se na rafiniranoj, naglašenoj romantičnosti, s uzletima u visoki registar koje podupiru latinski ritmovi **(El Pampero** i **Live In New York)**. Barbierijev nastup na albumu skladateljice Carle Bley **Tropic Appetites**, te glazba za film *The Last Tango In Paris*, samo potvrđuju da njegova najbolja ostvarenja nastaju u suradnji s drugima.

Njegov je stil pod znatnim utjecajem Rollinsa i Coltranea, iako je kićeniji i melodramatičniji. Prvi Barbierijev dojam na slušatelja neodoljiv je – vrisci od kojih prolaze žmarci, ogromna dinamika – ali, kao i u slučaju Pharoaha Sandersa, njegova se nesumnjiva snaga osipa zbog nedostatka strukture.

Diskografija:
Don Cherry, Complete Communion (Blue Note/Blue Note)
Don Cherry, Symphony For Improvisers (Blue Note/Blue Note)
Giorgio Gaslini, Nuovi Sentimenti (—/HMV – Italija)
Gato Barbieri – Dollar Brand, Confluence (Arista Freedom/Arista Freedom)
The Third World (Flying Dutchman/—)
Fenix (Flying Dutchman)
El Pampero (Flying Dutchman/RCA Victor)
Chapter One (Impulse/Impulse)
Live In New York (Impulse/Impulse)
Carla Bley, Tropic Appetites (Watt/Watt)

Danny Barker

Otkako je u mladosti dobio prve glazbene poduke od Barneyja Bigarda (→) na klarinetu i ujaka Paula Barbarina (→) na bubnjevima, Daniel »Danny« Barker (rođen 1909. u New Orleansu) stvorio je plodnu karijeru gitarista i bendžoista. Nakon poduka iz klarineta i bubnjeva prešao je na bendžo, koji je kratko učio od Bernarda Addisona (→). Barker, čiji je otac bio članom Onward Brass Banda, imao je prvi stalni angažman s trubačem Willijem Pajeaudom, ali se zapravo počeo afirmirati nastupima u sastavu trubača Leeja Collinsa (→) (potkraj dvadesetih godina). Godine 1930. otišao je u New York. Svirao je s različitim ansamblima, uključujući Davea Nelsona **(King Oliver/Dave Nelson, Vol 3: 1929/1931)**; Alberta Nicholasa (→), 1935 **(Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special«)**; Jamesa P. Johnsona (→), Luckyja Millindera (→), 1937–1938, Bennyja Cartera (→), 1938–1939. Zatim je sedam godina bio gitarist Caba Callowaya (→), čijem se ansamblu pridružio 1939. S Callowayem je nastupao i često snimao **(Chu, 16 Cab Calloway Classics** i **Penguin Swing)**.

Tridesetih godina mnogi su ga vrhunski glazbenici pozivali da sudjeluje na njihovim snimanjima, primjerice Lionel Hampton (→) **(The Complete Lionel Hampton: 1937—1941/Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5)**, Henry Allen (→) **(Henry Allen & His Orchestra 1933–1934)**, Billy Kyle (→) **(Swing Street, Vol 1)** i Chu Berry **(The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry)**. Ostali s kojima je radio u tom razdoblju: Teddy Wilson (→), Buster Bailey (→), Adrian Rollini (→), Wingy Manone, Ethel Waters (→). Svirao je u društvu Charlieja Parkera (→) i Dizzyja Gillespieja (→), pod vodstvom Sir Charlesa Thompsona, 1945 **(The Fabulous Apollo Sessions)**, a iste godine sa Sidneyjem Bechetom (→) i Mezzom Mezzrowom, na jednom od njihovih važnih snimanja za tvrtku King **(The Prodigious Bechet-Mezzrow Quintet & Septet)**.

Godine 1946. napustio je Callowaya da bi vodio sastav koji je pratio blues-pjevačicu Blue Lu Barker (njegovu suprugu). Ostatak četrdesetih godina proveo je ponovno s Millinderom, Bunkom Johnsonom (→), Albertom Nicholasom i u brojnim prilikama – na koncertima, radiju i pločama – s Bechetom **(Sidney Bechet & Friends, This Is Jazz, Vols 1, 2** i **This Is Jazz)**. Pedesetih godina često je radio s Conradom Janisom, te kao slobodni muzičar (svirao je bendžo s Paulom Barbarinom, 1954–1955). Godine 1960. na Newport Jazz Festivalu pratio je Eubieja Blakea (→), sudjelovao je u zapaženoj televizijskoj emisiji *World Of Jazz* s Billie Holiday (→) **(Billie Holiday, Vol 1)** i na zapaženim snimanjima poput onoga pod vodstvom Pee Wee Russella (→) **(Jam Session At Swingville)**. Godine 1964, na svjetskoj izložbi u New Yorku predvodio je vlastiti bendžo-sastav. Postavljen je za pomoćnika direktora New Orleans Jazz Museuma nakon što se vratio u taj grad u kojemu se još i danas može čuti kako svira bendžo i gitaru.

Diskografija:
Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special« (RCA Victor – Francuska)
King Oliver/Dave Nelson, Vol 3:1929/1931 (RCA Victor – Francuska)
16 Cab Calloway Classics (CBS – Francuska)
Chu Berry, Penguin Swing (Jazz Archives)
Chu Berry, Chu (Epic/Epic – Francuska)
Various, Swing Street, Vol 1 (Tax – Švedska)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5 (RCA Victor – Francuska)
Henry Allen & His Orchestra 1933–1934 (Collector's Classics)
Louis Armstrong, Louis With Guest Stars (—/MCA – Njemačka)
Chu Berry, The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry (—/London)
Sidney Bechet, The Prodigious Bechet-Mezzrow Quintet & Septet (—/Festival – Francuska)
The Genius Of Sidney Bechet (Jazzology/—)
This Is Jazz (Jazzology/—)
This Is Jazz, Vols 1, 2 (Rarities)
Various (Including Pee Wee Russell), Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)
Billie Holiday, Vol 1 (Columbia/CBS)
LaVern Baker Sings Bessie Smith (Atlantic/Atlantic)

George Barnes

George Barnes (rođen 1921. u Chicago Heightsu, Illinois) vrlo se rano upoznao s gitarom. Podučavao ga je otac, učitelj glazbe. U drugoj polovini tridesetih godina vodio je četveročlani sastav s kojim je nastupao po Srednjem zapadu SAD. Godine 1939. zaposlio se na radio-stanici NBC. Prihvatio je poziv da se pridruži sastavu Buda Freemana (→), okupljenom zbog stalnog angažmana u Chicagu (1942). Od 1942–1946 služio je u vojsci. Po povratku u civilni život Barnes je u Chicagu stalno radio na radio-stanici ABC. Godine 1951. otišao je iz Chicaga u New York, gdje je svirao u televizijskim, radio i diskografskim studijima. Pedesetih i šezdesetih godina nastupao je na mnogim jazz-koncertima, ali se više bavio studijskim radom u zabavnoj glazbi. Snimao je s Lawson-Haggart Bandom i s Ernie Royal Sextetom. Sposoban ritam-gitarist i dopadljiv, nenametljiv solist, u biti pripadnik škole George Van Epps-Carl Kress-Dick McDonough, Barnes i njegovo muziciranje često su pokazivali nedostatak prave uzbudljivosti i poleta. Novu (i širu) popularnost stekao je zahvaljujući simpatičnom muziciranju s Rubyjem Braffom (→), u kratkotrajnom Ruby Braff-George Barnes Quartetu (1973—1975). Zadovoljavajući se da lavlji dio sola prepusti superiornijem Braffu, Barnes je ipak perfektno nadopunjavao svoga partnera. Najefektnije je zastupljen na pločama **To Fred Astaire, With Love,** a posebno na **The Ruby Braff-George Barnes Quartet/The Best I've Heard**, dio kojega je snimljen na koncertu, te **Salutes Rodgers & Hart.** Barnesovo bavljenje jazzom u posljednje je doba, zapravo, došlo do većeg izražaja, primjerice na nizu albuma s Joeom Venutijem (→) **(Gems** i **Joe Venuti & George Barnes – Live At The Concord Summer Festival)**. Oba albuma sadrže primjere njegova muziciranja koji su na razini onih iz prethodnih godina, a u pojedinim slučajevima čak i bolji. I njegov samostalni album **Swing Guitars** sadrži mnogo ukusnog, filigranskog muziciranja na gitari, prepunog suptilnosti i finoće. Barnes je 1973. umro od srčanog udara u Kaliforniji.

Diskografija:
The Ruby Braff-George Barnes Quartet/The Best I've Heard (Vogue)
Ruby Braff/George Barnes, Braff/Barnes Quartet Salutes Rodgers & Hart (Concord/—)
George Barnes, Swing Guitars (Famous Door/—)
George Barnes/Joe Venuti, Gems (Concord/—)
Joe Venuti & George Barnes – Live At The Concord Summer Festival (Concord/—)
Blues Going Up (Concord Jazz/—)

Charlie Barnet

Charles Daly Barnet (rođen 1913. u New Yorku) potekao je iz bogate porodice, a odgajali su ga majka i djed koji su željeli da klinac postane poslovni savjetnik-advokat. Barnet junior odlučio se za karijeru profesionalnog jazz-glazbenika. Od malih nogu počeo je učiti klavir, a u dvanaestoj je godini prešao na saksofon. Četiri godine kasnije vodio je svoj prvi sastav; kasnije je svirao u brojnim sastavima na brodovima kompanija Cunard, Red Star i Panama-Pacific, na putovanju za Evropu, Južnu i Srednju Ameriku. Kada je napustio Rumsey Academy i okupio prvi veliki orkestar (1933), već je svirao alt, tenor i sopran-saksofon, te klarinet. Njegove prve snimke na saksofonu, s Redom Norvom (→), prilično dobro ukazuju na činjenicu da je njegov »jump«-stil već tada uglavnom bio oblikovan. **(Swing Street, Vol 3,** 1934). Barnetova sklonost Colemanu Hawkinsu (→) očitovala se na tenor-saksofonu, a Johnnyju Hodgesu (→) na sopran i donekle na alt-saksofonu; u sva tri instrumenta osjećali su se snažni elementi Petea Browna (→), naročito s ritmičke točke gledišta. Nikada iznimno vješt improvizator, Barnet je uvijek bio jedan od najdinamičnijih jazz-glazbenika. Karijeru vođe orkestra i instrumentalista prekinuo je 1935, kada je privremeno rasformirao ansambl i preselio u Hollywood da bi postao filmski glumac (s ulogama u dva filma iz 1936).

Charlie Barnet, Vol 1 (RCA Victor) – vrhunski orkestar.

Kao vođa orkestra definitivno se afirmirao 1939. uz pomoć novog diskografskog ugovora s tvrtkom RCA-Bluebird. (Za tu etiketu Barnet je snimao i nekoliko godina ranije **(The Complete Charlie Barnet, Vol 1)**, bez komercijalnog uspjeha.) Ploče za Bluebird prodavale su se u velikim tiražama, među njima **Che-**

Silver Star Swing Series Present Charlie Barnet & His Orchestra (MCA Coral, Njemačka).

U toku svoje karijere Charlie Barnet (koji se ženio 11 puta) bio je pobjednik na mnogim top-listama instrumentalista **(Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars).** U svojim vrhunskim danima Barnetov je orkestar nastupio u nekoliko dugometražnih i kratkih filmova **(Film Tracks Of Charlie Barnet).**

Diskografija:

Various, Swing Street, Vol 3 (Epic/Columbia)
The Complete Charlie Barnet, Vol 1: 1935–1937 (Bluebird/—)
Charlie Barnet, Vols 1, 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Charlie Barnet, King Of The Saxophone (Trip)/ **Charlie Barnet & His Orchestra** (DJM)
Charlie Barnet, Rhapsody In Barnet (Swing Era)
Charlie Barnet & His Orchestra Vol 1 (Sounds of Swing)
Film Tracks Of Charlie Barnet (Joyce)
Charlie Barnet & His Orchestra 1944–1949 (Golden Era)
Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars (Queen Disc – Italija)
Charlie Barnet, Some Like It Hot (Swing Era)
The Big Band Sound Of Charlie Barnet (—/Verve)
Charlie Barnet/Benny Goodman (Capitol/One-Up)
Charlie Barnet, Big Band 1967 (—/Vocalion)

rokee, Pompton Turnpike, Charleston Alley i Redskin Rhumba (Charlie Barnet, Vol 1).** Barnet, veliki obožavatelj Ellingtona (→), svirao je zvona na Ellingtonovoj snimci **Ring Dem Bells** za tvrtku Victor (1930) i poduzeo je sve da se u njegovu (Barnetovu) orkestru osjeti Ellingtonov utjecaj. Na repertoaru je često imao Ellingtonove skladbe kao **Gal From Joe's, Echoes Of Harlem, Harlem Speaks** i **Lament For Lost Love (Charlie Barnet, Vol 2).** Angažirao je prvoklasne aranžere, Horacea Hendersona (→), Skipa Martina, a posebno nadarenog Billyja Maya, čiji su radovi često pokazivali autentičan humor. I sam Barnet je pisao aranžmane. Osim pločama, veliku je afirmaciju doživio i stalnim angažmanom njegova orkestra u klubu Famous Door na 52. ulici.

Od 1939. do početka pedesetih godina Barnet je i nadalje vodio niz odličnih velikih orkestara s mnogim impresivnim solistima. Izuzetno antirasno raspoložen, što se vidi po njegovom izboru suradnika, Barnet je u različitim razdobljima zapošljavao vrhunske crnačke glazbenike, uključujući Roya Eldridgea (→), Peanutsa Hollanda, Howarda McGheeja (→), Clarka Terryja (→), Charlieja Shaversa (→), Dizzyja Gillespieja (→) i Oscara Pettiforda.

Iako njegovi ansambli u razdoblju od 1939–1943. nisu doživjeli ogromnu popularnost nekih drugih bjelačkih swing-sastava (tj. plesnih sastava pod utjecajem jazza), oni su nesumnjivo bili među »najdžezističkijim« i »najsvingerskijim«. Sredinom četrdesetih godina Barnetovi su se sastavi prilagodili novoj situaciji, uključujući među svojim članstvom Buddyja De Franca (→), Dodu Marmarosu (→), Ala Killiana (→), Eddieja Safranskog, Lawrencea Browna (→), Barneyja Kessela (→). Promijenio je diskografsku kuću (od Victora na Deccu), a snimka **Skyliner (Silver Star Swing Series Presents)** postala je jednim od najvećih hitova orkestra. Godine 1949. osnovao je vrstan sastav na bazi be-bopa, s aranžerima Walterom »Gilom« Fullerom i Mannyjem Albamom, te instrumentalistima poput Rolfa Ericssona, Claudea Williamsona, Maynarda Fergusona (→), Tinyja Kahna i Dicka Hafera **(Bebop Spoken Here).** Zvučali su mnogo »autentičnije« negoli, recimo, Goodmanov orkestar iz istog razdoblja, iako sam Barnet nije svoje muziciranje podvrgao nikakvim stilskim promjenama. Sastav se rasformirao u listopadu 1949.

Naredna dva desetljeća na neodređeno je vrijeme nastupao i snimao s velikim i malim jazz-skupinama. Te su njegove aktivnosti imale vrlo malo veze s be-bopom (ili post-bopom). Najbolja mu je novija snimka **Big Band 1967,** koja je podsjetila na ono najbitnije iz vrhunskih dana.

Count Basie

Nakon pedeset godina aktivne profesionalne glazbene karijere i više ili manje neprekinutog razdoblja od 45 godina vođenja orkestra, William »Count« Basie (rođen 1904. u Red Banku, New Jersey) ostaje jednim od nenadmašnih katalizatora u jazzu. Izraz »Basie«, u smislu vođe ansambla, podrazumijeva sve najbolje na planu big band jazza još od 1935, kada je Basie preuzeo ostatke Kansas City Orchestra Bennyja Motena (→) i pretvorio ga u Count Basie Orchestra. Basieja, vođu grupe Barons of Rhythm koja je uključivala i Bustera Smitha na alt-saksofonu, otkrio je impresario John Hammond nakon jednog radio-prenosa iz kluba Reno u Kansas Cityju. Hammond je sudjelovao u okupljanju prvog Basiejevog velikog orkestra i odigrao je važnu ulogu u organiziranju njegove prve nacionalne turneje. Bill Basie nazvan je »The Count« (»Grof«) prije negoli je napustio Kansas City. Prvi je zapažen njujorški angažman imao u Roseland Ballroomu.

Prve snimke, iz 1937 **(The Best Of Basie),** pokazuju da je riječ o dinamičnom ansamblu s najvažnijim solistima u Lesteru Youngu (→), Herschelu Evansu (→), Bucku Claytonu (→) i samome Basieju. Kao cjelina, ansambl se doimao donekle nesavršenim što će se uskoro otkloniti primjerenim zamjenama. Sastav je zračio autentičnom uzbudljivošću, a sve je podupirala izvanredna ritam-sekcija koju su, osim Basieja, sačinjavali bubnjar Jo Jones (→), basist Walter Page i gitarist Claude Williams (kojega je uskoro zamijenio mnogo bolji Freddie Green (→), i danas Basiejev suradnik, od svoga dolaska najvitalniji zubac u mehanizmu svih budućih Basiejevih skupina). Pjevali su Jimmy Rushing (→), na početku sam, a zatim s Helen Humes, te, povremeno, vođa saksofonističke sekcije, Earle Warren.

Roseland Shuffle, osim što svjedoči o njujorškom debiju sastava, ostaje arhetipskim primjerom svega važnoga za embrionalno razdoblje njegova razvoja: uvod pripada Basiejevom klaviru i ritam-sekciji, a sola su poduprta stalnim *riffovima* različitih sekcija sastava, na način koji je bio poznat kao »stil Kansas Cityja«. (U interesu kronologije treba napomenuti da je mala grupa s članovima glavnog ansambla, uključujući Lestera

William »Count« Basie – dečko iz Red Banka, New Jersey. Legendarni vođa legendarnog velikog orkestra.

Count Basie. Nakon 50 godina profesionalnog rada još uvijek prvorazredni katalizator i vođa orkestra.

Younga, prvi put snimala 1936. u Chicagu, pod nazivom Smith-Jones Inc: riječ je o četiri snimke.) Bez obzira koliko je uzbudujuće djelovao na ploči, orkestar se u koncertnoj izvedbi doimao još poletnijim. Snimke radio-prenosa iz 1937 **(The Count At The Chatterbox, Count Basie & His Orchestra/William & The Famous Door** i **Basie Live!/ Count Basie Live),** iako često tonski nekvalitetne, daju više nego adekvatno objašnjenje zašto će se Basiejev orkestar uskoro uvrstiti među tri najcjenjenija velika orkestra. Basiejeva skladba **One O'Clock Jump,** koja će uskoro (i jednom zauvijek) postati njegovom himnom, također je snimljena 1937. S Greenom koji je zamijenio Williamsa i Warrenom koji je preuzeo alt-saksofon i klarinet od Caugheyja Robertsa, orkestar je dobio još snažniji impuls kada mu se iste godine pridružila Billie Holiday (→). No, ona se zadržala manje od godinu dana, a u tom razdoblju nije mogla snimati s Basiejem jer je imala ugovor s drugom diskografskom kućom. Usprkos početnoj afirmaciji, Basiejev orkestar tada još nije doživljavao komercijalni uspjeh. On je došao tek nakon jednomjesečnog angažmana u Savoy Ballroomu (siječanj 1938), a zatim je uslijedio šestomjesečni nastup u svake večeri rasprodanom klubu Famous Door. Taj je izvanredan uspjeh potrajao sve do početka četrdesetih godina, iako mu veliki udarci, poput smrti Herschela Evansa (1939) i odlaska u vojsku nekih ključnih ličnosti (Buck Clayton, Jones, Jack Washington) nisu išli na ruku; hendikep je predstavljao i odlazak bitnih suradnika kao što su Young, Page, Benny Morton i Don Byas. No, od kraja tridesetih godina, i u toku narednog desetljeća ploče su neprekidno objavljivane: **Super Chief, Blues By Basie, Basie's Back In Town, One O'Clock Jump** i **Basie's Best.** A kada se javila potreba za cvrkutavim big band jazzom za zabavu američkih vojnika (u specijalnoj V-Discs produkciji), Count Basie Orchestra odlično je ispunio zadatak **(Count Basie: V-Discs, 1944–45** i **Count Basie: The V-Discs, Vol 2).**

Posljednje godine II svjetskog rata donijele su nova lica u redove sastava. Bili su to Joe Newman, Emmett Berry (→), Al Killian, Eugene »Snooky« Young, J. J. Johnson (→), Eli Robinson, Illinois Jacquet (→), Rudy Rutherford, Rodney Richardson i Shadow Wilson. (Buddy Rich ponekad je nastupao kao eksplozivan Wilsonov zamjenik.) Sredinom četrdesetih godina čak se prividno neuništiv Basiejev orkestar našao pogođenim osekom big band muziciranja. Godine 1947, čak i uz stalnu potporu Rushinga i vjernog Harryja Edisona, usprkos povratku Pagea i Jonesa i dolasku Paula Gonsalvesa (→) na mjesto Illinoisa Jacqueta, i orkestar i repertoar postali su stilizirani. U pogledu repertoara ansambl se našao na svojoj najnižoj razini. Ironično je da je Basie doživio svoj jedini uspjeh na hit-paradi upravo u tome razdoblju. S kukavnim Edisonovim vokalom i vrlo malo sastojaka »čistog Basieja«, orkestar je snimio pjesmu-dosjetku **Open The Door, Richard!** i početkom 1947. izbio na vrh američkih rang-lista. Godine 1950. Basie je bio prisiljen da smanji sastav na osam članova – prvi i jedini put nakon sredine tridesetih godina bio je bez velikog orkestra pod svojim vodstvom. Prva je postava uključivala Basieja, Edisona, Dickieja Wellsa, Georgieja Aulda (→), Genea Ammonsa (→), Ala McKibbona, Gusa Johnsona i vjernog Greena; na kraju, oktet su sačinjavali Charlie Rouse (→) (zamijenio ga je Wardell Gray (→), Serge Chaloff (→), Clark Terry (→), Buddy De Franco (→) (zamijenio ga je Marshall Royal), Jimmy Lewis, Johnson (ili Buddy Rich). Kasnije postave izvodile su glazbu koja je često bila pod utjecajem suvremenih zvukova jazza. Jedna verzija okteta nastupila je samostalno i u pratnji Billie Holiday u izvanrednom kratkometražnom filmu iz 1950. godine.

Godine 1951. Basie se vratio formuli velikog orkestra, najprije s diskografskim nakanama **(One O'Clock Jump)** i s izvanrednim poretkom solista: Gray, Lucky Thompson, Paul Quinichette, Eddie »Lockjaw« Davis (→), Newman, Charlie Shavers (→), Terry, te s ritam-sekcijom Lewis-Green-Johnson-Basie. Johnson, Green, Newman i naročito Davis odigrat će važne uloge u renesansi Basiejevog velikog orkestra. Osim uobičajenih odličnih sola, Grayjevo je muziciranje u temi **Little Pony** postalo nekom vrstom hita među kolegama-glazbenicima i razboritijim poklonicima; taj solo, notiran i s tekstom Jona Hendricksa, izvanredno je kasnije oživljen od vokalne grupe Lambert, Hendricks i Ross (Grayjev solo pjevala je Annie Ross). Aranžeri-skladatelji Buster Harding **(Bleep Bop Blues, Nails, Howzit),** Neal Hefti **(Fancy Meeting You, Little Pony)** i Ernie Wilkins **(Bread, Bootsie, Hob Nail Boogie)** opskrbili su orkestar pravim eksplozivnim repertoarom utemeljenim na bluesu i s čvrstim akcentom na swingu.

Wilkins, Hefti, Johnny Mandel i saksofonist-flautist Frank Wess izvršili su značajan kolektivan utjecaj na usmjerenje »novog« Basiejevog orkestra (1952), kojega su prvi rezultati izvrsno predstavljeni na besprijekornom LP-ju **Count Basie Dance Session,** pod supervizijom Normana Granza i s Wilkinsom u ulozi člana sekcije saksofona. Johnson, Green, Newman, Wilkins, zajedno s Frankom Fosterom, Eddiejem Jonesom i Charliejem Fowlkesom, pridonijeli su podmlađivanju orkestra u tome razdoblju, pa i kasnije. Još bolji nego ranijih godina »novi« će Basiejev orkestar pokazati gotovo hipnotičko zajedništvo, ukusnu i neusporedivu sklonost prema najopuštenijoj ritmičkoj izvedbi i jedinstven osjećaj za dinamički raspon – od prodornog tutnja do prigušenog šapta – što će ga uzdići do vrhunca big banda jazza. Kulminaciju je dosegao 1959. godine albumom koji se u originalnom izdanju zvao **The Atomic Mr Basie (The Atomic Mr Chairman).** U pogledu sola ploča donosi vjerojatno najbolji skup solističkih istupa »bejzijevaca« nakon ratnog razdoblja, s naročito zahvalnim doprinosima Eddieja Davisa **(Whirly Bird** i druge teme), Franka Wessa **(Splanky),** Joea Newmana, Thada Jonesa (→) i Williama Basieja **(The Kid From Red Bank).**

No, počasno mjesto ipak zauzima strahovita kolektivna dinamika ansambla (s najboljim aranžmanima koje je Neal Hefti ikada napisao za Basieja ili bilo koji drugi orkestar s kojim je surađivao). Prije **The Atomic Mr Basie,** ova je moćna skupina izdala niz vrhunskih albuma, kao **The**

William & The Famous Door (DJM). Prvi legendarni orkestar jedinstvenog Counta Basieja – »uživo« u 52. ulici!

Super Chief (CBS). Na ovom klasičnom Basiejevom albumu nastupaju proslavljeni solisti poput Lestera Younga i Bucka Claytona.

Band Of Distinction, Li'l Ol' Groovemaker, Basie At Newport, Easin' It i **Kansas City Suite.** Ovaj posljednji album sadrži niz karakteristično finih aranžmana i skladbi Bennyja Cartera (→), koje su perfektno odgovarale sastavu. Jedina hit-snimka pedesetih i šezdesetih godina (zapravo, sve do danas) bila je **April In Paris (April In Paris)** u aranžmanu orguljaša Wild Bill Davisa, sa svojim efektnim trostrukim krajem.

Iako je Count Basie Orchestra nakon 1952. dao talentirane soliste poput Newmana, Thada Jonesa, Franka Fostera, Franka Wessa, Bennyja Powella i Eddieja Davisa, činjenica je da se on, u usporedbi s predratnim ili ratnim orkestrima, ipak mora zadovoljiti drugim mjestom. Glavna vrijednost tog poslijeratnog sastava leži, međutim, u njegovom neumornom zajedništvu. Pedesetih godina pojavila se jedna važna ličnost – njeno je ime Joe Williams. Riječ je o pjevaču kojemu je superioran glas omogućavao da najefektnije interpretira urbani blues, rhythm-and-blues i standardnu zabavnu glazbu (uključujući balade). Na sceni su Williamsova karizmatska ličnost i snažan, dopadljiv glas, umnogome pomogli Basiejevu »povratku«; sa sigurnošću se također može ustvrditi da je, prateći Williamsa, orkestar snažnije naginjao swingu negoli bez njegova prisustva. Williams, koji je pjevao s Basiejem između 1955–1958, prvi put je snimao s orkestrom 1955. godine, što se kasnije pokazalo nadaleko najboljom suradnjom ove dvojice **(Count Basie Swings, Joe Williams Sings),** uključujući glazbeno uzbudljive verzije skladbi **Please Send Me Someone To Love, Roll 'Em, Pete, Alright, Okay, You Win** i **Every Day I Have The Blues.** Ova posljednja skladba djelo je Memphisa Slima (→) i postala je prvim Williamsovim hitom.

Nakon bogatstva i naboja albuma **The Atomic Mr Basie,** orkestar Counta Basieja, iskreno govoreći, rijetko je kada stvorio djelo slične snage. Repertoar je ponekad bio manje nego primjeren (glazba za film o Jamesu Bondu, pjesme Beatlesa i fragmenti iz *Mary Poppins).* No, kasnije se često činilo da i sam orkestar doživljava uspone i padove, izvodeći isuviše poznate skladbe na mutan, čak i dosadan način. Ironično je da njegova popularnost u novije doba pokazuje znakove uspona, pa se današnja privlačnost orkestra proteže daleko izvan džezističkih granica. Danas nipošto nije čudno što orkestar Counta Basieja nastupa na stalnim probitačnim angažmanima u noćnim klubovima Las Vegasa. Nastupio je na programu Royal Variety Showa, pred kraljicom Elizabethom II. Snimao je (i nastupao na koncertima) s vokalnim izvođačima naglašenijeg pop-usmjerenja kao što su Billy Eckstine (→), Tony Bennett, Mills Brothers, Sammy Davis Jr, Kay Starr, Bing Crosby (→) i Frank Sinatra (koji je često surađivao s Basiejem i društvom, na pločama i na koncertima, uključujući zajednički nastup na Newport Jazz Festivalu, 1965). Što se striktnijeg jazz-aspekta tiče, uz pratnju Basiejeva orkestra iznimno je vješto pjevala Ella Fitzgerald (→) **(On The Sunny Side Of The Street** i **Ella & Basie).** Možda se najbolja suradnja orkestra i vokala (među onima koji nisu stalno nastupali s Basiejem) može naći na albumu **No Count Sarah,** koji je rezultirao neusporedivim vokalno-instrumentalnim vatrometom Sarah Vaughan (→) i orkestra. Ako je u toku posljednjih 10–15 godina kvaliteta samog orkestra možda i opala, ugled i sposobnosti njegova lidera ostali su nepromijenjeni. Na primjer, Basie je posljednjih pet godina često snimao izvan velikog orkestra i u njegovu sastavu, što je stalno potvrđivalo njegov status prvoklasnog klavirista. Početno Basiejevo muziciranje s Benniejem Motenom (→) **(Moten's Blues)** ukazuje na upotrebljivog glazbenika, kojega su korijeni u školi »Harlem stridea«, utjelovljenoj u muziciranju Willieja »The Lion« Smitha (→), Jamesa P. Johnsona (→) i Fatsa Wallera (→). (U stvari, upravo je Waller, njegov prvi uzor, podučavao mladog Basieja.) Izvan okvira velikog orkestra Basiejev je izvanredno ekonomičan klaviristički stil (stvorio je osoben pristup, u stvari sažetak stridea Wallerova tipa, koristeći tempo i pauze na neobično efektan način) najkorisnije poslužio Benny Goodman (→) Sextetu **(Solo Flight** i **Charlie Christian – Lester Young Fogether 1940)** i u grupi Metronome All Stars **(Benny Carter 1945** i **The Metronome All Stars).**

Basie je udahnuo život i Goodmanovom jam sessionu iz 1938. **(Famous Carnegie Hall Concert),** te istaknutim snimkama Lestera Younga **(Lester Young Leaps Again!** i **Pres/The Complete Savoy Recordings)** i Jo Jonesa **(The Jo Jones Special).**

Posljednjih je godina producent Norman Granz povezao besmrtno Basiejevo klavirističko umijeće sa začuđujućim brojem malih jazz-sastava, u rasponu od trija s Rayem Brownom (→) i Louisom Bellsonom (→) **(For The First Time),** do ostvarenja s raznovrsnijom instrumentacijom. U takvim okolnostima **(Basie & Zoot, Basie Jam, Nos 1 & 2** i **Count Basie Jam Session At The Montreux Jazz Festival 1975)** »klinac iz Red Banka« pokazao se vrhunskim katalizatorom, stimulirajući Roya Eldridgea (→), Lockjawa Davisa, Joea Passa (→), Johnnyja Griffina (→), Harryja Edisona, Clarka Terryja, Bennyja Cartera i J. J. Johnsona (→) na izvanredna sola. No, za Basieja i Granza to nije ništa novo – Basie je poduzeo sličan pothvat s Granzom početkom pedesetih godina, kada je njegov klavir poveo Stana Getza (→), Cartera, Buddyja Richa i bivše »bejzijevce« Edisona, Wardella Graya i DeFranca, kroz nekoliko finih glazbenih trenutaka u izvrsnom studijskom jam sessionu **(Jam Sessions, Nos 2 & 3).**

Povremeni Basiejevi izleti na orguljama pokazali su ugodno protegnuće klavirističke tehnike na elektronski instrument, dopadljivije u bržem tempu. U uspomeni naročito ostaju Basiejeve orgulje s Illinoisom Jacquetom **(Illinois Jacquet & His Orchestra),** Oscarom Petersonom (→) **(Satch & Josh)** i s malim sastavom **(Count Basie Sextet, For The First Time, Basie Jam,** itd) a rjeđe na albumima s velikim orkestrom **(Dance Session No 1).** Potkraj 1976. Basie je doživio srčani udar. No, već se početkom slijedeće godine vratio na turneju, spreman za još jedan izlet u Evropu, u 74. godini, neuništiv kao obično. Dokle će njegov orkestar svirati

Basie Big Band (Pablo) – Count i njegovi ljudi, 1975.

The Best Of Count Basie, Vol 2 (MCA Coral, Njemačka).

istu vrst glazbe, a pritom zadržati popularnost – to bi svi željeli znati. Dakako, prilika za promjenu glazbenog usmjerenja (i politike?) odavno je prošla i pitanje je da li bi u ovom razdoblju uopće moglo doći do promjene. Osebujan pokušaj, album **Afrique** iz 1970, sa aranžmanima i pod vodstvom Olivera Nelsona, te s glazbom Nelsona, Gabora Szaba, Alberta Aylera (→) i Pharoaha Sandersa (→), pokazao je da su promjene i to dramatične promjene – i te kako moguće. Bilo kako bilo, točno je da Basiejev orkestar i njegov lider ostaju nesmiljenom, nepokolebljivom snagom koja se može, kada navali adrenalin, uzdići do visina što ih nijedan drugi orkestar nikada ne postiže. U knjizi *Jazz Style In Kansas City & The Southwest* Rossa Russella dosta se govori o mladom Basieju. Zanimljiva je i knjiga *Count Basie & His Orchestra* Raya Horricksa.

Diskografija:
Count Basie, Good Morning Blues (MCA/—)
Count Basie, The Best Of Basie (1937–38) (—/MCA – Njemačka)
Count Basie, The Blues I Like To Hear (1938–39) (—/MCA – Njemačka)
The Best Of Count Basie (—/MCA Coral – Njemačka)
Count Basie, Super Chief (Columbia/CBS)
Lester Young With The Count Basie Orchestra (Epic/Epic – Francuska)
The Count At The Chatterbox 1937 (Jazz Archives)
Count Basie, Count Basie & His Orchestra (Trip)/ **William & The Famous Door** (DJM)
Blues By Basie (Columbia/Philips)
Basie's Back In Town (Epic/Philips)
One O'Clock Jump (Columbia/Fontana)
John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Various, Famous 1938 Carnegie Hall Concert (Columbia/CBS)
Basie's Best (Columbia/CBS)
Count Basie: The V-Discs – 1944–45) (Jazz Society)
Count Basie: The V-Discs, Vol 2 (Jazz Society)
Count Basie (RCA Victor – Francuska)
Basie Live! (Trip)/**Count Basie Live** (DJM)
Count Basie, April In Paris (Clef/Columbia/Clef)
Count Basie Dance Session (Clef/Columbia-Clef)
Count Basie, The End Of Distinction (Verve/HMV)
The Atomic Mr Basie (Roulette). **Chairman Of The Board** (Roulette)/ **The Atomic Mr Chairman** (Vogue)
Count Basie (—/Vogue)
Count Basie, Kansas City Suite (Roulette/Columbia)
Count Basie, The Newport Years, Vol VI (Verve)/ **The Live Big Band Sound Of Count Basie** (Verve)
Count Basie, Afrique (Flying Dutchman/Philips)
Various, Jazz At The Santa Monica (Pablo/Pablo)
Charlie Christian/Lester Young, Together 1940 (Jazz Archives)
Lester Young Leaps Again! (EmArcy/Fontana)
Lester Young, Pres/The Complete Savoy Recordings (Savoy)
Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars (Queen Disc – Italija)
Various, Jam Session, Nos 2, 3 (Verve/Columbia/Clef)
Illinois Jacquet & His Orchestra (Verve/Columbia – Clef)
Count Basie, For The First Time (Pablo/Pablo)
Count Basie/Joe Turner, The Bosses (Pablo/Pablo)
Count Basie, Basie Jam (Pablo/Pablo)
Count Basie Jam Session At The Montreux Jazz Festival 1975 (Pablo/Pablo)
Count Basie, Basie Jam No 2 (Pablo/Pablo)
Count Basie/Zoot Sims, Basie & Zoot (Pablo/Pablo)
Count Basie Swings, Joe Williams Sings (Verve/Verve)
Count Basie/Sarah Vaughan, No Count Sarah (Mercury)/ **Sassy** (Fontana)
Lambert, Hendricks & Ross, Sing Along With Basie (Roulette/Columbia)
Count Basie/Ella Fitzgerald, On The Sunny Side Of The Street (Verve/Verve)
Blues By Basie (Tax – Švedska)
Lester Young, The Lester Young Story, Vol 3/Enter The Count (Columbia/CBS)
Montreux '77: Count Basie Big Band (Pablo Live/Pablo Live)
The Count Swings Out (1937–38) (—/MCA – Njemačka)

Sidney Bechet

Sidney Bechet (rođen 1897. u New Orleansu) bio je jedan od prvih, zaista majstorskih jazz-solista, najmlađi od sedmero djece iz glazbene porodice. Klarinet mu je bio prvi instrument; kao dijete ponekad bi svirao s legendarnim Freddiejem Keppardom i s još jednim trubačem iz New Orleansa, Manuelom Perezom. Kroz cijelu je karijeru ostao jednim od najboljih klarinetista uopće, usprkos činjenici da je, s vremenom, klarinet zauzeo sporedno mjesto do sopran-saksofona, instrumenta što ga je Bechet vlastitim zaslugama učinio snažnim izražajnim sredstvom u jeziku jazza. Ostale ličnosti iz rane povijesti jazza s kojima je Bechet bio povezan: Lorenzo Tio (Bechetov učitelj), Buddie Petit, John Robichaux, Bunk Johnson (→); na »uličnim paradama« u New Orleansu, Bechet je svirao čak i kornet. Rodni grad napustio je 1917. godine (prvi put je radio s Kingom Oliverom (→), godinu dana ranije), da bi preselio u Chicago, a zatim u New York. Godine 1919 (po drugi put) postao je

Jazz Classics, Vol 1 (Blue Note) – Bechetovi biseri.

članom Southern Syncopated Orchestra pod vodstvom Willa Mariona Cooka, s kojim je došao u Evropu. Cooka je napustio u Londonu, a tada je već, uz klarinet, svirao i sopran-saksofon, redovito nastupajući u britanskom glavnom gradu (i Parizu) prije negoli je bio deportiran u SAD (1921). Iste je godine prvi put snimao. Kratko je svirao s Dukeom Ellingtonom (→) i Jamesom P. Johnsonom (→), a iste godine (1925) nastupao je u *Revue Negre*, kao član orkestra Claudea Hopkinsa (→) koji je pratio Josephinu Baker.

Godine 1926. poduzeo je turneju po Rusiji, posjetio je Berlin, sakupio sastav za još jednu postavu *Revue Negre* i naredne godine ponovno došao u Evropu. Jednu je sezonu proveo u Parizu s Nobleom Sissleom (1928), a zatim je u francuskom glavnom gradu odslužio kaznu zatvora zbog sudjelovanja u nekoj pucnjavi. Vratio se u SAD i ponovno se pridružio Sissleu; nastupao je s Ellingtonom (1932) i zatim organizirao prvi od svojih slavnih New Orleans Feetwarmersa (s kornetistom Tommyjem Ladnierom (→)). S Ladnierom, je postao vlasnikom jedne njujorške krojačnice, te se povukao sa glazbene scene. No, 1934. opet se pridružio Sissleu s kojim je ostao do 1938. S vlastitim i tuđim sastavima nastupao je u njujorškom jazz-klubu Nick's (1938), nakon čega je uslijedio angažman u Momart Astoriji s Willijem »The Lion« Smithom (→), s kojim je i ranije svirao. Od tada do 1951. bio je sveprisutnom i vrlo cijenjenom ličnošću njujorške jazz--scene, često nastupajući na poznatim ratnim koncertima Eddieja Condona (→) u Town Hallu, kao i na bezbrojnim koncertima i klupskim angažmanima u New Yorku i gradovima poput Chicaga i Bostona. Pojavio se na jazz festivalu u Nici (1949), na kojemu je svirao s Charliejem Parkerom (→) i drugima. Vratio se i iduće godine.

Od 1951. do smrti (1959), Pariz je postao manje-više stalnim Bechetovim prebivalištem, iako je povremeno putovao u SAD zbog posebnih gostovanja, snimanja, itd. Posjetio je Veliku Britaniju (1956) i Južnu Afriku (1957). U Parizu je Bechet postao nekom vrstom institucije, naročito omiljen u društvima s lijeve obale Seine. Nastupio je u filmu *Blues* iz 1955.

Sve dok John Coltrane (→) nije prihvatio sopran-saksofon kao svoj drugi instrument, Bechetova pozicija vodećeg sopranista jazza ostala je netaknuta. Koristeći kombinaciju strastvene emocionalnosti (pojačane glasnim i bogatim vibratom) i neumornog *attacka*, Bechet je tako žestoko svirao taj instrument, da je mogao izdržati konkurenciju svih drugih instrumenata, uključujući trubu, u bilo kojem ansamblu. Činilo se da je jedino Louis Armstrong (→) **(Louis With Guest Stars)** bio kadar oduprijeti se Bechetu, čiji je pristup zajedničkom muziciranju uvijek dolazio pod trubačevu sjenu. U svojim ranijim danima, često u Armstrongovom društvu, Bechet je svirao nadahnutu pratnju i sola različitim

Sidney Bechet, besmrtnik jazza. Vrhunski i utjecajan solist (na sopran--saksofonu i klarinetu).

blues-pjevačicama, uključujući Bessie Smith (→), Mamie Smith i Margaret Johnson. S Clarenceom Williamsom (→) (prve Bechetove snimke vrijedne pažnje realizirane su 1932. s Williamsovom grupom Blue Five) obogatio je još neke vokalne snimke dvadesetih godina, u izvedbi imena kao što su Virginia Liston, Sippie Wallace, Eva Taylor **(Adam & Eve Had The Blues)**. Dok je svirao s Williamsom, Bechet se prvi put »sukobio« s Armstrongom **(Louis Armstrong/Sidney Bechet With The Clarence Williams Blue Five)**, a duo je zazvučao izvanredno izražajno u skladbama **Texas Moaner Blues, Papa De Dad', Just Wait Till You See**, te u prvom susretu, na **Coal Cart Bluesu**.

Svojim uzvišenim zvukom Bechet je sudjelovao i na jednom snimanju New Orleans Jazzmena klavirista Jelly Roll Mortona (→) iz 1939, tek nekoliko mjeseci nakon vlastite, besprijekorne snimke **Summertimea** za Blue Note **(Jazz Classics, Vol 1)**, bio je to vjerojatno prvi diskografski uspjeh jedne jazz-balade. Iduće godine, u društvu Muggsyja Spaniera (→), snimio je niz veličanstveno zamišljenih sola, na razini njegovih najboljih ostvarenja **(Ragtime Jazz/Tribute To Bechet)**.

Neka od svojih najznamenitijih sola Bechet je snimio za Blue Note **(Jazz Classics, Vols 1, 2)**, uključujući žestoke klarinetističke duete s Albertom Nicholasom, 1946; izvrsnu snimku Bechetova Blue Note Quarteta s Teddyjem Bunnom (→) iz 1940, snimke Bechetovih Blue Note Jazzmena (sa Sidneyjem DeParisom (→), Vicom Dickensonom (→) i ostalima) iz 1944, izvrstan jazz u društvu Maxa Kaminskog (→), Arta Hodesa (→) i njima sličnih, iz 1945, te veselu, raspojasanu glazbu (s Wild Bill Davisonom (→) i ponovno Hodesom) iz 1949.

Tu su, dakako, i čudesno kongruentne, vrlo nadahnute izvedbe grupe Feetwarmers **(Sidney Bechet, Vols 1–3)**. Spomenimo i poznate snimke koje su Bechetov zaneseni sopran-saksofon i klarinet suprotstavile jednostavnom, ali proživljenom klarinetu Mezza Mezzrowa **(Mezzrow-Bechet Quintet**, 1945, etiketa King Jazz). Slično se ponovilo dvije godine kasnije (iako ne tako uvjerljivo kao 1945) **(The Prodigious Bechet-Mezzrow Quintet & Septet)**. Iako bi suradnja s nekim sposobnijim partnerom (npr. Armstrongom) možda rezultirala još značajnijom glazbom, snimke Becheta i Mezzrowa pokazuju glazbenika iz New Orleansa u trenucima posvemašnje inspiracije rijetke čak i u najuzvišenijim krugovima jazza. U kasnijem razdoblju svoje karijere, francuski posinak, Bechet je nastavio s intenzivnim radom nastupajući na koncertima i pločama, uglavnom s lokalnim glazbenicima, iako uvijek spreman da iskoristi priliku i da svoj nesmanjeni autoritet potvrdi u društvu gostujućih američkih džezista, kao na albumu **L'Exposition Universelle de Bruxelles**. Njegovi su rijetki odlasci u rodnu zemlju često davali zadovoljavajuće rezultate **(Sidney Bechet At Storyville)**. Na svjetskoj izložbi u Bruxellesu predvodio je američki *all stars* sastav (1958). Svoju autobiografiju, *Treat It Gentle*, objavio je 1960.

Među svim instaknutim instrumentalistima koji nisu bili trubači, Sidney Bechet može se, bez sumnje, smatrati najutjecajnijim. Virtuozan izvođač i kompletan individualist, Bechet ostaje jednim od najistaknutijih solista u jazzu.

Diskografija:

Louis Armstrong/Sidney Bechet, With The Clarence Williams Blue Five (CBS – Francuska)
Clarence Williams, Adam & Eve Had The Blues (CBS – Francuska)
Sidney Bechet, The Rarest..., Vol 1 (After Hours)
Sidney Bechet, Blackstick (1931–1938) (MCA – Coral – Njemačka)
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Sidney Bechet, Unique Sidney (CBS – Francuska)
Various, The Panassie Sessions (RCA Victor/RCA Victor – Francuska)
Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers/New Orleans Jazzmen, Vol 2 (1926–1939) (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet, Vols 1–3 (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, Louis With Guest Stars (MCA Coral – Njemačka)
Sidney Bechet, Jazz Classics, Vols 1, 2 (Blue Note)
Sidney Bechet/Muggsy Spanier, Ragtime Jazz (Olympic)/ Tribute To Bechet (Ember)
Sidney Bechet 1949 (Barclay)
Bechet/Mezzrow Quintet (Concert Hall)
The Prodigious Bechet/ Mezzrow Quintet & Septet (Festival – Francuska)
Eddie Condon, The Eddie Condon Concerts, Vol 2 (Chiaroscuro/—)
Various, »This Is Jazz«, Vols 1, 2 (Rarities)
Sidney Bechet Album (—/Saga)
The Genius Of Sidney Bechet (Jazzology/—)
Sidney Bechet & Friends (For Discriminating Collectors)
Sidney Bechet At Storyville (Storyville/Vogue)
Various, l'Exposition Universelle de Bruxelles (Vogue – Francuska)
Various, Festival De Jazz (Vogue)

Bix Beiderbecke

U godinama nakon njegove smrti, o Leonu Bixu Beiderbeckeu (rođenom 1903. u Davenportu, Iowa) napisano je mnogo više negoli o zapaženoj glazbi koju je svirao u toku tragično kratke karijere. U stvari, tek se 1974, pojavom knjige *Bix: Man & Legend* autora Richarda M. Sudhaltera, Philipa R. Evansa i Williama Dean-Myatta, na sasvim pregledan, kompetentan i gotovo besprijekoran način, uključujući diskografiju, pojavio i pretežno zadovoljavajući pregled Beiderbeckeova života i *glazbe*. Beiderbecke, koji je u trećoj godini počeo svirati klavir, u četrnaestoj je prešao na kornet, a zanimanje za karijeru profesionalnog jazz-glazbenika pokazao je za gimnazijskih dana (1919–1921).

Godine 1921. Beiderbecke je svirao na riječnim brodovima, upisao se na vojnu akademiju u Lake Forestu, pokraj Chicaga (izbačen je godinu dana kasnije), da bi zatim surađivao s nekoliko sastava iz Chicaga. Godine 1921. povremeno je nastupao i s ansamblom Elmera Schoebela. Godine 1923. pridružio se grupi Wolverines, s kojom je 1924. prvi put snimao. Te prve snimke **(Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets)**, pokazuju donekle neizgrađenog mladog glazbenika. No, kasnije će na B-kornetu snimiti niz nadahnuto lirskih i iznimno logičnih izvedbi koje se ne mogu usporediti ni s izvedbama istaknutih crnačkih trubača, ni njihovih bjelačkih dvojnika. Daljnje snimke Wolverinesa pokazuju zreliji razvoj i veće samopouzdanje, te nastanak stila koji je bio začuđujuća protuteža tada poznatijim ostvarenjima Kinga Olivera (→), Louisa Armstronga (→), Tommyja Ladniera (→) i Freddieja Kepparda.

Beiderbeckov je stil brzo i trajno utjecao na druge glazbenike. Među onima koji su se duboko inspirirali Beiderbeckeom navodimo Reda Nicholsa (→), Jimmyja McPartlanda, Bobbyja Hacketta (→) i Rexa Stewarta (→), koji je pokazao divljenje spram Beiderbeckea snimivši jedan solo u Bixovom stilu s orkestrom

Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets (Milestone).

Fletchera Hendersona, u skladbi **Singin' The Blues**, inače klasičnoj Beiderbeckeovoj točki.

Beiderbecke je napustio Wolverinese u studenome 1924, da bi se pridružio orkestru Charlieja Straightа; no, važnija je njegova suradnja s grupom saksofonista Frankieja Trumbauera (→) (1925–1926) koji će se uskoro čvrsto vezati za Beiderbeckea. Zatim su obojica postali članovima Jean Goldkette Orchestra, do njegova privremena rasformiranja u jesen 1927. Do tada je Beiderbecke već snimao i s grupom Sioux City Six, te s vlastitim Rhythm Jugglersima **(Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets)**, s Trumbauerom **(The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke)** i s Goldketteovim sastavom **(The Bix Beiderbecke Legend)**.

Beiderbecke je s Trumbauerom ostvario dvije zapažene snimke u triju (uz gitarista Eddieja Langa (→)), **Wringin & Twistin'** i **For No Reason At All In C**, a da ne navodimo ranije spomenutu skladbu **Singing The Blues** u kojoj je Beiderbecke dao svoj vjerojatno najbriljantniji snimljeni solo i zacijelo jedan od najutjecajnijih, često oponašanih i analiziranih sola u povijesti jazza. Manje je važan, a možda čak i zanimljiviji bio solo na klaviru bez pratnje, **In A Mist** snimljen iste godine. I Beiderbeckeova skladba i izvedba pod utjecajem su Debussyja. **I'm Coming Virginia** (također s Trumbauerom), također je značajna snimka, realizirana 1927: prekrasno je zamišljena i izvedena bez napora **(The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke)**. Daljnje istaknute snimke iz te godine, realizirane pod imenom Bix Beiderbecke & His Gang, uključuju utjecajne brojeve kao **Jazz Me Blues** i **Since My Best Gal Turned Me Down (Bix Beiderbecke & His Gang)**.

Jednako je značajan i trenutak kada je Beiderbecke s Trumbauerom postao članom Paul Whiteman (→) Orchestra, najpopularnije i najuspješnije skupine na američkoj glazbenoj sceni. Beiderbecke je s Whitemanom stekao međunarodnu afirmaciju koju sâm ne bi mogao postići. I obratno: dolaskom Beiderbeckea u njegove redove, Whitemanov je ansambl dobio nesumnjivo džezističke impulse **(The Bix Beiderbecke Legend)**, posebice u brojevima kao što su **You Took Advantage Of Me, Changes, There Ain't No Sweet Man Worth The Salt Of My Tears, Love Nest** i **Dardanella**. Beiderbeckeu je često bilo ustupljeno pukih osam taktova. No, tečnost njegova muziciranja, čak i kada je ono tako kratko dolazilo do izražaja, bila je u očitoj suprotnosti sa jednoličnim i bučnim swingom glomaznog orkestra.

U razdoblju što ga je proveo kao vodeći Whitemanov jazz-solist, Beiderbecke je počeo gubiti sve veću bitku s alkoholom. U nekoliko navrata odsutan iz redova ansambla (jednom kada se Whiteman nalazio u Hollywoodu na snimanju poznatog filma *The King Of Jazz*), Beiderbecke je tako alarmantno propadao, da se, nakon drugog odlaska, 1929, nikada više nije vratio u Whitemanov orkestar.

Osim nekoliko snimki u ulozi studijskog suradnika, te prilično patetičnog posljednjeg samostalnog snimanja i sporadičnih koncertnih angažmana, bio je to kraj priče o Bixu Beiderbeckeu. Umro je 6. kolovoza 1931. u svom stanu u njujorškom Queensu – u 28. godini – od upale pluća s izljevom krvi u mozak. Tijelo mu je prevezeno u rodni Davenport gdje je sahranjen pet dana kasnije. Mnogo godina kasnije legenda o Beiderbeckeu doživjela je svoju romansiranu renesansu zahvaljujući knjizi Dorothy Baker *Young Man With A Horn*, koje je glavni lik očito zamišljen prema modelu pijanca Bixa Beiderbeckea. U pogledu drugih, nebeletrističkih i, dakako, važnijih izdanja o Beiderbeckeu, preporuku zaslužuju *Bugles For Beiderbecke* Charlesa H. Wareinga i Georgea Garlicka, najbolje nakon Sudhalter-Evans-Dean-Myattove knjige, poglavlje o Beiderbeckeu u knjizi *Jazz of the Twenties* Richarda Hadlocka, esej Gunthera Schullera o Bixu u knjizi *Early Jazz* i djelo *Bix Beiderbecke* Burnetta Jamesa.

Zahvaljujući stalnim i ponovljenim izdanjima njegovih ploča, legenda o Bixu Beiderbeckeu popularna je gotovo 50 godina nakon njegove smrti.

Diskografija:
Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets (Milestone)
Bix Beiderbecke Story, Vols 1–3 (Columbia/CBS – Francuska)
Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor – Francuska)
Bix Beiderbecke, Bix & His Gang (—/Parlophone)
Jack Teagarden Classics (Family – Italija)

Louis Bellson

Louis Bellson (rođen pravim imenom Louis Balassoni, 1924. u Rock Fallsu, Illinois) od rane je mladosti radio u raznim jazz-sredinama. Cijenjen big band perkusionist, svirao je s Dukeom Ellingtonom (→), Harryjem Jamesom (→), Tommyjem Dorseyjem (→) i Countom Basiejem (→) i sa svakim je proveo više od jednog poglavlja svoje karijere. Nastupao je i s Tedom Fio Ritom, a i sam je vodio niz poletnih, velikih orkestara.

Izvanredan tehničar koji svoje znatno umijeće koristi stvaralački i neograničeno ukusno, Bellson se u jednakoj mjeri snalazi i u okviru jazz-glazbe malih sastava. Godinama je surađivao s bezbroj malih sastava, uključujući one poznate kao Benny Goodman Quintet, te disparatnije *all stars* grupe Jazz at the Philharmonic.

Bellson, koji je sredinom četrdesetih godina obnovio koncepciju dvostrukog bas-bubnja kao sastavnog dijela osnovnog bubnjarevog kompleta, unio je za dvogodišnje suradnje sasvim nov i svjež pristup orkestru Dukea Ellingtona. Gledajući, sa svih aspekata, mora ga se smatrati najvještijim bubnjarem kojega je Ellington ikada koristio. Bellson se tada (1950–1952) afirmirao i kao skladatelj-aranžer. Među njegovim skladbama za Ellingtona najpoznatije su **The Hawk Talks** (srdačna posveta Harryju Jamesu), **Ting-a-Ling** i **Skin Deep**. Besprijekorno Bellsonovo bubnjanje, predstavljeno na ovoj posljednjoj snimci, prvobitno je objavljeno na dvostrukom singlu koji je, nakon izdavanja (1953) doživio uspjeh pop-razmjera.

Osim suradnje s velikim orkestrima i malim sastavima, Bellson je često pratio vrhunske pjevače (npr. Tonyja Bennetta, Louisa Armstronga (→), Ellu Fitzgerald (→) i Pearl Bailey). Godine 1953. Bellson se i oženio pjevačicom-zabavljačicom i glumicom Pearl Bailey. U okviru malih sastava Bellson se pokazao primjerno ukusnim, uvijek pažljivim pratiteljem, naročito s klaviristima kalibra Counta Basieja (**Basie Jam** i **For The First Time**), Arta Tatuma (→) (**Tatum Group Masterpieces**), Oscara Petersona (→) (s Basiejem) (**Satch & Josh**) i Dukea Ellingtona (**Duke's Big Four**).

Pod vlastitim imenom Bellson je snimio mnogo albuma među kojima se nijedan nije pokazao neprocjenjivo važnim, iako je svaki sadržavao mnogo dobre glazbe i superiornog muziciranja. Najbolja je nekolicina koncertnih snimki, uključujući **Louis Bellson At The Flamingo, Big Band At The Summit** i **Louis Bellson's Septet Recorded Live At The 1976 Concord Jazz Festival.** Bellson se može čuti u svom najboljem izdanju i na koncertnoj snimci s Countom Basiejem, **Basie In Sweden.**

Louis Bellson At The Thunderbird (Impulse).

Kao ličnost, Bellson se općenito smatra dragim i autentično skromnim jazz-glazbenikom. Na svu sreću, njegova skromnost zadire i u njegovo muziciranje. Čak i kada vodi vlastite sastave, Bellson se rijetko nameće vlastitim solističkim istupima (za razliku od velike većine bubnjara). Njegov možda najduži solo može se pronaći na koncertnoj snimci s trupom Jazz at the Philharmonic (**The Exciting Battle/JATP Stockholm '55**). No, to je prije izuzetak negoli pravilo. Kada dođe u priliku za solo, gotovo se uvijek radije uključuje u okvire grupnog muziciranja, što je s velikim uspjehom pokazao na snimci svoje **London Suite (Louie In London)**

Nekadašnje bubnjarsko čudo od djeteta koje je u tinejdžerskim godinama osvojilo sve moguće bubnjarske nagrade, Bellson ostaje jedan od rijetkih pravih virtuoznih izvođača, uvijek tražen, spremno i lako prilagodljiv, poslovično temeljit profesionalac.

Diskografija:
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington, Vol 1** (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 3 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington, Vol 2** (CBS)
Duke Ellington, A Tone Parallel To Harlem (CBS – Francuska)
Duke Ellington Concert At Carnegie Hall (Trip/DJM)
Duke Ellington & The Ellingtonians (—/Vogue – Francuska)
Duke Ellington, Duke's Big 4 (Pablo/Pablo)
Art Tatum, The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Count Basie, Basie Jam (Pablo/Pablo)
Count Basie, Basie Jam No 2 (Pablo/Pablo)
Count Basie, For The First Time (Pablo/Pablo)
Count Basie Jam Session At The Montreux Jazz Festival 1975 (Pablo/Pablo)
Count Basie, Basie In Sweden (Roulette/Columbia)
Duke Ellington, Ellington Uptown (Columbia/CBS – Francuska)
Various, The Exciting Battle/ J.A.T.P. Stockholm '55 (Pablo/Pablo)
Various, The Gillespie Jam Sessions (Norgran/Verve)
Various, Jazz Giants (Verve/Columbia-Clef)
Ella Fitzgerald/Louis Armstrong, The Special Magic Of Ella & Louis, Vol 2 (—/Verve)
Various (Including Louis Bellson), Kings Of Swing, Vol 2 (—/Verve)
Louis Bellson/Mills Blue Rhythm Band), Big Bands! (Onyx/Polydor)
Louis Bellson, At The Flamingo (Verve/Columbia)
Louis Bellson, Louie In London (—/Pye)
The Louis Bellson Explosion (Pablo/Pablo)
Louis Bellson, At The Thunderbird (Impulse/—)
Louis Bellson, Big Band At The Summit (Roulette/Columbia)
Duke Ellington, Seattle Concert (RCA Victor/–)

George Benson

Nekadašnji doprinosi gitarista Georgea Bensona jazzu zanemareni su u svjetlu njegova trenutnog uspjeha na području »lako slušljive« glazbe. Rođen 1943. u Pittsburghu, Benson je započeo kao pjevač, a akorde na gitari naučio je uz orguljaša Jacka McDuffa s kojim je dao svoja najbolja ostvarenja (**George Benson & Jack McDuff**). Ugovor s tvrtkom CTI Creeda Taylora doveo je Bensona u konvencionalnu pratnju pomno aranžiranog *funka* (**Body Talk, White Rabbit** i **Good King Bad**) i komercijalnih albuma. Prelazak u tvrtku Warner Bros osigurao mu je, obradom teme **Breezin'** gitarista Gabora Szaba, milijunski hit.

Diskografija:
George Benson & Jack McDuff (Prestige/Prestige)
Body Talk (CTI/CTI)
White Rabbit (CTI/CTI)
Good King Bad (CTI/CTI)
Breezin' (Warner/Warner)
In Flight (Warner/Warner)

Bunny Berigan

Roland Bernard »Bunny« Berigan (rođen 1907. u Fox Lakeu, Hilbert, Calumet, Wisconsin) istaknuto figurira na dugoj listi jazz-glazbenika koji su tragično prerano preminuli. Kada je umro u New Yorku (od kombinacije upale pluća i krvarenja, pojačane alkoholizmom), imao je 35 godina, a njegova se smrt doimala tragičnijom utoliko što je raspolagao značajnim talentom. Muziciranje Bunnyja Berigana, prvoklasnog tehničara, bilo je zapaženo po žestini i neprikrivenoj emocionalnosti. Berigan je muzicirao strastveno, ali uvijek lirski. Osobito je zapaženo koristio duboki registar svoga instrumenta, daleko bolje od većine drugih trubača.

Potekao je iz glazbene porodice, a prije trube učio je violinu. U trinaestoj godini nastupao je u jednom lokalnom ansamblu. Redovito je svirao u plesnim sastavima sveučilišta Wisconsin, iako nije bio student, a kao tinejdžer povremeno je nastupao sa grupom New Orleans Rhythm Kings. Nakon sviranja s raznim sastavima iz Wisconsina, 1928. prvi je put došao u New York. Godine 1930. napokon se za stalno preselio u taj grad i pridružio plesnom ansamblu Hala Kempa. Veći dio 1930. s Kempom je proveo u Evropi. Vratio se u New York, radio je kao slobodni glazbenik, a zatim je postao članom skupine Freda Richa. Godine 1931. Berigan je ušao u postavu orkestra braće Dorsey koji je sudjelovao u brodvejskoj predstavi *Everybody Welcome;* iste je godine imao ljetni angažman sa Smithom Ballewom. Početkom tridesetih godina postao je i plodan studijski glazbenik (radio, ploče).

Značajniju afirmaciju doživio je s Paulom Whitemanom (→) (1932—1933), zatim je na kratko svirao s Abeom Lymanom i postao glazbenikom tvrtke CBS. Između 1932. i 1935, kada se pridružio Bennyju Goodmanu (→), obilato je snimao s imenima kao što su Boswell Sisters, orkestar braće Dorsey, Mound City Blue Blowers (**The Great Soloists: Bunny Berigan 1932–1937**), Adrian Rollini (→) (**Adrian Rollini & His Orchestra 1933–1934**).

Beriganov ugled uvijek zahvalnog solista na trubi, Inspiriranog snagom i žestinom Louisa Armstronga (→) i Olivera (→), a dijelom lirskim pristupom Bixa Beiderbeckea (→), bio je ravan ugledu što ga je stekao kao ličnost. Iako je s Goodmanom Beriganova afirmacija porasla i klarinetistov je ansambl znatno obogaćen eksplozivnim trubačkim solima koje je izvodila njegova najnovija zvijezda. Kao na pločama (**Benny Goodman, Vols 5, 7**), tako i na koncertima (**A Jam Session With Benny Goodman 1935–37** i **Benny Goodman & His Orchestra Featuring Bunny Berigan**) Berigan se nadmetao s Goodmanom za prvo mjesto na solističkoj top-listi i često je pobjeđivao. Za suradnje s Goodmanom, Beriganova su sola u skladbama **King Porter Stomp, Sometimes I'm Happy, Blue Skies** itd., preko noći poprimila gotovo klasične razmjere. Odlazak od Goodmana popraćen je daljnjim studijskim radom (CBS, ABC), a zatim su uslijedile kratke suradnje s Redom McKenziejem, Redom Norvom (→) i Rayom Nobleom, te snimanja s Billie Holiday (→) (**The Billie Holiday Story, Vol 1**) i pod vlastitim imenom (**The Great Soloists: Bunny Berigan 1932–1937**). Prilikom jednoga od takvih snimanja Berigan je prvi put realizirao **I Can't Get Started (Take It Bunny!)**, temu koja je odigrala značajnu ulogu u njegovom glazbenom životu nakon što je ponovno snimio 1937. s vlastitim orkestrom. Među ostalim zapaženim snimanjima upozoravamo na dva termina iz prosinca 1935, posebno za britansko tržište, na kojima je Berigan inspirirao glazbenike poput Buda Freemana (→), Cliffa Jacksona, Cozyja Colea (→) i Jessa Stacyja (→) (**Swing Classics 1935/Jazz In The Thirties**).

Nakon sudjelovanja na snimanjima Tommyja Dorseyja (→), koja su rezultirala daljnjim primjerima savršena Beriganova muziciranja, u skladbama **Song Of India, Melody In F, Marie** i **Liebestraum (Tommy**

Bunny Berigan, Vol 2 (Shoestring) – »u eteru«.

Dorsey & His Orchestra), Bunny Berigan je 1937, s Dorseyjevim blagoslovom, osnovao vlastiti veliki orkestar.

Narednih godina (1937–1940) Beriganov je alkoholizam uznapredovao, pa iako je ostvario brojne veličanstvene izvedbe, njegovo je muziciranje ponekad bilo neujednačeno, čak i očigledno loše.

Među poznatim glazbenicima koji su svirali s Beriganovim orkestrom nakon 1937. navodimo bubnjare Daveyja Tougha (→), Buddyja Richa (→) i Georgea Wettlinga (→); tenorista Georgea Aulda (→); tromboniste Sonnyja Leeja i Raya Conniffa; klaviriste Joea Bushkina i Joea Lippmana (ovaj je i pisao aranžmane za orkestar); saksofoniste i klarinetiste Gusa Bivona, Mikea Dotyja i Joea Dixona.

Iako se nikada nije uzdigao do naročitih (glazbenih) visina, orkestar Bunnyja Berigana često je bio bolji od nekih drugih brojnih bijelih orkestara koji su potekli iz ere swinga. Nije čudno da se Beriganova truba nalazila u prvome planu, a kao što pokazuju njegove ploče **(Bunny Berigan & His Orchestra)** gotovo je uvijek solirao na visokoj razini. Njegova sola u skladbama **Can't Help Lovin' Dat Man, Prisoner's Song, Jelly Roll Blues, Mahogany Hall Stomp** (zanimljiva usporedba s besmrtnom Armstrongovom verzijom) i osobito u **I Can't Get Started With You** svrstavaju se među najbolja trubačka sola desetljeća. **I Can't Get Started,** s toplim, prisnim Beriganovim vokalom kao dodatkom njegovoj definitivnoj trubačkoj izvedbi odavno je poprimila legendarne razmjere među tvrdokornim poklonicima jazza. Nikada nije bio bliži hit-ploči. Beriganov je orkestar privukao veliku pažnju organizatora izravnih radio-prenosa, a u toku godine nastali su brojni sjajni primjeri njegove vrijednosti, uključujući **'Down By The Old Mill Stream' – Bunny In The '30s, Bunny Berigan – Leader & Sideman, Shanghai Shuffle** i **Bunny Berigan, Vols 1, 2.** Na žalost, Bunny Berigan nije bio isuviše discipliniran vođa, pa je ta činjenica, zajedno s njegovom sklonošću alkoholu i pretjeranoj velikodušnosti, dovela do konačnog raspuštanja orkestra.

Suočen s bankrotom, Berigan se u ožujku 1940. ponovno pridružio Tommyju Dorseyju (jednom od njegovih najvjernijih obožavatelja). Dorsey je poveo računa o tome da njegov boležljiv prijatelj dobije dovoljno solističkog prostora, kao u skladbi **Hallelujah (That Sentimental Gentleman),** snimljenoj prilikom jednog radio-prenosa u lipnju 1940. No, u kolovozu je Berigan ponovno vodio vlastiti (mali) sastav, u New Yorku. Zatim je okupio svoj posljednji veliki orkestar s kojim je nastupao (uz ostalo i u Hollywoodu, gdje je snimio svoj doprinos glazbi za film *Syncopation*), no u travnju 1942. dobio je upalu pluća. Iako u svibnju otpušten iz bolnice, nakon nekoliko klupskih nastupa prebačen je u New York Polyclinic Hospital gdje je 2. lipnja preminuo.

Uz Bixa Beiderbeckea (čiji se tragično kratak život kretao istim putem) Bunny Berigan bio je najveći bijeli trubač dvadesetih i tridesetih godina – u stvari, jedan od najvećih trubača svih vremena, zaista vrhunski izvođač na svom instrumentu.

Diskografija:
Bunny Berigan, The Great Soloists: Bunny Berigan (1932–1937) (Biograph)
Benny Goodman & His Orchestra Featuring Bunny Berigan (Golden Era)
Benny Goodman, Vols 5, 7 (RCA Victor – Francuska)
A Jam Session With Benny Goodman 1935–1937 (Sunbeam)
Billie Holiday, The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
Adrian Rollini & His Orchestra 1933–1934 (Sunbeam)
Bunny Berigan, His Trumpet & Orchestra: Original 1937–1939 Recordings (RCA Victor Vintage/—)
Bunny Berigan, Take It Bunny! (Epic/—)
Various (Including Bunny Berigan), Swing Classics 1935 (Prestige)/
Jazz In The Thirties (World Records)
Bunny Berigan, »Down By The Old Mill Stream« – Bunny In The '30s (Jazz Archives)
Bunny Berigan, Great Dance Bands Of The Thirties (RCA Victor)/
Bunny Berigan & His Orchestra (RCA Victor)
Bunny Berigan, Through The Years – Bunny Berigan – Leader & Sideman (Jazz Archives)
Bunny Berigan, Vols 1, 2 (Shoestring)
Bunny Berigan (Trip)/
Shanghai Shuffle (DJM)
Tommy Dorsey & His Orchestra, Vols 1, 2 (RCA Victor)
The Metronome All Stars (Esquire All Stars) (RCA Victor – Francuska)
Tommy Dorsey, That Sentimental Gentleman (RCA Victor/—)

Chu Berry

Leon »Chu« Berry (rođen 1910. u Wheelingu, Zapadna Virginia) vjerojatno je, uz Bena Webstera i Buda Freemana (→), bio treći najznačajniji tenor-saksofonist u razdoblju od sredine tridesetih godina do svoje prerane smrti, 1941 (iza Colemana Hawkinsa (→) i Lestera Younga (→)). Kada je listopadu 1941. Berry tragično preminuo od teških povreda glave, izazvanih automobilskom nesrećom, bila je to, zacijelo, velika tragedija.

Chu (Epic, Francuska). Suština Chu Berryja.

Porijeklom iz glazbene porodice, Berry je u gimnaziji svirao alt-saksofon. Za trogodišnjeg boravka u koledžu svirao je alt i tenor-saksofon (na koji je stalno prešao kada je čuo Hawkinsa). Odbacivši ponudu da postane profesionalni ragbijaš, Berry se odlučio za glazbu; započeo je u orkestru Sammyja Stewarta (1929–1930), nakon čega su uslijedili angažmani s Cecilom Scottom, Ottom Hardwickom, Kaiserom Marshallom, Walterom Pichonom, Earlom Jacksonom i Bennyjem Carterom (→) (1932. i ponovno 1933). Osim s Carterom, Berry je surađivao i s Charliejem Johnsonom (1932–1933), zatim s Teddyjem Hillom (1933–1935) i Fletcherom Hendersonom (→) (1935–1937) **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4),** da bi se 1937. pridružio Cabu Callowayu (→).

Chu Berry je s Callowayem snimio neka od svojih najboljih sola **(16 Cab Calloway Classics),** uključujući kasične izvedbe poput **Ghost Of A Chance, Lonesome Nights, Take The »A« Train** i vlastitu skladbu **At The Clambake Carnival.** Berryjevo dinamično sviranje bogata tona (nesumnjivo pod utjecajem Hawkinsa, ali s manje *staccata* i zanosa u baladama) naišlo je na plodno tlo s Lionelom Hamptonom (→) **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5),** a najbolje je predstavljeno u skladbi **Sweethearts On Parade (Vol 2).** Za suradnje s Callowayem, Berry je sudjelovao na čudesno nadahnutom snimanju s Royem Eldridgeom (→), Sidneyjem Catlettom (→) i ostalima, koje je rezultiralo prekrasnim muziciranjem »udarnog« dua Berry-Eldridge u skladbama **Sittin'In, Stardust, Body & Soul** i **Forty Six West Fifty Two (The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry).** Pod vodstvom Genea Krupe (→), Berry je s Eldridgeom snimao još 1936. na također uspješnom terminu u kojemu su obojica odigrali značajnu ulogu, posebice u temi **Swing Is Here (Benny Goodman, Vol 4: 1935–1939).** Berryju je uvijek odgovaralo i društvo Teddyja Wilsona (→), a potkraj tridesetih godina klavirist je koristio njegov tenor-saksofon sa zapaženim rezultatima na nekoliko snimanja **(Teddy Wilson & His All-Stars** i **The Teddy Wilson).**

Možda je iznenađujuće, no Berry je zvučao nadahnuto i u svom najboljem izdanju na snimanju s orkestrom Wingyja Manonea **(Chew, Choo, Chu & Co.** i **Wingy Manone, Vol 1)** (1938).

Iako se u nekim izvorima navodi da se Chu Berry pridružio orkestru Counta Basieja (→), to je pogrešan podatak. On nije zauzeo mjesto Herschela Evansa (→), već ga je zamjenjivao na snimanju koje je rezultiralo snimkama **Oh! Lady Be Good** i **Evil Blues** s Jimmyjem Rushingom (→) »u glavnoj ulozi«.

Među ostalim impresivnim primjerima Berryjeva snažnog svingerskog stila sviranja tenor-saksofona upozoravamo i na nekoliko samostalnih snimki iz 1937 **(Chu Berry & His Stompy Stevedores),** realiziranih za suradnje s Callowayem. Izdvajamo **Limehouse Blues, Chuberry Jam, Too Marvelous For Words** i **Indiana** (sve na **»Chu«**). Suradnja sa Spikeom Hughesom **(Spike Hughes & His All American Orchestra),** četiri godine prije snimki Stompy Stevedoresa, ponovno ukazuje na značaj Berryjeva gubitka u tako mladenačkom razdoblju njegova glazbenog i osobnog razvoja.

Diskografija:
Spike Hughes & His All American Orchestra (London/Ace of Clubs)
Benny Goodman, Vol 4 (1935–1939) (RCA Victor – Francuska)
Chu Berry, »Chu« (Epic – Francuska)
Chu Berry, Penguin Swing: Chu Berry Featured With Cab Calloway (Jazz Archives)
16 Cab Calloway Classics (CBS – Francuska)
Mildred Bailey, Her Greatest Performances, 1929–1946, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
The Complete Lionel Hampton (RCA Victor)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5 (RCA Victor – Francuska)
The Chocolate Dandies (–/Parlophone)
Benny Carter – 1933 (Prestige)/
Various (Including Benny Carter), Ridin' In Rhythm (World Records)
Teddy Wilson & His All-Stars (Columbia/CBS – Nizozemska)
The Teddy Wilson (CBS Sony – Japan)
Chu Berry, Chew, Choo, Chu & Co. (RCA Victor – Francuska)
Wingy Manone, Vol 1 (RCA Victor)
The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry (—/London)
Coleman Hawkins/Chu Berry, Immortal Swing Sessions (Sonet/—)

Emmett Berry

Iako je Emmett Berry rođen u Maconu, Georgia (1916), odrastao je u Clevelandu, Ohio. Najprije je svirao s lokalnim sastavima, a zatim s grupom Chicago Nightingales J. Franka Terryja koju je

napustio 1933. u New Yorku. U tome gradu radio je kao slobodni glazbenik dok se nije pridružio Fletcheru Hendersonu (→) (1936–1939) **(Fletcher Henderson Story/Fletcher Henderson Story Vol 4),** odsviravši na samostalnim snimkama kao **Chris & His Gang, Rhythm Of The Tambourine** i **Back In Your Own Backyard** niz zanesenih, jednostavnih sola.

Berryjev stil bio je (i još je uvijek) tipične »mainstream« provenijencije: glavni mu je uzor Louis Armstrong (→), a povremeno se mogu raspoznati utjecaji Bucka Claytona (→), Harryja Edisona (→) i Roya Eldridgea (→). Kada je 1939. Fletcher Henderson raspustio svoj ansambl, Berry se pridružio njegovom bratu Horaceu Hendersonu (→); zatim su ga angažirali Earl Hines (→) i Teddy Wilson (→). Za radio-stanicu CBS nastupao je u postavi orkestra Raymonda Scotta, a surađivao je (ponovno) s Teddyjem Wilsonom, Donom Redmanom (→), Bennyjem Carterom (→) i s jednim od posljednjih izdanja John Kirby Sexteta (1944–1945). Godine 1945. radio je s ansamblom Eddieja Heywooda (→) na 52. ulici (nekoliko godina ranije već je snimao s Heywoodom **(Begin The Beguine).** Potkraj 1945. pridružio se Countu Basieju (→), s kojim je ostao do 1950. kada je Basie rasformirao orkestar **(Sugar Hill Shuffle, Count Basie With Illinois Jacquet** i **Count Basie).** Potom ga je angažirao Jimmy Rushing (→) (1950), a onda je postao stalnim članom orkestra Johnnyja Hodgesa (→) **(The Jeep Is Jumpin')** (1951–1954). Slijedi suradnja s Earlom Hinesom (→), zatim s Cootiejem Williamsom (→) i turneja po Evropi s grupom Bluesicians Sammyja Pricea (→) (1955–1956). S Priceom je ostvario neka od svojih najboljih trubačkih sola, osobito na albumu **Swingin' The Berries** koji je bio za nijansu bolji od **Swingin' Paris Style.**

Pedesetih i šezdesetih godina pripadao je tzv. »mainstream« revivalu često surađujući s Buckom Claytonom, naročito na studijskim snimkama poput **Songs For Swingers** i **One For Buck.** Berry je nastupao s Claytonom i na koncertima uključujući gostovanja u Evropi 1959. i 1961, drugi put s Jimmyjem Witherspoonom (→) **(Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris).** Početkom šezdesetih godina svirao je na Zapadnoj obali, a zatim uglavnom u New Yorku.

U brojnim (pretežno malim) grupama i nadalje permanentno dobro svira, često u društvu Buddyja Tatea (→) s kojim je 1947. u Los Angelesu realizirao nekoliko žestokih svingerskih snimki **(Jumpin' On The West Coast).**

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Count Basie/(Jimmy Witherspoon), Blue Moods In The Shade Of Kansas City (RCA Victor — Francuska)
Eddie Heywood, Begin The Beguine (Mainstream/Fontana)
Illinois Jacquet, The Angry Tenors (Savoy/CBS — Realm)
Don Byas, Savoy Jam Party (Savoy)
Count Basie, Vols 1–3 (RCA Victor — Francuska)
Teddy Wilson, B Flat Swing (Jazz Archives)
Jimmy Rushing, Listen To The Blues (Vanguard/Fontana)
The Jo Jones Special (Vanguard/Vanguard)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (—/Verve)
Sammy Price, Swingin' Paris Style (—/Vogue)
Sammy Price, Swingin' The Berries (—/Columbia)
Buck Clayton, Songs For Swingers (Columbia/Philips)
Buck Clayton, One For Buck (World Record Club)
Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris (—/Vogue)
Count Basie, Sugar Hill Shuffle (—/Windmill)
Count Basie With Illinois Jacquet (—/Saga)
Buddy Tate, Jumpin' On The West Coast (Black Lion/Black Lion)

Barney Bigard

Leon Albany »Barney« Bigard nije samo jedan od najboljih među mnogim vrsnim klarinetistima koji su potekli iz New Orleansa; on je i najistaknutiji klarinetist koji je surađivao s Dukeom Ellingtonom. Bigard, rođen 1906, pridružio se Ellingtonu potkraj 1927, nakon vrijednih iskustava s nekolicinom zapaženih vođa orkestra, kako u New Orleansu, tako i u Chicagu, uključujući Alberta Nicholasa (→), Luisa Russella (→) i Kinga Olivera (→). Brat bubnjara Alexa Bigarda, u Ellingtonove je redove donio i svoj tenor-saksofon, iako mu je taj instrument osigurao relativno malo solističkog prostora; u orkestru je bio značajan prvenstveno kao klarinetist, jedan u nizu jedinstvenih instrumentalista — solističkih zvijezda. Ugled glazbenika poput Barneyja Bigarda stasavao je u okvirima Ellingtonove glazbe na način koji bi u drugom kontekstu vjerojatno bio nezamisliv. U svakom slučaju, Bigarda se prije i nakon njegove gotovo petnaestogodišnje suradnje s Ellingtonom rijetko čulo u boljem izdanju. Bigard, jedan od rijetkih glazbenika koji se služio *Albert*-sistemom sviranja klarineta (za razliku od popularnijeg *Boehm*-sistema), uvijek je bio originalan, no njegova je originalnost najviše dolazila do izražaja upravo za suradnje s Ellingtonom. Svojim prekrasnim sjetnim tonom, osobito u *chalumeau*-registru, Bigard je topao, tečan improvizator koji svoje nesumnjive tehničke sposobnosti nikada nije demonstrirao pirotehnikom. Osim s Ellingtonom, Bigard je svoju vrijednost dokazao u nizu drugih sastava, naročito 1929. kao član trija Jelly Roll Mortona (→) **(Jelly Roll Morton (1929), Vol 6),** a njegovo skladno, iako duboko nadahnuto muziciranje u skladbi **Smilin' The Blues Away,** upravo je besprijekorno.

S Ellingtonom, Bigard je zaista došao »na svoje«. **Clarinet Lament** iz 1936. bila je Ellingtonova simfonijska pjesma za Bigardov klarinet; to remek-djelo orkestracije pružilo je Bigardu priliku da pokaže svoje izražajne mogućnosti, elegantnu dinamiku i impresivnu tehniku **(The Complete Duke Ellington, Vol 7). Across The Track Blues** iz 1940 **(The Works Of Duke Ellington, Vol 12)** još je jedno Bigard-Ellingtonovo remek-djelo koje je, čak i za površnog slušatelja, očit dokaz Bigardova umijeća blues-izvođača. Superiornost u blues-muziciranju dolazi do izražaja u cijeloj Bigardovoj karijeri, a naročito se osjetila na Ellingtonovoj snimci skladbe **The Mooche** iz listopada 1928 **(Duke Ellington In Harlem).** Tri različite snimke teme **Saturday Night Function** iz 1929. **(The Works Of Duke Ellington, Vol 2, The Complete Duke Ellington, Vol 2: 1928—1930** i **Rare Duke Ellington Masterpieces)** daljnji su primjeri njegove superiornosti u blues-idiomu.

Bigard je bio prosječan tenor-saksofonist, a jedan od njegovih najboljih tenorističkih doprinosa Ellingtonu ostaje skladba **Hot Feet (The Works Of Duke Ellington, Vol 3).** S Ellingtonom, Oliverom i Russellom Bigard se doimao kompetentnim, nikada briljantnim tenor-saksofonistom (iako je, napustivši Ellingtona, rijetko svirao taj instrument).

Nakon odlaska iz Ellingtonova orkestra (1942) Bigard je s Freddiejem Slackom nastupao u vlastitim sastavima (1942—1943); bavio se i studijskim radom; postao je članom ansambla Kida Oryja (1946), a zatim je nastupao s grupom All Stars Louisa Armstronga (→) (1947—1952). Kasnije se u dva navrata ponovno pridružio All Starsima (1953—1955 i 1960—1961).

Bigard je rijetko postizavao perfekciju iz razdoblja s Dukeom Ellingtonom čak i uz bok poticajnog glazbenika kao što je bio Louis Armstrong. Ipak, bilo je trenutaka tečnog muziciranja koje se svakako moglo usporediti s prošlošću i Ellingtonom, primjerice na nekoliko Armstrongovih snimki **(Satch Plays Fats** i **Louis Armstrong, Vol 3).** No, čak su ga i samostalne snimke rijetko predstavljale u najboljem izdanju. Bolje su snimke sa Shellyjem Manneom **(Shelly Manne & Co.),** Artom Hodesom (→) **(Bucket's Got A Hole In It),** Benom Websterom (→) i Bennyjem Carterom (→) **(BBB & Co.).** Da je Bigardovo muziciranje u razdoblju nakon Ellingtona moglo biti nepouzdano i razočaravajuće pokazuje snimka koja je udružila klavirističko umijeće njegova bivšeg gazde (tj. Ellingtona) s Armstrongom i grupom All Stars **(The Beautiful Americans).**

Od šezdesetih godina naovamo Bigard je prihvaćao probrane angažmane, čak i kratku britansku turneju početkom sedamdesetih godina. Jimmy Hamilton (→), njegova konačna zamjena kod Ellingtona, iskazao se za dugogodišnje službe u orkestru izvrsnim izvedbama. Pa ipak, nikada nije na svestrano zadovoljstvo uspio ispuniti prazninu, nastalu odlaskom Barneyja Bigarda.

Diskografija:
The Complete Duke Ellington, Vols 1–7 (CBS — Francuska)
The Works Of Duke Ellington, Vols 1–18 (RCA — Francuska)
Duke Ellington In Harlem (Jazz Panorama)
Duke Ellington, At His Very Best (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, In A Mellotone (RCA Victor/RCA Victor)
Rare Duke Ellington Masterpieces (—/VJM)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928—1929) (Decca/MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929—1931) (Decca/MCA — Njemačka)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society)
King Oliver's Dixie Syncopators (—/MCA — Njemačka)
Jelly Roll Morton, Vol 6 (1929) (RCA Victor — Francuska)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/—)
Louis Armstrong, Satch Plays Fats (Columbia/CBS — Francuska)
Louis Armstrong, Vol 3 (—/Saga)
Various (Including Barney Bigard), Ellington Sidemen (Columbia/Philips)
Art Hodes, Bucket's Got A Hole In It: Barney Bigard With Art Hodes (Delmark)
Barney Bigard/Benny Carter/ Ben Webster, BBB & Co. (Prestige — Swingville/Xtra)
Shelly Manne & Co. (Flying Dutchman/—)
Louis Armstrong/Duke Ellington, The Beautiful Americans (Roulette)

Black Artists Group

Osnovana u St Louisu, ova grupa avangardnih glazbenika, čini se, istražuje slična područja kolektivnog muziciranja kao i AACM iz Chicaga. Inzistiraju na širokom spektru instrumenata, kako bi postigli permanentnu promjenu glazbenih tekstura. Do ovog trenutka predvodnicima BAG smatraju se Oliver Lake, Charles »Bobo« Shaw (zanimljiv skladatelj djela inspiriranih Azijom) i brat Lestera Bowieja, Joseph. Jedini album pod zajedničkim nazivom **(Black Artists Group In Paris)** nadahnuto je i dinamički artikulirano ostvarenje s izvrsnim Lakeovim i Bowiejevim muziciranjem na alt-saksofonu i trombonu.

Diskografija:
Black Artists Group In Paris (BAG/BAG)
Joseph Bowie — Oliver Lake (Sackville/—)
Wildflowers, The New York Loft Sessions (Douglas/—)

Ed Blackwell

Glavnim opusom Eda Blackwella, jednog od istaknutih protagonista free-bubnjanja — uz Sonnyja Murraya i Milforda Gravesa — ostaju ostvarenja u okviru kvarteta Ornettea Colemana i skupina Dona Cherryja. Rođen u New Orleansu, ovaj glazbenik i njegova bubnjarska koncepcija idealno su odgovarali potrebama nove kolektivne glazbe — u Blackwellovu muziciranju tradicio-

Ed Blackwell i Charlie Haden, inovatori bubnjeva i kontrabasa u utjecajnom kvartetu Ornettea Colemana.

nalni se marševski ritmovi New Orleansa kombiniraju s afričkim i afro-kubanskim utjecajem. Njegova opsesija nestalnim ritmom i zvukom, nadopunjena instrumentalističkim majstorstvom, učinila ga je idealnim Ornetteovim partnerom, iako je prvi album s alt-saksofonistom snimio Blackwellov učenik, Billy Higgins.

Priroda Ornetteove glazbe — brze promjene tempa, pokretne teksture, »poskakujući« swing — postavila je bubnjara pred ogromnu odgovornost. Riječ je o vrlo osebujnoj ulozi, a Blackwell, za razliku od Higginsa — ležernijeg, manje asimetričnog svirača — rijetko izlazi iz free-škole. Liderova zamisao da ritam treba strujiti prirodno poput disanja postavlja njegovu grupu pred ogromne probleme, posebno u pogledu izbjegavanja kolizija. Blackwellov je stil jednostavniji negoli u većine bubnjara: dominira zvuk napetog koncertnog bubnja, koji izbacuje kotrljajuće figure i često odzvanja frazama alt-saksofona. Upravo Blackwellovo koncentrirano muziciranje spretno neutralizira jednako inovativno korištenje ritma sa strane basista poput Charlieja Hadena, Scotta La Fara ili Jimmyja Garrisona.

Blackwellov solo u temi **T & T (Ornette!)** pokazuje usku vezu između ritma i melodije u avangardi, te njegovu sklonost Africi. Razlike između Blackwella i Higginsa mogu se uočiti iz njihovih zajedničkih sola **(Free Jazz** i **Twins);** Higginsovo eksplozivno sviranje činela nadovezuje se na mračne Blackwellove »virblove«.

Blackwellova suradnja s Ornetteovim trubačem Donom Cherryjem također je nezaobilazna. Glazba stalno mijenja usmjerenja i traži neobičnu mješavinu samokontrole i inicijative **(Complete Communion, Symphony For Improvisers** i **Where Is Brooklyn).** Cherryjeva skladba za veliki ansambl **(Relativity Suite)** predstavlja Blackwella u temi **March Of The Hobbits.** Međuigra trubača i bubnjara najbolje je iskazana na dva albuma za danas nepostojeću francusku etiketu BYG **(Mu, Parts One & Two);** u pogledu raspona tekstura, duo nikada ne zvuči ograničeno.

Blackwellova karijera hendikepirana je bolešću (tri puta tjedno koristi umjetni bubreg), pa je posljednjih godina snimio tek poneki album.

Diskografija:
Ornette Coleman:
This Is Our Music (Atlantic/Atlantic)
Ornette! (Atlantic/Atlantic)
Art Of The Improviser (Atlantic/Atlantic)
Ornette On Tenor (Atlantic/Atlantic)
Free Jazz (Atlantic/Atlantic)
Twins (Atlantic/Atlantic)
Science Fiction (Columbia/Columbia)
Friends And Neighbours (Flying Dutchman/—)
Don Cherry:
Complete Communion (Blue Note/Blue Note)
Symphony For Improvisers (Blue Note/Blue Note)
Where Is Brooklyn? (Blue Note/Blue Note)
Relativity Suite (JCOA/Virgin)
Mu, Parts One & Two (BYG — Francuska)
Old & New Dreams (—/Black Saint — Italija)

Eubie Blake

James Hubert Blake (rođen 1883. u Baltimoreu, Maryland) nesumnjivo je jedan od najznamenitijih živućih jazz-glazbenika. Ne samo zbog toga što je u 96. godini vjerojatno najstariji aktivni džezist, već i zato što je, kao klavirist, zapaženo vitalan. Nevjerojatno je prisjetimo li se da je Blake svirao ragtime-klavir u doba kada je ta glazbena forma prvi put bila u modi. Iako ne naročito zapažen protagonist stride-klavira, svojim dinamičnim dvoručnim muziciranjem povremeno podsjeća i na tu školu jazza; slično je i s bazičnim bluesom.

Eubie Blake simpatično pjeva, a njegova sklonost pričanju prikazana je na nizu novijih diskografskih izdanja. Blakeovi roditelji, bivši robovi, ohrabrivali su svoga sina u učenju glazbe; on je zarana pokazivao veliki interes za glazbu i u šestoj je godini svirao orgulje. Pretrpio je dubok utjecaj putujućeg crnačkog klavirista Jesseja Picketta, kojega je prvi put čuo potkraj devedesetih godina prošlog stoljeća. Prvu ragtime-temu **(Charleston Rag)** napisao je 1899. Prvi stalni angažman dobio je u jednoj javnoj kući. Prvi put je profesionalno nastupio na sceni prilikom jednog Dr Frazier's Medicine Showa, 1901. u Fairfieldu, Pennsylvanija.

Putovao je i nastupao kao plesač, 1902. je otišao u New York, a naredne se godine vratio u Baltimore, gdje je radio kao *cocktail*-pijanist u jednom *saloonu;* potkraj 1903. ponovno je nastupao u javnoj kući. Slijede razni angažmani, npr. u Goldfield Houseu. Između 1905. i 1914. boravio je u Atlantic Cityju. Godine 1914. čuo ga je velikan klavira James P. Johnson (→) nazvao »jednim od najistaknutijih klavirista svih vremena«. U proljeće 1915. upoznao je tekstopisca Noblea Sisslea. Odlučili su da zajedno pišu pjesme. Njihovu prvu zajedničku skladbu **(It's All Your Fault)** popularizirala je Sophie Tucker. (Prva Blakeova zaštićena i objavljena skladba bila je **Chevy Chase** iz 1914.)

Na nagovor crnačkog vođe orkestra Jamesa Reese Europea, Blake i Sissle udružili su se s uspješnim varietetskim duetom Flournoy Miller-Aubrey Lyles, da bi napisali **Shuffle Along,** autentičnu crnačku glazbenu komediju (legendarna zvijezda kabarea Josephine Baker bila je tada članica zbora, a Florence Mills jedna od pjevačica). Tandem Sissle-Blake znatno je pridonio komadu **Elsie** (1923), te revijama Cochrana i Andrea Charlota. Godine 1930. s tekstopiscem Andyjem Razafom, Blake je napisao **Memories Of You** — svoju vjerojatno najbolju zabavnu skladbu. **I'm Just Wild About Harry,** njegova također vrlo popularna skladba (iskorištena kao »himna« predsjedničke kampanje Harryja Trumana, na izborima 1948), dio je glazbe za komad **Shuffle Along; Memories Of You** napisana je za **Blackbirds Of 1930.** Iako je Blake i nadalje pisao scensku glazbu, uglavnom sa Sissleom, većina njegova opusa nije iskorištena. Suradnja Blakea i Sisslea oživjela je u toku II svjetskog rata: zajedno su nastupali na priredbama za vojsku. Blake je svirao klavir i vodio orkestar.

Nakon rata Blake se upisao na New York University i diplomirao glazbu s radnjom o Schillingerovu sistemu. Nekoliko godina profesionalno neaktivan, postepeno se vratio na scenu zahvaljujući koncertima, klupskim nastupima, dobrotvornim priredbama i sl., često u društvu sa Sissleom. O njegovu nesmanjenom umijeću svjedoči i album **Wizard Of The Ragtime Piano,** 1959, s iskričavim klavirističkim izvedbama koje su primjereno pratili Bernard Addison (→), Milt Hinton (ili George Duvivier) i Panama Francis (ili Charlie Persip). U skladbi **I'm Just Wild About Harry** pjevao je Noble Sissle.

Među ostalim prvoklasnim albumima iz toga razdoblja izdvaja se **The Marches I Played On The Old Ragtime Piano,** no tek je izdavanje albuma **The 86 Years Of Eubie Blake,** 1973, definitivno ukazalo na postojanost njegova talenta. Na četiri strane ovog dvostrukog albuma Blake je, glazbom i pričom, podsjetio na najvažnije trenutke svoje karijere, navodeći istodobno primjere svojih istaknutih glazbenih uzora. Blakeovo žestoko muziciranje na razmeđi stridea i ragtimea začuđujuće se dobro održalo. U vokalnom smislu Blake se, kao i obično, pokazuje šarmantnim, a u tri skladbe pripomaže mu Sissle.

Od 1969. kada je Eubie Blake izazvao entuzijastičke reakcije prilikom nastupa na Newport Jazz Festivalu, njegova je karijera vrlo aktivna. Stalno snima i daje sve dublji uvid u svoju glazbu, kao i u glazbu drugih ragtime, blues, jazz i kabaretskih skladatelja prošlih razdoblja, kojih se tako dobro sjeća **(Eubie Blake At The Piano** i **From Rags To Classics);** nastupa na nizu privlačnih koncertnih nastupa, primjerice na albumu **91 Years Young,** snimljen 1974. na Montreux Jazz Festivalu.

Naglo zanimanje za ragtime početkom sedamdesetih godina zacijelo je iznenadilo i obradovalo Blakea, kada je shvatio da su mnoge njegove rane snimke **(Eubie Blake — Blues & Ragtime, Vols 1 & 2)** možda neočekivano zauzele mjesto u novim katalozima ploča. Ako postoji istinska živuća legenda jazza, koje se karijera proteže do današnjih dana, onda je to, bez sumnje, James Hubert Blake...

James Hubert »Eubie« Blake, Petar Pan jazza i ragtimea. U 95. godini naoko neuništiv kao i uvijek.

Diskografija:
Eubie Blake — Blues & Ragtime 1917—1929, Vol 1 (Biograph)
Eubie Blake — Blues & Ragtime, Vol 2 (Biograph)
Eubie Blake, Wizard Of The Ragtime Piano (20th Century Fox/—)
Eubie Blake, The Marches I Played On The Ragtime Piano (20th Century Fox/—)
The Eighty-six Years Of Eubie Blake (Columbia/CBS — Nizozemska)
Eubie Blake, From Rags To Classics (Eubie Blake Music/London)
Eubie Blake, At The Piano (Eubie Blake Music/London)
Eubie Blake/Joan Morris/ William Bolcomb, Wild About Eubie (Columbia/—)
Eubie Blake, 91 Years Young (RCA Victor — Francuska)

Art Blakey

Rođen 1919, bubnjar Art Blakey ostaje jednim od najistaknutijih glazbenika i vođa malih sastava u povijesti jazza. U njegovom muziciranju ima toliko žestine da se solisti moraju naprezati do krajnjih granica, a ako imalo popuste — propadaju! U Blakeyjevim grupama izučavale su zanat mnoge generacije mladih svirača koji su zatim osnivali vlastite sastave, ostavljajući ga da otvori novo poglavlje. Upravo su Blakey i Max Roach tvrdili da su bubnjevi solistički instrument. Povijest im je dala za pravo, no njihova dominantna uloga i međuigra s duhačima na početku ih je dovodila pod udar kritike koja im je zamjerala na nametljivosti.

Koncepcija intenzivirane ritmičke aktivnosti rezultirala je 1954. osnivanjem Jazz Messengersa sa strane Blakeyja i klavirista Horacea Silvera. Njihov prvi album — **Horace Silver & The Jazz Messengers** strahovito je eksplozivan, a bubnjar i klavirist udruženim snagama, žestokim promjenama *riffova* i akcenata, inspiriraju duhače, trubača Kennyja Dorhama i tenorista Hanka Mobleyja. Koncertni album **At The Cafe Bohemia** sadrži izvanredan Dorhamov solo u skladbi **Soft Winds**, no sveopća razina muziciranja tako je visoka da nema smisla izdvajati pojedinačne doprinose. Međuigra bubnjeva, klavira i duhača sadrži bit hard-bopa.

Silverovim odlaskom glavni je teret »potpirivanja vatre« pao na Blakeyja, pa kasniji albumi s alt-saksofonistom Jackiejem McLeanom i trubačem Billom Hardmanom pokazuju sve veću dominaciju bubnjeva **(Night In Tunisia).** Suradnja s Monkom **(Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk)** rezultirala je odličnom, promišljenom glazbom, a na oba albuma iskače tenor-saksofon Johnnyja Griffina. Sredinom pedesetih godina Blakeyjevom su opsesijom postali veliki bubnjarski ansambli **Orgy In Rhythm** i **The Drum Suite),** koji pokazuju njegovu vezu s Afrikom, postojbinom bubnja.

Iduća postava Messengersa zasnivala se na *funku*. Tema **Moanin'** klavirista Bobbyja Timmonsa naja-

Free For All (Blue Note) – jedan od najboljih albuma sastava.

vila je povratak na gospel-ugođaj Silverove **The Preacher,** a uskoro se pojavila i skladba **Dat Dere (The Big Beat).** Glazbeno vodstvo prešlo je iz ruku tenorista Bennyja Golsona u ruke trubača Leeja Morgana, glazbenika sjajnog i uravnoteženog stila, kao što pokazuje izvedba **It's Only A Paper Moon (The Big Beat),** dok je »solističku liniju«, ako taj izraz u slučaju Blakeyjevih grupa uopće ima nekog smisla, pojačao tenorist Wayne Shorter. Shorterove skladbe uskoro su zagospodarile repertoarom grupe, a niz odličnih albuma reafirmirao je njenu dominaciju **(Freedom Rider** i **Night In Tunisia).** Morgana je zamijenio trubač Freddie Hubbard, bez ikakvih posljedica po »napadačku« dinamiku. Između **Buhaina's Delight, Mosaic** i **Free For All** gotovo i nema razlika, a definitivan raspad te postave (Shorter je otišao u kvintet Milesa Davisa) hendikepirao bi svakoga osim neuništivog Blakeyja. I zaista, snimka iz kluba Slugs (1968) **(Art Blakey & The Jazz Messengers Live!)** pokazuje Blakeyja kako nesmanjenim entuzijazmom predvodi duhače, Billa Hardmana (ponovno), trombonista Juliana Priestera i tenorista Billyja Harpera.

Izvan svojih grupa Art Blakey snimao je sa širokim spektrom glazbenika, unoseći u ritam-sekcije mnogo žestine i osjećajnosti. Njegovi doprinosi triju **(Thelonious Monk)** i ranom kvintetu **(Genius Of Modern Music)** Theloniousa Monka primjereni su perkusivnom stilu sviranja klavira.

Blakeyjevo se bubnjanje uvijek raspoznaje: zvuk *hi-hata* (nožne činele) odzvanja u tišini prije negoli se figure počnu valjati preko koža kao što kugle raznose čunjeve; slijedi nagla pauza, da bi se začulo munjevito kljuckanje palica po obruču koncertnog bubnja prije konačnog titanskog krešenda. Blakey je od Kennyja Clarka preuzeo boperski stil i sveo ga na njegovu suštinu. Njegovu svirku obilježava »drum roll« — sićušni udarci koji se razvijaju do razmjera lavine. Nepouzdani instrumentalisti bit će zasjenjeni Blakeyjevom pratnjom, ali u pogledu eksplozivnosti njegove grupe nemaju premca.

Diskografija:
Horace Silver & The Jazz Messengers (Blue Note/Blue Note)
The Jazz Messengers At The Cafe Bohemia (Blue Note/Blue Note)
A Night In Tunisia (Vik/RCA Victor)
Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk (Atlantic/Atlantic)
Orgy In Rhythm (Blue Note/Blue Note)
The Drum Suite (Columbia/CBS)
Moanin' (Blue Note/Blue Note)
The Big Beat (Blue Note/Blue Note)
Freedom Rider (Blue Note/Blue Note)
Night In Tunisia (Blue Note/Blue Note)
Buhaina's Delight (Blue Note/Blue Note)
Mosaic (Blue Note/Blue Note)
Free For All (Blue Note/Blue Note)
Art Blakey & The Jazz Messengers Live! (—/DJM)
Thelonious Monk (Prestige/Prestige)
Thelonious Monk, Genius Of Modern Music (Blue Note/Blue Note)

Art Blakey, bubnjar-veteran i vođa Jazz Messengersa, zacijelo najdinamičnijeg sastava hard--bopa.

Drum Suite (Columbia): Jazz Messengersi Arta Blakeyja, titansko liderovo bubnjanje i još četiri bubnjara.

Jimmy Blanton

Život i glazbena karijera Jimmyja Blantona drastično su prekinuti 1942, preranom smrću od tuberkuloze. Tada je imao 21. godinu. Blantonova smrt doimala se posebno tragičnom zbog toga što je u dvije godine praktički samostalno izvršio kompletan prevrat u koncepciji sviranja kontrabasa u jazzu. Umjesto da se ograniči na puku pulzirajuću pratnju solistima, Blanton je zamislio svoju ulogu prema dionicama duhačkog instrumenta, koristeći harmonijske, melodijske i ritmičke ideje koje su jazz-basistima ranije bile nepoznate. U dvije godine Blanton je afirmirao ulogu basista u jazzu i začeo većinu, ako ne i sva usmjerenja kojima je taj instrument krenuo narednih godina. U orkestar Dukea Ellingtona (→), već »nabijen« zvijezdama, s kojim je proveo te dvije godine, unio je ritmičku finoću koju čak ni ta značajna institucija nije posjedovala prije Blantonova ulaska u njene redove, potkraj 1939. godine.

Vjerojatno jedini basist prije Blantona koji se barem donekle približio njegovoj rafiniranosti i suptilnosti, bio je John Kirby (→). No, s Blantonom su se kristalizirale zamisli i ideje za sasvim novu generaciju basista; njegovo »brzoprsto« trzanje zacijelo je ostavilo dubok trag na muziciranju Oscara Pettiforda,

Charlesa Mingusa (→) i Raya Browna, da navedemo trojicu najboljih »post-blantonovskih« basista koji su unaprijedili njegove pionirske pokušaje. (Kada je, trideset godina kasnije, Norman Granz nagovorio Ellingtona da ponovno snimi izbor izvanrednih Ellington-Blantonovih dueta, izbor Browna kao basista bio je logičan i primjeren **(This One's For Blanton)**.

Originalni Ellington-Blantonovi dueti **(The World Of Duke Ellington, Vols 11, 14, 15)** i danas zadržavaju svoju svježinu i vitalnost, a posebno studijska remek-djela poput **Pitter Panther Patter** i **Mr J. B. Blues (Vol 11)**. Među mnogim naslovima koje je Blanton u dvije godine snimio s Ellingtonovim orkestrom, njegove najznamenitije samostalne izvedbe vjerojatno su predstavljene u temama **Jack The Bear** i **Ko-Ko (The Works Of Duke Ellington, Vol 9)**, u kojima se obilno iskazuje njegova izvanredna artikulacija i prekrasan rezonantan ton, a neumoran polet potiče orkestar na još veće domašaje. Blantonovo nadahnuto muziciranje unosi tu vitalnu, dodatnu, uzbuđujuću dimenziju u ionako već impresivne izvedbe **Bojangles, Conga Brava, Harlem Airshaft (Vol 10); John Hardy's Wife (Vol 14)**, te **Take The »A« Train** i **Jumpin' Punkins (Vol 15)**.

Za prekratke suradnje s Ellingtonom (Blanton je napustio orkestar potkraj 1941. kada se ozbiljno razbolio, a umro je u srpnju 1942. u jednom sanatoriju u okolici Los Angelesa), sudjelovao je u brojnim diskografskim projektima s glazbenicima-članovima orkestra pod vodstvom Barneyja Bigarda (→), Johnnyja Hodgesa (→), Rexa Stewarta (→) i Cootieja Williamsa (→). I tada je njegov jedinstven talent redovito obogaćivao snimke o kojima je riječ.

Jimmy Blanton (rođen 1921. u Chattanoogi, Tennessee) započeo je kao violinist, a teoriji ga je podučavao stric. Za bas se zainteresirao u koledžu, pa je svirao u gimnazijskim i lokalnim sastavima. Za ljetnih praznika nastupao je na riječnim brodovima s Fateom Marableom, a nakon odlaska u St Louis postao je članom orkestra Jeter--Pillars (1937), iako je za vrijeme ljeta nastavio svirati s Marableom. Ellington ga je čuo u St Louisu i angažirao, pa su neko vrijeme Blanton i Billy Taylor zajedno svirali kontrabas u Ellingtonovom orkestru (Taylor je otišao početkom 1940).

Poput Charlieja Christiana (→) i Lestera Younga (→), Jimmy Blanton bio je istaknuti inovator čije je muziciranje težilo be-bop inovacijama koje nikada nije uspio čuti, a što je još žalosnije, nikada nije doživio da u njima sudjeluje.

Diskografija:
Duke Ellington, The Jimmy Blanton Years
(Queen Disc — Italija)
The Works Of Duke Ellington, Vols 9–17
(RCA Victor — Francuska)
Duke Ellington, The Duke 1940
(Jazz Society)
Duke Ellington, At His Very Best
(RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Braggin' In Brass 1936—1939 (Tax — Švedska)
Duke Ellington 1937—1939
(Tax — Švedska)

Carla Bley i Mike Mantler, pokretači grupe Jazz Composers Orchestra Association.

Duke Ellington, The Ellington Era, Vol 2
(Columbia/CBS)
Duke Ellington/Ray Brown, This One's For Blanton
(Pablo/Pablo)

Carla Bley

Značaj klaviristice i skladateljice Carle Bley (rođene 1939.) nedjeljiv je od njene uloge u stvaranju glazbene klime za rad drugih glazbenika. Ona i njen suprug, skladatelj Mike Mantler, osnovali su 1964. Jazz Composers Orchestra Association iz ostataka Jazz Composers Guilda, s ciljem da potaknu grupu talenata na nekomercijalnu suradnju i objavljivanje vlastitih albuma, uz mogućnost da svaki član piše za orkestar. Tako je Carla Bley svojim klavirom pridonijela uspjehu ostvarenja Dona Cherryja **(Relativity Suite)**, Clifforda Thorntona **(The Gardens of Harlem)**, Grachana Moncura III **(Echoes Of Prayers)**. U njenu ostvarenju, jazz-operi začuđujućih razmjera **(Escalator Over The Hill)**, s tekstovima pjesnika Paula Hainesa, sudjeluju Cherry, Barbieri, Rudd, Haden i pjevač-bas-gitarist Jack Bruce. Njeno naredno djelo, ponovno u suradnji s Hainesom **(Tropic Appetites)** skromnijeg je opsega, s vrijednim doprinosima Barbierija i Howarda Johnsona. Mantlerova skladba, napisana prema Samuelu Beckettu **(No Answer)**, sadrži liturgijski vokal Jacka Brucea, trubu Dona Cherryja i klavir Carle Bley, a odiše i nezaboravnim ugođajem.

Izvan konteksta JCOA, napisala je zapaženu skladbu **(A Genuine Tong Funeral)** s jezgrom kvarteta Garyja Burtona i orkestralnim teksturama koji se suprotstavljaju tom uglađenom sastavu. Suitu basista Charlieja Hadena **(Liberation Music)** aranžirala je uglavnom Carla Bley.

S velikom osjećajnošću svira većinu klavijatura — klavir, orgulje, sintesajzer. U posljednje vrijeme, u svom prvom koraku spram rocka, surađivala je s kratkotrajnom grupom Jacka Brucea.

Diskografija:
Don Cherry, Relativity Suite
(JCOA/Virgin)
Clifford Thornton, The Gardens Of Harlem (JCOA/Virgin)
Grachan Moncur III, Echoes Of Prayers
(JCOA/Virgin)
Escalator Over The Hill
(JCOA/Virgin)
Tropic Appetites (Watt/Watt)
Michael Mantler, No Answer
(Watt/Watt)
Carla Bley-Gary Burton, A Genuine Tong Funeral
(RCA/RCA)
Charlie Haden, Liberation Music
(Impulse/Impulse)

Paul Bley

Klavirist Paul Bley, rođen 1932. u Kanadi, nastavio je raditi s basistom i bubnjarom Oscara Petersona kada je maestro preselio u Sjedinjene Države. Usprkos popularnosti i uspjehu trija i Bley je digao sidro i otišao na njujoršku glazbenu školu Juilliard, da nastavi studij. Već 1954. nastupao je u vodećim dvoranama poput Birdlanda, a slijedeće je godine na kratko surađivao s Chetom Bakerom. Neumoran i eksperimentalan, Bley prirodno pripada avangardi; prema njegovim riječima »harmonijske promjene nikada se ne protive njegovu načinu slušanja melodije«. Godine 1958. Bleyeva je grupa u Los Angelesu privukla Ornettea Colemana i Dona Cherryja, ostvarivši diskografsku prethodnicu **(The Fabulous Paul Bley Quintet)** glazbene revolucije koja će uslijediti serijom Colemanovih albuma za Atlantic. Godine 1960. Bley je surađivao s još jednim eksperimentatorom, Georgeom Russellom **(Jazz In The Space Age)**, svirajući u skladbi **Chromatic Universe** u duetu s kolegom-klaviristom Billom Evansom. Zatim je tri godine proveo s Jimmyjem Giuffreom, a na albumima kao **Fusion** i **Thesis** pokazuje veliku primjerenost Giuffreovoj jezgrovitosti, njegovim razlomljenim dionicama i nenaglašenom pulsu. Nakon jednogodišnje suradnje s tenor-saksofonistom Sonnyjem Rollinsom **(Sonny Meets Hawk)**, Bley je osnovao trio s basistom Steveom Swallowom i bubnjarem Barryjem Altschulom, izdavši niz impresivnih albuma za tvrtke ESP i ECM **(Closer, Ballads, Open, To Love, Paul Bley & Gary Peacock** i **Bley NHOP)**. Omiljene Bleyove skladbe, **Closer, And Now**

Paul Bley (Wing): klavirist u nekadašnjem izdanju.

The Queen i **Mr Joy** doživljavaju sve nove i nove izvedbe, a svaka je verzija još jedan artikuliran pomak u srž stvari. U novije doba osnovao je tvrtku Improvising Artists i izdao albume s klarinetistom Giuffreom **(Quiet Song)**, tenoristom Johnom Gilmoreom **(Turning Point)**, te samostalnu ploču **Alone Again**.

Bley je na nezamjetljiv način stekao poprilično poena. Njegova inovativna ostvarenja na Zapadnoj obali, s Colemanom, učinila su ga avangardnijim od mnogih njujorških klavirista »novog vala«. Godine 1969. prvi je javno svirao na sintesajzeru — da bi se uskoro vratio akustičnom klaviru. Za razliku od većine avangardnih klavirista Bleyev je stil jezgrovit i suptilan, introvertiran i maksimalno promišljen. Njegove su harmonije kompleksne i slojevite. Unutarnja zvučnost stalno se mijenja, obnavljajući strukturu njegovih skladbi. Inteligentno i promišljeno koristi žice klavira: trza ih i zatim preuzima isti akord na klavijaturi. Radikalnost ne treba glasno izvikivati, a pažljivo slušanje samo pomaže shvaćanju Bleyeve originalnosti.

Diskografija:
The Fabulous Paul Bley Quintet (—/America — Francuska)
George Russell, Jazz In The Space Age (Decca/—)
Jimmy Giuffre, Fusion (Verve/—)
Jimmy Giuffre, Thesis (Verve/—)
Sonny Rollins, Sonny Meets Hawk (RCA/RCA — Francuska)
Paul Bley, Closer (ESP/ESP)
Ballads (ECM/ECM)
Open, To Love (ECM/ECM)
Paul Bley & Gary Peacock (ECM/ECM)
Paul Bley, Niels Henning Orsted Pedersen (—/Steeplechase)
Alone Again (Improvising Artists/ Improvising Artists)
Quiet Song (Improvising Artists/ Improvising Artists)
Turning Point (Improvising Artists/Improvising Artists)

Earl Bostic

Bogat ton Earla Bostica i njegov sirov, ritmički pregnantan stil, učinili su ga jednim od prvih jazz-izvođača koji je premostio granice između pojedinih žanrova-rhythm-and-bluesa i jazza. Rođen 1913. u Tulsi, Oklahoma, Bostic je započeo na alt-saksofonu i klarinetu, a nakon glazbenih studija na Xavier Universityju u New Orleansu radio je s brojnim sastavima (Charlie Creath-Fate Marable, Don Redman (→), Edgar Hayes i drugi).

Godine 1939. Bostic je u New Yorku vodio vlastiti sastav, u kojemu je ponekad svirao i bariton-saksofon, trubu, te gitaru. Godine 1941. u Harlemu je svirao s Hot Lips Pageom (→); godine 1943. pridružio se Lionelu Hamptonu (→) koji ga je ranije već angažirao na jednom od svojih legendarnih *all stars* snimanja s kraja tridesetih godina **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 3, 5)**. U strahovito svingerskom Hamptonovom velikom orkestru zadržao se, otprilike, godinu dana **(Steppin' Out: Lionel Hampton, Vol 1: 1942—1944)**. Nakon toga radio je s malim, uglavnom vlastitim grupama.

Pedesetih godina afirmirao se u pop-razmjerima kao komercijalni diskografski izvođač, zahvaljujući rhythm-and-blues verzijama standarda kao **Temptation, Flamingo, Sleep, Cherokee, You Go To My Head** i **Moonglow**. Mnoge od bezbrojnih LP-ploča koje je snimio u posljednjih petnaestak godina života (Bostic je umro 1965, od drugog srčanog udara, a prvi ga je pogodio 1956) zanimljivije su poklonicima rhythm-and-bluesa, negoli sakupljačima jazz-ploča. No, svi su ti albumi uvijek svingali, dok su Bosticov hrapavi ton i tugaljiv saksofon vrlo efektno izvikivali svoje bazične poruke. Bostic, koji je u toku karijere pisao aranžmane, između ostalih, i za Paula Whitemana (→), Artieja Shawa (→), Hot Lips Pagea i Louisa Primu, bio je i prilično zaslužan skladatelj: **Let Me Off Uptown** (hit Genea Krupe (→)), i **The Major & The Minor** (na ploči Alvina Reya) ulaze među njegove najpoznatije skladbe.

Diskografija:
The Complete Lionel Hampton (RCA Victor)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 3, 5 (RCA Victor — Francuska)
Steppin' Out: Lionel Hampton, Vol 1 (1942—1944) (MCA — Njemačka)
Various, Swing Classics, Vol 2 (1944/45) (—/Polydor)
Earl Bostic, Bostic Showcase Of Swinging Dance Hits (—/Parlophone) (EP)
Rockin' With Bostic (—/Parlophone) (EP)
Earl Bostic, Alto Magic (Parlophone) (EP)

Lester Bowie
→ Art Ensemble of Chicago

Bobby Bradford

Rođen 1934. na Mississippiju, ovaj je trubač »odradio svoje« s Leom Wrightom, Busterom Smithom, Wardellom Grayom, Ericom Dolphyjem i Geraldom Wilsonom. Što je posebno važno, od 1953. počeo je u Los Angelesu svirati s revolucionarnim alt-saksofonistom Ornetteom Colemanom. Nakon četiri godine sviranja u vojnim sastavima Bradford je studirao glazbu na University of Texas. Između 1961. i 1963. u New Yorku se ponovno pridružio Colemanu, ali, na žalost, ta suradnja nije dokumentirana pločama. Po povratku u Los Angeles s multiinstrumentalistom Johnom Carterom osnovao je New Art Jazz Ensemble. Sedamdesetih godina Bradford je nekoliko puta nastupio u Evropi, a snimao je i s izvrsnim britanskim bubnjarem Johnom Stevensom.

Trubač Bobby Bradford, glazbenik fine logike i precizne artikulacije.

Ortodoksniji svirač od uobičajenog Ornetteovog partnera, Dona Cherryja, Bradford i njegovo prisustvo na snimkama poput **Law Years** i **The Jungle Is A Skyscraper (Science Fiction)** obogaćuju glazbu razboritošću i promišljenošću. U njegovom sastavu sa Zapadne obale, s Teksašaninom Johnom Carterom, ponovno se osjetila kombinacija elegancije i slobodoumnosti, što je rezultiralo nekolicinom odličnih albuma. Prvi **(Seeking)**, s Carterovim skladbama, prikazao je širok raspon ugođaja u kojima je međuigra duhača i ritam-sekcije — Tom Williamson, bas, Bruz Freeman, bubnjevi — obilježena promišljenošću i suzdržanošću. U skladbama poput **The Sunday Afternoon Jazz Blues Society (Self Determination Music)**, koje ostavljaju bolji dojam negoli duže, epizodičnije teme, osjeća se pravi blues-ugođaj. Grupa zaslužuje veću pažnju: logika i uzbudljivost rijetko idu uz drugo.

Skladateljski rad Bobbyja Bradforda obilno se iskazuje na njegovom albumu s Johnom Stevensom, Trevorom Wattsom i Kentom Carterom **(Love's Dream)**, a prevladavajući ugođaj veoma je sličan Ornetteovim kvartetima. U suradnji sa Spontaneous Music Ensembleom Johna Stevensa **(Bobby Bradford, John Stevens & SME)** Bradford podređuje svoju ličnost gustim kolektivnim teksturama.

Diskografija:
Ornette Coleman, Science Fiction (Columbia/CBS)
Seeking (Revelation/—)
Flight For Four (Flying Dutchman/—)
Self Determination Music (Flying Dutchman/—)
Love's Dream (Emanem/Emanem)
Bobby Bradford, John Stevens & SME (—/Freedom)

Tiny Bradshaw

Myron »Tiny« Bradshaw (rođen 1905. u Youngstownu, Ohio) nastupao je u toku svoje glazbene karijere kao bubnjar, klavirist i pjevač, no u najboljoj uspomeni ostaje kao vođa orkestra koji je »prašio« blues i svirao dobar, solidan jazz na bazi bluesa, kao i rhythm-and-blues — od 1934. godine svog njujorškog debija, do početka pedesetih godina.

Prije 1934. Bradshaw — koji je diplomirao psihologiju na Wilberforce Universityju, Ohio — pjevao je s grupom Collegians Horacea Hendersona (→), zatim s ansamblima Alabamians Mariona Hardyja, Savoy Bearcats, Mills Blue Rhythm Band i Luisom Russellom (→). Poput ansambala Luckyja Millindera (→) i Todda Rhodesa i Bradshaw je snimao za istaknutu rhythm-and-blues tvrtku King (između 1949—1958). Ta je tvrtka izdala nekoliko njegovih hit-snimki, uključujući **Big Town** (s vokalom poznatog rhythm-and-blues izvođača Roya Browna) i **Soft**.

Posljednjih 10—15 godina svoga postojanja Bradshawov je orkestar bio skloniji rhythm-and-bluesu, iako njegove veze s jazzom nikada nisu sasvim napuštene. Nakon mnogih godina intenzivnih nacionalnih turneja i snimanja, sam se Bradshaw napokon skrasio u Chicagu. No, umro je u Cincinattiju, Ohio, 1958. Prije smrti preživio je dva srčana udara, od kojih je posljednji pospješio njegovo povlačenje s glazbene scene. Na popisu glazbenika koji su u različitim razdobljima svirali s Bradshawom nalaze se slijedeća imena: trubači Bill Hardman i Henry Glover; saksofonist Sonny Stitt, Red Prysock, George »Big Nick« Nicho-

las, Charlie Fowlkes i Sil Austin; basist Sam Jones; pjevač Arthur Prysock. Godine 1951. s orkestrom je snimao i gitarist-pjevač Lonnie Johnson (→).

Diskografija:
Various (including Tiny Bradshaw), Kings Of Rhythm & Blues) (Polydor)

Ruby Braff

Izvanredno izražajan, uvijek uglađen glazbenik, Reuben »Ruby« Braff (rođen 1927. u Bostonu, Massachussetts) neka je vrst jazz-relikta iz razdoblja prije II svjetskog rata. No, njegova glazba zvuči svježe, a usprkos očitim utjecajima (npr. Armstronga (→), Berigana (→), Hacketta (→) i Jamesa (→)), nikada doslovno ne oponaša nijednog velikog trubača i kornetista iz prošlosti.

Samouk glazbenik, Braff se gotovo isključivo posvetio prisnijem zvuku korneta (poput, primjerice, Nata Adderleyja). U njegovoj je karijeri bilo uspona i padova — padova zbog osebujne situacije u toku pedesetih godina, kada okretan glazbenik poput Braffa nije mogao naći dovoljno posla jer se njegov stil smatrao staromodnim. No, Braff je čak i u tim »lošim« vremenima uspio privući pažnju diskografskih kuća i producenata; njegova ne baš beznačajna diskografija očito pokazuje da je Braff primjer dosljednosti u različitim, većinom »mainstream«-kontekstima.

Braff je prvi put izazvao pozornost kupaca ploča kao suradnik na jednoj snimci Vica Dickensona (→) iz 1953 **(Vic Dickenson Septet)**. Gotovo se nametnuo kao glavna atrakcija pored veterana s pedigreom kao što su Dickenson, Ed Hall (→) i Sir Charles Thompson. Njegovo izvođenje balade **I Cover The Waterfront** osjećajno je i besprijekorno; muziciranje u bržim brojevima **(Jeepers Creepers, Keepin' Out Of Mischief Now)** ritmički je profinjeno i uzorno artikulirano čak i u trenucima klimaksa. Bez obzira na ugođaj, njegovo muziciranje zadržava impresivan osjećaj za logiku i liričnost, pod očitim utjecajem Hacketta. Naredni istup — i po mnogočemu dublji uvid u Braffovu tehniku i izražajnost — došao je slijedeće godine, kada se pojavio kao član trija Mela Powella **(Thigamagig)**, zatim na albumu u počast Billie Holiday (→) **(Holiday In Braff)**, nakon čega je uslijedila apsolutno očaravajuća snimka korneta i klavira s Ellisom Larkinsom **(Two By Two)** i ponovna suradnja s Dickensonom, sada s Braffom kao liderom **(The Ruby Braff Special)**. Takva, u biti »mainstream«-pratnja, obično predstavlja Braffa u najopuštenijem izdanju, što vjerojatno objašnjava zašto u gostujućim Newport All Stars »paketima« gotovo uvijek svira na najbolji ili gotovo najbolji način **(Tribute To Duke, The Newport All Stars** i **Midnight Concert In**

Zamišljeni Ruby Braff odmara se nakon još jednog izvanredno odsviranog sola na kornetu.

Two By Two (Fontana) – Ruby Braff s Ellisom Larkinsom, duet korneta i klavira.

Paris). Slično se može reći i za njegov koncertni nastup na večeri pod pokroviteljstvom Ralpha Suttona (→), kada ga domaćin prati na klaviru **(Sunnie's Side Of The Street)**.

U novije doba Braffova se staložena elegancija sjajno iskazala u komornom ugođaju Ruby Braff-George Barnes Quarteta — malog sastava koji je najintenzivnije djelovao između 1973—1975. U biti glavni pokretač grupe, uz vještu asistenciju gitarista Barnesa, te ritam-gitare i basa, Braff je dobio veliku mogućnost da ponovo pokaže svoju vještinu, a posebno da dokaže kako se jedan, u osnovi ekstrovertan instrument, efektno može koristiti i *sotto voce*, a da pritom izvodi iznimno kvalitetnu glazbu. Jedina primjedba koja bi se mogla uputiti kvartetu jest ta da bi u pojedinim trenucima prisutnost bubnjara ili (i) još jednog duhača unijela u svirku više vatre. Činjenica je da Braff u životnijem ugođaju svira strastvenije, primjerice na snimci iz 1967. s Buddyjem Tateom (→), Georgeom Weinom i drugima **(Hear Me Talkin'!)** ili u novije doba, nakon razdoblja Braff-Barnes kvarteta, u društvu imena kao što su Jimmie Rowles, Bucky Pizzarelli i Vic Dickenson **(Them There Eyes)**.

Diskografija:
Vic Dickenson Showcase (Vanguard/Vanguard)
Mel Powell, Thigamagig (Vanguard/Vanguard)
Ruby Braff, Holiday In Braff (Bethlehem/London)
Bud Freeman, Bud Freeman (Bethlehem/London)
Ruby Braff/Ellis Larkins, Two By Two (Vanguard/Fontana)
Ruby Braff At Newport (Verve/Columbia — Clef)
Various, The Newport All Stars (Black Lion/Black Lion)
The Newport All Stars, Tribute To Duke (MPS)
The Newport All Stars, Midnight Concert In Paris (—/Philips)
Ruby Braff/Ralph Sutton, On Sunnie's Side Of The Street (Blue Angel Jazz Club/—)
Ruby Braff & His Men (RCA Victor/—)
Ruby Braff, Hear Me Talkin'! (Black Lion)
The Ruby Braff–George Barnes Quartet (Chiaroscuro)/
The Best I've Heard... (Vogue)
Ruby Braff & His International Jazz Quartet Plus Three (Chiaroscuro)/
The Grand Reunion (Chiaroscuro)/
Bugle Call Rag (Vogue)
The Ruby Braff Special (Vanguard/Vanguard)
Ruby Braff, Them There Eyes (Sonet)

Dollar Brand

U doba kad su Afro-Amerikanci ponovno potražili svoju duhovnu i kulturnu postojbinu u Africi, a riječ »uhuru« (»sloboda«) počela se pojavljivati na omotnicama ploča jazz-glazbe nakon šezdesetih godina, na glazbenoj se sceni pojavio originalan izvođač. Klavirist Dollar Brand, rođen 1934. u Capetownu, južnoafrički je musliman, koji funkciju glazbe vidi u slavljenju i molitvi; u Africi ona nije izgubila svoj društveni značaj kao na Zapadu. Njegovim muziciranjem protiče niz utjecaja — Ellington i Monk miješaju se sa crkvenim himnama i *zikrom*, učenjem o svetim obilježjima Alaha. Prvi album **(Anatomy Of A South African Village)** sadrži širi spektar izvedbi negoli je to s Brandom inače slučaj. Iduća izdanja **(African Piano, African Sketchbook** i **Ancient Africa)** pokazuju jedinstven ugođaj Brandova muziciranja, u kojemu se originali kao **Xaba** ili **Bra Joe From Kilimanjaro** pretvaraju u hipnotičke strukture njegove improvizacije. Album s argentinskim tenor-saksofonistom Leandrom »Gato« Barbierijem vrlo je dojmljiv s intenzivnom crkvenom atmosferom koja je istodobno odmjerena i strastvena.

Ancient Africa (Japo): hipnotički klavir Dollara Branda.

Perkusivan, repetitivan svirač, Brand koristi bučne figure lijeve ruke, a veoma često i pedalu, da bi podržao intenzivan, brujeći ugođaj. Kao da udara po klaviru ne bi li oslobodio njegovo unutarnje zvukovlje. Njegov način sviranja flaute također je višeglasan: odsvirane note miješaju se s pjevušenjem i udaranjem prstiju po otvorima.

Diskografija:
Anatomy Of A South African Village (—/Fontana)
African Piano (Japo/Japo)
African Sketchbook (Enja/Enja)
Ancient Africa (Japo/Japo)
Confluence (Arista Freedom/Arista Freedom)

Anthony Braxton

Prvi album Anthonyja Braxtona, rođenog 1945. u Chicagu, Illinois, najdarovitijeg instrumentalista čikaškog AACM-a **(Three Compositions Of New Jazz)** predstavio je ne samo brzog, pouzdanog alt-saksofonista, već i njegov vrlo raspoznatljiv pristup grupnoj improvizaciji. Braxtonove skladbe, obično nazvane prema formulama, dijagrami su koji otvaraju mnogo prostora međuigrama i improvizaciji, tako da je njegov izbor suradnika od presudne važnosti. Na prvom albumu dobro mu asistiraju trubač Leo Smith i violinist Leroy Jenkins, uobičajeni partneri. Slijedeći album, **For Alto,** sadrži četiri strane alt-saksofona bez pratnje, što je bila odvažna i za ono doba nečuvena ideja koja je uspjela zahvaljujući inteligentnom rasporedu. Tema **To Composer John Cage** pokazuje najdivljije i najžešće muziciranje na ploči, dok **Dedicated To Ann And Peter Allen** blago i lirski leluja kroz naslage tišine. Uslijedilo je daljnje istraživanje u okviru grupnog muziciranja, uključujući pet verzija **Small Composition (This Time)** koje efektno pokazuju proces u kojemu Braxton osiromašuje melodiju u korist teksturalnih varijacija.

Kratkotrajna grupa Circle **(Circle Paris — Concert)** u kojoj su svirali Braxton, klavirist Chic Corea, basist Dave Holland i bubnjar Barry Altschul, bila je formalnija od prethodnih suradnji, povremeno zgodna, a uvijek jedinstvena. Na albumu **The Complete Braxton** nalazimo duete s Coreom te susrete s trubačem Kennyjem Wheelerom. Braxton je sklon evropskoj free-glazbi, pa je, osim s Wheelerom, plodno surađivao i s drugima, naročito s pionirom avangardne gitare, Derekom Baileyjem **(Duo)**. Glazbenici se ne nadopunjuju u tradicionalnom smislu, no njihove razdvojene dionice stvaraju začuđujući slijed osjećaja.

Braxtonov skladateljski rad pokriva izvanredno široko zvučno područje: reinterpretira tradiciju npr. be-bopa — **Dona Lee (Donna Lee)** — »cool-školu« — **You Go To My Head (Donna Lee)** — baladu s harmonijskim promjenama — **You Stepped Out Of A Dream (Five Pieces '75)** — te gotovo »normalne« skladbe poput **Side Two, Cut Two** i skladbe za četiri saksofona bez pratnje — **New York, Fall '74.**

S ovom je aktivnošću u vezi i sve veći Braxtonov arsenal instrumenata. Zanimanje za ekstreme registra dovelo ga je do korištenja sopranina, glomaznog kontrabas-klarineta u skladbi **Goodbye Porkpie Hat (In The Tradition)** i, u najnovije doba, klarineta. Anthony Braxton je, u stvari, džezistička vojna od jednog čovjeka.

3 Compositions Of New Jazz (Delmark): Braxtonov debi.

Diskografija:
Three Compositions Of New Jazz (Delmark/Delmark)
For Alto (Delmark/Delmark)
This Time (—/BYG — Francuska)
Circle Paris — Concert (ECM/ECM)
The Complete Braxton (Arista/Arista)
Duo (Emanem/Emanem)
Donna Lee (—/America — Francuska)
Five Pieces '75 (Arista/Arista)
New York, Fall '74 (Arista/Arista)
In The Tradition (—/Steeplechase)
Duets (Arista/Arista)
Concerts: Berlin — Montreux (Arista/Arista)

Multiinstrumentalist Anthony Braxton igra šah. U doba besparice zarađivao je tom igrom.

Big Bill Broonzy

Smrt Big Bill Broonzyja (1958. u Chicagu) otrgla je iz svijeta bluesa jednog od njegovih najboljih protagonista; vrlo ritmičnog, fleksibilnog gitarista, pjevača velike izražajnosti i skladatelja čije su pjesme uvijek bile čvrsto povezane sa životom. No, Broonzy (rođen 1893. u Scottu, Mississippi, pravo ime William Lee Conley Broonzy) nije umro u siromaštvu i za života nepriznat — što je bila sudbina tolikih značajnih ali anonimnih country-blues izvođača. Posljednjih deset godina života Broonzy je, u stvari, bio međunarodno afirmiran, a u nekim dijelovima svijeta približavao se svojevrsnom kult-statusu.

Broonzy, jedan od sedmoro djece, naišao je u zanimanju za glazbu na podršku svoga strica. Odrastao je u Arkansasu, gdje je radio kao najamnik i povremeni svećenik (u jednom razdoblju radio je i kao rudar). Njegova majka, koja se sjećala dana ropstva, umrla je u 102. god.

Prvi Broonzyjev instrument bila je violina, koju je svirao na seoskim zabavama. Godine 1917. prijavio se u vojsku. Demobilizirao se dvije godine kasnije i nastanio u Chicagu, a tada se već razvijao u prvoklasnog gitarista koji se družio s drugim lutajućim blues-glazbenicima poput Papa Charlieja Jacksona koji je Broonzyja podučavao gitari.

Na prvoj snimci svirao je jedan seoski ples **(Blues Origin),** no kasnije je postao jednim od najfamilijarnijih sudionika blues-snimanja, nastupajući na svojim i bezbrojnim tuđim albumima sa svim vrstama glazbenika. Među njima mogu se navesti Georgia Tom Dorsey **(Georgia Tom),** Sonny Boy Williamson **(Blues Classics By Sonny Boy Williamson** i **Sonny Boy Williamson, Vol 1),** te Broonzyjev šurjak, Washboard Sam **(Feeling Lowdown).** Među najranijim Broonzyjevim snimkama **(The Young Big Bill Broonzy 1928—1935)** ima izvanrednih primjera njegova talenta poput **Mississippi River Bluesa** (1934), **Stove Pipe Stompa** (1932), **Long Tall Mama** (1932) i čemernog **Starvation Bluesa** (1928). Izvrsne Broonzyjeve snimke iz 1936—1941. mogu se pronaći na **Big Bill's Blues,** uključujući strahovito evokativne izvedbe životnih Broonzyjevih skladbi kao što su **Southern Flood Blues, When I Been Drinking, Just A Dream** (jedna od najboljih blues-skladbi uopće), **All By Myself** i **Big Bill Blues.**

»Big Bill« Broonzy (Bluebird RCA, Francuska) – blues iz 1934/35.

Bob Brookmeyer

Najpoznatiji kao suradnik Stana Getza, Gerryja Mulligana i Jimmyja Giuffrea, trombonist Bob Brookmeyer (rođen 1929. u Kansas Cityju) svestrano je talentirani glazbenik. Njegovo muziciranje na ventil-trombonu izbjegava »brzopucajuću« jednoličnost moderne škole, u korist šireg izbora izražajnih efekata. Sveobuhvatan pristup koji dodiruje prošla stilistička razdoblja rezultirao je nekolicinom samostalnih albuma koji su istodobno robustni, domišljati i inventivni **(Traditionalism Revisited** i **Blues Hot & Cool).** Njegova kasnija suradnja s trubačem Clarkom Terryjem **(Terry-Brookmeyer Quintet)** označila je susret glazbenika sličnog temperamenta i rezultirala prisnom, optimističkom glazbom. Brookmeyer je i sposoban klavirist, traženi skladatelj i aranžer.

Diskografija:
Getz At The Shrine (Verve/—)
The Fabulous Gerry Mulligan Quartet (—/Vogue)
The Jimmy Giuffre Trio, Trav'lin' Light (Atlantic/—)
Traditionalism Revisited (Pacific Jazz/Vogue)
Blues Hot & Cool (Verve/—)
The Clark Terry-Bob Brookmeyer Quintet (Mainstream/—)

Usprkos plodnom diskografskom radu Broonzy je često obavljao poslove koji nisu imali veze s glazbom, primjerice, između 1930. i 1950. posjedovao je farmu u Arkansasu na kojoj je radio kada ga je John Hammond doveo u New York da nastupi na njegovom koncertu *Spirituals to Swing* **(John Hammond's Spirituals To Swing)**, 1938, te ponovno slijedeće godine.

Godine 1951. i 1953. nastupao je u Evropi, gdje je stekao ogromno sljedbeništvo. Za vrijeme druge evropske turneje Broonzy je snimio album **Big Bill Broonzy: All Them Blues.** Godine 1951. Broonzy je snimio jednu još bolju kolekciju blues-izvedbi **(Big Bill Broonzy),** s nekoliko izvanrednih interpretacija odličnih blues-skladbi kao **Hollerin' & Cryin', Back Water Blues, Low Down Blues,** uključujući i novu verziju **Big Bill Bluesa.** U to doba njegov se repertoar proširio kvantitativno i kvalitativno — u toku karijere vjerojatno je napisao više od 300 pjesama.

No, bilo je trenutaka kada su se njegove izvedbe, kako na koncertima, tako i na snimkama, doimale prosječnima. Između dviju gore navedenih posjeta Evropi, na starom je kontinentu nastupio i 1952. u duetu s Mahaliom Jackson. Između 1955. i 1957. redovito se vraćao da nastupa na samostalnim, rasprodatim koncertima. Za turneje iz 1955. snimao je u Londonu, Parizu, Bernu i vrlo mnogo u Kopenhagenu. Godine 1956. i 1957. i nadalje je bio aktivan u studijima za snimanje — godine 1956. snimljen je na jednom samostalnom nastupu, sam i u nekoliko izvedbi s glasom i bendžom Petea Seegera **(Pete Seeger & Big Bill Broonzy In Concert),** dok se slijedeće godine pojavio na ploči s duom Sonny Terry — Brownie McGhee **(Blues With Big Bill Broonzy, Sonny Terry, Brownie McGhee);** ta ploča sadrži i intervju s Broonzyjem. Na njegovoj posljednjoj snimci **(Last Session),** realiziranoj u srpnju 1957, Broonzy je ponovio koncepciju pjevanja, sviranja i pričanja. Broonzyjevo ustreptalo pjevanje i sviranje gitare zauvijek je utihnulo 1958, kada je ovaj utjecajan, iznimno talentiran folk-blues umjetnik umro od raka.

Diskografija:

Big Bill Broonzy/Sonny Boy Williamson, Big Bill & Sonny Boy (—/RCA Victor)
Jazz Gillum, Vol 1 (—/RCA Victor — Francuska)
Washboard Sam (Blues Classics/—)
Big Bill Broonzy (—/Vogue)
Trouble In Mind (Fontana)
Pete Seeger & Big Bill Broonzy In Concert (Verve/Verve)
Blues With Big Bill Broonzy, Sonny Terry, Brownie McGhee (Folkways/—)
Big Bill Broonzy, Last Session (Verve/HMV)
Various, Country Blues Encores (Origin/—)
Georgia Tom Dorsey, Georgia Tom (Riverside)
Big Bill Broonzy, Big Bill's Blues (CBS — Realm)
The Young Big Bill Broonzy 1928—1935 (Yazoo)
Big Bill Broonzy Sings Country Blues (—/Xtra)
Big Bill Broonzy: All Them Blues (DJM)
Washboard Sam, Feeling Lowdown (RCA Victor/RCA Victor)
Blues Classics By Sonny Boy Williamson (Blues Classics)
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Sonny Boy Williamson, Vol 1 (RCA Victor — Francuska)
Big Bill Broonzy (Vogue — Francuska)

Clifford Brown

Smrt trubača Clifforda Browna u automobilskoj nesreći, u 26. godini života, zakinula je svijet jazza za jedan od najvećih talenata. Njegova diskografska karijera proteže se od debija iz 1952, s rhythm-and-blues grupom Chris Powell & The Blue Flames, do posljednjeg, neformalnog jam sessiona u jednoj trgovini instrumenata, večer prije njegove smrti, 1956 **(The Beginning And The End).** Slušajući te posljednje snimke — **Walkin', Donna Lee** i **Night In Tunisia** — lako je uočiti zašto je Brown postao legendom. Njegov je zvuk jedinstven: jasan, topao, pun života. U Brownovim ostvarenjima ima radosti i čistoće koja se kasnije pokazala nezamjenjivom, a tradicija »vruće« trube — Gillespie, Navarro, Brown — prešla je zatim u vrlo različit pristup Milesa Davisa.

The Complete Paris Collection (Vogue): mnogostranost genija.

Brownov opus za tvrtku Blue Note predstavlja ga kao vođu grupe i člana tuđih ansambala, a te se dvije uloge na albumima često isprepliću. Snimka **Get Happy** pojavljuje se na albumima **The Eminent J. J. Johnson** i **Brownie Eyes;** šest brojeva s albuma **Brownie Eyes** ponavlja se na **Memorial Albumu.** Izvedbe popout **Brownie Speaks** i **Cherokee** pokazuju njegov lirski izraz u brzim tempima i eksplozivnost koju prati furiozno bubnjanje Phillyja Joe Jonesa i Arta Blakeyja.

Pojavljuje se na jednoj snimci Tadda Damerona **(The Arranger's Touch)** kao član noneta, a njegova truba sa sordinom čuje se na **Theme Of No Repeat.** Ista, 1953. godina, zatekla je Browna u postavi Lionel Hampton Banda koji je gostovao u Evropi. Usprkos tome što je vođa grupe zabranio da članovi orkestra snimaju samostalno, trubač je izmakao menedžeru napustivši hotel požarnim ljestvama, da bi sudjelovao na jednoj neslužbenoj ponoćnoj snimci s trubačem Artom Farmerom i grupom Swedish All Stars. **Lover Come Back To Me** i **Stockholm Sweetnin'** klasične su izvedbe. U Parizu su realizirane daljnje snimke **(The Complete Paris Collection)** s grupama različite veličine i s kombinacijama Hamptonovih suradnika, američkih iseljenika i francuskih džezista, od velikog orkestra, do kvarteta. U većini izvedbi svira klavirist Henri Renaud, koji je sudjelovao u organizaciji snimanja. Postoji nekoliko verzija skladbi poput **Brown Skins, Keepin' Up With Jonesy, Salute To The Bandbox** i **The Song Is You,** a sve one pokazuju začuđujuću zrelost 22-godišnjeg trubača. Kao pravi hard-bop trubač, Clifford Brown izvrsno se snašao u vrućoj atmosferi Art Blakey-Horace Silver komba, koji je kasnije postao grupom Jazz Messengers. Tvrtka Blue Note objavila je koncertnu snimku grupe **(A Night At Birdland)** i »uhvatila« njen poletni entuzijazam, perfektno izvedene trubačeve pasaže u dvostrukom tempu i duge, podatne fraze. Njegov sjajan ton i melodijsko bogatstvo učinili su ga odličnim suradnikom pjevačicama poput Sarah Vaughan i Helen Merrill, a sačuvali su ga od sentimentalnosti čak i na jednom albumu s gudačima.

Godine 1954. Brown je primio priznanje u glasanju kritičara magazina *Down Beat*, a što je još značajnije, te je godine započela jedna od istaknutih suradnji u jazzu. Majstor-bubnjar Max Roach, uvjeren u komercijalni prosperitet jedne hard-bop skupine na Zapadnoj obali, angažirao je Browna da s njim ode u Los Angeles. Prije negoli se ta skupina napokon ujednačila u definitivnoj postavi, s njom su surađivali klaviristi poput Kennyja Drewa i Carla Perkinsa, te saksofonisti poput Herba Gellera i Waltera Bentona. U konačnoj su postavi nastupali Roach i Brown, Sonny Rollins ili Harold Land na tenor-saksofonu, Richie Powell na klaviru i George Morrow na basu. Ta je grupa u svakom pogledu bila kvalitetna poput Jazz Messengersa ili sastava Horacea Silvera, a njen je opus bio besprijekoran.

Albumi **At Basin Street, Daahoud, Remember Clifford, Study In Brown** i **Three Giants** pokazuju veliku raznovrsnost ugođaja i ritmova koje je grupa bila sposobna izvesti, od neobičnih oznaka metra u **Valse Hot** i **Love Is A Many Splendored Thing,** do dueta trube i bubnjeva u temi **Mildama.** Većina je skladateljskih doprinosa došla iz redova članova ansambla: Brown je napisao **Sandu, Daahoud** i **Joy Spring;** Rollinsova je tema **Pent-Up House;** Land je komponirao **Lands End,** a Powell **Gertrude's Bounce.** Većina tih skladbi postala je standardima jazza.

Diskografija:

Memorial Album (Blue Note/Blue Note)
Brownie Eyes (Blue Note/Blue Note)
The Beginning And The End (Columbia/CBS)
The Eminent Jay Jay Johnson (Blue Note/Blue Note)
Gil Evans-Tadd Dameron, The Arranger's Touch (Prestige/Prestige)
The Complete Paris Collection (—/Vogue — Pye)
Art Blakey At Birland (Blue Note/Blue Note)
Max Roach-Clifford Brown In Concert (GNP/—)
Clifford Brown All Stars (Mercury/—)
At Basin Street (Trip/Trip)
Daahoud (Mainstream/Mainstream)
Remember Clifford (Trip/Mercury)
Three Giants (Prestige/Prestige)
Study In Brown (Trip/Trip)

Lawrence Brown

Lawrence Brown (rođen 1905. u Lawrenceu, Kansas), odrastao je u Pasadeni, Kalifornija, gdje je studirao medicinu na lokalnom Junior Collegeu. Sin profesionalnog klavirista, okušao se na klaviru, violini i trubi, prije negoli se napokon prihvatio trombona. Surađivao je s različitim sastavima (uključujući one Paula Howarda i Lesa Hitea), da bi se 1932. pridružio Dukeu Ellingtonu. Vrlo adaptibilan glazbenik, Lawrence Brown može izvoditi balade ili žestok, »tailgate« stil trombona, a s promjenljivim uspjehom čak je preuzeo ulogu »Tricky Sam« Nantona u muziciranju s gumenom sordinom (→) kada je ovaj umro. Razdoblje od 1932. do 1951. proveo je kao član jedinstveno raznovrsne sekcije trombona: bili su tu Nanton, sa svojim »zvukovima džungle«, Kubanac Juan Tizol, sa svojim izravnim, blago egzotičnim i latinski obojenim ventil-trombonom i Brown. Tizol i Nanton proveli su 12 godina kao stalni Brownovi kolege.

Za prvog od dva angažmana s Ellingtonom, Brownov je ponekad sjajan, gotovo ekscentrični stil sviranja trombona bio manje-više formiran, iako njegova sola s Ellingtonom ni u jednom trenutku nisu nadmašila Nantonova.

Među njegovim najzapaženijim solističkim domašajima navodimo slijedeće: **Ducky Wucky (The Complete Duke Ellington, Vol 4: 1932); Rose Of The Rio Grande, Prelude To A Kiss (Ellington Era, Vol 1); Little Posey (Ellington Era, Vol 2); (There Is No) Greater Love (The Complete Duke Ellington, Vol 7: 1936—1937); Transblucency (At His Very Best); Don't Get Around Much Anymore, Blue Cellophane (The Indispensable Duke Ellington), Solitude, Cocktails For Two, Blue Goose, Across The Track Blues, Flamingo, John Hardy's Wife** i **After All** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vols 8–10, 12, 14, 15).** Jedna od najboljih Ellingtonovih skladbi za Brownov trombon jest **Golden Cress (The Golden Duke),** snimljena 1947.

Brown je spremno sudjelovao na snimanjima različitih Ellingtonovih malih sastava: svoj raspoznatljiv zvuk prilagao je kolektivnom zvuku, a tamo gdje je to bilo potrebno pridonosio je i osebujnim solima na trombonu **(The Works Of Duke Ellington, Vols 13, 16, 17** i **Hodge Podge).**

Veteran-trombonist Lawrence Brown, uvaženi »elingtonijanac« i 30 godina Ellingtonov suradnik.

Alt-saksofonist Marion Brown i trubač Leo Smith. Obojica su proširili granice moderne glazbe.

Kada su 1951. obojica dali otkaz Ellingtonu, Lawrence Brown pridružio se novoosnovanom sastavu Johnnyja Hodgesa (→). S njim je ostao do 1955, redovito snimajući **(The Jeep Is Jumpin')**. S Hodgesom je snimao u pravilnim razmacima sve do saksofonistove smrti, 1970. Prije negoli se 1960. ponovno pridružio Ellingtonu, Brown je intenzivno radio kao studijski glazbenik. Ellingtona je definitivno napustio 1970.

Doprinosi Browna, ne osobito impresivnog blues-svirača, istaknutoj snimci Joea Turnera (→) iz pedesetih godina **(Boss Of The Blues)** zacijelo su iznenadili čak i njegove najzagriženije poklonike. No, Brownove snimke s drugim vodećim glazbenicima razlikuju se po uspjehu i važnosti. Dobra, solidna, ali rijetko kada izuzetna sola Lawrencea Browna nalaze se na snimkama glazbenika poput Lionela Hamptona (→) **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 5)** i Earla Hinesa (→) **(Once Upon A Time).**

Prvoklasni vođa sekcije, Brown i njegovi solistički doprinosi Ellingtonu mogu se dojmiti manje značajnima od doprinosa drugih instrumentalista. No, u njegovu svestranost i pouzdanost nikada nije trebalo posumnjati.

Diskografija:

Duke Ellington, The Ellington Era, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
The Complete Duke Ellington, Vols 4, 7 (CBS — Francuska)
The Works Of Duke Ellington, Vols 8–17 (RCA Victor — Francuska)
The Indispensable Duke Ellington, Vols 1, 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, At His Very Best (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, The Golden Duke (Prestige/Prestige)
Johnny Hodges, Hodge Podge (Epic/CBS — Realm)
Rex Stewart Memorial (CBS — Realm)
Duke Ellington, Liberian Suite/ (A Tone Parallel To Harlem) (CBS — Francuska)
The Second Big Band Sound Of Duke Ellington & His Orchestra (Verve/Verve)
Duke Ellington, The Great Paris Concert (Atlantic/—)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society)
Duke Ellington, Souvenirs (Reprise)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (—/Verve)
Joe Turner, Boss Of The Blues (Atlantic/Atlantic)
Earl Hines, Once Upon A Time (Impulse/Impulse)
The Complete Lionel Hampton (RCA Victor)/ **Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 5** (RCA Victor — Francuska)
Duke Ellington/Johnny Hodges, Blues Summit (Verve)/ **Side By Side – (Back To Back)** (Verve)

Marion Brown

Rođen 1935. u Georgiji, alt-saksofonist Marion Brown pripadnik je druge generacije avangardista, iako je stilski, tradicionalniji od većine njih. Njegov prvi album, za etiketu ESP **(Marion Brown)**, pokazuje brižljivog, melodijski nadahnutog glazbenika, koji se ne prepušta tonskim distorzijama i ekstremima toga razdoblja i koji raspolaže glazbenima argumentima. Nakon suradnje sa Sun Ra, uz ohrabrenje Ornettea Colemana i Archieja Sheppa Brown se afirmira kao originalan glazbenik. Svira zanimljiva sola na albumima Sheppa **(Fire Music)** i Coltranea **(Ascension)**, iako njegovo najstrastvenije muziciranje nalazimo u postavi trija **(Porto Novo),** s nizozemskim basistom Van Regteben Altenom i začuđujuće originalnim Hanom Benninkom na bubnjevima. Veća grupa, s Anthonyjem Braxtonom, Benniejem Maupinom i Chickom Coreom **(Afternoon Of A Georgia Faun)**, rezultirala je pastoralnom i pastelnom glazbom dražesnog šarma, prožetom flautama i glasovima. Brownov opus za tvrtku Impulse raznovrstan je i nepostojan **(Three For Shepp, Sweet Earth Flying** i **Geechee Recollections),** no u njegovoj karijeri uočavamo jasnu razvojnu liniju.

Porto Novo (Polydor): »prava njuška«, Mario Brown, susreće nizozemskog »teškaša« Hana Benninka, bez zaostatka.

Diskografija:

Marion Brown Quartet (ESP/ESP)
Archie Shepp, Fire Music (Impulse/Impulse)
John Coltrane, Ascension (Impulse/Impulse)
Porto Novo (Arista-Freedom/Polydor)
Afternoon Of A Georgia Faun (ECM/ECM)
Three For Shepp (Impulse/Impulse)
Sweet Earth Flying (Impulse/Impulse)
Geechee Recollections (Impulse/Impulse)

Pete Brown

Samo je jedna nezgoda spriječila Jamesa Ostenda »Petea« Browna (rođenog 1906. u Baltimoreu, Maryland) da postane vrhunskim alt-

-saksofonistom: u toku njegove karijere uvijek bi se našao netko važniji, netko uvjerljivije bolji od njega. Tridesetih godina, na primjer, Brownu su se suprotstavili *non plus ultra* altisti poput Bennyja Cartera (→) i Johnnyja Hodgesa (→); četrdesetih godina, nadolaskom be-bopa i pridruženih škola jazza, morao se natjecati s Charliejem Parkerom (→), Sonnyjem Stittom (→) i Lee Konitzom (→). (Brownovo koketiranje s be-bopom može se opisati jednom riječju: katastrofalno). Brown je bio vrlo osebujan glazbenik (iako nipošto inovator ili katalizator među altistima), koristeći agresivan, prilično opor ton — suprotnost svemu prezasićenom ili isuviše sentimentalnom — s očitom željom da često i obilno svinga i sa sposobnošću da izazove autentično uzbuđenje u svakom glazbenom kontekstu. Pete Brown znao je sve što treba i o umijeću sviranja bluesa. Na žalost, bio je talenat ispod razine genija. Nije otkrivao nove puteve koji bi drugim džezistima mogli ukazati na daljnja istraživanja; no, u toku zanimljive karijere ipak je utjecao na druge glazbenike, prvenstveno na Louisa Jordana (→), Brucea Turnera (→) i osobito na Charlieja Barneta (→). Brownov pristup alt-saksofonu i sastavima koje je vodio ili kojih je bio članom od tridesetih do pedesetih godina, bjelodana je definicija tako širokih pojmova kao što su »jump music« i »jump band«; nebesmislen jazz koji je jednostavno svingao.

Brownova se reputacija ustalila (i održala) na njujorškoj 52. ulici potkraj tridesetih i početkom četrdesetih godina. No, Brownova je glazbena karijera započela violinom, koju je u jednoj kino-dvorani u Baltimoreu svirao od dvanaeste godine. Brown, koji je bio i vješt trubač, prešao je na alt i tenor-saksofon 1924. godine, nastupajući najprije u kazalištima, a zatim s različitim sastavima. Godine 1927. otišao je u New York; dvanaest mjeseci kasnije počeo se (povremeno) pojavljivati i kao trubač. Između 1930. i 1937. stekao je ugled pouzdanog, svingerskog alt-saksofonista, sklonog zapaljivim svirkama i snimanjima jam session tipa. Njegov uzbuđujući, dinamičan alt-saksofon čuo se tada u postavama mnogih malih sastava, uključujući one koje su vodili Willie »The Lion« Smith (→) **(The Swinging Cub Men)**, Jimmie Noone (→) **(Jimmie Noone: 1937–1941)** i najčešće Frankie Newton (→) **(Frankie Newton At The Onyx Club)**.

Brown je s Newtonom 1939. nastupio na jednom od specijalnih snimanja Huguesa Panassieja **(The Big Apple** i **The Panassie Sessions)**. Newton i Brown zajedno su vodili odličan i popularan kombo koji je neko vrijeme stalno nastupao u klubu Kelly's Stables (1940). Obojica su svirali u sastavu koji je bio začetak John Kirby (→) Sexteta **(Boss Of The Bass)**.

Četrdesetih godina Brown je nastavio redovito snimati **(Lowdown Blues** i **Saxophones)**, no dolaskom Charlieja Parkera i glazbenika sličnog usmjerenja njegova je zvijezda, u smislu popularnosti, počela blijediti. Browna je to pogodilo mnogo žešće negoli većinu njegovih suvremenika iz tridesetih godina. Nije se mogao uključiti u rječnik be-bopa na način na koji su Coleman Hawkins (→) ili Benny Carter pokušali shvatiti obilježja tog stila.

Brownovo muziciranje na kvazibopperskim snimkama poput **Greatest Of The Small Bands, Vol 2** pokazuje njegove poteškoće da se stilski prilagodi novom načinu izražavanja. Brown je zauvijek ostao altist »srednjeg razdoblja« što uvjerljivo (i na svu sreću) pokazuje njegovo muziciranje na snimkama iz ranih četrdesetih godina poput **The Swinging Small Bands 2:1940—1944.** Njegovi povremeni izleti u be-bop **(Sir Charles Thompson)** bili su, najblaže rečeno, neprilični. No, u posljednjim godinama života uvijek je, doduše nepostojano, dokazivao da na svoj jasno definiran način može postići najviše rezultate.

Kasnije Brownove snimke poput **The Newport Years** bile su uglavnom promjenjive vrijednosti, u skladu s njegovim sve lošijim zdravljem, što je značilo da se na koncertnim nastupima pojavljivao rjeđe negoli prethodnih godina. No, izvrsna ploča Joea Turnera (→) **Boss Of The Blues,** koja u skladbi **Morning Glories** sadrži izvanredan primjer Brownove umješnosti blues-solista, pokazuje da se on ipak mogao približiti svojim najboljim domašajima iz boljih vremena. I **Boss Of The Blues** i **Pete's Last Date** predstavljaju Browna u društvu poticajnih glazbenika, u neodoljivoj, izvanrednoj formi. Godine 1963. Pete Brown izgubio je bitku s narušenim zdravljem i umro u New Yorku — bez pravog priznanja za svoj ne baš beznačajan talent.

Diskografija:
John Kirby, Boss Of The Bass (Columbia/—)
Willie »The Lion« Smith, The Swinging Cub Men (—/Ace of Hearts)
Frankie Newton At The Onyx Club (Tax – Švedska)
Jimmie Noone 1937–1941 (Collector's Classics)
Various, Swingin' Clarinets (—/London)
Mezz Mezzrow/Frankie Newton, The Big Apple (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Pete Brown), The Swinging Small Bands 2 (1940–1944) (MCA — Njemačka)
Pete Brown/Jonah Jones, Lowdown Blues (Jazz Showcase)
Various, The Panassie Sessions (RCA Victor — Francuska)
Various (Including Pete Brown), Saxophones (—/Mercury)
Various, Greatest Of The Small Bands, Vol 2 (RCA Victor — Francuska)
Joe Turner, The Boss Of The Blues (Atlantic/Atlantic)
Various, The Newport Years (Verve/Columbia — Clef)
Pete Brown (Bethlehem/London)
Pete Brown, Pete's Last Date (77/77)

Sandy Brown

Istini za volju, malo je zaista originalnih jazz-glazbenika porijeklom iz Velike Britanije. Jedan od njih bez sumnje je Alexander »Sandy« Brown (rođen 1929. u Izatnagaru, Indija, ali inače punokrvni Škot). Riječ je o klarinetistu koji se pedesetih godina svrstao u prve redove britanskog jazza, zahvaljujući originalnom pristupu svom instrumentu i slobodoumnom shvaćanju jazza. Osnovna Brownova tehnika bila je natprosječna iako bismo ga teško mogli uvrstiti u klasu Goodmana (→) ili De Franca (→). No, ne samo u britanskim, već i u svjetskim razmjerima istakao se samosvojnim fraziranjem, snažnim timbrom i ogromnom ritmičkom predanošću. Vrhunski blues-glazbenik, Brown čak i nakon tragično prerane smrti u ožujku 1975. ostaje znamenit svirač i obljubljena ličnost. Kao izvanredno uvjerljiv solist mogao je podići razinu ionako već izvrsnog muziciranja **(Doctor McJazz)** do neočekivanih visina strasti i perfekcije.

Sandy Brown With The Brian Lemon Trio (77 Records).

Samouk glazbenik, Brown je postao familijarnom ličnošću britanske jazz-scene uopće, a posebno londonske, nakon odlaska iz Škotske, 1946. godine. Surađivao je sa zapaženim imenima tradicionalnog jazza kao što su Humphrey Lyttelton (→) i Chris Barber, često je vodio vlastite sastave i pojavljivao se kao gost u bezbroj drugih prilika.

No, Brown se u pravom smislu riječi afirmirao kao kolider Al Fairweather-Sandy Brown Jazz Banda, nastupima na koncertnim i klupskim angažmanima, te na nekoliko odličnih »mainstream«-snimki, uključujući **Doctor McJazz.** Upravo u tom razdoblju (kraj pedesetih — početak šezdesetih godina) Brownovo je muziciranje na klarinetu reflektiralo njegovo povećano zanimanje za sve vrste jazza, za gospel, pa čak i za afričku glazbu.

Ako ponovno preslušamo Brownove ploče, vidjet ćemo da je pogrešno obilježen kao tradicionalni klarinetist. Njegov prvi uzor bio je Johnny Dodds (→), no kasnije se inspirirao i drugim glazbenicima; to su Ben Webster (→), Charlie Parker (→), Louis Armstrong (→), Duke Ellington (→) i Charlie Mingus (→). Perfektan uvod u Brownovo umijeće je **McJazz Lives On!,** odlična kompilacija najboljih njegovih snimki. Brownova superiornost blues-izvođača može se ocijeniti po strastvenom, potresnom muziciranju u skladbi **Careless Love** ili čak još bolje u njegovoj skladbi **Two Blue.** Brownova ljubav prema gospelu očita je iz skladbe **Oh Dong, Bang That Gong** (koju je također sam napisao); u njoj nadahnuto i priprosto svira klavir.

Njegov je klarinet najmelodiozniji u osjećajnoj verziji skladbe **Willow, Weep For Me.** Raznovrsnost Brownovih afiniteta u jazzu vidi se po izboru ostalih skladbi s toga albuma: **Blues March** Bennyja Golsona, **Mingus** i **Wednesday Night Prayer Meeting,** zatim **Work Song** Nata Adderleyja i **Broadway** Teddyja McRaea, uključujući još nekoliko Brownovih originala; svaka se skladba razlikuje po koncepciji, ugođaju i strukturi.

Brownov talenat autora zanimljivih tema jedan je od aspekata njegova rada koji su promatrači, čini se, skloni previdjeti. Niz skladbi Sandyja Browna može se naći na albumu **Sandy Brown & The Brian Lemon Trio;** to su **Ebun, Legal Pete, Lucky Schiz & The Big Dealer** i **Louis** — ova posljednja je dirljiv *hommage* Louisu Armstrongu (→).

Cijenjeni akustičar i, povremeno, pronicljiv pisac o jazzu, Brown bi, s vremena na vrijeme, iskoristio priliku da se okuša u ponekom prisnom vokalnom korusu, primjerice s američkim blues-klaviristom Sammyjem Priceom (→) na snimanju albuma **Barrelhouse & Blues.** No, i tu u najduljem sjećanju ostaje gruba tečnost i polet njegova muziciranja na klarinetu. Čak se i priznati majstor bluesa poput Pricea mora zadovoljiti podređenom ulogom u sjajnoj verziji teme **In The Evening.**

Diskografija:
Sandy Brown, McJazz (—/Nixa)
Sandy Brown/Al Fairweather, The Incredible McJazz (—/Columbia)
Sandy Brown, McJazz Lives On! (—/One–Up)
Sandy Brown With The Brian Lemon Trio (—/77)
Sammy Price, Barrelhouse & Blues (Black Lion)

Dave Brubeck

Nevjerojatno popularan kod publike i uglavnom »popljuvan« od kritike, klavirist Dave Brubeck, rođen 1920. u Concordu, Kalifornija, bio je pedesetih godina predmetom žučljivih rasprava. Klasično školovan i pod utjecajem modernih skladatelja poput Dariusa Milhauda, Brubeck je unio u jazz mnoga obilježja klasične glazbe, posebice atonalnost, fugu i kontrapunkt. U njegovom radu mogu se pronaći citati Bacha, Beethovena i Chopina, a njegov je klaviristički udar primjereniji koncertnoj dvorani nego jazz-klubu. Kritika ga je optuživala zbog nedostatka swin-

Time Out (CBS): najveći uspjesi.

Klavirist Dave Brubeck, kult-ličnost pedesetih godina, često kritiziran zbog akademskog pristupa i nedostatka swinga.

Newport 1958 (CBS). Snimka s glasovitog festivala, s Paulom Desmondom, Joeom Morellom i Eugeneom Wrightom.

ga, izvještačenosti i bezvrijednosti njegovih sola koja je pretežno izvodio u blok-akordima. Većina polemika o vrijednosti glazbe »treće struje« — spoja jazza i klasike — iscrpila se šezdesetih i sedamdesetih godina koje su bile manje opterećene kojekakvim etiketama, no ostaje činjenica da se Brubeckov rad slabije održao od Tristanova.

Započevši s oktetom, Brubeck se kasnije ograničio na svoj glasoviti kvartet s alt-saksofonistom Paulom Desmondom. Najranije snimke ostaju i najbolje, osobito one koje su nastale za turneje kvarteta po koledžima. Koncert u Oberlinu emocionalno je nadahnut, vjerojatno zbog slobodnijeg odnosa među glazbenicima (Brubeck i Desmond su se posvađali, basist je dobio otkaz, a bubnjar je imao gripu), a glazba, posebno Desmondov solo u skladbi **The Way You Look Tonight,** ispunjena je posebnim nabojem. **Balcony Rock, Don't Worry 'Bout Me** i istočnjački obojena **Le Souk** zapažene su po Desmondovoj melodijskoj inventivnosti — njegov ton ima nešto od Konitzove čistoće i britkog »sitnog veza«.

Kasniji Brubeckovi eksperimenti s neuobičajenim oznakama metra, 9/8 **Blue Rondo A La Turk** i 5/4 međunarodni hit **Take Five (Time Out)** zvuče pomalo samodopadno u usporedbi s pionirskim ostvarenjima Maxa Roacha i doimaju se nekom vrstom nazadovanja u sveopćem trendu oslobađanja od klišeja koji se javio potkraj pedesetih godina. Brubeckova svjetska turneja iz 1958. rezultirala je mješavinom etničkih glazbenih utjecaja Afganistana, Turske i Kalkute **(Dave Brubeck Quartet).**

Tvrdokorni poklonici jazza obično favoriziraju bubnjara Joea Morella, koji se pridružio grupi 1956. i žale zbog 19-godišnjeg Desmondova izostanka iz grupe. U stvari, Desmondovo muziciranje s kvartetom na razini je svega što je odsvirao izvan njegova okvira **(The Paul Desmond Quartet Live),** a nakon što se ponovno pridružio Brubecku, Desmond je 1977. naglo preminuo.

Diskografija:
Time Out (Columbia/CBS)
Time Further Out (Columbia/CBS)
Dave Brubeck Quartet (Columbia/CBS)
Impressions Of Japan (Columbia/CBS)
Brubeck & Desmond, The Duets (A&M/A&M)
Paul Desmond Quartet Live (A&M/A&M)

Georg Brunis

Georg Brunis (rođen 1900. u New Orleansu, Louisiana) bio je jedan od prvih bijelih svirača koji je istinski savladao umijeće »tailgate« trombona, utjelovljeno u Kidu Oryju (→). Pravim imenom George Clarence Brunis, potekao je iz glazbene porodice — braća Albert »Abbie« i Merritt (obojica trubači), Henry (trombon) i Richard, profesionalno su svirali, iako ni jedan nije stekao slavu i ugled poput Georgea.

Već kao osmogodišnji klinac Georg Brunis svirao je s grupom Papa Jacka Lainea. Kasnije je svirao trombon s Alfredom Laineom (sinom Jacka Lainea), a zatim s Leonom Rappolom (→). Godine 1919. otišao je iz New Orleansa, u kojemu je nastupao s različitim lokalnim sastavima, a privremeno i na jednom parobrodu. Dvije godine kasnije pridružio se Friars Society Orchestru koji se pretvorio u ansambl New Orleans Rhythm Kings **(New Orleans Rhythm Kings).** Brunisovo muziciranje na snimkama NORK-a (1922—1923) očito pokazuje koliko je (s Miffom Moleom (→)) pridonio da se jazz-trombon udalji od gotovo obvezatnog oslonca na »taligate«-stil. Njegova žestoka sola ukazuju na daljnji razvoj, dočim Brunisovo muziciranje u okviru grupe odiše fleksibilnošću koja je u to doba u jazzu bila gotovo nepoznata, primjerice u snimci **Tin Roof Blues (New Orleans Rhythm Kings).**

Godine 1924 — kada je napustio NORK — Brunis je snimao s grupom Wolverines uz Bixa Beiderbeckea (→) **(Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets);** njegov doprinos skladbama **Sensation** i **Lazy Daddy** sasvim opravdava tvrdnju kritičara Maxa Harrisona u komentaru na omotnici ploče da je Brunis za Beiderbeckea bio »idealan trombonist«. Razdoblje od 1924. do 1934. proveo je u ansamblu klarinetista Teda Lewisa, što se ne bi moglo nazvati baš najprivlačnijim zaposlenjem za predanog džezista — iako je za toga angažmana poduzeo i jednu evropsku turneju. Godine 1934. svirao je s Louisom Primom, a 1934—1935. snimao je s grupom koja se također zvala New Orleans Rhythm Kings **(Kings Of Jazz),** iako je Brunis bio jedini član originalne postave. Pa ipak, njegovo je muziciranje, posebno na omiljenim temama originalnog NORK-a kao **Tin Roof Blues** i **Sensation Rag,** zadržalo svu krepkost i žestinu iz prethodnog desetljeća. Zatim je postao kućni trombonist njujorškog kluba Nick's, omiljenog sastajališta poklonika dixielanda, surađujući sa svim vodećim predstavnicima toga žanra. Obogatio je snagom i iskustvom izvrsne snimke Bobbyja Hacketta (→) za Commodore **(Jam Sessions At Commodore);** s Hackettovom grupom i ranije je nastupao (1937—1938). Odigrao je presudnu ulogu u uspjehu Ragtimersa Muggsyja Spaniera (→), 1939 **(The Great 16),** a njegov se razdragan i poletan trombon rijetko čuo u boljem izdanju; međuigra Brunisa i liderovog korneta također je pridonijela nesumnjivom uspjehu ploča Ragtimersa za tvrtku Victor.

Kada je potkraj 1939. Spanier raspustio sastav, Brunis se vratio u klub Nick's, da bi zatim ušao u ansambl Arta Hodesa (→) (1940—1941) i opet se vratio Nicku (1941—1942). Od 1943. do 1946. ponovno je svirao s Tedom Lewisom. Godine 1943. snimao je s vlastitim Jazz Bandom, te pod vodstvom Wild Billa Davisona (→) **(The Davison—Brunis Sessions, Vol 1);** oba sastava imala su istu postavu. Glazba s tih snimki, poput one Spanierovih Ragtimersa, ostaje arhetipskim primjerom bijelog dixielanda u najboljem izdanju. Brunisovi doprinosi ponovno su zadivljujući.

Isti je projekt ponovljen 1946, uz minimalne izmjene u postavama oba ansambla **(The Davison-Brunis Sessions, Vol 3),** a glazba je bila jednako izazovna. Brunis je stalno surađivao sa sastavom Eddieja Condona (1947—1949), a neko vrijeme redovito se pojavljivao u radio-emisijama *This Is Jazz* **(This Is Jazz: Muggsy Spanier** i **This Is Jazz: The Genius Of Sidney Bechet).**

Pedesete godine proveo je vodeći vlastite grupe ili s Hodesom. Šezdesetih godina, iako prekidana ozbiljnom boleśću potkraj desetljeća, Brunisova karijera slijedila je sličan trag. Sve do smrti, 1974, prilično je aktivan.

Diskografija:
Georg Brunis & His New Rhythm Kings (Jazzology/—)
New Orleans Rhythm Kings (Milestone)
Various, Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets (Milestone)
Various, Kings Of Jazz (Swaggie — Australija)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (—/Ace of Hearts)

Muggsy Spanier, The Great 16
(RCA Victor/RCA Victor – Francuska)
Eddie Condon, Condon A La Carte
(—/Ace of Hearts)
The Davison-Brunis Sessions, Vols 1, 3
(—/London)
Various, That Toddlin' Town
(—/Parlophone)
New Orleans Rhythm Kings, 1934–1935
(MCA – Njemačka)
Various, »This Is Jazz«, Vols 1, 2
(Rarities/—)
Various, »This Is Jazz«: Muggsy Spanier
(Jazzology/—)
Various, »This Is Jazz«: The Genius Of Sidney Bechet
(Jazzology/—)

Teddy Bunn

Iako ne uvijek familijarno ime među jazz-gitaristima, Theodore »Teddy« Bunn (rođen 1909. u Freeportu, Long Island) predstavio se impresivnim zaslugama koje ga, bez sumnje, svrstavaju u red velikana njegova instrumenta.

Bez obzira da li je svirao melodijski, kombinirajući gotovo delikatan pristup i unutarnju snagu, ili harmonijski, ritmički pouzdan i sa zavidnim osjećajem za dinamiku, Bunn ostaje jednim od najdosljednijih gitarista u jazzu.

Osobito nadahnut u blues-idiomu, Bunn je često nastupao s vokalnim i instrumentalnim izvođačima u definitivnom blues-kontekstu.

Trixie Smith i Rosetta Crawford **(Out Came The Blues)** tek su dvije blues-pjevačice s kojima je Bunn snimao. Snimao je i s varietetskim blues-izvođačima Cootom i Grantom Wilsonom **(The Rarest Sidney Bechet, Vol 1)**. Njegova se gitara čuje i u društvu klarinetista/sopran-saksofonista Sidneyja Becheta (→), koji je i sam bio neodoljiv blues-glazbenik. Najistaknutije snimke Becheta i Bunna nalaze se na albumu **The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet**, iako su na njemu, istini za volju, Bunnova sola vrlo rijetka (u skladbi **If You See Me Comin'**, koju su zajednički napisali Mezzrow i Bunn, gitarist i pjeva).

Sudjelovao je na Bechetovoj snimci iz 1939. sa koje dolazi slavna verzija **Summertimea (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 1).** Na istom snimanju, s dodatkom Frankieja Newtona (→) i J.C. Higginbothama (→), Bechet-Bunnova grupa realizirala je dva izvrsna bluesa, **Pounding Heart Blues** i **Blues For Tommy Ladnier (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 2),** a u ovom drugom naslovu gitarist svira kratak, ali izražajan solo. Godine 1940. Bunn ponovno snima s Bechetom za tvrtku Blue Note, na terminu koji je, između četiri odlične snimke, rezultirao i odmjerenom verzijom skladbe **Dear Old Southland (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 2).** Kasnije te godine snimao je sa zapaženim blues-instrumentalistom Oranom »Hot Lips« Pageom (→) za tvrtku Victor.

U postavi kvarteta Bunn je odsvirao niz sola koja su na razini svega što je dotada snimio. Lijepo skicirana sola u temama **Just Another Woman** i **Do It If You Wanna** minijaturna su remek-djela blues-gitare. Bunn se čuje i u nekoliko prisnih vokalnih izvedbi, no upravo je njegovo sviranje gitare, u kombinaciji s Pageovim trubačko-vokalnim doprinosima, najzanimljiviji doprinos tim snimkama **(Feelin' High & Happy).**

Bunn je potekao iz glazbene porodice: roditelji i brat također su svirali. Prva profesionalna iskustva u jazzu stekao je početkom dvadesetih godina; prvi put je snimao sa Spencerom Williamsom, također dvadesetih godina. Snimao je i s orkestrom Dukea Ellingtona (→) (1929) **(Hot In Harlem: 1928—1929)** i **Cotton Club Days, Vol 1),** kao jedan od rijetkih glazbenika koji nisu bili stalni članovi toga ansambla. (Istini za volju, Bunn je jednom na kratko surađivao s Ellingtonom kao zamjena za stalnog gitarista.)

Početkom tridesetih godina ime Teddyja Bunna pročulo se zahvaljujući odličnom muziciranju s grupama Washboard Rhythm Kings i Washboard Serenaders **(Washboard Rhythm Kings/Serenaders 1930—1933).** Njegov je ugled porastao kada je postao članom sastava najprije poznatog pod imenom Ben Bernie's Nephews, koje se kasnije promijenilo u Spirits of Rhythm. Ansambl je bio prilično popularan na njujorškoj 52. ulici, osobito za zapaženih i dugotrajnih angažmana u jazz-klubovima. Godine 1937. napustio je ansambl, da bi nakratko surađivao s Johnom Kirbyjem (→). Nakon vođenja vlastitih malih sastava 1939. ponovno se pridružio grupi Spirits of Rhythm. (Brojni osvrti na njujorške aktivnosti te grupe mogu se pronaći u knjizi Arnolda Shawa *The Street That Never Slept*. U toku 1937. snimao je s Jimmiem Nooneom (→) **(Jimmie Noone 1937—1941),** a s još dva člana te grupe Spirits of Rhythm nastupao je na radiju s Lionelom Hamptonom (→) **(Great Swing Jam Sessions, Vol 2).** Usprkos tome što se ni osobno ni na glazbenom planu nikada ranije nisu susreli, Teddy Bunn i Johnny Dodds (→) vrlo su dobro surađivali na snimanju iz 1938, koje je rezultiralo obiljem odlične glazbe, a u što se možemo uvjeriti slušajući snimke poput **Wild Man Blues** i **Blues Galore (Harlem On Saturday Night).** Godine 1940. grupa Spirits of Rhythm otišla je na Zapadnu obalu; iste godine Bunn je snimao s Lionelom Hamptonom **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 4)** te pod vlastitim imenom, za tvrtku Blue Note. Grupa Spirits of Rhythm nekoliko se puta razilazila i ponovno okupljala. Bunn se skrasio u Kaliforniji, gdje je radio s vlastitim sastavima (uključujući Waves of Rhythm) i s tuđim ansamblima. Više puta surađivao je s Edgarom Hayesom i Jackom McVeajem. Godine 1959. kraće je vrijeme proveo s Louisom Jordanom (→), nastupao je u jednom rock-programu, no šezdesetih godina počeo je osjećati posljedice sve lošijeg vida, a potkraj tog desetljeća doživio je nekoliko srčanih udara koji su ga privremeno paralizirali. U posljednjih nekoliko godina njegove su profesionalne aktivnosti bile strogo ograničene. Umro je u lipnju 1978. u Lancasteru, Kalifornija.

Teddy Bunn, vrsni tehničar, zapažen blues-glazbenik – jedan od najboljih jazz-gitarista.

Diskografija:
Washboard Rhythm Kings/ Washboard Serenaders 1930–1933 (RCA Victor — Francuska)
Various, Swing Street, Vol 1 (Epic/Columbia)
Jimmie Noone, 1937–1941 (—/Collector's Classics)
Various (Including Johnny /Dodds), Harlem On Saturday Night (–/Ace of Hearts)
The Rarest Sidney Bechet Vol 1 (–/After Hours)
The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet
(RCA Victor — Francuska)
Various, Blue Note's Three Decades Of Jazz (1939—1949), Vol 1 (Blue Note/Blue Note)
Sidney Bechet, Jazz Classics, Vols 1, 2
(Blue Note/Blue Note)
Various, Great Swing Jam Sessions, Vol 2 (—/Saga)
Hot Lips Page, Feelin' High & Happy (RCA Victor/—)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Cotton Club Days, Vol 1
(—/Ace of Hearts)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vol 4
(RCA Victor — Francuska)
Various (including Rosetta Crawford, Trixie Smith), Out Came The Blues (—/Coral)

Kenny Burrell

Gitarist Kenny Burrell (rođen 1931. u Detroitu) jedan je od najdosljednijih glazbenika na sceni. Veteran bezbrojnih snimanja za tvrtke Blue

Kenny Burrell, majstor ugođaja »za sitne sate«. Suradnja s Gilom Evansom rezultirala je remek-djelom.

Note i Prestige, on je u toku post--boperskih pedesetih godina svirao gotovo sa svima — od Johna Coltranea do Jimmyja Smitha. Iako se njegovo ime obično vezuje uz relaksirano blues-muziciranje »u sitne sate«, Burrell se dobro prilagođavao i ambicioznije aranžiranoj glazbi u big band kontekstu. U studijskom orkestru, sastavljenom od samih zvijezda, koji je svirao aranžmane Gila Evansa **(Guitar Forms)** Burrell zaista odskače i demonstrira maniru koja ga je učinila omiljenim gitaristom Dukea Ellingtona. On uzvraća kompliment u jednoj od rijetkih uspješnih skladbi u počast Maestru **(Ellington Is Forever)**, koja predstavlja njegovu gitaru u zapanjujućem društvu suradnika: Thad Jones, Snooky Young, Jon Faddis, Joe Henderson i Jimmy Smith.

Čini se da je Kenny Burrell jedan od rijetkih gitarista iz nekadašnjih orguljaških kombo-sastava, koji se nije srozao do predvidljivih blues--pasaža ili do hiperprodukcije soula. Katalozi navode gomile njegovih albuma koji su u prodaji, a koje je snimio bilo kao suradnik drugih, ili kao lider.

Diskografija:
Jimmy Smith, Back At The Chicken Shack (Blue Note/Blue Note)
Midnight Blue (Blue Note/Blue Note)
All Day Long & All Night Long (Prestige/Prestige)
Kenny Burrell & John Coltrane (Prestige/Prestige)
Guitar Forms (Verve/Verve)
Ellington Is Forever (—/Fantasy)

Gary Burton

Vibrafonist Gary Burton rođen je 1943. u Indiani, a razvio je fenomenalnu tehniku korištenja tri ili četiri palice istovremeno. Od 1964. do 1966. surađivao je sa Stanom Getzom **(Getz Au Go Go** i **In Paris)**, da bi zatim osnovao grupu koja je uključivala gitarista Larryja Coryella. Na vrhuncu psihodeličnih šezdesetih godina, Burton je nastupao na koncertima s rock-grupama, svirajući svoj čudnovati instrument u svjetlucavim ogrlicama i kožnatim odijelima i prihvaćajući utjecaje rocka — osobito u Coryellovim *feedback*-efektima — te svog rodnog hillbillyja. Sve veći broj nedžezističkih elemenata u njegovoj glazbi očit je iz usporedbe albumâ **Duster** i **Lofty Fake Anagram;** kada se mjehurić mode raspukao, Burtonova se karijera našla u ćorsokaku. Snimka s festivala u Montreuxu iz 1971. **(Alone At Last)**, koja sadrži čitavu stranu solo-vibrafona, savršena je ali neodređena. Najbolje rezultate postiže sa poticajnim suradnicima, pa je skladba Carle Bley **A Genuine Tong Funeral,** u kojoj nastupaju Gary Burton Quartet i glazbenici skupine Jazz Composers Orchestra Association poput Stevea Lacyja i Gata Barbierija, efektno obogaćena njegovom virtuoznošću.

Kao i u slučaju klavirista Keitha Jarretta i Chicka Coreae, a s obojicom je snimio albume dueta **(Gary Burton With Keith Jarrett** i **Crystal Silence)**, i Burtonova je karijera oživjela zahvaljujući suradnji s njemačkim producentom ploča Manfredom Eicherom. Godine 1973. snimio je svoj »comeback« — album **(The New Quartet),** koristeći nepoznate glazbenike, gitarista Michaela Goodricka, basista Abrahama Laboriela i bubnjara Harryja Blazera, s izvrsnom grupnom međuigrom u skladbama Carle Bley, Jarretta, Coreae i Mikea Gibbsa. Album sastavljen pretežno od Gibbsovih skladbi, na kojemu se skladatelj pojavljuje i u ulozi dirigenta, **7 Songs For Quartet & Chamber Orchestra,** predstavlja promišljenog ali hladnog Burtona. Susret s basistom Eberhardom Weberom **(Ring)** rezultirao je vrsnom glazbom, od jazz-rock ugođaja teme **Unfinished Sympathy** do skladbe **Silent Spring** Carle Bley. Dva albuma dueta pokazuju Burtona s basistom Steveom Swallowom **(Hotel Hello)** u nadosnimavanim i višeslojnim interpretacijama kompleksnih Swallowljevih tema, te s gitaristom Ralphom Townerom **(Matchbook)** u snimkama pretežno romantičnog ugođaja, punim šarma i međusobnog razumijevanja glazbenika.

Gary Burton, čarobnjak tehnike sviranja vibrafona s nekoliko palica. Nevjerojatna popularnost u hipijevskim šezdesetim godinama.

Diskografija:
Stan Getz, Getz Au Go Go (Verve/Verve)
In Paris (Verve/Verve)
Duster (RCA Victor/RCA Victor)
Lofty Fake Anagram (RCA Victor/RCA Victor)
Alone At Last (Atlantic/Atlantic)
A Genuine Tong Funeral (RCA Victor/RCA Victor)
Gary Burton With Keith Jarrett (Atlantic/Atlantic)
Crystal Silence (ECM/ECM)
The New Quartet (ECM/ECM)
7 Songs For Quartet & Chamber Orchestra (ECM/ECM)
Ring (ECM/ECM)
Hotel Hello (ECM/ECM)
Matchbook (ECM/ECM)

Billy Butterfield

Tehnički vješt, vrlo emocionalan, izuzetno melodičan, sposoban i svestran glazbenik — to je najbolja definicija Charlesa Williama »Billyja« Butterfielda (rođenog 1917. u Middletonu, Ohio). Valja dodati da se podjednako dobro snalazi u malim i velikim jazz-sastavima, te da se odlično prilagođava svim vrstama muziciranja u ulozi studijskog glazbenika, bez obzira je li riječ o televiziji, radiju ili o studiju za snimanje ploča.

Kao dječak započeo je na violini, basu i trombonu, da bi definitivno prešao na trubu (a kasnije i na krilnicu). Nakon mature studirao je medicinu na Transylvania Collegeu. Svirao je u studentskim plesnim orkestrima, zatim je surađivao s nepoznatim skupinama, a 1937. Bob Crosby (→) mu je ponudio prvi zaista važan profesionalni angažman.

Butterfield je s Crosbyjem idealno nadopunjavao trubače Yanka Lawsona (→) i Sterlinga Bosea. Zavidno se afirmirao kao solist, solima poput onoga u skladbi **I'm Free** (koja je kasnije postala poznata pod imenom **What's New?** i stekla još veću popularnost) **(South Rampart Street Parade).** S grupom Bob Cats Boba Crosbyja Butterfieldov je solistički talent došao do punog izražaja, najočitije u **Mournin' Bluesu (Big Noise From Winnetka),** u kojemu je očit utjecaj Bixa Beiderbeckea (→) i Bobbyja Hacketta (→). Butterfield je ostao s Crosbyjem do 1940, kada se pridružio Bobu Strongu, da bi zatim prihvatio ponudu Artieja Shawa (→) s kojim je ostao do 1941 (kada je Shaw rasformirao orkestar). Kroz to vrijeme Butterfieldova se uglađena truba mogla čuti u svom najboljem izdanju na brojnim Shawovim snimkama, uključujući **Stardust, Chantez Les Bas, Concerto For Clarinet** i **Blues (Concerto For Clarinet).** Kao i za angažmana s Crosbyjem, Butterfield je izvrsno svirao i sa Shawovim malim sastavom **(Artie Shaw & His Gramercy Five),** a njegov je poletan solo sa sordinom mnogo pridonio da snimka **Summit Ridge Drive** nekoliko puta postigne milijunsku nakladu. Ostale snimke grupe Gramercy Five s odličnim Butterfieldovim muziciranjem su **When The Quail Comes Back To San Quentin, My Blue Heaven** (naročito izražajan solo sa gumenom sordinom) i **Keepin' Myself For You.**

Od 1941. do 1942. svirao je s Bennyjem Goodmanom (→), u čijem je orkestru često dolazio do izražaja — tema **Something New (Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits)** odličan je primjer njegove suradnje s Goodmanom. Godine 1942. snimao je s grupom Goodmanovih članova pod vodstvom Mela Powella **(Swingin' Clarinets)** za tvrtku Commodore, izvodeći uglađena, iako kratka sola, osobito privlačno u skladbi **When Did You Leave Heaven?**

Godine 1942. napustio je Goodmana u korist Lesa Browna, zatim je radio za tvrtku CBS do odlaska u vojsku (1945). Prije vojnog roka Butterfield je 1944. sudjelovao na odličnom snimanju, na kojemu se njegova truba suprotstavlja koncíznom tenor-saksofonu Lestera Younga (→) **(Pres/The Complete Savoy Recordings).** Također 1944. sudjelovao je na nekoliko legendarnih koncerata Eddieja Condona (→) u Town Hallu, a na jednom od njih odlično se predstavio žestokom svingerskom izvedbom skladbe **Struttin' With Some Barbecue (Eddie Condon & His All Stars).** Iste je godine njegova truba, u kombinaciji sa studijskim orkestrom, pratila pjevačicu Margaret Whiting u snimci skladbe **Moonlight In Vermont** koja je postala milijunskim hitom. Nakon demobilizacije okupio je vlastiti sastav koji je nastupao i snimao od 1946. do 1947. Zatim je raspustio sastav, samostalno nastupao u njujorškom klubu Nick's, da bi se, također u New Yorku, ponovno vratio studijskom radu.

Na prelazu četrdesetih u pedesete godine nastavio je snimati i koncertirati s različitim liderima, uključujući Condona **(We Called It Music, The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon** i **Chicago & All That Jazz),** a povremeno je i vodio različite ansamble.

Neka od svojih najboljih trubačkih ostvarenja realizirao je 1956, na *all stars* snimanju za tvrtku Capitol **(Session At Riverside).** Povremeno je surađivao s Goodmanom, a također je i podučavao trubu. Godine 1968. pridružio se novoosnovanom World's Greatest Jazzbandu Yanka Lawsona i Boba Haggarta. U društvu starih prijatelja i glazbeno bliskih instrumentalista, Butterfieldovo je muziciranje naprosto oživjelo. **The Windmills Of Your Mind,** duet s Lawsonom, zatim **It Must Be Him (Extra!), This Is All I Ask (The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart – Project 3/World Record Club)** i **What's New? (The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart Live At The Roosevelt Grill)** moraju se zacijelo uvrstiti među njegova najbolja snimljena sola uopće. Otkako se udružio s WGJB-om, Butterfield je uspješno gostovao na brojnim koncertima ansambla, uključujući **WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart In Concert, Vol 2, At Carnegie Hall** i nadalje uspješno nastupa kao cijenjeni solist.

Diskografija:
Bob Crosby, South Rampart Street Parade (—/MCA)

Bob Crosby, Bob Crosby's Bob Cats 1938–1942 (Swaggie – Australija)
Bob Crosby, Big Noise From Winnetka (—/MCA)
Artie Shaw, Concerto For Clarinet (RCA Victor)
Artie Shaw & His Gramercy Five (—/RCA Victor)
Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits (Columbia/CBS)
Various, Swingin' Clarinets (—/London)
Lester Young, Pres/The Complete Savoy Recordings (Savoy/—)
Eddie Condon & His All Stars (Jazum/—)
Eddie Condon, We Called It Music (—/Ace of Hearts)
Eddie Condon, The Golden Days Of Jazz (Columbia/CBS)
Various, Chicago & All That Jazz! (—/Verve)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart Live At The Roosevelt Grill (Atlantic)/
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart (Atlantic)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/World Record Club)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Century Plaza (World Jazz/—)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, In Concert/ At Carnegie Hall, Vol 2 (World Jazz/—)
Jack Teagarden, Prince Of The Bone, Vol 2 (1928–1957) (RCA Victor – Francuska)
Various, Session At Riverside (Capitol/Capitol – Nizozemska)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart Plays Duke Ellington (World Jazz/—)

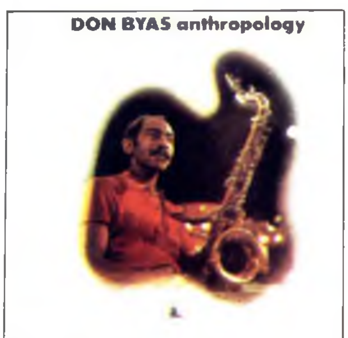
Poput Hawkinsa, Don Byas bio je prelazni tenor-saksofonist čiji je stil sviranja zalazio u područja »mainstreama« i be-bopa.

Don Byas

Carlos Wesley »Don« Byas (rođen 1912. u Muskogeeju, Oklahoma) bio je tenor-saksofonist »srednjeg razdoblja« u najistinitijem smislu te riječi. Pojavio se početkom tridesetih godina, pod utjecajem Bena Webstera (→) i naročito Colemana Hawkinsa (→). Vrhunske Byasove godine koincidiraju s nadolaskom be-bopa, s kojim se povezao karakterističnom sklonošću i žarom. Byasova glazbena naobrazba započela je s violinom – i majka i otac svirali su različite instrumente – da bi zatim poklonio povjerenje alt-saksofonu. Prije dvadesetog rođendana svirao je sa sastavima Bennieja Motena (→) i Blue Devils Waltera Pagea, a za boravka na Langston Collegeu vodio je ansambl Don Byas Collegiate Ramblers. Otprilike u to doba prešao je na tenor-saksofon (točnije 1933–1935, dok je svirao s grupom Sharps & Flats Berta Johnsona). Napustio ju je da bi se skrasio u Kaliforniji, gdje je radio s Lionelom Hamptonom (→), Eddiejem Barefieldom i Buckom Claytonom (→) (1937). Od 1937. do 1939. nastupao je u pratećem sastavu pjevačice Ethel Waters (→), zatim je kratko svirao s Donom Redmanom (→) i Luckyjem Millinderom (→), da bi se pridružio Andyju Kirku (→) (1939 – 1940). Godine 1940. surađivao je s Edgarom Hayesom i Bennyjem Carterom (→). Godine 1941. zamijenio je Lestera Younga (→) u orkestru Counta Basieja (→). Za gotovo trogodišnjeg boravka u Basiejevom orkestru vrlo je često dobijao priliku za sola.

Najbolja snimljena sola uključuju **Sugar Blues** i **St Louis Blues (Superchief),** a te su skladbe, poput **Bugle Bluesa** i **Royal Garden Bluesa (Blues By Basie)** bile snimljene s malim ansamblom glazbenika koji su pripadali big bandu. **Harvard Blues (Blues By Basie)** vjerojatno je ipak najbolji.

Napustivši Basieja Byas je otišao u New York i ubrzo se afirmirao kao jedan od najpopularnijih tenor-saksofonista 52. ulice. Svirao je s jednim od svojih idola, Colemanom Hawkinsom (u Yacht Clubu), te s Dizzyjem Gillespiejem (→) (u Onyx Clubu), u vjerojatno prvom profesionalnom be-bop ansamblu. Byas je 1944. snimao s Hawkinsom **(Cattin' i Swing!).** Iste je godine s Hawkinsom i Gillespiejem sudjelovao na prvom poznatom bop-snimanu **(The Many Faces Of Jazz Vol 52: Coleman Hawkins).** Kao i u Hawkinsovu slučaju, Byasova brzina izvedbe, osjećaj za harmoniju i slobodoumnost omogućili su mu da se snađe u novoj glazbi. No, nikada se nije razvio u pravog bopera: u tonskom i ritmičkom pogledu njegovo je muziciranje ostalo utemeljeno u glazbi prethodne generacije. Byas je snimao s Gillespiejem 1944. u orkestru Trummyja Younga **(Jazz 44),** a dvije godine kasnije trubač ga je angažirao za snimanje koje je rezultiralo jasnije definiranim primjerima bopa **(Greatest Of The Small Bands, Vol 2);** uvjerljivo je solirao u skladbama **52nd Street Theme, A Night In Tunisia** i **Ol' Man Rebop.**

Anthropology (Black Lion) – saksofonist Don Byas »uživo«...

Između 1944. i 1946. Byas je snimio brojne naslove za tvrtku Savoy, većinom pod vlastitim imenom i s primjerenim društvom Charlieja Shaversa (→), Emmetta Berryja (→), Clydea Harta i Maxa Roacha (→). Tipični primjeri visokog standarda Byasovih izvedbi na tim snimanjima **(Savoy Jam Party)** mogu se pronaći u zanosnom tretmanu balada **(Candy** i **Sweet & Lovely,** obje iz 1944; **September In The Rain,** 1945; **They Say It's Wonderful** i **September Song,** 1946), te u nizu brzih svingerskih brojeva poput **Savoy Jam Party** i **Bass C--Jam** iz 1944; **How High The Moon** i **Cherokee** iz 1945; **St Louis Blues** i **I Found A New Baby** iz 1946.

Dvije virtuozne izvedbe **(Indiana** i **I Got Rhythm)** nastale su 1945, prilikom nastupa u njujorškom Town Hallu **(Town Hall Concert, Vol 3).** Byas je iste godine vodio vlastite sastave na nastupima po različitim njujorškim jazz-klubovima, uključujući Three Deuces. U rujnu 1946. Byas je došao u Evropu, kao glavni solist Dona Redmana. Napustivši ga po završetku turneje, odlučio je da ostane u Francuskoj. Zatim je otišao u Amsterdam u kojemu se napokon skrasio s porodicom i ženom Holanđankom. Godine 1950. nastupao je s orkestrom Dukea Ellingtona (→) u toku njegove evropske turneje. Snimao je s Ellingtonovim glazbenicima (i s francuskim klaviristom Raymondom Folom) pod vodstvom Johnnyja Hodgesa (→) **(Mellow Tone).**

Deset godina kasnije je ponovno nastupao u Evropi sa svojim sunarodnjacima ovaj put kao član grupe Jazz At The Philharmonic. Tada su se njegova eksplozivna, žestoka sola dobro uklopila u muziciranje njegovih kolega: vrlo je zanimljivo čuti Byasov bogat ton i polet u društvu još dvojice velikana tenor--saksofona, Hawkinsa i Stana Getza (→) **(JATP In Europe, Vol 1),** te u sastavu pretežno »mainstream«--postave **(JATP In Europe, Vol 3).**

U međuvremenu, Byas je stekao popriličan ugled kao solist, gostujući u većini evropskih zemalja i u Velikoj Britaniji na nastupima festivalskog, koncertnog i klupskog tipa. Dvadeset četiri godine nakon odlaska iz rodne zemlje, Byas se vratio u SAD s prvenstvenim ciljem da snimi nizozemski dokumentarni film – o Donu Byasu! Uz entuzijastičke reakcije publike nastupio je na Newport Jazz Festivalu 1970, te na još nekoliko koncerata. Godine 1971. poduzeo je japansku turneju s Jazz Messengersima Arta Blakeyja (→), da bi se iste godine vratio u Nizozemsku. Šezdesetih godina Byasovo je muziciranje pretrpilo blage stilske preinake, s obzirom da je (ponekad neuspješno) pokušao prihvatiti pojedine osobine Johna Coltranea (→) i Sonnyja Rollinsa. (Obojica su priznali da im je Byas bio uzorom). No, svoj je stil »srednjeg razdoblja« s primjesama bopa zadržao sve do smrti od raka pluća, 1972.

Tipični primjeri Byasova muziciranja iz šezdesetih godina (i uopće njegove svirke do same smrti) mogu se pronaći na albumu dva tenor-saksofona iz 1966 **(Ben Webster Meets Don Byas).** No, još je bolji album **Anthropology,** snimljen tri godine prije Byas-Websterove ploče. Na njemu »žari i pali« kroz tipičan koncertni program, uključujući naslovnu skladbu i **A Night In Tunisia** iz razdoblja suradnje s Gillespiejem, a ogromnu pomoć pruža mu fenomenalni danski basist Niels-Henning Ørsted-Pederson.

Diskografija:
Count Basie, Blues By Basie (Columbia/Philips)

Count Basie, Superchief
(Columbia/CBS)
Count Basie
(Queen Disc – Italija)
Count Basie, The V-Discs, Vol 2
(Jazz Society)
Coleman Hawkins, Cattin'
(—/Fontana)
Coleman Hawkins, Swing!
(—/Fontana)
Various, Jazz 44
(—/Black & Blue – Francuska)
Coleman Hawkins, The Many Faces Of Jazz, Vol 52
(Mode – Francuska)
The Greatest Of Dizzy Gillespie
(RCA Victor)/
Various, The Greatest Of The Small Bands, Vol 2
(RCA Victor – Francuska)
Shelly Manne & Co.
(Flying Dutchman/—)
Various, Town Hall Concert, Vol 3 (—/London)
Don Byas, Savoy Jam Party
(Savoy)
Le Grand Don Byas
(Vogue – Francuska)
Various, Mellow Tone (Vogue)
Don Byas, Live At The Montmartre (Debut/Fontana)
Don Byas Meets Ben Webster
(Prestige)/
Ben Webster Meets Don Byas
(BASF)
Don Byas, Ballads For Swingers
(—/Polydor)
Don Byas, Anthropology
(Black Lion/Black Lion)
Various, Jazz At The Philharmonic In Europe, Vols 1, 3 (Verve/Verve)

Charlie Byrd

Rođen 1925. u Virginiji, gitarist Charlie Byrd stekao je ogromnu popularnost na valu bossa nove, početkom šezdesetih godina. Nije bio pod utjecajem nijednog familijarnog majstora gitare – Christiana ili Reinhardta – već je učio kod klasičnog virtuoza Segovije, pa se većina njegovih improvizacija zasniva na klasičnom flamenku. U stvari, njegov je status jazz-glazbenika često doveđen u pitanje, iako nema sumnje u njegovo umijeće vladanja instrumentom. Staložen, osjećajan glazbenik, Byrd koristi akustičnu klasičnu gitaru, a sklon je vrlo šarmantnim vijugavim melodijama ograničene dinamike. Godine 1959. pridružio se Woodyju Hermanu, a 1961. poduzeo je turneju po Latinskoj Americi, pod pokroviteljstvom State Departmenta. Suradnjom s tenor-saksofonistom Stanom Getzom na jednom od prvih bossa nova albuma **(Jazz Samba),** Byrd je započeo dugogodišnje bavljenje tom formom. Na njegovom dvostrukom albumu za tvrtku Milestone, **Latin Byrd,** pojavljuje se hit-skladba **Desafinado,** kao i verzija **One Note Sambe,** te drugih Jobimovih skladbi. Većina njegovih albuma otkriva nam šarmantnog minijaturista, no jazz-kontekst uglavnom ovisi o njegovim suradnicima.

Diskografija:
Stan Getz, Jazz Samba
(Verve/Verve)
Latin Byrd (Milestone/Milestone)
Triste (Improv/Improv)

Donald Byrd

Donald Toussaint L'Ouverture Byrd rođen je 1932. u Detroitu, gradu iz kojega potiču mnogi protagonisti bopa i hard-bopa: Kenny Burrell, Pepper Adams, Sonny Stitt, Milt Jackson, Tommy Flanagan, Barry Harris i braća Jones, Thad, Elvin i Hank. Nakon suradnji s Georgeom Wallingtonom, Messengersima Arta Blakeyja i Maxom Roachom, trubač Byrd našao se u unosnoj poziciji da svakodnevno snima, kako bi zadovoljio potražnju za LP-pločama. Između 1955. i 1958. snimio je šezdeset albuma za tvrtku Blue Note, surađujući s Monkom, Coltraneom, Rollinsom, Silverom, Jackiejem McLeanom i Philom Woodsom. Njegovo muziciranje bilo je tada nedozrelo, ton slab, pa ipak, usprkos prečestom pojavljivanju – mnogo je obećavao. Jedan od albuma **(House Of Byrd)** ujedinjuje dva termina iz sredine pedesetih godina i udružuje ga s trubačem Artom Farmerom i s kvintetom Phila Woodsa.

Razdoblje suradnje s altistom Gigijem Gryceom dovelo je do Jazz Laba u kojemu su dvojica učenika glazbe mogli eksperimentirati s kompozicijom i harmonijom, što je rezultiralo odličnim Byrdovim albumima za tvrtku Blue Note s bariton-saksofonistom Pepperom Adamsom. Dva takva albuma **(Royal Flush** i **The Cat Walk)** pokazuju da su trubačeve skladbe poput **Jorgie's Shangri-La** i **The Cat Walk** izbjegavale klišeje toga razdoblja i otkrile nove puteve prema starim ciljevima, dočim se njegovo muziciranje obogatilo pouzdanjem i liričnošću.

Kombinacija raznih utjecaja učinila je da Donald Byrd kasnije nestane s jazz-scene, u korist »fusion«-glazbe. Promjenu svoga usmjerenja on opravdava pobunama u

Royal Flush (Blue Note): trubačka zvijezda prije slave.

crnačkim getima, utjecajem pjevača Jamesa Browna, kao vođe svoga naroda i glazbenika, te ekspanzijom tvrtke Tamla Motown u njegovu rodnom gradu. Byrd je doktor etnomuzikologije i smatra da soul danas bolje reprezentira crnačku tradiciju; odatle njegov album **Black Byrd** za tvrtku Blue Note, prvi njen milijunski album, ali prilično osakaćen proizvod u smislu jazz-sadržaja. Byrdov štićenik, Herbie Hancock, krenuo je sličnim tragom. Byrd danas svira s vlastitim sastavom Blackbyrds.

Diskografija:
House Of Byrd
(Prestige/Prestige)
The Cat Walk
(Blue Note/Blue Note)
Royal Flush
(Blue Note/Blue Note)
Black Byrd
(Blue Note/Blue Note)

Cab Calloway

Cabell »Cab« Calloway (rođen 1907. u Rochesteru, New York) uglavnom ostaje u sjećanju kao pjevač-vođa orkestra iz tridesetih i četrdesetih godina koji je u kasnijem razdoblju svoje karijere nanovo stekao slavu na drugom glazbenom području – mjuziklu. Calloway, odrastao u Baltimoreu gdje je ponekad pjevao u lokalnoj gimnazijskoj grupi, studirao je na koledžu u Chicagu nakon što se, kao tinejdžer, iz Baltimorea preselio u taj grad. Sa sestrom Blanche nastupao je u čikaškom Loop Theatreu; u to doba nastupao je i kao bubnjar, te majstor ceremonije. Godine 1928. došao je u New York s grupom Missourians, a 1929. vratio se u Chicago da bi radio s Alabamiansima, kombinirajući ulogu majstora ceremonije s ulogom pjevača. Zatim se vratio Missouriansima, a nakon stalnih liderskih zaduženja promijenio je ime ansambla u Cab Calloway & His Orchestra. Godine 1931. započeo je s unosnim angažmanom u njujorškom Cotton Clubu koji je, s prekidima, potrajao veći dio godine. Calloway – kasnije nazvan »Njegovo Visočanstvo Hi-De-Ho« – već je tada stekao veći ugled negoli njegov orkestar; snimka **Minnie The Moocher (The King Of Hi-Di-Ho)** iz 1931. godine kao da je potvrdila takav status.

Na žalost, većina je snimki nastojala pokazati tek Callowayeve prosječno duhovite vokale – koji su se teško mogli pojmiti kao »jazz-pjevanje« – isključivši sve osim pregršt sola njegovih suradnika iz sastava.

Između 1933–1934. Cab Calloway & His Cotton Club Orchestra realizirali su za tvrtku Victor nekoliko prilično dobrih snimki, uključujući **Long About Midnight** i **Moonglow,** te nove verzije ne tako davnih **Minnie The Moocher** i **Kickin' The Gong Around (Cab Calloway & His Orchestra 1933–1934).** Godine 1934. Calloway i orkestar nastupili su u Evropi (i Velikoj Britaniji). Tridesetih godina Calloway je povremeno (očito neuvjerljivo) svirao alt-saksofon. Orkestar se vjerojatno predstavio najboljom jazz-glazbom između 1937. i 1942. Najvažniji solist uglavnom je bio Chu Berry, čije je nadmoćno muziciranje na tenor-saksofonu u skladbi **I Don't Stand A Ghost Of A Chance** (1940) postalo popularnom snimkom i danas se s pravom smatra svojevrsnom klasikom. **(Chu** i **16 Cab Calloway Classics).** U to je doba Berry bio najčešći Callowayev solist **(Penguin Swing),** no među ostalim zapaženim instrumentalistima (i njihovim ostvarenjima) možemo navesti: Hiltona Jeffersona (→), **Willow, Weep For Me** (1940); Jonaha Jonesa (→), **Jonah Joins The Cab** (1941); Cozyja Colea (→), **Crescendo In Drums** i **Paradiddle** (sve 1940); Milta Hintona, **Pluckin' The Bass** (1939); te mladog trubača i aranžera Dizzyja Gillespieja (→), **Pickin' The Cabbage** i **Bye Bye Blues** (1940–1941) (sve na **16 Cab Calloway Classics).**

Callowayev orkestar potrajao je do 1948 (a tada su navedene instrumentalističke zvijezde već odavno bile otišle). Nakon rasformiranja orkestra Calloway je nastupao sa sekstetom, okupljajući povremeno velike ansamble zbog rijetkih angažmana i gostovanja u Kanadi i Južnoj Americi. Godine 1948. Calloway je nastupao u Velikoj Britaniji, kao glavna atrakcija sezone londonskog Palladiuma. Godine 1955. ponovno je poduzeo sličnu britansku turneju.

Dvije godine (1952–1954, uključujući londonsku izvedbu) nastupao je u ulozi Sportin' Lifea u operi *Porgy & Bess* (LP s originalnom brodvejskom postavom: **Porgy & Bess**). Pedesetih godina tu je ulogu više puta ponavljao. Također pedesetih godina okupio je još nekoliko velikih orkestara, zbog angažmana u raznim njujorškim i drugim klubovima; sredinom toga desetljeća poduzeo je turneju s Harlem Globetrottersima. Nekoliko godina kasnije ponovno se vratio na scenu, primjerice glavnom ulogom u *Hello Dolly!* s Pearl Bailey. U toku zanimljive karijere u šou-biznisu nastupio je u brojnim filmovima, uključujući *The Big Broadcast of 1933, International House, The Singing Kid, Stormy Weather, Sensations of 1945* i *St Louis Blues*.

Diskografija:
Chu Berry, Chu (Epic)/
Chu Berry & His Stompy Stevedores (Epic – Francuska)
16 Cab Calloway Classics
(—/CBS – Francuska)
Chu Berry, Penguin Swing: Chu Berry Featured With Cab Calloway (Jazz Archives)
Cab Calloway & His Orchestra 1933–1934
(RCA Victor – Njemačka)
Cab Calloway & His Cotton Club Orchestra
(—/RCA Victor – Francuska)
The King Of Hi-De-Ho
(—/Ace of Hearts)

Harry Carney

Teško se suprotstaviti kategoričkoj tvrdnji da je Harry Carney (rođen 1910. u Bostonu, Massachusetts) ipak najveći od svih bariton-saksofonista. Svakako, može se reći da je Serge Chaloff (→) vještije improvizirao i posjedovao veću brzinu; Gerry Mulligan (→) ponekad bi se pokazao zanimljivijim solistom od Carneyja – naročito u dužim solima. Pa ipak, Carney je još uvijek klasa za sebe, punih 45 godina svemoguć na često nezgrapnom instrumentu, nenadmašan u ljepoti tona, sposobnosti swinga (nitko se s njim nije mogao mjeriti u pogledu ritmičkog poleta) i sveobuhvatnoj vještini vladanja instrumentom.

Prvi je »pripitomio« bariton-saksofon i izvukao iz njega ton koji je bio

drukčiji, bogatiji od pukog varietetskog štosa (potkraj dvadesetih godina Adrian Rollini (→) poduzeo je sličan pothvat na još nezgrapnijem bas-saksofonu). Carney je bio i vješt solist na alt-saksofonu, klarinetu i bas-klarinetu. No, upravo je silina zvuka njegova bariton-saksofona do te mjere postala sastavnim dijelom zvuka u teksturama i bojama koje je Duke Ellington (→) pronalazio za različita izdanja svojih orkestara. Poput mnogih drugih Dukeovih solista i Carney je dugovao Ellingtonu bezgraničnu zahvalnost što mu je omogućio da svira u glazbenim ugođajima i situacijama u kojima se njegov urođeni talent mogao do kraja razviti. Carney je ostao postojanom ličnošću u Ellingtonovu orkestru dok su se ostali zadržavali pukih 15, 10, 5 ili manje godina.

Sve u svemu, Carney je pripadao Ellingtonovom orkestru od 1927. do smrti njegova poslodavca, 1974 – točno šest mjeseci prije negoli je i sam Carney preminuo. Poput Ellingtonove i Carneyjeva je smrt djelovala kao svojevrstan šok: činilo se da su obojica obdareni neuništivim duhom i bezgraničnim rezervama fizičke, mentalne i spiritualne izdržljivosti. Između Ellingtona i Carneyja vladao je poseban odnos koji Ellington, izgleda, nije uspostavio ni s jednim od svojih istaknutih učenika. Mnogo prije Ellingtonove hospitalizacije, a potom smrti, Carney nije putovao autobusom orkestra, već se s vođom orkestra vozio od jednog do drugog nastupa. Carney je bio jedna od vrlo rijetkih osoba koja se mogla smatrati Dukeovim intimusom. Kasnije čest pobjednik raznoraznih glasanja u kategoriji bariton-saksofona, Harry Howell Carney pridružio se Ellingtonu 1927 (prvi nastup s orkestrom ostvario je na koncertu u okolini grada u kojem je rođen), nakon što je svirao s lokalnim ansamblima iz Bostona i otišao u New York s prijateljem, alt-saksofonistom Charliejem Holmesom. Njegovo kasnije izvanredno dosljedno muziciranje s Ellingtonom, u kombinaciji sa sposobnošću da se prilagodi praktički svakom jazz-kontekstu, osiguravalo mu je članstvo u svim vrstama glazbenih skupina, uvijek kada bi mogao uzeti odmor od intenzivnih obaveza prema Ellingtonovom orkestru. To se posebno odnosi na *ad hoc* studijske ansamble koje je Teddy Wilson (→) okupljao za pratnju pjevačicama kalibra Billie Holiday (→) **(The Golden Years, Vol 2)**, ili da bi predstavio umijeće najboljih među tadašnjim jazz-instrumentalistima **(Teddy Wilson & His All Stars)**.

Carneyjeva dominacija na bariton-saksofonu osigurala mu je dvije solističke točke na *all stars* programu legendarnog Goodmanovog koncerta u Carnegie Hallu, u siječnju 1938 **(The 1938 Carnegie Hall Jazz Concert)**, kada se svojom svestranošću prirodno uvrstio na listu sudionika jam sessiona na temu **Honeysuckle Rose**, dok je zahvaljujući nepogrešivom tonu i zadivljujućoj kontroli dobio, sa sopran-saksofonom Johnnyja Hodgesa (→), još primjereniju točku u nezaboravnoj izvedbi malo poznate Ellingtonove skladbe **Blue Reverie.** Zanimljivo je da je upravo Hodges izvršio glavni utjecaj na Carneyjevo muziciranje i na oblikovanje njegova stila. Njegova tonska supremacija i nenadmašna artikulacija znatno su inspirirane majstorskim Hodgesovim pristupom umjetnosti jazza; i Carneyjev je u biti melodičan, lirski pristup improvizaciji sličan Hodgesovom.

Uvijek veliki dobitak za svakoga s kim je nastupao, Carneyjev je dubok zvuk baritona veličanstveno prisutan na nizu prvoklasnih snimki s Hodgesom u ulozi lidera **(Ellingtonia '56, Johnny Hodges & The Ellington Men, Hodge Podge** i **Love in Swingtime 1938/9)**. Sličnu je ulogu Carney odigrao i na drugim *all stars* snimanjima, uključujući ona pod vodstvom Lionela Hamptona (→) **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 5)**, te »službene« studijske *all stars* svirke kao **The Metronome All Stars/The Esquire All Stars** i **Benny Carter 1945 + The Metronome All Stars** ili organizirane koncertne nastupe sa sličnim postavama **(Second Esquire Concert, Vol 2)**; u ovoj drugoj prigodi Carney je nastupio kao član Ellingtonova orkestra.

No, Carneyjevo je ime ipak zauvijek vezano uz njegovu ulogu »sidraša« u najslavnijem orkestru u jazzu. Svakome tko je zainteresiran za Carneyjevo muziciranje odmah će pasti na pamet njegove neusporedive izvedbe skladbi **Sophisticated Lady, Prelude To A Kiss** ili **La Plus Belle Africaine** – sola i, dakako, taj jedinstven, sveobuhvatan zvuk koji je punih 45 godina obogaćivao Ellingtonov orkestar kakvoćom i krepkošću.

Diskografija:

The Works Of Duke Ellington, Vols 1–18 (RCA Victor – Francuska)
The Complete Duke Ellington, Vols 1–7 (CBS – Francuska)
Duke Ellington, Ellington In Concert, Vol 2) (—/World Record Club)
Duke Ellington, The Beginning (1926–1928) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931). (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, The Golden Duke (Prestige/Prestige)
Duke Ellington, Toodle-oo (—/Vocalion)
Duke Ellington, Masterpieces By Ellington (CBS – Nizozemska)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Duke Ellington, His Most Important Second War Concert (—/Saga Pan)
Duke Ellington, Black, Brown & Beige (Ariston – Italija)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Duke Ellington, The Great Paris Concert (Atlantic/—)
Duke Ellington, The English Concert (United Artists/United Artists)
Duke Ellington's 70th Birthday Concert (Solid State/United Artists)
Duke Ellington, Latin American Suite (Fantasy/—)
Duke Ellington's Third Sacred Concert, The Majesty Of God, As Performed In Westminster Abbey (RCA Victor/RCA Victor)
Various, Great Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington (—/Double-Up)
Johnny Hodges, Hodge Podge (Columbia/CBS – Realm)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Johnny Hodges & The Ellington Men (Verve)
Duke Ellington Meets Coleman Hawkins (Impulse/–)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 2 (Columbia/CBS)
Various, The 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Various, The Second Esquire Concert, Vol 2 (—/Saga)
Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars (Queen Disc – Italija)
The Metronome All Stars/ The Esquire All Stars (RCA Victor – Francuska)
The Complete Lionel Hampton (RCA Victor)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 5 (RCA Victor – Francuska)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Rex Stewart Memorial (—/CBS – Realm)
Johnny Hodges, Ellingtonia '56 (Verve/Columbia – Clef)
Johnny Hodges, Love In Swingtime 1938–39 (Tax – Švedska)
Duke Ellington, Souvenirs (Reprise)

Harry Carney – bez sumnje najslavniji eksponent bariton-saksofona u povijesti jazza.

Leroy Carr

Klavirist, pjevač i skladatelj Leroy Carr (rođen 1905. u Nashvilleu, Tennessee) i gitarist Scrapper Blackwell sačinjavali su jedan od najboljih blues-dueta svih vremena. Carrov promišljen blues-klavir i blago, osjećajno pjevanje, dobijalo je dodatan impuls od žešćeg Blackwellova sviranja gitare: duo je, sasvim zasluženo, postao jedan od najomiljenijih u povijesti vokalno-instrumentalnog bluesa. Carrovi tekstovi ulaze u najpoetičnije i najdirljivije tekstove bluesa; skladbe poput **Midnight Hour Blues, My Woman's Gone Wrong, Southbound Blues** i **Blues Before Sunrise** (sve na **Blues Before Sunrise)** i **How Long, How Long** (njegova najpoznatija skladba) besprijekorni su primjeri folk-blues autorstva i kao takvi značajno su obogatili blues-idiom.

Kada su se Carrovi roditelji rastavili (on je još bio dijete) majka je njega i njegovu najstariju sestru odvela u Indianapolis. Leroy Carr sam je naučio svirati klavir (a da njegova majka to nije znala). Pobjegao je da bi se pridružio nekom cirkusu, a zatim se prijavio u vojsku (slagavši koliko ima godina). Oženio

Blues Before Sunrise (Columbia). Leroy Carr, blues-legenda kao pjevač, klavirist i naročito skladatelj.

se u sedamnaestoj godini, a iduće godine postao je otac djevojčice; upleo se u posao oko ilegalne proizvodnje alkohola, pa je napokon završio u zatvoru State Farm. Zaposlivši se u jednom poduzeću za pakovanje mesa, Carr je postao profesionalnim klaviristom i pjevačom.

Njegovo se ime naširoko pročulo kada se udružio s Balckwellom. Duo se afirmirao kao popularna atrakcija, kako na koncertima, tako i na pločama. Njihov međusobni odnos – pri čemu je Blackwell prilagodio svoj, u biti agresivan stil mirnijem instrumentalnom i vokalnom pristupu svoga partnera – uvijek je bio efektan. Ponekad je bio izvanredan. (Kao što su, uostalom, bile i njihove sklonosti trošenju alkohola.)

Skladba **How Long, How Long** (1928) prva je Carrova snimka (za tvrtku Vocalion) i preko noći je postigla uspjeh. Producent snimke, na jednoj radio-stanici u Indianapolisu, bio je Blackwell. Snimka je, navodno, prodana u više od milijun primjeraka. Carr će kasnije u nekoliko navrata snimiti tu skladbu, a najbolja od kasnijih verzija jest **How Long, How Long Blues No 2 (Rural Blues).**

Na impresivnoj listi primjera Carr-Blackwellove suradnje nalaze se naslovi **Naptown Blues, Bread Baker, What More Can I Do?** i **How About Me? (Naptown Blues: 1929–1934); My Woman's Gone Wrong, Midnihgt Hour Blues, Hustler's Blues, Corn Likker Blues** i **Hurry Down Sunrise (Blues Before Sunrise).**

Potresne poput svega što je snimio za svog prekratkog života jesu i skladbe **Six Cold Feet In The Ground, Big Four Blues** i **Rocks In My Bed (Leroy Carr)** iz 1935. No, izuzetne su (pa možda i više od toga) i **It's Too Short, Big Four Blues** i **Shining Pistol (Blues Before Sunrise),** s Carrovim klavirom i glasom, te Blackwellovom gitarom, uz pojačanje Josha Whitea na drugoj gitari. Carrova prerana smrt, 1935. od

Blues Before Sunrise (CBS) – britansko izdanje albuma.

upale bubrega pojačane alkoholom, bila je velika tragedija za svijet bluesa.

Diskografija:

Leroy Carr, Naptown Blues (1929–1934) (Yazoo)
Leroy Carr, Blues Before Sunrise (Columbia/CBS)
Leroy Carr, Rural Blues (RBF/—)
Leroy Carr, The Country Blues (RBF/—)
Leroy Carr (—/RCA Victor) (EP)

Benny Carter

Bennett Lester »Benny« Carter (rođen 1907. u New York Cityju) zacijelo je jedan od najsavršenijih, najtalentiranijih glazbenika koji su ikada obogatili svijet jazza: odličan je trubač i klarinetist, vješt na tenor-saksofonu i klaviru, neusporediv alt-saksofonist, svestrani skladatelj ogromne imaginacije. Ni za jedan aspekt njegova talenta ne može se reći da je ispotprosječan, osim za Carterovo povremeno pjevanje. Carterovo aranžersko i skladateljsko umijeće svrstava ga u predvodnike na tom planu, a način kako piše za sekciju saksofona klasa je za sebe. Predivno je iskazan na dva LP-ja iz šezdesetih godina **(Further Definitions** i **Additions To Further Definitions).** Svakome tko je površno zainteresiran ili želi nešto naučiti o karijeri tog zapaženog glazbenika, valja prvenstveno skrenuti pozornost na Carterov doprinos evoluciji jazza kroz prizmu alt-saksofona. Jer, Carter se na mnogim, ako ne i na svim listama vodećih ličnosti ovog osobitog instrumenta, (ispravno) svrstava uz Johnnyja Hodgesa (→), Charlieja Parkera (→) i Ornettea Colemana (→). San svakog obožavatelja jazza, snimka koja okuplja trojicu od četvorice navedenih, realizirana je 1953 **(The Charlie Parker Sides/The Parker Jam Session)** kada su se Carter, Hodges i Parker prvi i zadnji put pojavili rame uz rame u studiju za snimanje, s još nekolicinom velikana jazza. Carterov osoban utjecaj na alt-saksofon bio je tridesetih godina barem ravan Hodgesovom utjecaju; on ostaje među nekolicinom altista koji su izbili u prvi plan u toku toga desetljeća i koji su ponešto od jedinstvenog Parkerovog rječnika uspješno inkorporirali u vlastiti glazbeni sustav, a da pritom nisu izgubili svoj identitet.

Benny Carter, multiinstrumentalist, skladatelj, aranžer, vođa orkestra – pravi velikan jazza u svakom smislu.

Further Definitions (Impulse). Skladbe Bennyja Cartera za saksofone originalne su i trajne.

Melancholy Benny (Tax, Švedska). Između 1939. i 1940 (kada su nastale ove snimke) Benny Carter vodio je izvrstan veliki orkestar.

Carterov pristup alt-saksofonu podrazumijeva gotovo nenadmašnu tonsku eleganciju, definitivnu sklonost ritmu (postignutu karakterističnom Carterovom profinjenošću) i čistu, nenametljivu, lepršavu i u biti melodičnu improvizaciju. U tehničkom smislu, njegovo je muziciranje na alt-saksofonu (a i na nekoliko drugih instrumenata kojima se služio u toku duge karijere) – besprijekorno. Porijeklom iz porodice glazbenika – Cuban Bennett (1902–1965), sposoban trubač i Darnell Howard (1895–1966), istaknuti klarinetist, bili su mu rođaci – Benny Carter započeo je na klaviru, a zatim na trubi i C-saksofonu. Presudan prelaz na alt-saksofon uslijedio je nakon njegovog prvog važnog angažmana s orkestrom Junea Clarka (1924). Iste je godine prvi put, na bariton-saksofonu, svirao s Earlom Hinesom (→), nakon čega su se njegova glazbena iskustva počela širiti: Horace Henderson (→), James P. Johnson (→), Duke Ellington (→), Fletcher Henderson (→) **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vols 2, 3),** Charlie Johnson **(Charlie Johnson & His Orchestra 1927–1929)** i Chick Webb (→). S nekolicinom tih imena surađivao je u više navrata.

Godine 1931. imenovan je glazbenim vođom McKinney's Cotton Pickersa **(McKinney's Cotton Pickers, Vols 2–5)** i to je mjesto zadržao otprilike godinu dana. Isti je posao obavljao i u grupi pod pseudonimom Chocolate Dandies **(The Chocolate Dandies)** između 1930. i 1933, kada je također svirao s Donom Redmanom (→); redovito je »dublirao« na trubi, a nalazio je vremena i za pisanje aranžmana za nekoliko sastava s kojima je surađivao nakon Johnsona, te za neke s kojima nije surađivao kao instrumentalist. Od 1932. do 1934. vodio je vlastite ansamble **(Benny Carter – 1933/Ridin' In Rhythm),** a 1934. aranžirao je i za Bennyja Goodmana (→). Slijedi zatim boravak u orkestru Willieja Bryanta **(Willie Bryant/Jimmy Lunceford & Their Orchestras),** prije privremenog iseljenja u Evropu (1935).

U Parizu, Carter je dobio prvi posao u orkestru Willieja Lewisa **(Willie Lewis Orchestra,** no 1936. prešao je La Manche da bi prihvatio mjesto stalnog aranžera u orkestru Henryja Halla (iako mu nije bilo dozvoljeno da svira). Ipak, dobio je dozvolu da sudjeluje na londonskom snimanju s glazbenicima Hallova orkestra **(Swingin' At Maida Vale).** Slijedila je turneja po Skandinaviji (1936), a zatim po Nizozemskoj i Francuskoj (1937–1938), djelomično dokumentirana snimkama koje su realizirane u Nizozemskoj **(Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra).** U ožujku 1938. snimao je u Parizu s međunarodnim ansamblom, uključujući legendarnog Djanga Reinhardta (→) **(Django & His American Friends, Vol 2),** i s glazbenim rezultatima visoke vrijednosti; podjednako zadovoljavajući rezultati postignuti su na još jednom pariškom snimanju Cartera i Reinhardta, godinu dana ranije **(Django & His American Friends, Vol 1),** ovaj put s Colemanom Hawkinsom (→) koji se pridružio Carterovoj katalizatorskoj ulozi.

Nakon drugog snimanja s Reinhardtom, Carter se vratio u SAD. Između 1939. i 1941. vodio je vlastiti orkestar u kojemu su, u različitim trenucima, nastupali istaknuti instrumentalisti: Tyree Glenn (→), Jonah Jones (→), Jimmy Archey, Sidney De Paris (→), Sonny White, Doc Cheatham (→), Benny Morton (→), Eddie Heywood (→), Joe Thomas, J. C. Heard i Coleman Hawkins. Usprkos kvalitetnim doprinosima suradnika na snimkama tih orkestara **(Melancholy Benny i Benny Carter & His Orchestra: 1940–1941),** u sjećanju ipak najduže ostaju aranžmani, skladbe i alt-saksofon njihova vođe. Carterov aranžman za saksofone u skladbi **All Of Me** iz 1940. godine **(Benny Carter & His Orchestra: 1940–1941)** i danas je zapažen. Godine 1940. Carter je snimao i pod Hawkinsovim vodstvom **(The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry),** te s Billie Holiday (→) **(God Bless The Child),** sudjelujući osjećajnim *obbligatom* i solom klarineta na snimci **St Louis Bluesa** što ju je pjevačica realizirala 15. listopada. U New Yorku svirao je sa sekstetom koji je uključivao Dizzyja Gillespieja (→) i Jimmyja Hamiltona (→). (Godine 1940. Carter je napisao superiorne aranžmane za orkestar Caba Callowaya, kojega je Gillespie tada bio član.)

Godine 1943. preselio je na Zapadnu obalu. U Hollywoodu je okupio još jedan veliki orkestar s nekolicinom talenata poput Maxa Roacha (→), Henryja Cokera, Ala Greya, J. J. Johnsona (→), Joea Albanyja (→), Portera Kilberta i Curleyja Russella. Snimke **(Big Band Bounce** i **Live Sessions 1943/1945)** ponovno na primjeren način pokazuju kvalitetu glazbe koju su izvodili Carter i njegovi suradnici, a taj je dojam pojačan superiornim big band muziciranjem na albumu **Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars.** Godine 1945. skrasio se u Hollywoodu. Potkraj četrdesetih i početkom pedesetih godina broj Carterovih koncertnih istupa drastično se smanjio jer je u Hollywoodu mnogo vremena posvećivao pisanju filmske glazbe. Igrajući samoga sebe pojavio se u filmovima *The Snows Of Kilimanjaro, Stormy Weather, As Thousands Cheer* i *Clash By* Night. Pedesetih godina povremeno je okupljao vlastite sastave, uključujući angažman s velikim orkestrom u Los Angelesu, 1955; iste je godine surađivao na glazbi za film *The Benny Goodman Story*. Sličan je posao obavio i za *The Five Pennies*, te za vrlo uspješnu televizijsku seriju *M-Squad*.

Prekinuta Carterova diskografska karijera oživljena je 1952, kada ga je Norman Granz angažirao da snimi seriju albuma za njegove etikete Clef/Norgran **(The Formidable Benny Carter, New Jazz Sounds,** itd.) U Granzovoj produkciji sudjelovao je i na snimanjima drugih vrhunskih izvođača, uključujući suradnju Parker-Hodges-Carter koja je ranije spomenuta, te efektan *all stars* termin iz 1953. koji je rezultirao albumima **Jam Sessions, Nos 2, 3.** Ovakvi događaji nisu za Bennyja Cartera bili ništa novo. Primjerice, izvrsno je surađivao na tri klasična *all stars* snimanja Lionela Hamptona iz 1938. i 1939 **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5, 6),** a ponovno je pokazao svoju vrijednost u toj vrsti organiziranog jam sessiona solističkim istupima na Capitolovom snimanju iz 1955 **(Session At Midnight).** Da Carterov alt-saksofon nije izgubio ništa od svog bogatstva i borbenog duha u koncertnom izdanju najbolje se pokazalo za turneje s Granzovom trupom Jazz At The Philharmonic, 1953 **(JATP In Tokyo).** Njegova solo točka u temi **Flamingo,** u dijelu programa koji je pripao izvođenju balada, bila je ukusna i elegantna kao i uvijek; njegovo strastveno muziciranje u bržim brojevima, zajedno s kolegama poput Webstera, Billa Harrisa, Eldridgea i Willieja Smitha, na istoj je razini; na istoj turneji pokazao se vjerojatno najboljim saksofonistom koji je surađivao u triju Genea Krupe (→). Godinu dana kasnije, u 47. godini života, Carter je neke od svojih najboljih improvizacija rezervirao za još jedno (studijsko) snimanje u kombinaciji klavir-saksofon-bubnjevi. Carter se tada našao u društvu bubnjara Louisa Bellsona (→) i »klavirista svih klavirista«, Arta Tatuma (→). Ni u jednom trenutku zasjenjen ekstravagantnošću Tatumovog klavirističkog stila, Carter je, čak i po osobnim visokim standardima, odsvirao niz začuđujućih sola, naročito u temama **Blues In B Flat, Undecided, Makin' Whoopee'** i u vlastitoj skladbi **I'm Left With The Blues In My Heart.** Da se može prilagoditi većini različitih suradnji Carter je pokazao na kompletno

zadovoljavajućem snimanju s kraja pedesetih godina za tvrtku Contemporary **(Benny Carter: Jazz Giant)**, uz primjereno muziciranje Bena Webstera, Barneyja Kessela (→), Franka Rosolina, Jimmieja Rowlesa (ili Andrea Previna), Leroya Vinnegara i Shellyja Mannea. Iduća snimka za Contemporary **(Swingin' The 20's)**, ponovno uz prisustvo Vinnegara i Mannea, nije bila toliko uspješna jer je specijalni gost Earl Hines (→) i usprkos izvrsnom soliranju pokazivao namjeru da zastrani vlastitim putem. Osim alt-saksofona i trube, Carter je na nekim snimkama svirao i klavir. Između 1959. i 1962. Carter je za tvrtku United Artists snimio tri LP-ploče od kojih je najbolja **The Benny Carter Jazz Calendar**, na kojoj se posvuda osjeća njegov vješt, raspoznatljiv skladateljski pristup. Na albumu **Further Definitions** iz 1961, osim muziciranju Cartera i kolega saksofonista Hawkinsa, Charlieja Rousea i Phila Woodsa (→), počasno mjesto pripada Carterovim inventivnim, svježim aranžmanima, uključujući prekrasnu obradu Hawkinsovog besmrtnog sola u temi **Body & Soul** iz 1939. godine za sekciju saksofona. Idući album, **Additions To Further Definitions**, sadrži dvije različite postave saksofona i ritam-sekcije, pa iako nije kompletno uspio poput svog prethodnika, sadrži mnogo nadahnute Carterove svirke i daljnji niz veličanstvenih aranžmana za saksofone. Od početka šezdesetih godina Carter je kao instrumentalist nestalno aktivan. Nekoliko je puta nastupao s grupom Jazz At The Philharmonic **(Jazz At The Philharmonic In Europe, Vols 1, 3) (1960)** i **The Greatest Jazz Concert In The World (1967)**, a u novije doba **JATP At The Montreux Jazz Festival 1975.** Realizirao je i brojne studijske snimke s različitim glazbenicima, no sve su naginjale opuštenom svingerskom ugođaju poput onih iz ranijih godina. Na njima nastupaju glazbenici kalibra Barneyja Bigarda (→) i Bena Webstera **(BBB & Co)**, Milta Jacksona i Joea Passa (→) **(The King)**, Dizzyja Gillespieja i Tommyja Flanagana **(Carter, Gillespie, Inc)**, te Counta Basieja, Eddieja »Lockjaw« Davisa (→) i Clarka Terryja (→) **(Basie Jam No 2)**. U jednom kratkom razdoblju 1968. godine Carter je »posudio« svoj alt-saksofon orkestru Dukea Ellingtona (→). Sedam godina ranije isto je zaduženje imao kod Counta Basieja, a u studenome 1960. napisao je za Basiejev orkestar niz skladbi i aranžmana **(Kansas City Suite)**, na razini svega što je orkestar imao na repertoaru u prethodnih 25 godina. Carterove aktivnosti sredinom sedamdesetih godina ne samo da nisu opale, već se doimaju intenzivnijima negoli prethodnog desetljeća. Iako je prešao sedamdesetu godinu života taj je nevjerojatno očuvan glazbenik nezasitno plodan i izvanredan kao i u bilo kojem drugom razdoblju svoje zaista slavne karijere.

Diskografija:
Charlie Johnson-Lloyd Scott-Cecil Scott (RCA Victor – Francuska)
Mc Kinney's Cotton Pickers, Vols 2–5 (1928–1931) (RCA Victor – Francuska)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 2, 3 (CBS)
Benny Carter – 1933 (Prestige)/
Various, Ridin' In Rhythm (World Records)
Spike Hughes & His All-American Orchestra (London/Ace of Clubs)
Willie Bryant/(Jimmie Lunceford) & Their Orchestras (Bluebird/—)
Willie Lewis (Pirate – Švedska)
Benny Carter, Swingin' At Maida Vale (—/Ace of Clubs)
Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra (/Decca – Francuska)
Django Reinhardt & The American Jazz Giants (Prestige)/
Django & His American Friends, Vols 1, 2 (HMV)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 3, 5, 6 (RCA Victor – Francuska)
Coleman Hawkins/Roy Eldridge, Hawk & Roy (Phoenix)
Ethel Waters (1938–1941) (RCA Victor – Francuska)
The Big Sounds Of Coleman Hawkins & (Chu Berry) (—/London)
Benny Carter, Melancholy Benny (Tax – Švedska)
Benny Carter & His Orchestra: 1940–41 (RCA Victor – Francuska)
Billie Holiday, God Bless The Child (Columbia/CBS)
Benny Carter, Big Band Bounce (Capitol/Capitol – Nizozemska)
Benny Carter 1945 + The Metronome All-Stars (Queen Disc – Italija)
The Formidable Benny Carter (Norgran/Columbia – Clef)
Benny Carter, New Jazz Sounds (Verve/Columbia – Clef)
Various, The Charlie Parker Sides (Verve)/
The Parker Jam Sessions (Verve)
Various, Jam Session, Nos 2, 3 (Verve/Columbia – Clef)
Various, J.A.T.P. In Tokyo (Pablo/Pablo)
Various, The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Various, Session At Midnight (Capitol/Capitol)
Benny Carter: Jazz Giant (Contemporary/Vogue – Contemporary)
Benny Carter/Earl Hines, Swingin' The 20's (Contemporary/Vogue – Contemporary)
The Benny Carter Jazz Calendar (United Artists/United Artists)
Count Basie, Kansas City Suite (Roulette/Columbia)
Benny Carter, Further Definitions (Impulse/Impulse)
Benny Carter, Additions To Further Definitions (Impluse/HMV)
Benny Carter/Barney Bigard/Ben Webster, BBB & Co. (Prestige – Swingville/Xtra)
Various, The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Benny Carter, The King (Pablo/Pablo)
Benny Carter/Dizzy Gillespie, Carter, Gillespie, Inc. (Pablo/Pablo)
Montreux '77: Benny Carter 4 (Pablo Live/Pablo Live)
Count Basie, Basie Jam No. 2 (Pablo/Pablo)

Wayman Carver

Wayman Alexander Carver (rođen 1905. u Portsmouthu, Virginia) ostat će u sjećanju po tome što je bio prvi glazbenik koji se često služio flautom kao solističkim instrumentom u jazz-kontekstu u doba kada je korištenje flaute, makar kao dodatka uobičajenoj »bateriji« drvenih duhačkih instrumenata u velikom orkestru, bilo neuobičajeno.

Carver, sposoban glazbenik koji je također svirao saksofon i klarinet, a bio je i zapažen skladatelj, otišao je početkom tridesetih godina u New York, nakon što je vodio vlastiti sastav i nastupao s Collegiate Ramblersima J. Neala Montgomeryja. Bio je pouzdan linijski glazbenik i povremeni solist u ansamblima Elmera Snowdena (1931–2), Bennyja Cartera (→) (1933–4) i Chicka Webba (→) (1934–40). Upravo u razdoblju suradnje s Webbom, Carver se afirmirao kao solist na flauti.

Njegov omiljen solo s Webbom bio je u skladbi **Sweet Sue (Strictly Jive 1936–1938)**, a ostali su izvrsni primjeri Carverova muziciranja s istim ansamblom **Down Home Rag (A Legend 1929–1936)**, **I Got Rhythm** i **Hallelujah** (sve **King Of The Savoy 1937–1939)**; u prvoj spomenutoj skladbi nastupa Webbov »sastav u sastavu«, Little Chicks. Osim što je 1931. snimao s grupom Kinga Olivera (→) i Davea Nelsona **(King Oliver/Dave Nelson, Vol 3 (1929–1931)**, Carver je doživio priznanje Engleza Spikea Hughesa koji je koristio njegovo muziciranje na saksofonu i flauti u nizu zapaženih snimki iz 1933, većinom u sekciji, ali i solima na flauti u temama **How Come You Do Me Like You Do?** i **Sweet Sue, Just You (Spike Hughes & His All American Orchestra)**. Carver je ostao u Webbovom orkestru i kada je, nakon liderove smrti, Ella Fitzgerald (→) preuzela njegovo vodstvo. Drugi – i posljednji – put prekinuo je karijeru aktivnog glazbenika da bi postao nastavnikom i aranžerom. Postavljen je za profesora glazbe na Clark Collegeu, Atlanta, Georgia. Umro je 1967.

Diskografija:
Chick Webb, A Legend (1929–1936) (MCA – Njemačka)
Chick Webb, King Of The Savoy (1937–1939) (MCA – Njemačka)
Chick Webb, Strictly Jive (1936–1938) (MCA – Njemačka)
Ella Fitzgerald/Chick Webb, Ella Swings The Band (1936–1939) (MCA – Njemačka)
Various (Including Chick Webb), Classics Of The Swing Years: The Treasury Of Golden Swing (—/Polydor)
King Oliver/Dave Nelson, Vol 3 (1929–1931), (RCA Victor – Francuska)
Spike Hughes & His All American Orchestra (London/Ace of Clubs)

Big Sid Catlett

Uz Jo Jonesa (→) i Daveyja Tougha (→) Sidney »Big Sid« Catlett (rođen 1910. u Evansvilleu, Indiana) bio je najbolji bubnjar tridesetih godina – i izuzetno dobar bubnjar u narednom desetljeću.

Nevjerojatno energičan glazbenik izvanredne fleksibilnosti – u trenu je mogao preći od gromoglasnog »virbla« na koncertnom bubnju do šapta na tam-tamu – Catlett se prilagođavao svim vrstama jazz-muziciranja, velikom orkestru ili maloj grupi, starinskom ili modernom tipu svirke. Karijera mu je bila živopisna poput samog života, a njegovo se bubnjanje moglo čuti u društvu najboljih glazbenika, uključujući Louisa Armstronga (→), Charlieja Parkera (→), Fletchera Hendersona (→), Bennyja Goodmana (→), Bennyja Cartera (→), Sidneyja Becheta (→), Dona Redmana (→) i, vrlo kratko, Dukea Ellingtona (→), 1945. Kao klinac Catlett je svirao klavir i bubnjeve (osnove bubnjanja svladao je u Chicagu, gdje mu se porodica preselila nakon njegova rođenja), a na glazbenu je scenu došao suradnjom s Darnellom Howardom (1928).

Među ostalim liderima s kojima je surađivao na početku karijere mogu se nabrojati: Elmer Snowden, Benny Carter **(Benny Carter – 1933/Ridin' In Rhythm)**, Rex Stewart (→), Spike Hughes **(Spike Hughes & His All American Orchestra)**, Eddie Condon (→) i Bud Freeman (→) **(Home Cooking)**. Snimao je kao član Chocolate Dandiesa (1933) pod Carterovim vodstvom **(The Chocolate Dandies)**, a svirao je i s Donom Redmanom **(Don Redman)**, ranijim glazbenim vođom Dandiesa. Nastupao je i s nekolicinom manje poznatih sastava, uključujući one iz Chicaga u koji se ponovno preselio 1934. godine. Nešto više od šest mjeseci proveo je s Fletcherom Hendersonom **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4)**, nakon čega je postao članom orkestra Dona Redmana (1936–8).

Sudjelovao je na glasovitoj snimci **Blues In C Sharp Minor** (1936), pod vodstvom Teddyja Wilsona (→) **(Teddy Wilson & His All Stars).** S Louisom Armstrongom svirao je iznimno nadahnuto; s različitim Armstrongovim sastavima proveo je tri glavna razdoblja: 1938–1941, 1941–1942 **(Swing That Music** i **Complete Recorded Works 1935–1945)** i 1947–1949 **(Satchmo's Greatest, Vols 4, 5, 6, Satchmo At Symphony Hall** i **Louis Armstrong, Vol 1). Louis Armstrong, Vol 3** sadrži snimke koncerata i radio-nastupa od 1939. do 1949. kojih je Catlett bio integralnim dijelom u navedenim ansamblima.

Catlettov odnos s Goodmanom navodno nije bio baš prijateljski. Godine 1941, u toku njihove profesionalne suradnje koja se često prekidala, Catlettovo je bubnjanje dinamično »zapalilo« orkestar **(Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits).** Nakon, otprilike, 18 mjeseci koliko je surađivao s

Teddyjem Wilsonom (→), postao je ključnom ličnošću nekih među najboljim jazz-sastavima koji su se mogli čuti u 52. ulici. Redovito je gostovao u nizu grupa, te vodio vlastite (uključujući snimanja). Godine 1939. sudjelovao je na poznatom snimanju za tvrtku Blue Note koje je rezultiralo Bechetovim klasikom **Summertime (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 1),** a za istu je tvrtku 1939. snimao u društvu Becheta i Frankieja Newtona (→) **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 2).** Iste je godine sudjelovao na jednome od slavnih snimanja Lionela Hamptona (→) **(Henry »Red« Alien All Stars, Vol 4 : 1939–1957),** kada su njegovi eksplozivni akcenti i pouzdan ritam inspirirali Hamptona, Reda Allena (→), Charlieja Christiana (→) i druge da dosegnu impresivne visine uzbudljivosti i kreativnosti.

Bio je uključen u još jedan izvanredan *all stars* susret – riječ je o koncertu u Metropolitanu, NYC, 1945, na kojemu su sudjelovali glazbenici što ih je odabrala grupa stručnjaka magazina *Esquire* u prvoj godini njegova izlaženja. Iako zvučni odnosi nisu perfektni, indikativno je čuti Catletta kako se brine o individualnim zahtjevima Armstronga, Hamptona, Arta Tatuma (→), Reda Norva (→) i Billie Holiday (→). Mjesec dana kasnije sudjelovao je u radu studijskog ansambla pod vodstvom Alberta Ammonsa (→) **(Commodore Jazz, Vol 1),** uz Dona Byasa (→) i Vica Dickensona (→), te na dva plodna termina pod imenom Colemana Hawkinsa (→) **(Swing! i Cattin').** Povremeno je snimao s vlastitim sastavima.

U ožujku 1944. vodio je kvartet s izražajnim tenor-saksofonom Bena Webstera (→) **(Sax Scene).** Narednog siječnja, uz prisustvo još jednog vrhunskog tenor-saksofonista, Illinoisa Jacqueta (→), snimio je za tvrtku Capitol četiri svingerska broja **(Swing Exercise).** Devet mjeseci kasnije, ponovno s Hawkinsom kao glavnim solistom, predvodio je vlastiti septet u četiri svoje skladbe, od kojih je najbolja **Before Long (52nd Street, Vol. 1).** Webster se, zauzvrat, poslužio prodornim, ponekad olujnim Catlettovim bubnjanjem na plodonosnom snimanju iz svibnja 1946 **(The Big Three);** Catlett je posebno nadahnuto svirao u temama **Blues For Mr Brim** i **Dark Corners.**

Catlett je sudjelovao i na dva važna snimanja pod zajedničkim vodstvom Sidneyja Becheta i Mezza Mezzrowa **(The Prodigious Sidney Bechet-Mezz Mezzrow Quintet & Septet).** I tu se odlično snašao umnogome obogativši dinamiku ritam-sekcije i dobro surađujući u tandemu s Georgeom »Popsom« Fosterom na basu.

Iako se nikada nije moglo reći da je »Big Sid« bio be-bop bubnjar, njegova mu je svestranost omogućila da svira uz bok najnaprednijih bop-glazbenika, a da se pritom, za razliku od drugih bubnjara svoje generacije, ne doima nespretnim i izgubljenim. Mada nikada nije svjesno oponašao Clarkeovu, Roachovu (→), Blakeyjevu (→) i Haynesovu (→) školu bubnjanja, iako je u biti zadržao stil razdoblja swinga, s lakoćom se snašao na mjestu bubnjara kada je 1945. bio pozvan da snima s Dizzyjem Gillespiejem (→) i Charliejem Parkerom (→) **(Dizzy Gillespie: The Small Groups: 1945–1946).**

Svojim vrištavim, zelenim kockastim odijelima, ekstrovertnom ličnošću i majstorskim bubnjanjem, Catlett je u svoje muziciranje unio najbolje i najuzbudljivije elemente jazz-perkusionizma, sve do dolaska tzv. modernog jazza. Čak se i tada osjećao njegov utjecaj na mlađe bubnjare, a najviše na Phillyja Joe Jonesa, poznatog Catlettovog privrženika. Prisiljen da zbog bolesti napusti turneje (1949), postao je kućni bubnjar u čikaškom klubu Jazz Ltd, ali je u New Yorku svirao s Eddiejem Condonom (→) i sudjelovao na zlosretnom finalnom koncertu grupe Johna Kirbyja (→). Godine 1951. u Chicagu je umro od srčanog udara.

Diskografija:
Benny Carter – 1933 (Prestige)/
Various, Ridin' In Rhythm (World Records)
Spike Hughes & His All American Orchestra (London/Ace of Clubs)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
Bud Freeman, Home Cooking (Tax – Švedska)
Don Redman (CBS – Realm)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 1, 2 (Blue Note)
Henry »Red« Allen, Vol 4 (1939–1957) (RCA Victor – Francuska)
Various, Blue Note's Three Decades Of Jazz (1939–1949), Vol 1 (Blue Note)
Louis Armstrong, Swing That Music (Decca/Coral)
Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits (Columbia/CBS)
Louis Armstrong, Satchmo's Greatest, Vols 4, 5, 6 (RCA Victor – Francuska)
Various, The First Esquire Concert, Vol 1 (—/Saga)
Various, Commodore Jazz, Vol 1 —/London)
Coleman Hawkins, Swing! (—/Fontana)
Coleman Hawkins, Cattin' (—/Fontana)
Various, Sax Scene (—/London)
Various, Swing Exercise (Capitol/Capitol – Nizozemska)
The Prodigious Sidney Bechet – Mezz Mezzrow Quintet & Septet (Festival – Francuska)
Dizzy Gillespie: The Small Groups (1945–1946) (Phoenix)
Various, 52nd Street, Vol 1 (Onyx/Polydor)
Various, The Big Three (Bob Thiele Music/RCA Victor)
Louis Armstrong, Vols 1, 3 (—/Saga)
Louis Armstrong, Satchmo At Symphony Hall (Decca/Coral)
Lester Young, Lester Leaps Again! (EmArcy/Fontana)

Serge Chaloff

Rođen 1923. u Bostonu, preminuo 1957, ovaj bariton-saksofonist imao je roditelje – klasične glazbenike. Najbolji be-bop baritonist, Chaloff je svirao u orkestrima Georgieja Aulda i Jimmyja Dorseyja, da bi se 1947. pridružio Woodyju Hermanu. Chaloff je drugi solist u temi **The Four Brothers (The Best Of Woody Herman),** a skladba **The Goof And I** bila je njegova solistička točka. Na nesreću, većine Chaloffovih najboljih snimki nema u katalogu, no četiri snimke s alternativnim verzijama **(Brothers & Other Mothers)** dobro ukazuju na njegovo spretno vladanje velikim instrumentom i vrlo originalno fraziranje.

Diskografija:
The Best Of Woody Herman (—/CBS)
Brothers & Other Mothers (Savoy/Savoy)

Ray Charles

Utjecaj Raya Charlesa na široki spektar popularne glazbe u proteklih 20 godina gotovo je nesaglediv. Od sredine do kraja pedesetih godina vlastoručno je otvorio ogromno tržište za izvornu crnačku soul-glazbu; njegovi koncerti i ploče privlačili su široku – crnu i bijelu – publiku i znatno su pridonijeli fuziji različitih oblika pop-glazbe.

Charlesova glazbena mješavina sadrži različite sastojke rhythm-and-bluesa, gospela, jazza i popa. Gospel struji iz njegova religioznog (baptističkog) odgoja i dječačkog bavljenja crkvenom glazbom. Kao dječak, Charles je slušao i jazz, blues, country & western i pop.

What'd I Say (Atlantic) – Ray Charles u najboljem izdanju.

Sa duge liste imena, koja su pridonijela oblikovanju njegova jedinstvenog stila, mogu se navesti slijedeća: Washboard Sam, Sonny Boy Williamson, Mahalia Jackson, Bud Powell (→), Joe Turner (→) (pjevač), Muddy Waters (→), Charles Brown, Hank Williams, Count Basie (→) i Nat Cole (→) (kao pjevač i klavirist).

Ray Charles Robinson (rođen 1932. u Albanyju, Georgia sasvim je oslijepio u šestoj godini, pa ipak je, kao samouk, naučio svirati klavir, orgulje, alt-saksofon, klarinet i trubu. Također je naučio čitati i pisati note, te pisati aranžmane (zahvaljujući Brajevoj abecedi) – a sve to dok je pohađao školu za slijepe i gluhonijeme na Floridi. U tinejdžerskim godinama napustio je školu da bi se pridružio jednom plesnom sastavu. Godinu dana svirao je u blues-grupi Lowella Fulsoma i tada je sazrio kao pjevač i klavirist. Sâm je nastupio u dvorani Apollo, okupio je grupu koja je

»The Genius« – to je dugogodišnji nadimak Raya Charlesa, velikana bluesa, rhythm-and-bluesa i jazza.

pratila pjevačicu Ruth Brown, a zatim se vratio u Seattle, gdje je preselio po odlasku iz plesnog sastava. Okupio je još jedan sastav (ponekad zvan Maxim Trio) zbog stalnih angažmana; taj je ansambl došao na glas kao prva crnačka skupina koja je na pacifičkom sjeverozapadu imala vlastitu televizijsku emisiju.

Charles je u Seattleu ranije osnovao trio po uzoru na slavni King Cole Trio, s liderovim vokalima koji su često oponašali Coleove (u to doba njegov je stil vrludao između Colea i Charlesa Browna), a između 1949–1951. snimio je za tvrtku Swingtime **(Ray Charles)** šezdesetak uglavnom nezapaženih brojeva. Kada je tvrtka Swingtime propala, Atlantic je 1952. platio 2500 dolara da otkupi Charlesov ugovor.

Promjena od prosječnog pjevača, klavirista i aranžera, s korijenima u rhythm-and-bluesu, bila je začuđujuća. Do kraja pedesetih godina Charles je zabilježio niz izuzetnih hitova, započevši sa **It Should've Been Me** (1953), a slijedili su: **I Got A Woman, Hallelujah, I Love Her So, A Fool For You, Drown In My Own Tears, Yes Indeed, Swanee River Rock, Night Time Is The Right Time, What'd I Say, Just For A Thrill** i **Don't Let The Sun Catch You Cryin' (A 25th Anniversary In Show Business Salute To Ray Charles).** Svaka skladba izvedena je krajnje emocionalno, sa Charlesovim strastvenim pjevanjem koje se ponekad uzdizalo do falseta, uz pratnju gospel-jazz klavira i žestokih, uzbudljivih *riffova* velikog orkestra.

I dok su ploče pokazivale koliko autentično uzbudljiv može biti Ray Charles, definitivni sudovi mogli su se stvarati tek na temelju njegovih koncertnih nastupa. Kombinacija Charlesova glasa i klavira, ritam-sekcije bazična zvuka i poletnog orkestra, te, od 1957. naovamo, vokalne gospel-grupe The Raelettes, učinila je od njegovih koncerata nešto nalik crnačkim crkvenim obredima; Charles, njegov glas i orkestar stvarali su frenetičan ugođaj »pitanja i odgovora«, dok je totalno zanesena publika iskazivala svoje prisustvo na način gospel-kongregacije.

Za ugovora s tvrtkom Atlantic, Charlesova sklonost jazzu došla je do punog izražaja na albumima koji su bili posebno zamišljeni da predstave tu stranu njegova talenta. Među njima najzapaženija su dva instrumentalna albuma **(Soul Brothers** i **Soul Meeting)**; na oba naslova Charlesovu instrumentalističku vještinu (nadarenog klavirista i prosječnog altista slabog tona, stilski pod Parkerovim utjecajem) upotpunjuje savršeno umijeće Milta Jacksona na vibrafonu. Na etiketi Atlantic nalazi se također instrumentalni album **The Great Ray Charles,** s Charlesovim klavirom u pratnji šestoročlanog ansambla i sa aranžmanima Quincyja Jonesa i Ernieja Wilkinsa, osim na dvije izvrsne snimke s triom **(Black Coffee** i **Sweet Sixteen Bars)** koje, možda bolje od većine njegovih snimki, lijepo definiraju Charlesov klavirističk jazz-stil zasnovan na gospelu, a obojen bopom.

Kada je 1959. prešao u tvrtku ABC Paramount, Charlesov je prvi singl (osuvremenjena verzija skladbe **Georgia On My Mind**) postao hit, prvi u nizu velikih uspjeha za tu tvrtku **(25th Anniversary In Show Business Salute To Ray Charles)** koji su, osim konvencionalnije jazz-blues instrumentacije, sadržavali i gudače. Aranžer **Georgie** bio je Ralph Burns.

U toku godina Charles je surađivao s brojnim vrhunskim jazz-aranžerima, uključujući Martyja Paicha, Geralda Wilsona, Gila Fullera, Quincyja Jonesa i Ernieja Wilkinsa. Paich je napisao gudačke aranžmane za album **Ray Charles & Betty Carter;** riječ je o izvanrednoj, nadahnutoj suradnji dvaju umjetnika koji zaslužuju da se nazovu jazz-pjevačima, a ovdje su predstavljeni u poludžezističkim okvirima. Formula Charles-Carter ponovljena je tri godine nakon prve i znatno bolje snimke (1961). Nakon **Georgie** uslijedili su daljnji hitovi za tvrtku ABC: **Unchain My Heart, Hit The Road, Jack, One Mint Julep, I Can't Stop Loving You, You Are My Sunshine, Cryin' Time, Busted,** itd.

U to doba Charles je interpretirao sve raznovrsniji materijal, uključujući dva nagrađena albuma na kojima je, sebi svojstvenim načinom, pjevao country-and-western **(Modern Sounds In Country & Western, Vols 1, 2** i **Together Again: Country & Western Meets Rhythm & Blues).** No, neusporedivo su bolje bile ploče poput **Genius + Soul = Jazz** koja Charlesa (na orguljama i sa samo dvije vokalne izvedbe) ujedinjuje s orkestrom Counta Basieja (oko 1960), ali bez lidera, s izvanrednim Jonesovim i Burnsovim aranžmanima.

Od druge polovine šezdesetih godina do danas Charles nastupa s vlastitim orkestrom i pjevačicama. Napustio je ABC Paramount da bi pokrenuo vlastitu tvrtku Crossover koja je ponovno izdala većinu snimki Atlantica i ABC Paramounta.

Potkraj prošlog desetljeća Charlesovo zdravlje nije bilo u najboljem stanju, čemu je pridonijela zavisnost o heroinu koja ga je odvela u zatvor i tada se uspješno izliječio. Nema sumnje da Ray Charles ostaje vitalan i izazovan izvođač, autentičan talent stvarna značaja i trajna utjecaja. No, istini za volju, u toku ovog desetljeća njegova se glazba vrlo često doimala klišejiziranom, nizom inferiornih ponavljanja prošlosti. Kao diskografski izvođač ne može ponoviti gotovo magičnu privlačnost pedesetih i šezdesetih godina; njegovi koncertni nastupi ponekad odaju rutinera čije srce nije do kraja u glazbi. No, još ima prilika u kojima se otkriva pravi Ray Charles, kao glazbeno karizmatska ličnost koja, čini se bez ikakva napora, može kompletno zasjeniti ostale konkurente.

Preslušavajući Charlesove koncertne ploče **(Ray Charles Live – The Great Concerts, Ray Charles At Newport** i **Genius Live In Concert)** dobit ćemo više nego uvjerljive dokaze o njegovoj nekadašnjoj koncertnoj veličini. Do koje mjere samo njegovo prisustvo može doliti ulje na vatru jednog već uzavrelog pakla, ocijenit ćemo po njegovu nenajavljenom nastupu (prije negoli je pozvan na scenu nalazio se u publici) na jednom prekrasnom koncertu Arethe Franklin – **Live At Fillmore West.**

Diskografija:
Ray Charles (—/Opus – Saga)
The Best Of Ray Charles (Atlantic/Atlantic)
The Genius Of Ray Charles (Atlantic/Atlantic)
Ray Charles, What'd I Say (Atlantic/Atlantic)
A 25th Anniversary Show Business Salute To Ray Charles (Atlantic/Atlantic)
Ray Charles At Newport (Atlantic/Atlantic)
Ray Charles/Milt Jackson, Soul Brothers (Atlantic/Atlantic)
Ray Charles/Milt Jackson, Soul Meeting (Atlantic/Atlantic)
Ray Charles Live – The Great Concerts (Atlantic/—)
Ray Charles, Genius + Soul = Jazz (Impulse/HMV)
The Great Ray Charles (Atlantic/London)
Ray Charles, The Genius After Hours (Atlantic/London)
Ray Charles, Modern Sounds In Country & Western, Vols 1, 2 (ABC-Paramount/HMV)
Ray Charles & Betty Carter (ABC-Paramount/ Pathe Marconi – Francuska)
Ray Charles, Genius Live In Concert (ABC-Paramount/Blues Way)
Ray Charles Sings The Blues (Atlantic)
Ray Charles, Sweet & Sour (ABC-Paramount/—)
Ray Charles, The World Of Ray Charles, Vols 1, 2 (Crossover/London)
Focus On Ray Charles (Crossover/London)
Ray Charles, Message To The People (Renaissance/Probe)

Doc Cheatham

Adolphus Anthony »Doc« Cheatham, više od 50 godina savršen (često osporavan) trubač.

Adolphus Anthony »Doc« Cheatham (rođen 1905. u Nashvilleu, Tennessee) više je od 50 godina prvoklasni trubač, sposoban solist i rasni vođa sekcije, pa ipak nikada nije stekao priznanje koje njegov talent zacijelo zaslužuje. Do određene mjere i sam je Cheatham pothranjivao predrasudu da su njegove solističke sposobnosti skromnijeg raspona. Niz vođa orkestara kao da se priklanjalo toj ocjeni, koristeći ga isključivo kao vođu sekcije, ili u ulogama koje nisu zahtijevale solističke istupe.

Cheatham, kojega je u njegovu rodnom gradu trubi i glazbenoj teoriji podučavao prof. N. C. Davis, vezan je uglavnom uz rad velikih orkestara. Dvadesetih godina nastupao je, primjerice, s orkestrima koje su vodili Marion Hardy (njegov prvi profesionalni posao), Albert Wynn, Wilbur De Paris (→) i Chick Webb (→).

U toku narednog desetljeća Cheathamova se truba mogla čuti u različitim skupinama kao što su McKinney's Cotton Pickers **(McKinney's Cotton Picker, Vol 5:1930–31),** Cab Calloway (→) **(Cab Calloway & His Orchestra 1933–1934)** i **16 Cab Calloway Classics)** i Teddy Wilson (→) **(Teddy Wilson & His Big Band 1939–1940).** S Callowayem je nastupao od 1933. do 1939. i s njegovim je orkestrom drugi put došao u Evropu (1934) – prvi put to mu je pošlo za rukom 1929, kada je bio članom Sam Wooding Banda.

Četrdesetih godina najprije je svirao s Bennyjem Carterom (→), s kojim je snimio **My Favourite Blues (Benny Carter & His Orchestra: 1940–41),** jedan od svojih rijetkih sola u kojemu je, međutim, došao do izražaja elegantan, uravnotežen i zanosan stil.

Za tvrtku Commodore nastupio je na glasovitom snimanju iz 1944, kao član pratećeg ansambla Billie Holiday (→) **(The »Commodore« Days).** Na tom snimanju vođa grupe bio je Eddie Heywood (→), s kojim je Cheatham tada svirao trubu **(Begin The Beguine).** (Prije Heywooda, Cheatham je nastupao s Fletcherom Hendersonom (→) i Teddyjem Hillom). Između 1952. i 1955. surađivao je s još jednim izvrsnim malim sastavom pod vodstvom Vica Dickensona (→).

Cheathamov je ugled poprimio međunarodne razmjere nakon naredne dvije prekomorske turneje, ovaj put s Wilbur De Paris New Orleans Bandom; najprije je posjetio Afriku (1957), a zatim Evropu

(1960). Između te dvije turneje još je jednom boravio u Evropi (1958), s klaviristom Sammyjem Priceom (→). Na afričkom kontinentu ponovno je gostovao 1960, kao član grupe Herbieja Manna. Između 1966 – 1967. svirao je u kvintetu i sekstetu Bennyja Goodmana (→). Redovito je solirao u omiljenim skladbama poput **When Sunny Gets Blue, I Can't Get Started** i **These Foolish Things.** U kolovozu 1966. uslijedilo je još jedno putovanje u Evropu, ovaj put u Belgiju, također s Goodmanom, zbog nastupa na jazz festivalu u Comblain-la-Touru. Iste se godine vratio u Evropu s grupom pod nazivom Top Brass, u kojoj je nastupala nekolicina ponajboljih duhača.

Od početka pedesetih i u toku šezdesetih godina redovito je svirao s grupama afro-kubanskog usmjerenja, u žanru koji mu, očigledno, odgovara: Marcelino Guerra, Perez Prado i Machito (uključujući i japansku turneju 1956).

Posljednjih desetak godina i nadalje obavlja sve one poslove koje je tako besprijekorno obavljao prethodnih desetljeća: snima (jazz ili kao studijski glazbenik), radi za TV, nastupa u velikim i malim sastavima. Neobično pouzdan suradnik čije su solističke sposobnosti samo jednom bile valjano predstavljene – na dvostrukom albumu **Adolphus »Doc« Cheatham,** u postavi kvarteta – on uvijek kvalitetno svira. U njegovu muziciranju nema blještavosti ili inovativnosti: on je naprosto krajnje profesionalan trubač koji pokazuje čistoću svoga tona i superiornu kontrolu, a da ne govorimo o izravnom swingu. Njegovo nadmoćno sviranje u baladama **(This Is All I Ask** ili **That's All)** izvrsno se nadopunjuje nizom impresivnih izvedbi u brzom tempu koje pokazuju da je Doc Cheatham, kao solist, u toku svoje inače ugledne karijere bio neoprostivo zanemaren **Shorty & Doc** možda je još jedini album koji predstavlja njegov talent u pravom svjetlu; to je prijatna i nepretenciozna ploča opuštenog swing-ugođaja, snimljena 1961, u društvu Harolda »Shorty« Bakera (→), također drastično potcijenjenog trubača. U toku karijere Cheatham se pojavljivao i na pločama s Ma Rainey (→), Maxom Kaminskim (→), Pee Wee Russellom (→) i Captain John Handyjem.

Diskografija:
McKinney's Cotton Pickers, Vol 5 (1930–1931) (RCA Victor – Francuska)
Cab Calloway & His Orchestra 1933–1934 (RCA Victor – Njemačka)
Teddy Wilson & His Big Band 1939–40 (Tax – Švedska)
Eddie Heywood, Begin The Beguine (Mainstream/Fontana)
Wilbur DeParis, That's A Plenty (Atlantic/London)
Wilbur DeParis, The Wild Jazz Age (Atlantic/London)
Juanita Hall Sings The Blues (Counterpoint/Society)
Shorty Baker/Doc Cheatham, Shorty & Doc (Prestige – Swingville/—)
Billie Holiday, Vol 1 (—/SagaPan)
Adolphus »Doc« Cheatham (Jezebel/—)
Earl Hines, Swingin' Away (—/Black Lion)
Doc & Sammy (Sackville/—)
Hey Doc! (Black & Blue – Francuska)
Buddy Tate, Jive At Five (Mahogany/—)
Sammy Price Five (Black & Blue – Francuska)

Don Cherry

Rođen 1936. u Oklahoma Cityju, ovaj je trubač svirao u konvencionalnim grupama, da bi 1956. upoznao Ornettea Colemana i u cijelosti došao pod utjecaj njegova revolucionarnog koncepta. Cherry je prisutan na svim klasičnim Atlanticovim albumima, u najprimjerenijim postavama što ih je lider ikada pronašao. Cherryjevo naukovanje moguće je usporediti s ulogom mladog Milesa Davisa u grupi Charlieja Parkera: obojica su trubača u svom najboljem izdanju kada svoje ideje ograničuju do okvira s kojima mogu izići nakraj; obojica su najefikasniji kao strog kontrast svojim eksplozivnim liderima. Cherryjev zvuk na »džepnoj« trubi je tanak, njegove su ideje rascijepljene i često nedovršene. Pa ipak, u kontekstu Colemanove glazbe pokazuje kompletno razumijevanje liderova svijeta – kontrapunktne izvedbe poput **Mapa (Ornette On Tenor)** svjedoče o njegovoj primjerenosti. Tema **Peace (Shape Of Jazz To Come)** ukazuje na sve raznovrsnije Cherryjeve postupke, a **Face Of The Bass (Change Of The Century)** i **WRU (Ornette!)** pružaju mu priliku da se izrazi prije negoli je lider skicirao melodijske mogućnosti. Izražajan, ali ritmički »labav«, Cherry i njegova početna ostvarenja zasjenjena su Ornetteom i njegovim osobnim razvojem.

Cherry je napustio grupu i okušao se u lekcijama koje je naučio od različitih velikana. Uslijedila su snimanja s Coltraneom **(The Avant-garde)** i Rollinsom **(Our Man In Jazz),** koja su pokazala da je Cherryjev koncept površniji, ali i radikalniji od njihovog. Tema **Cherryco** pokazuje, primjerice, da Coltrane ne može iskoristiti temu bez oslanjanja na harmonijske promjene. Suradnja s tenoristom Albertom Aylerom pokazala se primjerenijom, iako višeslojnoj kolektivnoj izvedbi na albumu **New York Eye And Ear Control** nedostaje dosljednost **Free Jazza.** Album što su ga zajedno snimili 1964. u Kopenhagenu **(Vibrations)** predstavlja obojicu u najboljem svjetlu.

Iskustva iz suradnje s grupom New York Contemporary Five, koje su članovi bili, uz ostale, Archie Shepp i altist John Tchicai (1963–1964), pomogla su Cherryju kada je okupljao vlastiti sastav. Tada već nastanjen u Evropi, odabrao je argentinskog tenorista Leandra »Gata« Barbierija, Henryja Grimesa na basu i Eda Blackwella na bubnjevima. Dva albuma za tvrtku Blue Note **(Complete Communion** i **Symphony For Improvisers)** klasici su »nove glazbe«, slojevitih tekstura i melodijski inventivni; međusobno razumijevanje članova grupe ujedinjuje širok raspon ugođaja. Cherry je već imao izvanrednu tehniku, a njegov je lirski pristup proširen zahvaljujući putovanjima i dodirima s drugim etničkim glazbenim kulturama. Kao lider koji usmjeruje svoju grupu, njegov se identitet osjećao jednako snažno kao i Ornetteov u starom kvartetu. U solima s Jazz Composer's Orchestra **(The Jazz Composers' Orchestra)** zagrižljivo je samouvjeren i agresivan. No, opsjednutost folklornim idiomima udaljavala ga je od jazza; to je možda bilo neizbježno, jer »nova glazba«, koja ne zavisi o harmoniji, ima više dodirnih točaka s izvan-evropskim oblicima. Veliki naglasak na flautama i udaraljkama otkriva istočnjačka iskustva **(Eternal Rhythm),** pa se većina kasnijih Cherryjevih ostvarenja ne može mjeriti kriterijima zapadnoevropske »umjetničke« glazbe. Dueti s Edom Blackwellom **(Mu, 1 & 2)** svrstavaju ga u okvire jazza i tu je njegovo muziciranje na trubi briljantno. Zaključna skladba **(Relativity Suite)** postiže ravnotežu svih osobina kojima je vjeran, od zvona tibetskog ugođaja u uvodu, do divlje, zanosno otpjevane pasaže (s Cherryjevim vokalom).

Od 1974. Cherry živi u Švedskoj, pa iako produktivan u dječjoj glazbi i istočnjačkim napjevima, teško da će se vratiti jazzu. Uvijek nepredvidiv, Cherry se u novije doba pojavio s dva odlična albuma. **Don Cherry** i **Old & New Dreams.**

Don Cherry, eksponent svjetske glazbe. Napustivši Ornettea, česta su putovanja mijenjala njegove ambicije.

Relativity Suite (JCOA Virgin): na prednjoj strani omotnice fotografija je pokrivača što ga je izvezla supruga Dona Cherryja, Moki.

Diskografija:
Ornette Coleman's Atlantic Albums (Atlantic/Atlantic)
The Avant-garde (Atlantic/Atlantic)
Our Man In Jazz (RCA Victor/RCA Victor)
New York Eye And Ear Control (ESP/ESP)
Vibrations (Arista-Freedom/Arista-Freedom)
New York Contemporary Five (Sonet/Sonet)
Complete Communion (Blue Note/Blue Note)
Symphony For Improvisers (Blue Note/Blue Note)
Jazz Composers' Orchestra (JCOA/JCOA Virgin)
Eternal Rhythm (BASF/BASF)
Mu, Parts 1 & 2 (—/BYG – Francuska)
Relativity Suite (JCOA/JCOA Virgin)
Don Cherry (A&M/A&M)
Old & New Dreams (—/Black Saint – Italija)

George Chisholm

George Chisholm (rođen 1915. u Glasgowu, Škotska) od kraja tride-

setih godina vjerojatno je najbolji britanski trombonist. Chisholmovu vrijednost tehnički sigurnog, žestokog glazbenika, već su 1936. priznavali glazbenici izvan Velike Britanije. Upravo 1936, Benny Carter (→), koji je tada živio i svirao u Nizozemskoj, pozvao ga je da sudjeluje na jednom snimanju u toj zemlji, u društvu nizozemske grupe Ramblers **(Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra).** Što se tiče kvalitete solističkih istupa na tom snimanju Chisholmov živahan trombon nadmašen je jedino besprijekornim Carterovim muziciranjem. Iste je godine snimao u društvu još jednog glasovitog američkog džezista, velikog saksofonista Colemana Hawkinsa (→). A kada je 1939. Fats Waller (→) posjetio London i poduzeo nekoliko snimanja, trombon Georgea Chisholma bio im je dobrodošao dodatak **(The Fats Waller Memorial Album).**

Solist i linijski svirač u orkestrima Teddyja Joycea (1936), Ambrosea (1938), BBC Showbanda (1952), Kennyja Bakera (u brojnim prilikama) i Jacka Parnella (1959), te sudionik dobrotvornog londonskog koncerta iz 1958. s Louisom Armstrongom (→) kao atrakcijom, Chisholm je u posljednjih 15 godina došao na glas i kao vrlo duhovita osoba. Na žalost, njegova prirođena sklonost komediji često prikriva činjenicu da je on i nadalje vješt trombonist koji na »ozbiljan« način može odsvirati osjećajna sola, kao što pokazuje njegovo muziciranje na snimkama **Here's That Rainy Day, The Boy Next Door** i **Mood Indigo** (sve na **George Chisholm**).

Koliko Chisholm može pridonijeti uzbudljivosti koncertne izvedbe – inspirirajući one oko sebe da pruže maksimum – vidi se i iz njegova izražajnog muziciranja na koncertu Alex Welsh Banda **(An Evening With Alex Welsh).** A njegova sposobnost da ostane vjeran samome sebi u uglednom društvu, bjelodano se pokazuje na albumu **Wild Bill Davison With The Freddy Randall Band.**

Diskografija:
Goerge Chisholm
(—/Rediffusion)
Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra
(Decca – Francuska)
The Fats Waller Memorial Album (—/Encore)
Various, British Jazz, Vols 1, 2
(—/BBC Records)
George Chisholm, Trad Treat
(—/Philips)
George Chisholm, Jazz Today – Tribute To Benny Carter
(—/Jazz Today)
An Evening With Alex Welsh
(—/Black Lion)
Wild Bill Davison With Freddy Randall & His Band
(—/Black Lion)

Charlie Christian

Uz Theloniousa Monka, Charlieja Parkera, Dizzyja Gillespieja i Kennyja Clarkea, gitarist Charlie Christian bio je jedan od pionira be-bopa. Najranije bop-snimke iz 1941. pokazuju da je Christian već svirao zrelim stilom, izvodeći melodijske pasaže i kompleksne promjene akorda **(The Harlem Jazz Scene).** Također su prisutni Monk, Clarke i Dizzy Gillespie, još uvijek razapet između svog početnog uzora, Roya Eldridgea i novih stremljenja. **Swing To Bop** pokazuje njegovo intenzivno ritmičko korištenje *riffova*, a stalno prisutan blues-ugođaj na relativno novom instrumentu, električnoj gitari, svjedoči o utjecaju Teksasa i Oklahome, gdje je odrastao. Godine 1939. pridružio se Benny Goodman Sextetu, a njegov dubok utjecaj na taj sastav, kao i na nadolazeće generacije gitarista, uočljiv je u izvedbama poput **A Smo-o-o-oth One** i **Seven Come Eleven,** u kojima formula »riff-pasaža-riff« postavlja temelj daljnjeg razvoja. **Solo Flight** predstavlja Christiana s Goodmanovim orkestrom **(Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra).** Rođen 1919, Christian je umro 1942. od tuberkuloze.

After Hours (Esoteric): korijeni be-bop revolucije.

Charlie Christian Live! (Jazz Archive): inovativna gitara.

Diskografija:
Harlem Jazz Scene, 1941
(Esoteric/Society)
Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra (Columbia/Realm)

Stanley Clarke

Poput bubnjara Anthonyja Williamsa i basist Stanley Clarke bio je svojevrsno čudo od djeteta – u osamnaestoj godini svirao je s Horaceom Silverom. Rođen 1951. u Philadelphiji, započeo je na violini i čelu, a kasnije je prešao na akustični i električni bas. Afirmirao se s jazz-rock grupom Return To Forever klavirista Chicka Coreae, a neobična sloboda u pristupu grupe omogućila mu je mnogo solističkih istupa. Sve njihove albume **(Hymn To The 7th Galaxy, Light As A Feather, Where Have I Known You Before** i **No Mystery)** karakterizira fina međuigra glazbenika. Clarkeovi samostalni albumi **(Stanley Clarke, Journey To Love, School Days)** vrludaju između jazza i rocka, sa začuđujućim pasažama na razmeđi klasike i flamenka poput **Spanish Phases For Strings & Bass (Stanley Clarke)** i s nadosnimavanim vokalima u **Just A Game (School Days).** Fama superzvijezde okrnjila je njegov pravi status izvrsnog glazbenika.

Stanley Clarke (Atlantic): izvanredno talentiran kontrabasist i bas-gitarist grupe Return To Forever.

Diskografija:
Return To Forever (ECM/ECM)
Hymn To The 7th Galaxy
(Polydor/Polydor)
Light As A Feather
(Polydor/Polydor)
Where Have I Known You Before (Polydor/Polydor)
No Mystery (Polydor/Polydor)
The Romantic Warrior
(Columbia/CBS)
Stanley Clarke (Atlantic/Atlantic)
Journey To Love
(Atlantic/Atlantic)
School Days (Atlantic/Atlantic)

Buck Clayton

Wilbur »Buck« Clayton (rođen 1911. u Parsonsu, Kansas) proživio je uglednu karijeru na kojoj bi mu morali pozavidjeti gotovo svi jazz-glazbenici. Kao šestogodišnjak započeo je s klavirom, a u šesnaestoj je prešao na trubu; podučavao ga je otac koji je svirao trubu i tubu. Na Zapadnoj obali bavio se nekolicinom neglazbenih poslova, a onda se vratio u Kansas da završi srednju školu. Zatim se vratio u Los Angeles i surađivao s nekoliko lokalnih grupa, da bi potom vodio sastav od četrnaest članova koji je čuo Teddy Weatherford i ishodovao mu stalni angažman u Šangaju. Nakon toga Clayton je u Los Angelesu vodio još jedan veliki orkestar (1936), a njegova je karijera uzela pravog maha kada je potkraj 1936. pristupio Countu Basieju (→). Od tada je pokazivao uravnoteženost izvedbi koju je nadmašila tek nekolicina trubača.

Prve Claytonove snimke, iz 1937, odaju prisan, ukusan i opušteni swing koji je oduvijek obilježavao njegovo muziciranje, a ukazuju i na njegovu svestranu tehniku. Ona je pod znatnim utjecajem Louisa Armstronga (→), u kombinaciji s osjećajnošću i lirskim pristupom Joea Smitha. Te prve snimke – koje je realizirao kao istaknuti Basiejev solist, te kao solist-pratitelj na snimkama Billie Holiday (→) – također pokazuju da je Claytonov pristup trubi u to doba već bio uglavnom definiran.

Claytonov je stil u toku mnogih godina, uz povremena blaga dotjerivanja, ostao gotovo nepromijenjen. Elegancija njegovih fraza i neporeciva ritmička snaga znatno su obogatili snimke Basieja i Holidayeve iz 1937 (a i kasnije). Osim toga, domišljatim korištenjem raznih sordina, na snimkama poput **Honeysuckle Rose** i **Swinging At The Daisy Chain,** pridonio je svojoj reputaciji. Naredne studijske snimke Basieja i Claytona **(The Best Of Count Basie, Jumpin' At The Woodside, You Can Depend On Basie, The Great Count Basie & His Orchestra, Super Chief, Lester Young With Count Basie Orchestra** i **Count Basie)** rezultirale su daljnjim Claytonovim trubačkim ostvarenjima koja ostaju u sjećanju.

Među mnogim kvalitetnim solima koja je Clayton odsvirao za boravka u Basiejevom orkestru, slijedeća se moraju svrstati među najbolja: **Smarty, Swingin' The Blues, Jumpin' At The Woodside, Time Out,**

Bivši Basiejev suradnik Buck Clayton – njegovo sviranje trube nadilazi stilističke kategorije, stari poput najboljih vina.

Topsy, Doggin' Around i **Fiesta In Blue,** te dvije teme Basiejeva seksteta, **Bugle Blues** i **Royal Garden Blues.** Ne smije se zaboraviti ni besprijekorno Claytonovo muziciranje na snimkama s blues-pjevačem Jimmyjem Rushingom (→) **(Blues I Love To Sing),** uključujući **Good Morning Blues, Sent For You Yesterday & Here You Come Today, Blues In The Dark, Boo-Hoo** i **How Long Blues.** A evo dokaza Claytonovih koncertnih sposobnosti – s Basiejem i ponekad Rushingom – na postojećim radio-snimkama orkestra i pjevača s kraja tridesetih godina: **Count Basie At The Savoy Ballroom 1937, William & The Famous Door** i **The Count At The Chatterbox 1937.**

Efektno Claytonovo muziciranje obogatilo je brojne snimke Billie Holiday, naročito iz toga razdoblja. Godine 1937. primjerice, ostvario je osobito značajne doprinose brojevima kao što su **This Year's Kisses, Why Was I Born? (The Billie Holiday Story, Vol 1)** i **Mean To Me, He's Funny That Way (The Golden Years, Vol 2).**

Godine 1938. kao član grupe Kansas City Six koja nije imala klavir, a djelovala je pod vodstvom Lestera Younga (→), Clayton je snimio neka od svojih najizražajnijih sola **(Lester Young & The Kansas City Five),** najbolje predstavljena temama **Pagin' The Devil'** i **I Want A Little Girl.** Suradnja Younga i Claytona dala je trajne rezultate i u kasnijim prilikama **(Spirituals To Swing** i, naročito, **Lester Young Leaps Again!).**

Iako bi ga se teško moglo nazvati tipičnim članom trupe Jazz At The Philharmonic, on ni u tako uzavreloj atmosferi nije izgubio ravnotežu ni prirođeno dobar ukus **(Jazz At The Philharmonic, 1946, Vol 2);** u to doba Clayton ne samo da je napustio Basieja, već je bio odslužio i vojni rok.

Nakon II svjetskog rata nastupao je s grupom JATP (nešto manje od dvije godine), pojavljivao se kao solist u svim vrstama *ad hoc* grupa i vodio je niz redovito kvalitetnih sastava koji su, u načelu, uključivali glazbenike »srednjeg razdoblja«. Što se ovog posljednjeg tiče, Clayton je već odavno postao najvažnijim pojedinačnim protagonistom »mainstream«-jazza (izraz što ga je prije mnogo godina iskovao jedan od vodećih kritičara, da bi opisao glazbu koja sadrži elemente tradicionalnih i modernih oblika).

Clayton je bio i glavni pokretač organiziranih studijskih jam sessiona, omogućenih zahvaljujući pojavi LP-ploče. Od 1953. nadalje, većina ih je snimljena za američku tvrtku Columbia. Vjerojatno je najslavniji **Buck Clayton Jam Session,** koji sadrži dvije duge snimke **(The Hucklebuck** i **Robbin's Nest),** te niz – što briljantnih, što standardnih – sola glazbenika kao što su Urbie Green, Henderson Chambers, Joe Newman, Julian Dash, Sir Charles Thompson i, dakako, sam Clayton. Njegovi jam sessioni su se međusobno razlikovali u pogledu umjetničkog i kreativnog uspjeha, u zavisnosti o odabranim glazbenicima; album **The Golden Days Of Jazz: Swingin' Buck Clayton Jams Count Basie & Benny Goodman** pokazuje izvanredne rezultate na razini sličnih snimljenih jam sessiona u Claytonovoj organizaciji. Jedno od snimanja koje je rezultiralo vrhunskom glazbom jest **Buck Clayton Band** – Clayton s kolegom-trubačem Rubyjem Braffom (→): Claytonova najomiljenija jam session snimka jest **Songs For Swingers** iz 1958; ona sadrži i prekrasno muziciranje još jednog Basiejevog »štićenika«, Buddyja Tatea (→), na tenor-saksofonu. Početkom 1958. Clayton je znatno pridonio Tateovom albumu **Swinging Like... Tate!,** a zablistao je i na dva »mainstream«-snimanja kojih su zvijezde, redom, bili Coleman Hawkins (→) **(The High & Mighty Hawk)** i Dicky Wells (→) **(Trombone Four In Hand).**

U novije doba Clayton se morao odreći sviranja trube zbog bolesti želuca, usana i kile. No, u posljednjih nekoliko godina producirao je niz jam sessiona s još većim izborom glazbenika i zastupljenih stilova. Prisilan prekid sviranja nužno je skrenuo pažnju na njegovo komponiranje i aranžiranje, dva aspekta njegova rada koji su ranije često prolazili nezapaženo. Kao član Basiejevog orkestra napisao je niz primjernih aranžmana (uključujući **H&J, Down For Double, It's Sand, Man** i **Taps Miller).** Pisao je i za orkestre Dukea Ellingtona (→) i Harryja Jamesa (→).

Od pedesetih godina naovamo njegove su se jednostavne skladbe i aranžmani počeli redovitije pojavljivati. Nakon novijih pokušaja u tom pravcu, uključujući **Buck Clayton Jam Session, Vols 1, 2/Buck Clayton Jam Session,** Claytonove su skladbe (i instrumentalne izvedbe) znatno obogatile glazbu s nekoliko albuma Humphreyja Lytteltona (→). Najbolji je vjerojatno **Le Vrai Buck Clayton, Vol 2.** Njegova vrijednost solista, pratitelja, skladatelja, aranžera i lidera impresivno je predstavljena i na dvostrukom koncertnom albumu iz 1961 **(Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris),** koji je nedavno ponovno izdan. Na svim tim glazbenim područjima Buck Clayton je u otprilike 45 godina bio pravim dobitkom za svijet jazza, pa bez sumnje ostaje jednim od njegovih najprofesionalnijih i najvažnijih protagonista.

One For Buck (World Record Club).

Buck Clayton Jam Sessions (Vogue).

Diskografija:

Count Basie, Swinging At The Daisy Chain (—/Coral)
Count Basie, Jumpin' At The Woodside (Brunswick/Coral)
Count Basie, You Can Depend On Basie (—/Coral)
The Best Of Count Basie (MCA Coral – Njemačka)
The Great Count Basie & His Orchestra (Joker – Italija)
Count Basie, Super Chief (Columbia/CBS)
Jimmy Rushing, Blues I Love To Sing (Brunswick/Ace of Hearts)
Count Basie At The Savoy Ballroom 1937 (Saga)
Count Basie & His Orchestra (Trip)/
William & The Famous Door (DJM)
Count Basie, The Count At The Chatterbox 1937 (Jazz Archives)
The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 2 (Columbia/CBS)
Lester Young & The Kansas City 5 (sic) (Mainstream/Stateside)
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Lester Young, Lester Young Leaps Again! (EmArcy/Fontana)
Various, Jazz At The Philharmonic 1946, Vol 2 (Verve)
A Buck Clayton Jam Session (Columbia/CBS – Realm)
Swingin' Buck Clayton Jams Count Basie & Benny Goodman (CBS)
Buck Clayton Band (Vanguard/Vanguard)
Buck Clayton, Songs For Swingers (Columbia/Columbia)
Buddy Tate, Swinging Like... Tate! (Felsted/Felsted)
Coleman Hawkins, The High & Mighty Hawk (Felsted/Felsted)
Dicky Wells, Trombone Four In Hand (Felsted/Felsted)
Buck Clayton/Buddy Tate, Kansas City Nights (Prestige/—)
Various, Tootin' Through The Roof, Vol 2 (Onyx/Polydor)
Nat Pierce, Jam Session At The Savoy (RCA Victor – Francuska)
Buck Clayton Jam Session, Vols 1, 2 (Chiaroscuro)/
Buck Clayton Jam Sessions (Vogue)
Jimmy Rushing, Who Was It Who Sang That Song (Master Jazz Recordings/—)
Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris (Vogue)
Buck Clayton, Jazz Party Time (Chiaroscuro/—)
One For Buck (World Record Club)
Lester Young, Vols 1–3 (Columbia/CBS)

Rod Cless

George Roderick »Rod« Cless (rođen 1907. u Lennoxu, Iowa) bio je jedan od pripadnika škole bijelih jazz-glazbenika koji su se javili sredinom i potkraj dvadesetih godina. Vješt klarinetist tečnog tona i laganog, atraktivnog vibrata, Cless i njegovo muziciranje ponekad su podsjećali na Franka Teschemachera (→) (jednoga od njegovih prvih uzora), s kojim je nastupao u različitim ansamblima na području Chicaga i u okolici grada, u toku

druge polovine dvadesetih godina. Cless – koji je svirao i alt-saksofon, ali rijetko kada u solističkoj ulozi – surađivao je i s Jessom Stacyjem (→), Frankom Snyderom i Muggsyjem Spanierom (→). S ovim posljednjim Cless je snimio svoja najbolja sola **(The Great Sixteen),** znatno doprinoseći nedvojbenom uspjehu legendarnih snimki Spanierovih Ragtimersa iz 1939.

Snimao je i s Eddiejem Condonom (→), Maxom Kaminskim (→) **(Dixieland Horn),** Artom Hodesom (→) **(The Funky Piano Of Art Hodes),** i Yankom Lawsonom (→). U koncertnom izdanju nastupao je s njima, te s Wild Bill Davisonom (→), Martyjem Marsalom, Georgom Brunisom (→) i Bobbyjem Hackettom (→). Cless je preminuo 1944. u New Yorku od posljedica ozbiljnih povreda što ih je zadobio nakon teškog pada.

Diskografija:
Muggsy Spanier, The Great Sixteen (RCA Victor/ RCA Victor – Francuska)
The Funky Piano Of Art Hodes (Blue Note)
Max Kaminsky, Dixieland Horn (Commodore/Melodisc)

Arnett Cobb

Arnett Cleophus Cobb (rođen 1918. u Houstonu, Texas) jedan je od mnogih teksaških glazbenika čiji je snažan, vrlo prodoran tenor-saksofon odavno postao sastavnim dijelom jazza. Kao dječaka baka ga je podučavala klaviru, prešao je na violinu, trubu i C-saksofon, da bi se napokon posvetio tenor-saksofonu.

Prvi profesionalni angažman (u petnaestoj godini) imao je sa sastavom bubnjara Franka Davisa. Dvije godine (1934–1936) proveo je s grupom Chestera Boonea. Godine 1936. pridružio se novoj skupini koju je osnovao Milton Larkin (trubač poput Boonea). Cobb je u njoj ostao do 1942, kada je prešao u orkestar Lionela Hamptona (→). S Hamptonom je postao poznat, a njegova uzbudljiva sola u skladbama poput **Flying Home No 2 (The Best Of Lionel Hampton)** i **Overtime (Steppin' Out: Lionel Hampton, Vol 2: 1942–1944)** znatno su pridonijela solističkom kapacitetu ansambla i učinila Cobba više nego primjerenom zamjenom za Illinoisa Jacqueta (→) koji je bio otišao. Godine 1947. i Cobb je napustio Hamptona, da bi okupio vlastiti sastav.

Cobbove snimke s tim sastavom iz 1947 (za tvrtku Apollo) **(The Fabulous Apollo Sessions)** najuvjerljivije pokazuju da on nije bio samo divlji, frenetičan i nekonstruktivan big band duhač. Istodobno, uzbudljivost što je unio u naslove poput **Go, Red, Go, Top Flight** i **Big League Blues** uvjerava slušatelja da Cobb nipošto nije izgubio sposobnost strastvenog muziciranja. Te će snimke ostaviti i neporeciv trag na rhythm-and-blues uopće. Godine 1948. Cobb je morao rasformirati svoj sastav zbog bolesti kičme, koja je završila operacijom. Posla se nije mogao prihvatiti sve do 1950, kada je predstavio novi sastav. No, karijera mu je ponovno prekinuta zbog automobilske nesreće (1956) u kojoj je pretrpio ozbiljne ozljede. Vratio se u Houston da bi vodio još jedan orkestar od 16 članova, angažiran u nekom lokalnom klubu kojega je, napokon, postao vlasnikom.

The Fabulous Apollo Sessions – Arnett Cobb (Vogue).

Pojava soul-jazza potkraj pedesetih i početkom šezdesetih godina učinila je da se Cobbov »muški« tenor-saksofon ponovno vrati u modu, barem na pločama. Tako je, npr. za tvrtku Prestige snimio niz vitalnih, svingerskih albuma sa zanimljivim izborom studijskih suradnika, uključujući Eddieja »Lockjaw« Davisa (→), Wild Billa Davisona (→) **(Blow, Arnett, Blow!),** Colemana Hawkinsa (→), Buddyja Tatea (→) **(Very Saxy),** Reda Garlanda **(Sizzlin')** i Raya Bryanta **(Party Time).** Da bi pokazao kako još uvijek propisno može svirati balade, na zadivljujuće opuštenom snimanju **(Ballads By Cobb)** majstorski je odsvirao teme **Willow, Weep For Me, Blue & Sentimental** i **P. S. I Love You.**

Cobbovi klupski angažmani nastavili su se od šezdesetih godina naovamo, iako su njegovu karijeru i nadalje prekidali problemi sa zdravljem. Prvi put je posjetio Evropu 1973, kao član jednog *all stars* »paketa«. Slijedeće godine nastupio je na Dunkirk Jazz Festivalu, a 1975. gostovao je sa sastavom Milta Bucknera. Ploče Arnetta Cobba danas su vrlo rijetke. No, mnogo ugodne, opušteno izvedene glazbe zacijelo se može čuti na albumu **Jazz At Town Hall, Vol 1,** na kojemu Cobba i Bucknera s očitim entuzijazmom prate bubnjar Panama Francis i Illinois Jacquet – čovjek kojega je Cobb još 1942. zamijenio u orkestru Lionela Hamptona.

Diskografija:
The Best Of Lionel Hampton (—/MCA Coral – Njemačka)
Steppin' Out: Lionel Hampton, Vol 2 (1942–1944) (—/MCA – Njemačka)
Arnett Cobb, The Fabulous Apollo Sessions (Vogue – Francuska)
Arnett Cobb, Blow, Arnett, Blow! (Prestige/—)
Arnett Cobb, Very Saxy (Prestige/Prestige)
Arnett Cobb, Sizzlin' (Prestige)
Arnett Cobb, Ballads By Cobb (Prestige – Moodsville)
Arnett Cobb/Illinois Jacquet, Jazz At Town Hall, Vol 1 (JRC/—)
Arnett Cobb & His Mob (Phoenix Jazz/—)

Al Cohn

Rođen 1925. u Brooklynu, tenorist Al Cohn bio je, sa Stanom Getzom, Allenom Eagerom, Brewom Mooreom i Zootom Simsom, najprije pod utjecajem Lestera Younga. Na prvim izvedbama u tom stilu **(Brothers & Other Mothers)** Cohn je nastupao s Getzom i Simsom, te u kvartetu s klaviristom Georgeom Wallingtonom. Vrlo tražen skladatelj i aranžer, Cohn neredovito snima iako se njegove skladbe – poput **The Goof And I** koju je napisao za Sergea Chaloffa – često pojavljuju na jazz-repertoaru. Iskustva s velikim orkestrima Woodyja Hermana, Buddyja Richa i Artieja Shawa dala su Cohnovom instrumentu grub, svingerski ton, a posljednjih godina u njegovu se stilu osjetio utjecaj Sonnyja Rollinsa. Obično surađuje s tenoristom Zootom Simsom, a većina njegovih najboljih ostvarenja nastala je iz te suradnje: glazbenici inspiriraju jedan drugoga, a obojica pokazuju svingerski, melodijski i beskrajno razdragan pristup **(Zootcase, Body & Soul** i **Motoring Along).** Zajedno se pojavljuju u grupi Milesa Davisa iz 1953, u kojoj sviraju Cohnove originale poput **Tasty Pudding.** Rijetki samostalni albumi Ala Cohna, domišljatog i pouzdanog glazbenika **(Play It Now),** zajamčeno su zadovoljstvo.

Diskografija:
The Brothers & Other Mothers (Savoy/Savoy)
Zoot Sims, Zootcase (Prestige/Prestige)
Al Cohn – Zoot Sims, Body & Soul (Muse/—)
Motoring Along (Sonet/Sonet)
Al Cohn, Play It Now (Xanadu/—)
Miles Davis, Dig (Prestige/Prestige)

Motoring Along (Sonet): Al Cohn u poznatom društvu.

Nat King Cole

Nat King Cole, čije se ime obično poistovjećuje s romantičnim pjevanjem, bio je jedan od najboljih jazz-klavirista četrdesetih godina. Rođen 1919. u Alabami, na početku je bio pod utjecajem Earla Hinesa, ali je ubrzo stvorio vlastit, raspoznatljiv stil. Odlična kompilacija Coleovih izvedbi u triju od 1944. do 1949. pokazuje logiku njegove improvizacije **(Trio Days),** dok album s trubačem Charliejem Shaversom i tenoristom Herbiejem Haymerom iz 1945, uključujući i alternativne verzije skladbi, daje prekrasan uvid u proces nastajanja glazbe **(Anatomy Of A Jam Session).** Na klasičnim izvedbama u triju Lester Young, Cole i Buddy Rich, klavirist se prvobitno pojavljivao pod pseudonimom Aye Guy zbog ugovornih obaveza **(The Genius Of Lester Young).** Njegova ostvarenja u burnoj atmosferi grupe Jazz At The Philharmonic, kada prati tenoriste Illinoisa Jacqueta i Jacka McVea, mogu se naći na jednoj koncertnoj kompilaciji **(Jazz At The Philharmonic, 1944–46).** Početkom pedesetih godina pjevački ga je uspjeh odvukao s jazz-scene; umro je 1965.

Anatomy Of A Jam Session (Black Lion): dogovor pred snimanje.

Diskografija:
King Cole Trio, Trio Days (Capitol/—)
Anatomy Of A Jam Session (Black Lion/Black Lion)
The Genius Of Lester Young (Verve/Verve)
Jazz At The Philharmonic 1944–46 (Verve/Verve)

Cozy Cole

William Randolph »Cozy« Cole (rođen 1909. u East Orangeu, New Jersey) zarana se prihvatio bubnjeva i učenja glazbe (dva su brata kasnije postala profesionalnim klaviristima), prije negoli je porodica Cole preselila u New York. Prvi put je profesionalno bubnjao potkraj svog tinejdžerskog doba, s Wilburom Sweatmanom, a zatim je vodio vlastite sastave.

Snimati je započeo 1930. s Jelly Roll Mortonom (→) **(Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers: 1927–1930, Vol 1).** Svirao je s orkestrom Blanche Calloway (1931–1932), a potom u nizu prvoklasnih sastava – Benny Carter (→), Willie Bryant **(Willie Bryant/Jimmie Lunceford & Their Orchestras),** Stuff Smith (→) **(Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra)** i Cab Calloway (→).

Cole je sa Smithom dao neke od svojih najboljih bubnjarskih partija u okviru malog sastava iz početnog razdoblja karijere; s Callowayem, kod kojega je između 1938. i 1942. bio okosnicom ritam-sekcije, ostvario je vjerojatno najbolje big band izvedbe **(Chu Berry Featured With Cab Calloway: »Penguin Swing«, 1937–1941** i **16 Cab Calloway Clas-**

From The Very Beginning (MCA): mladi Nat King Cole iz razdoblja kada njegov glas još nije zasjenio njegov klavir.

sics). Ovaj drugi album sadrži čak tri odlična Coleova bubnjarska sola: **Paradiddle, Ratamacue** i **Crescendo In Drums;** svaki je solo inkorporiran u okvir big band aranžmana.

Osim kratke suradnje s Raymondom Scottom (1942), Cole je godinama bio glazbenik tvrtke CBS, koristeći povremene pauze da bi u 52. ulici vodio vlastiti sastav. Nastupio je i u brodvejskim mjuziklima *Carmen Jones* (1954) i *Seven Lively Arts* (1946).

Godine 1944. realizirao je niz odličnih snimki s Colemanom Hawkinsom (→), uz izvrstan klavir Earla Hinesa na jednom od snimanja pod Hawkinsovim vodstvom **(Swing!** i **Cattin).** Daljnje snimke pod Coleovim vodstvom, potkraj 1944 (s Hawkinsom i drugovima), rezultirale su jednako kvalitetnom glazbom, obogaćenom Coleovim pouzdanim, iako nikada prenaglašenim ritmom **(Jazz 44).** Početkom 1945. Cole je s Charlijem Parkerom (→) i Dizzyjem Gillespiejem (→) sudjelovao na zapaženom, pionirskom bop-snimanju **(Dizzy Gillespie: The Small Groups: 1945–1946),** pa iako se njegovo muziciranje tada tek približavalo stilističkim osobinama be-bopa, ono svjedoči o njegovoj adaptibilnosti: snašao se s priličnim uspjehom, a pritom nije iznevjerio samoga sebe. Godine 1946. na kratko je svirao s Bennyjem Goodmanom (→), ali je između 1946. i 1948. uglavnom bio zaokupljen studijskim radom. Godine 1948. i 1949. vodio je vlastite sastave, da bi se početkom 1949. priključio grupi All Stars Louisa Armstronga (→) **(Louis Armstrong: July 4, 1900 – July 6, 1971** i **Louis Armstrong At The Pasadena).** S Armstrongom je nastupio u filmu *Glenn Miller Story*. Pedesetih godina redovito se pojavljivao u njujorškom klubu Metropole.

S bliskim prijateljem Geneom Krupom (→) pokrenuo je školu bubnjanja, a sudjelovao je i na prekrasnom snimanju Henryja »Red« Allena (→) iz 1957 **(Greatest Of The Small, Bands, Vol 5).** Neočekivan komercijalni uspjeh doživio je 1958. singl pločom **Topsy** – ta stara Basiejeva skladba postala je milijunskim hitom: tema **Topsy 1** izbila je na američki Top 30, a zatim je **Topsy 2** izbila čak na treće mjesto ranglista.

Godine 1957. poduzeo je evropsku turneju s grupom Jack Teagarden (→) – Earl Hines All Stars. Nakon uspjeha skladbe **Topsy** Cole je neko vrijeme nastupao s vlastitim sastavom; zatim se vratio klupskom i studijskom radu. Između 1962. i 1963. s vlastitim je sastavom koncertirao u Africi. I nadalje je sudjelovao u većini aktivnosti po kojima je i ranije bio poznat, uključujući plodan boravak u kvintetu Jonaha Jonesa (→).

Osim ostalih filmskih nastupa, svirao je i u glazbi za film *The Strip*. Već pola stoljeća Cozy Cole je jedan od najsvestranijih perkusionista. Istina, ima trenutaka kada se njegovo bubnjanje doima ispotprosječnim – posebice ako ga usporedujemo s pojedinim domašajima bubnjara koji su se javili početkom četrdesetih godina i kasnije – no te trenutke zasjenjuju bezbrojne odlične izvedbe koje je Cole ostvario u suradnji sa svekolikim glazbenicima i sastavima, te na mnogim diskografskim, koncertnim i studijskim nastupima.

Osim već spomenutih snimki, ostalih, za koje se može reći da ostaju u sjećanju, a nastale su pod Coleovim imenom, relativno je mali broj. Često su bile nedosljedne, kao na albumu **Earl Hines – Cozy Cole,** ili su, pak, mnogo obećavale, ali bi samo snimanje rezultiralo skromnim sadržajem.

Diskografija:

Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers (1927–1930) (RCA Victor – Francuska)
Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra (Collector's)
16 Cab Calloway Classics (CBS – Francuska)
Chu Berry Featured With Cab Calloway: »Penguin Swing«, 1937–1941 (Jazz Archives)
The Complete Lionel Hampton (RCA Victor)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 3, 5, 6 (RCA Victor – Francuska)
Various, The Panassie Sessions 1938 (RCA Victor – Francuska)
Willie Bryant/(Jimmie Lunceford)&Their Orchestras (Bluebird/—)
Chu Berry, Chew, Choo, Chu & Co. (RCA Victor – Francuska)
Coleman Hawkins, Swing! (Fontana)
Coleman Hawkins, Cattin' (Fontana)
Various, The Greatest Of The Small Bands, Vol 5 (RCA Victor – Francuska)
Dizzy Gillespie: The Small Groups (1945–1946) (Phoenix)
Cozy Cole, Concerto For Cozy (Savoy/—)
Louis Armstrong: July 4, 1900 – July 6, 1971 (RCA Victor/RCA Victor)
Louis Armstrong At The Pasadena (Decca/Coral)
Jazz Giants: Cozy Cole/ Red Norvo (Trip/—)
Cozy Cole & His Orchestra (Love/London)
Earl Hines – Cozy Cole (Felsted/Felsted)

Bill Coleman

William Johnson »Bili« Coleman osjećajan je, melodičan trubač koji je, čini se, barem kao profesionalni glazbenik, duže boravio u Parizu, Francuska, negoli u Parisu, Kentucky, gdje je rođen 1904. Još znatno potcijenjen – naročito u svojoj rodnoj zemlji – Coleman i njegov bogat, prodoran, uvijek svingerski stil pouzdano se zasnivaju na načinu sviranja trube tridesetih godina koji je bio pod sveprisutnim Armstrongovim utjecajem. Na Colemanovu nesreću to je razdoblje, izuzmemo li Armstronga, obilovalo velikim brojem istaknutih i talentiranih trubača (npr. Allen (→), Berigan (→), Eldridge (→) Clayton (→) i Cootie Williams (→)), čija ostvarenja kao da su zasjenjivala odlično Colemanovo muziciranje. Afirmaciju ovog bivšeg kurira tvrtke Western Union spriječila je i činjenica da je toliko dugo izbivao iz SAD.

Kada se okušao na klarinetu i C-saksofonu, mladi se Coleman odlučio za trubu, a prvi put je nastupio kao član sastava J. C. Higginbothama (→).

U profesionalnom smislu, njegova se karijera počela razvijati kada je došao u New York sa ansamblom Cecila i Lloyda Scotta (1927). Luisu Russellu (→) prvi put se pridružio 1929, a s njim je duže surađivao između 1931. i 1932 **(Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra** i **The Luis Russell Story).**

Između dvije suradnje s Russellom, pa i poslije njih, Coleman je svirao i u drugim ansamblima, no posebno je značajan njegov petomjesečni angažman u sastavu Luckyja Millindera: s njim je poduzeo prvu od mnogobrojnih evropskih turneja (1933). Napustivši Millindera svirao je s Bennyjem Carterom (→), a zatim se pridružio Teddyju Hillu. Potkraj 1935. drugi put je došao u Evropu (s Freddyjem Taylorom). Umjesto da se vrati u SAD, svirao je s jednim sastavom iz Bombaja (1936–1937). U Parizu je nastupao s orkestrom Willieja Lewisa do kraja 1938, a zatim na dužem angažmanu u Egiptu (1939), uključujući nastup na zabavi u povodu ženidbe iranskog Šaha. Vratio se u SAD i pridružio Bennyju Carteru, u proljeće 1940. Kratko je radio s Fatsom Wallerom (→) (Coleman je snimao s ovim klaviristom još 1934) **(Fats Waller Memorial),** da bi postao članom seksteta Teddyja Wilsona (→) s kojim je ostao gotovo godinu dana. Angažirali su ga zatim Andy Kirk (→) (1941–1942), Roger Kay, Noble Sissle i Ellis Larkins (1943). Između ovih angažmana u 52. ulici je vodio vlastiti trio. Uspješno je svirao s Mary Lou Williams (→), Johnom Kirbyjem (→) i Georgeom Johnsonom (kao kolider), da bi zatim s Herbiejem Cowensom poduzeo turneju po Filipinima i Japanu. Od 1946. svirao je sa Sy Oliverom (→) i Billyjem Kyleom (→), a 1948. ponovno je otišao u Francusku.

Boraveći u Evropi, postao je omiljenim gostom jazz-klubova, koncerata i festivala. Svirao je s orkestrom Counta Basieja kada je ovaj gostovao u Evropi (1961) i bio članom raznih »paket-programa« kao istaknuti solist. Rijetko se vraćao u SAD. Usprkos podužim izbivanjima u mnogim dalekim krajevima i kontinentima, Coleman je u toku svoje karijere redovito snimao.

Uzmemo li u obzir koliko je dugo boravio u novoj domovini, ne začuđuje da su mnoge njegove najbolje snimke nastale u Parizu. Osim pariških snimanja s orkestrom Willieja Lewisa **(Bill Coleman A Paris, 1936–38, Vols 1, 2),** realizirao je brojne snimke s tamošnjim glazbenicima kao što su Stephane Grappelli (→), Django Reinhardt (→) i Alix Combelle, te s Amerikancima u Evropi ili, pak, Amerikancima na gostovanju (Herman Chittison, Tommy Benford, Wilson Myers, Edgar »Spider« Courance).

Među zapaženim Colemanovim pariškim snimkama mogu se navesti: **Bili Street Blues, After You've Gone** i **Exactly Like You (Bill Coleman A Paris, 1936–1938, Vol 2).** U Francuskoj je snimao i s legendarnim Djangom Reinhardtom **(Django Reinhardt/&The American Jazz Giants/Django & His American Friends, Vol 2),** a njegove su se žive, elegantne dionice efektno stapale sa snažnim gitarističkim ritmom i ciganskim tonom.

Bill Coleman A Paris, Volume 2 (1936–38) (Parlophone/EMI).

Trubač-veteran Bill Coleman – je li on najveći svjetski putnik u povijesti jazza?

Gotovo 30 godina kasnije trubač se ponovno našao u Evropi radi nastupa na godišnjem Montreux Jazz Festivalu.

S francuskim tenor-saksofonistom Guyem Lafitteom Coleman je tada muzicirao nadahnuto i svježe, a dio njihova nastupa kasnije se pojavio na ploči **(Mainstream At Montreux)**. Godine 1952. snimljen je na jednom pariškom koncertu s Dickyjem Wellsom (→) i Zuttyjem Singletonom (→); tada je s lakoćom izvodio sola, naročito podatan solo sa sordinom u skladbi **Solitude (Coleman Rarities)**.

Što se tiče američkih snimki, Colemanovo muziciranje s velikanima tenor-saksofona, Colemanom Hawkinsom (→) i Lesterom Youngom (→), ubraja se među njegova najbolja ostvarenja. Bio je nazočan na Hawkinsovom snimanju iz prosinca 1943. koje je rezultiralo odličnim muziciranjem svih prisutnih, uključujući elegantnu trubu u skladbama **Voodte** i **Stumpy.** Nepuna dva tjedna kasnije snimao je s Youngom (ponovno uz prisustvo Dickyja Wellsa) i kratko, ali efektno nastupio u temama **I'm For It Too** i **Hello Babe.** U suradnji s obojicom tenorista Coleman je, kao i obično, bio odličan **(Classic Tenors),** možda malo samozatajan u nastupu, ali je pritom uvažavao činjenicu da su, redom, Hawkins i Young bili zvijezdama snimanja.

Slijedeće godine Hawkins i Young ponovno su »ukrstili saksofone« i ponovno je Coleman asistirao najveličanstvenijim Youngovim istupima onom vrstom prikladnog muziciranja na trubi, kojim je Buck Clayton (→) ranije obogaćivao Youngove snimke **(Lester Young & The Kansas City Five).**

Za jednog od rijetkih povrataka u SAD Colemanovo je ukusno, odmjereno muziciranje na snimanju Joea Marsale (→) iz 1940, za tvrtku Commodore **(Swingin' Clarinets),** bilo na razini svega što je odsvirao u toku bogate karijere, posebno u skladbi **Three O'Clock Jump.** Govorimo li o snimkama novijeg datuma, Colemanove izvedbe na jednom londonskom nastupu iz 1967 **(Swingin' In London),** kada je solističku ulogu podijelio s Benom Websterom (→), pokazuju da njegovo majstorstvo nipošto nije opalo.

Diskografija:
Charlie Johnson/Cecil Scott/ Lloyd Scott
(RCA Victor – Francuska)
The Luis Russell Story
(—/Parlophone)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra
(Columbia/—)
Bill Coleman A Paris, 1936–38, Vol 1, 2 (—/Parlophone)
Fats Waller Memorial
(RCA Victor – Francuska)
Django Reinhardt & The American Jazz Giants
(Prestige)/
Django & His American Friends, Vol 2 (HMV)
Various (Including Joe Marsala), Swingin' Clarinets
(—/London)
Lester Young/Coleman Hawkins, Classic Tenors
(Contact/Stateside)
Bill Coleman, Coleman Rarities
(Rarities/—)
Bill Coleman/Guy Lafitte, Mainstream At Montreux
(Black Lion/Black Lion)
Bill Coleman, Swingin' In London
(Black Lion/Black Lion)
Lester Young & The Kansas City Five (sic)
(Mainstream/Stateside)

Ornette Coleman

Rođen 1930. u Teksasu, Ornette Coleman uglavnom je samouk glazbenik, a u četrnaestoj godini svirao je s rhythm-and-blues sastavima u okolici Fort Wortha. Džezistička bratija otpisala ga je kao harmonijski nekompetentnog – čemu se ne treba čuditi s obzirom da je Coleman krčio put za najradikalniju inovaciju koju je jazz iskusio do danas, za revoluciju koja će detronizirati harmoniju. »Kada sam primijetio da griješim, shvatio sam da se nalazim na nekom tragu.« Godine 1954. već je objedinio većinu elemenata svoga stila, a 1956. okupio je grupu dovoljno složnih glazbenika da mu osiguraju nužnu asistenciju. Ipak, bile su to gladne godine, bez mnogo posla, te je Ornette 1958. godine – u očajničkom pokušaju – kontaktirao tvrtku Contemporary, ponudivši joj pregršt svojih skladbi. Zahvaljujući slobodoumnosti producenta Lestera Koeniga, ponuđeno mu je da ih sam snimi sa svojim plastičnim alt-saksofonom i ostalim »priborom«. Dva izdanja, **Something Else** i **Tomorrow Is The Question,** iako s neprimjerenim suradnicima (na prvom albumu pojavljuje se klavir, a na drugome svira konvencionalna, iako dobronamjerna ritam-sekcija), ipak su javno predstavila Colemanovu revoluciju.

Dok su glazbenici poput Coltranea, Rollinsa, Mingusa i Russella nastojali pronaći izlaz iz labirinta harmonijske progresije, Ornette je zaobišao taj problem. On je zasnivao svoje improvizacije na razini melodije i ritma razvijajući sola slobodnijom logikom negoli je to harmonija dozvoljavala. Glazba zvuči izravno i uzbuđujuće. Grupna međuigra ovisila je o intuiciji u mnogo većoj mjeri negoli u tradicionalnije organiziranoj glazbi. Zbog velikih obaveza, koje su se postavljale pred njih, Colemanove kohorte svele su se tek na nekolicinu pojedinaca. To su trubač Don Cherry, basisti Charlie Haden, Scott La Faro, Jimmy Garrison i David Izenzon, bubnjari Ed Blackwell, Billy Higgins, Charles Moffett i Denardo Coleman, te saksofonist Dewey Redman.

Objavljivanje Ornetteovih albuma za tvrtku Atlantic najcjelovitiji je manifest nove glazbe; jazz više nikada neće biti isti. »Harmonijski« i »free«-glazbenici sukobili su se poput dvije armije, iako slušatelji, koji nisu glazbenici, u stvari mogu pratiti Ornetteovu melodijsku liniju i logiku bez većih poteškoća, pa će se zapitati zašto je podignuto toliko prašine. Skladbe poput **Lonely Woman** ili **Peace (The Shape Of Jazz To Come)** toliko su lijepe da će općiniti i najnesklonijeg slušatelja, iako će skladateljev ton izazvati poneku sumnjičavu reakciju. Neobično izražajan i intonacijski skokovit, čime postiže drečave zvučne efekte, Ornetteov alt vrluda između tjeskobe i egzaltiranosti.

Atlanticova serija od 1959. do 1961. pokazuje raspon mogućih pristupa u okviru nove glazbe. Izvedbe poput **Ramblin' (Change Of The Century)** odišu ugođajem tradicionalnog teksaškog bluesa. Naslovna tema, poput **Kaleidoscopea (This Is Our Music),** brza je i silovita, a tonalitet se mijenja prema zahtjevima emocije. **Beauty Is A Rare Thing (This Is Our Music)** vrlo je opsežna skladba, a njena se zbunjujuća ljepota stvara, raspada i ponovno stvara dok četvorica glazbenika razvlače motive. Umjereno brzi brojevi poput **C & D (Ornette!), Congeniality (The Shape Of Jazz To Come), Monk And The Nun (Twins)** i **The Fifth Of Beethoven (The Art Of The Improvisers)** ujedno su i najtipičniji.

Na većini tih albuma sviraju Ornette, Don Cherry na »džepnoj« trubi, Charlie Haden na basu i Ed Blackwell ili Billy Higgins na bubnjevima – postava od koje lider nikada nije pronašao bolju. Bas Scotta La Fara **(Ornette!),** iako iznenađujuće inovativan, težio je ukrasima više negoli je glazba to zahtijevala, a nedostajalo mu je nesebičnosti i intuitivnosti Hadenova muziciranja. Ornette je prešao na tenor-saksofon **(Ornette On Tenor)** jer, prema njegovoj polemičkoj tvrdnji »najbolji iskazi Crnaca i njihove duše bili su na tenor-saksofonu«. Album je rezultirao izvrsnom glazbom: **Cross Breeding,** besprijekorno simetričan i logičan solo, suprotstavlja se kontrapunktnoj izvedbi **Mapa.** Grupa prvoklasno muzicira.

Ornette (Atlantic): album sa Scottom La Farom na basu.

No, najsmioniji je eksperiment došao s albumom **Free Jazz,** na kojemu nastupaju dva kvarteta: Ornetteov stalni kvartet koji su pojačali Eric Dolphy, Freddie Hubbard, La Faro, Higgins i Blackwell. Svaki glazbenik solira uz pratnju kolektivnog free-muziciranja koje se ravna isključivo po osjetljivom reagiranju na struju inventivnosti. Nema tema, ništa nije uvježbano, a kaos se izbjegava uglavnom zahvaljujući velikoj okretnosti liderova muziciranja. Riječ je o klasičnom albumu koji je utjecao na Coltraneov eksperiment »Ascension« i inspirirao niz pretežno nesuvislih imitatora.

Godine 1962. Ornette je snimao s novim triom – David Izenzon, bas, Charles Moffett, bubnjevi **(Town Hall);** taj album sadrži i primjer sasvim novog usmjerenja, skladbu za gudački ansambl **Dedication To Poets And Writers.** Slijedeće dvije

Ornette Coleman, revolucionarni alt-saksofonist koji je promijenio lice jazz-improvizacije.

godine proveo je polupovučen u svom njujorškom studiju, gdje je komponirao i usavršavao se na dva nova instrumenta, trubi i violini. Početkom 1965. vratio se javnim izvedbama sa svojim triom, nastupivši najprije u klubu Village Vanguard, a zatim u Velikoj Britaniji gdje je održao legendarni koncert u Fairfield Hallu **(An Evening With Ornette Coleman).**

Započevši jednom skladbom za duhački kvintet, Ornette je nastavio otkrivanjem svoje koncepcije sviranja trube i violine **(Falling Stars);** oba je instrumenta koristio nekonvencionalno, daleko efikasnije u svrhu zvučnog koloriranja negoli kao glazbala u klasičnom smislu. Njegov alt-saksofon ostao je nepromijenjen i jedinstven. Izenzon se pokazao majstorom sviranja basa s gudalom i značajnim inovatorom, a Moffett – liderov prijatelj iz Fort Wortha – najkonvencionalnijim bubnjarem s kojim je Ornette ikada surađivao.

Iste su godine objavljena dva koncertna albuma trija za tvrtku Blue Note **(At The Golden Circle),** snimljena u Stockholmu. Familijarna, umjereno brza tempa skladbi **Antiques, Dee Dee** i **Faces And Places** pokazuju dobro poznati »teturav« swing i plodne melodijske zamisli. Narudžba za filmsku glazbu **(Chappaqua Suite)** rezultirala je dvostrukim albumom, no glazba je ocijenjena kao isuviše nametljiva, pa nije ni iskorištena. Trio je tada proširen tenoristom Pharoahom Sandersom te jedanaestoricom limenih i drvenih duhača i gudača, a Ornette cijelo vrijeme svira uz ekonomično napisanu pratnju.

Polemike je izazvala i Ornetteova odluka da za bubnjara grupe angažira svog desetogodišnjeg sina Ornettea Dernada **(The Empty Foxhole, Ornette At 12** i **Crisis).** Liderova suradnja s Coltraneovim bubnjarem Elvinom Jonesom **(New York Is Now** i **Love Call)** pokazala je dobre rezultate, ali po cijenu Elvinova uobičajenog stila. U to doba Ornette je u tenor-saksofonistu Deweyju Redmanu pronašao još jednog duhača-solista; riječ je također o glazbeniku iz Fort Wortha koji je prožet blues-tradicijom i vjeran polupromumljanim i poluodsviranim tonovima. Na jednom albumu iz 1969 **(Crisis)** ponovno se pojavljuje Don Cherry, a vrhunac ploče prekrasna je Hadenova skladba **Song For Che.**

Poput Cecila Taylora, Ornette Coleman pionir je free-glazbe. Njegov je utjecaj nesagledív. On ostaje jedan od rijetkih improvizatora koji su dovoljno maštoviti da izađu na kraj sa širokim prostranstvima melodijske slobode.

Diskografija:

Something Else (Contemporary/Contemporary)
Tomorrow Is The Question (Contemporary/Contemporary)
The Shape Of Jazz To Come (Atlantic/Atlantic)

At The »Golden Circle« Stockholm (Blue Note): klasična snimka.

This Is Our Music (Atlantic/Atlantic)
Change Of The Century (Atlantic/Atlantic)
Ornette! (Atlantic/Atlantic)
Art Of The Improvisers (Atlantic/Atlantic)
Ornette On Tenor (Atlantic/Atlantic)
Free Jazz (Atlantic/Atlantic)
Twins (Atlantic/Atlantic)
Town Hall (ESP/ESP)
An Evening With Ornette Coleman/Ornette Coleman In Europe (Polydor/—)
At The Golden Circle (Blue Note/Blue Note)
Chappaqua Suite (Columbia/CBS)

Chappaqua Suite (CBS): glazba za film »Chappaqua« koja nikada nije iskorištena.

The Empty Foxhole
(Blue Note/Blue Note)
Ornette At 12 (Impulse/Impulse)
Crisis (Impulse/Impulse)
New York Is Now
(Blue Note/Blue Note)
Love Call
(Blue Note/Blue Note)
Charlie Haden, Closeness
(A&M/A&M)

Lee Collins

Lee Collins (rođen 1901. u New Orleansu) bio je tipičan trubač New Orleans stila: žestok, s karakterističnim vibratom, dobar solist i izvrstan glazbenik u okviru grupe. Formirao se pod utjecajem Bunka Johnsona (→) i Louisa Armstronga (→). I njegov je otac bio trubač, pa je podučavao sina. Prvi je profesionalni nastup (kao 18-godišnjak) imao u jednom klubu u New Orleansu. Osnovao je sastav s basistom Georgeom »Pops« Fosterom. Svirao je s Columbia Bandom, Young Tuxedo Orchestra, Papa Celestinom i drugima. Tri godine proveo je s bubnjarem Zuttyjem Singletonom (→) (1919–1922). Nastupao je s vlastitim sastavom (1923). Godine 1924. u Chicagu se pridružio Kingu Oliveru (→); iste godine pojavljuje se na ploči s Jelly Roll Mortonom (→). Kada je bio član Mortonove grupe Kings of Jazz **(Jelly Roll Morton** 1923/24), Collins je u temama poput **Fish Tail Blues** i, naročito, **Weary Blues,** pokazao da uvažava Mortonov pristup kolektivnoj improvizaciji i odnose u okviru grupe. Solo na **Weary Bluesu** autentično je prodoran.

Vratio se u New Orleans, gdje se pojavljivao s vlastitim i tuđim ansamblima; nastupao je u reviji prof. Shermana Cooka, a s tenoristom Davidom Jonesom vodio je grupu Jones & Collins Astoria Eight, koja je 1929. snimala za tvrtku Victor **(New Orleans, Vol 3).** Četiri njene snimke odavno se već smatraju klasičnim primjerima New Orleans jazza: kolektivno muziciranje vrlo je precizno, a Collinsova truba sigurno vodi liniju solista koju sačinjavaju Jones i Theodore Purnell (saksofoni) i Sidney Arodin (klarinet). **Astoria Strut** i **Damp Weather** vjerojatno su najbolja diskografska ostvarenja grupe Hot Eight. Godine 1930. Collins je u New Yorku svirao s Luisom Russellom (→), a zatim u Chicagu s Daveom Peytonom (u Chicagu je surađivao i s brojnim drugim sastavima).

Osnovao je vlastitu koncertnu skupinu, a zatim je nastupio na drugom angažmanu u Calumet Cityju. Godine 1939. ponovno se vratio u Chicago. Kasnije je nastupao s Kidom Oryjem (→) i Artom Hodesom (→). Mezz Mezzrow pozvao ga je 1951. da se priključi njegovom ansamblu na evropskoj turneji, ali se Collins zbog bolesti morao vratiti kući. U Francuskoj je snimao s Mezzrowom **(Mezz Mezzrow & His Orchestra*** i **Mezz Mezzrow & His Orchestra*),** iako nijedna od tih ploča ne predstavlja Collinsa u naročitom izdanju. Godine 1953. nastupao je s klaviristom Joeom Sullivanom (→). Potkraj 1954. nastupao je s Mezzrowom, no ponovno se razbolio i morao vratiti kući. Preživio je kap, zatim je dobio kroničnu emfizemu što mu je onemogućilo da svira u posljednjim godinama života. Umro je 1960.

Diskografija:
Various, New Orleans, Vol 3
(RCA Victor – Francuska)
Jelly Roll Morton 1923/24
(Milestone)
***Mezz Mezzrow & His Orchestra** (Vogue – Francuska)
***Mezz Mezzrow & His Orchestra** (—/Vogue)
*Različite LP-ploče

Alice Coltrane

Alice Coltrane (rođena 1937), druga supruga istaknutog tenor-saksofonista, zamijenila je u siječnju 1966. McCoy Tynera u grupi Johna Coltranea i u njoj se zadržala sve do Coltraneove smrti, 1967. Coltrane je za nju rekao da »stalno osjeća prave boje, prave teksture zvukova akorda«. Njen pristup, poput pristupa novog bubnjara Rashieda Alija, težio je slobodnijim, razvučenijim idejama, a promjene što su ih unijeli novopridošli članovi mogu se čuti u jednoj od verzija skladbe **My Favourite Things (Coltrane Live At The Village Vanguard Again).** Izdanja nekih snimki njenog pokojnog supruga pokazuju da se Alice zanimala indijskim zvukovima **(Infinity),** a njen kasniji opus obilježen je istočnjačkim religioznim ugođajem. Majstor na orguljama, harfi i klaviru, Alice Coltrane vjerna je u svojoj glazbi valovitim, transcendentalnim teksturama.

Diskografija:
John Coltrane, Coltrane Live At The Village Vanguard Again
(Impulse/Impulse)
John Coltrane, Concert In Japan (Impulse/Impulse)
McCoy Tyner, Extensions
(Blue Note/Blue Note)
A Monastic Trio
(Impulse/Impulse)
Journey In Satchidananda
(Impulse/Impulse)
Lord Of Lords (Impulse/Impulse)
Ptah The El Daoud
(Impulse/Impulse)
World Galaxy (Impulse/Impulse)

John Coltrane

John Coltrane, svetac-zaštitnik suvremenih tenor-saksofonista. Zaslužan i za popularnost sopran-saksofona.

Tenorist John Coltrane rođen je 1926. u Sjevernoj Carolini, a u trenutku smrti, 1967, bio je jednom od presudnih prijelaznih ličnosti između pedesetih godina i avangarde. Započevši u rhythm-and-blues skupinama, Coltrane se početkom pedesetih godina pridružio Dizzyju Gillespieju, a 1955. klasičnom kvintetu Milesa Davisa. U Coltraneovu se muziciranju s Davisom pokazao utjecaj Dextera Gordona, s nedosljednim pasažama i naglim bljeskovima snage i originalnosti. Skladba **Round Midnight** daje prvi uvid u njegovu emocionalnu snagu **(Miles Davis, Tallest Trees).** U osamnaest mjeseci, koliko je svirao s Milesom, izgrađivao je svoj stil, pokušavajući, kako je kasnije objašnjavao Wayneu Shorteru, »započeti u sredini rečenice i nastaviti u oba smjera istodobno«. U stvari, rezultat je bila provala *arpeggia* i šesnaestinki koje su se izdizale iz dionice. Opsjedala ga je harmonija, pa se njegov odlazak u grupu Theloniousa Monka, 1957, doimao nužnim korakom. Monkovi harmonijski nazori bili su posvema originalni i Coltrane je naučio kako da poletno svira u teturavom ritmu **Monk's Mooda** i u drmusavim, nemirnim promjenama u skladbi **Nutty (Thelonious Monk & John Coltrane).**

Nakon suradnje s majstorima be-bopa – Milesom, Dizzyjem i Monkom – Coltrane je nastavio vlastitim putem. Njegove su najbolje izvedbe **Good Bait, Lush Life** i **Traneing In (More Lasting Than Bronze** i **John Coltrane).** Susret s inovatorom Cecilom Taylorom **(Coltrane Time)** pokazuje da, iako je izbjegavao ograničenja hard-bopa, Coltrane nije zaobilazio harmonijski kompleks poput Taylora ili Ornettea Colemana. Miles Davis, koji je također težio slobodnijim strukturama, javio se modalnom beskonačnošću indijske glazbe **(Kind Of Blue),** a melodijsku slobodu te snimke Coltrane je shvatio kao vrlo blisku svojim istraživanjima.

Godine 1959. postigao je prvu pravu zrelost sa dva klasična albuma. Njegov ton sačuvao je snagu u rasponu od tri oktave, ali i dovoljno fleksibilnosti da izađe na kraj s delikatnošću teme **Naima** ili sa strmoglavom žestinom skladbe **Mr P. C. (Giant Steps).** Njegovo je muziciranje obogaćeno novom ozbiljnošću i disciplinom, a na **Harmonique (Coltrane Jazz)** primjećuju se počeci njegove opsjednutosti međutonovima. Coltraneov sopran-saksofon pojavio se u skladbi s kojom se on uvijek identificira, u lirski dopadljivoj **My Favorite Things,** što je izazvalo plimu zanimanja za taj instrument. No, važnijim se pokazalo osnivanje izvanrednog kvarteta: McCoy Tyner, klavir, Jimmy Garrison, bas i Elvin Jones, bubnjevi. Tynerova čvrstoća i višeslojnost harmonijske teksture, njegova sposobnost da održi repetitivne figure koje će liderova »iskliznuća« vratiti u harmonijski red; Garrisonova stabilnost i timski rad; Jonesovi višesmjerni ritmovi koji su Coltraneu osiguravali niz polazišta. Između 4/4 mjere činele, žestokih međuritmova i teškog, hipnotičkog pulsa tenor-saksofona, publika je trebala pronaći nov odnos prema glazbi. Snimajući za tvrtku Impulse, kvartet je realizirao niz napornih i nadahnutih albuma.

Kritičari koji su pozdravili **Giant Steps** mahom su osudili maratonske izvedbe poput nezaobilazne **Chasin' The Trane (Live At The Village Vanguard),** ali su promijenili mišljenje kod religioznog dijela iz četiri stavka, **A Love Supreme,** koje je postalo novom prekretnicom.

Između 1960. i 1965. Coltrane je ostvario klasične izvedbe kao **Blues Minor (Africa Brass), Transition (Transition)** i **Out Of This World (Coltrane),** snažno je i profinjeno interpretirao niz standarda **(Ballads)** i uspješno je, na koncertima i pločama, surađivao s Ericom Dolphyjem.

Coltrane je zatim potražio nov poticaj u mladim avangardnim glazbenicima.. Fasciniran **Free Jazz** eksperimentom Ornettea Colemana, istraživao je mogućnosti free-ansambla, pa su kvartet pojačali Archie Shepp, Pharoah Sanders, John Tchicai, Marion Brown, Freddie Hubbard, Dewey Johnson i Art Davis **(Ascension).** Slojevita, bijesna glazba nužno je zahtijevala

ležernijeg bubnjara od Elvina Jonesa. Coltrane je u grupu uveo tenorista Pharoaha Sandersa, privučen njegovim grčevitim, visokoenergičnim muziciranjem, a dodao je i pokretnog, lepršavog bubnjara Rashieda Alija. Slijedeća faza ima svojih vrhunaca ali i zbunjujućih trenutaka. Na vjerojatno najboljem albumu **(Meditations)** dva tenorista usmjeruju glazbu do emocionalnog vrhunca uz pratnju uzbuđujućeg ritma, a pritom izbjegavaju kaos. Izvedba poput **Naime (Live At The Village Vanguard Again)** izuzetno je simetrična. Odlaskom Tynera i Jonesa, te dolaskom njihovih zamjena, Alice Coltrane i Rashieda Alija, Coltrane je ponovno »zakuhao stvar« i to se eksperimentalno razdoblje okončalo tek njegovom smrću. S onu stranu grupnog koncepta, Coltrane se raspoznaje uzvišenošću svoga tona, bjelodano predstavljenom na albumu dueta s Alijem **(Interstellar Space)** i u temi **Offering** s njegova posljednjeg albuma **Expression.** Kao i u slučaju Sonnyja Rollinsa njegov je utjecaj na jazz ogroman, a niz albuma objavljeno je nakon Coltraneove smrti. Miran, introspektivan i skroman, život Johna Coltranea bio je, čini se, u potpunosti predan glazbeno-duhovnim istraživanjima.

Concert In Japan (Impulse): Coltrane i Pharoah, 1966.

Coltrane (Impulse): »posljednji tango« najviše oponašanog saksofona post-bopa – a zbog raspadanja zubnog mesa i najbolnijeg.

Diskografija:
Miles Davis, Tallest Trees (Prestige/Prestige)
Thelonious Monk & John Coltrane (Milestone/Milestone)
More Lasting Than Bronze (Prestige/Prestige)
John Coltrane (Prestige/Prestige)
Black Pearls (Prestige/Prestige)
Blue Train (Blue Note/Blue Note)
Paul Chambers & John Coltrane (Blue Note/Blue Note)
Coltrane Time (United Artists)
Miles Davis, Kind Of Blue (Columbia/CBS)
Giant Steps (Atlantic/Atlantic)
Coltrane Jazz (Atlantic/Atlantic)
Don Cherry & John Coltrane, The Avant Garde (Atlantic/Atlantic)
My Favorite Things (Atlantic/Atlantic)
Live At The Village Vanguard (Impulse/Impulse)
Live At Birdland (Impulse/Impulse)
Crescent (Impulse/Impulse)
Coltrane (Impulse/Impulse)
Africa Brass (Impulse/Impulse)
Transition (Impulse/Impulse)
Sun Ship (Impulse/Impulse)
Ballads/The Gentle Side Of John Coltrane (Impulse/Impulse)
A Love Supreme (Impulse/Impulse)
Ascension (Impulse/Impulse)
Meditations (Impulse/Impulse)
Live In Seattle (Impulse/Impulse)
Concert In Japan (Impulse/Impulse)
Live At The Village Vanguard Again (Impulse/Impulse)
Interstellar Space (Impulse/Impulse)
Expression (Impulse/Impulse)
Om (Impulse/Impulse)
Kulu Se Mama (Impulse/Impulse)
Cosmic Music (Impulse/Impulse)

Coltrane Live At The Village Vanguard Again! (Impulse).

Eddie Condon

Albert Edwin Condon (rođen 1905. u Goodlandu) bio je idealan džezist po mjeri holivudskog reklamnog agenta: sklon piću, duhovit, pričljiv, karakteran... u stvari, Condon je bio sve to i još mnogo više; živa legenda u većem dijelu svojih 69 godina, čiji se glazbeni utjecaj više osjećao, negoli čuo. Bio je natprosječno talentiran ritam-gitarist i bendžoist čije je propulzivno muziciranje obogatilo mnogu ritam-sekciju. Nikada istaknut solist (pa čak ni glazbenik zanemarljiva značenja, u solističkom smislu), Condon je prvenstveno bio važan kao organizator, impresario, animator, producent i neumoran protagonist »bijele škole« dixielanda.

Žilav čovječuljak koji je sam naučio svirati najprije ukulele, a zatim bendžo i gitaru, Condon je u svojim tinejdžerskim godinama radio kao poluprofesionalac, a prije negoli je navršio dvadesetu svirao je s priznatim velikanom poput Bixa Beiderbeckea (→). Udružio se s tzv. »Austin High School Gangom« (Krupa (→), Freeman (→), Teschemacher (→) i upravo je s tim i drugim čikaškim glazbenicima (uz Reda McKenzieja, vokal, kazu) u prosincu 1927. realizirao prve snimke grupe McKenzie & Condon's Chicagoans, **That Toddlin' Town – Chicago: 1926–28**, četiri naslova koji će postaviti standard i stil budućeg »Chicago jazza«. Daljnji primjeri: snimke iz iduće godine u kojima su sudjelovali Miff Mole (→) & His Little Molers, Eddie Condon's Quartet i Condonovi Footwarmersi **(That Toddlin' Town – Chicago: 1926–28).**

U slijedećih nekoliko godina Condon je snimao s impresivnim brojem istaknutih jazz-glazbenika, uključujući Jacka Teagardena (→) **(Jack Teagarden: »Prince Of The Bone«)**, Louisa Armstronga (→) **(V.S.O.P.: Very Special Old Phonography, 1928–1930, Vols 5 & 6)**, grupu Mound City Blue Blowers Reda McKenzieja **(Recordings Made Between 1930 & 1941).** Kao bendžoist sudjelovao je i na glasovitom snimanju iz 1932. pod formalnim vodstvom prosječnog Billyja Banksa **(Billy Banks & His Rhythm-makers)**, a Bud Freeman upravo je s Condonovim orkestrom snimio svoj napoznatiji solo, **The Eel (Home Cooking).**

Freeman i Condon nastavili su prisno surađivati sve do Condonove smrti. Godinama su bezbroj puta

Condon A La Carte (Ace of Hearts).

zajedno nastupali u klubovima i na koncertima, a često su i snimali: ili je Condon svirao u Freemanovim sastavima **(Chicagoans In New York)**, ili je tenorist bio Condonov gost **(Chicago & All That Jazz).**

Nakon ozbiljnog oboljenja želuca Condon je 1936. vodio odličan mali sastav s klarinetistom i saksofonistom Joeom Marsalom (→). Nakon angažmana u New Yorku, posebno u carstvu dixielanda, u klubu Nick's, Condon je svirao u Summa Cum Laude Orchestra Bobbyja Hacketta (→) i Buda Freemana **(Chicago Styled)**, a zatim ponovno s Hackettom i Marsalom. Godine 1942. organizirao je prvi jam session pred televizijskim kamerama. U tom razdoblju Condon je, kao vrlo društvena osoba, pokrenuo seriju koncertnih jam sessiona u njujorškom Town Hallu, uključivši u njih veći broj eminentnih jazz-glazbenika – uglavnom svojih višegodišnjih sudionika.

Condonovi koncerti u Town Hallu **(The Eddie Condon Concerts, Town Hall 1944–45: Featuring Pee Wee Russell** i **Eddie Condon Town Hall Concerts With Lee Wiley)** znatno su pridonijeli oživljavanju zanimanja za tradicionalnije jazz-oblike u toku četrdesetih godina, a rezultirali su i obiljem dobre glazbe. Prethodili su i studijskim jam session snimkama koje je Condon organizirao pedesetih godina **(The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon)**, iako su se slična snimanja održavala i potkraj tridesetih – početkom četrdesetih godina **(Jammin' At Condon's** i **The Roaring Twenties);** na svim terminima izmjenjivale su se različite postave omiljenih Condonovih glazbenika, a vrijednost glazbe varirala je od blijede, pa čak i površno odsvirane do sigurne, ležerne i briljantne. Koliko je slaba mogla biti ta glazba bjelodano se zapaža na neprimjereno nazvanom albumu **Jazz As It Should Be Played** (»Jazz kakav bi trebalo svirati«).

Godine 1945. pokrenuo je u Greenwich Villageu jazz-klub koji je potrajao dvanaest godina. Trinaest godina kasnije klub je preseljen na drugo mjesto. Condonova autobiografija *We Called It Music* (koju je napisao s Thomasom Sugrueom) objavljena je 1948, iste godine kada je započela serija njegovih televizijskih emisija. Godine 1967. s vlastitim je sastavom nastupio u Velikoj Britaniji; godine 1964. posjetio je Japan i Australiju. Podvrgao se dvjema teškim operacijama (1964. i 1965); smanjio je broj nastupa u svome klubu, koji je zatvoren 1967. No, 1970. svirao je u sastavu koji su zajednički vodili Roy Eldridge (→) i

Eddie Condon's World of Jazz (CBS) – Condon i prijatelji . . .

Kai Winding. Posljednja Condonova snimka vjerojatno je ona iz 1972 **(Jazz At The New School)** koja je pokazala da je Condon još vjerovao u ono što su on i drugovi davno ranije ispisali kao udžbenik dixielanda.

Puna lista glazbenika koji su surađivali s Condonom (umro je 1973) vrlo je opsežna, ali osim već spomenutih, valja navesti i slijedeće: Sidney Bechet (→), Wild Bill Davison (→), Cutty Cutshall, Lou McGarity, Bob Wilber (→), Joe Bushkin, Gene Schroeder, Rex Stewart (→), Vic Dickenson (→), Edmond Hall (→), Peanuts Hucko, George Wettling (→), Billy Butterfield (→), Jess Stacy (→), Joe Sullivan (→), Max Kaminsky (→) i Brad Gowans.

Osim već spomenute autobiografije, knjiga *Eddie Condon's Scrapbook of Jazz* (autora Eddieja Condona i Hanka O'Neala) može privući svakoga tko je makar i površno zainteresiran za život i glazbu Eddieja Condona i njegovih brojnih glazbenih suradnika.

Diskografija:
Various, That Toddlin' Town – Chicago (1926–1928) (—/Parlophone)
Jack Teagarden, Vol 1, 2 (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), 1928–1930, Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1931 (CBS – Francuska)
Billy Banks & His Rhythm-makers (—/CBS – Realm)
Bud Freeman, Home Cooking (Tax – Švedska)
Bud Freeman, Chicago Styled (Swaggie – Australija)
Various, Trombone Scene (—/London)
Various, Great Swing Jam Sessions, Vol 1 (—/Saga)
Various, Chicago Jazz (Decca/Coral)
Eddie Condon, Condon A La Carte (Commodore/Ace of Hearts)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (—/Ace of Hearts)
Bud Freeman, Chicagoans In New York (Dawn Club/—)
Various, The Davison-Brunis Sessions, Vols 1, 3 (—/London)
The Eddie Condon Concerts, Town Hall 1944–45, Vols 1, 2 (Chiaroscuro—/)
Eddie Condon & His All Stars, Vols 1–18 (Jazum/—)
Jack Teagarden, Big T's Jazz (—/Ace of Hearts)
Eddie Condon, We Called It Music (—/Ace of Hearts)
Eddie Condon, The Golden Days Of Jazz (CBS/CBS)
Various, Chicago & All That Jazz! (—/Verve)
Eddie Condon, Dixieland Dance Party (—/Rediffusion)
Eddie Condon's World Of Jazz (CBS – Nizozemska)

Chick Corea

Otac klavirista Chicka Coreae (rođenog 1941. u Bostonu) Bio je jazz-glazbenik; Chick je na početku bio pod utjecajem Buda Powella i Horacea Silvera, a klasična naobrazba ostavila je tragove Stravinskog, Ravela, Debussyja i Bartoka. Corea je svirao s Blue Mitchellom, Herbiejem Mannom i Stanom Getzom **(Sweet Rain),** napisavši za tu ploču kompleksnu temu **Litha** i dopadljiv valcer **Windows,** dok je svojom primjerenom pratnjom »izmamio« neka od ponajboljih Getzovih ostvarenja. U razdoblju suradnje s Milesom Davisom, za trubačeva prijelaza u jazz-rock, Corea je svirao klavijature s Joeom Zawinulom **(In A Silent Way, Bitches Brew** i **Big Fun),** iako raniji album **Filles de Kilimanjaro** pruža jasniju sliku o njegovu muziciranju.

Za Coreino sviranje s kraja šezdesetih godina – dinamično i energično – karakterističan je album s trubačem Woodyjem Shawom i saksofonistom Joeom Farrellom **(Tones For Joan's Bones),** koji obogaćuje ustalasano bubnjanje Joea Chambersa. Osnivanje grupe Circle (1970) s multiinstrumentalistom Anthonyjem Braxtonom, basistom Daveom Hollandom i bubnjarem Barryjem Altschulom označilo je promjenu Coreina usmjerenja. Slobodne međuigre postaju najvažnijim obilježjem te grupe: od poletne verzije teme **Nefertiti** – koja je mnogo žešća i ležernija negoli Milesova – do disonantnog klavira u duetu s ekstremnim Braxtonovim visinama u skladbi **Duet (Circle, Paris Concert).** Grupa se rasformirala 1971, kada ju je napustio Corea – »osjećao sam se ograničenim i sputanim, a na sceni sam bio istraživač pod prinudom«. Corea je zatim snimio dva albuma solo-klavira za tvrtku ECM **(Piano Improvisations).** Nježna i introspektivna, ta se glazba znatno oslanja na klasiku; svaka je skladba sitničavo iskonstruirana, od Monkova standarda **Trinkle Tinkle,** do osam impresionističkih vinjeta pod nazivom **Where Are You Now.**

Na prvom albumu nove Coreine grupe **Return To Forever** nastupali su Joe Farrell, saksofoni i flaute, Stanley Clarke, bas, Airto Moreira, udaraljke i brazilska pjevačica Flora Purim. S Coreom na električnom klaviru i povratkom na naglašeniji ritam, grupa je zastupala komornu verziju jazz-rocka i postala neobično popularna. Na slijedećim albumima **(Light As A Feather, Hymn To The 7th Galaxy, No Mystery, Where Have I Known You Before** i **Romantic Warrior)** dolazilo je do personalnih promjena u kojima su Corea i Clarke ostali stalnim članovima, dok je gitarist Al Di Meola zamijenio Joea Farrella. Jedna od supergrupa »fusion«-glazbe, grupa Return To Forever pazila je da ne iznevjeri očekivanja svoje publike, a Corea je u intervjuima naglašavao važnost »komuniciranja«. Kao scijentist on vjeruje da glazba ima stanovitu misiju i inspirira se poezijom Nevillea Pottera **(Where Have I Known You Before).**

Klavirist Chick Corea čija se karijera kretala od avangarde do masovne prihvaćenosti. Predani scijentist.

Diskografija:
Stan Getz, Sweet Rain (Verve/Verve)
Miles Davis:
In A Silent Way (Columbia/CBS)
Bitches Brew (Columbia/CBS)
Big Fun (Columbia/CBS)
Filles De Kilimanjaro (Columbia/CBS)
Tones For Joan's Bones (Atlantic/Atlantic)
Circkling In (Blue Note/Blue Note)
Circle, Paris Concert (ECM/ECM)
Piano Improvisations, Vols 1 & 2 (ECM/ECM)
Return To Forever (ECM/ECM)
Light As A Feather (Polydor/Polydor)
Hymn To The 7th Galaxy (Polydor/Polydor)
No Mystery (Polydor/Polydor)
Where Have I Known You Before (Polydor/Polydor)
Romantic Warrior (Columbia/CBS)

Curtis Counce

Basist Curtis Counce rođen je 1926. u Kansas Cityju, a prvi put je snimao 1946. s Lesterom Youngom, nakon čega je surađivao sa Shortyjem Rogersom i Stanom Kentonom. Godine 1956. osnovao je kvintet koji je potrajao godinu dana i s kojim se najviše proslavio. Grupa Curtisa Councea bila je tada vjerojatno najzrelija i najmaštovitija grupa Zapadne obale, a njena četiri albuma, **Landslide, Counceltation, Carl's Blues** i **Exploring The Future** nisu zastarjela poput većine zbunjujuće eksperimentalne glazbe toga područja. Tenorist Harold Land, trubač Jack Sheldon, klavirist Carl Perkins i bubnjar Frank Butler pojavljivali su se zajedno s liderom, kao autori glazbe, a zajednički su stvorili profil koji se mogao mjeriti sa svakim malim sastavom pomodnije Istočne obale. Potcijenjeni u svoje vrijeme, a naročito bubnjar Frank Butler čija je tehnika predstavljena u skladbama kao **A Fifth For Frank (Landslide)** i **The Butler Did It (Carl's Blues),** članovi grupe, s izuzetkom Harolda Landa, nisu se dalje afirmirali.

Diskografija:
Landslide (Contemporary/Contemporary)
Counceltation (Contemporary/Contemporary)
Carl's Blues (Contemporary/Contemporary)
Exploring The Future (Dooto/—)

Ida Cox

Ida Cox (rođena 1889. u Knoxvilleu, Tennessee) bila je ne samo jedna od najuspješnijih, već i jedna od najboljih blues-pjevačica. Kao djevojčica pjevala je u lokalnom meto-

Exploring The Future (Dooto): Curtis Counce pravi veliki korak u korist Zapadne obale.

distićkom zboru. Pobjegla je od kuće da bi nastupala s grupom Rabbit Foot Minstrels F. S. Wolcotta, a na sceni se prvi put pojavila u četrnaestoj godini. Postala je solistica i pjevala blues, te varijetetske i vašarske pjesme. Prvi put je snimala u lipnju 1923 – čak prije Ma Rainey (→).

Njene prve snimke (za tvrtku Paramount) bile su **Any Woman's Blues, 'Bama Bound Blues** i **Lovin' Is The Thing I'm Wild About (Ida Cox, Vol 1).** Isključivo uz pratnju klaviristice Lovie Austin, Coxova je na tom prvom snimanju pokazala da posjeduje bogat i vrlo izražajan glas (naročito na **Any Woman's Bluesu)** koji je duboko prožet bluesom i obilježen njenim varijetetskim iskustvom **(Lovin').** Lovie Austin znatno će pridonijeti jedinstvenoj kvaliteti snimki Ide Cox, ilustrativnih za blues-pjevanje u najboljem izdanju. Na **Bear-Mash Bluesu,** snimljenom u prosincu 1923 **(Ida Cox, Vol 2),** njeno pjevanje obilježeno je vrhunskim osjećajem, s dopadljivom pratnjom klavirista Jesseja Crumpa. Također orguljaš, plesač i skladatelj (s Coxovom je napisao **Bear-Mash Blues),** Crump je 1927. postao njenim suprugom. **Graveyard Dream Blues,** nastao na drugom snimanju Ide Cox **(Ida Cox, Vol 2)** valja smatrati jednom od njenih najboljih

Ida Cox, Volume 1 (Fountain) – 16 klasičnih blues-snimki.

izvedbi, čak i prema visokim standardima što ih je uvijek postavljala; to je snažan, uzbudljiv, pravi blues koji je napisala sama Coxova i koji je primjereno izveden. Osim Lovie Austin pratnju daju klarinetist Jimmy O'Bryant i kornetist Tommy Ladnier, a ona je, kolektivno i pojedinačno, besprijekorna. Kao voda njezinih Blues Serenadersa, te kao solistica, Austinova je, uz Ladniera i O'Bryanta, postala sastavnim dijelom snimki Ide Cox. Istaknuti gost bio je Johnny Dodds (→), zamjena za O'Bryanta na jednom snimanju iz kolovoza 1924 **(Ida Cox, Vol 2)** koje je rezultiralo prekrasnim blues-pjevanjem i muziciranjem – o čemu svjedoče skladbe **Wild Women Don't Have The Blues** i **Worried In Mind Blues.** Dodds, iako u podređenijoj ulozi nego inače, u ovom je kontekstu karakteristično neodoljiv. Uzvišena izvedba **Blues Ain't Nothin' Else But!,** s nepoznatom pratnjom **(Ida Cox, Vol 2)** još je jedan izvanredan primjer umjetnosti Ide Cox.

Potkraj dvadesetih godina organizirala je putujuću predstavu *Raisin' Cain* koja je potrajala i tridesetih godina. Nakon toga nastupala je s trupom Darktown Scandals. Godine 1939. snimala je u Carnegie Hallu **(John Hammond's Spirituals To Swing)** impresivno izvodeći skladbu **Four Day Creep** uz pratnju Dickyja Wellsa (→), Jamesa P. Johnsona (→), Lestera Younga (→), Bucka Claytona (→) i drugih. Iste je godine snimala uz jednako snažnu pratnju Hot Lips Pagea (→), Lionela Hamptona (→), Eda Halla (→), J. C. Higginbothama (→) i ostalih. **Hard Time Blues** odlično predstavlja kvalitet glazbe s toga snimanja **(Hard Time Blues).** Pedesetih godina redovito je nastupala, iako joj je karijera privremeno bila prekinuta zbog srčanog udara. Povukla se u svoj rodni grad, u kojemu je 1967. preminula.

Diskografski *comeback* ostvarila je 1961, dokazavši da je zadržala dio nekadašnje snage. Džezistička *all stars* postava uključivala je Colemana Hawkinsa (→), Roya Eldridgea (→), Jo Jonesa (→) i Sammyja Pricea (→). Na tom albumu za tvrtku Riverside **(Blues For Rampart Street)** zadržala je nešto od karizmatičnosti prošlih dana, naročito na snimkama **Mama Goes Where Papa Goes, Hard Time Blues** i **Wild Women Don't Have The Blues.** Pokazalo se da joj je intonacija i artikulacija često nesigurna, no njen je glas čak i u tim godinama bio prilično dobro sačuvan.

Diskografija:
Ida Cox, Vols 1, 2 (—/Fountain)
King Oliver Plays The Blues (Riverside/London)
Ida Cox, Blues Ain't Nothin' Else But (Milestone/—)
Ida Cox, Blues For Rampart Street (Riverside/Riverside)
Various, Ma Rainey & The Classic Blues Singers (CBS)
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Ida Cox, Hard Time Blues (—/Fontana)

Jimmy Crawford

James Strickland »Jimmy« Crawford (rođen 1910. u Memphisu, Tennessee) uvijek će se najviše spominjati u vezi s Jimmiejem Lunceforđom (→), tj. s početnim godinama i vrhuncem stvaralačkog i komercijalnog uspjeha njegova orkestra (1933 – 1940). Poletno Crawfordovo bubnjanje, bez obzira da li u 2/4 ili 4/4 mjeri bilo je najvažnijim elementom superiornih ritmičkih izvedbi orkestra. Oni koji se sjećaju tog big banda iz njegovih najslavnijih dana mogu posvjedočiti o snazi njegove ritam-sekcije, s Crawfordom kao ključnom ličnošću, koju je mogao nadmašiti samo ritam Counta Basieja (→). Crawford (čiji je prvi instrument bio alt-saksofon) upoznao je Lunceforda kao učenik Manassas High School. Od 1943. do 1945. bio je u vojsci, svirajući s različitim vojnim ansamblima. Od 1945. do 1949. uglavnom je nastupao s Edmondom Hallom (→), ali na kratko, i s Harryjem Jamesom (→) (1946), te Fletcherom Hendersonom. Od početka pedesetih godina često je sviirao s pratećim orkestrima brodvejskih predstava (od *Pal Joey* nadalje), a nastupao je i u šou-programu *Jamaica* Lene Horne. Osim rada u Luncefordovom big bandu (svaki dostupan LP može se smatrati odličnim primjerom njegova muziciranja), snimka iz 1958. s Busterom Baileyjem (→) **(All About Memphis)** svrstava se među njegova najbolja ostvarenja u okvirima malog sastava.

Diskografija:
Jimmie Lunceford, Rhythm Is Our Business (1934–1935) (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, Harlem Shout (1935–1938) (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, For Dancers Only (1936–1937) (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, Blues In The Night (1938–1942) (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, Jimmie's Legacy (1934–1937) (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, The Last Sparks (1941–1944) (MCA – Njemačka)
Mills Blue Rhythm Band 1931/1934/Jimmie Lunceford & His Orchestra 1934 (RCA Victor – Njemačka)
Jimmie Lunceford, Lunceford Special (Columbia/CBS – Realm)
Jimmie Lunceford, Takin' Off With Jimmie (Tax – Švedska)
Jimmie Lunceford, Memphis To Harlem (1930–1934) (RCA Victor – Francuska)
Don Redman & His All Stars (Alamac)
Buster Bailey, All About Memphis (Felsted/Felsted)

Bing Crosby

Harry Lillis »Bing« Crosby (rođen 1904. u Tacomi, Washington) najpoznatiji je (i najcjenjeniji) zabavni pjevač u posljednjih 50 godina s neizmjernim brojem prodanih ploča. Zvijezda pedesetak filmova i dobitnik »Oskara«, Crosby je započeo glazbenu karijeru kao vokalni solist koji je povremeno svirao bubnjeve. Nakon varijetetskih iskustava 1927. pridružio se Paulu Whitemanu kao solist i član vokalnog trija Rhythm Boys. U to doba Crosbyjevo je pjevanje bilo pod velikim utjecajem jazza – u stvari, sa sigurnošću ga možemo nazvati jazz-pjevačem. Utjecaj jazza naročito se osjećao u solističkim izvedbama kao **Louisiana, From Monday On, You Took Advantage Of Me (The Bix Beiderbecke Legend); 'Tain't So, Honey, 'Tain't So, After You've Gone (The Bing Crosby Story).** Snimao je i s brojnim jazz-glazbenicima: Bixom Beiderbeckeom (→) i Frankiejem Trumbauerom (→), Don Redmanom (→), orkestrom braće Dorsey (→) i Dukea Ellingtona (→) (sve na **The Bing Crosby Story).**

S Ellingtonovim orkestrom snimio je zapaženu verziju **St Louis Bluesa.** Među ostalim džezistima s kojima je Crosby snimao nalaze se Lionel Hampton (→), Woody Herman (→), Jack Teagarden (→), Joe Sullivan (→), Count Basie (→) **(Bing 'N' Basie)** i Louis Armstrong (→). Često je surađivao s Armstrongom – na pločama, radiju, televiziji i filmu **(Louis Armstrong & Bing Crosby On Stage).** Pa iako je Crosbyjevo pjevanje kasnije izgubilo mnogo od svog prvobitnog džezističkog stila, bilo je prilika kada bi iskra jazza ponovno vrcnula, primjerice u izvedbi **Now You Has Jazz** iz filmskog mjuzikla *High Society* (1956) u društvu Louisa Armstronga i njegovih All Starsa **(High Society, Original Film Soundtrack).**

Kada je napustio Whitemanov orkestar, Crosby je poveo i Whitemanova gitarista Eddieja Langa (→). Lang, koji se može čuti na brojnim Crosbyjevim snimkama, radio je kao pjevačev pratitelj od 1930. do smrti, dvije godine kasnije. Crosby

The Bing Crosby Story, Vol 1: The Early Jazz Years (1928–1932) (CBS). Bing, Duke, Dorsey, Whiteman i drugi.

ga je zamijenio još jednim gitaristom – Perryjem Botkinom – jednostavno zato što je ovaj zvučao poput Langa i svirao u njegovoj maniri.

Godine 1976. i 1977. Crosby je nastupao u londonskom Palladiumu; oba nastupa bila su iznimno uspješna. Nakon drugog angažmana otišao je u Španjolsku s namjerom da se odmori. Odigravši partiju golfa (koji mu je bio životni hobi) doživio je srčani udar i odmah zatim umro, 14. listopada 1977, točno mjesec dana nakon što je u Londonu završio snimanje svog posljednjeg albuma. Pod nazivom **Seasons,** iako ne osobito indikativan za Crosbyjevo džezističko usmjerenje, taj album sadrži neke od najboljih vokalnih izvedbi koje je snimio u posljednjih petnaestak godina. Bio je to prikladan završetak priče o zabavljaču koji je postao jednim od najomiljenijih pjevača dvadesetog stoljeća.

Diskografija:
The Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor – Francuska)
The Bing Crosby Story (Columbia/CBS)
Bing Crosby/Johnny Mercer, Mr Crosby & Mr Mercer (—/MCA)
Louis Armstrong & Bing Crosby On Stage (—/Windmill)
»High Society« (Original Film Soundtrack (Capitol/Capitol)
Bing Crosby/Count Basie, Bing 'N' Basie (Daybreak/Daybreak)
The Early Jazz Years: 1928–1930 (Columbia/CBS)

Bob Crosby

George Robert »Bob« Crosby (rođen 1913. u Spokaneu, Washington) jedan je od nekolicine uspješnih vođa orkestra koji nije znao svirati nijedan instrument, nije poznavao note, a nastupao je pod reflektorima jedino da bi najavljivao, ponekad podigao dirigentski štapić (ili ruku) i općenito izigravao zgodnog, dobro građenog tipa – što se u *swing eri* često smatralo nužnom kvalitetom.

Nakon diplome Crosby se pripremao za advokatsku karijeru. Godine 1932, međutim, postao je pjevač u orkestru Ansona Weeksa. Godine 1934. pridružio se orkestru braće Dorsey. Nastupajući s njima, Crosbyjev ugled prosječnog pjevača (svakako ne u klasi njegova starijeg brata) počeo je rasti u krugovima diskofila. Njegovo ležerno, ali u krajnjoj liniji ipak neupečatljivo pjevanje na snimkama kao **Basin Street Blues, Dinah, Lullaby Of Broadway, What A Difference A Day Made** i **It's Dark On Observatory Hill** (sve na **Bring Back The Good Times)** ipak je pridonijelo popularnosti orkestra.

Zatim je Crosby okupio grupu glazbenika koji su »dezertirali« iz orkestra Bena Pollacka (→), uključujući Gila Rodina, Eddieja Millera (→), Mattyja Matlocka i Raya Bauduca. Tako je nastao orkestar Boba Crosbyja koji je prvi put nastupio početkom 1935. u New Yorku. Orkestar je, poput Pollackova, na početku koristio gudače, no to je bila prolazna faza i uskoro je prihvaćen repertoar omiljenih dixieland-skladbi, osvježen novim skladbama u sličnom stilu, bez gudača. Uskoro je postao najpoznatiji big band specijaliziran za orkestralni dixieland jazz u 2/4 mjeri. Osim već spomenutih imena s orkestrom su u njegovim početnim danima nastupali i drugi istaknuti glazbenici čije će se prisustvo pokazati presudnim za uspjeh Crosbyjeve skupine: Yank Lawson (→) i Bob Haggart dvojica su od njih.

Ostali istaknuti glazbenici koji su odlično surađivali s orkestrom: Irving Fazola (→), Billy Butterfield (→), Bob Zurke, Joe Sullivan (→), Jess Stacy (→), Muggsy Spanier (→) i Eddie Miller (→).

Važan događaj u priči o Bobu Crosbyju nastao je pokretanjem male grupe Bob Cats koja je djelovala u okviru orkestra i davala prvoklasne jazz-izvedbe. U nizu snimki grupe Bob Cats koje ostaju u sjećanju, mogu se nabrojati: **Who's Sorry Now?, Can't We Be Friends?, March Of The Bob Cats, Mournin' Blues, Jazz Me Blues** i **I Hear You Talking** (sve na **Bob Crosby's Bob Cats/Big Noise From Winnetka)** i **Tin Roof Blues (The Bob Cats: Bob Crosby's Bob Cats 1938–42).** Naročito popularne skladbe u izvedbi velikog orkestra bile su **South Rampart Street Parade** (autora Haggarta i Bauduca), **I'm Prayin' Humble** (Haggart), **Honky Tonk Train Blues** (sa Zurkeom kao solistom) i **I'm Free** (kasnije prekrštena u **What's New?** kada joj je Johnny Burke dodao tekst) (sve na **Five Feet Of Swing/South Rampart Street Parade)...**

Uspjeh dosjetke **Big Noise From Winnetka (Bob Crosby's Bob Cats/ /Big Noise From Winnetka)** u kojoj bubnjar Bauduc udara po strunama kontrabasa Boba Haggarta koji zviždeće, bio je možda najveće iznenađenje.

Tako je Crosby idućih godina izgubio ključne ljude – Kincaide, Lawson, Charlie Spivak zajedno su 1938. prišli Dorseyju, a Butterfield i Fazola napustili su ga 1940 – pronađene su donekle primjerene zamjene. (U nekim slučajevima, na primjer, u Lawsonovom, »odbjegli sinovi« vratili su se starom društvu.) Godine 1942. originalni orkestar Boba Crosbyja napokon se raspao, a klarinetist Miller preuzeo je dio tadašnje postave da bi osnovao vlastiti sastav.

Crosby, koji je samostalno ili s orkestrom nastupio u raznim filmovima – *Let's Make Music, Sis Hopkins, Presenting Lily Mars* i *Holiday Inn* (filmska glazba) – otišao je u Hollywood. Pojavio se u filmovima *As Thousands Cheer, Reveille With Beverly, See Here Private Hargrove*, itd. Od 1944. do 1945. služio je u mornarici. Privremeno je osnovao novi orkestar zbog specijalnih angažmana, no potkraj četrdesetih i u toku pedesetih godina bio je poznatiji po samostalnim nastupima na televiziji i radiju, često u vlastitim emisijama. Šezdesetih godina pokazao se uspješnim biznismenom iako je povremeno okupljao sastave po uzoru na nekadašnje, obično u posebnim prilikama nostalgičnog karaktera. U drugoj polovini 1964. poduzeo je turneju po Dalekom istoku.

Diskografija:
Bob Crosby, The Radio Years (—/London)
The Dorsey Bros., Bring Back The Good Times (MCA – Njemačka)
Bob Crosby & His Orchestra 1935–1956 (Coral/Vogue – Coral)
Bob Crosby, Five Feet Of Swing (Decca)/
South Rampart Street Parade (MCA)
Bob Crosby's Bob Cats (Decca)/
Big Noise From Winnetka (MCA)
The Bob Cats: Bob Crosby's Bob Cats 1938–42, Vol 2 (Swaggie – Australija)

Big Noise From Winnetka (MCA) – galamu stvara grupa Bob Cats.

Israel Crosby

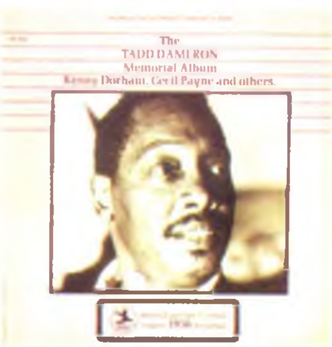
Basist Israel Crosby (rođen 1919. u Chicagu, Illinois) najprije je svirao trubu, a zatim trombon i tubu. U trinaestoj godini stalno je svirao sva tri instrumenta. U petnaestoj je postao kontrabasist i u Chicagu je surađivao s različitim glazbenicima uključujući Alberta Ammonsa (→). Prvi put je snimao u studenome 1935. s klaviristom Jessom Stacyjem (→); tri dana kasnije ponovno je snimao sa Stacyjem, ovaj put kao član grupe Chicagoans Genea Krupe (→). Jedna od snimki, **Blues Of Israel**, posvećena je mladom Crosbyju (sve na **Benny Goodman & The Giants Of Swing/Ridin' In Rhythm).** Kasnije suradnje: Fletcher Henderson (→) (1936–1938), Three Sharps & A Flat (1939), Horace Henderson (→) (1940–1941), Teddy Wilson (→) (1941–1943). Godine 1944. počeo je raditi kao studijski glazbenik i na tom poslu zadržat će se nekoliko godina. Svirao je s triom Ahmada Jamala (1951–1953. i 1957–1962) **(But Not For Me/The Ahmad Jamal Trio At The Pershing)** te s Bennyjem Goodmanom, (1956 – 1957), s kojim je poduzeo azijsku turneju. Konačno je postao članom kvinteta Georgea Shearinga, a 1962. umro je u svom rodnom gradu od grušanja krvi. Što se ostalih zapaženih snimanja tiče, Crosbyjev je bas naglašeno prisutan uz Jimmieja Noonea (→) **(Jimmie Noone 1937–41),** te na proslavljenoj snimci skladbe **Blues In C Sharp Minor (Teddy Wilson & His All Stars).**

Diskografija:
Benny Goodman & The Giants Of Swing (Prestige)/
Various, Ridin' In Rhythm (World Records)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Edmond Hall, Celistial Express (Blue Note)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Jimmy Yancey, Lowdown Dirty Blues (Atlantic/Atlantic)
Jimmie Noone 1937–41 (Collector's Classics)
But Not For Me/The Ahmad Jamal Trio At The Pershing (Cadet/London)

Tadd Dameron

Rođen 1917. u Clevelandu, preminuo 1965. u New Yorku, klavirist i aranžer Tadd Dameron ostavio je prekrasan opus. Pisao je aranžmane za Vida Mussa i Harlana Leonarda, a kao klavirist debitirao je u grupi Three Bips & A Bop Babsa Gonzalesa. Be-bop, u biti glazbu malog sastava, vješto je prilagodavao potrebama velikog orkestra, a teme **Good Bait** i **Our Delight,** napisane za orkestar Dizzyja Gillespieja **(In The Beginning),** te **Cool Breeze,** napisana za Eckstineov orkestar, primjeri su konciznosti i liričnosti **(Mr B & The Band).** Prva be-bop balada, **If You Could See Mee Now,** koja je nastala iz Gillespiejeve *cadenze* u temi **Groovin' High,** našla se u repertoaru Ecksticna i Sarah Vaughan. Godine 1949. pojavio se na jazz-festivalu u Parizu na kojemu je vodio grupu s Milesom Davisom.

Iako skroman u svojim klavirističkim istupima (ograničavao se obično na pratnju), Dameron je bio iznad uobičajenog »aranžerskog klavira«. Između 1947. i 1949. vodio je grupu u kojoj su talenti poput trubača Fatsa Navarra i tenor-saksofonista Wardella Graya i Allena Eagera blistali u repertoaru njegovih skladbi. **The Squirrel, Dameronia, Tadd Walk, Lady Bird, Jahbero, Symphonette** i **The Chase** postale su jazz-standardima **(Prime Source),** a sastav je bio uigraniji od većine be-bop skupina. Dameron

The Tadd Dameron Memorial Album (Prestige).

je vodio svoju grupu na dugom angažmanu u Royal Roostu i u potpunosti je razvio Navarrove sposobnosti. Sličnog glazbenika nije našao sve do Clifforda Browna (1953) **(The Arranger's Touch)** čiji je solo sa sordinom u **Theme Of No Repeat** postao klasičnim. Na istom su albumu i snimke s kasnijeg termina, među njima **Fontainebleau,** kratka skladba u tri stavka velike teksturalne ljepote. Snimka s tenoristom Johnom Coltraneom, iako zanimljiva, nije na razini visokih Dameronovih standarda **(Mating Call),** iako album **The Magic Touch,** kojega više nema u prodaji a uključuje veliki ansambl, pokazuje da je Dameronov osjećaj za zvuk i boju ostao netaknutim.

Opus Tadda Damerona, istaknutog jazz-skladatelja, postiže gotovo nemoguću ravnotežu između forme i improvizacije. Kao promicatelj talenata – Navarra, Eagera, Browna, Sarah Vaughan – ravan je Ellingtonu i Milesu Davisu.

Tadd Dameron, na žalost osporavan za života, jedan od istaknutih jazz-skladatelja za mali sastav.

Diskografija:
Dizzy Gillespie, In The Beginning (Prestige/Prestige)
Billy Eckstine, Mr. B & The Band (Savoy/Savoy)
Fats Navarro, Prime Source (Blue Note/Blue Note)
The Arranger's Touch (Prestige/Prestige)
Mating Call (Prestige/—)
Fats Navarro (Milestone/Milestone)

Johnny Dankworth & Cleo Laine

Rođen 1927, altist, sopranist, klarinetist, vođa orkestra i skladatelj John Dankworth jedan je od utemeljitelja modernog britanskog jazza. Njegov utjecajan septet (1950–1953) prenio je poruku be-bopa **(A Lover & His Lass).** U posljednja dva desetljeća vodio je niz velikih orkestara, oduševivši na Newport Jazz Festivalu 1959. S vodećim britanskim i američkim glazbenicima koje je angažirao da bi snimili njegova opsežnija djela, Dankworth je izdao nekoliko odličnih konceptualnih albuma **(What The Dickens, Zodiac Variations** i **Million Dollar Collection).** Često kritizirana zbog hladnoće i uglađenosti, njegova je glazba na tehničkom nivou besprijekorna. Kompletan profesionalac, Dankworth je pisao i glazbu za filmove, te skladao jedan klasični koncert za klavir.

Njegova supruga, pjevačica Cleo Laine (rođena 1927. u Southballu, Middlesex), počela je surađivati s Dankworthovim septetom 1951. i od tada je njihova suradnja stalno napredovala. Kao međunarodna zvijezda pjevala je sve – od jazza do Schoenbergova Pierrot Lunairea. Većina njenih albuma sadrži jazz-skladbe, ili glazbu pod utjecajem jazza, a ima fenomenalni raspon i fleksibilnost.

Diskografija:
A Lover & His Lass (—/Esquire)
What The Dickens (Fontana/Fontana)
Zodiac Variations (Fontana/Fontana)
Million Dollar Collection (Fontana/Fontana)
Cleo Laine Live At Carnegie Hall (RCA Victor/RCA Victor)
Born On A Friday (RCA Victor/RCA Victor)
I Am A Song (RCA Victor/RCA Victor)
Shakespeare & All That Jazz (Fontana/Fontana)
Best Friends (RCA Victor/RCA Victor)

Kenny Davern

Od kompetentnog, ali ne baš nadahnutog klarinetista i saksofonista, John Kenneth »Kenny« Davern (rođen 1935. u Huntingtonu, Long Island, New York) razvio se u impresivnog glazbenika čije su svestrane sposobnosti danas prilično zapažene. Njegova suradnja s Bobom Wilberom (→), također saksofonistom i klarinetistom, u cijenjenom Soprano Summitu, obojici je koristila – a da ne spominjemo poklonike jazza. Davern je postajao sve autoritativniji glazbenik, kako na klarinetu, tako i na sopran-saksofonu. Bilo u studiju **(Soprano Summit** i **Chalumeau Blue)** ili na

Chalumeau Blue (Pye) – grupa Soprano Summit.

koncertu **(Soprano Summit In Concert),** Davern je, poput Wilbera, u posljednjih pet godina postigao nesumnjivi glazbeni napredak koji bi se čak mogao nazvati začuđujućim. Ostali iznimni snimljeni primjeri Davernova razvoja iz istog i ranijeg razdoblja mogu se naći u njegovoj suradnji s Dickom Wellstoodom (→) **(Dick Wellstood & His Famous Orchestra Featuring Kenny Davern),** te s Wellstoodom, Eddiejem Condonom (→), Geneom Krupom (→) i Wild Bill Davisonom (→) **(An Evening At The New School).** Riječ je možda o dugom putu od prvih dana njegove glazbene karijere, s tako različitim liderima kao što su Alfredito, Ralph Flanagan i Jack Teagarden (→) (sve s početka pedesetih godina). Godine 1958. Davern je vodio i vlastiti sastav Salty Dogs.

Diskografija:
Phil Napoleon & His Memphis Five (Capitol/EMI – Electrola – Njemačka)
Various, An Evening At The New School (Chiaroscuro/—)
Dick Wellstood & His Famous Orchestra Featuring Kenny Davern (Chiaroscuro/—)
Soprano Summit (World Jazz)
Soprano Summit In Concert (Concord Jazz/—)
Soprano Summit, Chalumeau Blue (Chiaroscuro/Pye)

Eddie »Lockjaw« Davis

Rođen 1921. u New York Cityju, Eddie »Lockjaw« Davis pretežno je samouk. Prvi Davisovi uzori na tenor-saksofonu, Coleman Hawkins, Ben Webster i Don Byas, utjecali su na stvaranje njegova agresivnog stila i snažnog tona, no kasnije se razvio u trenutno raspoznatljivog glazbenika. Iskustva s velikim orkestrima Cootieja Williamsa, Luckyja Millindera, Andyja Kirka i Louisa Armstronga učinila su ga idealnim suradnikom Counta Basieja kojemu se pridružio 1952. U trenutku kada je Basiejev orkestar u svojim redovima trebao izvanserijsku ličnost Jaws je udovoljio potrebama, a na snimkama **Flight Of The Foo Birds** i **After Supper (The Atomic Mr Basie)** vitalno i entuzijastički solira. Njegovo muziciranje sa studijskim orkestrom **(Trane Whistle)** inspirira sve ostale glazbenike, a »natjeravanje« tri trube u temi **Jaws,** koje nastavlja sam Davis, zaprepašćujuća je.

Straight Ahead (Pablo): Jaws radi ono što najbolje zna.

Eddie »Lockjaw« Davis čiji je kričeći tenor-saksofon spasio mnoge snimke i pomladio Basiejev orkestar.

Godine 1955. Jaws se udružio sa Shirley Scott na orguljama zbog serije bluesy-albuma **(The Cookbook)** koji su pridonijeli popularnosti malih sastava na bazi tenor-saksofona i orgulja potkraj pedesetih godina. Tema **The Rev** pokazuje što sve majstor može učiniti s jednostavnom frazom, ekstravertnim efektima i promuklim *staccato*-tonom koji napokon poprima obrise emocionalne uvjerljivosti. **Have Horn Will Blow** vjerojatno je jedan od »najvrućih« snimljenih sola uopće.

U Johnnyju Griffinu našao je idealnog partnera za grupu s dva tenor-saksofona **(The Toughest Tenors).** Pored žustrog, boperskog Griffina Davis svira u »mainstream«-stilu, a njegove elegantne, melodramatske izvedbe daju tim snimkama ugođaj klasičnih bokserskih okršaja. Odličan u brojnim jam sessionima Normana Granza, Lockjaw i njegov solo-album **(Straight Ahead)** s triom Tommyja Flanagana pokazuju svu onu žilavost koja mu je priskrbila nadimak Jaws (»obješena laloka«) te šaputavost *a la* Ben Webster u baladama kao **I'll Never Be The Same.**

Diskografija:
The Atomic Mr Basie (Roulette/Vogue)
The Second Big Band Sound Of Count Basie (Verve/Verve)
Trane Whistle (Prestige/—)
The Cookbook (Prestige/Prestige)
The Toughest Tenors (Milestone/Milestone)
Straight Ahead (Pablo/Pablo)

Miles Davis

Trubač Miles Dewey Davis rođen je 1926. u Illinoisu, a kada su mu bile dvije godine njegova je porodica preselila u St Louis. Otac-zubar kupio mu je trubu za trinaesti rođendan, a učitelj mu je savjetovao da svira bez vibrata – »ionako ćeš ostariti i početi podrhtavati«. Trubači iz St Louisa svirali su na svoj način – nježno, uglađeno i prostorno – za razliku od pirotehničkog stila Roya Eldridgea i Dizzyja Gillespieja. Zvuk trubača St Louisa zainteresirao je Milesa čak i u tako ranom razdoblju njegove karijere.

Godine 1944. pročuo se angažmanom u orkestru Billyja Eckstinea koji je u to doba okupljao kremu mladih be-bop revolucionara, Charlieja Parkera, Dizzyja Gillespieja i Dextera Gordona. Okružen laskanjem, Miles se upisao na njujoršku Juilliard School of Music i provodio većinu vremena prateći Parkera kroz brojne noćne klubove. Dogodilo se ono neizbježno: Bird je pozvao sramežljivog učenika da mu se pridruži na sceni. Kao protuteža Parkerovoj žestini Milesova se truba pokazala prikladnom, no slaba tehnika, oskudan raspon i nesigurna intonacija hendikepirali su njegova sola. Ipak, bio je emocionalno vrlo dojmljiv. Nikoga nije oponašao, koncentrirao se na srednji registar u kojemu je bio najizražajniji i neumorno je usavršavao fraziranje. Većina Parkerova opusa za tvrtke Savoy i Dial pruža dobar uvid u Milesov razvoj sredinom četrdesetih godina **(Bird – The Savoy Recordings** i **Charlie Parker On Dial).**

Napustivši Birda, 1948. godine, Davis je učio kod aranžera Gila Evansa, što je dovelo do osnivanja vrlo utjecajnog noneta. Evansovi, Carisijevi i Mulliganovi aranžmani ujedinjavali su vitalnost be-bop muziciranja u malom sastavu sa širim rasponom zvučnih tekstura i koloracija. Grupa je imala prozračan zvuk, a instrumentarij je – osim Milesove trube, alt-saksofona Lee Konitza i Mulliganova baritona – uključivao francuski rog i tubu. Sve u svemu, za svoje je vrijeme bila isuviše napredna i raspala se nakon dva tjedna, ostavivši snimke **(Birth Of The Cool** i **Pre-Birth Of The Cool)** koje su postale predloškom za jazz Zapadne obale u idućem desetljeću.

Početak pedesetih godina bio je težak za Milesa Davisa. Be-bop je prestigao afinitete svoje publike, a u modu su ušli pjevači. No, dva albuma što ih je Miles snimio za tvrtku Blue Note između 1952. i 1954. pokazuju intenzivnu emocionalnost njegove glazbe. Oskudnost Davisova stila počela se javljati kao autentična estetska komponenta, a ne kao prikrivanje ograničenosti. Sve nevažno drastično se otklanjalo. Brojevi poput **The Leap** i **Take-Off** koriste bazične tonove harmonije, što navješćuje kasnija modalna istraživanja albuma **Kind Of Blue.** Neki kritičari tvrde da su to njegovi najbolji albumi **(Miles Davis 1 & 2).**

Godine 1954. Miles je snimio teme **Blue 'n' Boogie** i **Walkin',** dokazujući na svoj način da može svirati »vruće« i *funky* poput pripadnika stare škole; time je opovrgao izjavu trubača-veterana Roya Eldridgea: »Čovječe, to je mišja glazba«. Taj isti pouzdani Miles sudjelovao je na glasovitom snimanju na Badnjak 1954. s klaviristom Theloniousom Monkom i vibrafonistom Miltom Jacksonom **(Tallest Trees).** Atmosfera je bila napeta zbog svađe između Milesa i Monka. Kroz čitave taktove protezao je duge legato-note naglo ih prekidajući, čime je pokazao trubačima kako se i bez vrtoglavih visina može uzbudljivo svirati. Lirski ugođaj i akcentiranje fraza učinilo je teme **Bags Groove** i **The Man I Love** klasičnim izvedbama. Godine 1955. odjednom je postao hit Newport Jazz Festivala. »Čemu toliko uzbuđenje? Uvijek ovako sviram.«

Kasnije te godine osnovan je kvintet koji je postao predloškom za većinu malih jazz-sastava pedesetih godina. Za kombinaciju jednostavnosti i višesmjerne aktivnosti koja je i inače obilježavala Milesove grupe, od presudne je važnosti bio izbor bubnjara. Philly Joe Jones, jedan od istaknutih hard-bop bubnjara, imao je žestine i inventivnosti da stimulira soliste, dok je basist Paul Chambers svirao duge dionice kojima je oprezno istraživao. »Sidraš«

Kind Of Blue (CBS): nezaobilazni Milesov modalni eksperiment.

Miles Davis, još uvijek najutjecajniji trubač; njegove su grupe imale mnogo imitatora. Genije.

je bio klavirist Red Garland, neumorno solidan u muziciranju blok-akordima. »Solističku liniju« Miles je dijelio s tenoristom Johnom Coltraneom, kasnijim lučonošom šezdesetih godina koji je tada još uvijek bio opterećen problemima. Smrzavajući Milesov zvuk stvarao je od svakog upada veoma dramatičan događaj koji su slijedila sola sastavljena od nizova brzih harmonijskih promjena. Coltrane i Miles dijametralno su se razlikovali po svojim stremljenjima, s liderom koji je zalazio u srž – i taj se kontrast pokazao efektnim. Pod Milesovim vodstvom grupa se udaljila od harmonijske predvidljivosti, koristeći manje harmonijskih promjena čime je naglašavala melodiju. Svaka snimka pokazuje jedinstvo i prirodnu superiornost te skupine **(Miles Davis i Workin' & Steamin')**.

S altistom Cannonballom Adderleyjem i klaviristom Billom Evansom koji je zamijenio Garlanda, Miles je snimio jedan od najutjecajnijih albuma u svojoj karijeri **(Kind Of Blue)**, na kojemu su kao baza improvizacije upotrijebljeni modusi, a ne harmonije. Tako nastala glazba lijepa je, mirna i postojana. Milesovo je muziciranje dosjetljivo, čistoća njegova tona pjevna.

Miles je nastavio suradnju s Gilom Evansom kao solist u pratnji bogato teksturiranog orkestra **(Sketches Of Spain, Porgy And Bess i Miles Ahead)**; svi su ti albumi postigli velike tiraže, pridonoseći da njegov trubački zvuk postane najprivlačnijim u jazzu.

Kada je pokrenuo barem dva nova usmjerenja u jazzu i pridonio afirmaciji karijera budućih velikana poput Rollinsa, Coltranea, Philly Joe Jonesa i Billa Evansa, odlučio je da ponovno promijeni usmjerenje.

Angažirao je nepoznatog tinejdžerskog bubnjara Tonyja Williamsa da osigura permanentno izazovnu poliritmičku podlogu, s Ronom Carterom na basu i Herbiejem Hancockom na klaviru. Članovi ritam-sekcije bili su kadri da, neovisno jedan od drugoga, sviraju u različitim tempima, a kompletan je zvuk postao mirniji, podatniji i valovitiji nego ranije. Nakon suradnje s potcijenjenim tenor-saksofonistima Georgeom Colemanom **(My Funny Valentine i Four)** i Hankom Mobleyjem **(Friday & Saturday Nights – In Person)**, Miles je angažirao tenorista Waynea Shortera iz grupe Jazz Messengers Arta Blakeyja. Shorter se u biti nalazio na Coltraneovom tragu, kao agresivan, žestok glazbenik, ali sa grčevitom eksplozivnošću koja je odgovarala novoj Milesovoj koncepciji.

Uslijedio je niz izvrsnih albuma **(ESP, Miles Smiles, Sorcerer, Nefertiti i Miles In The Sky)** od kojih je najbolji **Miles Smiles**. Utjecajan poput onoga iz 1955, taj je kvintet izbjegao visoke harmonijske kriterije i koristio se ritmičkim slobodama koje su drugi inaugurirali. Miles je glasno kritizirao avangardu – Ornettea, Taylora, Dolphyja, itd. – usmjerujući svoj razvoj u drugim pravcima. Na slijedećem albumu, **Filles De Kilimanjaro**, Hancock je svirao električni klavir, a Carter električni bas, dok je fleksibilno Williamsovo bubnjanje postalo još čvršće.

Nova Milesova koncepcija potekla je iz acid-rocka Zapadne obale; dominirali su *riffovi*, dok je trubač, suzdržaniji nego ikada ranije, svirao pod kišom elektronskih zvukova. Koristeći proširenu postavu (Hancock, Chick Corea i Joe Zawinul – klavijature, Dave Holland – bas, John McLaughlin – gitara, Shorter – sopran-saksofon i Tony Williams – bubnjevi, a svi su kasnije pokrenuli vlastite sastave), Miles je snimio album **(In A Silent Way)** koji je, s aspekta poklonika jazza, bio njegovo posljednje izdanje vrijedno pažnje. Iako su kategorije rastezljiv pojam, kasniji Milesov opus gotovo je nezanimljiv jazz-diskofilu.

Klasična ritam-sekcija Milesa Davisa – Jimmy Cobb (bubnjevi), Wynton Kelly (klavir) i Paul Chambers (bas).

Diskografija:
Birth Of The Coll (Capitol/Capitol)
Pre-Birth Of The Cool (—/Durium – Italija)
Miles Davis, Vols 1 & 2 (Blue Note/Blue Note)
Walkin' (Prestige/Prestige)
Tallest Trees (Prestige/Prestige)
Miles Davis (Prestige/Prestige)
Workin' & Steamin' (Prestige/Prestige)
Milestones (Columbia/CBS)
Kind Of Blue (Columbia/CBS)
Sketches Of Spain (Columbia/CBS)
Porgy And Bess (Columbia/CBS)
Miles Ahead (Columbia/CBS)
My Funny Valentine (Columbia/CBS)
Four (Columbia/CBS)
Miles In Europe (Columbia/CBS)
Friday And Saturday Nights At The Blackhawk (Columbia/CBS)
ESP (Columbia/CBS)
Miles Smiles (Columbia/CBS)
Sorcerer (Columbia/CBS)
Nefertiti (Columbia/CBS)
Miles In The Sky (Columbia/CBS)
Filles De Kilimanjaro (Columbia/CBS)
Miles In Tokio (—/CBS Sony – Japan)
In A Silent Way (Columbia/CBS)
Water Babies (Columbia/CBS)

Wild Bill Davison

Rodno mjesto Williama »Wild Billa« Davisona jest Defiance, Ohio (1906).

Milestones (Columbia): Miles Davis prije »fuzije«. Klasični kvintet s dodatkom »Cannonballa« Adderleyja.

ESP (CBS): prikladan naslov u svjetlu grupne međuigre.

Čini se to primjerenim imenom (defiance-prkos) za kornetista čije je agresivno, strastveno muziciranje već oko 45 godina sastavnim dijelom jazz-scene bijelog dixielanda u maniri Condonovog »ganga«. Poput svog pokojnog prijatelja i dugogodišnjeg kolege Eddieja Condona (→), i Davison je bio utjelovljenje popularne predodžbe o ciničnom džezistu sklonom piću i dinamičnom življenju koji je svoje godine naukovanja (dvadesete i tridesete) proveo u Chicagu, u jednoj od postojbina jazza.

Davison je najprije svirao s lokalnim sastavima iz Ohia, da bi 1927. otišao u Chicago. Godine 1931. okupio je veliki orkestar (u kojemu je, do svoje smrti, nastupao legendarni klarinetist Frank Teschemacher (→)); ta je skupina potrajala oko šest mjeseci. Davison je zatim otišao u Milwaukee gdje je od 1931. do 1933. intenzivno nastupao, između ostaloga i kao vođa nekoliko manjih sastava. Godine 1941. ponovno je »digao sidro«, ovaj put u smjeru New Yorka gdje je, prije odlaska u Chicago svirao s orkestrom Omer-Hicks (1926). Godine 1941. u klubu Nick's u Greenwich Villageu vodio je popularni ansambl, a nastupao je i u Bostonu (1943). Svirao je u reviji Katherine Dunham (1943) i u klubu Ryan's u New Yorku, a razdoblje od 1943. do 1945. proveo je u vojsci. Nakon demobilizacije svirao je s Artom Hodesom (→) u klubu Village Vanguard; u St Louisu vodio je svoj sastav, a zatim je postao stalnim gostom Eddie Condon Cluba (1945–1957). Godine 1960. Davison je sa suprugom preselio u Hollywood, mada u njemu nikada nije bio zadovoljan. Godine 1962. nastupao je s vlastitim sastavom, a 1963. s grupom Salt Lake City Six. Slijedeće godine svirao je u njujorškom klubu Metropole. Od 1957. redovito je posjećivao Evropu, gdje je njegovo punokrvno muziciranje na kornetu uvijek izazivalo tople reakcije.

Davisonovo nenapadno solističko muziciranje jednostavne ritmičke koncepcije i pravog duhačkog tona obilato je zastupljeno na pločama. Njegove snimke s Condonom vrlo su reprezentativne za taj stil **(The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon i We Called It Music)**, kao, uostalom, i snimke s Bechetom (→) **(Commodore Jazz, Vol 1)** i Eddiejem Edwardsom **(Eddie Edwards & His Original Dixieland Jazz Band)**.

Da bi pokazao kako zna biti smiren osjećajan, pa čak i lirski raspoložen, Davison u izvedbama standardnih balada poput **I Can't Get Started, Everything Happens To Me**

i **You Took Advantage Of Me** (sve na **But Beautiful**) baca drukčije, nepoznato svjetlo na muziciranje čovjeka koji je neumornim žarom i strašću ostao vjeran tradiciji. (Prije trube, Davison je svirao mandolinu, bendžo i gitaru.)

Diskografija:
Sidney Bechet Album (—/Saga)
The Davison-Brunis Sessions, Vols 1, 2 (—/London)
Tony Parenti – Ragtime (Riverside/London)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon (CBS – Nizozemska)
Various, Commodore Jazz, Vol 1 (—/London)
Various, Trombone Scene (—/London)
Wild Bill Davison & His Jazzologists (Jazzology/—)
Wild Bill Davison, The Jazz Giants (Sackville – Kanada)
Eddie Condon, We Called It Music (Ace of Hearts)
Wild Bill At The Bull Run (Jazzology/—)
Various, Jazz At The New School (Chiaroscuro/—)
Wild Bill Davison, Live At The Rainbow Room (Chiaroscuro/—)
Wild Bill Davison, But Beautiful (Storyville – Danska)
Wild Bill Davison With Freddy Randall & His Band (Black Lion)

Blossom Dearie

Blossom Dearie ugodno svira klavir i pjeva jetke, često šaljive pjesme svojim nejakim glasom. Trajno je popularna zabavljačica u noćnim klubovima.

Diskografija:
My New Celebrity Is You (Blossom Dearie/Blossom Dearie)

Buddy de Franco

Rođen punim imenom Boniface Ferdinand Leonardo de Franco (1923), klarinetist koji je deset godina za redom pobjeđivao na rang-listi *Downbeata* u kategoriji klarineta danas je uglavnom zaboravljen. De Franco je bio žrtva mode: nadmoćnost klarineta iz *ere swinga* nestala je; be-bop se nije pokazao gostoljubivim prema tome instrumentu, pa je De Francova virtuoznost izgubila na popularnosti. Pojavljuje se u grupi Metronome All Stars iz 1947, s Gillespiejem, Billom Harrisom, Flipom Phillipsom i Nat King Coleom u skladbi **Leap Here (All Star Sessions),** predvodi svoj orkestar u kompleksnoj avangardnoj skladbi Georgea Russella **A Bird In Igor's Yard (Crosscurrents)** i sekstet s Jimmyjem Raneyem i Maxom Roachom u temama **Extrovert** i **Good For Nothing Joe.** Susret s klavirističkim virtuozom Artom Tatumom pokazao je kako je De Franco u tehničkom smislu bio dovoljno vješt da se ne izgubi u tim vatrometnim izvedbama, a svira briljantno **(The Group Masterpieces).**

Art Tatum Group Masterpieces (Pablo).

Diskografija:
All Star Sessions (Capitol/—)
Crosscurrents (Capitol/Capitol)
Art Tatum, The Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
The Jazz Ambassadors, Voi 2 (Verve/Verve)
Borinquin (Sonet/Sonet)

Sidney de Paris

Sidney de Paris (rođen 1905. u Crawfordsvilleu, Indiana) nikada nije bio virtuozan trubač poput, recimo, Louisa Armstronga (→) ili Roya Eldridgea (→), ali je, nesumnjivo, bio sposoban glazbenik koji je vješto korištenje raznih sordina učinio svojevrsnom specijalnošću i na kojega se i nadalje zaboravlja u diskusijama o vrhunskim trubačima. No, De Paris, brat trombonista i vođe orkestra Wilbura de Parisa (1900–1973), dokazao je svoju vrijednost u bezbroj prilika. Njegovo žestoko »gunđajuće« (»growling«) muziciranje na jednom od legendarnih Pannasiejevih snimanja (21. studenoga 1938, **The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet),** istina, odudara od sviranja trubačkog kolege Tommyja Ladniera (→). Inače se lako uklapao u svaki kontekst i na njega se obično moglo osloniti.

Otac Sidneyja de Parisa bio je vođa orkestra i učitelj glazbe. Sidney je najprije svirao s lokalnim sastavom iz Washingtona (1924), a godinu dana kasnije otišao je u New York. U dva navrata radio je s orkestrom Charlieja Johnsona (1926–1927. i 1928–1930). S njim je prvi put privukao pažnju kao sposoban solist: **Harlem Drag (Charlie Johnson – Lloyd Scott – Cecil Scott)** jedan je od njegovih najboljih sola iz početnog razdoblja. Nakon Johnsona nastupao je s Bennyjem Carterom (→) i McKinneyjevim Cotton Pickersima **(McKinney's Cotton Pickers),** naročito dobro solirajući s Pickersima u skladbi **Miss Hannah (Vol 3).** Zatim se pridružio Donu Redmanu (→) (1932–1936); snimao je s tim istaknutim skladateljem, instrumentalistom i vođom orkestra, svirajući žestoka sola u temama **Nagasaki, That Blue-Eyed Baby From Memphis, That Dallas Man,** no najbolji je njegov nadahnut solo sa gumenom sordinom **Hot & Anxious** (sve na **Don Redman).** Iako se nikada nije približio njegovoj neodoljivoj snazi i poletu, de Paris je idealno surađivao sa Sidneyjem Bechetom (→). Nakon što je potkraj tridesetih godina surađivao s Mezzom Mezzrowom, (ponovno) Redmanom i Zuttyjem Singletonom (→) i nakon angažmana u jednoj od legendarnih Blackbirds revija (1938–1939), De Paris je svirao s Bechetovim ansamblom iz 1940. godine.

Bechetova i De Parisova suradnja na pločama dobro je funkcionirala. Iako se De Parisova sola ne mogu usporediti s Bechetovim, uspješno je svirao u **Wild Man Bluesu, Nobody Knows The Way I Feel Dis Mornin'** i **Old Man Bluesu.** Kasnije je De Paris na pločama ponovno surađivao s Bechetom u brojnim prilikama. Na primjer, plodno je snimanje iz prosinca 1944. za tvrtku Blue Note **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2)** rezultirao izvrsnim De Parisovim muziciranjem u skladbama **Jazz Me Blues** i **Muskrat Ramble.** De Paris je snimao za Blue Note i samostalno (Sidney de Paris' Blue Note Jazzmen i Sidney de Paris & His Blue Note Stompers) **(de Paris Dixie),** ali i u društvu Edmonda Halla (→). **(Original Blue Note Jazz, Vol 1).** Između 1940. i 1941. svirao je s orkestrom Bennyja Cartera i, kratko, s big bandom Charlieja Barneta (→). Snimao je s Artom Hodesom (→), s čijim je ansamblom svirao 1942. Slijedeće godine ponovno se bavio big band muziciranjem s Royem Eldridgeom (→), a 1946. i s Claudeom Hopkinsom (→).

Muziciranje Sidneya de Parisa u posljednjem desetljeću njegova života (umro je 1967) nije uvijek bilo na reprezentativnoj razini, no dovoljno snimljenih dokaza njegove prodorne trube (ili krilnice) koji oživljuje uspomene na prošle dane. Većina tih snimki nastala je dok je bio član New Orleans Jazz Banda svoga brata Wilbura, a među njima su albumi **Wilbur de Paris & His New Orleans Jazz, The Wild Jazz Age** i, naročito, **Callin' The Blues,** s trubom Sidneyja de Parisa koja inspirira gosta Jimmyja Witherspoona (→) u nekoliko finih blues-vokala. (Sidney De Paris prvi je put surađivao s Wilburom 1927–1928. godine; braća su ponovno zajedno svirala početkom četrdesetih godina.)

Od 1964. do smrti Sidney de Paris uglavnom je surađivao sa sastavom svoga brata (iako 1957. s njim nije gostovao u Africi), a s klarinetistom Omerom Simeonom (→) ostvario je vrhunske glazbene izvedbe.

Vic Dickenson Plays Bessie Smith »Trombone Cholly« (Sonet). Istaknuti jazz-trombonist pozdravlja istaknutu blues-pjevačicu . . .

Diskografija:
Charlie Johnson (Lloyd Scott – Cecil Scott) (RCA Victor – Francuska)
McKinney's Cotton Pickers (1928–1929), Vols 2, 3 (RCA Victor – Francuska)
Don Redman (CBS – Realm)
Various, The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet, Vol 2 (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2 (Blue Note)
Jelly Roll Morton, Vol 2 (1926–1939) (RCA Victor – Francuska)
Sidney de Paris, de Paris Dixie (Blue Note)
Wilbur de Paris & His New Orleans Jazz (Atlantic/Atlantic)
Wilbur de Paris, The Wild Jazz Age (Atlantic/Atlantic)
Wilbur de Paris/Jimmy Witherspoon (Atlantic/Atlantic)
Various (Including Edmond Hall), Original Blue Note Jazz, Vol 1 (Blue Note)

Vic Dickenson

Victor »Vic« Dickenson (rođen 1906. u Xeniji, Ohio) jedan je od najoso-

benijih instrumentalista u jazzu, a njegov šaljiv i podrugljiv trombon priziva sve vrste duhovitih ugođaja; no, on može stvoriti i atmosferu tugaljivosti ili raspojasanog veselja. Njegov žestoki ton zacijelo doprinosi projiciranju ugodnog i ekscentričnog glazbenog humora, čemu asistira i vješto korištenje sordina (uključujući »slobodnu« ruku). U toku 50-godišnje karijere bilo je trenutaka kada ga je inspiracija napustila i kada bi posrnuo pred klišeiziranim frazama. No, čak i potkraj šezdesetih i početkom sedamdesetih godina života sposoban je da posegne za različitim nadahnućima (i iskustvima), kako bi ostvario izvedbe koje ga čine jednim od najraspoznatljivijih glazbenika u povijesti jazza. Njegovo muziciranje sa i bez sordine – u vlastitoj skladbi **Constantly** snimljenoj početkom sedamdesetih godina za angažmana u World's Greatest Jazzbandu Yanka Lawsona i Boba Haggarta **(World's Greatest Jazzband... Live At The Roosevelt Grill)** pokazalo se vještim kao i ranijih godina.

U novije doba – 1976 – njegovo je muziciranje na snimkama Rubyja Braffa (→) **(Them There Eyes)** i samostalno **(Vic Dickenson Plays Bessie Smith: »Trombone Cholly«)** pokazalo još bolju formu. Iz ovog drugog albuma izbija senzitivnost koja se u njegovom muziciranju ne javlja tako često naročito u izvanredno opuštenoj izvedbi **Nobody Knows You When You're Down and Out.** Kada se »posvadio« s orguljama, jedan od starije braće poklonio mu je trombon. S njim je ostvario prve nastupe prije negoli je njegova porodica preselila u Columbus, Ohio, gdje je mladi trombonist svirao s još nekim lokalnim skupinama; u Wisconsinu je dobio profesionalni posao s Donom Phillipsom.

Slijedećih pet godina proveo je u velikim orkestrima Speeda Webba, Zacka Whytea i Luisa Russella (s kojim je Dickenson 1932. debitirao na ploči i kao pjevač), a zatim je otišao u Kansas City. Sticao je daljnja iskustva u drugim ansamblima prije prvog zapaženog angažmana s Claudeom Hopkinsom (→), s kojim je proveo gotovo četiri godine.

Sve veća Dickensonova afirmacija s Hopkinsom rezultirala je ulaskom u orkestar Bennyja Cartera (→) (1939) u kojemu je ostao godinu dana, a potom je zamijenio Bennyja Mortona (→) kod Counta Basieja (→). S Basiejem je također proveo godinu dana bez mnogo solističkih nastupa; tema **Let Me See (Lester Young With The Count Basie Orchestra)** jedini je njegov istinski solo. No, posrijedi nipošto nije bila riječ o sumnji u Dickensonove sposobnosti; jednostavno, Basie je u to doba malo koristio tromboniste kao soliste. Nakon Basieja vratio se Carteru s novim solima, uključujući **My Favourite Blues** i **What A Difference A Day Made** (oba na **Benny Carter & His Orchestra 1940–1941).** Godine 1941. svirao je sa Sidneyjem Bechetom (→) u klubovima i na pločama **(Sidney Bechet, Vol 1).** S Bechetom je ponovno snimao u nekoliko navrata, prvi put tri godine kasnije, za Blue Note **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2)**, te 1953 **(Sidney Bechet At Storyville, Vols 1, 2)** za jednoga od

Vic Dickenson, istaknuti solist na trombonu, jedan od najosobenijih zvukova na tom instrumentu.

tada nastalih Bechetovih boravaka u SAD. Osim s Bechetom, Dickenson je 1944. snimao za Blue Note i u društvu Jamesa P. Johnsona (→) i Sidneyja de Parisa (→) (sve na **Blue Note's Three Decades Of Jazz – 1939 to 1949 – Vol 1),** te Arta Hodesa (→) i Edmonda Halla (→) (sve na **Original Blue Note Jazz, Vol 1).** Četrdesetih godina Dickensonov se trombon mogao čuti u nekoliko izvrsnih malih sastava, uključujući one Frankieja Newtona (→) (s kojim je ranije pratio Billie Holiday (→)) **(The »Commodore« Years),** Eddieja Heywooda (→) **(Begin The Beguine)** i Hot Lips Pagea (→).

Isključujući duže izbivanje sa scene zbog lošeg zdravlja, s Heywoodom je ostao od 1943. do 1946. Dobro je svirao i na prvom snimanju Lestera Younga nakon što je ovaj bio otpušten iz vojske **(The Aladdin Sessions),** a još bolje na jednom snimanju Alberta Ammonsa (→) za tvrtku Commodore **(Commodore Jazz, Vol 1).**

Potkraj četrdesetih i u toku pedesetih godina vodio je vlastite sastave, nastupao samostalno ili s drugim liderima (često u društvu Bobbyja Hacketta (→). Njih su dvojica često surađivali i u novije doba, uključujući jedno snimanje iz 1968. **(This Is My Bag)** na kojemu se Dickenson istodobno predstavio u svom najboljem i najslabijem izdanju. Sredinom pedesetih godina, oživljavanjem interesa za »mainstream«-izvođače, ponovno je postao popularan. Snimke za etiketu Vanguard, naročito **Vic Dickenson Septet,** primljene su sa svestranim pohvalama (**Jeepers Creepers** sa solom na trombonu sadrži bit Dickensonove veličine). Ostale odlične snimke iz tog razdoblja, **(Buckin' The Blues)** Bucka Claytona (→) i **(Ruby Braff Special)** Rubyja Braffa (→) potvrdile su činjenicu da je Dickenson isuviše dugo bio ili potcijenjen, ili da se njegova vrijednost podrazumijevala sama po sebi. Snimke s Lesterom Youngom **(Prez & Teddy)** i Pee Wee Russellom (→) **(Jam Session At Swingville)** pružile su daljnje dokaze toj tvrdnji.

Godine 1958. došao je u Evropu zbog nastupa na festivalu u Cannesu, a zatim se u nekoliko navrata vraćao, uključujući turneje s grupom All Stars Georgea Weina **(Midnight Concert In Paris)** i samostalne nastupe. Godine 1964. posjetio je Aziju i Australiju s Eddiejem Condonom (→), od 1961. do 1962. svirao je s Wild Bill Davisonom (→), nekoliko je godina (s Redom Richardsom) vodio grupu Saints & Sinners, da bi od 1968. do 1970. surađivao s grupom Bobbyja Hacketta **(Bobby Hackett Live At The Roosevelt Grill).** Suradnja Dickensona i Hacketta prekinula se tek kada je trombonist prihvatio unosnu ponudu da se pridruži World Greatest Jazz Bandu s kojim je dvije-tri godine nastupao i snimao **(World's Greatest Jazz Band Of Yank Lawson & Bob Haggart Live At The Roosevelt Grill** i **Century Plaza).** Kasnije je ponovno nastupao samostalno, a često je okupljao izvrsne male sastave **(Vic Dickenson & His Quartet).** Oni koji su shvatili koliko živosti, humora i dubine može svojim trombonom unijeti u konvencionalnu jazz-snimku, prilično mu često otvaraju vrata studija za snimanje **(Vic Dickenson** i **Eddie Barefield).**

Diskografija:

Benny Carter, Melancholy Benny (1939–1940) (Tax – Švedska)
Benny Carter & His Orchestra (1940–1941) (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2 (Blue Note)
Sidney Bechet, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Various (Including James P. Johnson/Sidney de Paris/ Sidney Bechet), Blue Note's Three Decades Of Jazz – 1939–1949 – Vol 1 (Blue Note)
Various, Jammin' At Sunset, Vol 1 (Black Lion/Black Lion)
Various (Including Albert Ammons), Commodore Jazz, Vol 1 (—/London)
Lester Young, The Aladdin Sessions (Blue Note)
Sidney Bechet At Storyville, Vols 1, 2 (Storyville/Vogue)
Vic Dickenson Septet (Vanguard/Vanguard)
Ruby Braff Special (Vanguard/Vanguard)
Buck Clayton, Buckin' The Blues (Vanguard/Vanguard)
Various (Including Pee Wee Russell), Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)
Buddy Tate, Earle Warren, The Count's Men (RCA Victor)
Lester Young/Teddy Wilson, Prez & Teddy (Verve)
Eddie Barefield (RCA Victor/RCA Victor)
Vic Dickenson (RCA Victor/RCA Victor)
Buck Clayton Jam Session Vols 1, 2 (Chiaroscuro)/ **Buck Clayton Jam Sessions** (Vogue)
Bobby Hackett Live At The Roosevelt Grill (Chiaroscuro/—)
Various, Midnight Concert In Paris (—/Philips)
Billie Holiday, The »Commodore« Years (—/Ace of Hearts)
World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart Live At The Roosevelt Grill (Atlantic/Atlantic)
Vic Dickenson Quartet (Mahogany/—)
Ruby Braff, Them There Eyes (—/Sonet)
Vic Dickenson Plays Bessie Smith/»Trombone Cholly« (—/Sonet)
Buddy Tate, Jive At Five (Mahogany/—)
Gentleman Of The Trombone (Mahogany/—)

Baby Dodds

Warren »Baby« Dodds (rođen 1898. u New Orleansu, Louisiana, umro 1959. u Chicagu, Illinois) sa Zuttyjem Singletonom (→) i Paulom Barbarinom (→) najbolji je bubnjar koji je potekao iz New Orleansa u ranom razdoblju povijesti jazza. U četrnaestoj godini radio je u jednoj tvornici, ali nakon poduka iz bubnjeva svirao je s Bunkom Johnsonom (→) na paradama u New Orleansu. Prvi značajan angažman imao je s trubačem Williejem Hightowerom, a uslijedili su nastupi s Papa Celestinom i Fateom Marableom (1918–1923). Godinu dana svirao je s Kingom Oliverom (→) (1922–1923), pridruživši se bratu Johnnyju Doddsu (→) koji je tada već svirao klarinet u Creole Jazz Bandu. Glasoviti Doddsovi »virblovi«, pouzdan ritam i fleksibilnost koju mnogi njegovi suvremenici nisu posjedovali, osigurali su mu pohvale mnogih istaknutih lidera s kojima je godinama surađivao. To znači da je, napustivši Olivera, mogao stalno svirati s Honoreom Dutreyjem, Freddiejem Keppardom, Williejem Hightowerom (ponovno), Lil Armstrong i Johnnyjem Doddsom (s kojim je nastupao u klubu Kelly's Stables od 1927. do 1929.)

Tridesetih godina braća Dodds nastupala su na brojnim angažmanima u Chicagu, uključujući stalne nastupe u klubu Three Deuces. Od 1940. do 1941. svirao je s Jimmiejem Nooneom, a 1945. s Bunkom Johnsonom; u 47. godini bubnjar je prvi put došao u New York s Johnsonovim sastavom. Dvije godine proveo je s klaviristom Artom Hodesom (→) (1946–1947), a s Mezzom Mezzrowom došao je 1948. u Evropu, zbog nastupa na festivalu u Nici. Po povratku u New York ponovno je svirao s Hodesom, zatim s Miffom Moleom (→) (1948–1949). U proljeće 1949. doživio je srčani udar, a 1950. još jedan. Godine 1951. ponovno je svirao, a između 1951. i 1952. udružio se s trubačem Nattyjem Dominiqueom (→) s kojim je potkraj dvadesetih godina u grupi Black Bottom Stompers Johnnyja Doddsa i u Washboard Bandu **(Clarinet King i The Complete Johnny Dodds).**

Godine 1952. razbolio se u New Yorku, pa je otišao u Chicago na oporavak. Posljednji značajni nastup imao je 1952. u New Yorku. Djelomično paraliziran, Dodds je ipak povremeno svirao, no 1957. morao se kompletno povući.

Usprkos tome što je prije pojave *high fidelityja* bilo mnogo problema pri snimanju bubnjeva, Doddsovo bubnjarsko umijeće sastavni je dio ploča Kinga Olivera **(Louis Armstrong & King Oliver** i **West End Blues),** Louisa Armstronga **(V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vols 1 & 2, 3 & 4),** Georgea Lewisa (→) **(George Lewis With Kid Shots),** Bunka Johnsona **(Bunk Johnson's Band 1945),** Alberta Nicholasa (→) **(Creole Reeds)** i Sidneyja Becheta (→) **(Sidney Bechet, Vols 2, 3** i **Jelly Roll Morton Vols 1, 2, 4).** No, najbolji primjeri njegova majstorstva nalaze se na tri LP-ploče **(Baby Dodds, Nos 1, 2, 3)** koje su snimljene 1946, a na kojima mlađi Dodds daje pregledan i potpuno fascinantan prikaz svog pristupa bubnjevima.

Diskografija:
Louis Armstrong & King Oliver (Milestone)
King Oliver, West End Blues (CBS – Francuska)
King Oliver's Jazz Band (—/Parlophone)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vols 1 & 2, 3 & 4 (CBS – Francuska)
Jelly Roll Morton, Vols 1, 2, 4 (RCA Victor – Francuska)
George Lewis With Kid Shots (American Music/—)
Bunk Johnson's Band 1945 (—/Storyville)
The Complete Johnny Dodds (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet, Vols 2, 3 (RCA Victor – Francuska)
Albert Nicholas, Creole Reeds (Riverside/—)
Baby Dodds, Jazz A La Creole (GHB)
Various, »This Is Jazz,« Vols 1, 2 (Rarities/—)
Johnny Dodds, Clarinet King (—/Ace of Hearts)
Johnny Dodds, Weary Way Blues (Family – Italija)
Baby Dodds, »Baby Dodds«, Nos 1, 2, 3 (Disc/Melodisc)

Johnny Dodds

Mnogi stručnjaci za rani jazz smatraju Johnnyja Doddsa (rođenog 1892. u New Orleansu, Louisiana) najznačajnijim klarinetistom uopće. Dodds, brat bubnjara Warrena »Babyja« Doddsa (→) i klarinetist od sedamnaeste godine, po mnogočemu je bio najveći. Možda mu je nedostajalo tehnike jednoga Becheta (→), Jimmyja Noonea (→) ili Barneyja Bigarda (→), no sve je nedostatke obilato nadoknađivao zanosom i strastvenošću koju je mogao nadmašiti samo Bechet.

Učenik legendarnog Lorenza Tia, svirao je s Kidom Oryjem (→) i u uličnim sastavima, zatim na riječnim brodovima s Fateom Marableom, a onda ponovno s Oryjem – sve do prije 1920. Te godine pridružio se Kingu Oliveru (→) s kojim je četiri godine nastupao u Chicagu i Kaliforniji. S Oliverom je snimio i prva sola, od kojih su najuvjerljivija **Canal Street Blues** i **Mandy Lee Blues (Louis Armstrong & King Oliver),** pokazujući svoj emocionalan jazz-stil oporijeg (iako ne nemelodičnog) tona od Nooneovog. Dodds je raspolagao svim osobinama blues-glazbenika; njegovo muziciranje na brojnim snimkama pjevačica poput Ide Cox (→) **(Ida Cox, Vol 2)** posvema je primjerno. Doddsovo umijeće sviranja bluesa s vođom grupe, klaviristicom i skladateljicom Lovie Austin **(Lovie Austin & Her Blues Serenaders)** zanosno je npr. u **In The Alley Bluesu.** Doddsovo je muziciranje doživjelo nove vrhunce kada je postao članom grupa Hot Five i Hot Seven Louisa Armstronga (→). Bio je jedini član tih skupina koji se, kao solist, mogao približiti Armstrongovoj nadmoćnosti (ako ne i njegovom tehničkom umijeću).

Weary Way Blues (Family, Italija) – Johnny Dodds 1927–29.

Snimke kao **Come Back Sweet Papa, Gut Bucket Blues, Willie The Weeper, Wild Man Blues, Melancholy Blues, Weary Blues (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vols 1 & 2)** i **Gully Low Blues, S.O.L. Blues (V.S.O.P., Vols 3 &4)** nevjerojatno su obogaćene njegovim prisustvom u ulozi solista i člana ansambla. Također izvanredne snimke »vrućeg« Doddsovog klarineta kojemu asistiraju Kid Ory (→) i ostali članovi grupe Hot Five (bez Armstronga), objavljivane su pod imenima New Orleans Bootblacks and Wanderers **(Johnny Dodds & Kid Ory)** i Black Bottom Stompers **(Black Bottom Stompers, Vols 1, 2).** Doddsovo savršenstvo predstavljeno je i na albumima **Weary Way Blues** i **Clarinet King;** ovaj drugi sadrži besprijekoran klarinet, s Armstrongom koji je u neodoljivoj formi.

Doddsovo izražajno muziciranje vješto je iskoristio Jelly Roll Morton (→) na snimkama svoje grupe Red Hot Peppers, a još impresivnije u triju s Babyjem Doddsom **(Jelly Roll Morton, Vols 1, 2, 4).**

Tridesetih godina Dodds je vodio vlastite sastave. Prvi (i jedini) put boravio je u New Yorku 1938, zbog snimanja s grupom Chicago Boys u kojoj su nastupali njegova dugogodišnja suradnica Lil Armstrong, Teddy Bunn (→), te Charlie Shavers i O'Neil Spencer iz ansambla Johna Kirbyja (→). U 46. godini snaga mu nimalo nije opala kao što pokazuje pet snimljenih skladbi, uključujući nove verzije **Wild Man Bluesa** i **Melancholy Bluesa (Harlem On Saturday Night).** Nešto manje od tri godine kasnije Dodds je umro od izljeva krvi u mozak (1938. vratio se u Chicago, gdje je godinu dana kasnije doživio srčani udar).

Vjerojatno najbolji primjeri Doddsova muziciranja mogu se naći na albumu **The Complete Johnny Dodds,** s njegovim sonornim klarinetom na snimkama Mortona (u triju), pjevačice Sippie Wallace, grupe Dixieland Jug Blowers, te Doddsova orkestra, trija i ansambla Washboard Band. Riječ je o izuzetnom muziciranju čak i u usporedbi s ostalim vrhunskim Doddsovim ostvarenjima, osobito u naslovima **Blue Clarinet Stomp, Heah Me Talkin', Pencil Papa, Indigo Stomp, Mr Jelly Lord, Wolverine Blues** i **Carpet Alley Breakdown.** Osim klarineta, Johnny Dodds je svirao i alt-saksofon iako na tom instrumentu nikada nije bio natprosječan solist.

Diskografija:
King Oliver, West End Blues (CBS – Francuska)
Louis Armstrong & King Oliver (Milestone)
Ida Cox, Vol 2 (Fountain)
Lovie Austin & Her Blues Serenaders (Fountain)
Johnny Dodds & Kid Ory (Columbia)
Johnny Dodds, Black Bottom Stompers, Vols 1, 2 (Swaggie – Australija)
Jelly Roll Morton, Vols 1, 2, 4 (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, Vols 1 & 2, 3 & 4 (CBS – Francuska)
Johnny Dodds, Clarinet King (Ace of Hearts)
Johnny Dodds, Weary Way Blues (Family – Italija)

Pokojni velikan Eric Dolphy, prvorazredan multiinstrumentalist šezdesetih godina. Alt-saksofon, flauta, bas-klarinet.

The Complete Johnny Dodds (RCA Victor – Francuska)
Various, Harlem On Saturday Night (—/Ace of Hearts)

Eric Dolphy

Prvi uzor istaknutog multiinstrumentalista (rođenog 1928. u Chicagu) bio je Charlie Parker, kao i kod većine pripadnika njegove generacije. Dolphy je prvi put zapažen u kvintetu Chica Hamiltona, u kojemu je svirao sa strašću koja je ugrožavala jalovost te skupine. Godine 1960. otišao je u New York i pridružio se Charlieju Mingusu; tu je njegova želja da se suprotstavi konvencijama naišla na plodno tlo. Prije smrti, 1964, Dolphy je bio vrlo tražen: svirao je s Maxom Roachom, Georgeom Russellom, Ornetteom Colemanom i, što je najvažnije, s Johnom Coltraneom. Orkestrirao je album **Africa Brass** i pridružio se Coltraneovoj grupi kao povremeni član; s njom je otišao na turneju po Evropi – gdje je i ostao. Gledajući s aspekta njegove karijere bio je to loš potez: briljantan inovator s autsajderskim lokalnim glazbenicima. Smrt ga je prekinula u prijelazu sa solističke uloge na koncepciju veće grupe koju su inaugurirali također inovatori poput Coltranea i Colemana, a posljednji album, **Out To Lunch,** tragičan je podsjetnik na njegove liderske sposobnosti.

Dolphy je bio prijelazna ličnost: ni zagriženi predstavnik avangarde ni u potpunosti zadovoljan harmonijskim ograničenjima be-bopa. Kao da je sve čuo drukčije i uzvišenije, pa njegovo muziciranje na alt-saksofonu – **245 (Eric Dolphy), The Prophet (Five Spot)** i **Love Me (Memorial)** – poprima vrištav i prodoran zvuk. Ekstremna izražajnost obilježava njegovo muziciranje na altu i bas-klarinetu, instrumentu koji je izvukao iz zaborava i često koristio u duetu s kontrabasom. S Charlesom Mingusom – **What Love (Charlie Mingus Presents)** – i Richardom Davisom – **Alone Together (Memorial)** mračna suzvučja zlokobna poput zvuka tamničkih vrata, dok u temi **Music Matador (Memorial)** bas-klarinet frkće poput veselog vodenog konja. Oblik njegovih fraza na oba je instrumenta nepredvidljiv, gotovo neuračunljiv, s isprekidanim dionicama koje naglo prelaze u ukrase. Nasuprot tome, njegova je flauta ljupka i nježna, naročito u temi **Gazzelloni (Out To Lunch).**

Diskografija:
Eric Dolphy (Prestige/Prestige)
Eric Dolphy At The Five Spot (Prestige/Prestige)
Charles Mingus Presents The Charles Mingus Quartet (CBS Barnaby/—)
Max Roach, Percussion Bitter Sweet (Impulse/Impulse)
George Russell, Outer Thoughts (Milestone/Milestone)
John Coltrane, Africa Brass (Impulse/Impulse)
Eric Dolphy Memorial (VeeJay/DJM)
Eric Dolphy, Out To Lunch (Blue Note/Blue Note)

Out To Lunch (Blue Note): klasična snimka.

Eric Dolphy (Epitaph): polovina mamutske snimke.

Natty Dominique

Trubač Anatie »Natty« Dominique (rođen 1896. u New Orleansu) nije bio ni Louis Armstrong (→) ni King Oliver (→), već sposoban glazbenik toplog tona koji se nije upuštao u virtuoznost s kojom njegova ograničena tehnika ne bi mogla izići na kraj. Dominique je najduže surađivao s Johnnyjem Doddsom (→) s kojim je nastupao od 1928. do početka četrdesetih godina kada je napustio posao profesionalnog glazbenika. Suradnja Doddsa i Dominiquea pokazala se naročito efektnom na nizu snimki iz 1928. pod imenom Doddsova Washboard Banda, na kojima Dominique susretljivo prepušta dominaciju klarinetistu u korist obojice izvođača i slušatelja **(The Complete Johnny Dodds).**

Dominiqueov trubački zvuk naročito se dobro prilagodio društvu još jednog klarinetista, Jimmieja Noonea (→) **(Jimmie Noone 1937–1941).** No, on ne ugrožava okretnost ritmički fleksibilnijeg Noonea na snimkama iz 1940. Ipak, bolje je svirao 1926. u pratnji pjevačice Sippie Wallace **(Woman Of The Blues),** te na snimkama **Baby** i **Oriental Man** (1927), **Brown Bottom Bess** i **Lady Love** (1928) (sve na **Johnny Dodds & Kid Ory).** No, kombinacija Dominiqueova marševskog ritma i defenzivnog vođenja melodijske linije umanjuje njegovu dojmljivost. Njegovo najbolje studijsko izdanje datira iz 1927. kada je Dominique, ponovno u društvu Johnnyja Doddsa, snimao kao član grupe Owis klavirista Jimmyja Blythea. Iako se ne približava klasičnim trubačima New Orleansa, njegova je svirka u mnogočemu zadivljujuća naročito u svojoj prodornosti – slično Bunku Johnsonu (→). Kao i na ostalim snimkama Dominique je, u suprotnosti s ekspresivnijim i sigurnijim Doddsovim muziciranjem, bio idealan suradnik.

Diskografija:
Johnny Dodds, Clarinet King (—/Ace of Hearts)
Various (Including Sippie Wallace), Women Of The Blues (RCA Victor/RCA Victor)
Johnny Dodds & Kid Ory (Columbia)
The Complete Johnny Dodds (RCA Victor – Francuska)
Johnny Dodds, Weary Way Blues (Family – Italija)
Jelly Roll Morton 1923/24 (Milestone)
Jimmie Noone 1937–1941 (Collector's Classics)

Pokojni Kenny Dorham, neopravdano zapostavljen velikan be-bop trube. Priznanja su dobili Dizzy, Fats i Miles.

Kenny Dorham

Rođen 1924, McKinley Dorham naukovao je u uzbudljivom razdoblju be-bopa svirajući trubu u velikom orkestru Dizzyja Gillespieja, pa čak se usuđivao »natjeravati« u improvizacijama s legendarnim Fatsom Navarrom, jednim od svojih prvih uzora **(Fats Navarro Memorial).** Dorham je svirao i u kvintetu Charlieja Parkera **(Historical Masterpieces)** kada mu je ton već bio bridak i izravan. Sredinom pedesetih godina postao je član-utemeljitelj Jazz Messengersa; »razbijačka« atmosfera i žestoko bubnjanje nadahnulo ga je u najboljoj izvedbi **Soft Winds (The Jazz Messengers At The Cafe Bohemia).**

Kako je desetljeće odmicalo, tako je i Dorhamov hard-bop stil doživljavao blage izmjene; posvetio je pozornost tonu, polirajući ga do snažnog lirskog prizvuka u skladbama **Larue** i **My Old Flame (But Beautiful).**

Prije smrti, 1972, plodno je surađivao s mladim tenor-saksofonistom Joeom Hendersonom, a zajednički albumi za tvrtku Blue Note sadrže obilje njihovih skladbi u kojima se služe modusima i ritmovima bossa nove. Kenny Dorham nije imao sreće sa suvremenicima, Gillespiejem i Navarrom četrdesetih godina, odnosno Milesom Davisom i Cliffordom Brownom pedesetih godina. Bio je natprosječno pouzdan, a njegovo muziciranje pokazuje sustavan i stalan napredak. Osjećajan i melodičan glazbenik, mogao je i »šibati ko lud«. Za razliku od ljestvica popularnosti kolege glazbenici nisu ga zaobilazili, pa nastupa na albumima Monka, Tadda Damerona, Rollinsa, Hanka Mobleyja, Maxa Roacha i – prilično neprimjereno – Cecila Taylora.

Diskografija:
Fats Navarro Memorial (Savoy)
Charlie Parker, Historical Masterpieces (Archive of Folk & Jazz/MGM)
The Jazz Messengers At The Cafe Bohemia (Blue Note)
Kenny Dorham, But Beautiful (Milestone)
Kenny Dorham, Trompeta Toccata (Blue Note)
Kenny Dorham, Una Mas (Blue Note)

Jimmy Dorsey

James Dorsey (rođen 1904. u Shenandoahu, Pennsylvania bio je jedan od najsposobnijih glazbenika koji su potekli iz jazza »bučnih

dvadesetih«. Dorsey, stariji brat Tommyja Dorseyja (→), započeo je na kornetu, a zatim je prešao na klarinet i alt-saksofon (povremeno je svirao i bariton-saksofon). Svirao je kornet u sastavu svoga oca, Thomasa F. Dorseyja, koji mu je dao osnovne poduke iz glazbe. S bratom Tommyjem pokrenuo je grupe Dorsey's Novelty Six i Dorsey's Wild Canaries. Ova druga grupa jedna je od prvih jazz--skupina koja se pojavila u radio--prijenosu.

Nakon diskografskog debija s grupom Scranton Sirens Billyja Lustiga pridružio se California Ramblersima (1924), a zatim je radio kao slobodni glazbenik – na radiju, pločama i u ansamblima Jeana Goldkettea, Henryja Thiesa, Raya Millera, Vincenta Lopeza, Paula Whitemana (→) i Reda Nicholsa (→). Godine 1930. pridružio se Tedu Lewisu, s kojim je nastupao i u Evropi. Potom se još intenzivnije prihvatio studijskog rada, a sudjelovao je i s Tommyjem Dorseyjem u vođenju povremenih sastava braće Dorsey koji su se konačno (1934) pretvorili u profesionalni Dorsey Bros Orchestra **(Dorsey Bros 1928, Dorsey Bros 1928–1929** i **Bring Back The Good Times).** Postava iz 1934. potrajala je oko godinu dana prije negoli su oštre svađe među braćom dovele do toga da mlađi Dorsey ode sa scene za vrijeme jednog angažmana – i da se, za života toga orkestra, nikada više ne vrati.

Jimmy Dorsey nastavio je voditi sve popularniji orkestar. Jimmy Dorsey Orchestra postao je s vremenom vodećim sudionikom *swing ere,* nastupajući pred entuzijastičkom publikom plesnih dvorana i snimajući hit ploče poput **Amapola, Tangerine, My Prayer, Yours, Green Eyes, Besame Mucho** i **Star Eyes (The Great Jimmy Dorsey),** a na svakoj su se pojavljivali pjevači Bob Eberly, Helen O'Connell i Kitty Kallen – samostalno ili u duetima. Većina jazz-komponenti sasvim je nestala, iako su u pojedinim prilikama **(Jimmy Dorsey & His Orchestra 1935–1942)** komercijalni aspekti bili (privremeno) zaboravljeni i orkestar se trudio da svira žestoko svingerski, kao u skladbama **Stompin' At The Savoy, Major & Minor Stomp, Multiny In The Brass Section** i **Waddlin' At The Waldorf.**

Nakon prolaska ere velikih orkestara Dorsey je nastavio voditi vlastiti orkestar do 1953, kada se konačno ponovno udružio s Tommyjem, kao član njegovog orkestra. (U glazbenom smislu braća su se ponovno udružila još 1947, kada su obojica nastupili u polubiografskom filmu *The Fabulous Dorseys.)*

Nakon Tommyjeve smrti 1956. Jimmy Dorsey preuzeo je vodstvo njegova orkestra i na tom mjestu ostaje godinu dana, kada ga je bolest prisilila da se povuče. Iste je godine umro od raka.

Orkestar Jimmyja Dorseyja nastupao je u nekoliko filmova snimljenih za vrijeme II svjetskog rata, uključujući *The Fleet's In, 4 Jacks & A Jeep, That Girl From Paris* i *Shall We Dance?* Dorseyev ugled jazz--instrumentalista ostaje vjerojatno u najboljoj uspomeni iz ranih dana, od dvadesetih do tridesetih godina, kada je svirao s bezbrojnim džezistima, uključujući Jacka Teagardena (→) **(J. T.** i **Jack Teagarden Classics),** Joea Venutija (→), Eddieja Langa (→) i Adriana Rollinija (→) **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties);** Miffa Molea (→) **(Miff Mole's Molers 1928–1930)** i Reda Nicholsa (→) **(Red Nichols & His Five Pennies, 1926–1928).**

Bio je najistaknutiji alt-saksofonist dvadesetih godina; i na klarinetu njegovo je muziciranje uvijek bilo besprijekorno, iako ne toliko originalno. Na kornetu (ili trubi) Dorsey je bio natprosječan izvođač, kao što pokazuju snimke Venuti-Langove grupe Blue Five **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties).**

Njegovo se ritmičko muziciranje na altu i klarinetu uvijek moglo smatrati nesumnjivim dobitkom, bilo u Whitemanovom orkestru **(The Bix Beiderbecke Legend),** uz imena poput Bixa Beiderbeckea (→) i Frankieja Trumbauera (→) **(The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke),** ili u svim vrstama sastava s njegovim bratom ili bez njega **(Tommy, Jimmy & Eddie, 1928–29).**

Čak i u vrhunskim danima njegova orkestra Dorseyjev je osjećaj za jazz u kombinaciji s tehničkim umijećem, mogao rezultirati izvanredno zadovoljavajućim izvedbama kao što je slučaj sa začuđujuće dobrom verzijom teme **I Got Rhythm,** kada je gostovao na jednom od legendarnih koncerata Eddieja Condona (→) **(Eddie Condon & His All Stars, Vol 8).**

Tommy Dorsey, Vol 2 (RCA Victor). Tommy Dorsey godinama je vodio uspješan plesni orkestar pod utjecajem jazza.

Diskografija:

Tommy Dorsey/Jimmy Dorsey/ Eddie Long, Tommy, Jimmy & Eddie 1928–29
(—/Parlophone)
The Bix Beiderbecke Legend
(RCA Victor – Francuska)
The Charleston Chasers 1925–1928 (VJM)
Jack Teagarden Classics
(Family)
Jack Teagarden, »J. T.«
(—/Ace of Hearts)
Various, Benny Goodman & The Giants Of Swing
(Prestige)/
Jazz In The Thirties
(World Records)
Joe Venuti/Eddie Lang, The Sounds Of New York, Vol 2 (1927–1933)
(RCA Victor – Francuska)
Miff Mole's Molers – 1927, With Sophie Tucker
(—/Parlophone)
Miff Mole's Molers 1928–30
(—/Parlophone)
Red Nichols & His Five Pennies, 1926–1928
(MCA Coral – Njemačka)
Dorsey Bros, 1928–1930
(The Old Masters/—)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941
(CBS – Francuska)
Dorsey Bros, Bring Back The Good Times
(MCA Coral – Njemačka)
Jimmy Dorsey & His Orchestra 1935–1942 (Swingfan – Njemačka)
The Great Jimmy Dorsey
(Ace of Hearts)

Tommy Dorsey

Tommy Dorsey (rođen 1905. u Shenandoahu, Pennsylvanija), godinu dana mlađi brat Jimmyja Dorseyja (→), započeo je glazbenu karijeru kao trubač i trombonist, no posljednjih 25 godina života bio je poznat kao vođa plesnog orkestra pod utjecajem jazza i trombonist s afinitetom, za izvanredno artikulirane *pianissimo*-izvedbe balada. Svaki njegov solo – sa ili bez sordine – bio je uzor početnicima na tom instrumentu.

Ako je ijedan od braće Dorsey bio eksplozivan, onda je to vjerojatno bio Tommy; upravo je njegov temperament dovodio do čestih sukoba – čak i tuča – ne samo s Jimmyjem Dorseyjem, već i s nizom glazbenika koje je angažirao u toku dugogodišnje karijere vođe sastava.

Kao i u Jimmyjevom slučaju i Tommyja Dorseyja je trubi podučavao otac-glazbenik. Tommyjev trubački stil bio je u početnom razdoblju zanimljiv utoliko što se on prvenstveno inspirirao »vrućim« solima vodećih crnačkih instrumenta-

lista, dok je većina njegovih bijelih suvremenika nastojala slijediti lirske tragove Bixa Beiderbeckea (→). Njegova žestoka sola, primjerice u **It's Right Here For You** i **Tiger Ragu**, oba sa snimanja iz studenoga 1928, te u skladbama **Daddy, Change Your Mind** i **You Can't Cheat A Cheater** iz slijedećeg travnja (sve na **Tommy, Jimmy & Eddie, 1928–29**), očito svjedoče o emocionalnosti njegove trube.

Između 1927. i 1928. svirao je trombon u orkestru Paula Whitemana (→). Možda najpoznatiji solo s Whitemanom odsvirao je u prvoklasnoj izvedbi Don Redmanova aranžmana skladbe **Whiteman Stomp (Paul Whiteman & His Orchestra)**. Dok je s Jimmyjem vodio jedan od prvih orkestara braće Dorsey, snimio je **I'm Getting Sentimental Over You**. Kada je raskinuo s bratom i okupio vlastiti sastav ponovno je snimio tu skladbu **(Tommy Dorsey & His Orchestra)** koja je postala njegovom vrlo popularnom »špicom«. Od 1935, kada je osnovao Tommy Dorsey Orchestra – preuzevši ostatke orkestra Joea Haynesa – do smrti 1956, pokazao se jednim od najpopularnijih i najpostojanijih lidera.

Orkestar Tommyja Dorseyja bio je na vrhuncu između 1937. i 1944; u tom razdoblju njegovim su redovima prošli vodeći džezisti kao Bud Freeman (→), Louis Bellson (→), Gene Krupa (→), Buddy Rich (→), Charlie Shavers (→), Max Kaminsky (→), Bunny Berigan (→), Buddy de Franco (→), Joe Bushkin (→) i Yank Lawson (→), te mnogi izvrsni zabavni pjevači koji su u njemu prvi put doživjeli uspjeh: Jack Leonard, Jo Strafford, Dick Haymes, Lucy Ann Polk i najslavniji, Frank Sinatra.

Dok su se aranžeri Paul Weston i Axel Stordahl brinuli o komercijalnijim aspektima repertoara orkestra, Dorsey je pametno koristio umijeće aranžera sklonih jazzu, poput Deana Kincaidea i Sy Olivera, kako bi u orkestru zadržao »pravi duh« jazza – što je mnogim Dorseyjevim pokušajima oživljavanja *swing ere* prečesto nedostajalo. The Clambake Seven – mala grupa sastavljena od članova orkestra – također je pridonijela da se održi zanimanje za jazz **(Tommy Dorsey, The Clambake Seven)**. Oliver je bio angažiran ne samo kao stalni aranžer, već povremeno i kao trubač i pjevač. Sam Dorsey sve je rjeđe nastupao kao izraziti solist, iako se ponekad nije mogao oduprijeti nagonu da svira nepatvoreni jazz, primjerice u ulozi člana Metronome All Starsa **(Metronome All Stars/Esquire All Stars)**. Dorsey se obično zadovoljavao prekrasnim izvedbama balada, supernježnim *obbligatima* u pratnji pjevača ili čisto tehničkim vježbama kao **Trombonology (Tommy Dorsey, Vol 2)**.

Dorseyjev orkestar nastupio je u nekoliko filmova, uključujući *Ship Ahoy!*, *Reveille With Beverly*, *Girl Crazy* i *A Song is Born*.

Među najpopularnijim snimkama mogu se navesti **After You've Gone, Lonesome Road** (s Oliverovim aranžmanom) (sve na **Tommy Dorsey, Vol 2), On The Sunny Side Of The Street, Marie** (s Beriganovim solom i Leonardovim vokalom), **Hawaiian War Chant, Opus No 1** i **Song Of India** (fini Beriganov trubački solo) (sve na **Tommy Dorsey & His Orchestra)**. Bilo je i mnogo drugih snimki, pretežno sa Sinatrom, Staffordovom i Pied Pipersima, no sve one pripadaju zabavnoj kategoriji. Vezu Tommyja Dorseyja, s jazzom valja potražiti u njegovim mladenačkim danima, kada je strastveno svirao trubu i trombon u društvu drugih ambicioznih mladunaca kao što su Benny Goodman (→) **(The Early B.G.)**, Joe Venuti (→) i Eddie Lang (→) **(The Golden Days Of Jazz/Stringing The Blues** i **The Sounds Of New York, Vol 2)**, Bix Beiderbecke (→) **(The Bix Beiderbecke Legend)** i Adrian Rollini (→) **(Jazz In The Thirties)**.

Diskografija:

Tommy Dorsey/Jimmy Dorsey/ Eddie Lang, Tommy, Jimmy & Eddie – 1928–29 (—/Parlophone)
Tommy Dorsey & His Orchestra (RCA Victor/RCA Victor)
The Best Of Tommy Dorsey, Vols 1 – 6 (RCA Victor – Francuska)
Dorsey Bros, Bring Back The Good Times (MCA Coral – Njemačka)
Dorsey Brothers 1928 (The Old Masters)
Dorsey Brothers 1928–1930 (The Old Masters)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
Benny Goodman, The Early B. G. (Vocalion)
Joe Venuti/Eddie Lang, The Golden Days Of Jazz/Stringing The Blues (CBS – Nizozemska)
Joe Venuti/Eddie Lang, The Sounds Of New York, Vol 2 (RCA Victor – Francuska)
Bix Beiderbecke, The Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Adrian Rollini), Jazz In The Thirties (World Records)
Various, Metronome All Stars/ Esquire All Stars (RCA Victor – Francuska)
Paul Whiteman & His Orchestra (RCA Victor/RCA Victor)
Tommy Dorsey, The Clambake Seven (RCA Victor)

Hank Duncan

Henry »Hank« Duncan (rođen 1896. u Bowling Greenu, Kentucky, umro 1968. u Long Islandu, New York) vodio je vlastite sastave još 1918–1919, najprije u Louisvilleu, zatim u Detroitu. Taj učenik Fatsa Wallera (→), Jamesa P. Johnsona (→) i Luckeyja Robertsa otišao je potom u Buffalo i pet godina bio član grupe Fessa Williamsa. Godine 1931. svirao je s Kingom Oliverom (→), Sidneyjem Bechetom (→), Tommyjem Ladnierom (→) i grupom Arcadians Charlieja Turnera (kada je s njom gostovao Fats Waller, Duncan je nastupao kao drugi klavirist). Duncan, koji je imao velike ruke (što je za klaviriste »Harlem-stride« stila bila velika prednost) godinama je nastupao u New Yorku kao solist. Godine 1939. postao je članom trija Zuttyja Singletona (→).

Četrdesetih godina surađivao je s raznim istaknutim glazbenicima, uključujući Becheta i Mezza Mezzrowa (Duncan je 1932. snimao kao član Bechetovih Feetwarmersa **(Sidney Bechet, Vols 1, 2)**). U njujorškom klubu Nick's u Greenwich Villageu bio je kućni klavirist od 1947. do 1963, s prekidom od 18 mjeseci (1955–1956) kada je sa Singletonom i trubačem Louisom Metcalfom radio u klubu Metropole.

Nakon angažmana u klubu Nick's Duncan je do smrti nastupao u drugim klubovima. Rijetko je samostalno snimao, pa se snimka iz 1944. za etiketu Black & White može smatrati jedinom koju je realizirao pod vlastitim imenom. Osim već spomenutih snimki s Bechetom, na pločama je nastupao u društvu Fatsa Wallera (1935) **(Fats Waller Memorial, Vol 1)** Wild Bill Davisona (→) (1954) **(Wild Bill Davison & His Jazzologists)**, Tonyja Parentija (→) (1955) **(Tony Parenti's All Stars)** i grupe Honey Bears bivšeg Wallerovog saksofonista Genea Sedrica (1938).

Duncan je nesumnjivo bio vrstan »strider« čiji talent nikada nije u potpunosti iskazan niti uvažen.

Diskografija:

Sidney Bechet, Vols 1, 2 (RCA Victor – Francuska)
Fats Waller Memorial, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Gene Sedric), Swing Street, Vol 1 (Tax – Švedska)
Wild Bill Davison & His Jazzologists (Jazzology/—)
Tony Parenti's All Stars (Jazztone/—)

Eddie Durham – trombonist, gitarist, autor. Talentiran, uvijek povjerljiv, čovjek kojega treba imati pored sebe.

Eddie Durham

Eddie Durham predstavio je svoj talent – gitarista, trombonista, aranžera i skladatelja – na najplodniji način. Ni u jednom od navedenih aspekata nije bio vrhunski džezist, ali je uvijek izazivao poštovanje kolega-glazbenika zbog svoje pouzdanosti i sposobnosti da radi profesionalno i stručno. Potekao je iz glazbene porodice – čak je šestoro braće profesionalno sviralo. Prva glazbena iskustva (kao gitarist) doživio je u orkestru braće Durham.

Naučivši svirati trombon, Durham (rođen 1906. u St Marcosu, Teksas) nastupao je potkraj dvadesetih godina s velikim brojem sastava sa Srednjeg zapada, uključujući Blue Devilse Waltera Pagea. No, prvi značajan angažman dobio je u orkestru Bennieja Motena (→) (1929), s kojim je ostao do 1933. S Motenom je svirao trombon i gitaru, afirmirao se i kao skladatelj--aranžer. Autor je (ili koautor) brojnih swing-skladbi, uključujući **Every Day Blues (Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 3, 1929), You Made Me Happy, Oh! Eddie, Prof. Hot Stuff (...Vol 4, 1929–1930)** i **Lafayette (...Vol 5, 1929–1932)**. Svirao je kratka gitaristička sola u

mnogim skladbama, vjerojatno najbolje u **I Wanna Be Around My Baby All The Time (Vol 5, 1929–1932).** Prije negoli se pridružio Willieju Bryantu kao plaćeni aranžer, svirao je s Cabom Callowayom (→) i Andyjem Kirkom. Ugled mu je još više porastao kada je pristupio orkestru Jimmieja Lunceforda (→) u kojemu su se njegovi instrumentalistički i skladateljski doprinosi ponovno snažno ispoljili. Za Lunceforda je aranžirao skladbe **Swingin' On C** (koju je sam napisao), **Blues In The Groove, Wham (Re – Bop – Boom – Bam) (Takin' Off), Lunceford Special (Lunceford Special), Bird Of Paradise, Rhapsody Junior** (obje s Eddiejem Wilcoxom) **(Rhythm Is Our Business)** i **(Pigeon Walk (For Dancers Only).**

Kao solist s Lunceefordom je bio ograničen, iako sviranjem električne gitare (Durham je u to doba među prvim džezistima stalno koristio pojačanu gitaru) u skladbi **He Ain't Got Rhythm (Jimmy's Legacy)** očito pokazuje zašto ga je Charlie Christian (→) smatrao velikim uzorom. Godine 1937. napustio je Lunceforda u korist Counta Basieja (→), kao aranžer i instrumentalist. I nadalje je pisao prvoklasne skladbe i aranžmane, uključujući **Topsy** (kasnije hit u izvedbi Cozyja Colea (→)), **Time Out** (sa skladateljevim solom na gitari) i **Out The Window (The Best Of Basie, 1937–1938).**

S obzirom da su se njegove skladateljske usluge sve više tražile, sredinom 1938. napustio je Basieja. Za orkestar Glenna Millera napisao je skladbe **Slip Horn Jive (Legendary Glenn Miller, Vol 2)** i **Glen Island Special,** a aranžirao **Baby Me (Legendary Glenn Miller, Vol 3),** a Miller je dobro iskoristio temu **Wham (Re – Bop – Boom – Bam) (Legendary Glenn Miller, Vol 4).** Durham je za Millera napisao i fini aranžman skladbe **I Want To Be Happy (Vol 4).** Pisao je i za orkestre Artieja Shawa (→), Raya Huttona i Jana Savitta.

Snimanja s početka četrdesetih godina pod Durhamovom supervizijom **(The Swinging Small Bands 2, 1940–1944)** rezultirala su natprosječnim jazzom »srednjeg razdoblja«, a između 1941. i 1943. nastupao je sa ženskom grupom International Sweethearts of Rhythm kao njen glazbeni vođa. Kasnije je vodio vlastiti ženski sastav (sic!). Četrdesetih godina ostao je aktivan kao skladatelj i povremeni instrumentalist s različitim sastavima i pjevačima. Pedesetih i šezdesetih godina ponovno je vrlo zaposlen, uglavnom kao skladatelj, iako je svirao i s grupom Swingers, Inc.

Od kraja pedesetih godina vodio je vlastite sastave, većinom u New Yorku i okolici. Godine 1969. pridružio se grupi Buddyja Tatea (→) u kojoj je svirao trombon i gitaru, a početkom sedamdesetih svirao je s grupom Count's Men (koju je vodio njegov bivši kolega iz Basiejevih dana, Earle Warren). Kada je 1973. i 1974. u New Yorku snimao za britanskog pisca i kritičara Alberta McCarthyja **(Eddie Durham),** gotovo da nije izgubio ništa od svojih instrumentalističkih i skladateljskih sposobnosti. Natprosječno je svirao gitaru, naročito u vlastitoj temi **Blues For Mac** i u **Good Morning Bluesu.** Postigao je zadovoljavajuće rezultate snimajući 1973. sa saksofonistom i klarinetistom Eddiejem Barefieldom **(Eddie Barefield).** Među ostalim Durhamovim skladbama najpoznatija je (pretežno sa komercijalnog aspekta) **I Don't Want To Set The World On Fire.**

Diskografija:
Bennie Monten's Kansas City Orchestra, Vols 3, 4, 5 (RCA Victor – Francuska)
Jimmie Lunceford, Takin' Off (Tax – Švedska)
Jimmie Lunceford, Lunceford Special (Columbia/CBS – Realm)
Jimmie Lunceford, Rhythm Is Our Business (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, For Dancers Only (MCA – Njemačka)
Jimmie Lunceford, Jimmie's Legacy (MCA – Njemačka)
The Best Of Count Basie 1937–1938 (MCA – Njemačka)
The Legendary Glenn Miller, Vols 2, 3, 4 (RCA Victor/RCA Victor)
Various (Including Eddie Durham), The Swinging Small Bands 2 (MCA – Njemačka)
Eddie Durham (RCA – Victor/RCA Victor)
Eddie Barefield (RCA Victor/RCA Victor)

Allen Eager

Rođen 1927. u New Yorku, tenor-saksofonist Allen Eager jedna je od enigmi jazza. Koncizan, svingerski glazbenik, pouzdano na tragu stila Lestera Younga, Eager je u toku četrdesetih godina bio jedan od najboljih tenorista 52. ulice, ali je često napuštao scenu zbog visokog društva, skijanja, jahanja i automobila, da bi se pedesetih godina skrasio u Parizu. Neke od njegovih najboljih izvedbi mogu se naći na kompilaciji **The Brothers & Other Mothers** tvrtke Savoy, na kojoj nastupaju Lesterovi bijeli učenici Stan Getz, Al Cohn, Zoot Sims, Brew Moore i Serge Chaloff. Eagerov polet u skladbama kao **Booby Hatch** veoma je uzbudljiv. Dvije godine kasnije, 1948. svirao je u sekstetima i septetima Tadda Damerona s glazbenicima poput Fatsa Navarra i Wardella Graya **(Prime Source** i **Good Bait).** Zanimljivo je usporediti njegov i Grayev stil: obojica stoje na osnovici Young-Parker, s laganijim, lepršavijim Eagerovim attackom – **Lady Bird** i **Jahbero.** Početkom pedesetih godina Eager je s Lee Konitzom, Alom Cohnom i Zootom Simsom nastupao u velikim grupama Gerryja Mulligana, prelazeći u nekim skladbama na alt-saksofon **(Revelation).** Njegova kasnija ostvarenja ne nalaze se više u katalogu.

Diskografija:
The Brothers & Other Mothers (Savoy/Savoy)
Fats Navarro, Prime Source (Blue Note/Blue Note)
Fats Navarro – Tadd Dameron, Good Bait (Riverside/—)
Gerry Mulligan – Lee Konitz, Revelation (Blue Note/Blue Note)

Billy Eckstine

Rođen 1914. u Pittsburgu, pjevač Billy Eckstine postao je prvim afro-američkim zabavno-glazbenim idolom. Njegov raskošan bas-bariton, savršena intonacija i osjećaj za ritam omogućili su mu supremaciju na planu romantičnih balada **(I Apologize, Tenderly, Laura, No One But You** – sve na **Greatest Hits).** U stvari, Eckstine je bolji glazbenik nego što njegovo pop-sljedbeništvo naslućuje. Od 1939. do 1943. bio je pjevač orkestra Earla Hinesa, a njegov se orkestar (1944–1947) kretao znatno ispred svoga vremena. Potaknut be-bop eksplozijom, Eckstine je okupio grupu mladih revolucionara, uključujući Charlieja Parkera, Dizzyja Gillespieja, Fatsa Navarra, Kennyja Dorhama, Milesa Davisa, Sonnyja Stitta, Johna Jacksona, Dextera Gordona, Wardella Graya, Genea Ammonsa, Lea Parkera, Tommyja Pottera i Arta Blakeyja. Aranžmani Dizzyja Gillespieja, Tadda Damerona, Budda Johnsona i Jerryja Valentinea dali su orkestru raspoznatljiv, izazovan zvuk i vjerojatno su jedino Eckstineovi vokali u nj unijeli komercijalnu komponentu. Dobar trubač i trombonist, Eckstine lider bi povremeno odsvirao poneki solo, no mnogo je više prostora ustupao Dexteru Gordonu **(Lonesome Lover Blues),** Geneu Ammonsu **(Second Balcony Jump),** Wardellu Grayu **(Blues For Sale),** Fatsu Navaru **(Tell Me Pretty Baby).** S orkestrom je pjevala i Sarah Vughan u čijem se bogatom vibratu osjećao Eckstineov utjecaj. Dva albuma **(Mr. B & The Band** i **Together)** predstavljaju vrhunac orkestra (drugi album sastavljen je od radio-snimki).

Eckstine je i kasnije povremeno surađivao s jazz-glazbenicima primjerice u veseloj pjesmi **I Left My Hat In Haiti** (s Woodyjem Hermanom) i u **St. Louis Bluesu** s grupom Metronome All Stars u kojoj su nastupali Lester Young i Warne Marsh **(Greatest Hits).** Eckstineov »gusti« bariton utjecao je na mnoge be-bop pjevače toga razdoblja.

Diskografija:
Greatest Hits (MGM/MGM)
Mr. B & The Band (Savoy/Savoy)
Together (Spotlite/Spotlite)

Harry Edison

Harry Edison (rođen 1915. u Columbusu, Ohio) ostaje nakon 40 godina jednim od najsposobnijih i najraspoznatljivijih trubača u jazzu. Njegov »gorkoslatki« ton, prividno ravnodušan pristup swingu i svestranost učinili su ga stalno traženim od sredine tridesetih godina naovamo. Sudjelovao je na konvencionalnim jazz-snimkama poput **Jazz Giants '57/Jazz Giants, Jam Session, Nos 2, 3** i **Jammin' At Sunset,** ili na probitačnim studijskim aranžmanima s jazzu sklonim pjevačima poput Elle Fitzgerald (→) **(Sings The Cole Porter Song Book)** i Franka Sinatre **(Swing Easy/Songs For Young Lovers),** a gostovao je i na značajnim međunarodnim festivalima jazza **(Newport In New York '72: The Jam Sessions, Vol 4** i **Jazz At The Santa Monica '72).** Već bi i muziciranje bez sordine učinilo Edisona individualnim glazbenikom, no ono je još raspoznatljivije kada koristi sordinu, što rezultira čvrstim, prigušenim zvukom u kojemu se napetost stvara osjećajem zatomljene uzbudljivosti iako ona, zapravo, nipošto nije potisnuta.

Započevši na trubi u dvanaestoj godini, Edison je otvorio prvo poglavlje svoje glazbene karijere nastupima s lokalnim ansamblima iz Ohia. Zatim se pridružio Alphonsu Trentu i orkestru Jeter-Pillars, a vrijedna je iskustva od veljače 1937. stekao u sastavu Luckyja Milindera (→) koji je bio pod utjecajem rhythm-and-bluesa. Prihvatio je ponudu da u trubačkoj sekciji orkestra Counta Basieja (→) zamijeni Karla Georgea. S Basiejem je ostao sve do raspuštanja orkestra, u veljači 1950, a u cijelom tom razdoblju nastupao je kao vodeći solist. Edison je za Basieja snimio niz sola

Harry »Sweets« Edison, trajni miljenik kolega trubača, Sinatre i poklonika jazza.

koja ostaju u sjećanju, npr. **Panassie Stomp, Jive At Five (You Can Depend On Basie); Shorty George, Texas Shuffle (Jumpin' At The Woodside); Every Tub, Bolero At The Savoy (Super Chief); Blow Top, Rock-A-Bye Basie, Louisiana, Moten Swing, Easy Does It (Lester Young With Count Basie & His Orchestra); Tuesday At Ten (Basie's Back In Town);** i **Taps Miller, The Killer** i **Avenue C (Basie's Best).** Za Basieja je napisao i nekoliko skladbi pod utjecajem stila Kansas Cityja, primjerice **H&J, Let Me See, Beaver Junction** i neprolaznu **Jive At Five.** Napustivši Basieja surađivao je s Jimmyjem Rushingom (→), trupom Jazz At The Philharmonic (1950) i Buddyjem Richom (→). Rich ga je angažirao gotovo dvije godine (1951–1953) i često je koristio Edisona – jednog od svojih omiljenih trubača – na koncertnim nastupima ili snimanjima, kako u malim sastavima, tako i u velikim orkestrima **(That's Rich** i **Buddy & Sweets).**

Godine 1953. nastupio je na međunarodnoj turneji kao solist u reviji pokojne Josephine Baker. Zatim je preselio na Zapadnu obalu gdje je postao studijski glazbenik, često surađujući s vrhunskim izvođačima poput Sinatre, Nat King Colea (→), aranžera Nelsona Riddlea, itd. U tom je razdoblju snimio jedan od svojih najboljih albuma, **Inventions/Sweet At The High;** riječ je o koncertnoj snimci kvarteta koja na najbolji način predstavlja sve njegove vrijednosti. No, u to doba Edisonovo muziciranje nije bilo na vrhunskoj razini jer se pretjerano služilo klišejima. Oni su se i kasnije povremeno pojavljivali; no, i nadalje se dokazivao kao jedan od najsposobnijih aktivnih trubača. Nezastrašen dolaskom (i, konačno, odlaskom) bopa, Edisonov privlačan jazz »srednjeg razdoblja« često se doimao neprolaznim.

Godine 1958. vratio se u New York gdje je uglavnom svirao s vlastitim sastavima kojih je postava često uključivala glazbenika poput Bena Webstera (→), Jimmyja Forresta (→) i pjevača Joea Williamsa (→). Godine 1964. nastupao je s Georgeom Auldom i poduzeo evropsku turneju s još jednim izdanjem grupe JATP. I nadalje je gostovao s vrhunskim orkestrima Richa, Louisa Bellsona (→) **(Thunderbird)** i svog bivšeg gazde, Basieja; no potkraj šezdesetih godina ponovno je nastupao na Zapadnoj obali.

Osim već spomenutih, znatno je obogatio i snimke Reda Norva (→) **(Greatest Of The Small Bands, Vol 1),** Jimmyja Witherspoona (→) **(There's Good Rockin' Tonight),** Barneyja Kessela (→) **(To Swing Or Not To Swing),** Lionela Hamptona **(The Tatum Group Masterpieces).**

Pod svojim imenom snimao je rjeđe negoli bi se očekivalo, no ta su snimanja često rezultirala glazbom najveće vrijednosti, npr. **Gee Baby, Ain't I Good To You/Blues For Basie** i **Walkin' With Sweets;** na oba albuma znatno je naglašeno prisustvo Bena Webstera. Za Edisona je naročito plodno bilo snimanje s velikanima poput Dukea Ellingtona (→) i Johnnyja Hodgesa (→). Iako ima trenutaka pod uplivom klišeja, njegovo je muziciranje tada rijetko zalazilo ispod razine pravog nadahnuća **(Blues Summit/Side By Side – Back To Back).**

Nakon razdoblja u kojemu je bio zanemaren, Edison posljednjih godina ponovno privlači pažnju. Početkom sedamdesetih godina još jednom se pojavio s grupom JATP **(Jazz At Santa Monica '72),** a zatim je potpisao za tvrtku Pablo Normana Granza. Sve je to rezultiralo muziciranjem koje, barem na pločama **(Oscar Peterson & Harry Edison, Basie Jam, The Trumpet Kings Meet Joe Turner, The Bosses** i, iznad svega, **Edison's Lights)** bjelodano pokazuje da se Edison pomladio. Osim mnogih drugih vrhunaca u besprijekorno zadovoljavajućoj karijeri, Edisonov se stil sviranja »u dohvatima« (squeeze-note) mogao čuti i u filmu *Jammin' The Blues* Gjona Milija **(Jammin' With Lester),** s bivšim Basiejevim suradnicima Lesterom Youngom (→), Dickyjem Wellsom (→) i Illinoisom Jacquetom (→).

Diskografija:
Count Basie, You Can Depend On Basie (—/Coral)
Count Basie, Jumpin' At The Woodside (—/Coral)
Count Basie, Super Chief (Columbia/CBS)
Lester Young With Count Basie & His Orchestra (Epic – Francuska)
Count Basie, Basie's Back In Town (Epic/Philips)
Count Basie, Basie's Best (CBS – Nizozemska)
Harry Edison, Inventions (Pacific Jazz)/ **Sweets At The Haig** (Vogue)
Frank Sinatra, Swing Easy/ Songs For Young Lovers (Capitol/Capitol)
Ella Fitzgerald Sings The Cole Porter Song Book (Verve/Verve)
Various, Jammin' At Sunset (Black Lion/Black Lion)
Buddy Rich, That's Rich (—/Verve)
Buddy Rich, Buddy & Sweets (Verve/Verve)
Various, Jam Sessions, Nos 2, 3 (Verve/Columbia – Clef)
Barney Kessel, To Swing Or Not To Swing (Contemporary/ Vogue – Contemporary)
Various, Jazz Giants '57 (Verve)/ **Jazz Giants** (Columbia – Clef)
Harry Edison, Gee Baby, Ain't I Good To You (Verve)/ **Blues For Basie** (Verve)
Harry Edison, Walkin' With Sweets (Verve)
Jimmy Witherspoon, There's Good Rockin' Tonight (World Pacific/Fontana)
Art Tatum (Including Lionel Hampton), The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Red Norvo, Greatest Of The Small Bands, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington/Johnny Hodges, Blues Summit (Verve)/ **Side By Side – Back To Back** (Verve)
Various, Jazz At The Santa Monica (Pablo/Pablo)
Various, Newport In New York '72: The Jam Sessions, Vol 4 (Atlantic/Atlantic)
The Trumpet Kings Meet Joe Turner (Pablo/Pablo)
Count Basie/Joe Turner, The Bosses (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Harry Edison (Pablo/Pablo)

Roy Eldridge. Njegov je doprinos trubi bio od presudne važnosti u povijesti jazza.

Count Basie, Basie Jam (Pablo/Pablo)
Harry Edison, Edison's Lights (Pablo/Pablo)
Various, Jammin' The Blues (Jazz Archives)
Louis Bellson, Thunderbird (Impulse/—)

Roy Eldridge

David Roy »Little Jazz« Eldridge (rođen 1911. u Pittsburghu, Pennsylvania) jedan je od najvažnijih trubačkih solista u povijesti jazza. Izvanredan tehničar, glazbenik iznimne dinamike i emocionalnog timbra, Eldridge je najprije svirao bubnjeve (u šestoj godini), a zatim ga je brat Joe Eldridge (1908 – 1952), prvoklasni alt-saksofonist i violinist, podučavao trubi. Nakon suradnje s različitim nepoznatim sastavima Eldridge se afirmirao s grupom Dixie Stompers Horacea Hendersona, zatim sa Zachom Whyteom (sve to 1928), Speedom Webbom (1929–1930), Cecilom Scottom, Elmerom Snowdenom, Charliejem Johnsonom i Teddyjem Hillom, prije negoli je s bratom Joeom u Pittsburghu vodio jedan sastav. Zatim je svirao s McKinneyjevim Cotton Pickersima, ponovno s Teddyjem Hillom, nastupao je s još jednim vlastitim sastavom, da bi 1935. postao članom jednog od najvažnijih jazz-sastava toga razdoblja, orkestra Fletchera Hendersona (→). Iako je Eldridge nastupao s Hendersonom relativno kratko vrijeme (1936–1937), nastavio je slavnu tradiciju velikih Hendersonovih trubačkih solista »paprenim« solima kao **Christopher Columbus, Stealin' Ap-**

ples i **Blue Lou** (sve na **The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4**). U to doba Eldridge se pokazao i iznimnim katalizatorom na nekim od najboljih snimki malih sastava iz tridesetih godina: s Geneom Krupom (→) i njegovim Swing Bandom (1936) (**Benny Goodman, Vol 4: 1935–1939**), Teddyjem Wilsonom (→) (**The Teddy Wilson** i **Teddy Wilson & His All Stars**), te na snimanjima pod Wilsonovim vodstvom za pjevačicu Billie Holiday (→) (**The Golden Years, Vols 1, 2** i **God Bless The Child**). Eldridge je i kasnije nastupao s Holidayevom (**In Concert: Coleman Hawkins With Roy Eldridge & Billie Holiday** i **The Voice Of Jazz, Vol 7**).

Godine 1937. u čikaškom klubu Three Deuces vodio je uzbudljiv osmeročlani sastav (**Roy Eldridge At The Three Deuces, Chicago – 1937**) koji je predstavio ne samo Joea Eldridgea na alt-saksofonu, već i neke od najboljih Royevih izvedbi do toga trenutka. Između 1936 i 1938. Roy Eldridge je stalno nastupao u klubu Three Deuces, nakon čega je s istim sastavom poduzeo američku turneju. Iste godine privremeno je napustio glazbu da bi neko vrijeme učio za radio-tehničara. Vratio se na scenu u studenome 1938, u klubu Famous Door na 52. ulici. Istog je mjeseca snimao za tvrtku Commodore u društvu tenorista Chu Berryja (→) (**The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry**), a u siječnju iduće godine doveo je jedan od svojih najboljih sastava u Arcadia Ballroom, New York (**Arcadia Shuffle**), svirajući jedan za drugim strahovita sola.

Njegove brže izvedbe s pasažama u dvostrukom tempu, koje je svirao do tada nečuvenom lakoćom, duboko su utjecale na mladog Dizzyja Gillespieja (→). Eldridgeove izvedbe balada bile su zanosne i duboko proživljene. U njegov osjećaj za blues nije se moglo posumnjati.

Nakon zapaženih angažmana u dvoranama Apollo, Golden Gate Ballroom i Kelly's Stables (1939–1940), 1941. vratio se u Chicago zbog još jednog važnog angažmana, ovaj put u dvorani Capitol Longue. Zatim se kao solist pridružio novom orkestru Genea Krupe. S Krupom je, zahvaljujući ključnim (pjevačkim i trubačkim) solo-istupima, stekao još veći ugled, npr. u skladbama **Let Me Off Uptown, Little Jazz, Rockin' Chair** i **After You've Gone.**

Godine 1943, nakon rasformiranja Krupina orkestra, neko je vrijeme radio kao studijski glazbenik u orkestru Paula Barona pri kompaniji CBS (1943–1944), svirajući u radio-emisijama Mildred Bailey (→). Kao solist ponovno je nastupao s Artiejem Shawom (→) (1944–1945) (**Artie Shaw Featuring Roy Eldridge, Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2** i **Artie Shaw & His Gramercy Five**). Osjetljiva, ponekad i eksplozivna ličnost, Eldridge je, nastupajući sa Shawom, doživljavao razne neprilike zbog boje svoje kože – usprkos svjesnim naporima lidera i drugih glazbenika da do toga ne dođe – što je na njemu ostavilo ožiljak koji i danas peče.

Godine 1949, nakon vođenja vlastitih sastava, vratio se Krupi, a zatim je svirao na evropskoj turneji s Bennyjem Goodmanom (→) (1950). Potpisao je ugovor s Normanom Granzom kao diskografski izvođač i član Granzove trupe Jazz At The Philharmonic. Eldridge se s njom predstavio u svom najboljem i najlošijem izdanju. Teatralni ekscesi JATP-a ponekad su, na žalost, proizlazili iz neukusnih Eldridgeovih pištanja, iz njegova *altissimo*-vrištanja koje je, iako dopadljivo galeriji, u svakom slučaju činilo medvjeđu uslugu velikom talentu. No, bilo je i trenutaka kada su se njegove poznate ekstravertne tendencije kanalizirale u pamtljivije i trajnije izvedbe (**J.A.T.P. In Tokyo**).

Idućih godina nastavio je snimati s mnogim istaknutim jazz-glazbenicima, uključujući Dizzyja Gillespieja (**Trumpet Kings** i **The Gillespie Jam Sessions**), Bena Webstera (→) (**Ben Webster & Associates/Ben Webster & Friends**), Stana Getza (→) (**Nothing But The Blues**), Lestera Younga (→) (**Prez & Teddy**), Buddyja Tatea (→) (**Buddy Tate & His Buddies**), Genea Krupu i Buddyja Richa (→) (**Drum Battle**), Oscara Petersona (→) (**Oscar Peterson & Roy Eldridge**), Petersona i Sonnyja Stitta (→) (**Only The Blues/Sittin' In**), Buda Freemana (→) (**Chicago**) i Johnnyja Hodgesa (→) (**Blues A Plenty**). Svaki od ovih albuma sadrži izvrsne Eldridgeove svirke naročito s Getzom, Petersonom, Stittom, Websterom i Gillespiejem.

Izuzetan promašaj bila je suradnja na ploči s Artom Tatumom (→) (**The Tatum Group Masterpieces**), kada Eldridge ne samo da nije zvučao opušteno već se nije ni približio najboljem izdanju. (Postoje glasine da su Eldridge i Tatum snimili svoje dionice u različito vrijeme, što možda daje razumno objašnjenje zbog čega susret dvojice priznatih velikana nije polučio uspjeh.) Za proteklih tridesetak godina bilo je i drugih uspješnijih snimanja, uključujući ona iz Pariza, pod Eldridgeovim vodstvom (1950–1951) (**Little Jazz Paris Session**), za vrijeme evropske turneje s Bennyjem Goodmanom. Postoje i odlične studijske reminiscencije na nekadašnji Krupin orkestar (**The Big Band Sound Of Gene Krupa**), kada je Eldridge ponovno bio pozvan da s pravom zauzme mjesto vodećeg trubačkog solista. Među novijim snimkama uspješne su one s Joeom Turnerom (→) (**Nobody In Mind**) i Countom Basiejem (→) (**Count Basie Jam Session At The Montreux Jazz Festival 1975**).

Među samostalnim Eldridgeovim snimkama najbolja je bez konkurencije **The Nifty Cat**, koja ujedinjuje sve vrline njegovih mlađih dana sa zrelošću 60-godišnjaka (koliko je bio star u trenutku snimanja). No, treba reći da Eldridgeove godine u novije doba ipak dolaze do izražaja, što se osjeća po stanovitoj piskutavosti tona, preobilnom vibratu i nesposobnosti da note dosegne nekadašnjom snagom i preciznošću. No, kada je u formi, Roy »Little Jazz« Eldridge još uvijek pokazuje većinu onih osobina koje su ga davno prije učinile priznatim velikanom jazza, nezaobilaznom vezom između druga dva instaknuta stilista trube, Louisa Armstronga (→) i Dizzyja Gillespieja.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Benny Goodman, Vol 4 (1935–1939) (RCA Victor – Francuska)
The Teddy Wilson (CBS/Sony – Japan)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Golden Years, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, God Bless The Child (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Voice Of Jazz, Vol 7 (Verve)
Roy Eldridge At The Three Deuces, Chicago – 1937 (Jazz Archives)
The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry (—/London)
Roy Eldridge, Arcadia Shuffle (Jazz Archives)
Montreux '77: Roy Eldridge 4 (Pablo Live/Pablo Live)
Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Artie Shaw & His Gramercy Five (—/RCA Victor)
Roy Eldridge, Little Jazz Paris Session (—/Vogue)
Coleman Hawkins, Swing! (Fontana)
Roy Eldridge, Swing Along With Little Jazz (MCA Coral – Njemačka)
Coleman Hawkins & Chu Berry, Immortal Swing Sessions (—/Sonet)
Roy Eldridge/Tiny Grimes Never Too Old To Swing (—/Sonet)
In Concert: Coleman Hawkins With Roy Eldridge & Billie Holiday (Phoenix)
Various, J.A.T.P. In Tokyo (Pablo/Pablo)
Various, The Gillespie Jam Sessions (Verve)
Dizzy Gillespie/Roy Eldridge, Trumpet Kings (Verve)
Ben Webster & Associates (Verve)/
Ben Webster & Friends (Verve)
Herb Ellis/Stan Getz/Roy Eldridge, Nothing But The Blues (Verve/Columbia – Clef)
The Big Band Sound Of Gene Krupa (Verve/Verve)
Lester Young/Teddy Wilson, Prez & Teddy (Verve)
Buddy Tate & His Buddies (Chiaroscuro/—)
Sonny Stitt/Roy Eldridge/Oscar Peterson, Only The Blues (Verve)/
Sittin' In (Verve)
Bud Freeman, Chicago (Black Lion/Black Lion)
Johnny Hodges, Blues-A-Plenty (Verve/HMV)
Art Tatum, The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Joe Turner, Nobody In Mind (Pablo/Pablo)
Count Basie, Montreux '77: Cuont Basie Jam (Pablo Live/Pablo Live)
Oscar Peterson & Roy Eldridge (Pablo/Pablo)
Various, Jazz At The Santa Monica '72 (Pablo/Pablo)
Roy Eldridge, The Nifty Cat (Master Jazz Recordings/)

The Eleventh House

Gitarist Larry Coryell, rođen 1943, bivši suradnik vibrafonista Garyja Burtona i flautista Herbieja Manna, dodiruje mnoge glazbene kategorije. Na početku karijere često je bio bliži natezanju žica i *feedbacku* rocka, primjerice u solu iz skladbe **Communications 9 (Jazz Composers Orchestra)**. S godinama, svoju je tehničku perfekciju s jednakom lakoćom primjenjivao u jazz-rocku, jazzu, free-glazbi, u skladbama za klasičnu gitaru. Pokretač grupe Eleventh House, u kojoj je dolazilo do izražaja i bombastično bubnjanje Alphonsa Mouzona, Coryell se u njoj često doimao čovjekom u potrazi za usmjerenjem. Glazba grupe doticala je mnoge stilove; spomenimo, npr, dopadljivu, meditativnu akustičnu gitaru u temi **Eyes Of Love (Level One)**, koja je »godinama svjetlosti« udaljena od *funka* u skladbi **Kowloon Jag (Aspects)**. Susret s kolegom-gitaristom Johnom McLaughlinom (**Spaces**) rezultirao je nekolicinom iznimno primjerenih improvizacija, a sadašnji Coryellov povratak akustičnoj gitari (**The Lion & The Ram**) lako bi se mogao pokazati njegovom, u stvaralačkom smislu, najopravdanijom odlukom.

Diskografija:
At The Village Gate (Vanguard/Vanguard)
Barefoot Boy (Flying Dutchman/—)
Lady Coryell (Vanguard/Vanguard)
Spaces (Vanguard/Vanguard)
Level One (Arista/Arista)
Aspects (Arista/Arista)
The Lion & The Ram

Duke Ellington

Zbog broja i značaja njegovih dostig ıća na polju glazbe uopće, te zbog njegovih nenadmašnih doprinosa napose jazzu, Edward Kennedy »Duke« Ellington (rođen 1899. u Washingtonu) ostaje jednom od nezaobilaznih ličnosti glazbe dvadesetog stoljeća. U više od 55 godina Ellington je stvorio opus kolosalnih razmjera, a opća razina toga opusa – u skladateljskom i instrumentalističkom smislu – može se mjeriti s bilo kojim sličnim glazbenim opusom u posljednjih osamdesetak godina. Nema apsolutno nikakve usporedbe između osobnih Ellingtonovih domašaja i ostvarenja nekog drugog istaknutog glazbenog inovatora.

Edward Kennedy Ellington – »The Duke« (»Vojvoda«). Ostvario je najveći doprinos povijesti jazza uopće.

Duke Ellington In Harlem (Jazz Panorama) – mladoliki Duke na švedskom izdanju.

Primjerice, apsolutno je nevjerojatno da će se ikada u doglednoj budućnosti pojaviti tako superproduktivan skladatelj i orkestrator koji bi, osim više od pola stoljeća stalnog skladateljskog rada, našao vremena da neprekidno vodi niz orkestara ili sastava – a pritom redovito snimao i svake godine poduzimao iscrpljujuće turneje u zemlji i inostranstvu, te odlično svirao klavir sa svim tim skupinama, kontaktirao s javnošću i djelovao kao majstor ceremonije.

Ako se ikada načini definitivan pregled njegove karijere, čini se nevjerojatnim da bismo mogli doći do kompletnog popisa Ellingtonovih skladateljskih ostvarenja. Broj njegovih skladbi zacijelo se penje na nekoliko tisuća, od opsežnih radova do kratkih (obično 32-taktnih) »melodija«. Raspolagao je gotovo nadljudskim radnim sposobnostima, a njegov je duh permanentno istraživao mogućnosti što su mu ih, osim njegova orkestra, nudili razni drugi izvori inspiracije. Ellington je, primjerice, napisao glazbu za scenska djela kao *Jump For Joy* i *My People;* napisao je glazbu za filmove *Anatomy Of A Murder* **(Anatomy Of A Murder),** *Assault On A Queen* i *Paris Blues.* U kasnijem razdoblju karijere Ellington se intenzivno bavio koncertima sakralne glazbe (bio je vrlo religiozan) koje je, jasno, sam komponirao. (Ta je kasnija opsesija, po Ellingtonovu sudu, rezultirala njegovim najboljim ostvarenjima uopće. No, istini za volju, valja reći da u pojedinim aspektima – naročito u pogledu libreta – projekti kao **Concert Of Sacred Music, Second Sacred Concert** i **Duke Ellington's Third Sacred Concert, The Majesty Of God)** nisu bili na besprijekornoj razini većine ostalih Ellingtonovih opsežnijih ostvarenja.

Ellingtonov rad na obimnijim djelima svjetovne prirode rezultirao je glazbom izvanredne vrijednosti. Prvi dokaz da se Ellingtonov skladateljski genij udaljava od osnovne 32-taktne forme nastao je 1931. s njegovom **Creole Rhapsody** u dva stavka **(The Works Of Duke Ellington, Vol 6),** nakon čega je 1935. uslijedio **Reminiscin' In Tempo** u četiri stavka **(The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2** i **The Complete Duke Ellington, Vol 6: 1933–1936).** Oba su djela omogućila Ellingtonu, majstoru glazbenog oslikavanja, da svoje platno ispuni dodatnim naslagama boje, kontrasta i uzbudljivosti. Prvo pravo Ellingtonovo opsežno djelo jedno je od najbriljantnijih: **Black, Brown & Beige.** Ono je po mnogočemu duboki sažetak svih Ellingtonovih dostignuća do toga trenutka (1943). Zbog zabrane snimanja koja je tada bila na snazi na ploči se nalaze samo dijelovi te suite **(The Works Of Duke Ellington, Vol 19),** iako je Ellington u cjelosti snimio 1958. s gospel-pjevačicom Mahaliom Jackson koja je opetovala dirljivu vokalnu dionicu **Come Sunday (Black, Brown & Beige).** Najbolja (i dakako povijesno značajna) bila je premijerna izvedba suite **Black, Brown & Beige,** siječnja 1943. u Carnegie Hallu **(Duke Ellington: Black, Brown & Beige).** Ostali iznimni uspjesi u toj vrsti skladateljskog rada: **Such Sweet Thunder, Liberian Suite/A Tone Parallel To Harlem: The Harlem Suite, A Drum Is A Woman, The Far East Suite, The Latin-American Suite, New World A-Coming: Harlem: The Golden Broom & The Green Apple, The Togo Brava Suite/The English Concert, Suite Thursday (Suite Thursday/Peer Gynt Suites Nos 1, 2)** i **Deep South Suite** (koje je posljednji stavak, **Happy-Go--Lucky Local,** prekrasan 12-taktni »željeznički« blues). No, ma koliko izvanredna, dva i ostala duža ostvarenja nisu ništa bolja od bezbroj minijaturnih remek-djela koja je Ellington napisao u toku svoje karijere. Mnoga od njih ne samo da su postala sastavnim dijelom povijesti jazz-kompozicije, već su priznata kao značajan doprinos popularnoj pjesmi uopće. Među najpoznatijim (a u mnogim slučajevima to znači i među najboljim) Ellingtonovim ostvarenjima u tom žanru navodimo skladbe **Sophisticated Lady, Do Nothing Till You Hear From Me** (prvobitno poznata kao **Concerto For Cootie,** da bi joj zatim dodali tekst i promijenili naziv), **I Got It Bad, I'm Beginning To See The Light, Solitude, Satin Doll, I Let A Song Go Out Of My Heart, Mood Indigo** (prvobitno snimljena pod nazivom **Dreamy Blues), In A Sentimental Mood, Drop Me Off At Harlem, Just Squeeze Me** i **Prelude To A Kiss** (njegova vjerojatno najbolja pjesma).

Iako su njegovi tekstopisci, uz ostale, bili John LaTouche, Johnny Mercer, Ted Koehler, Don George, Peggy Lee (→), Johnny Burke i Mitchell Parish, Ellingtonove pjesme nisu imale sreće s tekstovima. Jedna od Ellingtonovih inovacija iz dvadesetih godina bilo je angažiranje pjevačice Adelaide Hall čiji je glas koristio na način jazz-instrumentalista. Pjevanje Adelaide Hall bez teksta, u skladbama **Creole Love Call** i **Blues I Love To Sing (The Works Of Duke Ellington, Vol 1),** začuđujuće je uspješno. Ellington je kasnije u nekoliko navrata slično koristio ljudski glas, primjerice u zapanjujućoj izvedbi **Transblucency** iz 1946 **(At His Very Best)** s pjevačicom Kay Davis.

U pogledu instrumentalnih ostvarenja, lista remek-djela, dakako, još je duža. Jer, Ellington je imao i nepogrešiv osjećaj za odabiranje onih glazbenika, čiji su posvema originalni zvukovi i stilovi savršeno odgovarali njegovim glazbenim ostvarenjima. Osim »normalnih« doprino-

Blues Summit (Verve) – Duke Ellington & Johnny Hodges.

Duke Ellington At Carnegie Hall (Queen-Disc, Italija).

The Duke 1940 (Jazz Society). Nezaboravni dvostruki LP.

Duke Ellington Meets Coleman Hawkins (Impulse).

Cotton Club Days (Ace of Hearts, Decca). Uspomena na prve dane neusporedivog Ellingtonovog orkestra.

sa u tipično Ellingtonovom okviru, nekolicina njegovih istaknutih solista dobila je i vlastite »točke«: Barney Bigard (→) **(Clarinet Lament – The Complete Duke Ellington, Vol 7: 1936–1937)** ili primjerice, Cootie Williams (→) **(Concerto For Cootie – The Works Of Duke Ellington, Vol 10** i **Echoes Of Harlem – The Complete Duke Ellington, Vol 7: 1936–1937).** Osim što je odavao počast svojim glazbenicima, Ellington je pisao ukusne posvete i drugim glazbenim ličnostima, primjerice jazz-plesaču Billu Robinsonu **(Bojangles)**, crnačkom varijetetskom zabavljaču Bertu Williamsu **(Portrait Of Bert Williams)** sve na **(The Works Of Duke Ellington, Vol 10)** i Willieju »The Lion« Smithu (→) **Portrait Of The Lion – The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1/The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1 – Part 3).**

Ellington je uglavnom izvodio vlastite skladbe ili skladbe svojih suradnika, uključujući sina Mercera Ellingtona (→), Juana Tizola **(Caravan, Perdido, Bakiff, Conga Brava,** itd.), Barneyja Bigarda i naročito Billyja Strayhorna (→) s kojim je najprisnije surađivao. No, nije se protivio ni izvođenju skladbi drugih jazz-skladatelja ili, pak, izvođenju zabavnih pjesama. U pogledu ove druge kategorije, čak ni Duke Ellington nije mogao izvući zadovoljavajući jazz iz glazbe za *Mary Poppins* **(Souvenirs),** ali je doživio više uspjeha s repertoarom dvojice klasičnih skladatelja: Edvarda Griega **(Peer Gynt Suites Nos 1 & 2/Suite Thursday)** i Petra Iljiča Čajkovskog **(The Nutcracker Suite).** Poput svih istaknutih jazz-orkestara i Ellingtonov se predstavljao u najuzbudljivijem izdanju na koncertnim nastupima. Poznato je da su u »dvobojima«, koji su svojedobno bili mogući u plesnim dvoranama, pojedini orkestri poput Counta Basieja (→), Jimmieja Lunceforda (→) ili Chicka Webba (→) znali »nadsvingati« Ellingtonov orkestar. No, ploče pokazuju da je orkestar, kada bi mu se pružila prava prilika, mogao prvoklasno svingati. Evo nekih primjera: **The Duke 1940, Ellington At Newport,** s legendarnih 27 korusa tenorista Paula Gonsalvesa (→) u temi **Diminuendo & Crescendo In Blue; (The Great Paris Concert, The Greatest Jazz Concert In The World, The Togo Brava Suite/The English Concert** i **Duke Ellington's 70th Birthday Concert).** Uz ovakav 50-godišnji opus, teško je odabrati neko posebno razdoblje za koje bi se moglo reći da predstavlja apsolutni vrhunac Ellingtonovih dostignuća. Pa ipak, u razdoblju od 1940. do 1942. Ellington je nizao uspjehe kojima se malo tko uspio približiti. Lista solista koji su mu tada stajali na raspolaganju u mnogočemu je jedinstvena i po solističkim i kolektivnim doprinosima: Williams, Rex Stewart (→), Ray Nance (→), Joseph 'Tricky Sam' Nanton (→), Lawrence Brown (→), Bigard, Ben Webster (→), Harry Carney (→), Johnny Hodges (→) i sam lider. Prisustvo basista Jimmyja Blantona (→), do 1941, bilo je dodatnim pozitivnim faktorom.

Između 1940. i 1942. Ellington je napisao začuđujući broj klasičnih minijaturnih remek-djela: **Ko-Ko, Jack The Bear (The Works Of Duke Ellington, Vol 9), Conga Brava, Concerto For Cootie, Cotton Tail, Don't Get Around Much Anymore, Bojangles, Portrait Of Bert Williams, Harlem Airshaft, Rumpus In Richmond (Vol 10), Sepia Panorama, In A Mellotone (Vol 11), Warm Valley, Across The Track Blues (Vol 12), Take The 'A' Train** (Strayhornova skladba), **Blue Serge** (sina Mercera) **(Vol 15), Chelsea Bridge** (također Strayhornova skladba) i **C Jam Blues (Vol 17).** U toku godina relativno je malo »autsajdera« pozvano da surađuje s Ellingtonom (Elvin Jones (→), Max Roach (→), Dizzy Gillespie (→) i Gerald Wilson ipak su, u različitim trenucima, uspjeli u tome).

Osim ranije spomenute snimke Mahalie Jackson i Dukea Ellingtona, u orkestru su, s pretežno zadovoljavajućim rezultatima, gostovali Ella Fitzgerald (→) **(...Sing The Duke Ellington Songbook, Vols 1, 2, Ella At Duke's Place** i **Ella & Duke At The Côte d' Azur),** Jimmy Rushing (→) **(Jazz At The Plaza, Vol 2** i **Ellington Jazz Party),** Billie Holiday (→) **(Jazz At The Plaza, Vol 2)** i Gillespie **(Ellington Jazz Party).** Do neobične suradnje došlo je 1961, kada su se u studiju za snimanje susreli Ellingtonov i Basiejev orkestar u punoj snazi **(First Time/Basie Meets Ellington),** u žestokom i prijateljskom glazbenom duelu. Aspekt Ellingtonova glazbenog rada koji je privukao manje pažnje negoli je to zaslužio (kao i u slučaju Counta Basieja uglavnom zbog istinske Ellingtonove skromnosti) jest njegovo klavirističko umijeće. Osim što je svirao za potrebe orkestra, Ellington je bio i vrlo dobar, ponekad izvrstan solist. Rane snimke predstavljaju ga tek u prosječnom solističkom izdanju – **The Duke – 1926** – s tragovima prvih uzora, Jamesa P. Johnsona, (→), Williea »The Lion« Smitha (→) i Luckeyja Robertsa, ali bez njihove maštovitosti i poleta. U razdoblju konsolidacije orkestra bio je tek korektan **(Duke Ellington In Harlem, Duke Ellington, Vol 1, 1926–1928** i **Toodle-Oo),** ali je tridesetih godina, iako malobrojnim solima, pokazao definitivan napredak. Godine 1941. snimio je klaviristička sola **(The Works Of Duke Ellington, Vol 15)** koja su ukazala na to da se sa svojim orkestrom češće trebao pojavljivati za klavirom. Među njima je i sjetna, introspektivna i besprijekorna verzija teme **Solitude.** Utjecaj Jimmyja Blantona osjetio se ne samo u orkestru, već i u Ellingtonovu sviranju klavira. Prekrasne snimke dua Ellington-Blanton, realizirane 1940 **(The Works Of Duke Ellington, Vol 11)** pokazuju ne samo njegovu vrijednost solista, već i pratitelja. Šest godina kasnije Ellington i Billy Strayhorn snimili su seriju vrsnih dueta s basistom Wendellom Marshallom **(The Golden Duke);** tri godine nakon toga Ellington je (u triju) ostvario svoje najkvalitetnije klavirističke izvedbe **(Piano Reflections),** izvodeći repertoar novih i već poznatih skladbi.

Šezdesetih godina i kasnije – većinom na nagovor drugih – Ellington je češće svirao klavir. Taj aspekt njegova rada predstavljen je pločama **Solo** (album koji sadrži zapaženu, dugu verziju **Symphonie Pour Un Monde Meilleur** i tipičan *potpourri* Ellingtonovih melodija), **Duke Ellington – The Pianist, This One's For Blanton!** (*hommage* Blantonu u društvu Raya Browna) i **Duke's Big 4.** Možda je najbolji primjer Ellingtona – solo--klavirista nastao na izvanrednom studijskom snimanju **Blues Summit/Back To Back & Side By Side,** na kojemu su sudjelovali Harry Edison (→) i Johnny Hodges (→), obojica u svom najboljem izdanju; no Ellington ih je s lakoćom zasjenio. Daljnji primjeri izvrsnog Ellingtonova sviranja klavira mogu se pronaći na snimkama s glazbenicima izvan njegova orkestra, poput Maxa Roacha (→) i Charlesa Mingusa (→) **(Money Jungle),** Johna Coltranea (→) **(Duke Ellington Meets John Coltrane)** i Colemana Hawkinsa (→) **(Duke Ellington Meets Coleman Hawkins).**

Biografski podaci: Duke Ellington potekao je iz dobrostojeće vašingtonske porodice, a kada je u gimnaziji pobijedio na natječaju za izradu plakata, postao je vlasnikom soboslikarske radionice. Prvi put je javno svirao klavir u gimnaziji. Nakon mature počeo je nastupati na lokalnim angažmanima. Prva Ellingtonova skladba je **Soda Fountain Rag.** Posvetio se isključivo glazbi kao klavirist različitih sastava, uključujući sastav Elmer Snowdena. Okupio je vlastitu grupu Duke's Serenaders, a zatim je s Wilburom Sweatmanom nastupao u New Yorku. Godine 1924. preuzeo je vodstvo grupe Washingtonians s kojom je redovito nastupao (uključujući dugi angažman u Kentucky Clubu), da bi zatim krenuo na zapažen angažman u Cotton Clubu u Harlemu (1927–1931) koji su prekidale jedino nacionalne turneje i snimanja. Među najvažnijim snimkama koje su ostavile trag na jazz-scenu toga razdoblja izdvajamo: **East St Louis Toodle-oo** (prva Ellingtonova »himna«), **Black Beauty, Birmingham Breakdown** (sve na **The Beginning: 1926–1928), The Mooche, Awful Sad, Jungle Jamboree** (sve na **Hot In Harlem: 1928–1929), Mood Indigo, Rockin' In Rhythm** i **Creole Rhapsody** (sve na **Rockin' In Rhythm: 1929–1931).** Orkestar je nastupio i u filmu *Check & Double Check* (1930), a 1939. je prvi put posjetio Evropu (London, Pariz). Ellington je napisao glazbu za reviju *Jump For Joy* u kojoj je njegov orkestar i nastupao, a koje je premijera održana 1941. u Los Angelesu. Prvi od legendarnih koncerata u Carnegie Hallu održan je 1943 (s premijerom suite **Black, Brown & Beige);** ti su koncerti redovito priređivani do 1950. Godine 1951, zbog premijere *Night Creature* u toj istoj dvorani, Ellingtonov se orkestar udružio sa Symphony of the Air. Godine 1948. poveo je trubača, violinista i pjevača Raya Nancea, te pjevačicu Kay Davis, na britansku turneju. Kompletan Ellingtonov orkestar (uključujući, dakako, i lidera) vratio se u Evropu deset godina kasnije, te u mnogim drugim prilikama u toku idućih godina. Šezdesetih godina Ellington je posjetio Daleki istok, Srednji istok, Indiju, Australiju i Aziju, a stalni režim turneja – u zemlji i inozemstvu – potrajao je sve do Ellingtonove smrti u svibnju 1974. Za svoje karijere Duke Ellington je primio bezbrojna priznanja i nagrade, uključujući Predsjednikovu medalju, Springarnovu medalju, Predsjednikovu »Medalju slobode« i 15 počasnih doktorata; uručeni su mu ključevi počasnog gradonačelnika 18 gradova (pa i međusobno tako dalekih poput Niigate (Japan), Savannaha (Georgija) i Amsterdama); predstavljen je kraljici Elizabethi II. Dugo očekivana Ellingtonova autobiografija, *Music Is My Mistress,* objavljena je 1974. Među ostalim zapaženim knjigama o Ellingtonu izdvajamo slijedeće: *Duke – A Portrait of Duke Ellington* Dereka Jewella; *Duke Ellington* Barryja Ulanova; antologiju *Duke Ellington: His Life & Music* urednika Petea Gammonda; *Duke Ellington* G. E. Lamberta; *The World of Duke Ellington* Stanleyja Dancea.

Među glazbenicima koji su pridonijeli da Ellington postane tako važnim dijelom povijesti jazza, slijedeći su odigrali presudne i istaknute uloge: Ivie Anderson (→), Harold »Shorty« Baker (→), Louis Bellson (→), Barney Bigard (→), Jimmy Blanton (→), Lawrence Brown (→), Harry Carney (→), Tyree Glenn (→), Paul Gonsalves (→), »Sonny« Greer (→), »Toby« Hardwicke (→), Johnny Hodges (→), Quentin Jackson (→), »Bubber«

Duke Ellington's 70th Birthday Concert (Solid State). Divan poklon Ellingtonova orkestra svome gazdi.

Miley (→), Ray Nance (→), 'Tricky Sam' Nanton (→), Russell Procope (→), Al Sears (→), Rex Stewart (→), Billy Strayhorn (→), Clark Terry (→), Arthur Whetsol (→) i Cootie Williams (→).

Diskografija:
Duke Ellington, The Duke – 1926 (Riverside/London)
Duke Ellington In Harlem (Jazz Panorama – Švedska)
Duke Ellington, Vol 1 (1926–1929) (MCA Coral – Njemačka)
Duke Ellington, The Beginning (1926–1928) (Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931) (Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Toodle-oo (—/Vocalion)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 1–18 (RCA Victor – Francuska)
The Complete Duke Ellington, Vols 1–6 (CBS – Francuska)
The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, Braggin' In Brass 1936–1939 (Tax – Švedska)
Duke Ellington, 1937–1939 (Tax – Švedska)
Duke Ellington, Masterpieces (1938–40) (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, Ellington Uptown (Columbia/Philips)
Duke Ellington, Masterpieces By Ellington (Columbia/CBS – Nizozemska)
Duke Ellington/Mahalia Jackson, Black, Brown & Beige (Columbia/CBS – Nizozemska)
Duke Ellington: Black, Brown & Beige (Ariston – Italija)
Duke Ellington, Liberian Suite/A Tone Parallel To Harlem (Columbia/CBS – Francuska)
Duke Ellington, Peer Gynt Suites Nos 1 & 2/Suite Thursday (Columbia/CBS)
Duke Ellington, The Nutcracker Suite (Columbia/CBS)
Duke Ellington, A Drum Is A Woman (Columbia/Philips)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Duke Ellington, New World A-Coming: Harlem: The Golden Broom & The Green Apple (Decca/—)
Duke Ellington, The Far East Suite (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, The Latin-American Suite (Fantasy/—)
Duke Ellington, The Togo Brava Suite (United Artists)/ **The English Concert** (Sunset)
Duke Ellington, Afro-Eurasian Eclipse (Fantasy/—)
Duke Ellington, Concert Of Sacred Music (RCA Victor/—)
Duke Ellington, Second Sacred Concert (Fantasy/—)
Duke Ellington's Third Sacred Concert, The Majesty Of God, As Performed At Westminster Abbey (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society/—)
Duke Ellington, Ellington At Newport (Columbia/CBS)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Duke Ellington's 70th Birthday Concert (Solid State/United Artists)
Ella Fitzgerald Sings The Duke Ellington Songbook, Vols 1, 2 (Verve/Verve)
Ella Fitzgerald & Duke Ellington, Ella At Duke's Place (Verve/Verve)
Ella Fitzgerald/Duke Ellington, Ella & Duke At The Côte d'Azur (Verve/Verve)
Various (Including Duke Ellington/Jimmy Rushing/Dizzy Gillespie), Ellington Jazz Party (Columbia/Philips)
Various (Including Duke Ellington/Jimmy Rushing/Billie Holiday), Jazz At The Plaza, Vol 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington/Count Basie, First Time (Columbia)/ **Basie Meets Ellington** (Embassy)
Duke Ellington, Piano Reflections (Capitol/One-Up)
Duke Ellington, Solo (President – Francuska)
Duke Ellington – The Pianist (Fantasy/—)
Duke Ellington/Johnny Hodges, Blues Summit (Verve)/ **Back To Back & Side By Side** (Verve)
Duke Ellington, Money Jungle (United Artists/United Artists)
Duke Ellington/Ray Brown, This One's For Blanton! (Pablo/Pablo)
Duke Ellington Meets John Coltrane (Impulse/Impulse)
Duke Ellington Meets Coleman Hawkins (Impulse/Impulse)
Duke Ellington, The Great Paris Concert (Atlantic/—)
Duke Ellington... And His Mother Called Him Bill (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Souvenirs (Reprise/Reprise)
Duke Ellington, The Ellington Suites (Pablo/Pablo)

Mercer Ellington

Na Mercera Kennedyja Ellingtona (rođenog 1919. u Washingtonu) svalio se neizbježan zadatak da pokuša postići gotovo nemoguće kada je 1974. nakon smrti Dukea Ellingtona (→) pristao da postane vođom orkestra svoga oca – najslavnije najvažnije jazz-skupine svih vremena. No, Ellington Jr. karakterističnom je skromnošću uspio okupiti raspršeno jato. Bio je to izuzetan zadatak, naročito u svjetlu činjenice da su mnogi istaknuti članovi orkestra nešto ranije preminuli (npr. Strayhor (→), Hodges (→), Stewart (→), Hardwicke (→)), dok će druge istaknute ličnosti uskoro preminuti (Carney 1974, Gonsalves 1974, Nance 1976, Webster 1974). (Trubač Cootie Williams (→), još jedna bitna »elingtonijanska« ličnost, bio je bolestan; saksofonist i klarinetist Russell Procope (→) napola se povukao; niti Woodyard niti Jimmy Hamilton (→) iz prethodnih postava nisu bili dostupni za potrebe turneja.) Pa ipak, Mercer Ellington – aranžer, skladatelj, trubač i svojevremeni menedžer turneje orkestra Dukea Ellingtona – nije bio novajlija što se vođenja orkestra tiče. Kao mladić učio je alt-saksofon i trubu, a zatim je studirao na Columbia Universityju, Juilliardu i New York Universityju. Prvi orkestar osnovao je još 1939. (Među članovima bili su Dizzy Gillespie (→), Clark Terry (→) i Calvin Jackson; Billy Strayhorn pisao je i aranžirao za taj orkestar, prije negoli se pridružio Ellingtonu senioru.)

Nakon službe u vojsci Mercer Ellington okupio je još jedan veliki orkestar koji je potrajao do 1949 (s njim je nastupala pjevačica Carmen McRae, tada poznata pod imenom Carmen Clarke). Godine 1950. Mercer je sa svojim ocem svirao trubu i Es-trubu. Zatim je pokrenuo tvrtku Mercer Records (1950–1952), a kada je ona prestala s radom potpuno je napustio glazbu i postao trgovac. Vratio se kao trubač i menedžer turneje orkestra Cootieja Williamsa (1954); zatim je radio kao tajnik svoga oca (1955–1959), nakon čega se ponovno posvetio trubi i vođenju orkestra.

Napisao je brojne i neprolazne jazz-skladbe, od kojih su mnoge izvođene u orkestru Dukea Ellingtona. Navodimo: **Things Ain't What They Used To Be** (poznata i pod imenom **Time's A-Wastin'**), **Piano Reflections (Greatest Jazz Concert In The World** i **The Works Of Duke Ellington, Vol 17), Moon Mist (His Most Important Second War Concert** i **Duke Ellington, Vol 2), Blue Serge (Duke Ellington, Vol 2, Duke Ellington, 1943–1946** i **In A Mellotone)** i **Jumpin' Punkins (The Works Of Duke Ellington, Vols 15, 17).**

Osim raznih drugih doprinosa repertoaru Dukea Ellingtona, Mercer je povremeno asistirao svome ocu i u ambicioznijim skladbama poput **Latin American Suite.** Njegov samostalni album **Continuum** dao je ohrabrujući nagovještaj za budućnost. Osim Mercerove skladbe **Blue Serge,** taj prvi Ellingtonov album nakon smrti Dukea Ellingtona sadržavao je i posvetu još jednom Ellingtonovom »štićeniku«, temu **Carney** koju je napisao saksofonist Rick Henderson, te izbor manje poznatih Dukeovih i Strayhornovih skladbi, uključujući **Drop Me Off In Harlem, Rock Skippin' At The Blue Note** i **Jump For Joy,** koje su uglavnom godinama ležale u zaboravu.

Dakako, nemoguće je predvidjeti koliko će dugo Mercer Ellington prenositi slavnu tradiciju svoga oca. Osobno i na umjetničkom planu možda bi mogao mnogo postići većim osloncem na skladateljski rad – i na skladbe još živih »elingtonijanaca« – koristeći samo one skladbe Dukea Ellingtona koje nisu istrošene dugotrajnom upotrebom. Među pločama prethodnih orkestara Mercera Ellingtona najbolje su **Blac & Tan Fantasy, Steppin' Into Swing Society** i **Colors In Rhythm.** Sudjelovao je i na brojnim snimanjima alt-saksofonista Johnnyja Hodgesa (→), uključujući primjerne izvedbe skladbi **Bouquet Of Roses** i **Viscount** sa snimanja iz 1950 **(The Big Band Sound Of Johnny Hodges).**

Diskografija:
Duke Ellington, Piano Reflections (Capitol/One-Up)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 14, 15, 17 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, His Most Important Second War Concert (—/Saga)
Duke Ellington, Vol 2 (—/Saga)
Duke Ellington 1943–1946 (Jazz Society)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)

Duke Ellington, Latin American Suite (Fantasy/—)
Mercer Ellington, Steppin' Into Swing Society (Coral/—)
Mercer Ellington, Colors In Rhythm (Coral/—)
Mercer Ellington, Black & Tan Fantasy (MCA/—)
Mercer Ellington/Duke Ellington Orchestra, Continuum (Fantasy/Fantasy)
The Big Band Sound Of Johnny Hodges (—/Verve)

Don Ellis

Trubač Don Ellis rođen je 1934. u Los Angelesu, a iskustva s velikim orkestrima stekao je svirajući kod Woodyja Hermana, Claudea Thornhilla, Lionela Hamptona i Charlieja Barneta. Godinu 1961. i 1962. proveo je u eksperimentalnoj skupini Georgea Russella **(Outer Thoughts)**, s odličnim solima u temama **Pan Daddy** i **The Status Seekers.** Većina istraživačkih Ellisovih ostvarenja inspirirana je suvremenom klasičnom glazbom, a ne jazzom. Skladba **Despair To Hope** proizlazi iz neodređenosti Johna Cagea **(New Ideas).** Začudo, Ellisov je orkestar od 21 člana, koristeći neobične mjere *multividere* i zbor, u toku psihodeličkih šezdesetih godina doživio veliki komercijalni uspjeh. Orkestar je bio silno efektan: nikada nije zvučao pretjerano pretenciozno, ili u maniri »treće struje«. Tajanstvena tema **Milo's Theme** s elektronski prepariranim flautama čudnovato je žalobna, a udaljeni korus i indijsko mrmljanje u temi **Star Children** čine vrlo originalnu podlogu za jasnu Ellisovu trubu **(Shock Treatment).** Dinamična koncertna izvedba **(Don Ellis At Fillmore)** predstavlja začuđujuću liderovu instrumentalnu kontrolu u grotesknim pasažama bez pratnje u temi **The Blues.** Skladba **Hey Jude** počinje trubom koja je toliko distorzirana *ring modulatorom*, da naliči skladbi **The Wild Bull** Mortona Subotnicka. Ellis se kasnije posvetio filmskoj glazbi **(The French Connection),** a umro je u prosincu 1977.

Diskografija:
George Russell, Outer Thoughts (Milestone/Milestone)
New Ideas (Prestige/—)
Electric Bath (Columbia/CBS)
Shock Treatment (Columbia/CBS)
Don Ellis At Fillmore (Columbia/CBS)

Booker Ervin

Rođen 1930. u Teksasu, Booker Telleferro Ervin pripadao je slavnoj tradiciji teksaških tenor-saksofonista snažna tona. Pedesetih godina nastupao je na Jugu s rhythm-and-blues sastavima, a 1958. preselio je u New York gdje se pridružio sastavu Charlesa Mingusa. Od 1958. do 1960. bio je solist na brojnim Mingusovim albumima, npr. u skladbama **Boogie Stop Shuffle (Mingus Ah-Um), Theme For Lester Young (Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus), Lock 'Em Up (The Candid Recordings).** Gruba, strastvena snaga njegova muziciranja, ritmički dovoljno postojanog da se održi na skokovitim kolektivnim teksturama, odlično se uklapala u vulkanski Mingusov svijet. S obzirom da je bio dosljedan glazbenik, njegovi su samostalni albumi redom odlični. Serija **Book** za tvrtku Prestige **(The Song Book, The Blues Book, The Space Book, The Freedom Book)** predstavlja ga u odgovarajućem društvu, najčešće s klaviristom Jakijem Byardom, basistom Richardom Davisom i bubnjarem Alanom Dawsonom i nadilazi uobičajene slučajnosti jam sessiona. Nepopustljiva Ervinova intenzivnost znatno dolazi do izražaja u skladbama kao **Mojo (The Space Book)** i **One For Mort (The Blues Book),** a njegovu veličanstvenu tehniku izvođenja balada nalazimo u najboljem izdanju u skladbi **There Is No Greater Love (The Space Book).** U muziciranju ovog tenor-saksofonista postojala je neka hipnotička, opčinjavajuća moć, nigdje toliko izražena kao u temi **The Trance (The Trance)** koja je snimljena za njegova 18-mjesečnog boravka u Evropi.

The Blues Book (Prestige): jedna od najboljih Bookerovih »knjiga«.

Posthumno objavljena snimka **Blues For You,** nastala na berlinskom festivalu jazza 1975 **(Lament For Booker),** traje više od 27 minuta, a Booker nas drži u napetosti od početka do kraja.

Harmonijski odvažan, obilježen eksperimentima s modusima, a pod utjecajem Dextera Gordona i Johna Coltranea, stil Bookera Ervina stalno se razvijao, pa je njegova smrt 1970 (od bolesti bubrega) naglo prekinula karijeru koju bismo mogli označiti kao sinonim stvaralačkog integriteta.

Diskografija:
The Song Book (Prestige/Prestige)
The Blues Book (Prestige/Prestige)
The Space Book (Prestige/Prestige)
The Freedom Book (Prestige/Prestige)
The Trance (Prestige/Prestige)
Lament For Booker (—/Enja)

Bill Evans

Klavirist Bill Evans, rođen 1929. u New Jerseyju, ima jedan od najraspoznatljivijih udara u jazzu: četiri takta – i već je jasno o kome je riječ. Evans »okrivljuje« Georgea Shearinga da ga je naveo na trag ljepote tona, a Horace Silver i Bud Powell bili su mu uzorima u razdoblju stilskog sazrijevanja. Nakon što je pedesetih godina surađivao s Georgeom Russellom i Charliejom Mingusom, Evans se na klasičnom albumu **Kind Of Blue** pridružio Milesu Davisu pridonoseći mu znatno više negoli pukom pratnjom. U stvari, Evans se, poput Milesa, sustavno kretao prema sve većoj konciznosti krčeći put k slobodnoj melodiji i služeći se modusima da bi to ostvario.

Kao solist, Bill Evans raspolaže strahovitom, ali neupadljivom tehnikom. Harmonije se sitničavo raščlanjuju i variraju u potrazi za unutarnjim bogatstvom a cijela ta metoda u službi je lirskih tendencija. Taj introvertirani, romantični pristup kao da je u violentnoj hard-bop atmosferi s kraja pedesetih godina došao iz nekog zaboravljenog područja, no Evans je u mnogim aspektima predvodio evoluciju. Njegovo je muziciranje utjecalo na klaviriste poput Paula Bleyja, Keitha Jarretta, Chicka Coreae, Herbieja Hancocka i Joea Zawinula koji su potkraj šezdesetih i u toku sedamdesetih godina i sami postali utjecajnim stilistima. Evansove solo-izvedbe poput **Peace Piece (Peace Piece & Other Pieces)** pokazuju koliko je odvažan u harmonijski nesputanom spontanom muziciranju.

Bio je jedan od pionira slobodne melodijske međuigre u okviru grupe, otvarajući prvobitnim članovima svoga trija prostor za izvedbu nezavisnih dionica. Začuđujuće originalan mladi basist Scott La Faro tumara usporedo s klavirom, stvarajući vlastite strukture u koje povremeno ubacuje kratku »ravnu« dionicu, ili primjerenim akordom sinkopira klavir. Uloga bubnjara nije toliko spektakularna, ali Paul Motian slijedi suptilne promjene ritma i obogaćuje kolektivnu teksturu. Prvi album toga trija **(Spring Leaves)** pokazuje visok stupanj međusobnog razumijevanja u skladbama poput **Autumn Leaves** ili **Blues In Green,** ali i stanoviti »napadački« duh koji inače nije svojstven Evansu. Koncertna snimka **(The Village Vanguard Sessions)** uzdiže se do vrhunca simultane improvizacije, do gotovo telepatskog odnosa između trojice glazbenika koji nadilazi dostignuća prethodnog albuma. Tema **Solar** kao da se razvija u nekoliko dimenzija, dok u obradi skladbe **Milestones** i Motian svira slobodnije i naglašenije nego inače. **Jade Visions** istražuje slična emocionalna područja kao i **Peace Piece:** svaka se nota podržava poput užarene žerave, prije negoli je zamijeni nova. Evansova vjerojatno najpopularnija skladba, **Waltz For Debby,** dobija ovdje svoj definitivni tretman, a verzije tema **Porgy** i **My Romance** neočekivano su robustne.

The Village Vanguard Sessions (Milestone): klasični Evans.

Nakon tragične smrti Scotta La Fara 1964. u automobilskoj nesreći, u grupu je došao basist Chuck Israels; naslijedio ga je Gary Peacock, da bi nezahvalna uloga napokon pripala najprimjernijem među njima, Eddieju Gomezu. Izuzmemo li Shellyja Mannea i Jacka de Johnettea, Evans je imao poteškoća i u pronalaženju odgovarajućeg bubnjara. Različita izdanja trija snimala su uobičajen Evansov izbor standarda u relativno ograničenom rasponu ugođaja, ali u proživljenim interpretacijama **(Trio '64, At Town Hall** i **The Tokyo Concert).**

Bill Evans nastavio je snimati i kao solist **(Alone** i **Conversations With Myself),** odlično koristeći tehniku nadosnimavanja, tako da se tri klavira gube u dinamičkoj slici. Susret s trubačem Freddiejem Hubbardom i gitaristom Jimom Hallom **(Interplay)** rezultirao je čudesnom grupnom improvizacijom, što festivalskoj suradnji s bubnjarom Tonyjem Oxleyjem nije uspjelo **(Live At The Festival).** U novije doba snimao je s pjevačem Tonyjem Bennettom **(The Tony Bennett – Bill Evans Album),** a njihova suradnja svjedoči o obostranom afinitetu za formu pjesme.

Diskografija:
Peace Piece & Other Pieces (Milestone/MIlestone)
Spring Leaves (Milestone/Milestone)
The Village Vanguard Sessions (Milestone/Milestone)
Trio '64 (Verve/Verve)
At Town Hall (Verve/Verve)
The Tokyo Concert (Fantasy/—)
Alone (Verve/Verve)
Conversations With Myself (Verve/Verve)
Interplay (United Artists/—)
Live At The Festival (Enja/Enja)
The Tony Bennett-Bill Evans Album (Fantasy/—)
Empathy (Verve/Verve)

Gil Evans

Uz Dukea Ellingtona i Tadda Damerona, aranžer Gil Evans (rođen 1921) jedan je od najistaknutijih jazz-orkestratora. Njegov način tretmana i rasporeda instrumenata izvlači bogatstvo tona u teksturama iz kojih gotovo da klija ukus. Evans pronalazi strukture koje se neprekidno mijenjaju, oplemenjuju i opliću oko solista, a njegove se partiture nikada ne sukobljuju s osjećajem spontanosti koji je toliko bitan za jazz. Započevši kao aranžer orkestra Claudea Thornhilla, početkom četrdesetih godina, Evans i njegov ugled uzdigli su se iznad razine plesne glazbe nakon suradnje s nonetom Milesa Davisa iz 1949. Karakteristična Evansova kombinacija francuskog roga i tube u

skladbama **Boplicity** i **Moondreams (Birth Of The Cool)** pokazala se vrlo utjecajnom. Prvi Evansov samostalni album **(The Arranger's Touch)** sadrži odlične izvedbe Stevea Lacyja na sopran-saksofonu u temama **Ella Speed** i **Just One Of Those Things,** te prekrasnu kombinaciju francuskog roga, trube sa sordinom i fagota, dok se skladba **Big Stuff** zasniva na registrima tekstura u neobično originalnom aranžmanu.

Suradnja s Milesom Davisom nastavila se 1957, kada je solist svirao krilni rog uz Evansove aranžmane za orkestar od devetnaest članova **(Miles Ahead).** Album sadrži deset skladbi raznih autora, od Davea Brubecka do Johnnyja Carisija, a Davisova uloga uklopljena je u strukturu orkestra. Kreativno uspješna suradnja potrajala je i na slijedeća dva albuma; na **Porgy & Bess** Gershwinova je partitura prilično izmijenjena u izvedbama kao **Summertime** koja je uznosita, prije negoli »šlagerska«, a Davis dominira ansamblom velikom suzdržanošću i jedinstvenom manirom prigušene melankoličnosti. Album **Sketches Of Spain** mješavina je *flamenca* i jazza, a Davisovo muziciranje često poprima ugođaj tragičnosti. Na svim ovim pločama Evansov je pristup po mjeri trubačeva glazbenog temperamenta, a prevladavajuće tužno raspoloženje proizlazi iz kvalitete zvuka. Neki kritičari tvrde da Evansovim ostvarenjima nedostaje poleta, swinga i eksplozivne snage strastvenog muziciranja. No, dinamične izvedbe poput Lacyjeve u temi **Straight No Chaser (Pacific Standard Time)** pokazuju da Evansova estetika nipošto nije jalova. Dokazi za to su muziciranje Budda Johnsona u Don Redmanovoj **Chant Of The Weed,** trombon Jimmyja Clevelanda u **Ballad Of The Sad Young Man** ili truba Johnnyja Colesa u Beiderbeckeovom **Davenport Bluesu.** Repertoar klasičnih jazz-skladbi sa solistom Cannonballom Adderleyjem na alt-saksofonu **(Pacific Standard Time)** uključuje **Lester Leaps In** i briljantno aranžiranu **Mantecu,** a Adderley se predstavlja u najboljem izdanju u Monkovoj skladbi **Round Midnight** i u **King Porter Stompu** Jelly Roll Mortona. Uslijedili su daljnji albumi na kojima je grupa eksponirana u jednakoj mjeri kao i solist, s tonskim kombinacijama koje lebde poput koprena slikara Morrisa Louisa. Najbolji među njima **(Out Of The Cool, The Individualism Of Gil Evans** i **Gil Evans)** pokazuju nenadmašnu harmonijsku suptilnost i originalnost duha.

Diskografija:
Miles Davis, Birth Of The Cool (Capitol/Capitol)
Miles Davis, Miles Ahead (Columbia/CBS)
Miles Davis, Porgy & Bess (Columbia/CBS)
Miles Davis, Sketches Of Spain (Columbia/CBS)
The Arranger's Touch (Prestige/Prestige)
Pacific Standard Time (Blue Note/Blue Note)
Out Of The Cool (Impulse/Impulse)
The Individualism Of Gil Evans (Verve/—)
Gil Evans (Ampex/—)

Herschel Evans

Herschel Evans (rođen 1909. u Dentonu, Teksas) afirmirao se u orkestru Counta Basieja (→) kojemu je pristupio potkraj 1936. i u kojemu se zadržao sve do prerane smrti od bolesti srca u New Yorku, 1939. Pridružio se Basieju kao drugi tenor-saksofon do Lestera Younga (→), no uskoro je postalo jasno da je i sam Evans izuzetan. Ne tako intuitivan solist poput Younga, Evans je bio ritmički neodoljiv glazbenik, s osobnim varijacijama na – u to doba rasprostranjeniji – stil Colemana Hawkinsa (→). Njegova se smrt doimala posebno tragičnom jer se činilo da tek treba doseći vrhunac snage.

Od 1926. do 1930. radio je uglavnom s teksaškim sastavima. Zatim je svirao s Bennyjem Motenom (1933–1935), Hot Lips Pageom (→) i Daveom Peytonom, s ovim posljednjim u Los Angelesu u kojemu se Evans zadržao napustivši Peytona. Svirao je s jednim od prvih (kalifornijskih) sastava Lionela Hamptona (→), da bi postao članom ansambla Bucka Claytona (→) u *Brownskin Revue*. Clayton i Evans istodobno su se pridružili Basieju. Evansova sola na tenor-saksofonu s Basiejem nisu bila toliko napredna poput Youngovih, ali su se, na svoj način, mogla mjeriti s njegovima. Među boljim primjerima Evansa u punom zaletu ističe se njegovo muziciranje u skladbama **Doggin' Around** (koje je i autor), **John's Idea** i **Blue & Sentimental** (sve na **Jumpin' At The Woodside**); ova posljednja jedna je od izuzetnih jazz-izvedbi na tenor-saksofonu svih vremena. Ostala zapažena Evansova sola s Basiejem: **Glory Of Love, Smarty, Georgianna** (sve na **The Count Swings Out 1937–1938), Shout & Feel It** i **Every Tub** (sve na **Super Chief**).

Osim Basieju, Evans je bio dragocjen i drugim vođama orkestra, naročito organizatoru studijskih jam sessiona Lionelu Hamptonu. Evans je sudjelovao na jednom od legendarnih Hamptonovih *all stars* snimanja iz srpnja 1938, a njegova su sola obilovala uobičajenom toplinom i dubinom, posebno u skladbama **Shoe Shiner's Drag (The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 2 (1938–1939)** i **Any Time At All (The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 6, 1937–1941).**

Godine 1937. i 1938. Evans je snimao s *ad hoc* ansamblom pod vodstvom Harryja Jamesa (→) **(Harry James & His Orchestra, 1936–1938)**; strastveno je »puhao« u **One O'Clock Jumpu** i strastveno »šaputao« u temama **Penthouse Serenade** i **I Can Dream, Can't?** Također prekrasno konstruiran solo odsvirao je između vokalnih korpusa Mildred Bailey (→) u skladbi **Heaven Help This Heart Of Mine (Her Greatest Performances, Vol 2),** snimljenoj 1937. Evans je s Basiejem ponekad svirao sola i na klarinetu. No, njegovo muziciranje na tom instrumentu nije bilo originalno nipošto do te mjere specifično i dirljivo poput muziciranja Lestera Younga. Evans solira na klarinetu u snimci **Jumpin' At The Woodside (Jumpin' At The Woodside).** Osnovnim instrumentom Herschela Evansa ipak je bio tenor-saksofon, a koliko je uzbudljivo mogao zazvučati na koncertu jasno je po njegovim istupima u skladbama kao **Oh, Lady Be Good** i **Swingin' At The Daisy Chain** s albuma **The Count At The Chatterbox,** na kojemu Basiejev orkestar u punom zamahu nastupa u Hotel William Penn, Pittsburgh, 1937.

Evans je izvršio značajan utjecaj na tenor-saksofoniste snažnog tona poput Illionisa Jacqueta (→), Buddyja Tatea (→), Arnetta Cobba (→) i možda Luckyja Thompsona.

Diskografija:
Count Basie, Jumpin' At The Woodside (—/Coral)
Count Basie, The Count Swings Out (1937–1938) (MCA – Njemačka)
Count Basie, The Count At The Chatterbox (Jazz Archives/—)
Count Basie, Super Chief (Columbia/CBS)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 2, 6 (RCA Victor – Francuska)
Harry James & His Orchestra 1936–1938 (The Old Masters/—)
Mildred Bailey, Her Greatest Performances (1929–1946) (Columbia/)
Her Greatest Performances, Vol 2 (CBS)

Art Farmer, s Bennyjem Golsonom vođa Jazzteta, odlične grupe u kojoj je započeo McCoy Tyner.

Art Farmer

Trubač Art Farmer rođen je 1928. u Iowi, a svirao je u orkestrima Horacea Hendersona, Bennyja Cartera i Lionela Hamptona. Godine 1953. došao je u Evropu s Hamptonovim orkestrom i tu je snimio nekoliko naslova s istaknutim kolegom iz ansambla Cliffordom Brownom i grupom Swedish All Stars: **Stockholm Sweetnin', Scuse These Blues, Falling In Love With Love** i **Lover Come Back To Me** (sve na **Clifford Brown Memorial).** Godinu dana ranije Farmer se pojavio na još jednom povijesnom snimanju, s tenor-saksofonistom Wardellom Grayem, kada je svirao vlastitu skladbu **Farmer's Market (Central Avenue).** U stvari, Farmer je iznimno prilagodljiv glazbenik, pa je svirao i s eksperimentatorima poput Georgea Russella i s boperima.

Kolekcija njegovih ranih ostvarenja **(Farmer's Market)** predstavlja ga s raznim grupama, uključujući one Sonnyja Rollinsa i Horacea Silvera. Najbolja snimka je **Alone Together,** koja pokazuje stanoviti utjecaj oskudnog fraziranja Milesa Davisa, ali je tehnički superiorna. Neke snimke datiraju iz 1955. u izvedbi Art Farmer-Gigi Gryce Quinteta, a njihove sitničave partiture pokazuju Farmerovu nesklonost tada dominantnim površnim hard-bop snimanjima. Kasnija grupa Art Farmer-Benny Golson Jazztet **(Tonk** i **Farmer-Golson Jazztet)** pokazala se idealnim kontekstom za njegov lirski i promišljen pristup.

Diskografija:
Clifford Brown Memorial (Prestige/—)
Wardell Gray, Central Avenue (Prestige/Prestige)
Farmer's Market (Prestige/Prestige)
Tonk (Mercury/Mercury)
Farmer-Golson Jazztet (Cadet/—)
Portrait Of Art (Contemporary/—)
A Sleeping Bee (Sonet/Sonet)

Irving Fazola

Skladno fraziranje i strastven, tečan ton Irvinga Herryja Fazole moglo je nastati samo u New Orleansu (gdje je i rođen, 1912). No, Fazola je, poput sugrađanina-klarinetista Edmonda Halla (→), zadivljujuće vješto primjerio svoj prvobitni stil *swing eri* s kraja tridesetih i početka četrdesetih godina. Započevši s klavirom, Fazola je u trinaestoj godini prešao na klarinet. Profesionalno je debitirao dvije godine kasnije, a zatim je stalno nastupao s imenima kao što su Louis Prima, Sharkey Bonano i Armand Hug.

Godine 1935. svirao je u New Orleansu s Benom Pollackom (→), a zatim je s njegovim ansamblom krenuo na turneju. Godine 1937. nastupao je u orkestru Gusa Arnheima, 1937. i 1938. u orkestru Glenna Millera, a nakon što se, na kratko, ponovno pridružio Pollacku, postao je članom orkestra i grupe Bob Cats Boba Crosbyja (→) (1938). Bio je jedna od zvijezda Crosbyjevih solista i odlično se uklopio u *dixie-swing* koncept Crosbyjevih sastava. Kao član velikog orkestra tečno je i osjećajno solirao u naslovima poput **My Inspiration** i u duhovitoj izvedbi **Skater's Waltz (South Rampart Street Parade),** a s grupom Bob Cats u skladbama **Milk Cow Blues (Come On & Hear, Vol 2), Spain, Hindustan, Mournin' Blues** i **Jazz Me Blues** (klasična Fazolina izvedba) **(Big Noise From Winnetka).** Kada je 1940. napustio Crosbyja svirao je u Chicagu s Jimmyjem McPartlandom, a potkraj četrdesetih godina ponovno se vratio u New Orleans gdje se pridružio Tony Almerico Bandu.

Godine 1941. svirao je klarinet i fagot u orkestru inovatora Claudea Thornhilla (→); njegov se klarinet (pod utjecajem Jimmieja Noonea (→) lako uklopio u fascinantne pozadinske teksture Thornhilla i kolege-aranžera Billa Bordena **(Claude Thornhill At Glen Island Casino 1941** i **The Memorable Claude Thornhill).** Na Staru godinu 1941. napustio je Thornhilla u korist orkestra Muggsyja Spainera, u kojemu je ostao oko četiri mjeseca. Na Spainerovom snimanju iz siječnja 1942. svirao je karakteristično uglađeno **(Muggsy Spanier),** a u siječnju naročito ostaju teme **Hesitating Blues** i **Can't We Be Friends?**

Godinu dana proveo je u orkestru Teddyja Powella (1942–1943) **(Teddy Powell & His Orchestra 1942–1943),** a zatim je u New Yorku svirao s Georgom Brunisom (→). Godinu i pol dana proveo je u orkestru Horacea Heidta, zatim se ponovno vratio u New Orleans gdje je na radiju vodio vlastiti orkestar (1943–1947) i nastupao u klubovima. U tom je razdoblju obnovio suradnju s Almericom i Louisom Primom, a radio je i s Priminim bratom Leonom (sve između 1944. i 1945). Godine 1948. uglavnom je nastupao na lokalnoj radio-stanici, a do ožujka 1949, kada je preminuo u snu, Irving Fazola i nadalje je oduševljavao svojim tečnim, odmjerenim sviranjem klarineta, kao što pokazuje njegova posljednja snimka iz 1948 **(New Orleans Express).**

Diskografija:
Bob Crosby, South Rampart Street Parade (MCA)
Bob Crosby, Come On & Hear, Vol 2 (—/Coral)
Bob Crosby, Big Noise From Winnetka (MCA)
The Memorable Claude Thornhill (Columbia/—)
Claude Thornhill At Glen Island Casino 1941 (Monmouth-Evergreen/—)
Muggsy Spanier (Decca/Ace of Hearts)
Teddy Powell & His Orchestra (1942–1943) (First Time Records/—)
Harry James & His Orchestra, 1936–1938 (The Old Masters/—)
Various (Including Irving Fazola), New Orleans Express (EmArcy/EmArcy)

Maynard Ferguson

Rođen 1928. u Montrealu, trubač Maynard Ferguson afirmirao se u orkestru Stana Kentona u kojemu je fenomenalnom tehnikom u gornjem registru »vrištao« za oktavu više od ostatka trubačke sekcije **(Artistry In Jazz).** Efektno je svirao i u dinamičnom sastavu Shortyja Rogersa **(Blue Express),** a radio je i u filmskim studijama, primjerice u filmu *Ten Commandments* Cecila B. De Millea. Godine 1956. osnovao je vlastiti veliki orkestar s mladim anonimusima koji će se kasnije afirmirati – Slideom Hamptonom, Donom Ellisom, Joeom Farellom i Jakijem Byardom. Prvi i najbolji album **(A Message From Newport)** kolosalno je dojmljiv, uglavnom zahvaljujući žestini i preciznosti limenih duhača. Slijedeći Fergusonovi orkestri pokazuju sličnu sklonost žestokom swingu, iako najnovija ostvarenja naginju disko-usmjerenju.

Diskografija:
Stan Kenton, Artistry In Jazz (Capitol/—)
Shorty Rogers, Blues Express (RCA – Francuska)
A Message From Newport (Roulette/—)
Alive & Well In London (Columbia/CBS)
Chameleon (Columbia/CBS)
Live At Jimmy's (Columbia/CBS)
Primal Scream (Columbia/CBS)

Ella Fitzgerald

Rođena 1918. u Virginiji, pjevačica Ella Fitzgerald izašla je iz anonimnosti kada ju je altist Benny Carter zapazio na jednom amaterskom takmičenju u dvorani Apollo u Harlemu. To je rezultiralo angažmanom u orkestru Chicka Webba, a s prvim velikim hitom, **A-Tisket A-Tasket,** njena je karijera bila ustoličena. Nakon Webbove smrti vodila je njegov orkestar. Godine 1937. izbila je na prvo mjesto rang-liste *Down Beata* i od tada stalno pobjeđuje. S godinama njen se glas od početnog zgodnog piskutanja razvio do raskošnog *contralta*. Još traje dilema o Ellinom statusu jazz-pjevačice i o njenom navodnom nedostatku emocionalne dubine. Ona ne može ganuti slušatelja poput Billie Holiday niti zapanjiti maštovitošću Sarah Vaughan, a njena su »obaranja« skalom navježbana, nacifrana i često predvidljiva. No, kada izvodi rafiniraniju vrstu popularnih pjesama, njen glas postaje nenadmašnim instrumentom. Ugovor s Normanom Granzom rezultirao je izdavanjem niza albuma na kojima pjeva skladbe Jeromea Kerna i Johnnyja Mercera, Rodgersa i Harta, Harolda Arlena, Irvinga Berlina, Colea Portera i Dukea Ellingtona. Interpretacije Ellingtonovih skladbi, naročito uz pratnju malih grupa, najviše su obojene jazzom. Vrlo je omiljena među publikom trupe Jazz At The Philharmonic, s obaveznim *scat-pjevanjem* u skladbama **Lady Be Good** i **How High The Moon.** Nedavni ponovni izlazak Normana Granza na scenu rezultirao je nizom odličnih Ellinih albuma s malim grupama **(Take Love Easy, Ella In London, Ella At Montreux** i **Ella & Oscar).**

Diskografija:
Ella Fitzgerald & Louis Armstrong, Ella & Louis (Verve/Verve)
Ella Sings The Duke Ellington Songbook (Verve/Verve)
JATP In Tokyo (Verve/Verve)
Ella Fitzgerald & Joe Pass, Take Love Easy (Pablo/Pablo)
Ella In London (Pablo/Pablo)
Ella At Montreux (Pablo/Pablo)
Ella Fitzgerald & Oscar Peterson, Ella & Oscar (Pablo/Pablo)
These Are The Blues (Verve/Verve)

Bud Freeman

U travnju 1977. Lawrence »Bud« Freeman (rođen 1906. u Chicagu, Illinois) proslavio je 71. rođendan nastupom u jednom londonskom restoranu u Sohou. Freeman, po čijoj bi se dotjeranoj vanjštini i uglađenom, artikuliranom ophođenju, moglo zaključiti da je riječ o Englezu, bio je za rođendanskog nastupa u odličnoj formi. S obzirom

Tenor-saksofonist Bud Freeman – »uvijek individualan, trenutno raspoznatljiv... stilski inovator...«

na njegov izgled i držanje – a posebno s obzirom na vitalnost i svježinu njegova muziciranja – bilo je začuđujuće prisjetiti se da je Freeman svoj prvi C-saksofon isprobao otprilike 54 godine ranije (prijelaz na tenor-saksofon uslijedio je 1925).

Freemanovo muziciranje na tenor-saksofonu po boji se uspoređivalo s Lesterom Youngom (→); u stvari, iako usporedba uglavnom stoji, Freemanov je ton prodorniji od Youngova; u ritmičkom smislu donekle naliči ranom stilu Colemana Hawkinsa (→). No, još je točnija činjenica da je Bud Freeman uvijek bio samosvojan i trenutno raspoznatljiv, neka vrst stilskog inovatora. On u svakom slučaju ostaje arhetipski tenor-saksofonist tzv. »čikaške škole«, koje je bio jedan od prvih protagonista. Njegovo muziciranje obilježeno je vjernim i vedrim pristupom osnovnom pravilu jazza – swingu. Odlično koristeći vibrato, na vrlo osoben način tretira balade nježno, ali ne i patetično, a eliptično fraziranje i gotovo bezizražajan ton dodatni su aspekti njegova umijeća koji ga čine toliko originalnim. Glazbenoj naobrazbi Buda Freemana pridonio je i otac kornetista Jimmyja McPartlanda. Na početku karijere, u Chicagu je prisno surađivao s Austin High School Gangom; on i njegovi suradnici bili su pod dubokim utjecajem glazbe Louisa Armstronga (→), Jimmyja Noonea (→), Kinga Olivera (→), Bixa Beiderbeckea (→), grupe New Orleans Rhythm Kings i drugih. Od 1925. do 1927. Freeman je sa svojim kolegama iz Austin High School Ganga svirao u nizu lokalnih, ne baš uvijek striktno džezističkih sastava, pretežno u Chicagu.

Godine 1927. Freeman, Frank Teschemacher (→) i McPartland snimali su kao članovi grupe Chicagoans Reda McKenzieja i Eddieja Condona. Te snimke već su odavno ušle u anale jazz-diskografije kao klasična definicija bijelog Chicago-jazza **(That Toddlin' Town – Chicago: 1926–28).** Također 1927. Freeman se pridružio orkestru Bena Pollacka (→) u kojemu je ostao gotovo godinu dana, a zatim je postao članom orkestra na brodu *Ile de France*. Dva tjedna svirao je u Parizu s prijateljem, bubnjarem Daveom Toughom (→). Po povratku u SAD Freeman se pridružio Redu Nicholsu (→), a zatim je svirao u nizu džezističkih i plesnih sastava, uključujući Rogera Wolfea Kahna i Zeza Confreyja.

Godine 1935. nastupao je u uglednom orkestru Raya Noblea; lider je ustupao Freemanu obilan solistički prostor (npr. u skladbi **Dinah) (With All My Heart),** u kojoj tenorist svira uskiptjeli, zarazan solo). Dvije godine (1936–1938) proveo je kao solist orkestra Tommyja Dorseyja (→). Ponovno je dobio niz prilika za sola, naročito u »udarnim« Dorseyjevim temama poput **Smoke Gets In Your Eyes, Who?, Maple Leaf Rag, Marie (Tommy Dorsey & His Orchestra), After You've Gone, That's A-Plenty, Blue Danube** i **Beale Street Blues (Tommy Dorsey, Vol II).**

Godine 1938. pridružio se Bennyju

Home Cooking (Tax, Švedska) – Freeman u najboljem izdanju.

Goodmanu (→), s kojim je ostao devet mjeseci.

Godine 1939. imenovan je službenim vođom Summa Cum Laude Orchestra (prvobitno okupljenog 1938. od Eddieja Condona zbog jednog koncertnog nastupa), kojega su članovi, osim Condona i Freemana, bili Max Kaminsky (→), Pee Wee Russell (→) i Brad Gowans. Kao i u slučaju grupe Chicagoans McKenzieja i Condona, tako se poklonici Chicago jazza trgaju i za snimkama SCLO-a.

Ploče **Chicagoans In New York: Bud Freeman** i **Chicago Styled** svjedoče o svježini i vitalnosti ovog ansambla za njegova gotovo 18-mjesečnog života. SCLO je sudjelovao i u kratkotrajnoj reviji *Swingin' That Dream,* u kojoj su nastupali i Louis Armstrong te septet Bennyja Goodmana. Osim što je tridesetih godina često surađivao s velikim orkestrima, Freeman je nastupao i s brojnim kombo-sastavima, kako na koncertima, tako i na pločama.

Dva važna snimanja pod Condonovim vodstvom u pravom su smislu riječi afirmirala Freemana kao istaknutog solista. Za Freemana je najznačajnija bila solistička izvedba skladbe **The Eel (Home Cooking)** koja je snimljena na oba termina. Ona utjelovljuje bit Freemanova pristupa tenor-saksofonu.

Godine 1938. pokazao se više nego sposobnim da zadrži samosvojnost čak i u najjačem društvu, recimo, Louisa Armstronga (→), Teagardena (→) i Wallera (→), odsviravši za jednog radio-prijenosa iz New Yorka neka od svojih najdinamičnijih sola **(All That Jazz: Louis Armstrong).** Duga Freemanova i Condonova suradnja plodonosno se nastavila i četrdesetih godina, postojano visokim standardom izvedbi različitih ansambala pod Condonovim vodstvom, a posebno Freemanova tenor-saksofona. U diskografskom smislu ta se suradnja proteže od snimanja iz 1939, na kojemu je ponovno »uhvaćen« duh, ako ne i sažetak, McKenzie-Condonovih Chicagoansa **(Chicago Jazz),** do tri snimanja iz 1940, od kojih su dva održana u ožujku **(Jam Sessions At Commodore),** a jedno u srpnju, pod Freemanovim imenom **(Home Cooking).** U poticajnom društvu Russella, Hacketta, Kaminskog, Teagardena, Molea (→) i Tougha, Freeman je na tim snimanjima u svakom trenutku davao sve od sebe. Kada se SCLO rasformirao, nastupao je s još jednim velikim orkestrom – ovaj put vlastitim. No, ta je avantura trajala tek nekoliko mjeseci, a zatim se Freeman pridružio kombu Joea Marsale (→).

Nakon povratka u rodni grad i novih neuspješnih pokušaja vođenja velikog orkestra, Freeman je od 1943. do 1945. služio vojsku. Bio je vođa armijskog sastava u Ft Georgeu, Maryland, te sličnog ansambla na Aleutskom otočju. Nakon vojske ubrzo se vratio na njujoršku glazbenu scenu, uključujući uz ostalo i ponovnu stalnu suradnju s Condonom (1946–1947). Početkom 1947. prihvatio je ponudu da vodi trio na jednom hotelskom angažmanu u Riju. Pet godina kasnije održao je turneju po Čileu i Peruu. Neke od najboljih Freemanovih izvedbi iz pedesetih godina sadržane su na snimci Condonovog njujorškog jam sessiona iz 1954 **(The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon).** U toku toga desetljeća učio je kod klavirista i skladatelja Lennieja Tristana (→); no smatra da to nije nimalo promijenilo njegov osnovni pristup jazzu. S razlogom, jer Freeman se pedesetih godina mogao jednako lako raspoznati kao i u društvu grupe Louisiana Rhythm Kings, 1929 **(Jack Teagarden Classics),** Boysa Bennyja Goodmana, također 1929 **(The Early B. G.),** grupe Blue Six Joea Venutija, 1933 **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties),** orkestra Mezza Mezzrowa, 1934 **(The Big Apple)** ili vlastitog sastava Windy Five (uključujući Bunnyja Berigana (→)) **(Swing Classics – 1935/Jazz In The Thirties).**

Na *all stars* snimci poput **The Big Challenge** bilo je zanimljivo čuti Freemanov tenor u duetu s Hawkinsom **(I'm Beginning To See The Light** i **Alphonse & Gaston),** odnosno kako dvojica glazbenika međusobno odmjeravaju snage **(When Your Lover Has Gone).** Od pedesetih godina nadalje intenzivno koncertira u SAD i inozemstvu. Redovito posjećuje Veliku Britaniju i Evropu, bilo kao vođa vlastitih grupa ili kao solist (godine 1967. došao je kao član »paketa« pod nazivom Jazz From A Swingin Era). Od 1969. do 1970. djelovao je kao član World Greatest Jazzbanda, s kojim je u brojnim prilikama koncertirao i snimao **(Live At The Roosevelt Grill, Extra!, The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart, The W.G.J.B. Of Yank Lawson & Bob Haggart** i **Century Plaza).** Nastupao je i sa saksofonistom-klarinetistom Bobom Wilberom (→), na obostranu korist **(Song Of The Tenor, The Music Of Hoagy Carmichael** i **The Compleat Bud Freeman).** Glazbena primjerenost dua vidi se i iz samog sadržaja albuma, upravo kao i u prethodnim Freemanovim suradnjama s Condonom, Teschemacherom, Toughom i Rubyjem Braffom (→) **(Bud Freeman).**

Bud Freeman je do sada napisao i dvije autobiografske knjige – *You Don't Look Like A Musician* i *If You Know Of A Better Life.*

Diskografija:

Various, That Toddlin' Town – Chicago: 1926–28 (Parlophone)
Benny Goodman, The Early B.G. (—/Vocalion)
Various, Jack Teagarden Classics (Family – Italija)
Various, Swing Classics – 1935 (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Bud Freeman, Home Cooking (Tax – Švedska)
Bud Freeman, Chicagoans In New York (Dawn Club)
Bud Freeman, Chicago Styled (Swaggie – Australija)
Mezz Mezzrow/(Frankie Newton), The Big Apple (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong (Trip)/ **All That Jazz: Louis Armstrong** (DJM)
Benny Goodman, Vols 5, 7 (RCA Victor – Francuska)
Tommy Dorsey, Tommy Dorsey & His Orchestra (RCA Victor/RCA Victor)
Tommy Dorsey, Vol II (RCA Victor/RCA Victor)
Various (Including Eddie Condon), Chicago Jazz (—/Coral)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (—/Ace of Hearts)
Lee Wiley, Sweet & Lowdown (Monmouth-Evergreen/—)
Various (Including Eddie Condon/Bud Freeman), The Commodore Years (Atlantic/—)
Jack Teagarden, Vol 2: »Prince Of The Bones« (RCA Victor – Francuska)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon (CBS – Nizozemska)
Bud Freeman (Bethlehem/London)
Eddie Condon, Chicago & All That Jazz! (—/Verve)
Various, The Big Challenge (Jazztone/Concert Hall)
The Compleat Bud Freeman (Monmouth-Evergreen/ Parlophone)
Bob Wilber/Maxine Sullivan, The Music Of Hoagy Carmichael (Monmouth-Evergreen/ Parlophone)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart, Extra! (Project 3/Parlophone)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/ World Record Club)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart – Live At The Roosevelt Grill (Atlantic/Atlantic)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart In Concert, Vol 2, At Carnegie Hall (World Jazz/—)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart, Century Plaza (World Pacific/—)
Bud Freeman, The Joy Of Sax (Chiaroscuro/—)
Bud Freeman, Song Of The Tenor (Philips)

Slim Gaillard

Prototip ekscentrika četrdesetih godina, Gaillard (rođen 1916. u Detroitu) pjevao je, plesao, svirao gitaru i mnoge druge instrumente, no obično ostaje u sjećanju po svom žargonu. Imao je niz hitova: **Tutti Frutti, Flat Foot Floogie, Cement Mixer, A-Reet-a-Voutee,** od kojih neke u suradnji s basistom Slamom Stewartom. Na jednom od njegovih

»štosnih« snimanja nastupili su Charlie Parker i Dizzy Gillespie, snimivši četiri broja, među njima i prekrasan **Slim's Jam (Charlie Parker, Bird/The Savoy Recordings).** Kompilacija s Bamom Brownom, Harry The Hipster Gibsonom i Leom Watsonom, najvratolomnijim *scat*-pjevačima, adekvatno prikazuje ugođaj toga razdoblja. **Avocado Seed Soup Symphony** nadrealno je remek-djelo **(McVouty).**

Diskografija:
Slim Gaillard & Bam Brown, McVouty (Hep/Hep)

Erroll Garner

Klavirist Erroll Garner bio je jedan od velikih romantičara jazza. U biti swing-glazbenik, njegova je klaviristička koncepcija duboko ukorijenjena u orkestralnom stilu s eksplozivnim svirkom obje ruke koja se razvijala do gromkih *crescenda*. Bogati akordi, perkusivna lijeva ruka koja je »vukla« neumornom energijom, maštovitost, humor i veliki osjećaj za melodiju učinili su Garnera popularnim koncertnim izvođačem.

Na prvoj snimci Charlieja Parkera nakon njegova nervnog sloma iz 1947, Garner se dobro snalazi u neprimjerenom kontekstu, a obojica glazbenika postižu vrhunac u **Cool Bluesu** i u pratnji pjevača Earla Colemana u skladbi **This Is Always,** koja je postala hitom **(Charlie Parker On Dial, Vol 2).** Garner u začuđujućem izdanju može se čuti i u temi **Blue Lou,** s jednog koncerta Genea Normana, u društvu Wardella Graya **(Jazz Scene, USA),** a niz odličnih izvedbi iz četrdesetih godina, u kojima majušni titan nastupa s uobičajenom postavom trija, izdala je tvrtka Savoy **(The Elf).**

Columbijina kolekcija iz pedesetih godina daje odličan uvid u Garnerov talent, od lirskih tema **Am I Blue** i **Dreamy,** kojih je i autor, do nabijenog **Avalona (Play It Again, Erroll!).** Na najpopularnijem albumu **(Concert By The Sea)** Garner se predstavlja poznatim osobinama svoga stila: stankama, dugim, valovitim uvodima, sveobuhvatnim nadahnućem i silnim *attackom.* Izvodeći pretežno standarde poput **Autumn Leaves** i **April In Paris,** Garner utiskuje u svoje izvedbe pečat jedinstvene ličnosti. Bio je samouk, ali ga nepoznavanje nota nije spriječilo da napiše nekoliko lijepih melodija, uključujući **Misty.** Četiri njegove skladbe pojavljuju se i na jednom od posljednjih njegovih albuma iz sedamdesetih godina **(Magician),** koji odiše vitalnošću poput one iz četrdesetih, i sličnom željom da slušatelja »dirne u žicu«.

Rođen 1923, Garner je preminuo 1977, ostavivši za sobom gomilu albuma na nizu etiketa.

Diskografija:
Charlie Parker On Dial, Vol 2
(Spotlite/Spotlite)
Jazz Scene USA
(—/Vogue – Francuska)
The Elf (Savoy/Savoy)
Play It Again, Erroll!
(Columbia/CBS)

Concert By The Sea (CBS): pokojni velikan Erroll Garner.

Concert By The Sea
(Columbia/CBS)
Magician (London/Pye)
The Greatest Garner
(Atlantic/Atlantic)

Stan Getz

Tenor-saksofonist Stan Getz, rođen 1927. u Philadelphiji, zarana je stekao slavu lirskim solom u skladbi **Early Autumn** s tzv. »drugim stadom« Woodyja Hermana, kao član linije saksofona **Four Brothers** (»četiri brata« – ime skladbe posvećene istoimenoj sekciji) **(Early Autumn).**

Kompilacija tvrtke Savoy s kraja četrdesetih godina okuplja bijele učenike Lestera Younga – Getza, Ala Cohna, Sergea Chaloffa, Brewa Moorea i Allena Eagera – **Lester's Gray Boys (Brothers & Other Mothers).** Ostale Getzove snimke iz ranijeg razdoblja predstavljaju njegov »hladan« pristup, suptilno, nenapadno muziciranje koje lirski teče baladama **Indian Summer, Wrap Your Troubles In Dreams** i **Too Marvellous For Words (Stan Getz).**

Nakon turneje po Skandinaviji koja je potakla niz imitatora, Getz je u svome *attacku* počeo pokazivati više muškosti, pa koncertna snimka iz 1951 **(Getz At Storyville)** odiše rijetkom mješavinom opuštenosti i poleta. S uzornim pratiteljima, Alom Haigom na klaviru, Jimmyjem Raneyjem na gitari i Tinyjem Khanom na bubnjevima, Getz niže brze izvedbe poput **Parker '51** i **The Song Is You,** te bezbrojne melodijske varijacije u temi **Thou Swell.**

Pedesetih godina snimao je za tvrtku Clef, u nizu raznih susreta s velikanima. Većina tih snimki više se ne može pronaći; snimanje s Lionelom Hamptonom rezultiralo je poletnim izvedbama **Cherokee** i **Jumping At The Woodside,** dok je primjerenija suradnja s glazbenicima Zapadne obale, trubačem Conteom Candolijem i bubnjarom Shellyjem Manneom, predstavila Getza u vrhunskoj formi, naročito u uvodu teme **Shine,** odsviranom bez pratnje. Snimka s Dizzyjem Gillespiejem, koja je nedavno ponovno objavljena **(Diz & Getz),** pokazuje tenoristov »bučniji« aspekt: odgovarajući Gillespiejevoj uzavrelosti, on zaboravlja na svu suptilnost. Sredinom pedesetih godina osnovao je kvintet s trombonistom Bobom Brookmeyerom, ali ni tih snimki više nema na tržištu. Susret s još jednim trombonistom, J.J. Johnsonom, u Chicago Opera House, rezultirao je nekim od najboljih Getzovih izvedbi, od vijugavog *attacka* u skladbi **Crazy Rhythm** do lirski ljupke teme **It Never Entered My Mind (Getz & J.J. »Live«).** Razočaran tadašnjim jazz-trendovima Getz se godinu dana kasnije preselio u Skandinaviju; vratio se 1961. i snimio jedan od rijetkih uspjelih albuma s gudačima **(Focus)** kojemu su znatno pridonijeli briljantni aranžmani Eddieja Sautera.

Po uzoru na Gillespieja i Buda Shanka, Getz je ostvario vrlo unosnu sintezu jazza i južnoameričke glazbe; snimio je prvi album bossa nove **(Jazz Samba)** koji je sadržavao i hit **Desafinado.** Uslijedila su dva albuma na kojima nastupaju brazilski glazbenici Jobim i Bonfa **(Jazz Samba Encore** i **Getz-Gilberto)** – ovaj drugi uključuje verziju skladbe **Girl From Ipanema** u izvedbi Astrud Gilberto.

Sredinom šezdesetih godina vratio se »normalnom i pravom« jazzu, predvodeći kvartet u kojemu su nastupali Gary Burton, vibrafon, Steve Swallow, bas i Roy Haynes, bubnjevi **(Getz Au Go-Go).** Iako ga nije privukla ekspresivnost avangardnih glazbenika, Getz se pod utjecajem mladih suradnika ipak donekle oslobodio, pa albumi poput onih s Chickom Coreom **(Captain Marvel** i **Sweet Rain)** sadrže veći raspon grupne međuigre i promjenjivija tempa negoli ranije.

Stan Getz je danas jedan od priznatih majstora tenor-saksofona – ne radikalan inovator, već umjetnik koji je uvijek išao vlastitim putem i posvetio pažnju detaljima svoga stila. Njegov ton jedan je od najljepših u jazzu, što mu omogućuje da izvodi i prilično popularan repertoar, a da pritom zadrži pozornost poklonika jazza **(The Special Magic Of Stan Getz & Burt Bacharach).**
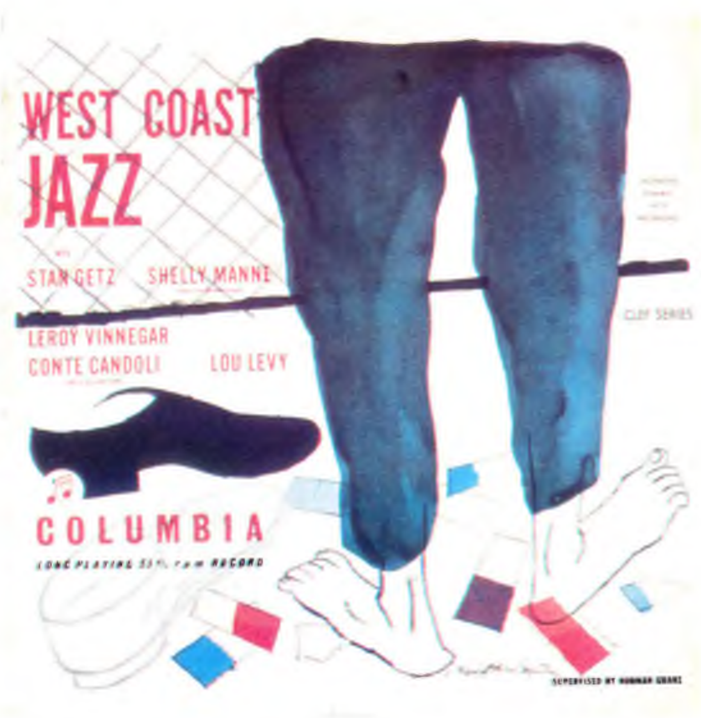
Diskografija:
Woddy Herman, Early Autumn
(Capitol/—)

Tenor-saksofonist Stan Getz, postojani majstor balade. Šezdesetih godina, s pojavom bossa nove, doživio je i komercijalni uspjeh.

Brothers & Other Mothers
(Savoy/Savoy)
Stan Getz (Prestige/Prestige)
Getz At Storyville (Roost/Sonet)
Stan Getz – Dizzy Gillespie, Diz & Getz (Verve/Verve)
Getz & J.J. »Live« (Verve/Verve)
Focus (Verve/Verve)
Jazz Samba (Verve/Verve)
Jazz Samba Encore
(Verve/Verve)
Getz-Gilberto (Verve/Verve)
Getz Au Go-Go
(Verve-Verve)
Captain Marvel
(Verve/Verve)
Sweet Rain (Verve/Verve)
The Special Magic Of Stan Getz & Burt Bacharach
(Verve/Verve)

Terry Gibbs

Vibrafonist Terry Gibbs rođen je 1924. u New Yorku. Njegov je stil nastao po uzoru na Lionela Hamptona; afirmirao se s Woodyjem Hermanom, 1948–1949, zatim je svirao u ansamblima Tommyja Dorseyja i Bennyja Goodmana, da bi se napokon osamostalio. Najbolji primjeri njegova muziciranja koji se mogu pronaći u katalogu rezultat su suradnje s malom grupom, uz Sama Jonesa, Louisa Hayesa i Kennyja Burrella **(Take It From Me)** i s velikim orkestrom iz 1959, raspojasanom i ekstrovertnom skupinom u kojoj nastupaju Conte Candoli, Frank Rosolino, Bill Perkins i Mel Lewis **(The Big Band Sound Of Terry Gibbs).**

West Coast Jazz (Columbia). Odavno povučen klasični album Stana Getza koji sadrži solo »Shine«.

Diskografija:
Take It From Me (Impulse/—)
The Big Band Sound Of Terry Gibbs (Verve/Verve)

Dizzy Gillespie

Rođen 1917. u Južnoj Carolini pravim imenom John Birks Gillespie, trubač je naslijedio mjesto svoga idola Roya Eldridgea u sastavu Teddyja Hilla, gdje mu je sklonost zezanju i zafrkavanju donijela nadimak (»dizzy« – »luckast«) – i otkaz iz orkestra Caba Callowaya. Početni primjeri njegova muziciranja mogu se pronaći u temama **Kerouac** i **Stardust** iz 1941 **(The Harlem Jazz Scene)**; riječ je o mješavini Eldrigeovih utjecaja i nekih harmonijskih ideja koje su ga odvele u be-bop. Razdoblje što ga je 1944. proveo kao trubač i aranžer u revolucionarnom orkestru Billyja Eckstinea zapečatilo je njegovu poziciju vodećeg trubača nove glazbe, a snimke malog sastava što ih je od 1944. do 1946. realizirao s Miltom Jacksonom i Alom Haigom – **52nd Street Theme, Night In Tunisia, Ol' Man Rebop, Anthropology (The Greatest Of Dizzy Gillespie)** ili s tenoristima Dexterom Gordonom i Sonnyjem Stittom – **Blue 'n' Boogie, One Bass Hit, Oop Bop Sh'Bam, A Handful Of Gimme, That's Earl, Brother (In The Beginning)** klasici su toga žanra.

Godine 1945. suradnja s najistaknutijom ličnošću be-bopa, Charliejem Parkerom, rezultirala je sjajnim izvedbama **Groovin' High, Dizzy Atmosphere, All The Things You Are, Salt Peanuts, Shaw 'Nuff, Lover Man** i **Hot House (In The Beginning)**, a zbunjujuće mnoštvo snimki prikazuje njihovu suradnju u studiju, na koncertima i radio-emisijama **(Lullaby In Rhythm, The Definitive Charlie Parker, Vol 2, Bird & Diz, Diz 'n' Bird In Concert** i **The Quintet Of The Year)**. Riječ je o najboljoj glazbi koju je moderni jazz mogao ponuditi. No, za razliku od Parkera, Dizzy je stvorio kombinaciju stvaralačkog genija i talenta za javnu prezentaciju, pa su njegova bereta, naočale i kozja bradica uskoro postali uniformom be-bopa.

Godine 1946. osnovao je veliki orkestar, a radeći s aranžerima poput Gila Fullera, Tadda Damerona i Johna Lewisa nastojao je u biti glazbu malog sastava, prevesti na rječnik big banda. Najbolje snimke, **Emanon, Things To Come** i **Our Delight (In The Beginning)** pokazuju uzbudljivost i nevjerojatnu tehniku orkestra u izvedbi kompleksnih partitura, dok je Dizzyjev pionirski pristup južnoameričkim ritmovima ilustriran eksplozivnim snimkama **Manteca** i **Cubano Be, Cubano Bop (The Greatest Of Dizzy Gillespie)**. Potkraj 1949. velike je orkestre pogodila kriza, pa se Dizzy morao prikloniti masovnom ukusu, skladbama poput **You Stole My Wife You Horsethief (Strictly Bebop)**, a 1950. je raspustio orkestar. Na snimkama **Swing Low, Sweet Cadillac** i **School Days** s koncerta u pariškoj Salle Playel (1953), uz briljantnu trubu može se čuti i obilje veselog *scat*-pjevanja, dok prethodni mali sastavi, među njima i jedan s mladim Johnom Coltraneom, pokazuju liderov lirski pristup, polet i ritmičko samopouzdanje u temama **Tin Tin Deo** i **Birks Works;** skladba **The Champ (Dee Gee Days)** najprodavanija je be-bop snimka toga razdoblja.

Studijski big band iz 1954. pokazao je da Dizzy može izazvati divlji entuzijazam i uzbuđenje čak i u hladnoj atmosferi studija za snimanje, a aranžmani Bustera Hardinga u skladbama poput **Hob Nail Special** ili **Pile Driver** u cijelosti su primjereni **(The Big Band Sound Of Dizzy Gillespie)**. Na ostalim snimkama s toga albuma nastupa još jedan studijski orkestar (iz 1955) te »regularni« big band što ga je Dizzy okupio zbog turneje pod pokroviteljstvom State Departmenta (1956–1958). Uslijedili su brojni jam sessioni iz pedesetih godina pod patronatom Normana Granza, uključujući one s nekadašnjim Dizzyjevim mentorom Royom Eldridgeom **(Trumpet Kings** i **The Gillespie Jam Sessions)**, dok je susret sa Stanom Getzom potakao uglađenog tenor-saksofonista na neke od njegovih najraspojasanijih diskografskih izvedbi **(Diz And Getz)**. Koristeći stalni kvintet i repertoar familijarnih skladbi trubač je snimio prekrasne lirske verzije tema **There Is No Greater Love** i **Moonglow (Have Trumpet, Will Excite)**.

Šezdesetih godina snaga mu nije opala, iako na nekim albumima kao da ne svira baš sasvim predano, što se za slijedeće desetljeće, međutim, ne može reći. Na albumu što ga je u Evropi snimio s dinamičnim tenor-saksofonistom Johnnyjem Griffinom **(The Giant)** Dizzy svira i ljupko i divlje, lirski u skladbi **Serenity**, prodorno u **Stella By Starlight**. Novi ugovor s Granzovom tvrtkom Pablo rezultirao je velikom

The Giant (America). Fenomenalni obraz Dizzyja Gillespieja u akciji. Iskrivljena truba njegov je uobičajen instrument od 1954.

Dizzy Gillespie, pionir be-bopa, afro-kubana i zakrivljene trube. Živa povijest.

renesansom, od dueta s Oscarom Petersonom **(Oscar Peterson & Dizzy Gillespie)**, do kvarteta s Joeom Passom, Rayem Brownom i Mickeyjem Rockerom **(Dizzy Gillespie's Big 4)** i koncertne snimke s festivala u Montreuxu 1975 **(Dizzy)**. Veliki orkestar **(Dizzy Gillespie & Machito)** i septet **(Bahiana)** nastavljaju Dizzyjevu fuziju jazza i južnoameričke glazbe.

Dizzy Gillespie neosporan je majstor trube, a njegovoj sposobnosti da svinga jedva zamjetljivom snagom zvuka ili da varira *attack*, od »dohvata« do vriskova u najvišem registru, nema premca. Gillespiejevo perkusionističko i pjevačko umijeće često je prikriveno njegovim scenskim ponašanjem.

Diskografija:
Charlie Christian, The Harlem Jazz Scene (Esoteric/Saga)
Charlie Parker, Lullaby In Rhythm (Spotlite/Spotlite)
The Definitive Charlie Parker, Vol 2 (Verve/Metro)
Bird & Diz (—/Saga)
Charlie Parker/Miles Davis/ Dizzy Gillespie (Vogue/Vogue)
The Quintet Of The Year (Debut/Vogue)
The Greatest Of Dizzy Gillespie (RCA/RCA)
In The Beginning (Prestige/Prestige)
Strictly Bebop (Capitol/Capitol)
Live At The Spotlite, '46 (Hi-Fly/Hi-Fly)
Trumpet Masters, Dizzy Gillespie (GNP Crescendo/Vogue)
Dee Gee Days (Savoy/Savoy)
The Big Band Sound Of Dizzy Gillespie (Verve/Verve)
Trumpet Kings (Verve/Verve)
The Gillespie Jam Sessions (Verve/Verve)
Stan Getz & Dizzy Gillespie (Verve/Verve)
Have Trumpet, Will Excite (Verve/—)
The Giant (Prestige/America)
Oscar Peterson & Dizzy Gillespie (Pablo/Pablo)
Dizzy Gillespie's Big 4 (Pablo/Pablo)
Dizzy (Pablo/Pablo)
Dizzy Gillespie & Machito (Pablo/Pablo)
Bahiana (Pablo/Pablo)
Dizzy's Party (Pablo/Pablo)
Diz & Getz (Verve/Verve)

Jimmy Giuffre

Koncepcija multiinstrumentalista Jimmyja Giuffrea otišla je dalje i nagovijestila više radikalnih promjena u trideset godina, negoli rad većine drugih glazbenika. Najpoznatije ranije ostvarenje Jimmyja Giuffrea (rođenog 1921) jest **Four Brothers** za »drugo stado« Woodyja Hermana. Opus ovog glazbenika sa Zapadne obale proteže se od tipičnih, veselih svingerskih snimki sa Shortyjem Rogersom **(West Coast Jazz)** do vrlo eksperimentalnih **(Shelly Manne, The Three & The Two)**, na kojima se Giuffre, Rogers i Manne upuštaju u spontanu improvizaciju. Giuffre se najviše posvetio klarinetu i ograničio na sanjarski, šaputav *chalumeau*-registar, a kao skladatelj postao je ekonomičniji, istražujući emotivne osobine zvuka. Album **The Jimmy Giuffre Clarinet**, kojega već odavno nema u prodaji, odiše refleksivnim, pastoralnim ugođajem i pokazuje sustavan Giuffrejev napredak. Na dva albuma **(The Jimmy Giuffre Trio** i **Trav'lin' Light)** trio tretira najčešće jednostavne teme neobično žustro, da nitko posebno ne dominira. Oslobodivši se naglašenog ritma i oživljujući pretharmonijsku melodijsku izravnost, Giuffre je, primjerice, bio nekoliko godina ispred Ornettea Colemana. Njegov kasniji trio s klaviristom Paulom Bleyom i basistom Steveom Swallowom **(Free Fall, Fusion** i **Thesis)** doveo je ovu koncepciju do najvećeg stupnja kolektivne realizacije. Njegovo najnovije ostvarenje, **Quiet Song**, potvrđuje Giuffreov ugled jednoga od rijetkih avangardnih klarinetista, ugled izuzetno originalnog umjetnika.

Diskografija:
Shorty Rogers, West Coast Jazz (Atlantic/Atlantic)
Shelly Manne, The Three & The Two (Contemporary/—)
The Jimmy Giuffre Clarinet (Atlantic/—)
The Jimmy Giuffre Trio (Atlantic/—)
Trav'lin' Light (Atlantic/—)
Free Fall (Columbia/ —)
Fusion (Verve/—)
Thesis (Verve/—)
Paul Bley, Quiet Song (Improvising Artists Inc/—)
Mosquito Dance (—/DJM)

Tyree Glenn

Evans Tyree Glenn (rođen 1912. u Corsicani, Teksas, preminuo 1974) sakupio je bogato iskustvo u radu s velikim orkestrima – Tommy Myles (1934–1936); Charlie Echols (1936); Eddie Barefield (1936–1937); Eddie Mallory (1937–1939) (orkestar koji je pratio pjevačicu Ethel Waters (→)) **(Ethel Waters: 1938–1939);** Benny Carter (→) (1939); Don Redman (→) (s kojim je 1946. posjetio Evropu); Cab Calloway (→) (1939–1946) i Duke Ellington (→) (1947–1951) – da bi zatim postao korisnim instrumentalistom striktno u kontekstu malog sastava.

Osnovni Glennov instrument bio je trombon, no »smjenjivao« se i na vibrafonu (što je za trombonista vrlo neobično). Glennov trombon u Ellingtonovom se orkestru prilično često koristio, osobito 1947. Mogao je izvoditi nadahnuta sola bez sordine, kao u temama **You Gotta Crawl Before You Walk, Boogie Bop Blues, Sultry Serenade, Three Cent Stomp** ili **How High The Moon** (sve na **The World Of Duke Ellington/The Duke: Edward Kennedy Ellington: 1899–1974)**, ili stvoriti prilično vjernu kopiju »jungle« stila s glumačkom sordinom koji je inaugurirao njegov prethodnik u Ellingtonovom orkestru, Joseph »Tricky Sam« Nanton (→). **Hi'Ya Sue (The World Of Duke Ellington, Vol 2/The World Of Duke Ellington)** impresivan je primjer njegove tehnike korištenja gumene sordine. Kao vibrafonist u

Jimmy Giuffre (desno) sa svingerskim duom tenor-saksofona Zoota Simsa i Ala Cohna. Cohn je već čuo ovu priču.

Ellingtonovom je orkestru bio manje zastupljen: **Dance No 2** iz **Liberian Suite (Liberian Suite/Tone Parallel To Harlem)** i **Limehouse Blues (Ellington In Concert, Vol 1)** dva su relativno rijetka primjera. Njegova su sola s Callowayem bila ravnomjernije podijeljena na dva instrumenta.

Od 1965. do 1968. svirao je u grupi All Stars Louisa Armstronga (→) kao trombonist, vibrafonist i povremeni pjevač (tu je ulogu obavljao i u Callowayevom orkestru). Početkom pedesetih godina pojavljivao se i kao glumac, a njegova solo-točka u Armstrongovom sastavu bio je **Tyree's Blues.** No, Glennova najpoznatija skladba ipak je ranije spomenuta **Sultry Serenade** koju su, kada je promijenila naziv u **How Could You Do A Thing Like That To Me?** i dobila tekst, snimili brojni vodeći zabavni pjevači poput Franka Sinatre.

Diskografija:
Duke Ellington, Liberian Suite/ (A Tone Parallel To Harlem) (CBS – Francuska)
The World Of Duke Ellington (Columbia)/
The Duke: Edward Kennedy Ellington (1899–1974) (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/
The World Of Duke Ellington (CBS)
Duke Ellington, Ellington In Concert, Vols 1, 2 (—/World Record Club)
16 Cab Calloway Classics (CBS – Francuska)
»Penguin Swing«: Chu Berry Featured With Cab Calloway & His Orchestra (Jazz Archives/Jazz Archives)
Melancholy Benny: Benny Carter & His Orchestra 1939/40 (Tax – Švedska)
Ethel Waters (1938–1939) (RCA Victor – Francuska)
Don Redman & His All Stars (Almac/—)
Al Sears, The Greatest Of The Small Bands, Vol 5 (RCA Victor – Francuska)
Various, Newport In New York '72: The Jam Session, Vol 3 (Atlantic/Atlantic)

Paul Gonsalves

Paul Gonsalves (rođen 1920. u Bostonu, Massachusetts) afirmirao se pedesetih godina kao jedan od vodećih tenor-saksofonista u jazzu, a taj je status s krajnjom lakoćom zadržao sve do smrti, 1974. godine. Gonsalves je započeo kao gitarist, na instrumentu što ga je i kasnije povremeno svirao, naročito pred smrt **(Great Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington)**. Kada se 1950. pridružio Dukeu Ellingtonu, bio je prosječan tenor-saksofonist. Njegova prethodna iskustva uključuju nastupe u bostonskom orkestru Sabbyja Lewisa (početak četrdesetih godina), te u orkestrima Counta Basieja (→) (1946) i Dizzyja Gillespieja (→) (1949–1950). Osim kratkih izostanaka iz zdravstvenih razloga i jednog razdoblja iz 1953, kada se privremeno pridružio Tommyju Dorseyju (→), Gonsalves je ostao s Ellingtonom do kraja svoje aktivne profesionalne karijere.

Ellington je često koristio Gonsalvesa u svim kontekstima – u baladama, brzim svingerskim izvedbama, u bluesu. No, tek je maratonski solo od 27 korusa, za uzbuđujućeg nastupa orkestra na Newport Jazz Festivalu 1956, napokon afirmirao Gonsalvesovo ime kao neku vrst udomaćene riječi (barem u svijetu jazza).

Gledajući u retrospektivi, neočekivani je solo s albuma **Ellington At Newport** u stanovitim krugovima poprimio posvećeni status, značajniji od svoje prave vrijednosti; no, Gonsalvesovo neumorno muziciranje u temi **Diminuendo & Crescendo In Blue** zacijelo je izazvalo autentično i snažno uzbuđenje. Ipak, Gonsalves ostaje u najboljoj uspomeni

po stvarnoj kreativnosti u ulozi Ellingtonova solista, po nadahnuću i individualnosti u drugim izvedbama, npr. u **Solitude,** snimljenoj 1950. i njegovoj vjerojatno prvoj zapaženoj točki u orkestru **(Masterpieces By Ellington);** navodimo također **Happy Reunion (Ellington Presents)** iz 1958; **Mount Harissa (The Far East Suite)** iz 1966. i **Circle Of Fourths (Such Sweet Thunder)** iz 1957. godine. Gonsalvesov snimljeni opus s Ellingtonom bio je odličan. No, samostalne snimke na stanovit način nikada nisu primjereno predstavile njegov potencijal. Među najbolje ubraja se snimka s kolegom »elingtonijancem«, Rayem Nanceom (→) **(Just Sittin' & A-Rockin');** Gonslaves svira tako kvalitetno da bi od njegova muziciranja profitirala svaka jazz-snimka. Zanimljivih trenutaka ima i na albumu snimljenom u Londonu **(Humming Bird),** na kojemu britanski trubač Kenny Wheeler ravnopravno konkurira za najbolje odsvirana sola.

Gonsalves se mogao čuti u svom najboljem izdanju i u društvu Johnnyja Hodgesa (→); njegovo muziciranje na albumu **Everybody Knows Johnny Hodges** postojane je i primjerene kvalitete. Na jednom *all stars* snimanju iz 1957, na inicijativu Normana Granza, Gonsalves se zadivljujuće dobro držao rame uz rame s velikanima poput Colemana Hawkinsa (→), Dizzyja Gillespieja (→), Stana Getza (→) i Wintona Kellyja (→) **(Sittin' In).** Njegova baladna solo-točka na tom albumu, lijepo koncipirana **Gone With The Wind** koja pokazuje utjecaj Bena Webstera (→) – perfektan je primjer Gonsalvesova vijugavog, snažnog muziciranja na tenor-saksofonu s vrlo osobenim harmonijskim pristupom. Na svoj nenapadan način to je primjerenije utjelovljenje umjetnosti Paula Gonsalvesa od, recimo, 27 korusa u **Diminuendo & Crescendo In Blue.**

Diskografija:
Duke Ellington, Ellington At Newport (Columbia/CBS – Francuska)
The World Of Duke Ellington (Columbia)/
The Duke: Edward Kennedy Ellington (1899–1974) (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/
The World Of Duke Ellington (CBS)
Duke Ellington/Count Basie, Basie Meets Ellington (Embassy)
Duke Ellington & The Ellingtonians (Vogue – Francuska)
Duke Ellington, The Cosmic Scene (Columbia/Philips)
Duke Ellington, Ellington Indigos (Columbia)
Duke Ellington, Ellington '55 (Capitol)/
Toast To The Duke (World Record Club)
Duke Ellington, Newport 1958 (Columbia/Philips)
Duke Ellington, Jazz At The Plaza (Columbia/CBS)
Duke Ellington's 70 Birthday Concert (Solid State/United Artists)
Duke Ellington, The Toga Brava Suite (United Artists)/
The English Concert (United Artists)
Duke Ellington, Soul Call (Verve)/
The Second Big Band Sound Of Duke Ellington (Verve)
Duke Ellington, Masterpieces By Ellington (Columbia/CBS – Nizozemska)
Duke Ellington, Ellington Presents (Bethlehem/Ember)
Duke Ellington, The Far East Suite (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Various, The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Various, Sittin' In (Verve/Columbia-Clef)
Paul Gonsalves/Ray Nance, Just Sittin' & A-Rockin' (Black Lion/Black Lion)
Paul Gonsalves, Humming Bird (—/Deram)
Paul Gonsalves, Boom-Jackie--Boom-Chick (Vocalion)
Paul Gonsalves, Tell It The Way It Is (Impulse/HMV)
Various, Great Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington (—/Double-Up)
Count Basie (RCA Victor – Francuska)
Paul Gonsalves & His All Stars (Barclay/—)

Tenor-saksofonist Paul Gonsalves: jazz-besmrtnost u 27 korusa s Ellingtonom, na jazz-festivalu u Newportu, 1956.

Benny Goodman

Benjamin David Goodman (rođen 1909. u Chicagu, Illinois) u tehničkom je smislu vjerojatno najsavršeniji klarinetist koji zarađuje za život (prvenstveno) sviranjem jazz-glazbe. Imao je 12 godina kada je prvi put javno nastupio na jednom takmičenju mladih talenata, oponašajući Teda Lewisa; jednako se dobro snalazi u Mozartovim ili Weberovim koncertima za klarinet kao i u izvođenju glazbe Fletchera Hendersona (→), Eddieja Sautera (→), Mela Powella ili brojnih poznatih skladatelja popularnih melodija. Od 1938. Goodman je na koncertima ili na snimkama surađivao s vodećim ličnostima i ansamblima iz svijeta klasične glazbe. Godine 1940. Goodman je, primjerice, naručio od Bele Bartoka da napiše **Contrasts,** djelo što ga je snimio s violinistom Josephom Szigetijem. Koncert za klarinet Aarona Coplanda i slično djelo Paula Hindemitha također su napisani po narudžbi Bennyja Goodmana. No, Goodman će bez sumnje prvenstveno ostati u sjećanju kao jazz-klarinetist. Čak i kao mladić Goodman je nastojao da zvuči sigurno i pouzdano, nesumnjivo svjestan svoje tehničke kontrole koja je bila znatno bolja negoli u većine njegovih suvremenika. Ima poklonika koji smatraju da je Goodmanovo jazz-muziciranje iz početnog razdoblja njegove karijere, i usprkos sve većem tehničkom umijeću od 1930, rijetko kada bilo nadmašeno. U tome ima istine, jer kada se Goodman popeo na mitsko prijestolje jednako mitologiziranog »Kralja swinga«, njegovim je nenaporno izvedenim improvizacijama ponekad probijala stanovita brbljivost. Sudeći po čistoći jazz-izvedbe, strastveno muziciranje njegove mladosti zacijelo se doimalo predanijim. No, također je točno da mladi Goodman još nije bio pronašao vlastiti stil, već je u to doba zvučao kao čudna mješavina stilova utjecajnih klarinetista dvadesetih godina – Franka Teschemachera (→), Leona Rappola, Jimmieja Noonea (→) i, povremeno, čak bizarnog Teda Lewisa. Pa ipak, ranije Goodmanove snimke, kada je vodio vlastitu grupu Benny Goodman's Boys ili surađivao u Irving Mills & His Hotsy Totsy Gangu, u orkestru Reda Nicholsa (→) (sve na **The Early B.G.)** ili u orkestru Bena Pollacka **(Ben Pollack & His Orchestra: 1933–1934),** pokazuju sazrijevanje autentičnog talenta. Vjerojatno najbolje snimke iz toga razdoblja nastale su s grupom Joe Venuti/Eddie Lang All Stars **(Nothing But Notes).**

Početkom tridesetih godina bilo je također jasno da Benny Goodman, osim svoje instrumentalističke vještine, pronicljivo i rado preuzima ulogu lidera. Uz pomoć Johna Hammonda, Goodman je vodio prateće sastave na prvim snimkama Billie Holiday (→) (1933. i 1935) **(The Golden Years, Vols 1, 2).** Sudjelovao je i na brojnim kasnijim snimkama Holidayeve **(The Lester Young Story, Vol 1, The Billie Holiday Story, Vol 1** i **The Golden Years, Vols 1, 2),** besprijekornim klarinetističkim izvedbama koje su, dozvoljavamo, ponekad zvučale za nijansu rezervirano u usporedbi s muziciranjem, recimo, Lestera Younga (→), Bucka Claytona (→) ili Teddyja Wilsona (→). (Upravo je Hammond nagovorio Goodmana da se samo u jednoj izvedbi priključi *all stars* sastavu koji je pratio veliku blues umjetnicu Bessie Smith (→) na njenoj posljednjoj ploči, također 1933. No, nije ga uspio uvjeriti da angažira Billie Holiday za pjevačicu svoga orkestra.) Početkom tridesetih godina, kao i prethodnog desetljeća, Goodman je često snimao. Među onima koji su profitirali od njegove suradnje navodimo Reda Nicholsa (s kojim je Goodman prisno surađivao od listopada 1929. do siječnja 1930, a i kasnije barem na pločama) **(J.T.),** Adriana Rollinija (→), Genea Krupu (→) (sve na **Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties).** Krupa je postao nezaobilaznom ličnošću u meteorskom Goodmanovom usponu do slave koji je uslijedio nakon frenetičnih reakcija prilikom jednog plesnog nastupa u kolovozu 1935, u Palomar Ballroomu, Los Angeles. Koncert u Palomaru gotovo je sam po sebi označio početak *swing ere.* Do kraja tridesetih godina Goodman je postao pravim »Kraljem swinga«. Među istaknutim

The Early Benny Goodman (Vocalion Decca). Po nekima, mladoliki je B. G. svirao kvalitetniji jazz nego kasnije.

The Famous 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia). S pravom smatran jednim od najboljih koncertnih jazz-albuma.

glazbenicima kojih je instrumentalističko umijeće toliko pridonijelo međunarodnom uspjehu Goodmanovih malih i velikih sastava navodimo, osim Krupe, trubače Bunnyja Berigana (→), Ziggyja Elmana i naročito Harryja Jamesa (→), klavirista Jessa Stacyja (→), gitarista Charlieja Christiana (→) i dva istaknuta crna glazbenika, Teddyja Wilsona (→) i Lionela Hamptona (→), koji su bili najvažniji tvorci uspjeha različitih Goodmanovih malih sastava. Ali, ako govorimo o velikim orkestrima, najznačajniji je pojedinac bio Fletcher Henderson, i sam istaknuti inovator na tome polju. Henderson, koji je povremeno svirao klavir na snimkama Goodmanovih malih sastava, napisao je impresivan broj izvanrednih aranžmana za Goodmanov orkestar – aranžmana koji su se ranijih godina već nalazili na repertoaru Hendersonovih orkestara. Iako ni u snu ne možemo ustvrditi da su Goodmanove sposobnosti bile na razini Hendersonovih, a kamoli veće, Goodmanov je orkestar, govoreći s aspekta tehnike, izvodio te aranžmane uglađenije, čvršće, i superiornije. Može se reći da je Goodmanovom orkestru nedostajalo duše i strastvenosti Hendersonova orkestra, a po poletu i dubini teško se mogao usporediti s Hendersonovim, Basiejevim, Ellingtonovim ili Lunceforдовim, odnosno s većinom crnačkih orkestara. Pa ipak, Goodmanov orkestar nije bio toliko uškopljen kako su neki tvrdili, a ponekad bi uzletio do izvanrednih visina, primjerice na albumima **(1938 Carnegie Hall Jazz Concert** i **The Big Band Sound Of Benny Goodman);** oba su što je možda značajno, koncertne ploče. Početkom četrdesetih godina orkestar je dosegao još veći sjaj, uglavnom zahvaljujući svježim aranžmanima i skladbama Eddieja Sautera (→), Mela Powella, Bustera Hardinga i Jimmyja Mundyja **(Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits).** S prolaskom ere velikih orkestara, Goodman je bezvoljno koketirao s bopom; za većinu poklonika taj je flert bio neuspješan, ali ne zbog nedostatka angažmana vrhunskih instrumentalista i aranžera poput tenorista Wardella Graya (→), trubača Douga Mettomea i Fatsa Navarra (→) (prisutnog samo na jednoj ploči) i aranžera-skladatelja Chica O' Farrilla. Riječ je o tome da sam Goodman nije načinio nikakav napor kako bi svoj stil prilagodio rječniku bopa. No, snimke iz tog razdoblja (1947–1949) **(Bebop Spoken Here, Benny Goodman In Hollywood Featuring Wardell Gray** i **B.G.)** demantiraju tvrdnje da je ta suradnja bila kompletno neuspjela – iako je liderovo srce, zacijelo, zaostalo u razdoblju prije bopa. Od kraja četrdesetih godina Goodman je nastavio voditi različite grupe, no u posljednje doba njegove se aktivnosti vođe orkestra ni po čemu ne mogu usporediti s vulkanskim danima »kraljevanja«. Od prve posjete Londonu, 1949, poduzeo je brojne turneje po raznim krajevima svijeta, uključujući uspješno gostovanje u Sovjetskom Savezu (1962) (prvi američki jazz-sastav kojega su pozvali Sovjeti). Iako su u toku godina aktivnosti različitih Goodmanovih velikih orkestara rezultirale mnogim glazbenim, kreativnim i komercijalnim uspjesima, nema sumnje da je većina najboljih jazz-izvedbi koje su nastale u ansamblima pod Goodmanovim vodstvom potekla iz trija (najpoznatija, prvobitna postava: Teddy Wilson, Krupa, Goodman), kvarteta (identičan triju, s dodatkom Hamptona) i različitih kvinteta, seksteta, septeta i sl. (s najizuzetnijim gostima u Georgeu Auldu (→), Cootieju Williamsu (→), Countu Basieju (→), Hamptonu, Johnnyju Guarnieriju (→), Christianu, Grayu i Zootu Simsu (→)). Christian, neka vrst Goodmanovog štićenika, proslavio se upravo kao član Goodmanove »klike«, a u trenutku smrti još joj je službeno pripadao. Upravo je Christian najviše pridonio da snimke malog sastava iz 1939–1941. postignu trajnu vrijednost i ostanu u sjećanju kako svojim inovativnim gitarističkim solima, tako i ritmički zaraznim skladbama, zasnovanim na *riffovima*. Nema sumnje, već je i samo Christianovo prisustvo potaklo Goodmana na neke od njegovih najboljih izvedbi u cijeloj karijeri koja je, kada se sve zbroji i oduzme ipak sjajna **(The Genius Of Charlie Christian/Solo Flight, Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra** i **Charlie Christian With Benny Goodman & The Sextet).**

Opsežnu biografiju/diskografiju *B.G. – On the Record* sastavili su i napisali D. Russell O'Connor & Warren W. Hicks, a objavljena je 1969. Knjiga *The Kingdom of Swing*, koju su napisali Goodman i Irving Kolodin, prvi put je izašla 30 godina prije prvospomenute. Goodman se pojavio u filmu *A Song Is Born* (1948), u kojemu je glumio i svirao. On i njegov orkestar nastupaju u nekoliko filmova, uključujući *Stage Door Canteen, Hollywood Hotel* i *The Big Broadcast of 1937*. Čest pobjednik rang-lista – u kategorijama klarinetista i vođe orkestra, povremeno je svirao sopran, alt i tenor-saksofon. Na jednom zanimljivom snimanju iz 1928, osim klarineta, svirao je bariton-saksofon **(Room 1411)**, bariton i alt **(Blue)**, pa čak i kornet **(Jungle Blues)** (sve na **The Early B.G.**). No, sviranjem drugih instrumenata osim klarineta bavio se uglavnom do 1935. Znatno je pridonio rušenju rasnih barijera, koje su inače tridesetih godina postojale u glazbenoj industriji, angažirajući Hamptona i Wilsona, Hendersona i druge. Film *The Benny Goodman Story*, tipična holivudska interpretacija života jednog jazz-glazbenika s površnim referencama na stvarne biografske podatke, snimljen je i premijerno prikazan 1955.

Diskografija:
Ben Pollack & His Orchestra: 1933–1934 (—/VJM)
Various (Including Benny Goodman), The Early B. G. (—/Vocalion)
Joe Venuti, Nothing But Notes (1931–1939) (MCA – Coral – Njemačka)
Benny Goodman, A Jazz Holiday (MCA/–)
Various, Benny Goodman & The Giants Of Swing (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Adrian Rollini & His Orchestra 1933–34 (Sunbeam)
Various (Including Benny Goodman), Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
A Jam Session With Benny Goodman 1935–37 (Sunbeam)
Benny Goodman & His Orchestra Featuring Bunny Berigan (Golden Era)
Benny Goodman, Vols 1–12 (RCA Victor – Francuska)
The Complete Benny Goodman Vols 1–3 (RCA Victor/–)
The Big Band Sound of Benny Goodman (–/Verve)
Benny Goodman Trio & Quartet Live 1937–38, Vols 1, 2 (CBS – Francuska)
Benny Goodman, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
The Genius Of Charlie Christian (Columbia)/**Solo Flight** (CBS)
Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra (Columbia/CBS – Realm)
Charlie Christian With Benny Goodman & The Sextet (Jazz Archives)
Benny Goodman, Plays Solid Gold Instrumental Hits (Columbia/CBS)
Various (Including Benny Goodman), Kings Of Swing (—/Verve)
Various (Including Benny Goodman), John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Benny Goodman In Hollywood Featuring Wardell Gray (Swing Treasury)

Benny Goodman, He's The King (Donna Discs)
Various, The Metronome All Stars/(Esquire All Stars) (RCA Victor – Francuska)
Benny Goodman/(Charlie Barnet), Bebop Spoken Here (Capitol/Capitol – Nizozemska)
Benny Goodman In Moscow, Vols 1, 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Billie Holiday, The Golden Years, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
The Lester Young Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
Benny Goodman, All-Time Greatest Hits (Columbia/CBS)

Dexter Gordon

Rođen 1923. u Los Angelesu, liječnikov sin, Dexter Gordon postao je *pravi* tenor-saksofonist be-bopa. Šegrtovao je u velikim orkestrima, natjeravajući se u improvizacijama s Illinoisom Jacquetom u orkestru Lionela Hamptona od 1940. do 1943. Njegov je stil bio kombinacija opuštenog Lestera Younga i masivnog tona Colemana Hawkinsa, primjeren kompleksnijem harmonijskom svijetu Charlieja Parkera. Nakon Hamptona, godinu je dana proveo nastupajući po klubovima rodnog grada. Sredinom četrdesetih godina Los Angeles je bio veseo grad, a Parkerov je dolazak ubrzao afirmaciju be-bopa. Central Avenue mogla se nazvati 52. ulicom Zapadne obale.

Dexter se na nekoliko mjeseci pridružio sastavu Louisa Armstronga, a zatim primjerenijem društvu iz orkestra Billyja Eckstinea koje je uključivalo Dizzyja Gillespieja, Sonnyja Stitta, Genea Ammonsa, Lea Parkera i Johna Jacksona, s tim da je Fats Navarro zamijenio Dizzyja. Dijalozi dva tenor-saksofona ponovno su postala velikom atrakcijom: Dexter i Ammons sjekli su i uništavali jedan drugoga uz pratnju neumornog bubnjanja Arta Blakeyja. S obzirom da je većina glazbenika imala manje od 25 godina, orkestar je svirao divljim entuzijazmom, šireći poruku be-bopa. Nakon 18 mjeseci Dexter je 1945. otišao u New York, gdje je postao omiljenim glazbenikom 52. ulice i njenih klubova. S Dizzyjem Gillespiejem snimio je **Blue 'n' Boogie (In The Beginning),** a s vlastitim grupama, uključujući bariton-saksofonista Lea Parkera, klavirista Buda Powella i Tadda Dameroña, te dinamične bubnjare poput Arta Blakeyja i Maxa Roacha, realizirao je niz nadahnutih izvedbi kao **Dexter's Minor Mad, Blow Mr Dexter** i **Dexter Rides Again (Long Tall Dexter, The Savoy Sessions).**

Po povratku u Los Angeles Dexter se udružio s tenoristom Wardellom Grayem u nizu žestokih dijaloga poput **The Chase** i **The Steeplechase (The Chase),** te **Rocks 'n' Shoals (Jazz Concert – West Coast)** i s tenoristom Teddyjem Edwardsom u snimci **The Duel (The Foremost!).** Kasnija ponovna suradnja s Grayem **(Move)** uvrštena je na memorijalni Grayev album tvrtke Prestige **(Central Avenue).**

Nakon utjecajnog albuma **Birth Of The Cool** Milesa Davisa, jazz-scena Zapadne obale doživjela je promjenu, pa je robustan, dinamičan stil Dextera Gordona izašao iz mode. Nakon boravka u zatvoru Chino zbog narkotika, tenorist je pedesetih godina rijetko snimao, iako njegovo muziciranje s klaviristom Carlom Perkinsom **(Dexter Blows Hot And Cool)** pokazuje da nije izgubio ništa od svoje krepkosti. Prilično je čudno da je njegov povratak potaknut – glumom! Godine 1960. igrao je u filmu Jacka Gelbera *The Connection,* za koji je napisao i izvodio glazbu. Iduće godine potpisao je za tvrtku Blue Note i snimio seriju klasičnih albuma **(Doin' Allright, Dexter Calling, Go, A Swingin' Affair, Our Man In Paris** i **One Flight Up).** Na njima nalazimo obilje nekadašnjih osobina dinamike, tona i inventivnosti, podrugljivih, smiješnih citata, masivnog, žustrog swinga. Bilo je to razdoblje afirmacije hard-bopa, pa se Dexter ponovno vratio u modu – u stvari, postao je iznimno utjecajan

Dexter Gordon, najmoćniji zvuk tenor-saksofona u okolici.

Doin' Allright (Blue Note): preporod velikana tenor-saksofona.

tenorist. U njegovu muziciranju ima hipnotičke snage koja i najjednostavnije, repetitivne fraze čini nepredvidljivijima negoli bi to bilo za očekivati. Gordonov punokrvan tretman balada može djelovati neodoljivo strastveno – **Guess I'll Hand My Tears Out To Dry (Go)** i **You've Changed (Doin' Allright)** – dok je njegova trajna veza s be-bopom predstavljena snimkama **Scrapple From The Apple** i **A Night In Tunisia (Our Man In Paris)** na kojima surađuje s veteranima 52. ulice, klaviristom Budom Powellom i bubnjarom Kennyjem Clarkeom. »Razbacan« kao trokrilni ormar, Dexter Gordon doima se na snimanju poput snagatora: uvijek je pouzdan, ponekad izvanredan.

Utjecao je na tenor-saksofoniste Genea Ammonsa, Allena Eagera, Stana Getza, Johna Coltranea i Sonnyja Rollinsa. Godine 1962. preselio je u Evropu i danas živi u Kopenhagenu. Jedan je od najomiljenijih izvođača u jazzu.

Diskografija:
The Foremost! (Onyx/Polydor)
The Chase (—/Spotlite)
Dizzy Gillespie, In The Beginning (Prestige/Prestige)
Billy Eckstine, Together (—/Spotlite)
Long Tall Dexter, The Savoy Sessions (Sayoy/Savoy)
Jazz Concert – West Coast (Savoy/—)
Dexter Blows Hot And Cool (Dooto/—)
Wardell Gray, Central Avenue (Prestige/Prestige)
Doin' Allright (Blue Note/Blue Note)
Dexter Calling (Blue Note/Blue Note)
Go (Blue Note/Blue Note)
A Swingin' Affair (Blue Note/Blue Note)
Our Man In Paris (Blue Note/Blue Note)
One Flight Up (Blue Note/Blue Note)
Montmartre Collection (Black Lion/Black Lion)
Blues Walk (Black Lion/Black Lion)
Homecoming (Columbia/CBS)

Stephane Grappelli

Stephane Grappelli (prezime se prvobitno pisalo sa (»y«) zaslužio bi mjesto u knjigama o povijesti jazza već i zbog uloge u kvintetu francuskog Hot Cluba, u grupi koja je predstavila sjajnu virtuoznost Djanga Reinhardta (→). Grappellijeva violina izvrsno je nadopunjavala Reinhardtovu gitaru u ansamblu bez klavira. Tonske osobine njegova muziciranja – s neskriveno romantičnim prizvucima i izvanrednom tehnikom koja je ukazivala na prethodno klasično školovanje – te zarazan swing, bijahu očitim elementima Grappellijeva glazbenog izdanja iz Reinhardtova razdoblja. Entuzijastičko Grappellijevo muziciranje u Reinhardtovom društvu nikada nije bilo žestoko i poletno poput Djangova. No, nije se moglo posumnjati (naročito u početnim danima njihove suradnje) da je Grappelli shvaćao rječnik jazza.

Inspiriran strahovitom Reinhardtovom ritmičkom snagom, Grappelli i njegovo muziciranje na snimkama kvinteta kao **Limehouse Blues, China Boy** i **It Don't Mean A Thing** (sve iz 1935), **Them There Eyes, Three Little Words** i **Swing '39** (posljednje tri iz 1938–1939) (sve na **Swing '35–'39**) upravo zadivljuju.

Grappelli je povremeno svirao i klavir, primjerice kada je 1939. s kvintetom snimao virtuoz na harmonici, Larry Adler, iste godine kada su Reinhardt i Grappelli (na violini) s oduševljavajućim rezultatima snimali u duetu (sve na **Django Reinhardt).**

Grappelli, rođen i odrastao u Parizu (1908) zarana se počeo baviti glazbom. U dvanaestoj godini dobio je prvu violinu – jedan od nekoliko instrumenata koje je naučio svirati. Profesionalno je debitirao u kazališnim orkestrima, da bi napokon došao u dodir s jazz-glazbom. Francuski jazz-glazbenik Philippe Brun upoznao je Grappellija s Reinhardtom. Nedugo nakon toga susreta ostvarili su ideju o kvintetu.

Kada je započeo II svjetski rat, Grappelli i grupa nalazili su se na britanskoj turneji. I dok su se ostali vratili u Pariz, Grappeli je odlučio da ostane u Velikoj Britaniji. U narednih šest godina postao je popularnom ličnošću među stalnim gostima londonskog noćnog života uopće, a konzumentima glazbene zabave posebno, surađujući s lokalnim glazbenicima u različitim klubovima. Godine 1946. vratio se u Pariz i obnovio suradnju s Reinhardtom, no privlačnost predratnih dana nije se više tako često javljala. Od 1948. do 1955. svirao je u pariškom Club St Germain, a 1955. devet mjeseci je nastupao na angažmanu u St Tropezu.

U posljednjih dvadeset godina svirao je širom Evrope, u klubovima, na koncertima i festivalima, na radiju i vrlo često na televiziji, a stalni je gost studija za snimanje. Posljednjih desetak godina izvanredno je popularan; za uzbudljivih dana kvinteta nije mogao biti toliko cijenjen i poznat. No, najvažniji razlog njegove popularnosti ipak je začuđujuća postojanost na svim glazbenim područjima s kojima je dolazio u dodir. Štoviše, njegov je sjaj zadobio svježinu: eksplozivnije svira, smionije frazira, zanimljivije improvizira. Godine 1966. u Švicarskoj je snimao s kolegama-violinistima Jean-Luc Pontyjem, Stuffom Smithom (→) i Svendom Asmussenom **(Violin Summit).** Njegov je solo odličan u skladbi **Pennies From**

Stephane Grappelli Meets The Rhythm Section (Black Lion). Istaknuti violinist s drugovima Hannom, Mrazom, Lewisom.

Heaven, a izvanrednom Pontyju susretljivo prepušta vodeću ulogu u duetu **Pent-Up House.** Ali, bez obzira na savršeno muziciranje u bravuroznoj izvedbi **It Don't Mean A Thing,** nije mogao nadmašiti ni Pontyja ni Smitha. Grappelli je kasnije često snimao u Londonu s lokalnim glazbenicima i postao trajnom atrakcijom među posjetiteljima Ronnie Scott Cluba. Među studijskim albumima koji su snimljeni u Londonu, **Stephane Grappelli & Friends** i **(Stephane Grapelli 1971)** naročito dobro svjedoče o njegovoj drugoj mladosti. Na koncertnom albumu iz Queen Elisabeth Halla **(Stephane Grappelli 1972)** uspostavlja kontakt s entuzijastičkom publikom. (Slično se događa i na još jednoj koncertnoj snimci, **Just One Of Those Things!,** ovaj put realiziranoj na Montreux Jazz Festivalu 1973.) Suradnja s britanskim Diz Disley Triom kao nekom vrstom suvremenog kvinteta bila je predvidljiva, ali u praksi odlična ideja **(Stephane Grappelli With The Hot Club Of London** i **Violinspiration),** no danas Stephane Grappelli, a ne Django Reinhardt, preuzima sigurno, izrazito vodstvo.

Vrlo je uspješno snimao s američkim glazbenicima Garyjem Burtonom (→) **(Paris Encounter),** Billom Colemanom (→) **(Stephane Grappelli – Bill Coleman),** Rolandom Hannom **(Stephane Grappelli Meets The Rhythm Section)** i Barneyjem Kesselom (→) **(I Remember Django).**

Na svim tim albumima Grappelliju ni u jednom trenutku ne manjka inspiracije ili entuzijazma. Jedino susret iz sredine šezdesetih godina između Grappellija i kolege jazz-violinista, velikog Stuffa Smitha, nije u potpunosti uspio **(Stuff & Steff).** Ovaj mladoliki 70-godišnjak, koji je nastupao s klasičnim virtuozom Yehudijem Menuhinom, jedan je od jazz-glazbenika kojih vrijednost raste s godinama. Neobično omiljen na koncertnim podijima.

Diskografija:

Django Reinhardt, Swing '35–'39 (—/Decca/Eclipse)
Django Reinhardt & Stephane Grappelli With The Quintet Of The Hot Club Of France (GNP Crescendo/—)
Django Reinhardt, Parisian Swing (GNP Crescendo/—)
Django Reinhardt (Columbia – Njemačka)
Various (Including Stephane Grappelli), Violin Summit (Saba/Polydor)
Stephane Grappelli & Friends (—/Philips)
Stephane Grappelli 1971 (—/Pye)
Stephane Grappelli 1972 (—/Pye)
Stephane Grappelli, Just One Of Those Things (Black Lion)
Stephane Grappelli, I Got Rhythm (Black Lion)
Stephane Grappelli, Violinspiration (MPS/BASF)
Stephane Grappelli/Gary Burton, Paris Encounter (Atlantic/Atlantic)
Stephane Grappelli – Bill Coleman (Inner City)
Jean-Luc Ponty – Stephane Grappelli (Inner City)
Stephane Grappelli Meets The Rhythm Section (Black Lion)
Stephane Grappelli/Barney Kessel, I Remember Django (Black Lion)
Stephane Grappelli/Stuff Smith, Stuff & Steff (Barclay)

Milford Graves

Free-bubnjar Milford Graves prvi put je predstavio svoju koncepciju sviranja izvan uobičajenih ritmičkih okvira na perkusionističkom albumu **Milford Graves Percussion Ensemble** sa Sunnyjem Morganom, demonstrirajući širok dinamički raspon, munjevite reflekse i totalnu promjenu tradicionalne uloge komponenti bubnjarskog kompleta. Kako se sve to moglo primijeniti u okviru grupe pokazala se Gravesova suradnja s New York Art Quartetom **(New York Art Quartet),** u kojemu njegovo brzo, odrješito, skokovito bubnjanje znatno pridonosi uspjehu kontrapunktnih međuigri Roswella Rudda i Johna Tchicaija. U grupi Giuseppea Logana započela se suradnja Gravesa i klavirista Dona Pullena, koja se razvila u začuđujuću free-međuigru i dis-

Nommo (SRP): dvojica velikana free-glazbe na vlastitoj etiketi.

onantne strukture. Dva koncertna albuma iz Yale Universityja, snimljena na Gravesovoj vlastitoj etiketi, teško se, na žalost, mogu nabaviti **(Nommo** i **In Concert).** Eruptivno Gravesovo muziciranje na albumu **Love Cry** Alberta Aylera kao da jednostavan, melodijski pristup duhača obogaćuje slojevitošću. Nakon toga, Graves se vratio konceptu »totalnog bubnja«, pa s Andrewom Cyrilleom okuplja perkusionistički zbor bubnjeva, zvona, glasa, gongova, zviždaljki itd. **(Dialogue Of The Drums).**

Diskografija:

Milford Graves, Percussion Ensemble (ESP/ESP)
New York Art Quartet (ESP/ESP)
Don Pullen – Milford Graves, Nommo (SRP/—)
Don Pullen – Milford Graves, In Concert (SRP/—)
Albert Ayler, Love Cry (Impulse/Impulse)
Dialogue Of The Drums (Institute of Percussive Studies/—)

Wardell Gray

Tenor-saksofonist Wardell Gray rođen je 1921. u Oklahoma Cityju, a roditelji su preselili u Detroit dok je još bio dječak. Sposoban klarinetist i alt-saksofonist, na veći je instrument prešao za boravka u orkestru Earla Hinesa, od 1943. do 1945. U Los Angelesu je svirao s lokalnim boperima na Central Avenue, te s Dexterom Gordonom, Sonnyjem Crissom i Teddyjem Edwardsom. Lijepi primjeri »natjeravanja« Graya i Gordona mogu se pronaći na nekoliko albuma a Gray je najbolji u 4/4 dijalozima **(The Chase, Jazz Concert – West Coast** i **Central Avenue).** Bila je to jedna od najuzbudljivijih suradnji u jazzu: svaki je glazbenik raspoloženo izazivao drugoga na borbu.

Stil Wardelly Graya, izuzetno pouzdanog glazbenika, nastao je pod utjecajem Lestera Younga, s primjesama Charlieja Parkera nakon studijskog snimanja s istaknutim altistom **(Charlie Parker On Dial, Vol 3).** Njegov tenor-saksofon obilježavali su opušten, ritmički precizan swing, velika pokretljivost i zaobljen ton, a sve je to stvaralo ugođaj izvrsnog, pravog humora u razdoblju obilježenom neurotičnim pritiskom. Njegovi su korusi glatko tekli jedan za drugim, pa duge izvedbe poput **Blue Lou** izbjegavaju klimakse »za galeriju« **(Jazz Scene USA).** Dvostruki memorijalni album **(Central Avenue)** dobro ilustrira njegov raspon od balade **Easy Living,** do bluesa **Farmer's Market.** Njegov solo u skladbi **Twisted** postao je popularan zahvaljujući vokalnoj verziji Annie Ross.

Svirao je s velikim orkestrima

Inovator na bubnjevima, Milford Graves. Njegov rad s perkusionističkim ansamblom otvara nove vidike.

Billyja Eckstinea, Counta Basieja i Bennyja Goodmana, jednostavno se probijajući kroz eksplozivnost Basiejeve trubačke sekcije u skladbama **The King (Wardell Gray – Stan Hasselgard)** ili **Little Dog.** Čak je i »kralj swinga«, Benny Goodman, smatrao kompleksne harmonije Graya i Charlieja Cristiana prihvatljivima. Smrt Wardella Graya, vjerojatno od prevelike doze droge (1955), osiromašila je jazz.

Diskografija:
Charlie Parker On Dial, Vol 3 (—/Spotlite)
Central Avenue (Prestige/Prestige)
The Chase (—/Spotlite)
Jazz Concert – West Coast (Savoy/—)
Jazz Scene USA (—/Vogue – Francuska)
Wardell Gray – Stan Hasselgard —(Spotlite)
The Foremost! (Onyx/Polydor)

The Chase And The Steeple chase (MCA): boperska moda.

Freddie Green, najbolji ritam-gitarist uopće, četiri desetljeća žila--kucavica orkestra Counta Basieja.

Freddie Green
→ Count Basie

Sonny Greer

Za Williama »Sonny« Greera (rođenog 1903. u Long Branchu, New Jersey) tvrdi se da nije izvanredan bubnjar poput Louisa Bellsona (→), niti majstor solidnog ritma poput Sama Woodyarda – dvojice svojih nasljednika u orkestru Dukea Ellingtona (→). Pa ipak, Greer, koji je debitirao u ansamblu Harryja Yereka za vrijeme prvog svjetskog rata, bio je bez ikakve sumnje dovoljno dobar da sjedi iza svog izvanredno velikog i raznovrsnog bubnjarskog kompleta, kao član Ellingtonove »organizacije« od samog početka priče o Ellingtonu, pa sve do početka pedesetih godina. Greer je svirao s Ellingtonom od 1923. do 1951. (S Ellingtonom je zapravo počeo surađivati još 1920.) Pojedinci bi nenapadno Greerovo bubnjanje smatrali krutim i ritmički ne tako stimulirajućim u usporedbi s nekim drugim big band bubnjarima. No, njegov je lagan i suptilan udarac apsolutno odgovarao Ellingtonu.

Usprkos dugoj karijeri Greer je izvan Ellingtonova kruga snimio relativno malo ploča. Najbolje među njima obuhvaćaju nekoliko snimki s jednim od brojnih *all stars* sastava što ih je Lionel Hampton (→) okupio između 1937. i 1940 **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 5),** te snimke s Alom Searsom (→) **(Greatest Of The Small Bands, Vol 5)** i Johnnyjem Hodgesom (→) **(The Jeep Is Jumpin');** šest mjeseci bio je član Hodgesovog orkestra nakon što su obojica 1951. napustili Ellingtona. Od tada je, s izuzetkom oporavka od ozljede ramena (1960), nastupao u New Yorku i okolici s mnogim poznatim glazbenicima, iako se u novije doba gotovo sasvim povukao.

Diskografija:
Duke Ellington, Early Duke (Jazz Panorama)
Duke Ellington, The Beginning (1928–1929) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931) (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Toodle-oo (—/Vocalion)
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 1–18 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Duke 1940 (Jazz Society)
Duke Ellington, The Jimmy Blanton Years (Queen Disc – Italija)
Duke Ellington, »Black, Brown & Beige« (Ariston – Italija)
Duke Ellington, Ellington In Concert, Vols 1, 2 (—/World Record Club)
Duke Ellington, Braggin' In Brass 1936–1939 (Tax – Švedska)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (—/Parlophone)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/ **Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 5** (RCA Victor – Francuska)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (—/Verve)
Various (Including Al Sears), The Greatest Of The Small Bands, Vol 5 (RCA Victor – Francuska)

Johnny Griffin

Rođen 1928. ovaj čikaški tenor--saksofonist bez sumnje je jedan od najbržih glazbenika u povijesti saksofona. U Griffinovom slučaju to nije isprazno, olako razmetanje. Njegova mašta juri ispred letećih prstiju, izbacujući obilje ideja. S obzirom da očito nije majstor slojevitih struktura (to je rijetko koji džezist), njegova su sola sastavljena od niza strašnih *breakova,* prijetećih klimaksa i začuđujućih tonskih dosjetki, a sve to ujedinjuje kolosalni polet. Johnny Griffin prototip je hard-bop glazbenika.

Na formiranje njegova stila utjecala je suradnja s divljim orkestrom Lionela Hamptona. Nekoliko prvih Griffinovih albuma za Blue Note zadržalo se u katalogu **(Chicago Calling, Introducing Johnny Griffin** i **The Congregation)** i isplati ih se potražiti po policama trgovina rabljenim pločama zbog njihove mladenačke uzavrelosti. Griffinov album s Coltraneom i Mobleyjem može se nabaviti i predstavlja novopridošlicu na njujorškoj sceni u njegovom najizazovnijem izdanju kako forsira vratolomna tempa i u njima ostvaruje superiorne izvedbe **(Blowin' Sessions).**

Pokazao se idealnim članom eksplozivnih Jazz Messengersa Arta Blakeyja; jedini album koji se lako može pribaviti, **Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk,** odličan je, iako nereprezentativan. Griffinova suradnja s Monkom nastavila se na dva danas povučena albuma s kvartetom **(Thelonious In Action** i **Misterioso),** no iako uzbudljiva, Griffinova interpretacija Monkovih tema nema težinu koju je mogao postići suzdržaniji glazbenik poput Rollinsa. Ipak, izazov je očito privukao Griffina, pa se tom materijalu vraća i na slijedećim albumima **(The Toughest Tenors).**

The Congregation (Blue Note): omotnica Andyja Warhola.

Potkraj pedesetih i početkom šezdesetih godina popularnost soula promijenila je smjer hard-bopa od osjećajnog bubnjanja do naglašenog ritma crkve. Ubrzo su se javili klišeji i jedini glazbenik koji im se odupro bio je Johnny Griffin. **Wade In The Water** klasik je toga žanra **(Big Soul).** Pokretanjem skupine s dva tenor-saksofona, uz Eddieja »Lockjaw« Davisa, svingerskog i uvijek raspoloženog glazbenika, Griffin je snimio seriju zahuktalih albuma koji podsjećaju na izuzetnu suradnju tenor-saksofonista Dextera Gordona i Wardella Graya ili Sonnyja Stitta i Genea Ammonsa.

Godine 1962. Griffin je preselio u Evropu, pridružio se velikom orkestru Kennyja Clarkea i Francyja Bolanda i često je nastupao s »priručnim« ritam-sekcijama. Albume **Blues For Harvey** i **The Man I Love** koji se mogu ubrojiti među njegova najbolja ostvarenja nadahnuli su američki bubnjari u Evropi, Ed Thigpen i Albert Heath koji stvaraju čvrst i izravan ritam po Griffinovoj mjeri.

Griffinov ton je jasan i gibak, poskakuje od vrha registra u trenucima vrenja ili naglo eksplodira iz dubine. Duhovit je glazbenik, a najzakučastije fraze izvodi s očitim zadovoljstvom.

Možda najbrži tenor-saksofonist uopće, mali Johnny Griffin. S Lockjawom Davisom vodio je zapaženu grupu s dva tenor-saksofona.

Diskografija:
Blowin' Sessions
(Blue Note/Blue Note)
Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk
(Atlantic/Atlantic)
The Toughest Tenors
(Milestone/Milestone)
Big Soul (Milestone/Milestone)
Blues For Harvey
(—/Steeplechase)
The Man I Love (—/Polydor)

Tiny Grimes

Lloyd »Tiny« Grimes (rođen 1916. u Newport Newsu, Virginia) uvijek je bio sposoban solist s naročito žestokim načinom muziciranja zasnovanim na bluesu, ali nikada nije pretendirao na mjesto među priznatim velikanima jazz-gitare. Prvobitno bubnjar, postao je klavirist i plesač u Washingtonu (1935). Tri godine kasnije sličan je posao obavljao u njujorškom Rhythm Clubu. Kupio je električnu gitaru i naučio svirati, pa je potkraj 1939. nastupao s malim sastavom The Cats & A Fiddle. Napustio ga je 1941. i preselio se u Kaliforniju. Tu je upoznao Arta Tatuma (→) i postao članom njegova trija (uz basista Leroya »Slama« Stewarta), u kojemu je ostao do 1944. Biti članom Tatumove ritam-sekcije nezahvalan je posao, no Grimes je pohvalno obavio zadatak, držeći se po strani Tatumove putanje i izvodeći uglavnom odlična sola **(Art Tatum Masterpieces, Art Tatum** i **Masters Of Jazz, Vol 3: Art Tatum).**

Napustivši Tatuma vodio je vlastiti trio, zatim ansambl Rocking Highlanders (rasformirao se 1947). Vodio je i studijski kvintet sa sve istaknutijim Charliejem Parkerom (→) **(Bird/The Savoy Recordings: Master Takes** i **Charlie Parker Encores/The Savoy Sessions).** Sa aspekta harmonije, ritma i improvizacije Grimes nije bio u Parkerovoj klasi, ali na snimkama izvodi solidna gitaristička sola i u nekoliko navrata bezazleno pjeva. Nakon rasformiranja Highlandersa preselio je u Cleveland. U prvoj polovini pedesetih godina često je nastupao na Srednjem zapadu, a njegova je glazba reflektirala jak i dopadljiv utjecaj rhythm-and-bluesa. Grimesov sekstet pratio je Billie Holiday (→) na jednom snimanju iz 1951, koje je, između četiri naslova, rezultiralo i prekrasnom izvedbom **Detour Ahead.**

Potkraj pedesetih godina za etiketu Swingville tvrtke Prestige snimio je niz svingerskih albuma prožetih bluesom. Za tipičnu *all stars* postavu na takvim snimanjima karakteristična su imena Colemana Hawkinsa (→), Charlieja Shaversa (→), Raya Bryanta (→) **(Hawk Eyes),** J. C. Higginbothama (→), Eddieja »Lockjaw« Davisa (→) **(Callin'The Blues),** Jeromea Richardsona, Arta Taylora, Bryanta **(Tiny In Swingville).** Početkom šezdesetih godina i kasnije, vodio je vlastite sastave. Duže vrijeme izbivao je sa scene zbog bolesti. Vratio se 1966, dvije godine kasnije poduzeo je turneju po Francuskoj i od tada je uglavnom aktivan sa svojim jednostavnim sviranjem gitare, primjerice kao gost vodećih jazz-glazbenika poput Earla Hinesa (→) **(An Evening With Earl Hines).**

Diskografija:
Masters Of Jazz, Vol 3: Art Tatum (Capitol – Njemačka)
Art Tatum Masterpieces
(MCA/—)
Art Tatum, Art Of Tatum, Vols 1, 2 (MCA – Njemačka)
Ike Quebec, Mellow Moods
(Blue Note/—)
Charlie Parker, Bird/The Savoy Recordings (Master Takes)
(Savoy/—)
Roy Eldridge/Tiny Grimes, Never Too Old To Swing
(—/Sonet)
Coleman Hawkins, Hawk Eyes
(Prestige-Swingville/Xtra)
Tiny Grimes, Callin' The Blues
(Prestige – Swingville/Esquire)
Tiny Grimes, Tiny In Swingville
(Prestige – Swingville)
Various, Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)
(Prestige – Swingville/—)
An Evening With Earl Hines
(Chiaroscuro/Vogue)

Johnny Guarnieri

John A. Guarnieri (rođen 1917. u New York Cityju) proveo je više od četiri desetljeća profesionalne karijere kao talentiran klavirist kojega su porijeklo i uzori u biti rezultat stilskog pristupa Fatsa Wallera (→), Teddyja Wilsona (→) i, u nešto manjoj mjeri, Counta Basieja (→). Po prezimenu Guarnieri nije teško zaključiti da je odrastao u glazbenoj porodici — otac je bio violinist i graditelj violina, brat Leo basist — te da je od desete godine učio klavir. No, osam godina kasnije već je nastupao u lokalnim plesnim sastavima Mikea Rileyja i Georgea Halla.

Prvi značajan angažman dobio je kod Bennyja Goodmana (→), s kojim je svirao oko šest mjeseci (1939—1940). Guarnieri nastupa na Goodmanovim big band snimkama iz toga razdoblja kao što su **Fiesta In Blue** i **Scarecrow (Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits),** te na raznim snimkama Goodmanovih seksteta i septeta: **Solo Flight — The Genius Of Charlie Christian/Solo Flight, Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra** i **Charlie Christian With Benny Goodman & The Sextet.** U srpnju 1940. napustio je Goodmana da bi se pridružio orkestru Artieja Shawa (→) i Shawovoj maloj grupi Gramercy Five **(Artie Shaw & His Gramercy Five).** U njoj je Guarnieri stekao neočekivanu popularnost sviranjem čembala. Na koncertnim nastupima i snimkama kao **Special Delivery Stomp, Summit Ridge Drive** i **My Blue Heaven** Guarnierijevo je čembalo osiguralo grupi Gramercy Five raspoznatljiv zvuk, pa iako se ta ideja mogla shvatiti i kao neka vrsta štosa Guarnieriju je uspjelo da iz instrumenta, toliko netipičnog za jazz, izvuče sola koja su nesumnjivo svingala. Početkom 1941. Guarnieri se ponovno prihvatio polugodišnjeg angažmana kod Goodmana, a zatim se vratio Shawu. Nakon toga proveo je nešto više od godinu dana s Jimmyjem Dorseyjem (→) (1942—1943), zatim je postao studijski glazbenik tvrtke CBS, kod Raymonda Scotta, nastupajući u međuvremenu po jazz-klubovima i na snimanjima. Jedno od tipičnih snimanja jest ono iz 1944. u društvu Lestera Younga (→) **(Pres/The Complete Savoy Recordings),** za koje je Guarnieri napisao sve osim jedne skladbe, uključujući nekoliko posveta svojim najvećim uzorima — **Basie English** i **Salute To Fats.**

Četrdesetih i pedesetih godina radio je kao studijski glazbenik. Redovito se pojavljivao na radiju i televiziji, a vodio je i vlastiti sastav. Početkom šezdesetih godina preselio je na Zapadnu obalu i dobio dugi angažman u Plaza Hotelu, Hollywood (1963—1966), a povremeno je svirao i u drugim dvoranama. Plodan skladatelj, Guarnieri od sredine šezdesetih godina neprestano snima. Njegovi tipični albumi: dopadljiv **Jazz Lab Vol 6: The Duke Again,** opušten **Johnny Guarnieri Plays Harry Warren** i zanimljiv **Breakthrough** na kojemu sve skladbe izvodi u 5/4 mjeri; najbolji je izvanredno zamišljen album **Superstride.**

Diskografija:
Buddy Tate, Jive At Five
(Mahogany/—)
Charlie Christian/Benny Goodman — Solo Flight — The Genius Of Charlie Christian
(Columbia)/
Solo Flight (CBS)
Charlie Christian With Benny Goodman & The Sextet
(Jazz Archives/–)
Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra
(Columbia/CBS — Realm)
Artie Shaw & His Gramercy Five (RCA Victor/RCA Victor)
Lester Willis Young, Pres/The Complete Savoy Recordings
(Savoy)
Johnny Guarnieri, Jazz Lab Vol 6: The Duke Again
(MCA Coral — Njemačka)
Johnny Guarnieri Plays Harry Warren (Jim Taylor Presents/–)
Johnny Guarnieri, Breakthrough
(Bet/—)
Johnny Guarnieri, Superstride
(Taz–Jaz/–)

Bobby Hackett

Robert Leo »Bobby« Hackett (rođen 1915. u Providenceu, Rhode Island) bio je veoma cijenjen među glazbenicima svih uvjerenja — džezistima i ostalima. Njegovi kolege-trubači (Louis Armstrong (→), Roy Eldridge (→), Dizzy Gillespie (→), Miles Davis (→) i Ruby Braff (→) zacijelo se mogu uvrstiti na svaku listu Hackettovih obožavatelja) u posljednjih su 45 godina neograničeno hvalili njegov izvanredno lirski i tečan stil sviranja trube i korneta. Što se gore navedenih glazbenika tiče, Gillespie je snimao s Hackettom **(Giants/The Great Modern Jazz Trumpet),** a Hackett je 1947. bio članom Armstrongovih All Starsa: izvodio je prekrasna lirska *obbligata* na glasovitom koncertnom nastupu u njujorškom Town Hallu **(Satchmo's Greatest, Vols 4, 5).**

Bobby Hackett je svirao gitaru, violinu i kornet u školi koju je napustio u četrnaestoj godini, kako bi mogao nastupati kao gitarist u lokalnom kineskom restoranu. Potkraj dvadesetih i početkom tridesetih godina nastupao je u okolici rodnog grada. Svirao je gitaru i kornet s Herbom Marshom u Theatrical Clubu, Boston (1936), da bi u istoj dvorani napokon vodio i vlastiti sastav. Godine 1937. otišao je u New York gdje je nastupao s raznim sastavima, a zatim se njegova gitara i truba — pod utjecajem Bixa Beiderbeckea (→) — neobično efikasno predstavila u odličnoj grupi koju je Joe Marsala (→) vodio u Hickory Houseu. S vlastitim sastavom nastupao je u klubu Nick's, da bi zatim gostovao na *all stars*

koncertu Bennyja Goodmana (→) **(1938 Carnegie Hall Concert),** kada je na tipično pedantan način reproducirao besmrtan Beiderbeckeov solo iz skladbe **I'm Coming Virginia.** Sudjelovao je na legendarnom snimanju za tvrtku Commodore koje je održano nekoliko sati nakon koncerta u Carnegie Hallu **(Jam Sessions At Commodore),** izvodeći niz prekrasno konstruiranih sola. Također 1938. Hackettova je lirska truba obogatila snimke Jacka Teagardena (→), Miffa Molea (→) (sve na **Trombone Scene),** Teddyja Wilsona (→) **(The Teddy Wilson)** i *all stars* sastava s Joeom Marsalom i Peteom Brownom (→) **(Swingin' Clarinets).**

Godine 1939. nastupao je s vlastitim velikim orkestrom, zatim ga je rasformirao i priključio se orkestru Horacea Heidta. Kao gitarist pridružio se orkestru Glenna Millera (1941—1942) u kojemu je povremeno svirao sola na kornetu, primjerice u popularnim Millerovim snimkama **A String Of Pearls** i **Serenade In Blue.** Zapošljava se u tvrtki NBC (1942—1943), nastupa u Katherine Dunham Revue, ponovno se pridružuje Marsali u Hickory Houseu (samo nekoliko tjedana), a zatim, do kraja 1946, dvije godine ostaje u Casa Loma Orchestru. Zaokupljen poslom studijskog glazbenika, prekidao ga je da bi nastupao na jazz-angažmanima sa svojim i tuđim sastavima. Pedesetih godina snimio je niz nedžezističkih »albuma ugođaja« s Jackiejem Gleasonom u čijem je televizijskom šou-programu redovito nastupao. Kada ga je stari prijatelj i kolega Eddie Condon (→) pozvao da solira na kornetu za jednog organiziranog studijskog jam sessiona **(The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon),** Hackett je pokazao sav svoj džezistički talent. (Hackett je surađivao s Condonom na nizu diskografskih i koncertnih nastupa, uključujući ratnu koncertnu seriju u Town Hallu). Kada se pedesetih godina u dva navrata ponovno udružio s Jackom Teagardenom **(Coast To Coast** i **Bobby Hackett: Jazz Ultimate),** njegov je lirski i nadahnut pristup došao do punog izražaja. Hackettovo muziciranje na oba albuma može se usporediti s njegovim najboljim ostvarenjima — primjerice s besprijekornom verzijom skladbi **Ghost Of A Chance** i **Embraceable You (Bobby Hackett Horn)** koje su nastale gotovo 20 godina ranije.

Između 1956. i 1957. predvodio je vlastiti sastav na dugom angažmanu u njujorškom Henry Hudson Hotelu, a zatim se ponovno posvetio studijskom radu. Od 1962. do 1963. svirao je s Bennyjem Goodmanom. Pridružio se pratećem sastavu Tonyja Bennetta s kojim je 1965. i 1966. gostovao u Evropi kao solist. Od 1970. do 1976. začuđujuće je kvalitetno muzicirao, a njegovoj su trubi aplaudirali u klubovima, na koncertima, značajnim festivalima i snimkama. Govoreći o pločama, valja napomenuti da su ostvarenja s Gillespiejem (vidi gorę), Zootom Simsom (→) **(Strike Up The Band)** i Vicom Dickensonom (→) **(Bobby Hackett Live At The Roosevelt Grill/A String Of Pearls)** idiličan podsjetnik na posljednje godine cijenjenog glazbenika. Bobby Hackett umro je 1976. u West Chathamu, Massachusetts.

Diskografija:
Bobby Hackett Horn (Epic/–)
Benny Goodman, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Eddie Condon, Jam Session At Commodore (Decca/Ace of Hearts)
Various (Including Jack Teagarden/Miff Mole), Trombone Scene (–/London)
The Teddy Wilson (CBS/Sony – Japan)
Various (Including Bobby Hackett), Swingin' Clarinets (–/London)
Louis Armstrong, Satchmo's Greatest, Vols 4, 5 (RCA Victor – Francuska)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon (Columbia/CBS)
Bobby Hackett, Coast To Coast (Capitol/Regal)
Bobby Hackett/Jack Teagarden, Jazz Ultimate (Capitol/Capitol)
Bobby Hackett Live At The Roosevelt Grill With Vic Dickenson (Chiaroscuro)/ **A String Of Pearls** (Vogue)
Bobby Hackett/Dizzy Gillespie, Giants (Perception)/ **The Great Modern Jazz Trumpet** (Festival — Francuska)

Charlie Haden

Basist Charlie Haden, rođen 1937, zapažen je u kvartetu Ornettea Colemana potkraj pedesetih godina. Prvi i najbolji u nizu bijelih kontrabasista koji su svirali s istaknutim inovatorom, Haden je morao pronaći način reagiranja na slobodnu struju melodijske i ritmičke invencije. Etablirana uloga kontrabasa — Blanton, Pettiford ili Ray Brown — postala je neprimjerena, pa je Haden stvorio sistem sviranja »švrljajućih« dionica koje su ponekad nadopunjavale solista, a ponekad tekle samostalno. »Zaboravi na promjene tonaliteta, jednostavno sviraj u duhu ideje« — bijaše liderova uputa, a Haden se pokazao dovoljno maštovitim i intuitivnim da udovolji izazovu te slobode. Većina Ornetteovih albuma za Atlantic pokazuje do koje je mjere uspjeh Colemanove koncepcije zavisio o Hadenovim doprinosima.

Kontrast između Hadena i pokojnog Scotta La Fara iskazan je na zapaženom Ornetteovom kolektivnom albumu **Free Jazz.** Tehnički briljantan La Faro, koji je u triju Billa Evansa imao sličnu nezavisnu ulogu, doima se pretjerano dekorativnim u usporedbi s Hadenovim ukusom, suzdržljivošću i umijećem osluškivanja tuđih ideja.

Otkako je napustio Ornettea, Haden je svirao s mnogim izvrsnim glazbenicima, primjerice u grupi Keitha Jarretta s kojom je snimio seriju odličnih albuma za tvrtku Impulse. Vrstan je skladatelj — **Song For Che (Crisis)** — a godine 1969. s glazbenicima iz JCOA-a snimio je opsežno glazbeno-političko djelo **(Liberation Music Orchestra).** U aranžmanu Carle Bley, to se ostvarenje inspirira španjolskim građanskim ratom i čikaškom konvencijom, a u njemu nalazimo i španjolske popularne pjesme i ekspresionističke ideje. U novije doba Haden je objavio album dueta sa starim prijateljima Ornetteom Colemanom, Keithom Jarrettom i Alice Coltrane **(Closeness),** s veličanstvenim rezultatima.

Charlie Haden, izvanredni kontrabasist i skladatelj pamtljivih tema, posvećenih stvari socijalizma.

Diskografija:
Ornette Coleman's Atlantic Albums (Atlantic/Atlantic)
Keith Jarrett's Impulse Albums (Impulse/Impulse)
Liberation Music Orchestra (Impulse/Impulse)
Closeness (A&M/A&M)

Al Haig

Klavirist Al Haig rođen je 1924. u New Jerseyju. Jedan od prvih i najboljih be-bop klavirista, Haig se prvobitno inspirirao Nat King Coleom i Teddyjem Wilsonom, a sam je utjecao na Hanka Jonesa, Tommyja Flanagana, Henrija Renauda i Billa Evansa. Omiljeni pratitelj Charlieja Parkera i Stana Getza, Haig je bio klavirist klasičnog Parkerovog kvinteta iz 1945. u kojemu su nastupali Dizzy Gillespie, Tommy Potter (bas) i Max Roach (bubnjevi), kada je taj kvintet nastupao u klubu Three Deuces u 52. ulici. Drugi Haigov angažman kod Parkera potrajao je od 1948. do 1950 **(Bird On 52nd Street/Bird At St Nicks).** Sredinom četrdesetih godina svirao je i u malim sastavima Dizzyja Gillespieja **(The Greatest Of Dizzy Gillespie** i **In The Beginning),** te s tenor-saksofonistom Wardellom Grayem **(Central Avenue).**

Jedan od rijetkih Haigovih samostalnih albuma nastao je prilikom gostovanja u Parizu s Parkerom **(Al Haig Trio & Quintet),** kada je James Moody zamijenio Birda; snimanje je rezultiralo izvrsnim be-bopom i obiljem karakteristične Haigove logike i preciznosti čak i u brzim tempima kao **Maximum.** Na B-strani su snimke s triom iz 1954, uključujući verziju skladbe **Round Midnight** koja očito pokazuje razliku između tretmana Haiga, Buda Powella ili skladatelja, Theloniousa Monka; Haig je hladniji i uglađeniji – u stvari, sva su Haigova ostvarenja elegantna i graciozna. Početkom pedesetih godina svirao je sa Stanom Getzom i odlično nadopunjavao tadašnji Getzov »cool« pristup u skladbama poput **There's A Small Hotel** i zasjenio lidera u temi **Indian Summer (Stan Getz).**

Muževniji Haigov pristup pronaći ćemo na koncertnoj snimci iz 1951 **(Stan Getz At Storyville),** na klasičnom albumu koji je, na žalost, teško nabaviti. Muziciranje Ala Haiga nailazilo je pedesetih i šezdesetih godina na odbojne rekreacije publike, pa je tek 1974. snimio album po vlastitom izboru **(Invitation),** četvrti u 30-godišnjoj karijeri. Sudeći po njemu, nije izgubio ništa od svoga sjaja.

Diskografija:
Al Haig Trio & Quintet (Prestige/Prestige)
Invitation (Spotlite/Spotlite)

Al Haig (Prestige): jedan od najboljih klavirista be-bopa, još uvijek premalo zastupljen na pločama, još uvijek na vrhuncu snage.

Edmond Hall

Edmond Hall postigao je karijeru koja je, u stilskom pogledu, obuhvatila New Orleans, dixieland i »manstream« jazz. Kao i kod drugih klarinetista iz New Orleansa u Hallovom je muziciranju bilo mnogo topline, iako je njegova nesumnjiva sposobnost da uvijek žestoko svinga znatno reflektirala stil glazbenika *swing ere*. I Hallov ton različit je, recimo, od tona Alberta Nicholasa (→) ili Barneyja Bigarda (→); izbjegava gibak, tečan zvuk u korist začudo efektne oštrine; njegov vrući, pišteći klarinet mogao je doći do izražaja u svakom jazz-ansamblu, velikom ili malom.

Pa ipak, Hall je bio vjeran *Albert*-sistemu da bi ostao u tradiciji klarineta New Orleansa. Karijeru je započeo kao gitarist i taj je instrument svirao dvije godine, da bi u sedamnaestoj prešao na klarinet. Hall (rođen 1901. u New Orleansu) prvi put je profesionalno svirao klarinet 1919. u sastavu Buda Roussella. Surađivao je i s drugim lokalnim sastavima, uključujući Jacka Careyja i Buddieja Petita, a zatim se u Jacksonvilleu pridružio Eagle–Eye Shieldsu (1924–1926). S Alonzom Rossom, s kojim je debitirao u studiju za snimanje i došao u New York, svirao je sopran-saksofon. U New Yorku i drugdje nastupao je s različitim grupama, da bi se zatim pridružio Charlieju Skeetsu. U toj grupi ostao je i 1929, kada je vodstvo preuzeo Claude Hopkins (→). S Hopkinsom je svirao klarinet, bariton-saksofon i povremeno alt-saksofon. Za dosljedno kvalitetno Hallovo muziciranje na klarinetu s Hopkinsom, tipična su sola u skladbama **Washington Squabble** i **Chasing My Blues Away** (sve na **The Golden Swing Years**). Zatim je nastupao s Luckyjem Millinderom (1936. i ponovno 1937), s triom Zuttyja Singletona (1939) i s izvrsnim Cafe Society Orchestra Joea Sullivana **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie)** koji je imao dva klarinetista: Halla i Dannyja Pola (također alt-saksofonista). Od 1940. do 1941. svirao je u također izvanrednom sekstetu Reda Allena (→) **(The Very Great Henry Red Allen)**, a zatim je otišao u kvintet Teddyja Wilsona (→) (1942—1944).

Početkom četrdesetih godina započeo je prisnu suradnju s tvrtkom Blue Note. Vjerojatno su najglasovitije Hallove snimke za Blue Note one na kojima je vodio svoj Celeste Quartet **(Celestial Express)** s Charliejem Christianom (→), Meadeom Lux Lewisom i Israelom Crosbyjem (→). Hall je rijetko svirao u boljoj formi; njegovo muziciranje na snimkama poput **Profoundly Blue No 2** i **Edmond Hall Blues** u svakom je slučaju neobično uglađeno. Još jedno snimanje, ovaj put pod imenom All Star Quinteta Edmonda Halla (s Redom Norvom (→) i Teddyjem Wilsonom) **(Celestial Express)** rezultiralo je gotovo jednako kvalitetnim solima na klarinetu. Ostala *all stars* snimanja tvrtke Blue Note (s Hallovom grupom Blue Note Jazzmen) **(Blue Note Jazzmen)** konfrontirala su Hallov klarinet s velikanima poput Maxa Kaminskog (→), Sidneyja De Parisa (→), Vica Dickensona (→) i Hodesa **(Original Blue Note Jazz, Vol 1)** uz obostrano plodne rezultate. U New Yorku je nastupao s vlastitim sastavom (1944—1946), a zatim je nekoliko godina proveo u Bostonu.

Godine 1950. započeo je petogodišnji angažman u Eddie Condon Clubu i uobičajenim je žarom sudjelovao na Condonovim jam session snimkama iz toga razdoblja **(The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon)**. Hallov je klarinet »zapaprio« dva klasična »mainstream« snimanja pedesetih godina **(Vic Dickenson Septet)**; na drugome je izveo oštar solo u skladbi **Suspension Blues**. Za suradnje s grupom Ali Stars Louisa Armstronga (→) (1955—1958) Edmond Hall nikada nije zvučao u cjelosti zadovoljavajuće: njegovi solistički doprinosi doimali su se korektnima, a ne inspiriranima. O tome svjedoče njegova sola na snimkama s albuma **Louis Armstrong Memorial.**

Godine 1959. otišao je u Ganu, ali se vratio potkraj iste godine. Šezdesetih godina ostao je aktivan i našao vremena da u više navrata gostuje u Evropi. Godine 1967. nastupio je kao solist na jednom *all stars* koncertu u Carnegie Hallu, a mjesec dana nakon toga umro je od srčanog udara u svom domu u Bostonu. Za svoje karijere Edmond Hall snimao je i s Jonahom Jonesom (→), Wild Bill Davisonom (→), Budom Freemanom (→) i Jimmyjem McPartlandom. Njegov mlađi brat, Herbie Hall, također je jazz-klarinetist i saksofonist.

Edmond Hall čiji je oštar, »vrući« klarinet reflektirao utjecaje New Orleansa i »mainstreama«.

Diskografija:

Claude Hopkins, The Golden Swing (—/Polydor)
Various (Including Joe Sullivan), Cafe Society Swing & The Boogie Woogie (Swingfan — Njemačka)
The Very Great Red Allen (Rarities/—)
Edmond Hall/Art Hodes, Original Blue Note Jazz, Vol 1 (Blue Note/—)
Edmond Hall, Celestial Express (Blue Note/—)
Sidney De Paris, De Paris Dixie (Blue Note/—)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Condon (CBS)
Vic Dickenson Septet (Vanguard/Vanguard)
Louis Armstrong Memorial (CBS — Francuska)

Jim Hall

Gitarist Jim Hall rođen je 1930. u Buffalu, a kao i većini modernih gitarista, prvi mu je uzor bio Charlie Christian. Godine 1955. pridružio se kvintetu Chica Hamiltona, a zatim triju Jimmyja Giuffrea **(The Train & The River)**. Nakon južnoameričke turneje s Ellom Fitzgerald zainteresirao se za bossa novu; 1961. pridružio se kvartetu Sonnyja Rollinsa, a njegove česte kontrapunkt-

Bubnjar Chico Hamilton, majstor metlica, vođa kvinteta iz pedesetih godina u kojemu je svirao i čelist.

Jimmy Hamilton – promišljen klarinetist i »papreni« saksofonist, neprocjenjivi 25-godišnji »elingtonijanac«.

ne dionice s tenor-saksofonom ostavljaju snažan dojam u nadahnutoj izvedbi **Where Are You** i u poletnoj **John S (The Bridge).**

Uvijek inventivan i prilagodljiv, Hall je snimao s velikim brojem glazbenika. Jedan od najuspjelijih susreta je onaj s klaviristom Billom Evansom **(Interplay);** obojica glazbenika stručnjaci su za suptilna zasjenjivanja i nježan lirski pristup. Duo s basistom Ronom Carterom **(Alone Together)** rezultirao je očekivanom senzitivnošću, a u temama poput **St Thomas** i **Whose Blues** sviraju vrlo poletno. Šezdesetih godina Hall je svirao s Johnom Lewisom, Sonnyjem Stittom, Zootom Simsom, Paulom Desmondom i Lee Konitzom, a posljednjih godina snimao je s vlastitim triom **(Jim Hall Live).**

Diskografija:
Jimmy Giuffre Trio, The Train & The Driver (Atlantic/Atlantic)
Sonny Rollins, The Bridge (RCA/RCA)
Bill Evans, Interplay (United Artists/United Artists)
Alone Together (Milestone/Milestone)
Jim Hall Live (A&M/A&M)
Concierto (CTI/CTI)

Chico Hamilton

Bubnjar Chico Hamilton (rođen 1921. u Los Angelesu) vjerojatno je najpoznatiji po svom odriješitom, ukusnom ritmu u glasovitom kvartetu Gerryja Mulligana **(Mulligan/Baker)** i po vlastitim kvintetima koji su uključivali u to doba čudan instrument — čelo. Prvobitna grupa, Buddy Collette, drveni duhački instrumenti, Jim Hall, gitara i Fred Katz, čelo, često je izvodila svingerski komorni jazz koji kao da je u znatnoj mjeri bio tipičan za jazz Zapadne obale pedesetih godina. Najbolji, ali odavno već povučen album **The Chico Hamilton Quintet,** sadržavao je teme **Walking Carson Blues** i **The Sage** koje je grupa efektno izvela u odličnom filmu *Sweet Smell Of Success.* Kompilacija snimki kasnijih kvinteta sadrži prve izvedbe Erica Dolphyja i Charlesa Lloyda **(Chico Hamilton).** Uslijedili su brojni albumi s Lloydom i mađarskim gitaristom Gaborom Szabom, obilježeni agresivnijim pristupom **(Passin' Thru** i **Man From Two Worlds).** Bubnjanje Chica Hamiltona, majstora metlica, zadivljujuće je fleksibilno i poletno.

Diskografija:
Gerry Mulligan/Chet Baker (Prestige/Prestige)
Chico Hamilton (Atlantic/Atlantic)
Passin' Thru (Impulse/Impulse)
Man From Two Worlds (Impulse/Impulse)
Chic Chic Chico (Impulse/Impulse)
The Dealer (Impulse/Impulse)

Jimmy Hamilton

Tečan, kristalno čist, elegantno svingerski klarinet Jamesa »Jimmyja« Hamiltona (rođenog 1917. u Dillonu, Južna Carolina) često je dolazio do izražaja u orkestru Dukea Ellingtona (→) u otprilike 25 godina, od svibnja 1943. kada se Hamilton pridružio Ellingtonu nakon prethodne suradnje s Luckyjem Millinderom (→), Jimmyjem Mundyjem, Teddyjem Wilsonom (→) (1939—1941), Bennyjem Carterom (→) (1941—1942) i Eddiejem Heywoodom (→) (1943).

Što se same tehnike tiče, Hamilton je savršen. No, njegov hladan, samosvojan stil nije kod Ellingtona nikada dosegao prisnost i dubinu najpoznatijeg Hamiltonova prethodnika, Barneyja Bigarda (→). Pa ipak, Hamilton je od 1943. nesumnjivo obogaćivao Ellingtonov orkestar. Akademska naobrazba omogućila mu je da piše vrlo kvalitetne skladbe i aranžmane **(Dankworth Castle, Little John's Tune, Jamaica Tomboy** i **Moonstone,** sve na **Ellington '59,** odlični su primjeri te vrste njegova rada). Njegova vješta sola u Ellingtonovim ostvarenjima poput **The Nutcracker Suite, Flippant Flurry (It's Duke Ellington); The Tattooed Bride (Masterpieces By Ellington),** i **Liberian Suite/A Tone Parallel To Harlem, Red Shoes** i **Red Carpet (Jazz At The Plaza, Vol 2)** izvedena su krajnje profesionalno, tehnički na najvišoj razini, hladnokrvnim, uglađenim swingom koji je bio pod velikim utjecajem Bennyja Goodmana (→), a možda još više Buddyja De Franca (→).

Hamiltonov klarinet u maniri *swing ere* (s blagim primjesama »modernoga«) osobito je primjeren i odlično iskorišten u Ellingtonovom *hommageu* omiljenim big band skladbama tridesetih i četrdesetih godina kao **Stompin' At The Savoy, In The Mood, One O'Clock Jump, Honeysuckle Rose,** te u Ellingtonovim skladbama **Happy-Go-Lucky Local** (sve na **Ellington '55/Toast To The Duke), For Dancers Only, Cherokee, Chant Of The Weed** (sve na **Recollections Of The Big Band Era).**

Hamiltonov tenor-saksofon pod utjecajem rhythm-and-bluesa, koji se također često mogao čuti u Ellingtonovom diskografskom opusu od kraja četrdesetih godina naovamo (te na snimkama drugih izvođača), u kompletnoj je suprotnosti s njegovim uglađenim, podatnim klarinetom. Hamiltonov snažan tenor-saksofon hrapava tona odlično je dolazio do izražaja na Ellingtonovim snimkama **Smada, Bensonality, Come On Home, Rock City Rock**

Clarinet (Jazz Kings). Jedan od njegovih rijetkih solističkih albuma.

(The World Of Duke Ellington, Vol 23, Gone & Crazy i **Little Rabbit Blues (Johnny Hodges & The Ellington Men).** Izvan Ellingtonova orkestra, barem što se snimki tiče, Hamiltonova sola na klarinetu, iako uvijek uglađena i besprijekorna, nikada nisu ostavila značajnija traga.

Kao totalno discipliniran suradnik kojega je iz brojnih razloga uvijek bilo dobro imati pri ruci, često dolazi do izražaja na albumima Johnnyja Hodgesa (→) **Duke's In Bed/Johnny Hodges & The Ellington All Stars** i **Everybody Knows Johnny Hodges,** Earla Hinesa (→) **(Once Upon A Time),** te na relativno rijetkim samostalnim snimkama poput **Jimmy Hamilton — Clarinet.** U krajnjoj procjeni, Hamiltonovo je muziciranje ipak najznačajnije u okviru Ellingtonova orkestra i u posebnim projektima poput **The Far East Suite, Such Sweet Thunder, ...And His Mother Called Him Bill,** sve do **Souvenirs.**

Diskografija:
Duke Ellington 1943—1946 (Jazz Society)
Duke Ellington, Ellington In Concert, Vols 1, 2 (—/World Record Club)
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington** (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 3 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington, Vol 2** (CBS)
Duke Ellington, Ellington Presents (Bethlehem/Bethlehem)
Duke Ellington, Ellington '55 (Capitol)/ **Toast To The Duke** (World Record Club)
Duke Ellington, Pretty Woman (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Ellington Indigos (Columbia)
Duke Ellington, Masterpieces By Ellington (CBS — Nizozemska)
Duke Ellington At Carnegie Hall 1946 (Queen Disc — Italija)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS — Realm)
Duke Ellington, Ellington Jazz

Party (Columbia/Philips)
Duke Ellington, The Nutcracker Suite (Columbia/CBS)
Duke Ellington, Liberian Suite/ A Tone Parallel To Harlem (Columbia/CBS — Francuska)
Duke Ellington, Jazz At The Plaza, Vol 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, Recollections Of The Big Band Era (Atlantic/—)
Duke Ellington, The Far East Suite (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington... And His Mother Called Him Bill (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, Souvenirs (Reprise)
Duke Ellington, It's Duke Ellington (Allegro/Ember)
Johnny Hodges, & The Ellington Men (—/Verve)
Johnny Hodges, Duke's In Bed (Verve)/ **Johnny Hodges & The Ellington All Stars** (Columbia — Clef)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Earl Hines, Once Upon A Time (Impulse/Impulse)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Jimmy Hamilton — Clarinet (Jazz Kings/—)

Lionel Hampton

Lionel Hampton (rođen 1913. u Louisvilleu, Kentucky) je vrst jazz--glazbenika kod kojega se već i samo ime spreže s glagolom »svingati«. On je i jedan od istaknutih katalizatora u jazzu, uvijek u žarištu različitih glazbenih događaja — naročito jam sessiona u kojima sudjeluje svaki glazbenik kojemu se naprosto svira. Hampton kao da se osobno osjeća obaveznim da svira uzbudljivo i eksplozivno, bez obzira da li razmahivanjem po vibrafonu (svom glavnom instrumentu), udaranjem — pa čak i skakanjem — po bubnjevima, nabijanjem po klavijaturi glasovira sa dva prsta ili povremenim pjevanjem. Hamptonov jazz u stvari predstavlja ono što se ponekad zove »mainstream« — znači da je ukorijenjen u tradicionalnijim oblicima jazza, u velikim orkestrima iz razdoblja swinga, s blagom primjesom be-bopa i obogaćen poprilično dozom rhythm-and-bluesa. Izuzmemo li Milta Jacksona (→), Hamptonov status najslavnijeg vibrafonista u jazzu, koji instrument poput svih ostalih svira neumornim swingom i snagom, gotovo fanatično vjeran ritmu, odavno je već ušla u džezističku doktrinu. Stoga ne začuđuje što su prva Hamptonova ljubav bili bubnjevi koje je svirao u orkestru kolportera lista »Chicago Defender« kada je s majkom iz Louisvillea preselio najprije u Wisconsin, a zatim u Chicago. Poduke iz ksilofona dobio je od nekadašnjeg perkusionista Erskinea Tatea, Jimmyja Bertranda. Svirao je s nekolicinom čikaških sastava, a zatim se pridružio orkestru Paula Howarda s kojim je doživio diskografski debi. Uslijedila je suradnja s Vernonom Elkinsom i Lesom Hiteom. Kao član Hiteova ansambla snimao je s Louisom Armstrongom (→) (na bubnjevima i vibrafonu); prvi solo na vibrafonu snimio je u skladbi **Memories Of You (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography), Vols 7 & 8).** Početkom tridesetih godina studirao je glazbu na University of Southern California; nastupao je u filmovima s Hiteom i Armstrongom i vlastitim orkestrom (igra maskiranog bubnjara u *Pennies From Heaven)*. Godine 1936. vodio je sastav u Paradise Cafeu, Hollywood, gostujući povremeno kao član kvarteta Bennyja Goodmana (→). U studenome iste godine stalno se pridružio Goodmanu, svirajući vibrafon kao istaknuti član Goodmanova kvarteta (kasnije kvinteta, seksteta, septeta i sl.),te kao povremena zamjena za bubnjara u big bandu. (Kada je Gene Krupa (→) 1938. godine napustio Goodmana, Hampton je bio jedna od nekoliko njegovih zamjena.) S Goodmanom, Hampton se afirmirao kao istaknuti solist. Zauzvrat, razne je Goodmanove skupine obogatio dodatnim žarom i dinamikom. Postoje gomile njegovih snimki s kvartetom.
U najboljoj uspomeni ostaju trenuci s **1938 Carnegie Hall Jazz Concerta,** kada je Hamptonovo neumorno, raspojasano muziciranje do krajnosti inspiriralo članove kvarteta. Naročito je izvanredan u nadahnutim izvedbama omiljenih tema poput **Stompin' At The Savoy, Dizzy Spells** i **Avalon.** Drugi aspekt njegova muziciranja predstavljen je refleksivnim, gotovo samozatajnim majstorstvom u skladbi **Man I Love.** Za angažmana s Goodmanom koji je potrajao do 1940. Hampton je našao vremena da organizira niz vrlo zapaženih jam session snimanja. Ne samo da su Hamptonovi višestruki talenti, uključujući komponiranje i aranžiranje, obilno došli do izražaja, već se pokazao i besprijekornim animatorom značajnih glazbenika koje je »posuđivao« iz istaknutih orkestara toga razdoblja (Ellington (→), Basie (→), Goodman, Kirk (→), Calloway (→)), zajedno s drugim vrhunskim instrumentalistima poput Nata Colea (→), Bennyja Cartera (→), Colemana Hawkinsa (→) i Johna Kirbyja (→). Tipičnu postavu minijaturnog »Tko je tko u jazzu« Hampton je okupio na snimanju iz rujna 1939 (poput svih ostalih, za tvrtku Victor) **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 3: 1939—1940);** sekciju saksofona sačinjavali su Hawkins, Webster (→), Chu Berry (→) i Carter; ostali članovi: Dizzy Gillespie (→), Hampton, Charlie Christian (→), Milt Hinton, Clyde Hart, Cozy Cole (→). Rezultat: glazba na razini postave! Napustivši Goodmana osnovao je vlastiti veliki orkestar, prvi u nizu Hamptonovih big bandova koji su na najbučniji način nudili glazbena uzbuđenja. Glazba tih ansambala bila je jednostavna, dinamična, često je podizala na noge; isto se može ustvrditi i za Hamptonovo muziciranje. Osim toga, kroz redove Hamptonovih orkestara prošao je niz talentiranih solista, uključujući Quincyja Jonesa, Wesa Montgomeryja (→), Clifforda Browna (→), Arta Farmera (→), Jimmyja Clevelanda, Alana Dawsona, Milta Bucknera, Dextera Gordona (→), Illionisa Jacqueta (→), Arnetta

Lionel Hampton – izvorište svih vibrafonista. Inovator, katalizator, ekstrovert. Velikan jazza.

Lionel Hampton's Best Records, Vol 5 (RCA Victor).

The Best Of Lionel Hampton (MCA Coral, Njemačka).

Cobba (→), Chica Hamiltona (→), Shadowa Wilsona, Cata Andersona, Gigija Grycea, Ala Greya, Earla Bostica (→), Johnnyja Griffina (→) i Dinah Washington (→). Istodobno, Hampton nikada u potpunosti nije napustio okvir malog sastava s kojim se i proslavio, iako je povremeno vodio udarne orkestre **(Newport Uproar!** i **The Exciting Hamp In Europe).**

U kontekstu malih sastava bilo je, međutim, jasnije definiranih primjera njegova muziciranja na vibrafonu, iako je bilo i trenutaka (fragmenti albuma **The Jazz Ambassadors, Vols 1, 2)** kada su Hamptonova sola trajala duže negoli je njegova kreativna snaga mogla zadržati interes slušatelja. Ipak, Hampton gotovo uvijek nadahne snimanje na kojem sudjeluje. Na jednom je holivudskom snimanju inspirirao tenor-saksofonista Stana Getza (→) da svira žešća svingerska sola negoli je u to doba (1955) običavao **(Hamp & Getz).** Na koncertnim snimkama **(Memorable Concerts, Part 1)** inspirirao je u biti raspojasane glazbenike poput Charlieja Shaversa (→) i Willieja Smitha (→) da se predstave u najstrastvenijim izdanjima. Na istom koncertu **(Memorable Concerts, Part 2)** u jednoj baladnoj izvedbi Hampton je dokazao da njegovo najbolje muziciranje ne treba uvijek tražiti u brzim, izrazito svingerskim tempima.

Sjajno Hamptonovo muziciranje u skladbi **Stardust** svjedočanstvo je o njegovoj stvarnoj veličini; taj solo ostaje vitalan i nadahnut poput bezbrojnih izvedbi u brzom tempu, ali sadrži i elemente prave kreativnosti koji u življim trenucima nisu uvijek uočljivi pri prvom slušanju. Hampton ostaje savršeni katalizator, sposoban da obogati studijske jam sessione kojih je tako često sastavnim članom poput onih u produkciji Normana Granza. Bez obzira na postavu i na konkretnu situaciju, Hampton se uvijek snalazi. A situacija je bilo mnogo, poput onog *all stars* snimanja iz srpnja 1955. na kojem su, osim Hamptona, nastupili Art Tatum (→), Buddy Rich (→), Barney Kessel (→), Harry Edison (→) i drugi. Svi su odlično solirali, s poticajnim Hamptonom u uobičajenoj ulozi. Na ovom i dan ranijem snimanju u postavi Hampton-Tatum-Rich, vibrafonist nije dozvolio da ga zasjeni totalno individualno Tatumovo muziciranje (sve na **The Tatum Group Masterpieces).**

Dvije godine prije ta dva susreta velikana, Hampton se u Parizu, jednoj od postaja evropske turneje s velikim orkestrom, a u pratnji nekolicine njegovih članova, s dodatkom Mezza Mezzrowa i dvojice lokalnih glazbenika, ponovno pokazao katalizatorskom ličnošću. Na tom terminu Hampton je dao još jednu izvanrednu baladnu izvedbu, **September In The Rain (The Complete 1953 Paris Sessions).** U novije doba Hampton često boluje pa su njegovi nastupi na koncertima i pločama prilično rijetki. Godine 1955. nastupio je u filmu *The Benny Goodman Story*. U toku suradnje s Goodmanom također je nastupio u nekoliko filmova. Početkom šezdesetih godina snimao je za tvrtku Glad-Hamp koju je osnovala njegova pokojna supruga Gladyse Hampton (također i njegov menedžer). Za svoje karijere napisao je priličan broj trajnih jazz-standarda, a najpoznatiji su **Hamp's Boogie Woogie, Midnight Sun, Gin For Christmas, 'Till Tom Special** i besmrtan **Flying Home** (tu skladbu Hampton je odsvirao bezbroj puta).

Diskografija:
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1931–1932), Vols 7 & 8 (CBS — Francuska)
The Complete Benny Goodman, Vols 1—3 (RCA Victor/—)
Benny Goodman, Vols 1—3 (RCA Victor — Francuska)
Benny Goodman Trio & Quartet Live (1937–1938), Vols 1, 2 (CBS — Francuska)
Various (Including Benny Goodman), 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
The Genius Of Charlie Christian (Columbia)/**Solo Flight** (CBS)
The Complete Lionel Hampton (1937–1941) (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 1–6 (RCA Victor — Francuska)
Lionel Hampton's Steppin' Out (1942–1944) (MCA — Njemačka)
The Best Of Lionel Hampton (MCA Coral — Njemačka)
Lionel Hampton, Slide Hamp Slide (1945–1946) (MCA — Njemačka)
Lionel Hampton, Sweatin' With Hamp (1945–1950) (MCA — Njemačka)
Various (Including Lionel Hampton), Gene Norman Presents »Just Jazz« (Decca/Coral)
Lionel Hampton, The Exciting Hamp In Europe (Ember)
Lionel Hampton, Memorable Concerts (Vogue)
Lionel Hampton, The Complete 1953 Paris Sessions (Vogue)
The Big Band Sound Of Lionel Hampton & His Orchestra (—/Verve)
Various (Including Lionel Hampton), The Jazz Ambassadors, Vols 1, 2 (—/Verve)
Various, Kings Of Swing (—/Verve)
Lionel Hampton/Stan Getz, Hamp & Getz (Verve/Columbia — Clef)
Lionel Hampton, Hamp! (Verve/Music For Pleasure)
Art Tatum, The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Lionel Hampton, Live! (Fontana)
Lionel Hampton, Newport Uproar! (RCA Victor/RCA Victor)
Lionel Hampton/Buddy Rich, Transition (Groove Merchant/—)

Herbie Hancock

Klavirist Herbie Hancock bio je svojevrsno »čudo od djeteta«: u jedanaestoj godini izvodio je Mozartove koncerte za klavir s Chicago Symphony Orchestra. Rođen 1940, otišao je u New York kao štićenik trubača Donalda Byrda i uskoro se afirmirao kao diskografski izvođač tvrtke Blue Note. Hancockov prvi album **(Takin' Off)** sa suradnicima Freddiejem Hubbardom i Dexterom Gordonom predstavio je njegove skladateljske sposobnosti, od gospel-funka hit teme **Watermelon Man,** do ritmički odvažne skladbe **The Maze.** Snimka **Blind Man, Blind Man** pokazala je Hancockov dar za dopadljivu melodiju **(My Point Of View),** dok je slijedeći album, bez duhača, ukazao na njegovu klavirističku tehniku **(Succotash)** koja je, dijelom pod utjecajem Billa Evansa, Reda Garlanda i Wyntona Kellyja, predstavila ugodnu ravnotežu između melodijskih pasaža i harmonijski slojevitih pasaža u akordima.

Početkom šezdesetih godina izvođači tvrtke Blue Note poput Sama Riversa, Waynea Shortera, Grachana Moncura III, Andrewa Hilla, Bobbyja Hutchersona i Anthonyja Williamsa upustili su se u eksperimente s modusima, slobodnim ritmovima i tonskim koloracijama, a Hancock se tada pokazao korisnim suradnikom na Hutchersonovoj ploči **The Omen (Happenings)** i kao aranžer na prvom albumu Anthonyja Williamsa **(Life Time).** Najbolja Hancockova skladateljska ostvarenja nastala su u tom plodnom razdoblju **(Maiden Voyage** i **Empyrean Isles),** uz suradnju Freddieja Hubbarda, Rona Cartera i Anthonyja Williamsa. U skladbama poput **Dolphin Dance** ima podatnosti i melodijskog šarma koji je godinama svjetlosti daleko od današnjeg Hancockova izdanja. Miles Davis okupio je svoj novi kvintet upravo iz kruga tih talenata — Herbie Hancock, Wayne Shorter, Ron Carter i Anthony Williams — s namjerom da stvori grupu koja bi u ritmičkom smislu bila vrlo pokretljiva, oslobođena harmonijskih ograničenja.

Kasnijim Milesovim istraživanjima modusa, unisono-muziciranja, lebdećih i višeslojnih ritmova dobro su asistirale Hancockove i Shorterove skladbe. **Sorcerer, Madness** i **Riot** tipične su Hancockove skladbe, zasnovane na modusima, ljestvicama i pomaknutom ritmu, dok sviranjem klavira u vlastitoj temi **Little One** pokazuje koliko njegovi ugođajni akordi mogu značiti duhačima **(ESP).** Sa aspekta ritam-sekcije, njegove lepršave lirske dionice pristaju u zamršenu mrežu basa i bubnjeva. Prešavši, po Milesovoj sugestiji, na električni klavir, Hancock je postao članom baterije električnih klavijatura na prelomnom jazz-rock albumu **In A Silent Way** i tu je ulogu zadržao na svim slijedećim izdanjima.

Godine 1968. Hancock je napustio Milesa Davisa da bi osnovao vlastitu grupu, sekstet s tenor-saksofonistom Joeom Hendersonom. Hancockova tema **Fat Mama,** bliska rhythm-and-bluesu, ukazuje na daljnji razvoj **(Fat Albert Rotunda),** iako je u slijedećoj grupi (sa saksofonistom Benniejem Maupinom) Hancock ponovno eksperimentirao, ovaj put s udaraljkama i elektronskim bojama **(Crossings).** Tema **Ostinato** pretežno je zasnovana na *riffu:* 15/8 mjera koja se sastoji od 4/4 i 7/8 **(Mwandishi).** U skladbi **Hidden Shadows (Sextant)** slijedi taj obrazac. Prelomna točka u komercijalnom pogledu uslijedila je 1973, zahvaljujući neodoljivom *bas-riffu* **(Headhunters).** S izuzetkom kratke verzije teme **Watermelon Man,** cijelim albumom dominira ritmički *riff;* **Chameleon,** primjerice, motorično teče punih 15 minuta s vrlo malo solističkih obogaćenja. Ravnopravan s albumom **Black Byrd,** što se jazz-rock tiraža tiče, Herbie Hancock postao je superstar.

U džezističkom smislu od tada je minimalno zanimljiv tek Bennie Maupin, dok su glavni Hancockovi uzori Sly Stone i James Brown. Osim neprekidnog niza bestselera, Hancock je pisao i filmsku glazbu, primjerice **Blow-up** i **Death Wish.** Preobraćen na budizam, Hancock danas vjeruje da »sve to čini ljude sretnima«.

Diskografija:
Takin' Off (Blue Note/Blue Note)
My Point Of View (Blue Note/Blue Note)
Succotash (Blue Note/Blue Note)
Maiden Voyage (Blue Note/Blue Note)
Empyrean Isles (Blue Note/Blue Note)
Miles Davis:
ESP (Columbia/CBS)
Miles Smiles (Columbia/CBS)
Sorcerer (Columbia/CBS)
Filles De Kilimanjaro (Columbia/CBS)
In A Silent Way (Columbia/CBS)
On The Corner (Columbia/CBS)
Herbie Hancock:
Fat Albert Rotunda (Atlantic/Atlantic)
Crossings (Warner/Warner)
Mwandishi (Warner/Warner)
Sextant (Columbia/CBS)
Headhunters (Columbia/CBS)
Thrust (Columbia/CBS)
Death Wish (Columbia/CBS)
Man-Child (Columbia/CBS)
Secrets (Columbia/CBS)

W. C. Handy

W. C. Handy, »Otac bluesa« (1873—1958), bio je ugledni skladatelj, vođa orkestra i glazbeni izdavač, ali nipošto izvor bluesa. Jedan od prvih koji je shvatio komercijalni potencijal afro-američke folk-glazbe, Handy je taj idiom inkorporirao u konvencionalne orkestracije svoga noneta. Najviše ostaje u sjećanju kao skladatelj **St Louis Bluesa,** a napisao je **Aunt Hagar's Blues, Beale Street Blues, Memphis Blues** i mnoge druge.

Toby Hardwicke

Otto »Toby« Hardwicke (rođen 1904. u Washingtonu) bio je miran, dotjeran čovjek s finim imenom i nadimkom (toby — vrč u obliku debeljuškastog starca s trorogim šeširom). Važnije je, međutim, da je Hardwicke bio od neprocjenjive važnosti za orkestar Dukea Ellingtona (→) s kojim je proveo dva razdoblja kao član sekcije saksofona (1923—1928. i 1932—1946).

Član-utemeljitelj Ellingtonova orkestra, Hardwicke je besprijekorno vodio sekciju saksofona, a do dolaska Johnnyja Hodgesa (→) svirao je većinu sola na alt-saksofonu. Tipični su: **Birmingham Breakdown, Black & Tan Fantasy (The Beginning: 1926—1928); Black & Tan Fantasy** (druga verzija), **Jubilee Stomp (The Works Of Duke Ellington, Vol 1); Got Everything But You (The Works Of Duke Ellington, Vol 2).** Kada govorimo o najboljim Hardwickeovim solima, dva se nalaze na dvije različite snimke skladbe **In A Sentimental Mood (The Ellington Era, Vol 2** i **The Works Of Duke Ellington, Vol 18),** nastale 1935. i 1945. Svestran Hardwickeov talent omogućio mu je da solira na sopran-saksofonu **(Blues I Love To Sing)** i na bariton-saksofonu **(Blue Bubbles)** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 1).** Što se skladateljskog rada tiče, njegova najpoznatija (i nesumnjivo najbolja) skladba je elegantna **Sophisticated Lady.**

Otto Hardwicke bio je neobično pouzdan suradnik u čije multiinstrumentalističke sposobnosti — svirao je također bas-saksofon i klarinet, tečno kao i ostale instrumente — nikada nije trebalo posumnjati. Hardwicke, koji se počeo baviti glazbom svirajući bas i C-saksofon, a zatim i violinu, surađivao je s Elmerom Snowdenom i Wilburom Sweatmanom, da bi konačno zauzeo mjesto u prvom Ellingtonovom orkestru. Kada je prvi put napustio Ellingtona svirao je u Parizu, a zatim s vlastitim i tuđim sastavima (uključujući Chicka Webba (→), Noblea Sisslea, itd). Kada se, 1946, definitivno povukao iz Ellingtonovih redova, bio je to i njegov definitivan raskid s glazbom uopće. Umro je 1970.

Diskografija:
Duke Ellington, The Beginning (1926–1928) (MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931) (MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Toodle-oo (—/Vocalion)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 1, 2, 8—12, 14—18 (RCA Victor — Francuska)
Duke Ellington, The Ellington Era, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Rex Stewart Memorial (CBS — Realm)

Inovator alt-saksofona, Joe Harriott. Njegovi eksperimenti s free--muziciranjem i fuzijom s indijskom glazbom bili su proročanski.

Joe Harriott

Rođen 1928. na Karibima alt-saksofonist Joe Harriott došao je 1951. u Veliku Britaniju. Na početku hard-boper, Harriott je, slijedeći svoj istraživalački duh, zašao u mnoga područja free-glazbe koja je istraživao Ornette Coleman. Raskrstivši s podjelom na taktove, s fiksiranom harmonijom i unaprijed postavljenim strukturama, Harriott je na uspješnom albumu **Free Form** vodio izvrstan mali sastav (Shake Keane, truba, Pat Smythe, klavir, Coleridge Goode, bas i Phil Seaman, bubnjevi). Sredinom šezdesetih godina surađivao je s indijskim glazbenikom Johnom Mayerom na fuziji indijske glazbe i jazza, služeći se i modusima i postupcima free-jazza. Uz jazz-kvintet i četiri indijska glazbenika (violina, sitar, tabla, tambura) Harriott i Mayer snimili su Mayerove skladbe na albumu **Indo--Jazz Suite.** Joe Harriott umro je 1972.

Diskografija:
Free Form (Jazzland/—)
Indo-Jazz Suite (Columbia/Columbia)

Bill Harris

Willard Palmer »Bill« Harris (rođen 1916. u Philadelphiji, Pennsylvanija) bio je jedan od istaknutih osobenjaka jazz-trombona, glazbenik strahovitog žara, stvarne dubine i ekscentričnog stila, zbog kojega nije pripadao ni jednoj kategoriji. Što se spomenutog stila tiče, Harrisovo muziciranje moglo se usporediti s muziciranjem klarinetista Pee Wee Russella (→), još jednog velikog ekscentrika jazza čija je originalnost zbunjivala one koji inzistiraju na tome da jazz-glazbenike svrstaju u pretince sa sumnjivim etiketama. Harrisov bogat zvuk, izvanredan polet i nepredvidljivo fraziranje godinama su dolazili do izražaja u prvom i kasnijim »stadima« Woodyja Hermana (→) s kojim je proveo tri razdoblja.

U prvom razdoblju (1944—1946) Harrisovo se ime udomaćilo na većem dijelu jazz-scene s pojavom moćnog »prvog stada«. Harris je uskoro postao jedan od najoriginalnijih članova toga orkestra, s nizom klasičnih sola uključujući **Bijou, I Wonder** i **Welcome To My Dream,** te dvije njegove skladbe, **Your Father's Mustache** i **Everywhere** (sve na **The Thundering Herds);** posljednja navedena skladba lijepo definira njegov pristup baladama (izravniji i odmjereniji, ali vrlo nadahnut).

Na koncertnim nastupima Harrisove su brze izvedbe poput **Bijou** i **Your Father's Mustache** poprimale još uzbudljivije razmjere; i njegovo je koncertno izvođenje balada još više dobijalo na dubini, kao što pokazuju albumi **Woody Herman At Carnegie Hall, One Night Stand With Woody Herman** i **Woody Herman & His Orchestra & His Woodchoppers, Vols 1, 2.** Napustivši 1946. Hermana, radio je s vlastitim sastavom, a zatim je nastupao i snimao s Charliejem Venturom s kojim je redovito izvodio skladbu čiji naslov ne traži nikakvo dodatno objašnjenje — **Characteristically B. H. (Charlie Ventura's Carnegie Hall Concert).**

Po povratku u Hermanovo »drugo stado« (1948—1950), sada kao najstariji član, Harris je podijelio najvažnija trombonistička sola s novopridošlim Earlom Swopeom, a nastupa u novim skladbama s repertoara poput **More Moon, Tenderly, Music To Dance To, Keeper Of The Flame** (sve na **Early Autumn).** Kada je drugi put napustio Hermana, postao je manje-više stalnim članom trupe Jazz At The Philharmonic (s kojom je vrlo uspješno nastupao već 1947 **(JATP: New Volumes, 4, 5, 6).** Iako Harrisova najbolja ostvarenja ne treba uvijek tražiti u tom kontekstu, njegov je pouzdan trombon znatno pridonio tipičnoj uzbudljivosti JATP-a. S tom je trupom 1953. posjetio Japan **(JATP In Tokyo),** izvanredno se prilagođavajući uobičajenoj *all stars* postavi. Podvojenost njegova stila na zanimljiv je način došla do izražaja u 15 »lajavih« korusa pulzirajućeg **Jam Session Bluesa** s jedne strane, te u osjećajnosti njegove baladne solo-točke **The Nearness Of You,** s druge strane.

Svirao je s nekoliko sastava (uključujući Sauter-Fineganov, 1953), a zatim se ponovno vratio Woodyju Hermanu (1956—1958). Njegovo muziciranje, snimljeno na koncertu **(Pre-Herds),** zadržava svu eksplozivnost iz dana »prvog stada« (naročito **Natchel Blues** i **At The Woodchopper's Ball),** a u izvedbi balada **(Body & Soul)** također je savršen. Posljednji put surađivao je s Hermanom 1959. godine, kada je s njim došao u Evropu kao član specijalno okupljenog anglo-američkog »stada«. Godine, 1959. svirao je i s Bennyjem Goodmanom (→) u čijem je ansamblu nastupao još početkom četrdesetih godina. S Goodmanom, Harris je drugi put te godine (1959) posjetio Evropu.

Preselio se na Floridu, gdje je živio i radio (uključujući nastupe s Redom Norvom (→) i nekolicinom vlastitih grupa), a zatim se na dvije godine pridružio Charlieju Teagardenu (→) (1962–1964). Ponovno jednu sezonu proveo s Norvom (1965–1966). Postao je članom kućnog sastava Tropicana Hotela, Miami. Prije prelaska na trombon Harris je svirao saksofon i trubu. Prve profesionalne angažmane imao je početkom tridesetih godina u Philadelphiji, a zatim je dvije godine proveo u trgovačkoj mornarici (od 1934). Godine 1938. ponovno se posvetio glazbenoj karijeri, nastupajući na kratko s Geneom Krupom (→), Rayem McKinleyjem, Buddyjem Williamsom i Bobom Chesterom. Uslijedio je zatim prvi angažman s Goodmanom.

Izuzmemo li suradnju u velikim orkestrima i u trupi JATP, Harrisova diskografska karijera nije bila naročito plodna, barem ne u pogledu snimki koje je realizirao pod vlastitim imenom. Postoji, ipak, niz izvrsnih snimki koje predstavljaju Harrisovu vitalnost i njegov ponekad bizaran pristup instrumentu, uključujući izuzetnu koncertnu ploču iz 1947. na kojoj mu zadivljujuće asistiraju kolege iz Hermanova orkestra, Flip Phillips (→), i Chubby Jackson, s klaviristom Lenniejem Tristanom (→) kao članom ritam-sekcije **(Bill Harris All Stars).** Snimao je i za tvrtke Normana Granza, sa svojim sastavima ili pod vodstvom Ralpha Burnsa (→) i Philipsa, te kao kolider Jackson-Harrisova »stada« (sve na **Kings Of Swing, Vol 2).** Žestokoj svingerskoj snimci Genea Krupe dodao je još poleta i dinamike **The Exciting Gene Krupa).**

Najbolje samostalne Harrisove snimke vjerojatno su one s albuma **Bill Harris & Friends;** riječ je o vrlo nadahnutoj suradnji Harrisa i tenor-saksofonista Bena Webstera (→) koje prati poticajna ritam-sekcija. Trombonist je tada ostvario jednu od svojih najcjelovitijih baladnih izvedbi — **It Might As Well Be Spring.** Veliki osobenjak Bill Harris umro je 1974. Njegov gubitak pogodio je svakoga tko je zaista bio zainteresiran za razvoj jazz-trombona, sve kolege-tromboniste.

Diskografija:
Woody Herman, The Thundering Herds (Columbia/—)
Woody Herman, His Orchestra & His Woodchoppers, Vols 1, 2 (First Heard/—)
Woody Herman At Carnegie Hall (MGM/Verve)
Woody Herman, Early Autumn (Capitol/Capitol — Nizozemska)
Woody Herman, Pre-Herds (Ember)
One Night Stand With Woody Herman (Joyce/—)
Ralph Burns Amongst the JATPs (Verve/—)
Various (Including Ralph Burns/Bill Harris/Flip Phillips/ Jackson-Harris), Kings Of Swing, Vol 2 (—/Verve)
Bill Harris & Serge Chaloff & Woody Herman (Alto/—)
Various (Including Bill Harris), The Herdsmen (—/Mercury)
Charlie Ventura's Carnegie Hall Concert (Verve/Columbia — Clef)
Terry Gibbs & Bill Harris (Premier/—)
Various (Including Bill Harris), Saturday Night Jazz Session (Everest)
Various (Including Bill Harris), Jazz At The Philharmonic: New Vols 4, 5, 6 (Verve/Columbia — Clef)
Various, JATP In Tokyo (Pablo/Pablo)
Bill Harris All Stars (Jazz Showcase/—)
The Exciting Gene Krupa (Verve/Verve — Njemačka)
Various, The Gillespie Jam Sessions (—/Verve)
Bill Harris & Friends (Fantasy/Vocalion)

Jimmy Harrison

James Henry »Jimmy« Harrison (rođen 1900. u Louisvilleu, Kentucky) bio je vrlo strastven i osjećajan trombonist, jedan od prvih stvarnih stilista na tom instrumentu. S Jackom Teagardenom (→), J.C. Higginbothamom (→) i Miffom Moleom (→) pridonio je da se jazz-trombon udalji od čvrstih okvira New Orleans stila, s naglaskom na kolektivnom muziciranju.

Tinejdžer Harrison počeo je učiti trombon kada je njegova porodica preselila u Detroit. Nastupao je na lokalnoj sceni, zatim je pomagao ocu u vođenju porodičnog restorana u Toledu, Ohio. Nastupao je u minstrel-predstavama i skrasio se u Atlantic Cityju. Svirao je s različitim orkestrima, uključujući Charlieja Johnsona, Sama Woodinga i Hanka Duncana (→) s kojim se vratio u Detroit.

Ponovno je preselio u Toledo gdje je, uz ostale, svirao i s Jamesom P. Johnsonom (→). Nastupao je sa šou-ansamblima, zatim je otišao u New York (Fess Williams, June Clark i drugi). Godine 1925—1926. svirao je s Billyjem Fowlerom, na kratko s Dukeom Ellingtonom (→), a svirao je i u ansamblu Elmera Snowdena. Godine 1927. pridružio se orkestru Fletchera Hendersona (→) s kojim je vrlo pouzdano i strastveno nastupao na pločama, u temama poput **Hop Off, Feeling Good, I'm Feeling Devilish (The Fletcher Henderson Story, Vol 2).** Godine 1928. često je svirao s Charliejem Johnsonom, a njegova sola na Johnsonovim snimkama poput **The Boy In The Boat (Charlie Johnson/Lloyd Scott-Cecil Scott)** predstavila su izvanredno opušteni swing i pjevni, topao ton.

Ponovno se pridružio Hendersonu i ponovno je na pločama svirao kvalitetna sola **(Wang Wang Blues, Come On Baby)** i privlačno pjevao u skladbi **Somebody Loves Me (The Fletcher Henderson Story, Vol 3).** Dok se orkestar nalazio u Harrisburgu, Pennsylvanija, razbolio se (1930). Nakon oporavka ponovno se priključio Hendersonu, a 1931. nekoliko je mjeseci svirao u orkestru Chicka Webba (→). Nekoliko snimki što ih je realizirao s Webbom, naročito sola na **Soft & Sweet** i **Heebie Jeebies (A Legend 1929—1936)** pokazuju da se njegov talent razvijao i neposredno prije smrti 1931.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 2, 3 (CBS)
Charlie Johnson/Lloyd–Cecil Scott (RCA Victor — Francuska)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
Chick Webb, A Legend (1929–1936) (Decca/MCA — Njemačka)

Hampton Hawes

Klavirist Hampton Hawes, propovjednikov sin, rođen je 1928. u Los

Be-bop susreće Beefeatera. Pokojni velikan klavira u posjeti londonskom Toweru.

Hampton Hawes Trio (Contemporary): Hawesovi počeci.

Angelesu. U devetnaestoj godini svirao je u malom sastavu trubača Howarda McGheeja s Charliejem Parkerom **(Lullaby In Rhythm),** a Parkerov utjecaj nikada nije napustio njegovo muziciranje. Potkraj četrdesetih i početkom pedesetih godina Los Angeles je bio pun be-bop sastava, pa je Hawes svirao s mnogim velikanima: Dexterom Gordonom, Teddyjem Edwardsom i Wardellom Grayem **(Jazz Concert — West Coast** i **Wardell Gray — Central Avenue).**

Godine 1955. potpisao je ugovor s tvrtkom Contemporary, a njegov je prvi album **(The Trio)** predstavio karakteristično valoviti *attack* i duboki osjećaj za blues. Sva kasnija Hawesova ostvarenja inventivno i žestoko svingaju, a tri albuma, snimljena u jednom terminu **(All Night Session)** s gitaristom Jimom Hallom, basistom Redom Mitchellom i bubnjarem Bruzom Freemanom, pokazuju neiscrpan Hawesov polet i predanost.

Susret s dvojicom članova grupe Curtisa Councea, s tenor-saksofonistom Haroldom Landom i fenomenalnim Frankom Butlerom na bubnjevima, uz inovativnog basista Scotta La Fara, rezultirao je neobično snažnim albumom. Kasnija Hawesova ostvarenja strogo su artikulirana, s većim naglaskom na strukturi, a album **The Green Leaves Of Summer** vrhunac je u tom smislu.

Ovisnost o drogi i osuda na zatvor nisu utjecali na njegov talent; njegova autobiografija *Raise Up Off Me* sveobuhvatno prikazuje svijet be-bopa. Suradnja na albumu Arta Peppera **Living Legend** bijaše Hawesovim labuđim pjevom: umro je 24. svibnja 1977.

Diskografija:
The Trio (Contemporary/Contemporary)
All Night Session (Contemporary/Contemporary)
For Real (Contemporary/Contemporary)
The Green Leaves Of Summer (Contemporary/Contemporary)
Seance (Contemporary/Contemporary)

Coleman Hawkins

Ne bi bilo daleko od istine ustvrdimo li da je Coleman Hawkins (rođen 1904. u St Josephu, Missouri) sam samcat afirmirao saksofon kao individualan i pouzdan instrument. Prije negoli je Hawkins potkraj dvadesetih godina demonstrirao svoje čudo, na saksofon se gledalo gotovo kao na glazbenu dosjetku. Hawkins ne samo da je (uz Sidneyja Becheta (→) na sopran-saksofonu) bio pionirom saksofona uopće, on je također postao prvim i neospornim majstorom tenor-saksofona. S

izuzetkom Lestera Younga (→), Bena Webstera (→), Johna Coltranea (→) i Sonnyja Rollinsa, on ostaje najvažnijim protagonistom toga instrumenta i malo je vjerojatno da će se taj status ikada izmijeniti.

Iako njegovo blues-muziciranje nije uvijek bilo savršeno, (u tom se žanru uistinu razvio tek 15—20 godina prije smrti), Hawkins je u svim ostalim aspektima bio besprijekoran, u karijeri koju je započeo kao član pratećeg sastava pjevačice Mamie Smith (riječ je o grupi Jazz Hounds s kojom je 1923. doživio diskografski debi), nastavio kroz zapaženo razvojno razdoblje vodećeg solista u orkestru Fletchera Hendersona (→) (1923—1934) (s izuzetkom Louisa Armstronga (→), ali na kratko), da bi postigao status jednoga od najistaknutijih virtuoza u jazzu (1934—1939).

Hawkins je nastavio karijeru vođenjem vlastitog big banda (1940), zatim razdobljem be-bopa (1943—1949) i sudjelovanjem u raznim »jazz--paketima« poput Jazz At The Philharmonic (1946—1968). Ta karijera obuhvaća začuđujuće velik broj malih sastava i doslovno stotine snimanja na kojima je njegov nesavladiv tenor-saksofon inspirirao grupe i kolege--instrumentaliste kao što su Mound City Blue Blowers, 1929 **(The Complete Coleman Hawkins, Vol 1 (1924—1940/Body & Soul),** Lionel Hampton (→), može se uočiti po tada realiziranim snimkama; svirao je sa zemljakom Bennyjem Carterom (→) i nizozemskim jazz-ansamblom **(Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra),** s Djangom Reinhardtom, Carterom i raznim francuskim glazbenicima **(Django Reinhardt & The American Jazz Giants/Django & His American Friends, Vol 1),** s britanskim klaviristom Stanleyjem Blackom i ritam-sekcijom **(Jazz Pioneers — 1933—36/Ridin' In Rhythm),** s ranije spomenutim nizozemskim ansamblom Ramblers **(The Hawk In Holland)** i s Hyltonovim orkestrom **(Ridin' In Rhythm).**

U predvečerje II svjetskog rata vratio se u SAD. Tu je u listopadu 1939. realizirao najpoznatiju snimku koja predstavlja jedinstveno umijeće Colemana Hawkinsa, **Body & Soul (The Complete Coleman Hawkins, Vol 1: 1924—1940: »Body & Soul«),** snimku koja će uskoro nakon objavljivanja ući među besmrtne izvedbe jazza. Ona se u mnogim aspektima pokazala novim polazištem — u toku narednog desetljeća Hawkins se naime, barem na pločama, predstavio u najkvalitetnijem izdanju uopće.

Bez obzira na probleme što ih je donio rat, usprkos zabranama snimanja što su ih donijela dva najveća udruženja muzičara, Hawkins je u studijima za snimanje proveo više vremena od većine svojih kolega. Za postojanost

The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry (London). Majstorski zvuci tenor-saksofona iz tridesetih i četrdesetih godina.

The Many Faces Of Jazz, Vol 52: Coleman Hawkins (Mode, Francuska). Hawk se zabavlja s nekolicinom protobopera.

1939 **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 3, 6),** Duke Ellington (→), 1962 **(Duke Ellington Meets Coleman Hawkins),** Sonny Rollins, 1963 **(The Bridge/Sonny Meets Hawk),** Django Reinhardt (→), 1937 **(Django Reinhardt & The American Jazz Giants/Django & His American Friends, Vol 1)** i njegov najveći rival, Lester Young **(Coleman Hawkins/Lester Young).** Konfrontaciju Hawkinsova i Youngova tenor--saksofona na ovom posljednjem albumu apsolutno je fascinantno čuti, ako ni zbog čega a ono zbog dramatične razlike u pristupu instrumentu. Youngov »lijeni« zvuk, njegovo legato-muziciranje velike ritmičke suptilnosti, s povremenim *riffovima* u dubokom registru tenor-saksofona, suprotstavlja se bogatom, rapsodičnom, ukrašenijem Hawkinsovom stilu punog tona.

Prve Hawkinsove snimke pokazuju da je čak i on morao naučiti kako da se oslobodi nesavršenosti koja je dominirala među prvim jazz-saksofonistima **(The Fletcher Henderson Story, Vol 1).** No, Hawkinsov se istraživalački duh dokazao već i u tim početnim danima, primjerice u **Old Black Joe's Bluesu (The Henderson Pathés)** iz 1923. godine.

Osim snimki s Mamie Smith, Hawkins je sudjelovao i na snimanjima Bessie Smith (→) **The Empress** i **Nobody's Blues But Mine)** i Ma Rainey (→) **(Ma Rainey).** Na ovom drugom snimanju Hawkins je kruto i neprijatno svirao bas-saksofon, instrument koji je, poput klarineta, povremeno koristio u Hendersonovom orkestru. Dok je nastupao s Hendersonom, afirmirao se kao tenor-saksofonist u snimkama poput **The Stampede (Fletcher Henderson Story, Vol 1), Whiteman Stomp, Hop Off** i **Feeling Good (Vol 2), Freeze An' Melt, Blazin', Sweet & Hot** i **Hot & Anxious (Vol 3).** Zanimljiv solo iz Hendersonova razdoblja, s još jednim »progresivcem« dvadesetih godina, Henryjem »Red« Allenom (→) može se pronaći u Hawkinsovoj skladbi **Queer Notions.** Tu temu Hawkins je ponovno snimio mjesec dana kasnije, također s Hendersonom i Allenom. Obje verzije još zvuče avangardno za to doba (1933).

Godine 1934. Hawkins je napustio Hendersona i prihvatio poziv engleskog vođe plesnog orkestra, Jacka Hyltona, da postane njegovim solistom. S Hyltonom je nastupao u Velikoj Britaniji i Francuskoj, a u tom razdoblju je i redovito snimao.

Šarolikost društva u kojem se Hawkins kretao za svog boravka u Evropi njegovih izvedbi u tome razdoblju tipično je neodoljivo Hawkinsovo muziciranje na prvom koncertu pod patronatom magazina *Esquire* **(The First Esquire Concert, Vols 1, 2),** te u grupi Esquire All Stars Hawkinsa i Leonarda Feathera godinu dana ranije, 1943 **(The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry).** Oba albuma sadrže tipično rapsodičnu Hawkinsovu interpretaciju balade **My Ideal.** Godine 1943—1944. tenorist je naročito intenzivno snimao za tvrtke Signature **(Classic Tenors)** i Keynote **(Cattin'** i **Swing!).** Na tim snimanjima suradnici su mu bili trubači Buck Clayton (→), Charlie Shavers (→) i Roy Eldridge (→); saksofonisti Tab Smith, Don Byas (→) i Harry Carney (→); klaviristi Teddy Wilson (→) i Johnny Guarnieri (→); bubnjari Cozy Cole (→) i Big Sid Catlett (→).

Najzapaženije Hawkinsove snimke iz četrdesetih godina nastale su između 1944—1946. Prva su — i najznačajnija — dva Apollo-snimanja iz veljače 1944. S trubačem Dizzyjem Gillespiejem (→) i saksofonistom--skladateljem-aranžerom Buddom Johnsonom (→) kao najistaknutijim pojedincima u ansamblu od 11 članova, ona se općenito smatraju prvim diskografskim terminom be-bopa **(The Many Faces Of Jazz, Vol 52: Coleman Hawkins).**

Iako osnovni Hawkinsov stil nije pretrpio drastične izmjene, on se s očitim entuzijazmom prilagođava mladim boperima, npr. u Gillespiejevoj temi **Woodyn You** i u **Bu-De-Dah** (koju su napisali Budd Johnson i klavirist Clyde Hart). Hawkins zapravo nikada nije bio prototip bop-glazbenika, ali kao što su pokazale kasnije snimke, dobro je razumio ideje mlađih glazbenika — iako su neki kritičari pokušavali osporiti to razdoblje njegove karijere. Uskoro nakon tog povijesnog snimanja Hawkins je angažirao još jednog protagonista be-bopa, Theloniousa Monka (→), i s njim je nastupao u 52. ulici; duo je snimao za kratkotrajnu tvrtku Joea Davisa **(Bean & The Boys).** Potkraj te godine Hawkins je zbog kalifornijske turneje okupio sastav pod utjecajem bopa s trubačem Howardom McGheejem (→). Ta izvrsna grupa, s pojačanjima poput Vica Dickensona (→), trombon, Allana Reussa, gitara i Johna Simmonsa, bas koji su nastupili na tri termina, ostvarila je jedan od najboljih Hawkinsovih albuma uopće, **Hollywood Stampede.** Raskošne izvedbe balada **(What Is There To Say?, I'm Thru With Love, April In Paris,** itd.) nadopunjuju žestoka, uzbudljiva i prekrasno izrađena Hawkinsova sola u svingerskim

temama, među kojima je najzanimljivija **Rifftide.** Riječ je o Hawkinsovoj bop-skladbi koja koristi harmonijski slijed teme **Lady Be Good** i koju je devet godina kasnije snimio Thelonious Monk pod nazivom **Hackensack,** pa se ona pripisuje obojici skladatelja, s različitim naslovima.

Monk se 1957. ponovno udružio s Hawkinsom na snimanju za tvrtku Riverside **(Thelonious Monk & John Coltrane);** Hawkins ponovno ne djeluje ni izgubljeno, ni zastario. Ostvario je brojne turneje s trupom Jazz At The Philharmonic; bez obzira na postave okupljenih glazbenika, Hawkins svira karakterističnom snagom **(Jazz At The Philharmonic 1946, Vol 2** i **Jazz At The Philharmonic In Europe, Vols 1, 3).** Potkraj četrdesetih godina i nadalje je surađivao s izuzetno velikim brojem džezista, mladih i starih, uključujući bopere **(Greatest Of The Small Bands, Vol 2, The Hawk Flies** i **Essen Jazz Festival All Stars With Bud Powell/Hawk In Germany),** kao i — za tadašnje uvjete — suvremenije »mainstream« glazbenike poput trubača Henryja »Red« Allena **(Henry »Red« Allen & His All Stars, Vol 5),** Roya Eldridgea **(The Moods Of Coleman Hawkins),** Bucka Claytona **(The High & Mighty Hawk)** i Clarka Terryja (→) **(Giants Of The Tenor Saxophone: The Genius Of Ben Webster & Coleman Hawkins).** Surađujući s nizom veterana, primjerice na albumima **Jam Session At Swingville, The Big Challenge, Henry »Red« Allen, Vols 4, 5, The Big Reunion** i **Hawk Eyes,** kao i s bliskim »mainstream-modernistima« **(Sittin' In** ili **The Greatest Jazz Concert In The World),** Hawkins je poletom i zagrižljivom strastvenošću koja je graničila s bijesom spremno odgovarao na svaki izazov. U neobično se žestok duel upustio 1963, na snimanju sa Sonnyjem Rollinsom **(The Bridge/Sonny Meets Hawk):** Dvojica nezaobilaznih glazbenika surađuju na najefektniji način.

Postoje priče da se Hawkins potkraj života doimao ogorčenim, frustriranim čovjekom. Bilo to vjerodostojno ili ne, njegovo je muziciranje nakon 55. godine života dobilo novu žestinu koja je potrajala sve do smrti od bronhijalne pneumonije, u svibnju 1969. u New Yorku. Ona je osobito prisutna na koncertnim izvedbama s početka šezdesetih godina koje su zabilježene na radio-snimkama iz 1962. i 1969 **(Centerpiece),** te na brojnim snimanjima poput onog prijateljskog, ali »ratobornog« sastanka s kolegom tenor-saksofonistom Benom Websterom **(Blue Saxophones).** To Hawkinsovo izdanje daleko je, barem vremenski, od virtuoznih izvedbi njegova klasičnog repertoara poput **It's The Talk Of The Town (The Big Bands — 1933/Ridin' In Rhythm), The Man I Love, How Deep Is The Ocean? (Classic Tenors), Georgia On My Mind (Recordings Made Between 1930 & 1941), I Can't Believe That You're In Love With Me (Coleman Hawkins Memorial — 1940), Chicago (Coleman Hawkins At The Savoy 1940)** ili od začuđujuće inventivne, izvanredno evokativne izvedbe bez pratnje u temi **Picasso (The Moods Of Coleman Hawkins).** No, valja pritom imati u vidu da je Coleman Hawkins uvijek dominirao među jazz-virtuozima, da je pažljivo pratio sve važne stilske promjene koje su za njegova života zadesile jazz, a da se pritom, do samog kraja, čvrsto držao vlastitog puta.

Svoj privatni život uglavnom je strogo čuvao za sebe, imao je tek nekoliko bliskih prijatelja. Tvrdi se da su ga oni posljednjih godina prije smrti doslovno održavali na životu, inzistirajući da svoju dnevnu količinu brendija nadopunjava barem jednim obrokom tjedno (jeo je samo kinesku hranu). Na jednom od posljednjih zapaženih angažmana nastupio je tek nekoliko tjedana prije smrti, u društvu s dugogodišnjim glazbenim suradnikom i prijateljem Royem Eldridgeom.

Diskografija:
The Complete Fletcher Henderson (RCA Victor/—)
Fletcher Henderson, Vols 1—3 (RCA Victor — Francuska)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 1—4 (CBS)
Fletcher Henderson, The Henderson Pathes (—/VJM)
Ma Rainey, Ma Rainey (Milestone)
Bessie Smith, The Empress (Columbia/CBS)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS — Francuska)
Spike Hughes & His All Star American Orchestra (London/Ace of Clubs)
The Chocolate Dandies (Parlophone)
Various, The Big Bands — 1933 (Prestige)/
Ridin' In Rhythm (World Records)
Various, Django Reinhardt & The American Jazz Giants (Prestige)/
Django & His American Friends, Vol 1 (HMV)
The Complete Coleman Hawkins, Vol 1 (1924–1940): »Body & Soul« (RCA Victor — Francuska)
Coleman Hawkins, Swing! (Fontana)
Coleman Hawkins, Cattin' (Fontana)
Coleman Hawkins Memorial — 1940 (Jazz Society)
Coleman Hawkins At The Savoy 1940 (Sunbeam)
Coleman Hawkins, Bean & The Boys (Prestige)
Coleman Hawkins, The Hawk In Holland (—/Ace of Clubs)
Benny Carter With The Ramblers & His Orchestra (Decca — Francuska)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 3, 6 (RCA Victor — Francuska)
Coleman Hawkins, The Many Faces Of Jazz, Vol 52 (Mode — Francuska)
Coleman Hawkins, The Hawk Flies (Milestone/—)
Various, Jazz At The Philharmonic, Vols 1, 2 (Verve)
Coleman Hawkins — Lester Young (Spotlite)
Coleman Hawkins/Lester Young, Classic Tenors (Contact/Philips — International)
Coleman Hawkins, Hawk Eyes (Prestige/Xtra)
Various (Including Coleman Hawkins), The Big Three (Bob Thiele Music/RCA Victor)
Coleman Hawkins, Hollywood Stampede (Capitol/Capitol — Nizozemska)
Various (Including Coleman Hawkins), In Concert (Phoenix)
The Moods Of Coleman Hawkins (—/Verve)
At Ease With Coleman Hawkins (Prestige — Moodsville)
Berry (The Big Sounds Of Coleman Hawkins & Chu Berry) (—/London)
Coleman Hawkins, The High & Mighty Hawk (Felsted/Vocalion)
Coleman Hawkins All Stars (Prestige — Swingville)
Coleman Hawkins, Centerpiece (Phoenix)
Coleman Hawkins/Ben Webster, Blue Saxophones (Verve/Verve)
Coleman Hawkins/Bud Powell, Essen Jazz Festival All Stars With Bud Powell (Fantasy)/**Hawk In Germany** (Black Lion)
Giants Of The Tenor Saxophone: The Genius Of Ben Webster & Coleman Hawkins (Columbia/CBS)
Duke Ellington Meets Coleman Hawkins (Impulse/Impulse)
Various, The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Sonny Rollins, The Bridge/Sonny Meets Hawk (RCA Victor — Francuska)
Various, Jazz At The Philharmonic In Europe, Vols 1, 3 (Verve/Verve)
Thelonious Monk & John Coltrane (Milestone)
Various, Sittin' In (Verve/Columbia — Clef)
Various, Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)
Various, The Big Challenge (Jazztone/Concert Hall)
Various, The Big Reunion (Jazztone/—)
Coleman Hawkins/Roy Eldridge, Hawk & Roy (Phoenix)
Henry »Red« Allen, Vols 4, 5 (RCA Victor — Francuska)
Various, The First Esquire Concert, Vols 1, 2 (—/Saga)
Various (Including Coleman Hawkins), The Greatest Of The Small Bands, Vol 2 (RCA Victor — Francuska)

Tubby Hayes

Rođen 1935. u Londonu, multiinstrumentalist Tubby Hayes umro je 1973. Svirao je tenor-saksofon u sekstetu Kennyja Bakera, proveo je četiri godine u velikim orkestrima Vica Lewisa, Ambrosea i Jacka Parnella, da bi 1955. osnovao vlastiti, kratkotrajni oktet. Godine 1957. udružio se s kolegom tenor-sakso-

Fenomenalno talentirani Tubby Hayes, kolider grupe Jazz Couriers s dva tenor-saksofona i originalan vibrafonist.

fonistom Ronniejem Scottom i osnovao Jazz Couriers, popularnu hard-bop skupinu koja je potrajala dvije i pol godine. Osim nabijenog, brzopoteznog tenor-saksofona, Hayes je odlično svirao vibrafon: **Whisper Not (The Message From Britain)** i **Some Of My Best Friends Are Blues (Jazz Couriers In Concert). If This Isn't Love** i **What Is This Thing Called Love** bili su tipični udarni brojevi Jazz Couriersa. U big bandu Tubbyja Hayesa svirali su najbolji britanski glazbenici, primjerice saksofonisti Pete King i Bobby Wellins, te trubači Jimmy Deuchar **(Tubbs Tours)**, dok je Hayesov kvartet iz 1967. uključivao Mikea Pynea na klaviru, Rona Mathewsona na basu i Tonyja Levina na bubnjevima. Na definitivnom Hayesovom albumu **Mexican Green** nalazi se briljantna, duga naslovna skladba koja pokazuje da je Hayes uvažavao mogućnosti improvizacije iz razdoblja nakon Coltranea i Colemana.

Hayes je bio najbolji glazbenik britanske jazz-scene pedesetih godina, a njegova prerana smrt snažno je pogodila moderni jazz.

Diskografija:
The Jazz Couriers, The Message From Britain (Jazzland/—)
The Jazz Couriers, In Concert (—/Music For Pleasure)
Tubbs Tours (—/Fontana)
Mexican Green (—/Fontana)

Fletcher Henderson

Komplet od četiri ponovno izdane ploče važnih snimki orkestra Fletchera Hendersona (1923—1938), prvobitno objavljenih prije mnogo godina, zove se **A Study In Frustration** (otprilike »Primjer frustracije«), zbog toga što Henderson, jedan od tri istaknuta pionira big band jazza, nikada nije u cjelosti bio priznat, niti je zadobio svestranu podršku koja je za *swing ere* pripala Bennyju Goodmanu (→). U repertoar svoga orkestra Goodman je uvrstio mnoge aranžmane što ih je Henderson ranijih godina napisao za vlastitu, nezaobilaznu skupinu, a ne smijemo zaboraviti ni Goodmanovo korištenje strukture velikog orkestra koju je njegov stariji kolega »patentirao« dvadesetih i tridesetih godina. Iako se godinama o tome možda i previše govorilo, činjenica je da Fletcher Hamilton Henderson (rođen 1898. u Cuthbertu, Georgia) nikada nije stekao slavu koju je, sudeći po pionirskim ostvarenjima na ovom planu, nesumnjivo zaslužio.

Njegovi prvi ansambli zvuče primitivno, ukočeno i ne osobito uzbudljivo u usporedbi s kasnijim verzijama, no dolaskom tridesetih godina Henderson je afirmirao originalan stil koji se pokazao barem toliko utjecajnim, koliko i Ellingtonov (→) iz istog razdoblja.

Sam Henderson potekao je iz dobrostojeće porodice; otac je bio ravnatelj učiteljske škole u Maconu, Georgia; pohađao je koledž i diplomirao na Atlanta Universityju. Svirao je klavir na nastupima školskog orkestra. Godine 1920, kada je završio prvi stupanj fakulteta, Henderson je došao u New York, tobože s namjerom da se upiše na Columbia University. No, zaposlio se kao suradnik tvrtke Pace & Handy Music Co. Napustio ju je slijedeće godine kako bi okupio prateći sastav pjevačice Ethel Waters (→) i njene trupe s kojom je godinu dana proveo na turneji. S Watersovom je redovito snimao **(Oh Daddy!** i **Jazzin' Babies' Blues)**.

Po povratku u New York postao je kućni klavirist diskografskih tvrtki, prateći mnoge istaknute blues-pjevačice, primjerice Bessie Smith (→) **(Nobody's Blues But Mine** i **The World's Greatest Blues Singer)**, Mamie Smith, Albertu Hunter, Trixie Smith i Ma Rainey **(Ma Rainey)**.

Istini za volju, Henderson je bio korektan, prije negoli nadahnut pratitelj — njegovo muziciranje, primjerice, s Bessie Smith teško se može usporediti s pratnjom Jamesa P. Johnsona (→). Godine 1924. imenovan je šefom tek okupljenog ansambla koji je nastupao na dva duža angažmana u njujorškim dvoranama Club Alabam i Roseland Ballroom, te gostovao na drugim njujorškim pozornicama i u ostalim većim gradovima. Vjerojatno prve važne snimke toga ansambla realizirane su za tvrtku Pathé **(The Henderson Pathés)** i tada se javio niz istaknutih Hendersonovih suradnika: aranžer, skladatelj, saksofonist i klarinetist Don Redman (→), trombonist Charlie Green, klarinetist i saksofonist Buster Bailey (→), bubnjar Kaiser Marshall i, najznačajniji među svima, saksofonist i klarinetist Coleman Hawkins (→). Te prve snimke važnije su zbog solističkih doprinosa članova, negoli zbog (ponekad) autsajderskih aranžmana i površnog kolektivnog muziciranja. Prva stvarno značajna sola ipak je odsvirao Louis Armstrong (→) koji je oko 14 mjeseci nastupao s Hendersonom (1924—1925). Eksplozivno Armstrongovo muziciranje u snimkama **Go 'Long Mule, Shanghai Shuffle, Copenhagen, Everybody Loves My Baby, How Come You Do Me Like You Do?, Sugarfoot Stomp** i **T.N.T. (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 1)** i **Tell Me Dreamy, My Rose Marie** i **Twelfth Street Blues (The Henderson Pathés)** kao da vraća ostale članove orkestra u drugu ligu. Redman je bio odgovoran za mnoge početne aranžmane — u svakom slučaju za one bolje. (Zanimljiva je i zapažena razlika između jalovosti početnih ostvarenja poput **Dicty Bluesa** i kasnijih aranžmana poput onoga za **Dippermouth Blues)**.

Henderson je na ovome planu došao »na svoje« tek 1933—1934, a čak je i tada bio dovoljno razborit da posegne za tuđim aranžerskim talentima, naročito Bennyja Cartera (→) i svog mlađeg brata Horacea Hendersona (→). Obojica su kasnije pisali izvanredne aranžmane za orkestar. Henderson je koristio i već poznate aranžmane, npr. **Singin' The Blues, My Gal Sal (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 3)**. Među najboljim Hendersonovim aranžmanima navodimo: **Blue Moments, Sing You Sinners, Moten Stomp, Can You Take It (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4), Shanghai Shuffle (First Impressions 1924—1931), Down South Camp Meetin', Wrappin' It Up, Hotter Than 'Ell (Swing's The Thing 1931—1934)**.

Godine 1935. Henderson je ostao bez orkestra. Prihvatio je ponudu da postane glavni aranžer orkestra Bennyja Goodmana. (U knjizi Richarda Hadlocka, *Jazz of the 20's*, postoji poglavlje koje znatno osvjetljava karijeru Fletchera Hendersona i njegova nekadašnjeg suradnika Dona Redmana. Što se tiče pregleda činjenica i dokumentacije o Hendersonu, njegovim orkestrima, članovima i sl., dovoljno je posegnuti za knjigom Waltera C. Allena *Hendersonia: The Music Of Fletcher Henderson & His Musicians*, bio-diskografijom monumentalnih proporcija.)

Suradnja Goodmana i Hendersona obojici je koristila; Hendersonu je omogućila da 1936. ponovno pokrene vlastiti orkestar koji je u svojim redovima imao izvanredne glazbenike kalibra Chu Berryja (→), Big Sid Catletta (→), Hiltona Jeffersona (→), Eddieja Barefielda i dva bivša člana, Bustera Baileyja i Johna Kirbyja (→). Pomlađeni orkestar odlično je započeo hit pločom **Christopher Columbus** — svojom prvom snimkom, ali nije bio u stanju da nastavi u istom stilu.

Sredinom 1939. Henderson je konačno ponovno posustao i opet se pridružio Goodmanu. Djelovalo je možda iznenađujuće što je Goodman postavio Hendersona i za klavirista orkestra, umjesto daleko superiornijeg Jessa Stacyja (→), te različitih malih grupa (umjesto Teddyja Wilsona (→) koji je bio otišao). Ta je situacija potrajala tek do ožujka 1940, kada je Hendersonovo mjesto zauzeo Johnny Guarnieri (→). (Mnogi su kritičari opanjkavali Hendersona zbog njegove klavirističke neprimjerenosti Goodmanu.) Kao aranžer i skladatelj zadržao se do slijedećeg siječnja kada je ponovno osnovao veliki orkestar.

Henderson je neizmjerno pomogao Goodmanu da postane »Kralj swinga« i da njegov orkestar stekne ogromnu popularnost, napisavši izvanredne aranžmane za skladbe **Remember, Three Little Words, When Buddha Smiles, Honeysuckle Rose (The Big Band Sound Of Benny Goodman), Down South Camp Meetin', Sugarfoot Stomp, Bugle Call Rag, Sometimes I'm Happy, Blue Skies, King Porter Stomp (The Complete Benny Goodman, Vols 1—3/Benny Goodman, Vol 5 1935—1938), Changes, Wrappin' It Up, Please Be Kind, Get Happy** i **I Can't Give You Anything But Love (The Complete Benny Goodman, Vols 1—3/Benny Goodman, Vol 6 (1935—1938): The Fletcher Henderson Arrangements)**. Riječ je o aranžmanima koji, napisani za Hendersonov sastav, autoru nikada nisu priskrbili titulu tipa »Kralj swinga«, ali koje je Goodmanov orkestar, da budemo korektni prema njemu, izvodio vještije i, ponekad, prilično uzbudljivo. (Zanimljivije pojedinosti i informacije o Goodman-Hendersonovoj suradnji mogu se pronaći u knjizi *The Kingdom of Swing* Bennyja Goodmana i Irvinga Kolodina.)

S Goodmanovim blagoslovom Henderson je 1941. ponovno pokušao voditi vlastiti orkestar. No, nikako da mu pođe za rukom. Iako su ta i slijedeće postave između 1941. i 1945 uključivale mnoge perspektivne instrumentaliste — među njima Arta Blakeyja (→), Dextera Gordona (→), Sahiba Shihaba, Vica Dickensona (→) i Emmetta Berryja (→) — Henderson nikada nije mogao oživjeti privlačnost prošlih dana.

Godine 1947. vratio se ulozi stalnog Goodmanovog aranžera. Između 1948. i 1949. ponovno se udružio s Ethel Waters, s kojom je nastupao na turnejama. Sa skladateljem i klaviristom J.C. Johnsonom napisao je reviju *Jazz Train*, okupivši poseban ansambl za izvedbu u njujorškom Bop Cityju. U klubu Cafe Society Downtown predvodio je sekstet u kojem su nastupali Lucky Thompson (→) i Jimmy Crawford (→); angažman je naglo prekinut u prosincu 1950. kada je Henderson doživio srčani udar. Priređena je posebna radio-emisija u kojoj je nastupio originalni Goodmanov trio s gostima poput Bucka Claytona (→), Johnnyja Smitha i Loua McGarityja. Snimka je objavljena na ploči **(Benny Goodman Trio For The Fletcher Henderson Fund)**, a prihod je otišao bolesnom glazbeniku.

Srčani udar, a zatim još jedan (1952), dotukli su Fletchera Hendersona koji je 1952. preminuo u Harlem Hospitalu. Ponovno okupljen ansambl Fletcher Henderson All Stars nastupio je na Great South Bay Jazz Festivalu, Long Island, New York, 1957, nakon čega su sudionici (a među njima i Hendersonovi suradnici poput Rexa Stewarta (→), Bennyja Mortona (→), J.C. Higginbothama (→), Bustera Baileyja, Dickyja Wellsa (→) i Colemana Hawkinsa) snimali za tvrtku Jazztone **(The Big Reunion)**, koristeći originalne aranžmane najpoznatijih skladbi. Za razliku od mnogih sličnih okupljanja, glazba ove sjajne postave rezultirala je izuzetnom kvalitetom. Da je tome mogao posvjedočiti za života, Fletcher Henderson nesumnjivo bi bio nevjerojatno zadovoljan.

U toku svoje karijere Henderson je pisao aranžmane i za orkestre Counta Basieja (→), Casa Loma Orchestra, Teddyja Hilla, Jacka Hyltona, Ishama Jonesa, za braću Dorsey i Willa Bradleyja.

Diskografija:
Ethel Waters, Oh Daddy! (Biograph/—)
Ethel Waters, Jazzin' Babies' Blues (Biograph/—)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)
Bessie Smith, The World's Greatest Blues Singer (Columbia/CBS)
Trixie Smith (Collector's Classics)
Ma Rainey, Ma Rainey (Milestone)
Fletcher Henderson, The Henderson Pathés — Fletcher Henderson & His Orchestra (1923–1925) (—/Fountain)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 1—4 (CBS)

Fletcher Henderson, First Impressions (1924–1931) (—/MCA — Njemačka)
Fletcher Henderson, Swing's The Thing (Decca/MCA — Njemačka)
Fletcher Henderson Orchestra 1923–1927 (Riverside)
The Complete Fletcher Henderson (RCA Victor)/
Fletcher Henderson, Vols 1—3 (RCA Victor — Francuska)
Fletcher Henderson & His Orchestra, Vols 1, 2 (Collector's Classics)
Various (Including Fletcher Henderson), The Big Bands (Prestige)/
Ridin'In Rhythm (World Records)
Benny Goodman, Vols 5, 6 (1935–1938): The Fletcher Henderson Arrangements (RCA Victor — Francuska)
The Big Band Sound Of Benny Goodman (—/Verve)
Various, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Benny Goodman Trio For The Fletcher Henderson Fund (Columbia/Fontana)
Fletcher Henderson All Stars, The Big Reunion (Jazztone/—)
Rex Stewart/Henderson All Stars, Henderson Homecoming (United Artists)

Horace Henderson

Horace Henderson (rođen 1904. u Cuthbertu, Georgia) prečesto je u toku svoje karijere bio zasjenjen starijim bratom Fletcherom Hendersonom, što se po mnogočemu pokazalo nesretnom okolnošću. Iako nikada među vodećim jazz-klaviristima, Horace Henderson bio je, primjerice, daleko bolji solist od Fletchera, a neki Horaceovi aranžmani na razini su aranžmana njegova brata, ponekad čak i bolji.

Nakon poduka iz klavira koje su započele u 14. godini i naobrazbe na Atlanta Universityju, Henderson je tri godine proveo na Wilberforce Collegeu, gdje je završio prvi stupanj. Tu je osnovao studentski orkestar koji je, nakon početnih nastupa u krugu sveučilišta, započeo sa stalnim klupskim nastupima i turnejama.

Pod nazivom Dixie Stompers, ansambl je bio aktivan od 1928. do 1929, s izuzetkom prekida, potkraj 1928, kada je lider na kratko nastupao s drugim sastavom. Godine 1929. ponovno je okupio grupu s kojom je slijedeće dvije godine nastupao u New Yorku. Kratka lista glazbenika koji su u tom razdoblju nastupali s Hendersonovim ansamblima uključuje Bennyja Cartera (→), Rexa Stewarta (→), Freddieja Jenkinsa, Billa Beasona, Tinyja Bradshawa (→), Sheltona Hemphilla, Roya Eldridgea (→) i Sandyja Williamsa. Grupe su se ponekad služile imenom Fletchera Hendersona (npr. Fletcher Henderson's Stompers).

Godine 1931. Horace Henderson prepustio je vodstvo Donu Redmanu, iako je s njim nastavio surađivati do 1933. Godinu i pol proveo je s orkestrom svoga brata (1933—1934), a zatim je pokrenuo još jedan orkestar. Godine 1936. vratio se Fletcheru. Slijedeće godine opet se pojavio s vlastitim ansamblom i to je stanje potrajalo do 1938. Godine 1939. uslijedila je još jedna avantura velikog orkestra Horacea Hendersona, ovaj put s postavom orkestra Nata Towlesa.

Nešto manje od dvanaest mjeseci proveo je u vojsci (1942—1943), zatim se vratio Fletcheru Hendersonu. Godine 1944. postao je pratitelj Lene Horne, a 1945. osnovao je još jedan veliki orkestar. Godine 1949. reducirao ga je na mali sastav. Pedesetih godina vodio je razne skupine.

Slijedećeg desetljeća Horace Henderson javljao se uglavnom iz Denvera. U toku svoje karijere napisao je gomilu aranžmana za druge vođe orkestra. Među aranžmanima za Fletchera Hendersona navodimo: **Hot & Anxious, Comin' & Goin' (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 3), Yeah Man!, Queer Notions, Christopher Columbus, Blue Lou, Chris & His Gang (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4).** Pisao je vrsne aranžmane i za Bennyja Goodmana, npr. **Japanese Sandman (Benny Goodman, Vol 4), Dear Old Southland, I've Found A New Baby, Walk, Jennie, Walk (Benny Goodman, Vol 7).** Izvanredna skladba Horacea Hendersona **Big John's Special (Benny Goodman, Vol 5)** bila je omiljena u Goodmanovom repertoaru, iako ju je za Goodmana aranžirao Fletcher Henderson. Za Charlieja Barneta (→) Henderson je aranžirao **Charleston Alley (Charlie Barnet, Vol 1)** i **Little John Ordinary.** Obogatio je repertoar orkestra Dona Redmana **(Don Redman)** prvoklasnim aranžmanom skladbe **Hot & Anxious.** S Redmanom je ostvario i jednu od svojih najboljih klavirističkih izvedbi u temi **Nagasaki.** Hendersonovo umijeće klavirista u okviru grupe često dolazi do izražaja u ansamblu Chocolate Dandies **(The Chocolate Dandies),** te u njegovim orkestrima **(Horace Henderson 1940** i **The Big Bands/Ridin' In Rhythm).** Henderson, koji je pratio i Billie Holiday (→), pisao je za orkestre Tommyja Dorseyja (→), Jimmieja Lunceforda (→), Earla Hinesa (→) i za Casa Loma Orchestra.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 3, 4 (CBS)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS — Francuska)
Various (Including Horace Henderson), The Big Bands (Prestige)/
Ridin' In Rhythm (World Records)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
Benny Goodman, Vols 4, 7 (RCA Victor — Francuska)
Don Redman (—/CBS — Realm)
Charlie Barnet, Vol 1 (RCA Victor/RCA Victor)
Horace Henderson 1940 (Tax — Švedska)

Joe Henderson, dinamičan tenor-saksofonist koji se nedavno probitačno skrasio u »lako slušljivoj« kategoriji.

Joe Henderson

Rođen 1937. u Ohiju, tenor-saksofonist Joe Henderson stekao je glazbenu naobrazbu u Detroitu. Na početku se inspirirao albumima trupe Jazz At The Philharmonic i rhythm-and-bluesom, no njegov pristup tenor-saksofonu razvio se pod utjecajem Coltranea i Rollinsa. Šezdesetih godina pojavljivao se kao suradnik na nizu snimanja za tvrtku Blue Note, uvijek pouzdan i odlučan. Poput mnogih profesionalaca svoga uzrasta i on je (u biti) boperski koncept obogatio novim pristupima — modusima, free-muziciranjem — pa se pokazao dovoljno fleksibilnim da odgovori velikim izazovima glazbe Andrewa Hilla u temi **Refuge (Point Of Departure)** ili jednostavnom blues-ugođaju Lee Morganove skladbe **Sidewinder (Sidewinder).** Hendersonova suradnja s trubačem Kennyjem Dorhamom, posebice na polju latinskih ritmova — **Blue Bossa, Recorda-Me (Page One), Trompeta Toccata, Mamacita (Trompeta Toccata)** — rezultirala je nizom stilski ujednačenih albuma **(In 'N' Out, Our Thing** i **Una Mas).**

Hendersonov ugovor s tvrtkom Milestone dao je također solidne rezultate. Kao uzbudljiv, mišićav glazbenik, on se služi bijesnim,

Joe Henderson In Japan (Milestone). Japanska ritam-sekcija stimulira Hendersona za najviše domašaje. Omotnica: Katsuji Abe.

kružnim pomacima koji mogu ostaviti dojam ponavljanja ili hipnotičnosti, zavisno o ukusu i kontekstu. Jedan od najuspjelijih primjera Hendersonova muziciranja na planu artikuliranog free-pristupa nalazimo u temi **The Bead Game (Tetragon)**, u kojoj već i sama motiviranost kao da nadahnjuje izvedbu. Koncertni nastupi obično inspiriraju Joea Hendersona, pa se oba albuma, snimljena 1970. u Lighthouse Cafeu, mogu smatrati odličnima **(If You're Not Part Of The Solution, You're Part Of The Problem** i **In Pursuit Of Blackness).** Koristeći uobičajenu grupu on izvodi nove verzije provjerenih skladbi poput **A Shade Of Jade, Dorham's Blue Bossa,** jazz-klasika poput Monkove teme **Round Midnight** i skladbi free-ugođaja poput **Mind Over Matter.** Album snimljen slijedeće godine u Tokiju s japanskom ritam-sekcijom **(Joe Henderson In Japan)** predstavlja ga u vrhunskom izdanju. Neka njegova novija ostvarenja zadiru u kategoriju »lakoslušljivog« funkyja **(Canyon Lady),** no ako je suditi po najnovijoj Hendersonovoj ploči **(Black Narcissus),** on još predano svira.

Diskografija:
Page One (Blue Note/Blue Note)
In 'N' Out (Blue Note/Blue Note)
Our Thing (Blue Note/Blue Note)
Mode For Joe (Blue Note/Blue Note)
Inner Urge (Blue Note/Blue Note)
Tetragon (Milestone/Milestone)
If You're Not Part Of The Solution (Milestone/Milestone)
In Pursuit Of Blackness (Milestone/Milestone)
Joe Henderson In Japan (Milestone/Milestone)
Power To The People (Milestone/Milestone)
Black Narcissus (Milestone/Milestone)

Ernie Henry

Rođen 1926, a preminuo 1958, alt-saksofonist Ernie Henry svirao je s eminentnim glazbenicima. Kao član septeta Tadda Damerona dao je odlična sola u temama **The Squirrel** i **Dameronia,** a snimao je i s Boptetom Howarda McGheeja i Fatsa Navarra — **Double Talk, Boperation, The Skunk (Prime Source).** Godine 1956. Henry se našao u kvartetu Theloniousa Monka i odsvirao je jedan od svojih najboljih sola u dinamičnoj izvedbi **Ba-Lue Bolivar Ba-Lues-Are (Brilliance),** u društvu Sonnyja Rollinsa. Nakon nekoliko godina potucanja po rhythm-and-blues sastavima. Henry je snimio niz albuma za tvrtku Riverside kojih više nema na tržištu, a njegova suradnja s Kennyjem Dorhamom, 1957 — ujedno Henryjeva posljednja snimka — sadrži snažan emocionalni naboj **(But Beautiful).** Možda je Eric Dolphy bio pod utjecajem Henryjeva ekspresivnog i vrlo raspoznatljivog zvuka.

Diskografija:
Fats Navarro, Prime Source (Blue Note/Blue Note)
Thelonious Monk, Brilliance (Milestone/Milestone)
Kenny Dorham, But Beautiful (Milestone/Milestone)

Woody Herman

Vođa orkestra Woody Herman rođen je 1913. pravim imenom Woodrow Wilson Herman; započeo je u varijeteu sa svojim roditeljima u devetoj godini, kada je bio reklamiran kao »čudo od djeteta na klarinetu«.

Live At Basin Street West (Philips): jedna od bivših verzija »stada« u punom sjaju.

Godine 1936. preuzeo je orkestar Ishama Jonesa, **The Band That Plays The Blues (The Best Of Woody Herman)** u kojemu je često svirao klarinet i alt-saksofon, s aranžmanima na razmeđi dixielanda i swinga. Godine 1939. orkestar je snimio milijunski hit **Woodchopper's Ball** i njegova je popularnost bila osigurana. »Prvo stado« (First Herd) okupljeno je 1944. kao sjajni niz izuzetnih ličnosti poput trombonista Billa Harrisa, tenor-saksofonista Flipa Phillipsa, bubnjara Davea Tougha, talentiranog trubača Sonnyja Bermana i aranžera-klavirista Ralpha Burnsa. Bio je to orkestar entuzijasta i na pločama još uvijek tako zvuči. Razdragan vokal u skladbi **Caledonia,** obogaćen uzbudljivim unisono-muziciranjem trubača, žestok Phillipsov solo u temi **The Good Earth,** Harrisov sjaj u **Bijou** — sve su to klasične izvedbe iz toga razdoblja **(The Best Of Woody Herman, CBS),** dok je eksplozivnost orkestra u **Apple Honey, Wild Root** i **Your Father's Mustache** rijetko nadmašena. S aranžmanima Neala Heftija, Burnsa i Shortyja Rogersa, »prvo stado« nastupalo je u radio-emisiji pod patronatom tvrtke Wildroot Cream Oil, koja je njegov zvuk unijela u milijune domova. Radio-snimke mnogo bolje predstavljaju spontanost orkestra nego studijske ploče; stoga se isplati potražiti tri albuma koji su nedavno objavljeni **(The Great Herd 1946** i **Woody Herman — His Orchestra & The Woodchoppers, Vols 1 & 2).**

Godine 1946, prije negoli se orkestar rasformirao, uslijedile su personalne promjene: Don Lamond zamijenio je Tougha na bubnjevima, Shorty Rogers zamijenio je Heftija, a Marjorie Hyams zamijenio je vibrafonist Red Norvo. Usprkos pesimističkim prognozama »Drugo stado« (Second Herd) pokazalo se jednako kvalitetnim. Sekcija saksofona uključivala je Stana Getza, Zoota Simsa, Herbieja Stewarda i Sergea Chaloffa, tri tenora i bariton-saksofon, a da bi ih, istakao klarinetist Jimmy Giuffre napisao im je skladbu **Four Brothers;** uglađena, poluglasna, kompaktna sekcija postala je zaštitnim znakom orkestra: be-bop ispod šešira Lestera Younga **(The Best Of Woody Herman, CBS).** Burnsova solistička točka za Stana Getza, **Early Autumn,** gotovo je preko noći proslavila hladno-lirski saksofonistov pristup. Dolaskom Reda Rodneyja utjecaj be-bop počeo se osjećati i u trubačkoj sekciji, pa je Shorty Rogers napisao be-bop skladbe poput **Keeper Of The Flame** i **Lollypop,** ovu drugu kao nastavak poznate teme Georgea Wallingtona, **Lemon Drop (Early Autumn).** I u slučaju »Drugog stada« vrijedi poslušati radio-snimke **(Boiled In Earl),** naročito zbog toga što je ta postava uslijed zabrane snimanja godinu dana morala izbivati iz studija diskografske tvrtke.

Potkraj 1949. Herman je raspustio tu formaciju, osnovao je drugu, ali ga je pad popularnosti velikih orkestara prisilio da krene konvencionalnijim putem. »Treće stado« (Third Herd) konfuzno je izdanje, s mnoštvom personalnih izmjena, iako su aranžmani i dalje ostali u

The Best Of Woody Herman (CBS): prvo i drugo »stado«. U tri desetljeća Herman je angažirao vodeće velikane jazza.

Woody Herman, u više od 30 godina vođa mnogih »stada«. S Woodyjem je svirao gotovo svaki istaknutiji glazbenik.

rukama Burnsa i Giuffreja. Godine 1959. na Monterey Jazz Festivalu okupili su se mnogi Hermanovi suradnici, Zoot Sims, Conte Candoli, Bill Perkins, Urbie Green. S Melom Lewisom na bubnjevima, orkestar »praši« **Four Brothers (Live At Monterey)**, a **Monterey Apple Tree** u stvari je klasična tema **Apple Honey.** Album iz 1963. **(Live At Basin Street West)**, predstavlja vitalan, uzbudljiv orkestar, sastavljen od mladih talenata: trubač Bili Chase, specijalist za visoke note, stimulira trubačku sekciju u uzbudljivoj izvedbi **Caledonia**, tu je brz, poletan tenor-saksofonist Sal Nistico u **El Toro Grande** i trombonist Phil Wilson u **Body & Soul.** Uz pomoć aranžera Nata Piercea, ta se verzija »stada« doima kao odlična mješavina tradicionalnog i novog. Na albumu **Jazz Hoot** s kraja šezdesetih godina ističe se eksplozivna trubačka sekcija u kojoj su nastupali Bill Chase, Duško Gojković, Don Rader, Bob Shew i Gerald Lamy, a tu su i zaokružena sola Sala Nistica.

Muziciranje Woodyja Hermana zadržalo je u toku desetljeća postojano visoku kvalitetu, još uvijek pod utjecajem Franka Trumbauera, »Glissando-momka«. Sekcija saksofona Hermanova orkestra trenutno je »u dosluhu« s Coltraneom, pojavio se i električni klavir, ali identitet te formacije kao da je neuništiv.

Diskografija:
The Best Of Woody Herman (MCA/MCA)
The Best Of Woody Herman (Columbia/CBS Realm)
Early Autumn (Capitol)
The Great Herd, 1946 (Swing Treasury/Swing Treasury)
Woody Herman — His Orchestra & The Woodchoppers, Vols 1 & 2 (First Heard/First Heard)
Boiled In Earl (Swing Treasury/Swing Treasury)
Live At Monterey (Atlantic/Atlantic)
Live At Basin Street West (Phillips/Phillips)
Jazz Hoot (Columbia/CBS)
The Kings Od Swing, Vol 2 (Verve/Verve)

Eddie Heywood

Edward »Eddie« Heywood (rođen 1915. u Atlanti, Georgia) dobio je osnovne poduke iz klavira od svoga oca, Eddieja Heywooda seniora (poznatog vođe orkestra i klavirista iz dvadesetih i tridesetih godina). Čist, ekonomičan jazz-glazbenik, bez pretenzija na virtuoznost ili značaj inovatora, Heywood je možda bio vještiji pratitelj nego solist.

Godine 1929. svirao je u lokalnom kazališnom orkestru. Početkom tridesetih godina pridružio se Waymanu Carveru (→), a zatim Clarenceu Loveu (1934). Godine 1937. došao je s Loveom u New York. Kao slobodni glazbenik djelovao je mahom u Harlemu i pridružio se orkestru Bennyja Cartera (→) (1939—1940). Kratko je svirao s Donom Redmanom (→). Godine 1941. s vlastitim je ansamblom nastupao u klubu Village Vanguard. Sekstet Eddieja Heywooda nastupao je i na dugim, popularnim angažmanima u klubovima Cafe Society i Three Deuces (1943—1944).

U tom je razdoblju s Edmondom Hallom (→) kao liderom snimao za tvrtku Commodore **(Eddie Heywood)**, uz fino muziciranje svih članova, naročito u skladbi **Downtown Cafe Boogie** (u postavi su nastupali Emmett Berry (→), Vic Dickenson (→), Big Sid Catlett (→). Vrhunsko muziciranje Colemana Hawkinsa (→) inspiriralo je Heywooda na njegova možda najbolja sola prilikom snimanja koje se, poput onoga s Hallom, održalo 1943 **(Shelly Manne & Co** i **Classic Tenors).** U tim sjajnim solima osjeća se jasan utjecaj Teddyja Wilsona (→), naročito u skladbi **Crazy Rhythm** i u najboljoj izvedbi, **Man I Love.** Početkom 1944. snimio je s vlastitim sekstetom **(Eddie Heywood)** u kojemu su svirali Adolphus »Doc« Cheatham (→), Vic Dickenson, Lem Davis, osebujnu izvedbu teme **Begin The Beguine** (s repetitivnom figurom lijeve ruke). Heywoodova interpretacija skladbe **Begin The Beguine** izazvala je snažnu reakciju publike i postala milijunskim pop-hitom.

Na tri snimanja u ožujku i travnju 1944. Heywoodov je ansambl primjereno pratio pjevačicu Billie Holiday (→) **(Strange Fruit/The »Commodore« Days)**, a na svim snimkama, uključujući tri verzije skladbe **On The Sunny Side Of The Street** dolazi do izražaja Heywoodov klavir (Heywood je pratio Holidayevu na njenom drugom legendarnom nastupu u njujorškom klubu Cafe Society, početkom četrdesetih godina.)

Sredinom četrdesetih godina nastupao je pred entuzijastičkom publikom Zapadne obale (sa svojim sekstetom pojavio se u dva filma). Godine 1947, nakon daljnjih uspješnih nastupa u Kaliforniji, obje su mu ruke djelomično paralizirane, pa se 1950—1951. morao povući. Vratio se s triom, u postavi koju je zadržao i slijedećih godina. Godine 1956. Eddie Heywood ponovno je izbio visoko na ljestvice popularnosti stiliziranom verzijom skladbe **Canadian Sunset** (uz pratnju orkestra Huga Winterhaltera), u stilu **Begin The Beguine.** Većina Heywoodovih snimki od pedesetih godina naovamo minimalno je obilježena jazzom (stoga i nezanimljiva poklonicima jazza).

Diskografija:
Eddie Heywood, Begin The Beguine (Mainstream/Fontana)
Shelly Manne & Co (Flying Dutchman/—)
Various (Including Coleman Hawkins), Classic Tenors (Contact/Phillips International)
Billie Holiday, Strange Fruit (Atlantic)/
The »Commodore« Days (Ace of Hearts)

J. C. Higginbotham

Živopisna karijera J.C. Higginbothama (rođenog 1906. u Social Circleu u okolici Atlante, Georgia) trajala je od 1920. do Newport Jazz Festivala 1972 — njegovog posljednjeg značajnijeg nastupa. Riječ je o karijeri u kojoj je Higginbotham odlučno i žestoko svirao trombon u svim mogućim jazz-postavama, velikim i malim, s priznatim velikanima jazza poput Louisa Armstronga (→), Luisa Russella (→), Fletchera Hendersona (→), Bennyja Cartera (→), Colemana Hawkinsa (→), Reda Allena (→) i Sidneyja Becheta (→).

Započeo je na vojničkoj trubi, ali kada mu je sestra kupila trombon, nikada više nije koristio taj instrument. Nakon suradnje s lokalnim ansamblima preselio je u Cincinnati, Ohio, gdje je završio krojački zanat, a zatim se zaposlio kao mehaničar. Glazbi se vratio 1924, suradnjom s Wesom Helveyjem. Od 1924. do 1928. vodio je vlastite ansamble i nastupao s tuđima, a zatim je svirao u orkestrima Chicka Webba (→) i Willieja Lyncha. Godine 1928. pridružio se orkestru Luisa Russella u kojemu se zadržao četiri godine.

Zahvaljujući snažnom zvuku i raspojasanom stilu upravo je u Russellovom orkestru postao jedan od vodećih jazz-trombonista. U toj je skupini »prašio« sola u skladbama poput **Jersey Lightning** i **Doctor Blues** (sve na **Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra/The Luis Russell Story).** Kada je Louis Armstrong angažirao Russellov orkestar za prateći ansambl, njime inspiriran Higginbotham dobio je priliku za (odlična) sola u skladbama **Bessie Couldn't Help It, Mahogany Hall Stomp** i **St Louis Blues** (sve na **V.S.O.P., Very Special Old Phonography, 1928—1930, Vols 5 & 6).**

Higginbotham je dugo i uspješno surađivao s još jednim istaknutim trubačem, Redom Allenom. Obojica su nastupali kao solisti u istim

The Chocolate Dandies 1928–33 (EMI). Nastupa i J. C.

postavama Russellovih orkestara, a Higginbotham se na pločama pojavljivao u raznim Allenovim sastavima: primjerice 1929—1930 **(Henry »Red« Alien, Vols 1—3)**, 1935 **(Henry Allen & His Orchestra 1934—1935)**, 1946 **(Henry »Red« Allen, Vol 4)** i 1957 **(The Very Great Henry Red Allen, Vol 2).**

Nakon kratke suradnje s Chickom Webbom (→), (u dva navrata) 1932. pridružio se Fletcheru Hendersonu s kojim je ostao dvije i pol godine i solirao u skladbama **Underneath The Harlem Moon, Honeysuckle Rose, King Porter Stomp (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4).** Zatim je svirao s Bennyjem Carterom, a istodobno snimao s Colemanom Hawkinsom (→) **(Jazz Pioneers, 1933—1936/Ridin' In Rhythm).** Godine 1934—1936. nastupao je s Mills Blue Rhythm Bandom, a nakon ponovne kratke suradnje s Hendersonom postao je članom big banda Louisa Armstronga (1937—1940).

S obzirom da je Armstrong volio njegovo muziciranje, ustupao mu je prostor za sola **On The Sunny Side Of The Street, I Double Dare You, Let That Be A Lesson To You (Complete Recorded Works 1935—1945).** Za suradnje s Armstrongom snimao je s Lil Armstrong **(Harlem On Saturday Night)** i Jamesom P. Johnsonom (→) **(Swing Combos 1935—1941).** Od prosinca 1940. vo-

dio je sekstet s Redom Allenom; bio je to početak suradnje koja se četrdesetih godina nije prekidala.
Potkraj četrdesetih i u toku pedesetih godina radio je uglavnom u Bostonu; duže razdoblje proveo je i u New Yorku. Nastupio je u Reunion Bandu Fletchera Hendersona (1957 — **The Big Reunion**), a 1958. gostovao je u Evropi. Šezdesetih godina njegove su se aktivnosti smanjile, iako je 1961. zadivljujuće zazvučao u društvu Hawkinsa, Hiltona Jeffersona (→), Joe Newmana i drugih (**Jam Session At Swingville**). U tom razdoblju često je surađivao s trubačem Joeom Thomasom. U dva navrata — 1962. i 1965 — svirao je i snimao u Danskoj. Godine 1971. sedam mjeseci proveo je u bolnici. Slijedeće godine održao je posljednji značajan nastup na Newport Jazz Festivalu.
Za dugogodišnjeg bavljenja jazzom ovaj je uzbudljiv trombonist snimao s Kingom Oliverom (→) (**King Oliver's Dixie Syncopators 1926—1928**), grupom Chocolate Dandies (**The Chocolate Dandies**), trubačem Jackom Purvisom (**Recordings Made Between 1930 & 1941**) i, potkraj pedesetih godina, s *all stars* grupom koju su formalno vodili Cootie Williams (→) i Rex Stewart (→) (**The Big Challenge**). Zbog Higginbothamovih svestranih sposobnosti u organiziranim ili improviziranim jam sessionima, nije čudo što ga je 1939. i Lionel Hampton (→) pozvao na suradnju (**The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 2**).

Diskografija:
King Oliver's Dixie Syncopators (MCA Coral — Njemačka)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/—)
The Luis Russell Story (—/Parlophone)
The Chocolate Dandies (Parlophone)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6 (CBS — Francuska)
Henry »Red« Allen, Vols 1—4 (RCA Victor — Francuska)
Various (Including Jack Purvis), Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS — Francuska)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/ **The Fletcher Henderson Story, Vol 4** (CBS)
Various (Including Coleman Hawkins), Jazz Pioneers, 1933–1936 (Prestige)/ **Ridin' In Rhythm** (World Records)
Louis Armstrong, Complete Recorded Works 1935–1945 (MCA — Francuska)
Henry Allen & His Orchestra 1934–1935 (Collector's Classics — Danska)
Various (Including Lil Armstrong), Harlem On Saturday Night (Ace of Hearts)
Various (Including James P. Johnson), Swing Combos 1935–1941 (Swingfan — Njemačka)
The Very Great Henry »Red« Allen, Vol 2 (Rarities — Danska)
Fletcher Henderson Reunion Band, The Big Reunion (Jazztone/—)
Cootie Williams/Red Stewart, The Big Challenge (Jazztone/Concert Hall)
Various, Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)

Andrew Hill

Klavirist Andrew Hill rođen je 1936. na Haitiju, ali je odrastao u Chicagu. Prvi uzori bili su mu Tatum, Monk i Powell, a njegovi afiniteti ostaju u okviru harmonije, usprkos etiketi avangarde. Suradnja na albumu **Our Thing** Joea Hendersona rezultirala je Hillovim ugovorom s tvrtkom Blue Note u razdoblju u kojemu se ona najviše brinula o eksperimentalnom muziciranju. Skladateljski i

Judgment (Blue Note). Fotografiju izradio Francis Wolff.

Klavirist-skladatelj Andrew Hill koji se, zahvaljujući vrlo originalnim albumima za Blue Note, svrstava u sam vrh.

klaviristički rad Andrewa Hilla doimao se najprirodnijim u ponekad samodopadnoj »Blue Note školi« kojoj su pripadali Herbie Hancock, Anthony Williams i Bobby Hutcherson; Hill je jedini koji se u njoj održao.
Hillov prvi album, **Black Fire**, predstavio je mobilan koncept trija s Royem Haynesom i basistom Richardom Davisom — stalnim suradnikom — koji su »vukli« ritmove u raznim pravcima. Riječ je o intenzivnoj glazbi u kojoj liderov klavir karakteriziraju neobični intervali i perkusivni *drive*, tako da se lirski ugođaj teme **Subterfuge** obogaćuje snagom. S dodatkom vibrafonista Bobbyja Hutchersona, Hillov je slijedeći album (**Judgment**) ponovno postao očitim primjerom kombiniranja slobode i discipline. Međuigra oko osnovne repetitivne figure u temi **Siete Ocho**, fascinantna je, a užurban, ali snažan klavir u skladbi **Yokada Yokada** daje ideju o Hillovoj originalnosti. Izvrsnim albumom **Point Of Departure** objavio je ulazak u prve redove, a talent trubača Kennyja Dorhama, multiinstrumentalista Erica Dolphyja i tenor-saksofonista Joea Hendersona iskoristio je na način majstora boje i teksture. Skladbe, ponovno Hillovi originali, razvijaju se oko središta tonaliteta, i kao da su napisane upravo po mjeri tih suradnika. Koristeći proširenu ritam-sekciju — bubnjeve, afričke bubnjeve i konge – Hill je snimio djelo iz četiri stavka **Compulsion** kako bi opisao »postojanost crnačke tradicije«. Od samog uvoda mračnih, mlatarajućih bubnjeva, upada duhača, tutnjajućeg, perkusivnog klavira i basa — snaga Hillove koncepcije doima se sveprisutnom. Odluka tvrtke Blue Note da prekine suradnju s Andrewom Hillom čini se tragičnom u svjetlu postojanosti njegova opusa (**Andrew!** i **One For One**). Nakon trogodišnjeg prekida diskografske karijere ponovno se pojavio s triom na etiketi Steeplechase (**Invitation**), a snimio je i album kvinteta, kvarteta i dueta s Lee Konitzom (**Spiral**) koji je pokazao da je Hill zadržao svoj sjaj.

Diskografija:
Black Fire (Blue Note/Blue Note)
Judgment (Blue Note/Blue Note)
Point Of Departure (Blue Note/Blue Note)
Compulsion (Blue Note/Blue Note)
Andrew! (Blue Note/Blue Note)
One For One (Blue Note/Blue Note)
Invitation (Steeplechase/Steeplechase)
Spiral (Freedom/Freedom)

Earl Hines

Iako je postotak prijevremene smrtnosti među jazz-glazbenicima neuobičajeno visok, ima nekih koji kao da su pronašli eliksir života i ne uvijek lako objašnjiv izvor neuništivosti. Pojedinci kao Earl Kenneth »Fatha« Hines (rođen 1905. u Duquesneu, okrug Pittsburgh, Pennsylvania), ne samo da su fizički neuništivi, već i njihove glazbene sposobnosti ostaju potpuno netaknute i nesmanjene prolaskom godina. A kada je riječ o izuzetnom talentu poput Hinesova, moramo zahvaliti svakoj dugovječnosti.
Više od 50 godina Hines je nezaobilazna ličnost među jazz-klaviristima: moda i novi stilovi dolaze i odlaze, ali Hines i nadalje ostvaruje tehnički začuđujuće izvedbe velikog ritmičkog, harmonijskog i improvizacijskog bogatstva kojima se, čak i danas, malo tko uspijeva približiti. Jednostavno nije točno da svaki jazz-glazbenik postaje tim bolji što godine više odmiču, naročito nakon šezdesete, ali Hines i nadalje dokazuje čak i najvećim nevjernicima da je njegovo muziciranje danas na razini bilo kojeg razdoblja njegove duge karijere, ponekad nesumnjivo i bolje nego ranijih godina. U sedamdesetim godinama života Hines je okretan i tehnički blistav kao i 99% ostalih živućih klavirista, koji su većinom vjerojatno upola mlađi; njegova je ritmička snaga nenadmašna.
Earl Hines potiče iz glazbene porodice: otac je svirao kornet u limenoj glazbi, sestra je tridesetih godina vodila orkestar i svirala klavir. Započeo je na kornetu ali je ubrzo prešao na klavir, učeći i vježbajući od svoje devete godine. Diplomirao je glazbu na Schenley High School.

Profesionalno je debitirao s pjevačicom Loisom B. Deppe. Nakon prvog vlastitog sastava svirao je s Carrollom Dickersonom, Erskineom Tateom i drugima. Godine 1927. nastupao je kao član grupe Louisa Armstronga (→) u čikaškom Sunset Cafeu; iste godine, Armstrong, Hines i Zutty Singleton (→) vodili su u Chicagu vlastiti klub, ali ta pustolovina nije dugo potrajala. Potkraj 1927. udružio se s Jimmiejem Nooneom (→), a njihov peteročlani i šesteročlani sastav (bez trube) izvodio je najbolji kombo-jazz koji se mogao čuti u Chicagu (točnije u klubu Apex). Naslovi poput **Apex Blues, Sweet Lorraine, I Know That You Know** i **My Monday Date** (jedna od najpoznatijih Hinesovih skladbi) nastali su za angažmana u Apex Clubu **(Jimmie Noone & Earl Hines At The Apex Club, Vol 1: 1928).** U to doba postalo je jasno i glazbenicima i poklonicima, da Earl Hines unapređuje sviranje jazz-klavira, obogaćujući dodatnim dimenzijama čak i pionirske doprinose velikana poput Fatsa Wallera (→), Willieja »The Lion« Smitha (→) i Jamesa P. Johnsona (→).

Hinesov tzv. »trubački stil« razvio se iz dubokog poštovanja prema instrumentalističkom geniju Louisa Armstronga. U svome muziciranju Hines je uspio rekreirati čak i bit Armstrongova vibrata. Način na koji je desnom rukom svirao u oktavama i stvarao *tremolo*-efekte, oslobađanje lijeve ruke od manje-više obvezatnog sviranja u akordima i neprestanog izvođenja bas-figura Waller-Smith-Johnsonove škole, zapanjujuća eksplozivnost desne ruke — sve su te osobine učinile Hinesa najistaknutijim tehničarem jazza i najvažnijim klavirističkim inovatorom dvadesetih godina. Njegov »trubački stil« najbolje je predstavljen u prvom duetu s Louisom Armstrongom. Kada je 1929. godine prvi put objavljena snimka **Weather Bird (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927—1928) Vols 3 & 4),** unaprijedila je stvaralački proces jazza za, otprilike, jedno desetljeće.

Prva Hinesova snimljena sola **(Earl »Fatha« Hines)** potvrdila su njegov status vodećeg virtuoza jazz-klavira. Njegovo muziciranje na snimkama **Caution Blues, My Monday Date** i na primjereno naslovljenoj **Fifty-Seven Varieties** (»57 varijacija«) pokazuje koncepciju o kojoj su ostali jazz-klaviristi toga desetljeća samo sanjali, a svaki solo sadrži bezbroj ideja koje danas zvuče jednako svježe kao i kada su prvi put snimljene.

U toku slijedećeg desetljeća Hines i njegov ansambl nastupili su na toliko angažmana u klubu Grand Terrace (kojega je suvlasnik navodno bio Al Capone) da su postali poznati pod imenom Grand Terrace Band. Njihove snimke iz tridesetih godina, osim što i nadalje eksponiraju sjaj liderova muziciranja, primjer su dosljednosti — kako u solima, tako i u kolektivnom muziciranju. Osim Hinesa za sola su se brinuli provjereni glazbenici poput klarinetista Omera Simeona (→) i Darnella Howarda (→), trombonista Trummyja Younga, Johna Ewinga, Eda Burkea, trubača Waltera Fullera, Edwarda Simsa, Georgea Dixona i saksofonista Jimmyja Mundyja, Budda Johnsona (obojica odlični skladatelji i aranžeri) i Roberta Crowdera. (Klarinetisti su svirali i druge instrumente — Howard violinu i saksofon, Simeon alt-saksofon.)

Ritam je uvijek bio jaka strana različitih Grand Terrace ansambala, ali nikada dinamičniji nego kada je bubnjar Alvin Burroughs prešao iz orkestra Horacea Hendersona. Iako je početkom 1940. Hines privremeno raspustio orkestar, potkraj te godine ponovno ga je pokrenuo.

Orkestar što ga je Hines vodio 1942—1943. od povijesnog je značaja — iako nikada nije snimao zbog zabrane udruženja muzičara. U različitim trenucima u tom su orkestru nastupali Charlie Parker (→) (na tenor, ne alt-saksofonu), Jerry Valentine, aranžer i trombonist, trubači Freddie Webster, Shorts McConnell i Bennie Harris, trombonist Bennie Green, te pjevači Sarah Vaughan (→) i Billy Eckstine; svi su uskoro postali važnim eksponentima be-bop revolucije. Samo je mali dio Hinesove veze s bopom i nekima od njegovih protagonista dokumentiran na gramofonskim pločama: dvije extended-play ploče **(Earl Hines Orchestra (1)** i **Earl Hines Orchestra (2))** nedovoljni su primjeri. Na njima Green još svira trombon, a tenorist Wardell Gray može se čuti u nekoliko prvoklasnih sola.

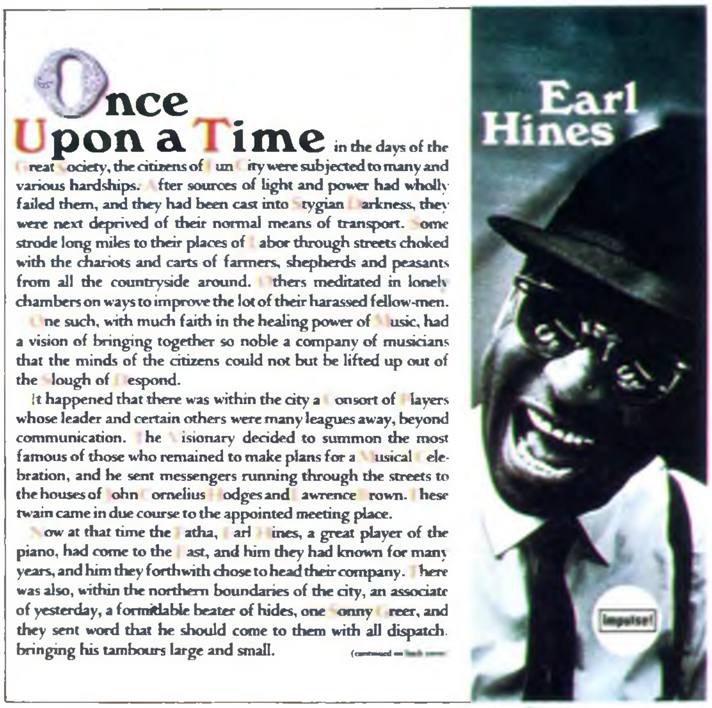
Godine 1947. Hines je napokon rasformirao orkestar i ponovno postao vlasnikom jednog čikaškog kluba. No, početkom slijedeće godine ponovno je bio na turnejama (i u tonskim studijima), ovaj put kao član All Starsa Louisa Armstronga **(Louis Armstrong, Vols 2, 3** i **Satchmo At Symphony Hall, Vols 1, 2)** s kojim je ostao do 1951. kada je osnovao vlastiti sekstet.

Potkraj 1955. započeo je dugotrajan angažman Hinesova kvarteta u Hangover Clubu, San Francisco. Godine 1957. došao je u Evropu kao član grupe Jack Teagarden-Earl Hines All Stars; no, treba napomenuti da je Hinesovo muziciranje, iz nekog neobjašnjivog razloga, u toku pedesetih godina izašlo iz mode, te je potpuno neopravdano bio zapostavljen.

Početkom šezdesetih godina situacija se drastično izmijenila. Naglo, iz sve snage, vratio se na scenu. Nastupao je na posebnim koncertima, uz oduševljeni aplauz kritičara i publike. Koliko je njegov snimljeni opus iz ranijih godina bio skroman, toliko su se sada novi diskografski projekti počeli nizati velikom brzinom. Što je posebno zanimljivo, kvalitet izvedbi na tim novim snimkama neusporedivo je bolji nego na snimkama pedesetih godina. Možda najvažniji razlog te superiornosti valja potražiti u činjenici da je Hines često snimao kao solist. Poput svog nekada najvećeg rivala i prijatelja Arta Tatuma (→), Hines se nesumnjivo predstavlja u najboljem izdanju kada svira sam. Vjerojatno prvi od tih izuzetnih albuma pojavio se 1964. za tvrtku Contact **(Earl Hines At Home)** — začuđujuća Hinesova tehnika na razini je njegovih mlađih dana. Daljnji, također sjajni solo-albumi: **Hines '65, Tea For Two, Earl Hines At Home, Hines Does Hoagy, Dinah, Tour De Force** i **Earl Hines Plays Duke Ellington.** Svaki album sadrži znatnu količinu ubitačnog muziciranja na klaviru.

Do koje je mjere Hines i dan-danas strahovit koncertni izvođač može se prosuditi po klavirističkoj pirotehnici što ju je prikazao na solističkom nastupu u programu jazz-festivala u Montreuxu, 1974 **(West Side Stroy),** a najsjajnije u žestokoj izvedbi **Why Do I Love You?** Ako treba izvršiti ikakvu usporedbu, nove Hinesove verzije omiljenih tema poput **Down Among The Sheltering Palms, Love Me Tonight** i **Deep Forest** (njegova »himna« iz razdoblja Grand Terracea) **(Quintessential Continued),** snimljene početkom sedamdesetih godina, kao da zasjenjuju čak i klasične originalne verzije **(Earl »Fatha« Hines).**

Zaboravimo li zamoran štos da *tremolo* desne ruke na koncertnoj izvedbi održava četiri-pet minuta, kao u skladbi **Don't Get Around Much Anymore (West Side Story),** Fatha Hines najistaknutiji je živući jazz-klavirist i, sve u svemu, možda najveći klavirist u čitavoj povijesti jazza.

Once Upot A Time (Impulse). Neusporedivi Earl Hines izvrsno svira s Hodgesom, Pee Wee Russellom, Gonsalvesom i drugima.

Diskografija:

Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1926—1927), Vols 1 & 2 (CBS — Francuska)

Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927—1928), Vols 3 & 4 (CBS — Francuska)

Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928—1930), Vols 5 & 6 (CBS — Francuska)

Earl »Fatha« Hines – prvi istaknuti virtuoz klavira, nakon pola stoljeća još uvijek divota jazza.

Louis Armstrong/Earl Hines, Armstrong & Hines
(Smithsonian Collection/—)
Jimmie Noone & Earl Hines At The Apex Club, Vol 1 (1928)
(MCA — Njemačka)
Earl »Fatha« Hines (Columbia/Philips)
The Young Earl Hines (RCA Victor — Francuska)
The Indispensable Earl Hines, Vols 1—3
(RCA Victor — Francuska)
Hines Rhythm (Epic/—)
South Side Swing (Decca)/**Swinging In Chicago** (Coral)
Earl Hines, Fire Works (RCA Victor — Francuska)
Earl Hines, RCA Masters (RCA Victor — Francuska)
Earl Hines Orchestra (1) (Vogue) (EP)
Earl Hines Orchestra (2) (Vogue) (EP)
Louis Armstrong, Vols 2, 3 (RCA Victor — Francuska)
Louis Armstrong, Satchmo At Symphony Hall
(Decca/Coral)
The Father Jumps: Earl Hines & His Orchestra Featuring Billy Eckstine (1940—1942) (Bandstand)
Earl Hines, Fatha Blows Best (Decca/—)
Earl Hines/Johnny Hodges, Stride Right (Verve/Verve)
Earl Hines/Jimmy Rushing
(Master Jazz Recordings/World Record Club)
Earl Hines, Spontaneous Explorations (Contact/Stateside)
Earl Hines, Once Upon A Time (Impulse/Impulse)
Earl Hines, A Monday Date: 1928 (Milestone)
Earl Hines, Quintessential Recording Sessions
(Chiaroscuro/—)
Earl Hines, Quintessential Continued (Chiaroscuro/—)
Earl Hines, Hines '65
(Master Jazz Recordings/World Record Club)
Earl Hines At Home (Delmark)
Earl Hines, Hines Does Hoagy (Audiophile/—)
Earl Hines, Tea For Two (Black Lion/Black Lion)
Earl Hines Plays Duke Ellington
(Jazz Master Recordings/Parlophone)
Earl Hines, West Side Story (Black Lion/Black Lion)
Earl Hines, Dinah (RCA Victor — Francuska)
Earl Hines Plays George Gershwin (Festival — Francuska)
Earl Hines/Maxine Sullivan, Live At The Overseas Press Club
(Chiaroscuro/—)
Earl Hines, My Tribute To Louis (Audiophile/—)
The Incomparable Earl Hines (Fantasy/—)
Earl Hines/Budd Johnson, The Dirty Old Men
(Black & White — Francuska)

West Side Story (Black Lion).

Milt Hinton
→ Cab Calloway

Milt Hinton, vrlo cijenjeni kontrabasist.

Art Hodes

Čikaški klavirist Art Hodes (rođen 1904. u Nikolievu, Rusija) pripadao je »bijeloj školi« koja je ostala vjerna New Orleansu, izvodeći sve do četrdesetih godina uzbudljiv dixieland. Inspiriran Jelly Roll Mortonom, Hodes odlično svira blues-klavir, iako njegova najbolja ostvarenja ne treba tražiti u solističkoj ulozi, već u okviru grupe. S trubačem Maxom Kaminskim i raznim postavama — Rod Cless, Mezz Mezzrow, Vic Dickenson, Edmond Hall, Omer Simeon i Danny Alvin — Hodes je između 1944. i 1945. organizirao nekoliko odličnih snimanja za tvrtku Blue Note.

The Funky Piano Of Art Hodes (Blue Note).

Diskografija:
Original Blue Note Jazz, Vol 1
(Blue Note/Blue Note)
The Funky Piano Of Art Hodes
(Blue Note/Blue Note)
Sittin' In (Blue Note/Blue Note)
Sidney Bechet
(Blue Note/Blue Note)

Johnny Hodges

Jedan od najistaknutijih solo-instrumentalista u jazzu i zacijelo jedan od tri najvažnija alt-saksofonista u povijesti te glazbe, John Cornelius »Rabbit« Hodges (rođen 1906. u Cambridgeu, Massachusetts) bio je izvanredan originalan glazbenik čije je muziciranje (osobito vibrato) podsjećalo samo na Sidneyja Becheta (→), jedini uzor koji je priznavao. (Ne začuđuje da je Hodgesovo muziciranje na sopran-saksofonu, instrumentu koji je povremeno svirao tridesetih godina, bilo pod još većim Bechetovim utjecajem.)

Po svemu sudeći Hodges je bio najistaknutiji među izvanredno talentiranim solistima koji su obogatili redove orkestra Dukea Ellingtona (→). Iako je prije suradnje s Ellingtonom svirao s nekolicinom ansambala, uključujući angažmane s Williejem »The Lion« Smithom (→), Chickom Webbom (→) i Luckeyjem Robertsom, tek je, pridruživši se Ellingtonu u svibnju 1928, pronašao najprimjereniji kontekst za vjerojatno najzanosniji zvuk saksofona koji se do sada čuo u svijetu jazza.

Hodges, koji je neko vrijeme učio kod svoga idola Becheta (s Bechetom je 1925. navodno i nastupao), obogatio je Ellingtonovu diskografiju nevjerojatnim brojem klasičnih sola na alt-saksofonu. Besprijekoran ton, u kombinaciji sa snažnim ali uvijek suptilnim pristupom ritmu i strastvenim, ali nikada izvještačenim načinom ispoljavanja emocija — sve ga je to uskoro afirmiralo kao vodeću ličnost alt-saksofona. Taj je status održao sve do izlaska genija Charlieja Parkera (→) na scenu, početkom četrdesetih godina, usprkos povremenim izazovima Bennyja Cartera (→), Petea Browna (→) i Willieja Smitha (→).

Točno je ustvrdimo li da je Hodges za posljednjeg razdoblja suradnje s Ellingtonom (1955—1970) često pokazivao totalnu nezainteresiranost za sola, prilikom koncertnih izvedbi a njegove snimke s orkestrom u tome razdoblju od apsolutno briljantnih (**The Far East Suite, Duke Ellington's 70th Birthday Concert** i... **And His Mother Called Him Bill**) do sasvim prosječnih. U mnogim slučajevima, najbolja ostvarenja što ih je Hodges snimio u kasnijem razdoblju karijere nastala su u onoj vrsti malih grupa koje su pridonijele da krajem tridesetih i početkom četrdesetih godina održi svoj ugled (**Hodge Podge** i **The Works Of Duke Ellington, Vols 12, 16/17**). Te kasnije snimke (**Ellingtonia '56, Duke's In Bed/ Johnny Hodges & The Ellington All Stars** i **Everybody Knows Johnny Hodges**) izuzetno su reprezentativne za uvijek uspjele, nepretenciozne, svingerske izvedbe u kojima su — što uopće ne začuđujuće — obično sudjelovali kolege iz tadašnje postave Ellingtonova orkestra.

Hodgesov uglađen, uvjerljiv alt obogaćivao je svaku ploču. Bez obzira na suradnike Hodges je — poput svih istinskih velikih izvođača — uvijek odskakao. Na primjer, lijepo je svirao na snimkama Billie Holiday (→) (**The Golden Years, Vol 2** i **The Original Recordings**), Teddyja Wilsona (→) (**The Teddy Wilson** i **Teddy Wilson & His All Stars**), Earla Hinesa (→) (**Stride Right**), Shellyja Mannea (→) (**Shelly Manne & Co.**) i Gerryja Mulligana (→) (**Gerry Mulligan Meets The Sax Giants, Vols 1—3**). Još je značajnije — a u umjetničkom i glazbenom smislu uspješnije — jedno od rijetkih snimanja pod vodstvom Billyja Strayhorna (→) (**Cue For Saxophone**). Iako se zbog ugovornih obaveza Hodges prikrivao pod imenom »Cue Porter«, njegov uzvišeni zvuk, koji dominira svim glazbenim zbivanjima, nemoguće je zaobići. Zaljubljenicima u alt-saksofon posebno je zanimljivo vrlo zapaženo snimanje (**The Charlie Parker Sides/The Parker Jam Session**) na kojemu je Hodges »ukrstio saksofon« s dvojicom najvećih rivala, Charliejem Parkerom i Bennyjem Carterom. Ako su se sveukupni rezultati pokazali manje nego senzacionalni (iako je glazbeni standard pojedinaca bio odličan), divljenje izaziva sama činjenica da se takav susret na vrhu ipak održao. Veliki trijumf organizatora i producenta Normana Granza.

Granz je organizirao još jedno zapaženo studijsko snimanje, ovaj put s Hodgesom, njegovim tadašnjim gazdom Ellingtonom na klaviru, Harryjem Edisonom na trubi i s ritam-sekcijom u kojoj je svirao Jo Jones (→). Glazbeni rezultat bio je na razini najviših ranije postignutih standarda. Hodgesovo muziciranje bijaše zadivljujuće — uzvišen, veličanstven alt-saksofon koji udiše svježinu i vitalnost odličnim omiljenim skladbama **Loveless Love, Weary Blues, Wabash Blues** i **Beale Street Blues** (**Blues Summit/Back To Back — Side By Side**).

Također čarobno Hodgesovo sviranje sopran-saksofona na pločama je, dakako, manje zastupljeno, no među njegovim najboljim snimkama na tom instrumentu slijedeće su besprijekorne: **Good Gal Blues, Jeep's Blues, Empty Ballroom Blues, Wanderlust** (sve na **Hodge Podge**), **Harmony In Harlem** (**The Ellington Era, Vol 1**), **Dear Old Southland** (**The Works Of Duke Ellington, Vol 8**), **Live & Love Tonight** (**The Works Of Duke Ellington, Vol 9**) i **Blue Goose** (**The Works**

Of Duke Ellington, Vol 10).

Osim kratkih izostanaka iz Ellingtonova orkestra potkraj karijere, jedini Hodgesov duži izostanak uslijedio je između 1951. i 1955. kada je osnovao vlastiti orkestar. U postavi su, u raznim trenucima, nastupali Lawrence Brown (→) (koji je napustio Ellingtona istodobno s Hodgesom i bubnjarem Sonnyjem Greerom (→)), Emmett Berry (→) i mladoliki John Coltrane (→) **(The Jeep Is Jumpin').**

John Cornelius Hodges bio je jedan od onih jazz-glazbenika koje je nemoguće nadomjestiti; ta je činjenica postala grubom stvarnošću kada je naglo preminuo od srčanog udara u svibnju 1970.

Diskografija:

Duke Ellington, The Beginning (1926–1928) (Decca/MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (Decca/MCA — Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931) (Decca/MCA — Njemačka)
Duke Ellington, The Works Of Duke Ellington, Vols 2—18 (RCA Victor — Francuska)
The Complete Duke Ellington, Vols 1—7 (CBS — Francuska)
Duke Ellington, In A Mellotone (RCA Victor/RCA Victor — Francuska)
Duke Ellington, Black, Brown & Beige (Ariston — Italija)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS — Realm)
Duke Ellington, Ellington At Newport (Columbia)
Duke Ellington, The Far East Suite (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington... And His Mother Called Him Bill (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington's 70th Birthday Concert

Hodge Podge (CBS – Realm) – Johnny Hodges u najboljem izdanju.

(Solid State/United Artists)
Duke Ellington, Souvenirs (Reprise)
Johnny Hodges, Hodge Podge (CBS — Realm)
Johnny Hodges, Ellingtonia '56 (Norgran/Columbia — Clef)
Johnny Hodges, Duke's In Bed (Verve)/
Johnny Hodges & The Ellington All Stars (Columbia/— Clef)
Johnny Hodges & The Ellington All Stars (—/Verve)
Johnny Hodges (Verve/—)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Earl Hines/Johnny Hodges, Stride Right (Verve/Verve)
Billy Strayhorn, Cue For Saxophone (Master Jazz Recordings/ Vocalion)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 2 (Columbia/CBS)
Billie Holiday: The Original Recordings (Columbia/CBS)
Gerry Mulligan Meets The Sax Giants, Vols 1—3 (—/Verve)
The Teddy Wilson (CBS/Sony — Japan)
Teddy Wilson & His All-Stars (Columbia/CBS)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (—/Verve)

Johnny Hodges, neusporedivi alt-saksofonist, možda najsjajniji solist iz Ellingtonovih redova.

Billie Holiday

The Voice Of Jazz (»Glas jazza«) naziv je serije njezinih snimki. U ovom slučaju nije riječ o pretjerivanju. Jer, Billie Holiday (rođena 1915. u Baltimoreu, Maryland) bila je (a na pločama zacijelo i ostaje) pravi glas jazza. Osim Louisa Armstronga (→) i s mogućim izuzetkom Sarah Vaughan (→) nikada se nije pojavio jazz-vokalist koji bi se svojim jedinstvenim sposobnostima približio Billie Holiday. Njen osjećaj za ritam bio je besprijekoran, kao u najboljih jazz-instrumentalista s kojima je surađivala u toku karijere. Frazirala je na potpuno instrumentalan način, iako je njeno pjevanje, nalik instrumentalnoj izvedbi i pod utjecajem trubača, uvijek bilo samo glazbom: nikada nije narušavalo melodijsku liniju niti se sukobljavalo s besprijekornim tretmanom i doživljavanjem teksta. Osjećaj što ga je na koncertnim izvedbama ili na pločama ispoljavala pjesmom mogao je biti uništavajući i vrlo stvaran.

U razdoblju afirmacije njenog talenta — početkom tridesetih godina — često je bilo u modi da crni pjevači zvuče bjelački, kako bi se dopali širem krugu publike. Billie Holiday uvijek je bila crnačka pjevačica; začudo, karijeru je završila vjerojatno privlačnija bijeloj publici. U njenom je pjevanju bilo čulnosti, seksualnosti i životnog iskustva, osobina koje su obilježile najbolja ostvarenja Bessie Smith (→). Ipak, Billie Holiday nije bila blues-pjevačica i u svom je repertoaru imala relativno mali broj pravih blues-skladbi. No, sve što je otpjevala bilo je prožeto osjećajem bluesa — čak i banalne zabavne pjesme (npr, **These 'N' That 'N' Those, Your Mother's Son-In-Law, Yankee Doodle Never Went To Town** i **Under A Jungle Moon).**

Nije ni čudno što je pjevala tako upečatljivo i sadržajno. Životopis Billie Holiday doima se, naime, poput onoga što ne bi mogao izmisliti ni najokrutniji holivudski scenarist. Dijete nevjenčanih tinejdžerskih roditelja, majke Sadie Fagan i oca Clarencea Holidaya, gitarista i bendžoista koji je svirao s Fletcherom Hendersonom (→), McKinneyjevim Cotton Pickersima i drugima; silovana u desetoj godini prostituirala se nekoliko godina kasnije. Osim znatnih iskustava s rasnim problemima kasnije je tražila izlaz u alkoholu, marihuani i konačno u heroinu. Umrla je u bolnici, pod paskom policije, gdje je bila zatvorena pod — kako se danas čini — izmišljenom optužbom da je posjedovala drogu.

Bio je to gotovo logičan završetak karijere (i života) stalno obilježene tragedijom, beznađem, frustracijom i glavoboljama. Istina, proživjela je i sretnih trenutaka kao izuzetno dobro plaćena umjetnica, naročito u ranijim razdobljima karijere kada je bila u društvu primjerenih jazz-glazbenika. Kada je 1929. s majkom preselila iz Baltimorea u New York, počela je nastupati u klubovima Harlema. Na jednom angažmanu čuo ju je John Hammond koji je bezuspješno pokušavao uvjeriti Bennyja Goodmana (→) da angažira Billie Holiday kao pjevačicu svoga orkestra. Goodman je ipak svirao na njenim prvim snimkama (iz studenoga i prosinca 1933) **Your Mother's Son-In-Law** i **Riffin' The Scotch (The Billie Holiday Story, Vol 1).** Čak je i tada bilo jasno da tinejdžerka Billie Holiday raspolaže originalnim stilom i zvukom, iako se samo pjevanje doimalo sirovim i nedostajalo mu je kasnije sigurnosti.

Između prvih snimki i slijedećeg nastupa u studiju dobila je neočekivanu priliku da se kratko pojavi u filmu *Symphony In Black* s orkestrom Dukea Ellingtona (→). Začuđujućom zrelošću otpjevala je **Big City Blues (Saddest Tale)** i izgledala izvanredno lijepo. Slijedeće snimanje, u organizaciji klavirista Teddyja Wilsona (→) (za nekoliko godina postao je njenim producentom, vođom orkestra, aranžerom), datira iz srpnja 1935. Osim Wilsona i Goodmana sudjelovali su Roy Eldridge (→) i Ben Webster (→). Snimkama s toga termina napokon se afirmirala među poklonicima jazza. I pjevanje i muziciranje jednako dolaze do izražaja, što je potrajalo do četrdesetih godina.

Snimanja Billie Holiday postala su tridesetih godina gotovo legendarnim događajima. Na njima je nastupala krema tadašnjih glazbenika, članova orkestra Dukea Ellingtona, Fletchera Hendersona, Bennyja Goodmana, Chicka Webba (→), Johna Kirbyja (→) i Counta Basieja (→). S članovima Basiejeva orkestra realizirala je mnoge snimke koje ulaze među njena najbolja ostvarenja — riječ je o glazbenicima poput Freddieja Greena, Waltera Pagea, Jo Jonesa (→) i, što je još važnije, Bucka Claytona (→) i Lestera Younga (→). S Youngom je uspostavila gotovo nevjerojatan odnos: tenorist je svirao suptilne uvode, *obbligata* i izvanredna sola koja su do perfekcije nadopunjavala i obogaćivala vokalne dionice.

Ne postoji ni jedan primjer diskografske suradnje Billie Holiday i Lestera Younga između 1937. i 1940. za koji bi se moglo reći da je ispod prosjeka. Tipični rezultati ove nenadmašne suradnje mogu se pronaći u naslovima poput **This Year's Kisses, Why Was I Born?, I Must Have That Man, Mean To Me, Fooling Myself, Easy Living, Me, Myself & I, A Sailboat In The Moonlight** (sve na **Lester Young Story, Vol 1), He's Funny That Way, My First Impression Of You, Now They Call It Swing** (sve na **The Golden Years, Vol 2), Getting Some Fun Out Of Life, If Dreams Come True, On The Sentimental Side, When A Woman Loves A Man** (sve na **The Golden Years, Vol 1).** A sve su to snimke tek iz 1937. Ostala remek-djela Billie Holiday i Lestera Younga: **Back In Your Own Backyard, The Very Thought Of You (The Billie Holiday Story, Vol 1), The Man I Love, All Of Me (The Original Recordings).**

Billie Holiday ograničeno je zastupljena s velikim orkestrima, iako je nešto više od godinu dana nastupala s Countom Basiejem (1937—1938).

Billie Holiday (na fotografiji s Jimmyjem Davisom, koautorom skladbe Lover Man) bila je najnadarenija od svih pjevačica.

Zbog ugovornih obaveza nikada nije došla u priliku da snima s Basiejem, iako su se, zahvaljujući Johnu Hammondu, kasnije ipak pojavile tri izvrsne radio-snimke u toj postavi: **Swing! Brother, Swing!** i **They Can't Take That Away From Me** (obje označene datumom 30. VI 1937) i **I Can't Get Started** (3. XI 1937) **(Billie Holiday, Vol 2).** Godine 1938. Billie je osam mjeseci nastupala s Artiejem Shawom (→) i ponovno joj je tvrtka Brunswick, s kojom je bila vezana ugovorom, osporila pravo da snima. Sa Shawom je realizirala samo jednu snimku, **Any Old Time (Concerto For Clarinet),** no ona je prvobitno bila povučena zbog primjedbi Brunswicka.

S Bennyjem Goodmanom i njegovim orkestrom na radiju se po svemu sudeći pojavila samo 1939, izvedbom skladbe **I Cried For You (BG. His Stars & His Guests)** koja je izuzetan primjer ritmičke snage Billie Holiday.

Ostatak njezine karijere protekao je u radu s malim sastavima u kojima je uvijek najbolje dolazila do izražaja, iako je u posebnim prilikama nastupala s velikim orkestrima, primjerice s Dukeom Ellingtonom (**Concert At Carnegie Hall**). Napustivši Shawa, samostalna karijera Billie Holiday dobila je na značaju stalnim angažmanom u njujorškom klubu Cafe Society, uz pratnju orkestra Frankieja Newtona (→). Iste je godine s Newtonom i orkestrom za tvrtku Commodore Milta Gablera snimila tri skladbe koje će se od tada uvijek vezivati upravo uz ime Billie Holiday; to

The Golden Years, Vol 1 (CBS). Billie Holiday – njena su snimanja iz tridesetih godina postala »legendarnim događajima«.

su jezovita **Strange Fruit** (s tekstom pjesnika Lewisa Allana), užasno tužna **Yesterday's,** te zadivljujuća (i rijetka) blues-izvedba i skladba **Fine & Mellow** (koju je sama napisala) **(Strange Fruit/The Commodore Years).** Snimke Billie Holiday, iako još uvijek sa solima i *obbligatima* vrhunskih jazz-glazbenika poput Eldrigea i Younga, od tada kao da su postale napadnije aranžirane, manje spontane.

Četrdesetih godina Billie Holiday pjevala je jednako kvalitetno kao i ranije (ako ne i bolje). Na snimkama **Georgia On My Mind, Body & Soul, Solitude, Jim** i **God Bless The Child** (sve na **God Bless The Child)** nastavljaju se njeni izuzetni vokali; ova posljednja najpoznatija je, i vjerojatno najbolja skladba s tekstom same Billie Holiday. Tu je i samoubilačka **Gloomy Sunday (The Golden Years, Vol 1)** koju je Billie jedinstveno otpjevala. Završetak suradnje s tvrtkom Vocalion popratile su snimke za Commodore.

Sredinom četrdesetih godina prešla je u tvrtku Decca koja je njenim pločama dodala gudače, duhače i sl., s namjerom da ih približi široj publici. Prvi naslov snimljen za Deccu — nadahnuta verzija skladbe **Lover Man** (jazz klavirista i orguljaša Rama Ramireza) — postala je još jedna njena glasovita izvedba. Tema **Don't Explain,** s trećeg snimanja, ponovno je obogaćena osjećajnim tekstom Billie Holiday. Dvije godine kasnije skladba **Porgy** dobila je definitivan tretman; **Ain't Nobody's Business** (1949) rijetka je, ali zadovoljavajuća blues-izvedba (sve navedene snimke za Deccu — **The Billie Holiday Story).**

No već su se pojavljivali znakovi dosade koja se uvlačila u njeno pjevanje, a pedesetih godina postalo je očito i da njeni ekscesi počinju utjecati na ono što je pisac i radio-komentator Charles Fox jednom nazvao »stanovitom neutralnošću timbra«. U posljednjem razdoblju života često je snimala za razne tvrtke Normana Granza **(The Voice Of Jazz, Vols 1—10).** Kvaliteta pjevanja varirala je od vrlo dobre, do žalosno neprimjerene kao na dvije koncertne snimke iz 1946. **(Vol 1)** i 1957 **(Vol 9).** No, bilo je trenutaka, naročito kada su je pratili stari prijatelji poput Bena Webstera, Harryja Edisona (→), Bennyja Cartera (→), Charlieja Shaversa (→) i mladi glazbenici poput Oscara Petersona (→), Barneyja Kessela (→) i Tonyja Scotta kada je zacijelo podsjetila na nekadašnje vrhunske izvedbe.

Jedan od relativno rijetkih trenutaka (barem na ploči) kada je Billie Holiday oživjela dio nekadašnje privlačnosti rezultat je četiri snimanja iz siječnja 1957 **(Vols 7—9).** Uz zadivljujuću suradnju Edisona, Webstera, Kessela i drugih, obogatila je standardne pjesme poput **Just One Of Those Things, Day In, Day Out, Comes Love** i **One For My Baby** dubinom i smislom koji one nikada prije ni poslije nisu zadobile.

Ne začuđuje ni to da su njeni koncertni nastupi postali još hirovitiji od ploča. No, i tu je bilo trenutaka kada bi adrenalin navalio kao nekada — ili gotovo tako, primjerice na naslovima **The Lady Lives, Radio & TV Broadcasts, Vol 2, 1953–1956** i **The Real Lady Sings The Blues.** Angažman u Storyville Clubu, Boston (1951) također je rezultirao izvrsnim pjevanjem **(Gallant Lady** i **Billie Holiday);** ovaj drugi naslov zanimljiv je i zbog prisustva Stana Getza (→), učenika Lestera Younga, nekadašnjeg partnera Billie Holiday.

Godine 1957. nastupila je u posebnoj televizijskoj emisiji mreže CBS, *The World of Jazz,* bolnom, potresnom verzijom skladbe **Fine & Mellow (Billie Holiday, Vol 1),** uz pratnju pravog *all stars* sastava u kojemu su nastupali Young, Coleman Hawkins (→), Eldridge, Gerry Mulligan (→) i Vic Dickenson (→). Pretposljednji studijski album Billie Holiday, **Lady In Satin,** mučan je sažetak posljednjih tragičnih godina njezina života, sa svom gorčinom i beznađem. U to doba (1958) njezin je glas bio tek kreštava parodija vrhunskih godina; no, ugođaj i dubina koju je još uspjela održati (a najbolje u proročanskoj skladbi **For All We Know)** rijetko su nadmašeni — čak i od same Billie Holiday.

Billie Holiday, koja je 1948. odslužila kaznu zatvora zbog droge i koja je iste godine oslobođena slične optužbe, umrla je u Metropolitan Hospitalu, New York City, srpnja 1959, u kojoj je zadržana prije (ponovne) optužbe zbog posjedovanja droge.

U toku karijere nastupila je u filmovima *Symphony In Black* (1935), *New Orleans* (1947 — s grupom All Stars Louisa Armstronga i s orkestrom Woodyja Hermana (→)), te u izvanrednom kratkometražnom filmu sa sekstetom Counta Basieja (1950) (*Hot Jazz On Film, Vol 2*).

Pobjednica različitih glasanja čitatelja i kritičara, u suradnji s Williamom Duftyjem napisala je autobiografiju *Lady Sings The Blues. Billie's Blues,* biografija autora Johna Chiltona, objavljena je 1975, a o pjevačici postoji nadahnuto poglavlje u knjizi *Celebrating The Duke & Louis, Bessie, Billie, Bird, Carmen, Miles, Dizzy & Other Heroes* Ralpha J. Gleasona (1975). Usprkos izvrsnom glumačko-pjevačkom nastupu Diane Ross, film *Lady Sings The Blues* iz 1973, koji je imao namjeru da prikaže život Billie Holiday, najobičnija je karikatura.

Diskografija:
The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, God Bless The Child (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Original Recordings (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Original Recordings (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Golden Years, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, Strange Fruit (Atlantic)/
The »Commodore« Days (Ace Of Hearts)
Billie Holiday The Real Lady Sings The Blues (—/Boulevard)
The Billie Holiday Story (Decca/MCA — Njemačka)
The »Real« Lady Sings The Blues (—/Coral)
Billie Holiday, Vols 1—3 (—/Saga)
Billie Holiday, Gallant Lady (Monmouth — Evergreen/One-Up)
Various (Including Billie Holiday), The First Esquire Concert, Vol 1 (—/Saga)

The Golden Years (CBS). Billie Holiday bila je vjerojatno najistaknutija jazz-pjevačica.

The Teddy Wilson (CBS/Sony — Japan)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
The Lester Young Story, Vols 1—3 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Voice Of Jazz, Vols 1—10 (—/Verve)
Various (Including Billie Holiday), Jazz At The Philharmonic: The Historic Recordings (Verve/—)
Billie Holiday, The First Verve Sessions (Verve/—)
Billie Holiday, Lady In Satin (Columbia/CBS — Realm)
Artie Shaw, Concerto For Clarinet (RCA Victor/RCA Victor)
Benny Goodman, BG, His Stars & His Guests (Queen Disc — Italija)
Various (Including Billie Holiday), Concert At Carnegie Hall (DJM)
For A Lady Named Billie (Giants of Jazz)

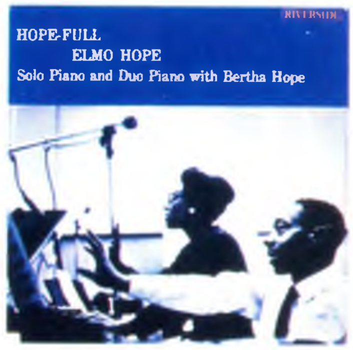
John Lee Hooker

Blues-glazbenik John Lee Hooker rođen je 1917. u Clarksdaleu, Mississippi i poput većine poslijeratnih diskografskih blues-izvođača uskoro se prilagodio amplificiranom urbanom zvuku. Kao i u većine blues-glazbenika s Delte, Hookerov urbani stil puko je intenziviranje mumljanja, stenjanja, ponavljanja i sirove snage originala. Počeo je snimati 1948. u Detroitu i njegove su se snimke na rhythm-and-blues tržištu fenomenalno dobro prodavale; **Boogie Chillen'** prodana je u milijunskoj nakladi. Hookerov glas ima prijeteću težinu, prodoran je i »mrvi sve pred sobom«, tekstovi su često siloviti i strastveni. Završeci riječi mijenjaju se primitivnim dramatskim nabojem koji je naglašen ritmički unisonim sviranjem gitare. Njegova tehnika funkcionalna je i od naslage rudimentarnih trikova izvlači najviše što može. Ograničeniji izvođač od Lightnin' Hopkinsa, Hooker ipak trijumfira svojom dojmljivošću. Na razmeđi rhythm-and-bluesa i čistog blues-idioma, on privlači uglavnom mladu bijelu publiku koja je blues prvi put čula »iz druge ruke« — od Rolling Stonesa.

Diskografija:
The Blues (Crown/—)
Slim's Stomp (—/Polydor — Juke Blues)
House Of The Blues (Chess/Marble Arch)
How Long Blues (Riverside/Fontana)
I Want To Shout The Blues (Vee-Jay/Stateside)
Don't Turn Me From Your Door/Drifting Blues (Atco/Atlantic)

Elmo Hope

Rođen 1923, Hope je bio otpisan kao imitator Buda Powella iako je stvorio samosvojan, domišljat stil sviranja. Odlaskom na Zapadnu obalu publika se prestala zanimati za njegovu karijeru; vitalnost i nova polazišta ipak je morao potražiti na Istoku. Okušao se u hard-bopu (**All-Star Sessions**) s Johnom Coltraneom i Hankom Mobleyjem, iako mu snimke s tog albuma, realizirane u triju, pružaju bolju priliku da predstavi začuđujuću elastičnost svoje koncepcije. Tonove drži toliko dugo dok se slijedovi tonova ne stope u disonancu. Definitivan album u triju je **Elmo Hope**, s perfektnim bubnjarem sa Zapadne

Hope-Full (Riverside): jedan od rijetkih albuma pokojnog klavirista.

obale, Frankom Butlerom, čija je inventivnost na razini Hopeove. Ostali primjereni interpreti njegovih skladbi su tenorist Harold Land (**The Fox**) i Curtis Counce Quintet (**Exploring The Future**), a Butler nadahnjuje oba albuma. U skladbama Elmoa Hopea **Barfly, Eejah** i **Eyes So Beautiful** ima tihe i ekscentrične liričnosti koja plijeni. Umro je u svibnju 1967.

Snimke:
The All-Star Sessions (Milestone)
Elmo Hope (Contemporary/Vocalion)
Harold Land, The Fox (Contemporary)
Curtis Counce, Exploring The Future (Dooto)

Claude Hopkins

Izuzetno sposoban i svestran glazbenik, Claude D. Hopkins (rođen 1903. u Alexandriji, Virginia) za dugotrajne se karijere afirmirao kao vođa orkestra, klavirist, skladatelj i aranžer. No, njegovom nesumnjivom umijeću na svakom od navedenih područja nedostajalo je korak do apsolutne veličine. Primjerice, iako raznim velikim orkestrima što ih je godinama vodio nije nedostajalo stila ili značajnih solista, oni su se rijetko mogli mjeriti s pravim velikanima toga žanra. Hopkinsovi aranžmani — poput njegovih skladbi — uvijek su bili uredni, profesionalni, dobri za sviranje ili slušanje... ali im je gotovo uvijek nedostajalo prave originalnosti. Hopkinsovi suvremenici klaviristi bili su James P. Johnson (→), Fats Waller (→) i Willie »The Lion« Smith (→) — a nikada se nije približio njihovoj virtuoznosti i sjaju. Započevši s klavirom u sedmoj godini, Hopkins je na Howard Universityju studirao glazbu i medicinu i .avršio prvi stupanj. Nakon daljnjih studija na Washington Conservatoryju svirao je u raznim studentskim orkestrima, a zatim je u Atlantic Cityju vodio vlastiti orkestar. Godine 1924. otišao je u New York (da bi svirao s Wilburom Sweatmanom), a zatim u Evropu kao glazbeni vođa zvijezde kabarea, Josephine Baker. Godine 1926. u Italiji i Španjolskoj vodio je vlastiti orkestar. Vratio se u New York, zatim nastupio na prvom od brojnih angažmana u Washingtonu i Harlemu.

Od 1931. do 1935. nastupao je s vlastitim ansamblima u Roseland Ballroomu, a od 1935. do 1936. i u Cotton Clubu. Hopkinsov orkestar — koji je u raznim razdobljima uključivao talente poput Vica Dickensona (→), Jabba Smitha, Edmonda Halla (→), Hermana Autreyja, Snuba Mosleyja i aranžera-trombonista Freda Normana — stekao je tridesetih godina zavidnu popularnost zahvaljujući koncertnim nastupima, radiju, filmu i pločama (**The Golden Swing Years** i **Big Bands Uptown 1931—1940**). Godine 1940. Hopkins je konačno rasformirao orkestar. Kao aranžer, surađivao je s raznim plesnim orkestrima koji su bili pod utjecajem jazza. Od 1944. do 1947. ponovno se posvetio vođenju orkestra; od 1948. do 1949. vodio je mali sastav, a zatim, u njujorškom Clubu Zanzibar, usmjereniju jazz-skupinu (1950—1951).

Nakon višegodišnjeg nastupanja u Bostonu, stalno je svirao u dvorani Metropole, New York City, s Henryjem »Red« Allenom (1954). Pedesetih godina i nadalje je surađivao s raznim vođama malih sastava, a povremeno je vodio i vlastite. To i danas radi, iako nešto manje redovito; Hopkinsov solo-klavir ponekad se, u pauzama, može čuti u raznim njujorškim noćnim klubovima.

Danas, u sedamdesetim godinama života, Hopkins ne svira nimalo staračkі. U posljednjih 25 godina još snima, uvijek u »mainstream«-kontekstu (**Swing Time!, Let's Jam** i **Yes Indeed!**), a 1974. godine tvrtka Chiaroscuro izdala je izvrstan album Hopkinsovih solo-izvedbi, **Crazy Fingers.**

Diskografija:
Ma Rainey (Milestone)
Singin' In The Rain (Jazz Archives/—)
Big Bands Uptown (1931—1940) Various (Including Claude Hopkins) (MCA — Njemačka)
The Golden Swing Years (—/Polydor)
Coleman Hawkins/Pee Wee Russell, Jam Session In Swingville (Prestige/Prestige)
Swingtime (Swingville)
Let's Jam (Swingville)
Yes Indeed! (Swingville)
Crazy Fingers (Chiaroscuro/—)

Sam Lightnin' Hopkins

Rođen 1912. u blizini Houstona, Teksas, Lightnin' Hopkins jedan je od posljednjih starih country-bluesmena. Prva iskustva stekao je s Blind Lemon Jeffersonom i svojim rođakom Texas Alexanderom, a nadimak je stekao suradnjom s »barrelhouse«-klaviristom Thunderom Smithom (»Gromki Smith« i »Munjeviti Hopkins«). Prva Hopkinsova snimka iz 1946. odmah je zainteresirala slušatelje i otkrila u njemu značajnog izvođača. Većinu najboljih i najsvježijih ostvarenja realizirao je za tvrtku Gold Star Billa Quinna čija se izdanja danas teško mogu nabaviti; Hopkinsov glas je hrapav i izravan, pratnja na gitari varljivo nestalna. Jedinstven izvođač, Hopkins se obično predstavlja u najboljem izdanju kada pjeva s epizodama iz vlastitog života, ali

Sam (Lightnin') Hopkins, kao gitarist, pjevač i skladatelj nezaobilazna ličnost poslijeratnog bluesa.

All Them Blues (DJM): Lightnin' Hopkins, najbolji poslijeratni Teksašanin. Nepromjenjiv, vječan, autentičan seoski umjetnik.

taj izvor inspiracije koji često nalazimo u blues-tradiciji prožima smislom za neposrednost i dramatičnost. Kao plodan diskografski izvođač često je dolazio u opasnost da se »preforsira«, iako je sredina pedesetih godina pokazala opadanje zanimanja za country-blues u korist čikaških blues-sastava. Godine 1959. prihvatila ga je i folk-publika koncertnih dvorana i kampusa.

Diskografija:
Lightnin' Hopkins Strums The Blues (Score/—)
Lightnin' Hopkins Early Recordings (Arhoolie/Fontana)
Lightnin' Hopkins Sings The Blues (Time/Realm)
Lightnin' Hopkins Sings Dirty House Blues (Time/Realm)
Sam Lightnin' Hopkins (—/77)
Autobiography In Blues (Tradition/—)
Country Blues (Tradition/—)
The Roots Of Lightnin' Hopkins (Verve-Forecast/ Verve Folkways)
Lightnin' Strikes (—/Stateside)
Lightnin' Hopkins, The Legacy Of The Blues, Vol 12 (Sonet/Sonet)

Darnell Howard
→ Earl Hines
→ Jelly Roll Morton

Noah Howard

Rođen 1943. u New Orleansu, alt-saksofonist Noah Howard stilistički pripada drugoj generaciji avangardista. Nakon dječačkih iskustava s

Live At The Swing Club (Altsax): New Orleans u novom stilu.

dixielandom i gospelom, najveći mu je uzor postao Ornette Coleman. U San Franciscu podučavali su ga Sonny Simmons i Dewey Redman, a zatim je otišao u New York. Nakon suradnje s Albertom Aylerom, Pharoahom Sandersom, Sun Ra i Archiejem Sheppom **(Black Gipsy)**, osnivao je vlastite sastave, često s tenor-saksofonistom Frankom Wrightom **(One For John** i **Space Dimension)**. Glazba bijesni i uzlijeće, a pokretljivost i naleti Wrightova tenor-saksofona stvaraju odličnu protutežu čeznutljivo lirskom altu. Grupa s engleskim trubačem Ricom Colbeckom rezultirala je nekim od najboljih Howardovih glazbenih ostvarenja **(Noah Howard At Judson Hall)**, a naglašeno istočnjačka međuigra basa i čela u skladbi **Homage To Coltrane** pokazuje skladateljevo zanimanje za druge etničke glazbene oblike.

Howard danas djeluje u Evropi i Americi, a vodi i vlastitu tvrtku, Altosax Records. Jedno od novijih ostvarenja **(Live At The Swing Club)** pokazuje promjenu u pristupu grupe, pomak od kolektivne improvizacije u korist prostornosti i jednostavnosti. **Mardi Gras** čista je pjesma: svaki instrument u kvartetu izvodi solo bez pratnje, a zatim se ujedinjuju u trijumfalnoj melodijskoj izvedbi.

Diskografija:
Archie Shepp, Black Gipsy (Prestige/America)
Frank Wright, One For John (Byg/Byg)
Space Dimension (Prestige/America)
Noah Howard At Judson Hall (ESP/ESP)
Live At The Swing Club (Altsax/Altsax)

Freddie Hubbard

Trubač Freddie Hubbard rođen je 1938. u Indianopolisu, u glazbenoj porodici, a u New York došao je 1958. Stekao je značajna iskustva u sekstetu Jay Jay Johnsona, s Maxom Roachom, Sonnyjem Rollinsom i Slideom Hamptonom, da bi 1961. dobio idealno mjesto u Messengersima Arta Blakeyja. S drugim duhačem, Wayneom Shorterom, bilo je to vjerojatno najbolje izdanje Blakeyjeve skupine nakon suradnje s Horaceom Silverom, a Hubbardove trubačke i skladateljske mogućnosti često su dolazile do izražaja **(Mosaic, Free For All, Buhaina's Delight** i **Thermo)**. Neopterećen furioznim liderovim bubnjanjem, mladi je trubač često podsjećao na toplinu, izravnost i ljepotu Clifforda Browna, svog prvog uzora.

U tom razdoblju Hubbard je surađivao i na brojnim snimanjima za Blue Note — s Dexterom Gordonom, Herbiejem Hancockom, Jackijem McLeanom i Wayneom Shorterom — a realizirao je i niz vlastitih albuma **(Open Sesame, Ready For Freddie** i **Breaking Point)**. Njegov romantičan, raskošan tretman balada dobro je predstavljen skladbama **I Wish I Knew (Goin' Up)** i **But Beautiful (Open Sesame)**, dok je Hubbardova kombinacija harmonijskih promjena i free-jazza ilustrirana albumom **Breaking Point**. Hubbard se pokazao dovoljno fleksibilnim da svira free s Ornetteom Colemanom **(Free Jazz)** i Dolphyjem **(Out To Lunch)**, iako su ga duge, legato-fraze i konvencionalna izvedba učinili primjerenijim harmonijskom muziciranju. U njegovoj improvizaciji klasične čistoće, vrlo su umjerenu ulogu imali vibrato, »poluventilni« i drugi tonski efekti.

Kada su ga pojedini kritičari proglasili nasljednikom Clifforda Brow-

Alt-saksofonist Noah Howard. U pozadini: Juma Sultan, Frank Lowe, Rashied Ali, Bob Bruno i Earl Freeman.

na i kada je 1961. osvojio nagradu za »novu zvijezdu« magazina *Downbeat*. Hubbard je u svojim idućim ostvarenjima za Atlantic počeo pokazivati komercijalne tendencije. Prvi album, **Backlash,** sadrži nekoliko soul-izvedbi, naslovnu skladbu i **The Return Of The Prodigal Son,** dok se na slijedećem izdanju **High Blues Pressure,** pojavio opsesivni ritam i *riff* u temi **Can't Let Her Go,** znatno sličnoj hitu Leeja Morgana **The Sidewinder.** Na džezističkoj strani ploče dvije su izvedbe odlični primjeri čiste Hubbardove artikulacije u brzom tempu: **True Colors** i **For B.P.,** a nadahnjuje ih majstor-bubnjar Louis Hayes. Antiratni konceptualni album sa skladbama Ilhana Mimaroglua **(Sing Me A Song Of Songmy)** sadrži lirsku emocionalnu trubu.

Godine 1971. Hubbard je potpisao za tvrtku CTI koja je popularizirala producentsku maniru Creeda Taylora i snimio niz albuma bestselera **(Red Clay, Straight Life, First Light, Sky Dive** i **Polar Arc)** bez velikih rizika ili iznenađenja, s naglaskom na čistoći i uglađenosti. Trenutno snima za Columbiju, uglavnom disko-izvedbe sa zborom, violinama i amplificiranom tutnjavom bubnjeva **(Windjammer).**

Diskografija:
Art Blakey's Jazz Messengers: Mosaic (Blue Note/Blue Note)
Free For All (Blue Note/Blue Note)
Buhaina's Delight (Blue Note/Blue Note)
Thermo (Milestone/Milestone)
Open Sesame (Blue Note/Blue Note)
Ready For Freddie (Blue Note/Blue Note)
Breaking Point (Blue Note/Blue Note)
Goin' Up (Blue Note/Blue Note)
Here To Stay (Blue Note/Blue Note)
Backlash (Atlantic/Atlantic)
High Blues Pressure (Atlantic/Atlantic)
Sing Me A Song Of Songmy (Atlantic/Atlantic)
Red Clay (CTI/CTI)
Straight Life (CTI/CTI)
First Light (CTI/CTI)
Sky Dive (CTI/CTI)
Polar Arc (CTI/CTI)
Windjammer (Columbia/CBS)

Trubač Freddie Hubbard. Nakon žestokog početka njegova je karijera krenula komercijalnijim tragovima.

Bobby Hutcherson

Vibrafonist Bobby Hutcherson rođen je 1941. u Los Angelesu, a prije dolaska u New York, 1961, svirao je na Zapadnoj obali s Curtisom Amyjem i Charlesom Lloydom. Obično ga se dovodi u vezu s eksperimentalnom školom tvrtke Blue Note — s glazbenicima poput Andrewa Hilla, Anthonyja Williamsa i Herbieja Hancocka koji su profinjeno kombinirali neke avangardne elemente u okvirima harmonije — pa je njegov fleksibilan pristup vibrafonu postao korisnim sastojkom nekonvencionalnijih ansambala. Skladan, ugodajan Hutchersonov zvuk obogaćuje teksture mnogih snimki: **Out To Lunch** Erica Dolphyja; **Andrew** i **Judgment** Andrewa Hilla; **Lifetime** Anthonyja Williamsa; **One Step Beyond** Jackieja McLeana i **Evolution** Grachana Moncura III. Njuportska izvedba Archieja Sheppa, **Scag (New Thing At Newport)** sadrži hipnotičku Hutchersonovu improvizaciju koja reflektira bezizlaznost ovisnosti o heroinu.

Prvi Hutchersonovi albumi za Blue Note pokazuju niz različitih pristupa, od delikatnosti **Bouqueta** do ekspresionizma teme **The Omen (Happenings).** Koristeći veću grupu na albumu **Components,** Hutcherson dijeli autorstvo skladbi sa sebi najprimjerenijim bubnjarem, Joeom Chambersom. »Funky« verzija skladbe **Una Muy Bonita** Ornettea Colemana nalazi se na njegovom vjerojatno najmanje izazovnom albumu, **Stick-Up!** Kasnije Hutchersonova ostvarenja na tragu su popularnijeg i komercijalnijeg usmjerenja etikete Blue Note **(Linger Lane** i **Natural Illusions),** iako ima pokazatelja da se vraća staroj formi **(The View From The Inside).**

Diskografija:
Dialogue (Blue Note/Blue Note)
Happenings (Blue Note/Blue Note)
Components (Blue Note/Blue Note)
San Francisco (Blue Note/Blue Note)
Stick-Up! (Blue Note/Blue Note)
The View From The Inside (Blue Note/Blue Note)

Components (Blue Note): avangardni čarobnjak vibrafona.

Vibrafonist Bobby Hutcherson s najoriginalnijom koncepcijom nakon Milta Jacksona.

JCOA

→ Carla Bley
→ Mike Mantler

Milt Jackson

→ Modern Jazz Quartet

Opus De Funk (Prestige) Milta Jacksona.

Quentin Jackson

Kada je 1948. Quentin »Butter« Jackson zamijenio Tyree Glenna (→) kao solist i član sekcije trombona orkestra Dukea Ellingtona (→), već je imao niz iskustava iz suradnje s velikim orkestrima: Gerald Hopson (1927—1928), Wesley Helvy (1929—1030), McKinney's Cotton Pickers (1930—1932) **(McKinney's Cotton Pickers, Vols 4, 5)** i Don Redman (→) (1932—1940) **(Don Redman i Don Redman (1938—1940): The Little Giant Of Jazz).** Godine 1946. Jackson je ponovno surađivao s Redmanom — primjerice na evropskoj turneji — ali osim toga, a prije ulaska u Ellingtonov orkestar, karijeru je uglavnom proveo s Cabom Callowayem (→).

Callowayu se prvi put pridružio 1940. na šest mjeseci **(16 Cab Calloway Classics** i **Chu Berry Featured With Cab Calloway: »Penguin Swing«),** a ponovno su surađivali nakon Jacksonova drugog boravka u Redmanovom orkestru (1947—1948).

Kada se Jackson pridružio Ellingtonu pripao mu je neizbježan zadatak da, poput svog prethodnika, nastavi liniju solista na trombonu s gumenom sordinom koji je, manje-više definitivno, afirmirao Joseph »Tricky Sam« Nanton (→). Činjenica da je Jackson na zadivljujući način uspio održati tu jedinstvenu tradiciju dovoljno svjedoči o njegovim sposobnostima (iako bi, naravno, bilo teško očekivati da se itko približi Nantonovom muziciranju ili da ga nadmaši).

Jackson, rođen 1909. u Springfieldu, Ohio, učio je trombon kod privatnih nastavnika i kod svog šogora, Claudea Jonesa (također trombonista koji je, uz ostalo, svirao s McKinney's Cotton Pickersima, Redmanom i Ellingtonom).

Ponekad pjevač i — u ranijim danima — basist, Quentin Jackson je svojim ekspresivnim muziciranjem na trombonu dobio kod Ellingtona niz prilika da se istakne u svim vrstama skladbi, uključujući **The Mooche (Ellington Uptown); Fancy Dan (Duke Ellington); Black & Tan Fantasy (Ellington '55/Toast To The Duke); My Funny Valentine (Ellington Presents); Red Carpet (Ellington Jazz Party),** pa čak i **Donkey Serenade (At The Bal Masque).** Žestoko Jacksonovo muziciranje uvjerljivo je reflektiralo Nantonovu tradiciju i u **Rockin' In Rhythm (Ellington '55/Toast To The Duke).** Jackson je zablistao i s Johnnyjem Hodgesom (→) **(Johnny Hodges & The Ellington Me/The Big Band Sound Of Johnny Hodges** i **Duke's In Bed/Johnny Hodges & The Ellington All Stars),** a naročito na **Cue For Saxophone.**

U novije doba surađivao je s Countom Basiejem (kao stalni član orkestra, nakon razdoblja povremene suradnje), a zatim kao solist Thad Jones-Mel Lewis Jazz Orchestra **(Suite For Pops** i **Potpourri).** Da bismo ponovno podsjetili koliko je Butter Jackson mogao biti raznovrstan, upozorit ćemo da se Charles Mingus (→) 1963. u nekoliko navrata koristio njegovim uslugama, primjerice na albumu **Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus.** Jacksonov solo u temi **Heart's Beat** s neobično zapažena Mingusova albuma **The Black Saint & The Sinner Lady,** mora se ubrojiti među njegove najuspješnije samostalne istupe. Tricky Sam zacijelo bi se složio s tom tvrdnjom.

Napustivši 1959. Ellingtona, Jackson je 1960. poduzeo evropsku turneju s *all stars* orkestrom Quincyja Jonesa. Od 1961. do 1962. svirao je s Basiejem, zatim s Mingusom, a 1963. na kratko se vratio Ellingtonu. Ostatak šezdesetih i dio sedamdesetih godina proveo je u slobodnoj profesiji — uključujući specijalne nastupe u orkestrima Jonesa-Lewisa, Louisa Bellsona (→) i Geralda Wilsona, no karijeru mu je prekinula teška operacija. Nadao se velikom povratku na scenu i već se bio pridružio orkestru koji je sudjelovao u obnovljenoj verziji mjuzikla *Guys & Dolls*, no potkraj 1976. umro je od srčanog udara.

Diskografija:

McKinney's Cotton Pickers, Vols 4, 5 (RCA Victor – Francuska)
Don Redman (CBS — Realm)
Don Redman (1938–1040): The Little Giant Of Jazz (RCA Victor — Francuska)
16 Cab Calloway Classics (CBS — Francuska)
Chu Berry Featured With Cab Calloway: »Penguin Swing« (Jazz Archives)
Masterpieces By Duke Ellington And His Orchestra (Columbia/CBS — Nizozemska)
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington** (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 3 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington, Vol 2** (CBS)
Duke Ellington, Liberian Suite/ A Tone Parallel To Harlem (CBS — Francuska)
Duke Ellington, Ellington '55 (Capitol)/ **Toast To The Duke** (World Record Club)
Duke Ellington, Historically Speaking, The Duke (Bethlehem/—)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS — Realm)
Duke Ellington, Ellington Indigos (Columbia/CBS — Francuska)
Duke Ellington, Ellington Jazz Party (Columbia)
Johnny Hodges, Mellow Tone (Vogue)
Johnny Hodges, Duke's In Bed (Verve)/
Johnny Hodges & The Ellington All Stars (Columbia — Clef)

Trombonist Quentin Jackson – nastavio je tradiciju »jungle-stila« »Tricky Sam« Nantona.

Johnny Hodges & The Ellington Men (Verve)/
The Big Band Sound Of Johnny Hodges (Verve)
Billy Strayhorn, Cue For Saxophone
(Master Jazz Recordings/ Felsted)
Thad Jones — Mel Lewis, Suite For Pops
(A&M Horizon/A&M Horizon)
Thad Jones — Mel Lewis, Potpourri
(Philadelphia International/ Philadelphia International)
Charles Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus (Impulse)
Charles Mingus, The Black Saint & The Sinner Lady
(Impulse/Impulse)

Illinois Jacquet

Illinois Battiste Jacquet rođen je 1922. u Broussardu, Louisiana, ali je njegov otac, basist u orkestru željezničarskog društva, s porodicom preselio u Houston, Teksas, prije negoli je Illinois navršio godinu dana. Jacquet će najviše ostati u sjećanju po izvanrednoj silini svoga swinga i po uzbudljivim »otkačenim« efektima visokih nota. No, Jacquet — brat Russella Jacqueta, trubača, pjevača i vođe orkestra — nije samo ekscentričan, ekshibicionistički tenor-saksofonist. U stvari, uspješno je preživio donekle sumnjivu reputaciju koju je stekao u žestokom swing-orkestru što ga je Lionel Hampton (→) okupio napustivši Bennyja Goodmana (→).

Jacquet je s Hamptonom nastupao kao solist, a njegova posebna točka bila je nevjerojatno uzbuđujuća i pretjerano eksploatirana izvedba teme **Flying Home (The Best Of Lionel Hampton).** Impresario trupe Jazz At The Philharmonic, Norman Granz, također je koristio Jacquetovu sposobnost da publiku jazza dovede u frenetično raspoloženje poput onoga koje izazivaju rock-koncerti posljednjih 20—25 godina **(Concert Contrasts/Jazz At The Philharmonic 1944—1946).** Jacquetov bučan, snažan tenor-saksofon bio je dobrodošlim dodatkom organiziranih studijskih jam sessiona **(The Gillespie Jam Sessions)** na kojima se njegovo muziciranje nužno oslobađalo ekscesa upućenih galeriji, po kojima je postao poznat na koncertnom podiju.

Započeo je na sopran i alt-saksofonu, nastupajući s lokalnim rhythm-and-blues sastavima (uključujući Lionela Proctora, Boba Coopera, Miltona Larkinsa). Hamptonu se pridružio iz orkestra Floyda Raya, a čovječuljak gromka zvuka zatim je oživio orkestre Caba Callowaya (→) (1943—1944), Counta Basieja (→) (1945—1946) i razne postave trupe JATP. S Basiejem imao je solo-točke u skladbama **Mutton Leg (One O'Clock Jump)** i **The King (Count Basie Classics),** a nakon suradnje s tim orkestrom vodio je i vlastite sastave, često s bratom Russellom.

Kasnije je vodio niz drugih sastava, nastupao s »paketima« poput grupe Newport All Stars ili kao

Illinois Jacquet (Epic, Nizozemska) – swing s Jacquetom.

solistička zvijezda na koncertima i u klubovima, u SAD i inozemstvu. Jacquet, koji se za najuzbudljivijih dana velikih orkestara gotovo isključivo posvetio tenor-saksofonu, šezdesetih je godina ponovno počeo svirati sopran i alt-saksofon. Svom arsenalu instrumenata dodao je i fagot **(The King!),** instrument koji prilično tečno i umješno svira.

Jacquet je u svojoj karijeri »ukrstio saksofon« s nekim od najistaknutijih imena u jazzu. Godine 1944, primjerice, nastupio je u jazz-filmu *Jammin' The Blues* **(Jammin' With Lester)** s Lesterom Youngom (→), jednim od svojih najvećih uzora (uz Colemana Hawkinsa (→) i, naročito, Herschela Evansa (→)).

Osim u velikim orkestrima, svirao je s Countom Basiejem **(Port Of Rico),** Edisonom **(Groovin' With Jacquet),** Natom Coleom (→) **(Nat Cole Meets The Master Saxes)** i Wyntonom Kellyjem **(The Blues: That's Me!).**

U novije doba Jacquetov se žestoki tenor često mogao čuti u prijateljskom, međusobno nadahnutom dijalogu s bubnjarem Jo Jonesom (→) i orguljašem Miltom Bucknerom **(Genius At Work!),** u triju koji je ponekad zračio uzbudljivošću raspojasanog big banda.
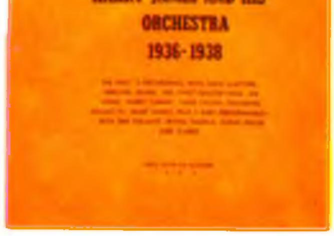
Jacquetovo prisustvo na *all stars* susretima poput Newport Jazz Festivala i nadalje na više nego primjeren način dokazuje da mu snaga nije opala ni u uzbudljivim, žestokim izvedbama bluesa i »swingulja«, ni u vrlo osjećajnim, čak promišljenim interpretacijama balada kao **Misty (Newport In New York '72, Vol 3)** i **The Man I Love (Newport In New York '72, Vol 5).** No, za većinu poklonika Illinois Jacquet ostaje arhetipskim »vikačem« JATP-a čiji su eksplozivni istupi u koncertnom izdanju **(Jazz At Town Hall, Vol 1)** bili tek za nijansu zapaljiviji od studijskih, naročito kada bi ih nadopunjavali i drugi siloviti solisti poput Roya Eldridgea (→) **(Illinois Jacquet),** Eddieja »Lockjaw« Davisa (→) **(The Angry Tenors),** Fatsa Navarra (→) **(Illinois Jacquet)** i Buddyja Tatea **(Kansas City Joys).**

»Bomba« među tenor-saksofonistima, Illinois Jacquet... neodoljivi svinger, tipičan »vikač« JATP-a.

Diskografija:
The Best Of Lionel Hampton
(MCA-Coral — Njemačka)
Nat Cole Meets The Master Saxes (Including Illinois Jacquet (Phoenix/Spotlite)
Lester Young, Jammin' With Lester (Jazz Archives/—)
Various (Including Illinois Jacquet), JATP New Volume Five-Concert Contrasts
(Verve)/
Jazz At The Philharmonic 1944–46) (Verve)
Illinois Jacquet/Eddie »Lockjaw« Davis, The Angry Tenors (Savoy/Realm)
Illinois Jacquet, Groovin' With Jacquet
(Verve/Columbia — Clef)
Dizzy Gillespie, The Gillespie Jam Sessions (Verve)
Illinois Jacquet (Imperial)
Illinois Jacquet
(Epic/Epic — Nizozemska)
Illinois Jacquet, The King!
(Prestige/—)
Illinois Jacquet, Bottoms Up
(Prestige/—)
Illinois Jacquet, The Blues: That's Me! (Prestige/—)
Illinois Jacquet/Arnett Cobb, Jazz At Town Hall, Vol 1
(JRC/—)
Various, Newport In New York '72, Vols 3, 5
(Atlantic/Atlantic)
Illinois Jacquet, Genius At Work (Black Lion/Black Lion)
Illinois Jacquet/Buddy Tate/ Paul Quinichette, Kansas City Joys (—/Sonet)

Harry James

Neki obožavatelji jazza nikada neće oprostiti Harryju Haagu Jamesu (rođenom 1916. u Albanyju, Georgia) što je napustio Bennyja Goodmana (→) i osnovao vlastiti orkestar u kojemu je »ljigavo« svirao trubu u melodijama poput **Ciribiribin, You Made Me Love You** i **Carnival In Venice.** Poklonicima jazza činilo se da se James prodao, a da bi stvar bila gora, oženio se jednom damom iz Hollywooda s najpoznatijim nogama na svijetu (Betty Grable). James je zbog toga skinut sa svake liste »pravih« jazz-glazbenika, a to je tužno: usprkos očitih komercijalnih »krivina« u orkestrima koje je kasnije vodio, James je, naime, povremeno pokazivao da još uvijek može svirati žestoki jazz, tehničkim umijećem o kojemu govore trubači širom svijeta. Jamesovi kritičari zaboravljaju i na niz izvrsnih sola što ih je

Harry James & His Orchestra 1936–1938 (The Old Masters).

Harry James & His New Swingin' Bands (MGM). Utjecaj Basiejeva orkestra na Jamesov može se procijeniti po ovom albumu.

izveo kao glavni solist u najglasovitijoj postavi orkestra Bennyja Goodmana.

James se pridružio Goodmanu u siječnju 1937. a ostao je vodeći trubački solist do prosinca 1938. U tom razdoblju njegov — i Goodmanov — ugled poprimio je svjetske razmjere zahvaljujući Jamesovim doprinosima omiljenim Goodmanovim temama poput **Make Believe (The Complete Benny Goodman, Vols 1—3/Benny Goodman, Vol 4)**; **Sugar Foot Stomp, Big John's Special (The Complete Benny Goodman, Vols 1—3/Benny Goodman, Vol 5), Peckin'** i **Life Goes To A Party** — ove posljednje dvije skladbe James je napisao i aranžirao **(The Complete Benny Goodman, Vols 1—3/Benny Goodman, Vol 7).** Tu je i prekrasno Jamesovo muziciranje na glasovitom **1938 Carnegie Hall Concertu** u skladbama **Sing, Sing, Sing, Blue Skies, Honeysucle Rose** i ponovno **Life Goes To A Party.**

Prije produktivnog razdoblja u Goodmanovom orkestru, James se neupadljivo probio u prvi red swing-scene jazza. Započeo je na bubnjevima, a u desetoj godini otac ga je prvi put podučavao trubi. Porodica je preselila u Beaumont, Teksas, pa je mladi James počeo svirati u raznim ansamblima koji su djelovali u toj državi. Prvu značajnu afirmaciju doživio je u orkestru Bena Pollacka (→) (1935—1936) **(Harry James & His Orchestra 1936—1938).** Za suradnje s Goodmanom, James je sudjelovao na jednom od studijskih snimanja Teddyja Wilsona (→), kada su se Jamesu i Wilsonu pridružili Red Norvo (→), ksilofon, i John Simmons, bas. Jamesova sola u skladbama **Ain't Misbehavin'** i **Just A Mood, (Teddy Wilson & His All Stars)** besprijekorna su poput onih koja je realizirao s Wilsonom u drugim, sličnim prilikama.

Godine 1937. i 1938. i James je u studijima za snimanje vodio impresivan, svingerski nonet. Grupa u kojoj je sviralo devet članova tadašnjeg Basiejevog (→). orkestra s dodatkom Jamesa, klavirista Jessa Stacyja (→) iz Goodmanova orkestra i Basiejeve pjevačice Helen Humes, realizirala je nekoliko finih snimki, a Jamesova je truba blistala na oba termina **(Harry James & His Orchestra 1936—1938)**. Jamesovo se izvanredno, praskavo muziciranje pokazalo još impresivnijim na četiri snimke koje su nastale početkom 1939. u društvu velikana boogie-woogie klavira, Alberta Ammonsa (→) i Petea Johnsona (→) (svaki je sudjelovao na dvije izvedbe). James se vješto snašao u boogie-woogie idiomu, uz neobično zadovoljavajuće rezultate **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie 1938—1940).** S vlastitim je orkestrom postigao ogroman komercijalni uspjeh, npr. skladbama **Ciribiribin, You Made Me Love You, I've Heard That Song Before, I Had The Craziest Dream, I Don't Want To Walk Without You, I'm Beginning To See The Light, Music Makers,** itd. Popularnost mu je porasla nastupima u brojnim holivudskim filmovima, uključujući *Private Buckaroo, Syncopation, Springtime In The Rockies* i *If I'm Lucky*.

U posljednjih 30 godina James i nadalje vodi velike orkestre, uglavnom u Nevadi. Glazbi mahom pristupa na »middle-of-the-road« način. Dobrodošla promjena takvog usmjerenja, u džezističkom smislu zbila se potkraj pedesetih godina kada je James pozvao vrhunske jazz-skladatelje poput Ernieja Wilkinsa i Neala Heftija da za njegov orkestar napišu novi repertoar. Džezistički sadržaj dramatično se povećao, pa iako su orkestri Harryja Jamesa od tada prilično vjerno reproducirali moćan zvuk i stil Basiejevih orkestara iz razdoblja nakon pedesetih godina, promjena je pozdravljena sa svih strana **(The Big Band Sound Of Harry James, Vols 1—3).** Primjereno renesansi njegova orkestra i Jamesova je truba zablistala svjetlije nego prethodnih godina. Činilo se da se Harry James vratio jazzu (ako ga je ikada uopće kompletno napustio).

U šezdesetim godinama njegova života trubačka snaga Harryja Jamesa doima se izvanrednom kao i prije. A glazba Harryja Jamesa i njegovih Music Makersa — stara ili nova, jazz ili zabavna — privlači pažnju velikog broja obožavatelja, upravo kao u danima kada je James blistao s Goodmanom ili kada je vlastite orkestre vodio iz jednog velikog hita u drugi. Ili gotovo kao tada.

Diskografija:
The Complete Benny Goodman, Vols 1—3 (RCA)/
Benny Goodman, Vols 4—7 (RCA Victor — Francuska)
Benny Goodman, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Harry James & His Orchestra 1936–1938 (The Old Masters/—)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Various (Including Harry James/Pete Johnson/Albert Ammons), Cafe Society Swing & The Boogie Woogie (1938–1940) (Swingfan — Njemačka)
Various (Including Harry James), Great Swing Jam Sessions, Vol 1 (—/Saga)
Swinging With Harry James (Joker — Italija)
The Big Band Sound Of Harry James, Vols 1—3 (—/Verve)

Joseph Jarman

→ Art Ensemble of Chicago

Keith Jarrett

Klavirist Keith Jarrett, rođen 1945. u Pennsylvaniji, afirmirao se u popularnoj grupi Charlesa Lloyda **(Dream Weaver)** u kojoj se pokazao izuzetno talentiranim glazbenikom. Razdoblje s Milesom Davisom, početkom sedamdesetih godina **(Live/Evil** i **At Fillmore)** nije, kao u slučaju klavirista Chicka Coreae, Joea Zawinula i Herbieja Hancocka, dovelo do osnivanja jazz-rock skupine.

Jarrettova karijera zapaženo je raznovrsna: on istodobno djeluje na tri različita područja. Godine 1971. snimio je solo-album za etiketu ECM Manfreda Eichera koja je postavila nove standarde umjetničke slobode i briljantne zvučne reprodukcije. Jarrettove kvalitete, njegova melodijska inventivnost, osjećaj za mjeru i tehnička virtuoznost, predstavile su se u novoj jasnoći **(Facing You).** Nastavljajući plodnu suradnju s etiketom ECM

The Koln Concert (ECM): povratak akustičnog solo-klavira.

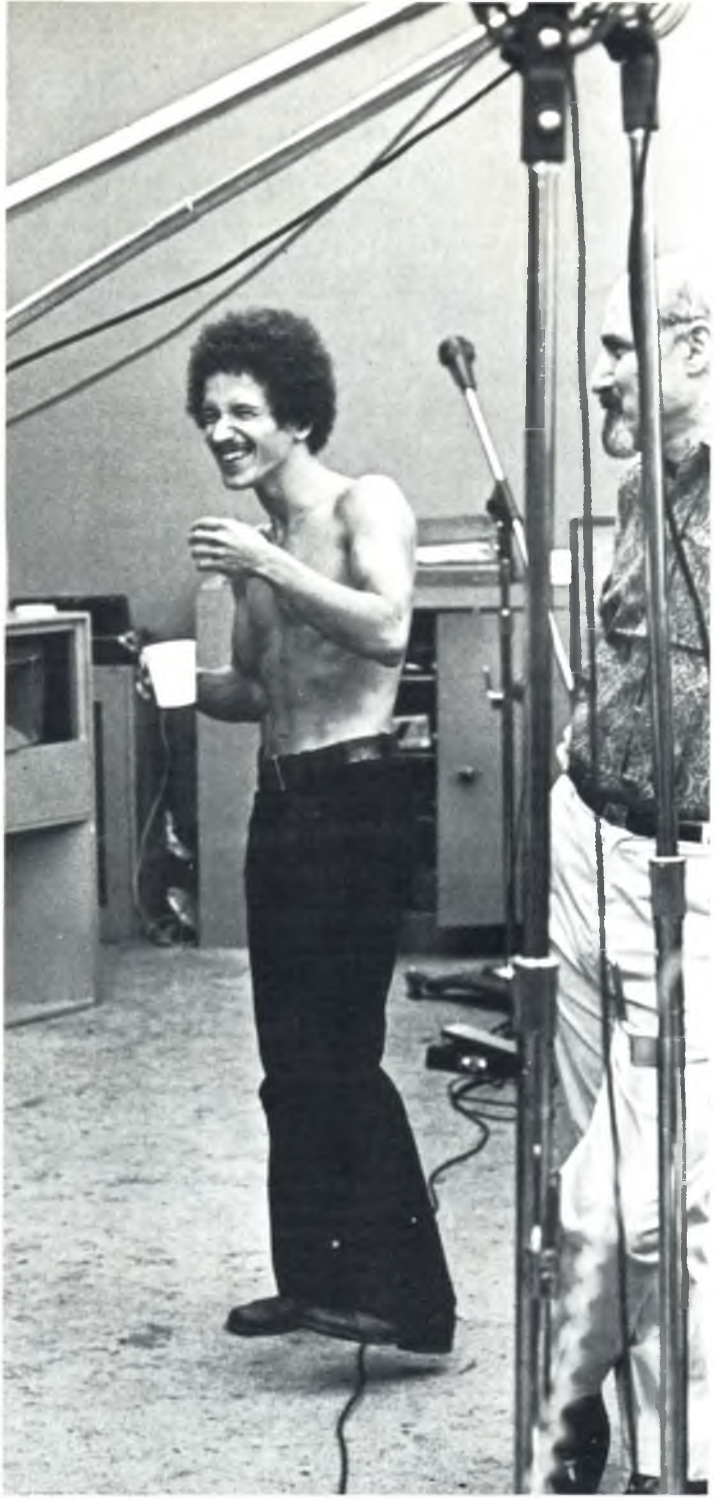
snimio je sate i sate solističkih koncertnih izvedbi na akustičnom klaviru (**The Koln Concert** i **Solo--Concerts, Bremen & Lausanne**) i taj se projekt u svoje vrijeme činio sigurnom komercijalnom katastrofom. No, zahvaljujući pristupačnosti, romantičnosti i predanosti ljepoti, Jarrett je stekao popularnost koja prelazi stroge granice jazz-sljedbeništva.

Nepodložna etiketama, struja njegovih improvizacija dodiruje klasičnu glazbu, barok, gospel, country i boogie, ujedinjujući sve te oblike s ostinato-podlogom lijeve ruke koja hipnotizira osjetila. Neograničene na temu i varijacije, Jarrettove duge skladbe bez naslova tretiraju formu kao glagol, a ne kao imenicu. Snimio je i nekoliko albuma kao skladatelj za orkestar (**In The Light, Luminescence** i **Arbour Zena**), na kojima se osjeća sanjarski, neoklasičan ugođaj. Muziciranje saksofonista Jana Garbareka ublažuje dominantan ugođaj tugaljivosti i bolećljivosti u sekciji gudača.

Američki albumi Keitha Jarretta sasvim su različiti. Koristeći dva suradnika Ornettea Colemana, saksofonista Deweyja Redmana i basista Charlieja Hadena, te fleksibilnog bubnjara Paula Motiana, Jarrett na tim ostvarenjima iskazuje svoj talent za rad s grupom. Glazba je energična i intenzivna, a međuigra glazbenika — naročito Hadena i Jarretta — fenomenalna. U Jarrettovim skladbama uočavamo čitav niz pristupa, od simultanog soliranja u **Great Bird** i zanesenog dua basa i klavira u **Prayer (Death & The Flower)**, do ornamenta perkusionističkih efekata u **Kuum (Backhand)**, kada svi glazbenici, uz svoje instrumente, sviraju zvečke, bubnjeve, itd.

U velikoj raspravi o povratku akustične glazbe, Jarrettovo i Eicherovo ime redovito se spominju. Nema sumnje da su solistički Jarrettovi koncertni albumi ponovno zainteresirali publiku za zvuk velikog koncertnog klavira, a njegov eklektičan pristup i lirski tretman privukao je mnoge koje su zbunile avangardne disonance Cecila Taylora.

Diskografija:
Charles Lloyd, Dream Weaver (Atlantic/Atlantic)
Miles Davis, Live/Evil (Columbia/CBS)
Miles Davis, At Fillmore (Columbia/CBS)
Facing You (ECM/ECM)
The Koln Concert (ECM/ECM)
Solo-Concerts, Bremen & Lausanne (ECM/ECM)
In the Light (ECM/ECM)
Luminescence (ECM/ECM)
Arbour Zena (ECM/ECM)
Ruta & Daitya (ECM/ECM)
Belonging (ECM/ECM)
Expectations (Columbia/CBS)
Fort Yawuh (Impulse/Impulse)
Treasure Island (Impulse/Impulse)
Birth (Atlantic/Atlantic)
Death And The Flower (Impulse/Impulse)
Backhand (Impulse/Impulse)
Mysteries (Impulse/Impulse)
Shades (Impulse/Impulse)
Staircase (ECM/ECM)

Keith Jarrett. Njegovi recitali na akustičnom klaviru stekli su kult--sljedbeništva. Virtuoz.

Jazz Messengers
→ Art Blakey

Blind Lemon Jefferson

Lemon »Blind Lemon« Jefferson (rođen 1897. u okolici Couchmana, Teksas) ostaje ne samo jednim od najistaknutijih i najutjecajnijih country-blues izvođača iz razdoblja neposredno nakon I svjetskog rata, pa sve do prerane smrti, 1930, već i nezaobilaznom ličnošću u povijesti bluesa. Slijep od rođenja, Jefferson se zarana prihvatio gitare i posvetio pjevanju bluesa, a na njegovu karijeru pjevača, gitarista i kompozitora utjecala je prijateljska suradnja s afirmiranim i gostujućim blues-glazbenicima. Alec Jefferson, Lemonov otac, ispričao je stručnjaku za blues, Samu Chartersu, kako je njegov sin, netom zašao u tinejdžerske godine, pjevao i svirao u seoskim klubovima od »oko osam uvečer, pa sve do četiri izjutra«.

U sedamnaestoj godini nemirni je Jefferson preselio u Dallas gdje je — pjevajući i svirajući vlastite blues-skladbe — ostao desetak godina. U tom je razdoblju upoznao i duboko inspirirao Huddieja »Leadbellyja« Ledbettera (→). Njih su dvojica često nastupali kao duo: Leadbelly je bio slijepčev vodič, a svojom je mandolinom pratio Jeffersonovo sviranje na gitari. Dvadesetih godina Jefferson je snimao za tvrtke Paramount i Okeh. Njegov raspoznatljiv, visoko impostiran, uvijek melodičan glas, njegova začuđujuća tečnost i originalnost gitarista-pratitelja, velika imaginativnost i snaga tekstova — sve ga je to učinilo zaista nezaboravnim protagonistom bluesa... i jednom od najizuzetnijih ličnosti toga žanra. Njegovi tekstovi kao da su inspirirali bezbrojne skladatelje, kako za Jeffersonova života, tako i nakon smrti, jer sadrže fraze koje susrećemo u tekstovima bezbrojnih drugih blues--skladbi. Među najimpresivnijim Jeffersonovim snimkama — a sve su nastale između 1926. i 1929 — slijedeće su izuzetne čak i po njegovim visokim standardima: **Black Snake Moan, Rabbit Foot Blues, Rising High Water Blues, Prison Cell Blues, Low Down Mojo Blues, Pneumonia Blues, Blind Lemons's Penitentiary Blues, Hangman's Blues** i **Match Box Blues** (sve na **Blind Lemon Jefferson**). Ovaj posljednji naslov ostaje najpopularnijim njegovim bluesom; snimili su ga razni drugi blues-izvođači, pokojni Elvis Presley i Beatlesi. Leadbelly je kasnije postigao veliki uspjeh skladbom **Jack o'Diamonds** koju je Jefferson snimio 1926. Jeffersonovi tekstovi, bez obzira na sadržaj, gotovo su nenadmašno ekspresivni. Ostale zapažene Jeffersonove snimke: **Lemon's Worried Blues, Bootin' Me 'bout** i **Black Horse Blues** (sve na **The Immortal Blind Lemon Jefferson**), **Long Lonesome Blues** i **Got The Blues** (sve na **The Country Blues--Texas**), te jezivi **'Lectric Chair Blues.** Izvanredan bluesman Blind Lemon Jefferson poginuo je 1930. u snježnoj oluji, u 33. godini života.

Diskografija:
Blind Lemon Jefferson (Milestone)
The Immortal Blind Lemon Jefferson (Milestone/CBS)
American Folk Music, Vol 3 Songs (Folkways/—)
The Country Blues — Texas (—/Heritage)

Hilton Jefferson

Hilton Jefferson (rođen 1903. u Danberryju, Connecticut) bio je u profesionalnoj karijeri, koja je potrajala gotovo 30 godina, neka vrst neodlučnog solista. No, Jeffersonova uloga vođe sekcije u istaknutim velikim orkestrima s kojima je surađivao, obogatila je te sekcije saksofona raspoznatljivim zvukom.

Godine 1925. svirao je bendžo u jednom kazališnom orkestru iz Philadelphije; napustio ga je da bi naučio svirati alt-saksofon, a zatim se vratio istom vođi orkestra (Julianu Arthuru) isključivo kao saksofonist. S Arthurom je otišao u New York, gdje je svirao s nizom vrhunskih (kao i manje poznatih) ansambala, uključujući Claudea Hopkinsa (→) (1926—1928), Chicka Webba (1929—1930), Kinga Olivera (→) (**King Oliver, Vols 1, 3**) (1930–1931), ponovno Webba (1931), Mc-

Leroy Jenkins vodeći avangardni violinist i član-utemeljitelj Revolutionary Ensemblea.

Kinneyjeve Cotton Pickerse (1931) i ponovno Claudea Hopkinsa (1932). U dvije godine suradnje s Fletcherom Hendersonom (→) nastupao je kao linijski glazbenik i solist, s impresivnim solom u temi **Can You Take It? (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4)** koja datira iz 1933. Također 1933. snimao je s Hendersonovim orkestrom pod vodstvom Bennyja Cartera (→) **(Benny Carter, 1933/Ridin' In Rhythm).** Napustivši Hendersona, slijedećih je šest godina proveo u Hendersonovim, Hopkinsovim i Webbovim orkestrima. Godine 1940. pridružio se Cabu Callowayu (→) s kojim je ostao do kraja četrdesetih godina.

U tom dugom razdoblju Jefferson je snimio (s Callowayem, 1941) svoj najpoznatiji solo **(16 Cab Calloway Classics)**, prekrasno odmjerenu izvedbu teme **Willow, Weep For Me;** nadahnuto je pokazao koliko je inspiriran Bennyjem Carterom (prvenstveno) i Frankiejem Trumbauerom u pogledu tona, vibrata i kontrole. Osam mjeseci proveo je u orkestru Dukea Ellingtona (→) (1952—1953), a surađivao je s Donom Redmanom i Pearl Bailey (1953). Nakon toga zapostavio je glazbu i postao čuvar u jednoj njujorškoj banci. No i nadalje je nastupao u klubovima i na pločama, uključujući suradnju s Fletcher Henderson Reunion Bandom **(Henderson Homecoming** i **The Big Reunion);** na ovom drugom albumu poduzeo je tipično elegantan solo u skladbi **Round Midnight.** Među ostalim Jeffersonovim solima nabrajamo **Mule Face Blues** s Oliverom **(King Oliver, Vol 2); Rug Cutter Swing** s Redom Allenom (→) **(Henry Allen & His Orchestra 1934—1935); Gee Baby, Ain't I Good To You** s Jimmyjem Witherspoonom (→) **(Blue Moods In The Shade Of Kansas City).**

Hilton Jefferson umro je u njujorškom Sydenham Hospitalu, u studenome 1968. nakon dugotrajne bolesti.

Diskografija:

King Oliver, Vols 1, 3
(RCA Victor — Francuska)
The Fletcher Henderson Story
(Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Various, Benny Carter, 1933
(Prestige)/
Ridin' In Rhythm
(World Records)
Henry Allen & His Orchestra 1934–1935
(Collector's Classics — Danska)
16 Cab Calloway Classics
(CBS — Francuska)
Cab Calloway/Chu Berry, Penguin Swing: 1937–1941
(Jazz Archives/—)
Fletcher Henderson Reunion Band, Henderson Homecoming
(United Artists)
Fletcher Henderson Reunion Band, The Big Reunion
(Jazztone)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941
(CBS — Francuska)
(Count Basie)/Jimmy Witherspoon, Blue Moods In The Shade Of Kansas City
(—/RCA Victor — Francuska)
Various, Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)

Leroy Jenkins

Violinist Leroy Jenkins, rođen 1932. u Chicagu, bio je članom grupe AACM koja je djelovala u tome gradu, a surađivao je i na snimkama Muhala Richarda Abramsa **(Levels & Degrees Of Light)** i Anthonyja Braxtona **(Three Compositions Of New Jazz** i **New York, Fall, 1974).** Godine 1970. pokrenuo je Revolutionary Ensemble s basistom Sironeom i perkusionistom Jeromeom Cooperom. Do danas su snimili četiri albuma, prva tri koncertna, a na svakome nalazimo postupak kolektivnog muziciranja. Prvi **(Vietnam)** vjerojatno je i najimpresivniji iako je u kompletnom njihovom opusu razina intenziteta muziciranja veoma visoka. Jenkins izjavljuje »da nastavlja tradiciju Stuffa Smitha i Eddieja Southa«, iako očito rječnikom današnjice.

Klasično je obrazovan, a u svom muziciranju izbjegava tonska izobličenja i koncentrira se na sinusoidnu projekciju melodije. Sironeove dionice basa isprepliću se s violinom i obogaćuju teksture a u skladbama poput **New York (The People's Republic)** prelaze u duete s gudalima. Glazba je vrtoglava i strastvena, daleko od ugođaja komorne glazbe, a korištenjem gongova i glasova proteže se u širokom izražajnom rasponu. U izvedbi opsežnog djela **For Players Only** nastupa i orkestar.

Diskografija:

Muhal Richard Abrams, Levels & Degrees Of Light
(Delmark/Delmark)
Anthony Braxton, Three Compositions Of New Jazz
(Delmark/Delmark)
New York, Fall, 1974
(Arista/Arista)
Revolutionary Ensemble, Vietnam (ESP/ESP)
Manhattan Cycles
(India Navigation/—)
The Psyche
(RE Records/—)
The People's Republic
(A&M/A&M)
Leroy Jenkins, For Players Only (JCOA/JCOA — Virgin)

Budd Johnson

Karijera Alberta J. »Budda« Johnsona (rođenog 1910. u Dallasu, Teksas) po svemu je začuđujuća i zadovoljavajuća. Osim što je izvanredno vješt glazbenik na sva četiri (najpoznatija) saksofona i na klarinetu, vrlo je sposoban skladatelj i aranžer. U svojoj dugoj karijeri — prvi put je nastupao 1924. kao bubnjar — svirao je s više značajnih jazz-solista i inovatora nego bilo koji živući jazz-glazbenik. A što je još važnije, Johnsonova impresivna glazbena fleksibilnost i očita dosljednost u ukusu omogućila mu je da se snađe u gotovo svakom stilskom okviru, ne kao pasivni suradnik, već kao istaknuti protagonist — instrumentalist i skladatelj.

Budd Johnson i njegov brat trombonist Frederic H. »Keg« Johnson (1908—1967) primili su prve glazbene poduke od svoga oca, kornetista i orguljaša. Obojicu je podučavala i kćerka Bookera T. Washigtona. Mlađi je Johnson najprije svirao klavir i bubnjeve, a zatim je prešao na tenor-saksofon (i danas njegov najvažniji instrument). Svirao je i nastupao s lokalnim teksaškim sastavima, zatim s Jesseom Stoneom, u Kansas Cityju i drugim mjestima po Missouriju. Kada je 1932. preselio u Chicago, pridružio se Georgeu E. Leeju i raznim drugim ansamblima. Godine 1933. postao je članom sekcije saksofona velikog orkestra koji je tada pratio Louisa Armstronga (→) **(Louis Armstrong: July 4, 1900 — July 6, 1971).** Kada je u srpnju 1933. Armstrong raspustio tu postavu, Johnson je nastupao s raznim skupinama, uključujući Grand Terrace Orchestra Earla Hinesa (→) kojemu se, nakon smrti stalnog Hinesovog tenor-saksofonista, Cecila Irwina, 1935. stalno pridružio. Kao saksofonist, aranžer i skladatelj s Hinesom je ostao do 1942, s izuzetkom jedne sezone (1936—1937) kada je bio aranžer Gusa Arnheima i kraćih razdoblja koje je proveo kao prvi alt-saksofonist u orkestrima Fletchera Hendersona (→) (1937), Horacea Hendersona (→) (1938) i Johnnyja Longa (1940). U Hinesovom orkestru nastupao je kao prvi solist na alt i tenor-saksofonu (1938—1942).

Neposredno nakon suradnje s Hinesom radio je kao aranžer Dona Redmana (→), Ala Searsa (→) i Georgieja Aulda (→). Godine 1944. svirao je u 52. ulici s Dizzyjem Gillespiejem (→), a iste je godine s Gillespiejem i Colemanom Hawkinsom (→) organizirao prvo be-bop snimanje **(The Many Faces Of Jazz, Vol 52: Coleman Hawkins)** na kojemu je svirao bariton-saksofon, sudjelovao u aranžmanima i s klaviristom Clydeom Hartom napisao temu **Bu De Dah,** jedan od brojeva koji su snimljeni na tom povijesno važnom terminu. S Gillespiejem je svirao kada su obojica bili članovi nezaobilaznog Hinesovog orkestra iz 1942—1943. u kojemu su, osim Gillespieja i Johnsona, nastupali Charlie Parker (→), Bennie Green, Sarah Vaughan (→). Sredinom četrdesetih godina nastupao je i pisao za druge napredne skupine, poput onih Woodyja Hermana (→) **(The Turning Point)** i Gillespieja.

U stilskom pogledu Johnsovo je muziciranje na tenor-saksofonu u tom razdoblju njegove karijere još uvijek reflektiralo možda nepotreban, ali uspio koktel dvojice početnih uzora, Hawkinsa i Lestera Younga (→), iako ga je glazba Parkera i drugova također obilježila. Ona se naročito osjeća na Johnsonovom alt-saksofonu koji je pokazao definitivan zaokret prema be-bopu, kao na snimci **Jumpin' For Jane (The Greatest Of The Small Bands, Vol 2)** iz 1946. Na ilegalnim snimkama koncertnih jam sessiona

iz 1948, s Parkerom kao glavnim protagonistom, svirao je tenor-saksofon **(Evening At Home With Charlie Parker i Charlie Parker Memorial Album, Vol 6),** iako se tada uglavnom oslanjao na Youngov utjecaj. Nakon Eckstine-Raeburn-Herman-Gillespie razdoblja, Johnson je svirao s J. C. Heardom (1946). Sy Oliverom (→) (1947), Machitom (1949), Benniejem Greenom (1951), Snubom Mosleyjem (evropska turneja 1952) i Cabom Callowayem (→) (1953).

Ostatak pedesetih godina proveo je kao vođa raznih malih sastava, poduzeo je azijsku turneju s Bennyjem Goodmanom (→) (dio 15-mjesečnog angažmana u Goodmanovom orkestru, 1956—1957), a zatim je nastupao s Quincyjem Jonesom (1960), Countom Basiejem (1961—1962), Earlom Hinesom (1965), Geraldom Wilsonom i orkestrom Tommyja Dorseyja (sve 1966). S Hinesom je ponovno surađivao na jednoj evropskoj turneji, da bi se slijedeće godine vratio u Evropu kao član Hinesovog kvarteta **(Blues & Things).** Uz tenor, kompletno se posvetio sopran-saksofonu i ponovno se u cjelosti pokazao sposobnim za taj zadatak, koristeći pretežno bechetovski vibrato i pristup pod utjecajem Lestera Younga i Johnnyja Hodgesa (→).

Godine 1969. osnovao je JPJ Quartet (članovi-utemeljitelji: Johnson, Bill Pemberton, Dill Jones). Godine 1970. ponovno je gostovao u Evropi, ovaj put s Charliejem Shaversom (→). Među bezbrojnim snimkama koje do sada nisu navedene, a koje je realizirao pod vlastitim imenom ili za druge lidere, njegovo se postojano muziciranje na saksofonu može u odličnom izdanju čuti s Gilom Evansom (→) **(Pacific Standard Time),** Benom Websterom (→) **(Ben Webster & Associates/Ben Webster & Friends),** Buckom Claytonom (→) **(Buck Clayton Jam Sessions),** Royem Eldridgeom (→) **(The Nifty Cat),** Alom Searsom **(The Greatest Of The Small Bands, Vol 5)** i samostalno **(Blues A La Mode** i **Four Brass Giants).** Na ovim posljednjim pločama Johnson predstavlja prekrasne aranžmane za grupu trubača sastavljenu od Harryja Edisona (→), Nata Adderleyja, Raya Nancea (→) i Clarka Terryja (→); navodimo i album **Let's Swing** s Johnsonovim bratom Kegom.

Najbolji album JPJ Quarteta vjerojatno je nadahnuta koncertna snimka **(Montreux '71)** na kojoj se Johnson, ne prvi put, pokazuje neumornim, višestruko talentiranim i neprocjenjivim glazbenikom.

Diskografija:

Louis Armstrong: July 4, 1900 — July 6, 1971 (RCA Victor/RCA Victor)
The Indispensable Earl Hines, Vols 1–5 (RCA Victor – Francuska)
Coleman Hawkins, The Many Faces Of Jazz, Vol 52 (Mode/Vogue — Francuska)
Various (Including J.C. Heard), Jazz 44 (Black & Blue – Francuska)
Billy Eckstine & His Orchestra (Spotlite)
Billy Eckstine, Mister B & The Band (Savoy/—)
J.C. Heard, Cafe Society (Onyx/—)
Various (Including Coleman Hawkins), The Greatest Of The Small Bands, Vol 2 (RCA Victor — Francuska)
Woody Herman, The Turning Point (1943—1944) (MCA/Coral)
Various (Including Al Sears), The Greatest Of The Small Bands, Vol 5 (RCA Victor — Francuska)
Various (Including Sarah Vaughan), The New York Scene In The '40s: From Be-bop To Cool (CBS — Francuska)
Budd Johnson, Four Brass Giants (Riverside)
Budd Johnson, Let's Swing (Prestige — Swingville/—)
Budd Johnson/Keg Johnson, Blues A La Mode (Felsted/Felsted)
Gil Evans, Pacific Standard Time (Blue Note)
Earl Hines/Jimmy Rushing, Blues & Things (Master Jazz Recordings/ World Record Club)
Various, USA Jazz Live (MPS/BASF — Njemačka)
Roy Eldridge, The Nifty Cat (Master Jazz Recordings/—)
A Buck Clayton Jam Session (Chiaroscuro)/
Buck Clayton Jam Session, Vol 2 (Chiaroscuro)/
Buck Clayton Jam Sessions (Vogue)*
Budd Johnson/JPJ Quartet, Montreux '71 (Master Jazz Recordings/—)
Various (Including Budd Johnson), Newport In New

* Dvostruki britanski album koji obuhvaća oba američka izdanja.

Budd Johnson – siguran dobitak u svakoj prilici i višestruki, izazovan instrumentalist, autor i entuzijast.

Bunk Johnson Band, klasični sastav New Orleansa s Jimom Robinsonom, Georgeom Lewisom, Babyjem Doddsom i Bunkom Johnsonom.

York '72: The Jam Sessions, Vol 3 (Atlantic/Atlantic)
Ben Webster & Associates (Verve)/
Ben Webster & Friends (Verve)
Dizzy Gillespie, Dee Gee Days/ The Savoy Sessions (Savoy/—)

Bunk Johnson

William Geary »Bunk« Johnson (rođen 1879. u New Orleansu) svirao je s legendarnim Buddyjem Boldenom prije 1900. Početkom stoljeća nastupao je u minstrel-predstavama i cirkusima, te na brodovima koji su saobraćali između Orijenta, Australije, Azije i Evrope; posjetio je Istočnu i Zapadnu obalu SAD. Do 1930. svirao je u drugim cirkuskim i minstrel-sastavima, intenzivno je nastupao u New Orleansu (1910—1914), Mandevilleu i s nizom sastava iz Louisiane. No, i usprkos njegovom ogromnom iskustvu, ime Bunka Johnsona bilo je tek legenda među jazz-glazbenicima New Orleansa i Louisiane. O njegovom se životu znalo malo pojedinosti dok ga ponovno nisu otkrili istraživači Frederic Ramsey Jr i William Russell. U to se doba bio povukao u New Iberiju (nakon gužve u plesnoj dvorani u Rayneu, Louisiana, u kojoj je vođa orkestra Evan Thomas ubijen na pozornici, a njegov je drugi kornetist Johnson izgubio sve zube); radio je kao njegovatelj, profesionalni rvač na vašarima i kamiondžija, a u tom trenutku (1937) podučavao je trubu i trombon u okviru programa radničkog udruženja. Plan da Johnson 1940. snima s Earlom Hinesom (→) i Sidneyjem Bechetom (→) propao je zbog njegovog permanentnog rada na tom projektu.

U glazbenom smislu, 63-godišnji legendarni Bunk Johnson prvi put se pojavio na gramofonskoj ploči tek 1942. na prvoj od danas legendarnih snimki »New Orleans revivala« (redom za tvrtke Jazz Man, Jazz Information, American Music, itd). Johnsonov povratak započeo je angažmanima u New Iberiji, nakon što mu je Bechetov brat-zubar napravio umjetno zubalo. Već je i prva njihova pojava izazvala kontraverzije o Johnsonovim pločama, a ponajviše o samom Johnsonu. Postoje mišljenja da je njegovo muziciranje izvanredno, a u glazbenom i povijesnom smislu izuzetno važno ne samo zbog veze s osnovnim obilježjima zvuka koji mu je bio svojstven u razdoblju kada nije snimao, već i kao vitalan dokument o počecima New Orleans jazza. Drugi smatraju da je dugo Johnsonovo izbivanje, u kombinaciji s njegovom starošću, usprkos novim zubima, rezultiralo otužnim muziciranjem. U stvari, u objema tvrdnjama vjerojatno ima dosta istine.

Johnsonovu muziciranju zaista su nedostajali određeni tehnički zahtjevi, a u usporedbi s muziciranjem ostalih velikana-trubača New Orleansa doimalo se manjkavim. Ali, bez obzira na moguće razlike u tehnici, nadahnutost i strastvenost Johnsonova muziciranja na tim pločama nedvojbena je. A njegovo kolektivno muziciranje u društvu Georgea Lewisa (→) i Big Jima Robinsona (→) — koji će postati nezamjenjivim članovima Johnsonovih ansambala — bilo je apsolutno ispravno. Riječ je o trubi koja u mnogim aspektima nije bila tipična za New Orleans, ali je odgovarala raznim sastavima pod Johnsonovim vodstvom (uključujući Bunk Johnson' Jazz Band, Bunk Johnson's Street Paraders i — na prvom snimanju — Bunk Johnson's Original Superior Band).

Za razliku od više nego autsajderskog pratećeg sastava, Johnsonovo muziciranje na čelu Yerba Buena Banda **(Bunk & Lu)** u svakom je pogledu odlično. Snimke za etiketu American Music dale su najbolje rezultate, a vjerojatno su najbolji primjeri **Sugar Foot Stomp, Sister Kate, Careless Love (Bunk Johnson's Band 1944); '827 Blues, All The Whores Like The Way I Ride (Bunk Johnson's Band 1945); Weary Blues** i **See See Rider (Bunk Johnson).** Johnson se 1945. sa Sidneyjem Bechetom pokazao iznimno primjerenim grupnim sviračem, a što se sola tiče, najstrastveniji su njegovi doprinosi naslovima poput **Days Beyond Recall (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 1)** i **Up In Sidney's Flat (Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 2).** Godine 1945. Johnson je s Bechetom svirao u New Yorku i Bostonu, ali se uskoro vratio u Louisianu.

Okupio je vlastiti sastav zbog dva duga angažmana u Stuyvesant Casinu, NYC i raspustio ga 1946. Slijedeće godine vratio se u Stuyvesant, posljednji put snimao je u prosincu, a zatim je otišao u dobrovoljni egzil u New Iberiju.

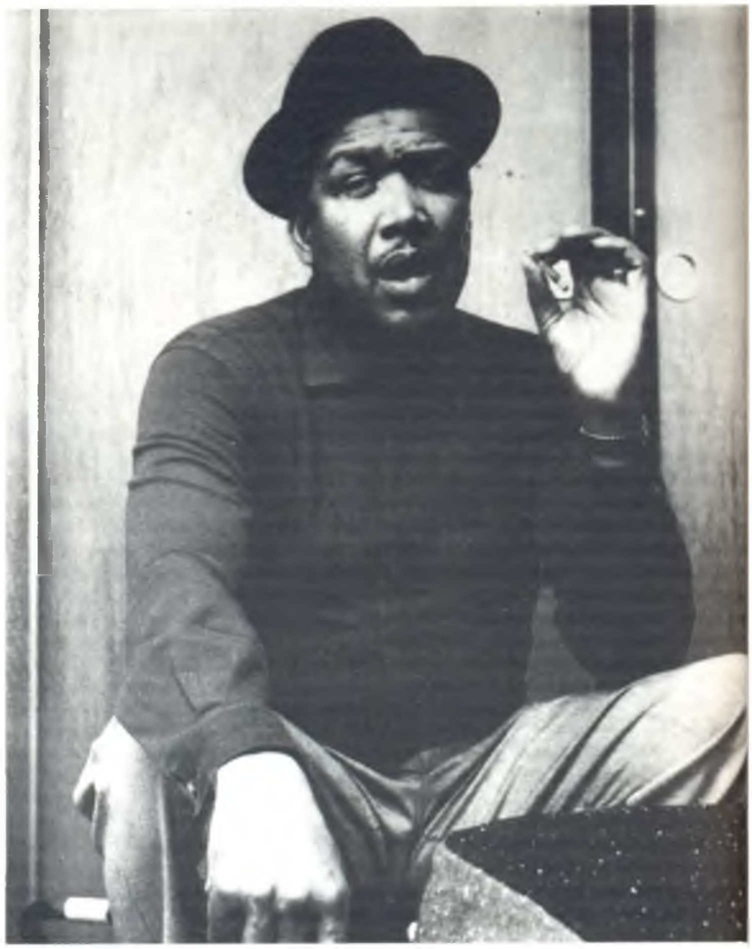
Godine 1948. doživio je moždanu kap koja mu je paralizirala lijevu ruku. Ostatak života — do 1949 — proveo je kao poluinvalid.

Diskografija:
Bunk Johnson's Band 1944 (Storyville)
Bunk Johnson's Band 1945 (Storyville)
Bunk Johnson/Lu Watters, Bunk & Lu (Good Time Jazz/ Good Time Jazz)
Bunk Johnson (Storyville)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2 (Blue Note/—)

Gus Johnson
→ Count Basie

J. J. Johnson

Posljednjih godina došlo je do reakcije protiv stila sviranja trombona J. J. Johnsona (rođenog 1924), stila koji je dominirao četrdesetih i pedesetih godina. Oslobodivši se tonskih efekata i legato-muziciranja glazbenika iz razdoblja swinga i dixielanda, Johnson je na svom instrumentu izvodio brze, žustre dionice be-bop saksofonista, koristeći linearne mogućnosti instrumenta za razliku od starinske — a danas ponovno nove – izražajnosti limene glazbe. Tehnički savršeno Johnsonovo muziciranje u tom idio-

Gus Johnson – svingerski ali profinjen, perfektan bubnjar za svaku priliku, za veliki ili mali sastav.

Jay Jay Johnson, najuglađeniji izvođač. Čovjek koji je trombon podučio kompleksnostima be-bopa.

mu nikada nije imalo premca. Kao član grupe Sonnyja Stitta **(Genesis)** napisao je tri odlične skladbe, **Blue Mode, Teapot** i **Elora,** a pokazao je i izuzetne melodijske kvalitete u skladbi Johna Lewisa **Afternoon In Paris.** Kao vođa seksteta u kojemu je svirao istaknuti trubač Clifford Brown, Johnson je snimio album koji je postao definicijom be-bop trombona, sa skladnim tonom i fenomenalnim promjenama brzine u naslovima poput **Get Happy (The Eminent J. J. Johnson).**

Godine 1954. udružio se s još jednim trombonistom, Kai Windingom, ali se nijedan od njihovih albuma ne može više pronaći u katalogu. Susret s tenor-saksofonistom Sonnyjem Rollinsom **(Sonny Rollins, Volume 2)** rezultirao je jednim od najuzbudljivijih diskografskih istupa na trombonu uopće, s kompleksnim, odmjerenim, a ipak poletnim dionicama. Susret s još jednim tenoristom, Stanom Getzom **(Getz & J. J. »Live«),** predstavlja Johnsona u vrhunskoj formi; on nadopunjuje lirskog Getza u izvedbama balada i svira izvanredne verzije skladbi **Yesterdays** i **I Waited For You.**

Sve se češće upuštao u pisanje skladbi poput **El Camino Real, Sketch For Trombone & Orchestra** i **Perceptions,** u šest stavaka za orkestar »treće struje« Gunthera Schullera koji je pokušao sjediniti jazz i klasičnu glazbu. Tri skladbe za taj orkestar, autora Johna Lewisa, Jimmyja Giuffrea i J. J. Johnsona **(Music For Brass)** služe se klasičnim formama poput fuge u Johnsonovoj **Poem For Brass.** Trenutno kao da se sasvim posvetio filmskoj glazbi i studijskom radu.

Diskografija:
Sonny Stitt, Genesis
(Prestige/Prestige)
The Eminent J. J. Johnson
(Blue Note/Blue Note)
Miles Davis
(Blue Note/Blue Note)
Sonny Rollins, Volume 2
(Blue Note/Blue Note)
Getz & J. J. »Live«
(Verve/Verve)
Music For Brass (Columbia/—)

James P. Johnson

Fats & Me (1944) (MCA, Njemačka). Za klavirom: James P.

James Price »James P.« Johnson (rođen 1891. u Brunswicku, New Jersey) gotovo je savršena veza između ragtimea i ranog jazza. Štoviše, bio je najbolji glazbenik koji je potekao iz tzv. »stride škole« klavirista glomaznih dlanova i snažnih zglobova kojih je uzbudljiv, dinamičan stil u jednakoj mjeri ovisio o fizičkoj snazi i izdržljivosti kao i o tehničkom umijeću. Poput svoga učenika Thomasa »Fatsa« Wallera (→), Johnson se uzdigao iz prosjeka stride-klavirista odličnom, svestranom tehnikom, nesumnjivo naslijeđem mladosti, kada su se njegova majka i jedan talijanski učitelj klavira pobrinuli da temeljito svlada klasičnu klavirističku tehniku.

Kombinacija nekoliko važnih glazbenih utjecaja — ragtimea, bluesa, klasike — rezultirala je jazz-muziciranjem koje će Johnsonu osigurati dominantno mjesto među jazz-klaviristima dvadesetih godina. Johnsonova porodica preselila je u Jersey, a zatim u New York (postojbinu stride-klavira; da budemo precizniji, riječ je o njujorškom Harlemu).

Prve javne nastupe ostvario je prije 21. godine na brojnim proslavljenim kućnim zabavama u Harlemu. Godine 1912. prvi put je profesionalno nastupio u Coney Islandu, nakon čega je postao popularnom ličnošću zahvaljujući solističkim nastupima u klubovima New Yorka i Atlantic Cityja. Nastupao je i na južnjačkim varijetetskim scenama, a zatim se vratio u New York radi daljnjih angažmana u raznim klubovima. Za tvrtke Aeolian Co. i QRS snimio je niz izvedbi na mehaničkom klaviru **(James P. Johnson 1917—21),** a 1921. debitirao je na pločama. Nastupao je u Hell Fighters Bandu Jamesa Europea (1920—1921), vodio je scenski orkestar jedne brodvejske predstave, a nastupao je i u dvije revije, *Black Sensations* i *Smart Set.* U New Yorku je 1922. svirao s grupom Harmony Seven. Napisao je glazbu za predstavu *Plantation Days* s kojom je 1923. gostovao u Velikoj Britaniji.

Dvadesetih godina postao je veoma uspješan skladatelj pjesama koje su kasnije postale standardima jazza i zabavne glazbe. Među njegovim najpopularnijim skladbama navodimo **If I Could Be With You (One Hour Tonight), Charleston, Runnin' Wild, Old Fashioned Love, A Porter's Love Song.** Godine 1925. orkestrirao je vlastitu reviju *Running Wild,* a tri godine kasnije **Yamecraw,** veće djelo koje je doživjelo premijeru u Carnegie Hallu. Najpoznatija Johnsonova skladba za klavir, **Carolina Shout,** prvi put je snimljena u izvedbi autora 1921 **(James P. Johnson: Piano Solos).** Ostale Johnsonove solo-snimke iz dvadesetih godina, a sve pokazuju njegovu superiornost u klavirističkom Harlem-stilu, uključuju **Arkansas Blues, Eccentricity** (obje iz 1921), **Ole Miss Blues** (1922), potpourri **Runnin' Wild** sastavljen od četiri pjesme (uključujući **Old Fashioned Love** i **Charleston)** (1924), **Sugar** i **Harlem Choc'late Babies On Parade** (obje iz 1926) (sve na **James P. Johnson Piano Solos).**

Daljnji dokazi njegove izvanredne fleksibilnosti nalaze se na snimkama koje je 1927. i 1929. realizirao s blues-pjevačicom Bessie Smith (→). Njegove izvanredne pouzdane, a ipak totalno primjerene pratnje Smithovoj na snimkama poput **Backwater Blues (Nobody's Blues But Mine), Blue Spirit Blues, Wasted Life Blues** i **Worn Out Papa Blues (Any Woman's Blues)** jedinstvene su. Koliko je u cijeloj svojoj karijeri, bio dobar klavirist u okviru grupe može se ocijeniti po snimkama Mezza Mezzrowa **(The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet),** Frankieja Newtona (→) **(The Big Apple),** Pee Wee Russella (→) **(Jack Teagarden/Pee Wee Russell),** Edmonda Halla (→) **(Edmond Hall's Blue Note Jazzmen)** i Eddieja Condona (→) **(The Eddie Condon Concerts, Vol 2).**

U tom kontekstu mogu se navesti i ploče koje je Johnson snimio pod vlastitim imenom; najuspješnijim se pokazalo snimanje iz 1939. s Redom Allenom (→), J. C. Higginbothamom (→), Big Sid Catlettom (→) i drugima **(Father Of The Stride Piano** i **Swing Combos 1935—1941).** Godine 1932. napisao je *Symphony Harlem* u četiri stavka, koja je postavljena na scenu kao balet. Tridesetih godina posvetio se komponiranju, a surađivao je i s pjesnikom Langstonom Hughesom na jednočinki *De Organizer,* iako je nastavio snimati i nastupati na koncertima.

S izuzetkom bolesti koja ga je 1940. privremeno onesposobila, nastavio je stalno svirati s vlastitim i tuđim ansamblima. Godine 1946. doživio je srčani udar, ali je slijedeće godine ponovno svirao. Godine 1949. sudjelovao je u scenskoj produkciji svoje revije *Sugar Hill.* Po povratku u New York, 1951, doživio je jak srčani udar koji ga je prikovao za krevet i paralizirao mu govor sve do smrti, 1955. u New York Cityju.

Diskografija:
Various (Including James P. Johnson), Rare Piano Rags 1920–1923)
(Jazz Anthology — Francuska)
James P. Johnson, 1917–21
(Biograph/—)
James P. Johnson: Piano Solos
(Joker — Italija)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine
(Columbia/CBS)
Bessie Smith, Any Woman's Blues (Columbia/CBS)
Various (Including James P. Johnson), The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet
(RCA Victor — Francuska)
(Mezz Mezzrow)/Frankie Newton, The Big Apple
(RCA Victor — Francuska)
Jack Teagarden/Pee Wee Russell
(Byg — Francuska)
Edmond Hall's Blue Note Jazzmen
(Blue Note/—)
The Eddie Condon Concerts, Vol 2 (Chiaroscuro/—)
Various (Including James P. Johnson), »This Is Jazz«, Vols 1, 2
(Rarities/—)
James P. Johnson, Father Of The Stride Piano
(Columbia/—)
Various (Including James P. Johnson), Swing Combos 1935–1941
(Swingfan — Njemačka)
James P. Johnson, Fats & Me (1944) (MCA — Njemačka)
James P. Johnson
(—/Xtra)

Lonnie Johnson

Alonzo »Lonnie« Johnson (rođen 1889. u New Orleansu, Louisiana) bio je izuzetno talentiran i raznovrstan blues-glazbenik koji se doimao jednako zadovoljnim pjevanjem ili sviranjem zabavnih kao i izvedbama dubljih, strastvenih blues-skladbi. Jedan od tehnički najsigurnijih blues-gitarista i sasvim osoben izvođač, Johnson je ipak često oskudijevao osnovnim osjećajem za blues. Povremeno manje impresivan pjevač, ponekad je odlazio u pretjeranu sentimentalnost. No, nema sumnje da je umio pjevati blues — doimao se, naime, manje efektnim u izvedbama balada u šlagerskoj maniri.

U New Orleansu svirao je violinu i klavir, da bi 1917. otišao u London i nastupao u ranim revijama; u New Orleans vratio se oko 1921—1922. Početkom dvadesetih godina preselio je u St Louis. Svirao je s grupama Charlieja Creatha i Fatea Marablea (ponovno uglavnom violinu i klavir), zatim je dvije godine radio u ljevaonici i samo povremeno nastupao. Pobjeda na smotri mladih talenata tvrtke Okeh Records rezultirala je 1925. Johnsonovom suradnjom s tom etiketom, suradnjom koja će dugo potrajati. U prosincu 1927. snimao je s grupom Hot Five Louisa Armstronga (→) i izveo tipično fina sola u skladbama **Savoy Blues** i **I'm Not Rough** te osigurao zadivljujuću ritmičku pratnju Armstrongovom *scat*-vokalu u temi **Hotter Than That (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927—1928), Vols 3 & 4).**

Godine 1928. snimao je s orkestrom Dukea Ellingtona (→) — riječ je o rijetkom primjeru gosta-solista u Ellingtonovom orkestru. Kao i u slučaju snimki grupe Hot Five, Johnson se vješto i ukusno primjerio ovom kontekstu. S Ellingtonom je nastupao u skladbama **The Mooche, Hot & Bothered (The Ellington Era, Vol 1/The Ellington Era, Vol 1 — Part 1)** i **Move Over, Misty Morning (The Ellington Era, Vol 2).** Također 1928. snimio je sola na blues-gitari, **Playing With The Strings, Stompin' 'Em Along Slow Away Down The Alley, Blues, Blues In G;** riječ je o originalima neopisive ljepote, kako emocionalno, tako i u tehničkom pogledu. Iste je godine u studio prvi put ušao izvanredan duo gitara Johnson — Eddie Lang (→). Potpuno međusobno razumijevanje dvojice glazbenika uvijek je bilo na izvanrednoj razini, a ponekad se uzdizalo do veličanstvene glazbene suradnje kao u izvedbama **Bull Frog Moan, A Handful Of Riffs, Two Tone Stomp** i **Guitar Blues (The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang & Joe Venuti — Stringing The Blues).** Duo je osigurao i primjerenu pratnju blues-pjevaču Texasu Alexanderu i kornetistu Kingu Oliveru (→). Sam je Johnson neobično uspjelo solirao s grupom **The Chocolate Dandies,** a potkraj dvadesetih i početkom tridesetih godina pratio je Texasa Alexandera, Victoriju Spivey, Katherine Baker, itd., s kojima je povremeno i pjevao **(Mr Johnson's Blues).**

Godine 1932. otišao je u Cleveland, radio za Putneyja Dandridgea i često svirao na radiju. Godine 1937.

Lonnie Johnson – samostalno ili s Eddiejem Langom, Dukeom ili Louisom, velikan bluesa.

krenuo je u Chicago i dobio stalni angažman u klubu Three Deuces do 1939 (surađivao je i s Johnnyjem Doddsom (→). Četrdesetih godina uglavnom se posvetio pjevanju, a pratio se električnom gitarom. Godine 1952. održao je koncert u Velikoj Britaniji, zatim se vratio u SAD i nastanio u Cincinattiju. Razdoblje od 1958. do 1962. proveo je u Philadelphiji, gdje je radio kao glavni kuhar jednoga od vodećih hotela. Godine 1963. nastupio je u Evropi, u jednom »blues-paketu«. Od sredine šezdesetih godina moglo ga se najčešće čuti u Torontu, Kanada. Godine 1969, nakon ozbiljne nesreće, doživio je moždanu kap. Za evropske turneje 1963. u Kopenhagenu je snimao s klaviristom Otisom Spannom **(See See Rider),** svirajući i pjevajući gotovo jednako briljantno kao u svojim ranijim, vrhunskim godinama (pritom mislimo i na odličnu gitaru u temi **Swingin' With Lonnie** i na vrsnu obradu skladbe **Tomorrow Night** koje je originalna verzija 1948. postala bestselerom na singl-ploči).

Među ostalim albumima koje je snimio u posljednjih 10—15 godina života, vjerojatno su najbolji **Lonnie Johnson*** i dijelovi **Blues By Lonnie Johnson.** Poklonicima se, vjerojatno, ipak više sviđaju njegova ranija ostvarenja s Langom i Armstrongom, uključujući izvanredan solo u skladbi **Mahogany Hall Stomp** iz 1929 **(V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928—1930), Vols 5 & 6),** gore navedena Johnsonova sola i snimke iz »srednjeg razdoblja« poput **Lonnie Johnson**** i **Bluebrid Blues.**

Lonnie Johnson umro je 1970.

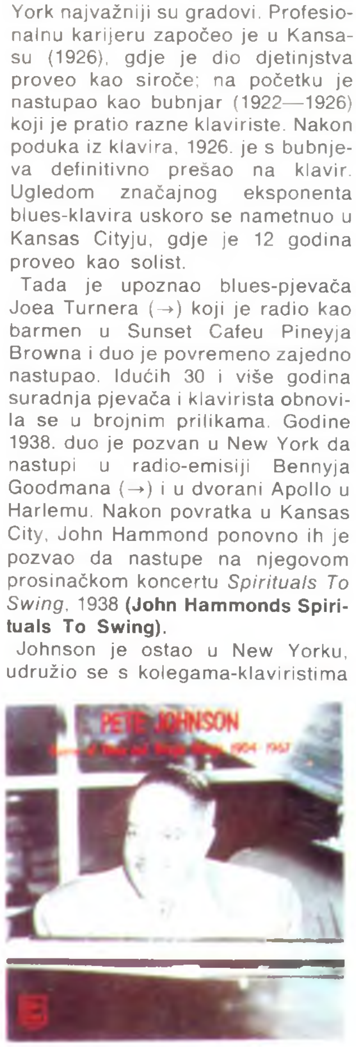
Diskografija:
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927–1928), Vols 3 & 4 (CBS — Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6 (CBS — Francuska)
Duke Ellington, The Ellington Era (1927—1940), Vol 1 (Columbia)
The Ellington Era (1927—1940), Vol 1 — Part 1 (CBS)
Duke Ellington, The Ellington Era (1927—1940), Vol 2 (Columbia)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang & Joe Venuti — Stringing The Blues (CBS)
The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
Lonnie Johnson, Mr Johnson's Blues (Mamlish/—)
Lonnie Johnson* (—/Brunswick — Njemačka)
Lonnie Johnson** (—/Xtra)
Various (Including Lonnie Johnson), Bluebird Blues (RCA Victor/RCA Victor)
Blues By Lonnie Johnson (Prestige — Bluesville/—)
Lonnie Johnson, See See Rider (—/Storyville)
* i ** su dvije odvojene i različite snimke.

Pete Johnson

U karijeri koja je potrajala 45 godina, Pete Johnson (rođen 1904) stekao je zavidnu reputaciju kao superioran klavirist čiji je osnovni stil obuhvaćao blues, jazz, »barrelhouse« i boogie-woogie. U pogledu zemljopisne lokacije njegovih vrhunskih glazbenih dostignuća, Kansas City (njegov rodni grad) i New York najvažniji su gradovi. Profesionalnu karijeru započeo je u Kansasu (1926), gdje je dio djetinjstva proveo kao siroče; na početku je nastupao kao bubnjar (1922—1926) koji je pratio razne klaviriste. Nakon poduka iz klavira, 1926. je s bubnjeva definitivno prešao na klavir. Ugledom značajnog eksponenta blues-klavira uskoro se nametnuo u Kansas Cityju, gdje je 12 godina proveo kao solist.

Tada je upoznao blues-pjevača Joea Turnera (→) koji je radio kao barmen u Sunset Cafeu Pineyja Browna i duo je povremeno zajedno nastupao. Idućih 30 i više godina suradnja pjevača i klavirista obnovila se u brojnim prilikama. Godine 1938. duo je pozvan u New York da nastupi u radio-emisiji Bennyja Goodmana (→) i u dvorani Apollo u Harlemu. Nakon povratka u Kansas City, John Hammond ponovno ih je pozvao da nastupe na njegovom prosinačkom koncertu *Spirituals To Swing*, 1938 **(John Hammonds Spirituals To Swing).**

Johnson je ostao u New Yorku, udružio se s kolegama-klaviristima

Master Of Blues & Boogie Woogie (Oldie Blues – Nizozemska).

Meadeom Lux Lewisom (→) i Albertom Ammonsom (→), povremeno ih je pojačavao Turnerov glas, pa je postao nezaobilaznim protagonistom velike popularnosti boogie-woogieja. U središtu pažnje bio je klub Cafe Society, gdje su sva trojica nastupali na dugim angažmanima od 1939. od početka četrdesetih godina. Trio je često zajedno snimao, ponovno s jedinstvenim Turnerovim blues-pjevanjem. Poput Ammonsa i Johnson je na pločama surađivao s Harryjem Jamesom (→), striktno u boogie-woogie idiomu, a najuspješnije na ploči **Cafe Society Swing & The Boogie Woogie.** Kasnije iste godine (1939) uspješno je na jednom snimanju povezao svoj klaviristički stil s trubom Hot Lips Pagea (→) i grupom Boogie Woogie Boys. Intenzivno je snimao i kao solist: odlična ploča za Blue Note, **Pete Johnson,** očit je primjer njegovih solističkih sposobnosti, naročito u izvedbama **Barrelhouse Breakdown** i **You Don't Know My Mind.**

Nakon raskida između Lewisa i Turnera, Ammons i Johnson ostali su u klubu Cafe Society. Johnson je sudjelovao u filmu *Boogie Woogie Dream*. Četrdesetih godina nadalje je nastupao širom SAD i dosta redovito snimao **(Pete Johnson: Master Of Blues & Boogie Woogie, Vols 1, 2)** kao solist, u kvartetu ili s instrumentalistima poput Hot Lips Pagea, Budda Johnsona (→), Clydea Bernharda. Njegova možda najbolja snimka iz toga desetljeća nastala je 1944 **(Vol 1),** kada je za etiketu Brunswick realizirao osam naslova, među kojima su izuzetni **Dive Bomber, Zero Hour** (naročito uvjerljiv primjer njegova blues-muziciranja), **Rock It Boogie** i **Rock & Roll Boogie.**

Johnson i Ammons ponovno su snimali 1949 **(Boogie Woogie Man),** ali i oni su se razišli. Tri boravka u Kaliforniji, 1947, rezultirala su daljnjim izvrsnim Johnsonovim snimkama. Godine 1949. nastupio je na jednom od Blues Jubilee koncerata u organizaciji Normana Granza i Franka Bulla **(Vol 1),** no tada je Johnsonov repertoar počinjao gubiti na vrijednosti (npr. **Swanee River Boogie).** Između 1949. i 1952. bio je aktivan, nastupajući u većim američkim gradovima. Godine 1952. sudjelovao je s Errollom Garnerom (→) i Artom Tatumom (→) na turneji pod imenom Piano Parade. Na završetku turneje Johnson je izgubio vršak malog prsta dok je pokušavao promijeniti gumu na automobilu. Začudo, istu je nezgodu doživio i njegov bivši klaviristički partner Ammons.

Godine 1953. morao je prekinuti profesionalno bavljenje glazbom, pa je nastupao samo o vikendima. Slijedeće se godine zaposlio kao vratar. Godine 1955. pozvan je da sudjeluje na snimanju pjevača Jimmyja Rushinga (→) **(Listen To The Blues)** i tada je pokazao da nije izgubio nekadašnju snagu. Još je uspješnija bila snimka iz 1956, kada se Johnson ponovno udružio sa starim prijateljem Joeom Turnerom **(Boss Of The Blues).** Njih dvojica posljednji su put snimali potkraj četrdesetih godina, ali susret iz 1956. inspirirao ih je za najizuzetnija ostvarenja. Johnsonova pratnja u cjelosti je prvoklasna, a isto se može reći i za njegova sola. U

vokalnom i instrumentalnom pogledu naročito je snažna temeljita izvedba najpoznatije Johnsonove skladbe **Roll 'Em Pete.** (Godine 1955. Johnson je na kratko radio kao Turnerov i Rushingov pratitelj.)

Godine 1958. nastupio je na evropskoj turneji kao član trupe JATP (s Turnerom), nastupio je i na Newport Jazz Festivalu, ali se potkraj te godine ozbiljno razbolio. Ostatak života proveo je bolestan pa je neredovito svirao i snimao. Neposredno prije smrti, 1967, ostavio je snažan dojam na nastupu u Carnegie Hallu kao član grupe Cafe Society All Stars Joea Turnera **(Spirituals To Swing — 1967).**

Pregršt zanimljivih informacija može se pronaći u knjizi *The Pete Johnson Story* koju je uredio Hans J. Mauerer.

Diskografija:
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Various, Cafe Society Swing & Boogie Woogie (Swingfan — Njemačka)
Meade Lux Lewis/Albert Ammons/Pete Johnson, The Complete Library Of Congress Boogie Woogie Recordings (Jazz Piano/—)
Meade Lux Lewis/Albert Ammons/Pete Johnson, Giants Of Boogie Woogie (Storyville)
Pete Johnson (Blue Note)
Pete Johnson/Albert Ammons/ Jimmy Yancey (Boogie Woogie Man) (RCA Victor — Francuska)
Various, 29 Boogie Woogie Originaux (RCA Victor — Francuska)
Pete Johnson, Master Of Blues & Boogie Woogie 1904–1967, Vols 1, 2 (Oldie Blues — Nizozemska)
Jumpin' With Pete Johnson (Riverside/London)
Joe Turner Sings The Blues, Vol 1 (Savoy/CBS — Realm)
Various (Including Pete Johnson), Barrelhouse, Boogie Woogie & Blues (—/Fontana)
Joe Turner & Pete Johnson (EmArcy/—)
Jimmy Rushing, Listen To The Blues (Vanguard/Fontana)
Joe Turner, Boss Of The Blus (Atlantic/Atlantic)
Various (Including Pete Johnson/Joe Turner), Spirituals To Swing — 1967 (Columbia/—)

Robert Johnson

Robert Johnson (rođen oko 1913. u okolici Clarksdalea, Mississippi) umro je tragično mlad — kada ga je u nekom hotelu u San Antoniju, Teksas, otrovala jedna navodno ljubomorna prijateljica, nije imao ni 24 godine. Smrt Roberta Johnsona doimala se tragičnom utoliko, što je on bio jedan od najizuzetnijih talenata koji su se pojavili u povijesti bluesa. U samo nekoliko godina Johnson se afirmirao kao blues-glazbenik kojega je glazba često bila zastrašujuće stvarna i neodoljiva. Legenda o Johnsonu nastavila je živjeti nakon njegove smrti, 1937, zahvaljujući prilično redovitim obnovljenim izdanjima više od 30 snimki što ih je načinio između 1936. i 1937. O njegovom životu ne zna se mnogo, no čini se da je bio donekle šizofrenična ličnost i da je takvo stanje pogoršavano alkoholom. Iako neki tvrde da je bio iznimno povučen, po svemu sudeći ne bi ga se moglo smatrati introvertiranim ili plašljivim u društvu žena — opsjednutost suprotnim spolom pokazala se uzrokom njegove prerane smrti. U mnogim Johnsonovim blues-skladbama žene naročito dolaze do izražaja — npr. u **Kindhearted Women Bluesu,** kojega dvije različite snimke čine zanimljiv kontrast **(King Of The Delta Blues Singers, Vol 1** i **King Of The Delta Blues Singers, Vol 2)** i u **Walking Bluesu (Vol 1),** u kojemu je neutješan nakon odlaska jedne žene. Druge snimke, poput **Hellbound On My Trail, Preaching Blues, Me & The Devil** (sve na **Vol 1)** izvanredni su primjeri njegove opsjednutosti unutarnjim morama i fantazijama o nasilju koje je, nema sumnje, izazvao alkohol. Njegovo pjevanje — u kojemu je ponekad na najdrastičniji način koristio falset — bilo je prožeto zaplašujućim intenzitetom. Johnson se može svrstati među najistaknutije pjesnike bluesa — gore navedeni naslovi tipični su za njegova najbolja ostvarenja. Ostale klasične skladbe: **Phonograph Blues, Drunken Hearted Man, Rambling On My Mind (Vol 2)** i **Crossroads Blues, Walkin' Blues, Come On In My Kitchen (Vol 1).** Prodorne Johnsonove gitarističke dionice, strastvene poput njegova pjevanja, savršeno su odgovarale tekstovima i njihovoj vokalnoj projekciji. Johnson je bio utjecajan i kao gitarist — njegovu jedinstvenu dionicu *walking basa* oponašali su brojni drugi blues-izvođači (uključujući mnoge današnje rock-gitariste, inspirirane bluesom); njegova *bottleneck*-tehnika također je bila izuzetna.

Diskografija:
King Of The Delta Blues Singers, Vol 1 (Columbia/CBS)
King Of The Delta Blues Singers, Vol 2 (Columbia/CBS)

Elvin Jones

Najpoznatiji po svojoj klasičnoj suradnji s Johnom Coltraneom, Elvin Jones jedan je od najistaknutijih bubnjara — inovatora. Rođen 1927, brat je trubača Thada i klavirista Hanka, a njegova koncepcija slobodnije pratnje logičan je nastavak post-bop bubnjanja. Raskrstio je s pravilnim ritmom činele i lansirao baražu akcenata i ritmičkih obrazaca koja je solistu otvorila bezbroj novih mogućnosti. Jedan od prvih primjera njegove poliritmičke pratnje može se pronaći u klasičnom triju Sonnyja Rollinsa **(A Night At The Village Vanguard),** u kojemu koncepcije bubnjara i tenorista, iako ne uvijek kompatibilne, stimuliraju obojicu.

Coltraneov *legato-attack* i njegove duže dionice naročito su odgovarale višesmjernom Jonesovom pulsiranju koje je — s razvijanjem sola — zalazilo u slobodnija područja. Svaki od mnogih Coltraneovih albuma za tvrtku Impulse predstavlja njihovu suradnju na djelu: predani do krajnosti, glazbenici izlaze iz okvira tradicionalne sheme sola i pratnje. **The Drum Thing (Crescent)** odličan je primjer Jonesovih solističkih sposobnosti i vještine u kombiniranju kompleksnosti i motiviranosti, dok je **Africa (Africa Brass)** sastavljena od tematskih elemenata. Klasičan i strmoglav tenoristički solo **Chasin' The Trane** nadahnut je beskrajnom Jonesovom energijom **(Live At The Village Vanguard),** a uvođenje drugog bubnjara, Rashieda Alija, iznimno ležernog svirača, označilo je početak razvrgavanja suradnje **(Meditations).**

Iako im nedostaje solist Coltraneove snage, Jonesove grupe karakteristične su po izvrsnom muziciranju i izvanrednom bubnjanju. Prvi trio sa saksofonistom Joeom Farrellom i basistom Jimmyjem Garrisonom **(The Ultimate** i **Puttin' It Together)** prekrasno je odmjeren i pokazuje Jonesovo umijeće da mijenja intenzitet svoga muziciranja kako bi nadopunio solista.

Diskografija:
Sonny Rollins, A Night At The Village Vanguard (Blue Note/Blue Note)
John Coltrane:
Crescent (Impulse/Impulse)

Elvin Jones, majstor-bubnjar koji je »potplatio« najsjajnije Coltraneove uzlete. Vodi vlastite sastave.

The Ultimate (Blue Note): jedna od najboljih grupa Elvina Jonesa nakon suradnje s Coltraneom.

Africa Brass (Impulse/Impulse)
Live At The Village Vanguard (Impulse/Impulse)
Meditations (Impulse/Impulse)
Elvin Jones:
The Ultimate (Blue Note/Blue Note)
Puttin' It Together (Blue Note/Blue Note)
Heavy Sounds (Impulse/Impulse)
Live At The Vanguard (Enja/Enja)

Hank Jones

Henry »Hank« Jones, rođen 1918. u Pontiacu, Michigan i najstariji od trojice braće — istaknutih jazz-glazbenika (ostala dvojica su Thad Jones (→) i Elvin Jones (→)), svirao je gotovo sa svakim jazz-velikanom u posljednjih trideset i više godina (osim avangardista), uključujući Colemana Hawkinsa (→) **(The High & Mighty Hawk)**, Stana Getza (→) **(Opus De Bop/The Savoy Sessions)**, Charlieja Parkera (→) **(The Definitive Charlie Parker, Vols 1—3, 6)**, Milta Jacksona (→) **(Second Nature/The Savoy Sessions)** i Lestera Younga (→) **(Lester Swings)**. Uzroci popularnosti ovog klavirista očiti su: potpuno raspoznatljiv udar — delikatan, a čvrst; osjećajnost u ulozi pratitelja; lijepo prikrivena inventivnost i stalni ritmički pristup u solističkim izvedbama; svestrano i besprijekorno poznavanje zanata.

Jones, kojega je u mladosti podučavala Carlotta Franzell, surađivao je s pjevačima kalibra Elle Fitzgerald (→) i Billyja Eckstinea (→). Prirođena glazbena dosljednost u kombinaciji s rijetkom sposobnošću da se snađe u gotovo svakom zadanom jazz-okviru, učinila ga je logičnim sudionikom brojnih koncertnih turneja trupe JATP **(Norman Granz' JATP — Carnegie Hall Concert 1952, Record 3)**. Pedesetih godina svirao je doslovno na stotinama albuma, većinom za tvrtku Savoy u kojoj je, s bubnjarem Kennyjem Clarkeom (→) i basistom Wendellom Marshallom, postao članom »dežurne« ritam-sekcije. Jones je za Savoy snimao i samostalno **(Have You Met Hank Jones?** — jedan od njegovih najboljih diskografskih istupa), te s kolegama Clarkeom i Marshallom **(The Trio)** — a ista je postava svirala pratnju po želji brojnih izvođača etikete Savoy. Jones je u mnogo navrata radio i u kvartetu (s basistom Miltom Hintonom, bubnjarem Osiejem Johnsonom i gitaristom Barryjem Galbraithom), pružajući idealnu pratnju i drugim vrhunskim instrumentalistima. Za njim su i razdoblja komercionalnog muziciranja, što, međutim, nipošto nije naudilo njegovom talentu. Iako ne ulazi u prvu kategoriju solista među jazz-klaviristima, Hank Jones ipak posjeduje izuzetne individualne sposobnosti. Njegov stil mogao bi se u načelu opisati izrazom »mainstream-modern«, s očitim utjecajima Arta Tatuma (→), Teddyja Wilsona (→), Ala Haiga (→), Buda Powella (→) i Nata Colea (→). Nisu baš svi albumi, koje je snimio pod vlastitim imenom, ilustrativni primjeri njegovih sposobnosti — Jones je jedan od onih glazbenika koji bolje svira kao suradnik tuđih sastava. Ali, dva gore navedena albuma za Savoy, plus **Keeping Up With The Joneses** — snimka iz 1958. u društvu braće Thada i Elvina, te basista Eddieja Jonesa — sadrže odlične izvedbe na klaviru. Prvo razdoblje karijere proveo je uglavnom u Ohiu i Michiganu, a 1944. otišao je u New York. U tom je gradu surađivao s glazbenicima poput Hot Lips Pagea (→), Johna Kirbyja (→), Colemana Hawkinsa i Howarda McGheeja (→). Od 1948. do 1953. pratio je Ellu Fitzgerald (s kojom je nastupio i na jednoj evropskoj turneji). U nekoliko navrata svirao je s Bennyjem Goodmanom (→), prvi put 1956. Zbog izvanredno velikog broja albuma koji sadrže klavirističko umijeće Hanka Jonesa, navedena diskografija nužno je probrana.

Hank, najstariji od muzikalne braće Jones. Spretan solist i osjećajan pratitelj.

Diskografija:
Stan Getz Opus De Bop/The Savoy Sessions (Savoy)
Norman Granz' JATP — Carnegie Hall Concert 1952 (Gene Krupa Trio), Record 3 (Clef/Columbia — Clef)
Milt Jackson, Second Nature/The Savoy Sessions (Savoy)
Donald Byrd, Long Green/The Savoy Sessions (Savoy)
Ernie Wilkins, Top Brass (Savoy/London)
Milt Jackson, Big Band Bags (Milestone)
The Definitive Charlie Parker, Vols 1—3, 6 (Verve/Verve)
Coleman Hawkins, The High & Mighty Hawk (Felsted/Vocalion)
Flip Phillips, Flip (—/Verve)
Lester Young, Lester Swings (—/Verve)
Lucky Thompson, Lucky Strikes (Prestige/—)
Kenny Dorham, But Beautiful (Milestone)
Ray Brown/Milt Jackson, Much In Common (Verve/Verve)
The Jones Bros, Keeping Up With The Joneses (MetroJazz)
Have You Met Hank Jones? (Savoy/London)
Hank Jones/Kenny Clarke/Wendell Marshall, The Trio (Savoy/London)

Jo Jones
→ Count Basie

The Jo Jones Special (Vanguard) — superiorni »mainstream«.

Jonah Jones

Robert Elliott »Jonah« Jones (rođen 1909. u Louisvilleu, Kentucky) već je 45—50 godina prvoklasni trubač u »mainstream«-kategoriji, uvijek pouzdan solist i sekcijski muzičar. Svirao je s nizom ansambala — vlastitih i tuđih — i rijetko je dao lošu partiju. No, Jonahu Jonesu nedostaje »ono nešto« što bi ga još znatno ranije zacijelo uzdiglo do statusa velikana trube. Javno je počeo svirati trubu u tinejdžerskim godinama, a prvi profesionalni angažman imao je u sastavu Booker T. Wallace Bryanta, na jednom parobrodu koji je saobraćao Mississippijem (1929). Dok se nije pridružio Jimmieju Luncefordu (→) (1931), svirao je s Horaceom Hendersonom (→) i nekim manje poznatim orkestrima. Udružio se s violinistom Stuffom Smithom (→), s kojim je doživio širu popularnost; s njim je prvi put svirao između 1932. i 1934. Nakon kratke suradnje s McKinneyjevim Cotton Pickerskima, ponovno se pridružio Smithu. Smith i Jones bili su članovi odličnog eksplozivnog ansambla koji je doživio veliki uspjeh na dugom angažmanu u Onyx Clubu, u 52. ulici u New Yorku i privlačio veliki broj posjetitelja. U tom sastavu Jones je odlično svirao trubu **(Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra)**, pomagao Smithu u pjevanju i doprinosio sveprisutnoj duhovitoj atmosferi koja je odigrala vitalnu ulogu u »imageu« ove skupi-

ne. Sa Smithom je ostao do odlaska u orkestar Bennyja Cartera (→) (1940—1941).

Radostan solo u skladbi **Babalu (Benny Carter & His Orchestra 1940—1)** tipičan je za Jonesovo muziciranje iz tog razdoblja: on pokazuje nadahnut melodijski pristup i neporecivo umijeće opuštenog swinga. Nakon kratke suradnje s Fletcherom Hendersonom (→), Jones je započeo s dugim angažmanima u orkestru Caba Callowaya (→); lider Calloway pozdravio je taj događaj napisavši skladbu **Jonah Joins The Cab (16 Cab Calloway Classics)** kao neku vrst dobrodošlice i solističke točke za trubača, a ovaj je odgovorio izvrsnim, žestokim solom. Godine 1944. Jones je dao neke od svojih najboljih partija uopće **(Lowdown Blues)**, najprije kao član Jump Banda Petea Browna (→), a zatim kao lider vlastitog studijskog orkestra (Tyree Glenn (→), Ike Quebec, J.C. Heard i drugi).

Utjecaj Louisa Armstronga (→) na njegovo muziciranje znatno se osjeća na snimkama poput **I Can't Give You Anything But Love** i **You Can Depend On Me** (obje je realizirao s vlastitim sastavom). Godine 1952. svirao je u kvartetu klavirista Joea Bushkina, zatim je dvije godine nastupao u sekstetu Earla Hinesa (→). Godine 1953. nastupao je i u ansamblu predstave *Porgy & Bess*, a iduće godine otišao je u Evropu kao solist. Od 1955. vodio je kvartet koji je stekao široku popularnost, iako njegov džezistički sadržaj nije bio naročito bogat. Lider je svirao uglađeno i odmjereno, grupa je uglavnom izvodila standarde i ta je kombinacija prodavala tisuće Jonesovih ploča poput **I Dig Chicks**, vjerojatno najbolje od mnogih objavljenih. Kvartet je nastupio u Monaku (1959) i Australiji (1960).

U ranijem razdoblju njegove karijere, Jonesova se truba u vrhunskom izdanju čula na jednom od glasovitih snimanja Lionela Hamptona s kraja tridesetih godina **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 1)**; odsvirao je izvrsna sola u skladbama **Drum Stomp** i **Confessin'**. Sudjelovao je i na snimanjima Billie Holiday (→) **(The Billie Holiday Story, Vol 1)** i strastveno muzicirao u temi **That's Life I Guess.** Što se kasnijih snimki tiče, dvije — nastale u Parizu prilikom evropska turneje 1954 — više su nego ilustrativni primjeri njegova muziciranja iz toga razdoblja. Nije imao nimalo strahopoštovanja prema Sidneyju Bechetu (→) **(Sidney Bechet Vogue Jazzmen)**, a kao vođa francuskog *ad hoc* sastava **(Jonah Jones Sextet)** svojim je muziciranjem u svakom trenutku privlačio pažnju.

Diskografija:
Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra
(Collector's — Švicarska)
Benny Carter & His Orchestra (1940–1941)
(RCA Victor — Francuska)
16 Cab Calloway Classics
(CBS — Francuska)
Jonah Jones/Pete Brown, Lowdown Blues
(Jazz Showcase/—)
The Complete Lionel Hampton
(Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vol 1
(RCA Victor — Francuska)
The Billie Holiday Story, Vol 1
(Columbia/CBS)
Sidney Bechet Vogue Jazzmen
(—/Vogue)
Jonah Jones Sextet
(HMV — Francuska)
Jonah Jones, I Dig Chicks
(Capitol/Music For Pleasure)

Thad Jones

Jedan od glasovite braće Jones — bubnjar Elvin, klavirist Hank — Thad je rođen 1923. u Michiganu. Prvi dojam što ga je 1954. ostvario kao trubač orkestra Counta Basieja bio je popriličan, no afirmirao se tek vlastitim izdanjima za etiketu Blue Note. Njegova eksplozivnost i ritmička preciznost, žestok i glasan ton uobličen glazbenom strukturom koja je istodobno čudna i logična — sve je to učinilo Jonesa istaknutim sudionikom hard-bopa pedesetih godina. Jonesov tretman teme **April In Paris,** često izvođene balade, ukazuje na njegove sposobnosti **(The Magnificent Thad Jones).** Susret s Theloniousom Monkom inspirirao je obojicu glazbenika: vrlo se osobeno služe intervalima i kompliciranim figurama **(Brilliance)**, a na albumu s bariton-saksofonistom Pepperom Adamsom **(Mean What You Say)** inteligentno koristi novu harmonijsku slobodu. Sredinom šezdesetih godina osnovao je veliki orkestar s izvrsnim bubnjarem Melom Lewisom i uslijedio je niz nepritajeno svingerskih albuma s liderovom trubom, kornetom i krilnicom. U glazbenom pogledu ujednačeni, ti albumi ne osciliraju u kvaliteti.

Diskografija:
The Magnificent Thad Jones
(Blue Note/Blue Note)
Thelonious Monk, Brilliance
(Milestone/Milestone)
Thad Jones-Pepper Adams, Mean What You Say
(Milestone/Milestone)
Thad Jones & Mel Lewis: Monday Night At The Village Vanguard (Solid State/—)
Central Park North
(Solid State/—)
Consummation
(Blue Note/Blue Note)
Potpourri
(Philadelphia International/—)
Thad Jones-Mel Lewis
(Blue Note/Blue Note)
Suite For Pops
(Horizon/A&M Horizon)
New Life
(Horizon/A&M Horizon)

Scott Joplin

Ragtime klavirist i skladatelj Scott Joplin rođen je 1868. u Texarkani kao sin bivšeg roba, a umro je 1917. na jednoj psihijatrijskoj klinici. Teško je ustvrditi porijeklo ragtimea, ali na stvaranje toga idioma utjecale su pjesme i plesovi s plantaža, popularni evropski plesovi poput

Thad Jones, kolider Thad Jones-Mel Lewis big banda, brat klaviriste Hanka i bubnjara Elvina.

The Magnificient Thad Jones (Blue Note): Thad je bio jedan od lidera Jones-Mel Lewis orkestra.

Scott Joplin Rags (Sonet). Ragtime je glazba koja je prethodila jazzu; bilo je u modi do 1900. te ponovno sedamdesetih godina ovog stoljeća.

valcera, mazurke, kvadrilje i polke, bendžo-glazba minstrela i marševi. Ragtime je notirana glazba za klavir, nastala prije otkrića gramofonske ploče, a popularizirala se prodajom notnih izdanja i mehaničkih klavira. Harmonijski jednostavan, ragtime je obično u 2/4 mjeri; lijeva ruka održava ritmičko pulsiranje, a melodijski sadržaj potiče iz folklorne glazbe i plesova poput »jiga« i »cakewalka«.

Formu ragtimea afirmirali su istaknuti pioniri poput Josepha Lamba, Toma Turpina, Jamesa Scotta i Louisa Chauvina, no Joplinov genij razvio ju je do krajnjih granica. Sanjao je da ragtime udalji od saluna i javnih kuća St Louisa i uvede u koncertne dvorane, pa njegove najbolje skladbe teže za statusom Chopinovih ili Straussovih. No, Joplinov san o afro-američkoj umjetničkoj formi, vrijednoj poštovanja, bio je tragično ignoriran, pa su njegove skladbe došle u sukob s vremenom u kojemu su nastale. Joplinova opera **Treemonisha,** opsežno djelo o neprilikama crnaca, doživjela je neuspjeh i autor je zapao u depresiju koja ga je napokon odvela do ludila.

U njegovim najboljim ostvarenjima ima šarmantne bezbrižnosti i urednosti, ona izbjegavaju napadno isticanje tehnike, što je bilo tipično za ragtime. »Ne sviraj brzo« — redovita je uputa na notnim izdanjima. Njegove prve skladbe, **Original Rags** i **The Favorite,** prilično su skromne u usporedbi s kasnijim remek-djelima poput **Magnetic Raga.** Najpopularnija tema, **Maple Leaf Rag,** koju je otkupio izdavač John Stark, afirmirala je 1899. Joplina kao »Kralja ragtimea«, iako on sam gotovo da i nije profitirao od kasnije popularnosti ragtimea, komercijalno ispranog i eksploatiranog od mešetara Tin Pan Alleyja. U velikom Joplinovom opusu od pedesetak rag-skladbi, po besprijekornom skladu zvuka, melodije i harmonije ističu se **The Entertainer, Elite Syncopations, Weeping Willow, Palm Leaf Rag, The Chrysanthemum, Nonpareil, The Cascade, The Sycamore, Gladiolus** i **Rose Leaf Rag.**

Joplin je inspirirao Jelly Roll Mortona i »stride školu« iz Harlema (Fats Waller, James P. Johnson, Willie »The Lion« Smith), a ragtime je kao žanr doživljavao nove razmjere popularnosti četrdesetih i sedamdesetih godina, posljednji put primjenom u filmu *The Sting.* Najbolja knjiga o ragtimeu jest *They All Played Ragtime* Rudija Blesha i Harriet Janis.

Joshua Rifkin snimio je bestseler-verzije najpoznatijih Joplinovih skladbi **(The Scott Joplin Golden Gift Box);** obilježene su autentičnim i akademskim pristupom. Snimke mehaničkih klavira mogu se pronaći na brojnim pločama, iako je tonska kvaliteta često loša.

Diskografija:

The Scott Joplin Golden Gift Box (Nonesuch/Nonesuch)

Keith Nichols Plays Scott Joplin & The Classic Rag Masters (—/One-Up)

Heliotrope Bouquet, William Bolcom (Nonesuch/Nonesuch)

Ragtime Piano Roll Classics (—/BYG)

Louis Jordan

Louis Jordan (rođen 1908. u Brinkleyju, Arkansas) najviše ostaje u sjećanju kao vođa jednog rhythm-and-blues sastava s primjesama jazza koji je većim dijelom četrdesetih godina uživao priličnu popularnost, nastupao pred velikim brojem slušatelja i prodavao impresivne količine ploča. Vođa sastava svirao je u biti svingerski alt-saksofon i pjevao u blues-maniri; Jordanovo sviranje i pjevanje, kao i glazba njegove grupe Tympany Five, bilo je prožeto privlačnim humorom i ogromnom vitalnošću. Između 1938. i 1955. Jordan i njegovi Tympany Five obilno su snimali za tvrtku Decca i zabilježili niz hitova, uključujući **Knock Me A Kiss, Choo Choo Ch'boogie, Caldonia, Beware, Brother, Beware, Saturday Night Fish Fry** i **Let The Good Times Roll** (sve na **The Best Of Louis Jordan).** U tom razdoblju Jordan je također snimao s Louisom Armstrongom (→),Bingom Crosbyjem (→), Ellom Fitzgerald (→).

Repertoar grupe Tympany Five obuhvaćao je uglavnom blues, rhythm-and-blues, jazz, razne »štosne« pjesme i komercijalni repertoar — i milijuni nisu mogli odoljeti toj kombinaciji.

No, Jordanova karijera nije započela veoma uspješnim sastavom Tympany Five. Učio je klarinet i 1929. započeo profesionalnu karijeru nastupom s Jimmy Pryor's Imperial Serenadersima. Između 1930. i 1936. nastupao je u raznim ansamblima, a 1936. pridružio se orkestru Chicka Webba (→) u kojemu je svirao alt i sopran-saksofon i povremeno pjevao. U dvije godine, provedene s Webbom, Jordanovi solistički istupi bili su ograničeni **(Mayor Of Alabam,** na sopran-saksofonu, jedan je od rijetkih njegovih sola). Nakon prestanka rada grupe Tympany Five, Jordan je potpisao samostalni ugovor s tvrtkom Mercury. Ne začuđuje što je tvrtka od njega zahtijevala da ponovno snimi neke stare hitove kao **Caldonia, Choo Choo Ch'boogie, I'm Gonna Move To The Outskirts Of Town, Is You Is Or Is You Ain't My Baby?** i **Let The Good Times Roll (Choo Choo Ch'boogie).** U aranžmanima Quincyja Jonesa i sa studijskim orkestrom u kojemu su nastupili glazbenici poput Budda Johnsona (→), Ernieja Royala, Sama »The Man« Taylora i Jimmyja Clevelanda, rezultati su se pokazali boljima negoli na sličnim projektima, a Jordan je, u instrumentalnom i vokalnom pogledu, bio neodoljiv kao i uvijek.

Godine 1951. pokušao je voditi veliki orkestar **(Silver Star Swing Series Present Louis Jordan & His Orchestra),** pa iako je on izvodio izvrsnu glazbu, nedostajalo mu je raspoznatljivog zvuka. Nakon nekoliko godina nastupanja i snimanja Jordan je rasformirao tu veliku skupinu i vratio se formatu grupe Tympany Five. Početkom pedesetih godina u nekoliko je navrata poboljevao pa se volio zadržavati u svom domu u Phoenixu, Arizona. Početkom šezdesetih godina, nakon svojevrsnog povratka na scenu, preselio je u Los Angeles. Godine 1962. posjetio je Veliku Britaniju, a 1964. potpisao je za etiketu Tangerine, vlasništvo Raya Charlesa (suradnja je prekinuta nakon jednog komercijalno neuspjelog albuma); dvije godine za redom poduzimao je turneje po Aziji (1967. i 1968).

Choo Choo Ch'Boogie (Philips International).

Louis Jordan – jedna od prvih »prelaznih« ličnosti koja je osvojila jazz, R & B i pop.

Godine 1968 osnovao je vlastitu tvrtku Pzazz za koju je snimio odličan LP s velikim orkestrom pod vodstvom i u aranžmanima tenor-saksofonista Teddyja Edwarda **(Santa Claus, Santa Claus/Sakatumi).** Šezdesetih godina snimao je i s grupom Chrisa Barbera, iako rezultati, sve u svemu, nisu bili impresivni **(Louis Jordan Swings).**

Mnogo se uspješnijim pokazao album **Great Rhythm & Blues Oldies, Vol 1** na kojemu je Jordan još jednom posegao za provjerenim repertoarom nekadašnjih uspjeha, ovaj put u društvu Shuggieja Otisa (gitara, bas, klavir, orgulje), Johnnyja Otisa (bubnjevi, klavir) i drugih. Snimljen 1974. godinu dana prije Jordanove smrti, taj album na primjeren način pokazuje koliko su Louis Jordan i njegova glazba ostali privlačni i vitalni do samog kraja uspješne i živopisne karijere.

Diskografija:

Chick Webb, King Of The Savoy (1937—1939) (Decca/MCA — Njemačka)
Chick Webb, Strictly Jive (1936—1938) (Decca/MCA — Njemačka)
Louis Jordan, Let The Good Times Roll (Decca/—)
Louis Jordan, The Best Of... (—/MCA)
Louis Jordan, Choo Choo Ch'Boogie (Philips International)
Silver Star Series Present Louis Jordan & His Orchestra (MCA/Coral — Njemačka)
Louis Jordan/Chris Barber, Louis Jordan Swings (Black Lion)
Louis Jordan, Santa Claus, Santa Claus/Sakatumi (Pzazz/—)
Louis Jordan, One-Sided Love Sakatumi (Pzazz/—)

Max Kaminsky

U profesionalnoj karijeri koja je započela dvadesetih godina, Max Kaminsky (rođen 1908. u Brocktonu, Massachusetts) pokazao je zapaženu dosljednost. Prvu grupu vodio je u dvanaestoj godini života u Bostonu. Dvadesetih godina surađivao je s raznim ansamblima, uključujući Arta Karlea i Georgea Wettlinga. Godine 1929. otišao je u New York i nastupao s Redom Nicholsom (→). Tridesetih godina svirao je s mnogim uglednim imenima i sastavima, kao i s komercijalnim plesnim orkestrima.

Snimao je s Chocolate Dandiesima **(The Chocolate Dandies,** 1933) i solidno solirao u temi **Krazy Kapers.** Pridružio se orkestru Tommyja Dorseyja (1936), u koji se vratio dvije godine kasnije. Za prvog angažmana izveo je tipično kvalitetna sola u skladbama **Maple Leaf Rag, Royal Garden Blues, Rhythm Saved The World (The Best Of Tommy Dorsey, Vol 4, 1935—1937),** a 1938. artikulirano je svirao u temama **Hawaiian War Chant** i **Davenport Blues** (sve na **Tommy Dorsey & His Orchestra).** U dva navrata nastupao je i u orkestru Artieja Shawa (→), 1938. i 1941—1942. Na Shawovom snimanju iz 1941. odsvirao je izvanredan *obbligato* uz vokal Hot Lips Pagea (→) u skladbi **St James Infirmary (Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2).** Prije službe u mornarici, kada je nastupao na pacifičkom području s orkestrom pod Shawovim vodstvom, svirao je s Alvinom Rayem i Joeom Marsalom (→).

Iz vojske je otpušten s odlikovanjem u ožujku 1944. Nakon povratka u New York vodio je vlastite sastave, zatim je svirao s Artom Hodesom (→). Između 1944. i 1945. često je snimao s Hodesom **(The Funky Piano Of Art Hodes);** prekrasno odmjerena i osjećajna sola nalaze se u skladbama **M.K. Blues, Slow 'Em Down Blues, KMH (Draggin' The Blues)** i **Chicago Gal.** U sličnom superiornom izdanju Kaminsky se predstavio i na Hodesovom snimanju koje je rezultiralo izvedbom **Slow 'Em Down Blues (Art Hodes Blue Note Chicagoans);** naročito zapaženo svira u skladbi **She's Crying For Me.** Četrdesetih godina nastavio je voditi vlastite sastave, a stalno je surađivao i s Eddiejem Condonom. Sudjelovao je na mnogim legendarnim koncertima u Town Hallu **(The Eddie Condon Concerts 1944—1945 Featuring Pee Wee Russell),** a tridesetih i četrdesetih godina često ga se moglo naći na listi sudionika Condonovih snimanja **(Jam Sessions At Commodore** i **We Called It Music).** Sudjelovao je i na uspjelom snimanju Sidneyja Becheta iz 1945. **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2)** na kojemu se, kao i obično, vrlo dobro snašao.

Pedesetih godina kombinirao je jazz-muziciranje s povremenim angažmanima u sjajnim, nedžezističkim »društvenim« orkestrima. Godine 1957. nastupio je u Evropi s Earlom Hinesom (→) i Jackom Teagardenom (→), a slijedeće godine s Teagardenom na Dalekom istoku. Šezdesetih godina stalno je nastupao, uglavnom u afirmiranim dixieland-klubovima, s povremenim prekidima kao 1970. kada je živio i svirao u Londonu. Kaminsky, koji je u stanovitim krugovima publike još uvijek vrlo potcijenjen, također će ostati u sjajnoj uspomeni po punokrvnoj prvoj trubi i odličnim solima u Summa Cum Laude Orchestra Buda Freemana (→) **(Chicagoans In New York** i **Chicago Styled).** *My Life In Jazz*, autobiografija Maxa Kaminskog, objavljena je 1963.

Diskografija:

The Chocolate Dandies (—/Parlophone)
The Best Of Tommy Dorsey, Vol 4 (1935–1937) (RCA Victor — Francuska)
Tommy Dorsey & His Orchestra (RCA Victor)
Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2 (RCA Victor)
The Funky Piano Of Art Hodes (Blue Note/—)
Art Hodes Blue Note Chicagoans (Blue Note/—)
The Eddie Condon Concerts 1944–1945 Featuring Pee Wee Russell (Chiaroscuro/—)
Eddie Condon, We Called It Music (Decca/Ace of Hearts)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (Ace of Hearts)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2 (Blue Note/—)
Bud Freeman, Chicagoans In New York (Dawn Club/—)
Bud Freeman, Chicago Styled (Swaggie — Australija)

Stan Kenton

Vođa orkestra Stanley Newcomb Kenton rođen je 1912. u Kansasu, a prvi orkestar od trinaest članova osnovao je 1940, radi stalnog angažmana u Rendezvous Restaurantu u Bilbaou, Kalifornija. Bilo je to žestoko plesno razdoblje, pa su »svjetovniji« zahtjevi publike umanjivali Kentonovu sklonost prema eksperimentalnoj klasičnoj glazbi. Iako se Kentona obično dovodi u vezu s grandioznim katedralama zvuka, on je uvijek izvodio raznovrstan repertoar: plesnu i zabavnu glazbu, jazz i neoklasiku. **Opus In Pastels (Artistry In Rhythm),** Kentonova skladba u njegovom aranžmanu (1941), prilično vjerno ilustrira njegove pretenzije, dok **Artistry In Rhythm** iz 1943. sadrži romantični Kentonov klavir, silovite duhače i žestoke bubnjeve.

Skladbe poput **Eager Beaver, Painted Rhythm** i vokal June Christie u **Tampico** tipične su za Kentona s početka četrdesetih godina; na radiju su se izvodile tri puta tjedno i osigurale mu prilično sljedbeništvo.

Godine 1945. za orkestar je počeo raditi aranžer Pete Rugolo; pisao je skladbe poput impresionističkih **Interlude** i **Unison Riff (Greatest Hits), Artistry In Percussion** pod utjecajem Stravinskog i **Artistry In Bolero** pod utjecajem Ravela **(Artistry In Rhythm),** dok je Kenton napisao **Intermission Riff, Artistry In Rhythm** i **Eager Beaver.**

Godine 1947. Kenton je okupio svoj drugi orkestar s glazbenicima poput bubnjara Shellyja Mannea, gitarista Laurinda Almeide, tenorista Boba Coopera i trombonista Milta Bernhardta. Izvodeći »progresivni jazz«

Vođa orkestra Stan Kenton »izvlači« krešendo. Njegovi koncerti i opusi izazvali su pojavu »progresivnog jazza.«

koji koristi disonancu i atonalnost, Kenton se oslanjao na skladateljske i aranžerske talente Boba Graettingera, Neila Heftija, Genea Rolanda i Shortyja Rogersa. Volumen zvuka, vrišteća sekcija trubača, nevjerojatno strukturirana ostvarenja u kojima su sekcije »praskale« po postojećem rasporedu — sve je to zastrašilo kritiku koja je Kentonovu glazbu nazvala praznom i pretencioznom. Pa ipak, Kentonov je orkestar nastupao na najelitnijim mjestima, u klasičnim koncertnim dvoranama i na sveučilištima.

Zanimanje za južnoameričku glazbu osiguralo mu je najveći hit u tom razdoblju, **The Peanut Vendor (Greatest Hits).** Godine 1950—1951 dao je seriju koncerata pod zajedničkim nazivom **Innovations In Modern Music** (»Inovacije u modernoj glazbi«); tada je koristio orkestar od 43 člana s gudačima i drvenim duhačima i s akcentom na neoklasičnim ostvarenjima poput Graettingerova **City Of Glass.** Početkom pedesetih godina orkestar se vratio jazz-repertoaru, s nizom odličnih solista poput altista Arta Peppera (→) u temi **Blues In Riff,** također altista Leeja Konitza u **Of All Things** i trubača Shortyja Rogersa u **Riff Rhapsody (Artistry In jazz).**

Stan Kenton's Greatest Hits (Capitol).

Lista talentiranih glazbenika koji su prošli redovima Kentonova orkestra začuđujuća je: Vido Musso, Boots Mussulli, Jimmy Giuffre, Eddie Safranski, Frank Rosolino, Stan Getz, Bud Shank, Richie Kamuca, Bill Perkins, Charlie Mariano, Pepper Adams, Lennie Niehaus, Stan Levey, itd. Sposobnost da 37 godina održi veliki orkestar »u pogonu«, a da pritom ne zavisi o modi, ukazuje na veliku organizacionu vještinu Stana Kentona i na njegova snažna umjetnička uvjerenja. Šezdesetih i sedamdesetih godina orkestri su se nizali jedan za drugim — Mellophonium Orchestra, Neophonic Orchestra — a njihov se opus može sagledati zahvaljujući kompilaciji **Artistry In Jazz** i izdanjima za Kentonovu tvrtku Creative World.

Diskografija:
Stan Kenton's Greatest Hits (Capitol/Capitol)
Artistry In Rhythm (Capitol/—)
Artistry In Jazz (Capitol/—)
Live At Redlands University (Creative World/—)
Adventures In Jazz (Creative World/—)
Kenton/Wagner (Creative World/—)
National Anthems Of The World (Creative World/—)
Viva Kenton (Creative World/—)
7.5 On The Richter Scale (Creative World/—)

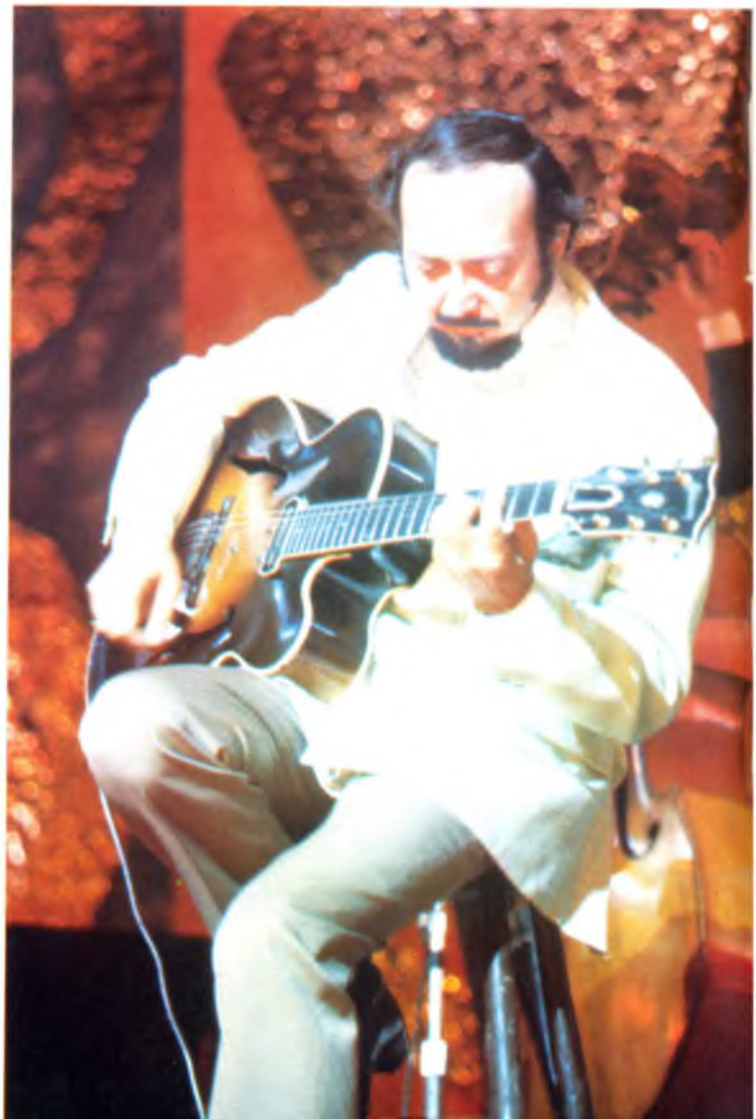
Barney Kessel

Plodan diskografski izvođač, gitarist Barney Kessel (rođen 1923) prvobitno je bio inspiriran Charliejem Christianom. Četrdesetih godina svirao je s Charliejem Parkerom **(Charlie Parker On Dial, Volume Three)** i Lesterom Youngom **(Jammin' With Lester).**

Četrdesetih i pedesetih godina djelovao je u Los Angelesu i za tvrtku Contemporary snimio seriju odličnih svingerskih albuma s Rayem Brownom i Shellyjem Manneom **(The Pollwinners** i **Poliwinners Three).** Oscar Peterson uvrstio ga je u svoj JATP-trio s Rayem Brownom **(In Concert),** a riječ je o napornoj ulozi za jednoga pratitelja. Kessel je zatim radio u Hollywoodu i povremeno bi snimio poneki jazz-album.

S britanskom ritam-sekcijom — Brian Lemon, Kenny Baldock, bas, Johnny Richardson, bubnjevi — održao je odličan koncert na Montreux Jazz Festivalu 1973 **(Summertime In Montreux),** s izvanrednim interpretacijama **Laure** u fenomenalno raskošnoj verziji i Lennon-McCartneyjeve skladbe **Yesterday** koju je izveo bez pratnje. Koristeći ponovno britansku ritam-sekciju snimio je prekrasnu verziju skladbe **Autumn Leaves** i opuštenu **Watch The Birds Go By,** prožetu bluesom **(Swinging Easy).** Barney Kessell umjetnik je širokih afiniteta, sposoban da svira u gotovo svim idiomima, od rock 'n'rolla, **One Mint Julep (Slow Burn),** do mjuzikla *Hair,* **Frank Mills (Blue Soul).**

Diskografija:
Charlie Parker On Dial, Volume Three (Spotlite/Spotlite)
Lester Young, Jammin' With Lester (Jazz Archives/—)
The Pollwinners (Contemporary/—)
Pollwinners Three (Contemporary/—)
Oscar Peterson In Concert (Verve/Verve)
Summertime In Montreux (Black Lion/Black Lion)

Barney Kessel, moderni svinger u tradiciji Charlieja Christiana. Plodan diskografski izvođač.

Swinging Easy
(Black Lion/Black Lion)
Slow Burn
(Phil Spector/Phil Spector)
Blue Soul
(Black Lion/Black Lion)

All Killian
→ Count Basie

B. B. King

Uz Sama Lightnin' Hopkinsa (→), Johna Lee Hookera (→) i Muddyja Watersa (→), Riley »B.B.« King najvažniji je poslijeratni blues-gitarist. Gledajući sa svih aspekata, on je zacijelo najsvestraniji i najvještiji živući blues-gitarist. Ne začuđuje, dakle, što su njegovi osnovni uzori gitaristi Django Reinhardt (→), Elmore James, Charlie Christian (→), Oscar Moore, Johnny Moore i T-Bone Walker (→).

King i njegova omiljena gitara »Lucille« izvršili su od pedesetih godina naovamo ogroman utjecaj na druge glazbenike – na blues, rhythm-and-blues, jazz i rock-gitariste, pa čak i na one iz domene country-and-westerna. Posljednjih godina B.B. (»Blues Boy«) King (rođen 1925. u Itta Beni, Mississippi) uzbudio je mnoge blues-čistunce izlaskom iz manje-više definiranih okvira blues-idioma. No, iako blues ostaje prvom i najvažnijom Kingovom ljubavi, zanimaju ga mnogi glazbeni oblici i to od samog djetinjstva. Svojim pjevanjem, primjerice, pokazuje da cijeni i poznaje Big Joe Turnera (→), Jimmyja Witherspoona (→) i Jimmyja Rushinga (→), »vikače« bluesa. Godine 1966. snimio je skladbe iz njihova repertoara kao **Confessin' The Blues, Cherry Red, Please Send Me Someone To Love, I'm Gonna Move To The Outskirts Of Town, Goin' To Chicago Blues** (sve na **Confessin' The Blues**). U svoje koncertne nastupe King redovito uvrštava hit Counta Basieja (→) i Joea Williamsa **Every Day I Have The Blues,** skladbu koju je 1959. snimio s kompletnim Basiejevim orkestrom (**B.B. King's Greatest Hits).** A na njegovom najpoznatijem singlu, **The Thrill Is Gone (Completely Well),** Kingova gitara i glas našli su se u — za blues — neuobičajenoj pratnji gudača — i ta je kombinacija izvanredno uspjela. Prve snimke (1949) realizirao je za tvrtku Bullet iz Nashvillea (uključujući **Miss Martha King)** sa 17-godišnjim Phineasom Newbornom na klaviru. King, rođak blues-glazbenika Bukke Whitea, dvije je godine ranije iz rodnog grada otišao u Memphis, gdje je tri godine radio kao disk-džokej nakon susreta sa Sonny Boy Williamsom II. Godine 1950. počeo je snimati za tvrtku RPM — Kingov **Three O'Clock Blues** postao je prvim većim hitom RPM-a. Ta i iduće snimke poput **Woke Up This Morning** i **Sweet Little Angel** izbile su visoko na američke R&B ljestvice.

Pedesetih godina često je snimao iako se neke ploče iz druge polovine desetljeća — očito namijenjene publici rock'n'rolla — ne mogu usporediti s njegovim najboljim ostvarenjima. Godine 1961. potpisao je za tvrtku ABC-Paramount i tako s njom započeo dugotrajnu suradnju. Izvorna uzbudljivost tipičnog Kingovog koncertnog nastupa prenesena je na izvanredne albume za ABC kao **Live At The Regal, Live In Cook County Jail** i na jednu stranu albuma **Live & Well.** Kingovi nadahnuti neodglumljeni vokali i »pjevajuća« sola na gitari raskošno su i vjerno predstavljeni na njegovim koncertnim pločama, a taj se ugođaj i danas osjeća u njegovim koncertnim nastupima. Snažan dojam što ga je King ostavio na bezbrojne rock-glazbenike rezultirao je — možda neizbježno — snimkama na kojima se King i »Lucille« pojavljuju u društvu rokera poput Hugha McCrackena, Ala Koopera (obojica nastupaju na studijskoj strani albuma **Live & Well),** Carole King i Leona Russella **(Indianola Mississippi),** Petera Greena i Stevieja Marriotta **(B.B. King In London).** Iako u biti zanimljive, te suradnje zapravo nisu rezultirale superiornim Kingovim muziciranjem. Osim njegovih uobičajenih koncertnih i diskografskih istupa — pri čemu ga ljubav prema big band jazzu i nadalje predstavlja u pratnji svingerskih ansambala na tragu toga žanra — B.B. Kingov instrumentalistički sjaj ponekad se izvrsno, iako donekle začuđujuće, pojavljuje na prilično neočekivanim mjestima. Jedan od takvih rijetkih događaja zbio se na Newport/New York Jazz Festivalu 1972 **(Newport In New York '72: The Jimmy Smith Jam, Vol 5);** kontrast gitarističke virtuoznosti Kinga i Kennyja Burrella(→)rezultirao je obostrano nadahnutom glazbom u jam session izvedbi Percy Mayfieldove skladbe **Please Send Me Someone To Love.**

Completely Well (Bluesway). »Ovaj će vam album pokazati... zašto je, u stvari, B. B. King kralj bluesa...«

Diskografija:
Confessin' The Blues
(ABC — Paramount/HMV)
The B.B. King Story, Chapter Two (—/Blue Horizon)
B.B. King, 1949—1950 (Kent/—)
B.B. King Sings Spirituals
(Crown/—)
Blues In My Heart (Crown/—)
The Jungle (Kent/—)
B.B. King's Greatest Hits
(America — Francuska)
To Know You Is To Love You
(ABC-Paramount/Probe)
The Best Of B.B. King (ABC/—)
Completely Well
(ABC-Bluesway/Stateside)
Live At The Regal
(ABC/HMV)
Live & Well
(ABC/Stateside)
Live In Cook County Jail
(ABC/Probe)
Indianola Mississippi Seeds
(ABC/Probe)
Guess Who (ABC/Probe)
B.B. King/Bobby Bland, Together, Live... For The First Time
(ABC-Impulse/ABC-Impulse)
Various, Newport In New York '72: The Jimmy Smith Jam, Vol 5 (Atlantic/Atlantic)

John Kirby

Prije pojave Jimmyja Blantona (→), potkraj tridesetih godina, John Kirby (rođen 1908. u Baltimoreu, Maryland) bio je nesumnjivo najsposobniji basist na jazz-sceni; George »Pops« Foster, najbolji među prvim »trzajućim« glazbenicima i možda Artie Bernstein, bili su mu jedinim rivalima.

Kirby, koji je učio od Fostera i tadašnjeg Ellingtonovog basista Wellmana Brauda, započeo je na trombonu, a zatim je prešao na tubu. Ovaj drugi instrument svirao je gotovo jednakom lakoćom kao i bas. Tubu i bas svirao je s Fletcherom Hendersonom(→)**(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4** i **Recordings Made Between 1930 & 1941)** i Chickom Webbom(→)**(Spinning The Webb 1934—1939** i **A Legend 1929—1936)** iako je već prije odlaska od Hendersona svirao isključivo kontrabas. Tridesetih godina bio je stalno tražen zahvaljujući laganijem, suptilnijem tonu i superiornoj tehnici, pa je svirao s vođama

orkestra, pjevačima i, naravno, na pločama.

Ne začuđuje što je surađivao s najboljima, uključujući Billie Holiday (→) **(The Golden Years, Vol 2** i **The Billie Holiday Story, Vol 1)**, Teddyja Wilsona (→) **(The Teddy Wilson** i **Teddy Wilson & His All Stars)**, Lionela Hamptona (→) **(The Complete Lionel Hampton/The Best Of Lionel Hampton, Vols 1, 2, 6)**, Reda Allena (→) **(Henry Allen & His Orchestra 1934—1935)**, Luckyja Millindera (→), Frankieja Newtona (→), Maxine Sullivan (→), Mildred Bailey (→) i Charlieja Barneta (→) (sve na **Boss Of The Bass)**. Ponovno se pridružio Hendersonu i Webbu (redom 1935. i 1936), da bi od kraja 1936. otprilike godinu dana svirao s Millinderom.

Godine 1937. preuzeo je vodstvo seksteta koji je stalno nastupao u Onyx Clubu u 52. ulici. Postava se na početku mijenjala, ali se konačno ustalila sa slijedećim glazbenicima: Charlie Shavers (→), truba, Russell Procope (→), alt-saksofon, Buster Bailey(→), klarinet, Billy Kyle (→), klavir, Kirby i O'Neil Spencer, bubnjevi. Tako je rođen John Kirby Sextet koji je postao pojmom »komornog jazza«. Aranžmani (uglavnom Shaversovi) zasnivali su se na besprijekornom grupnom muziciranju pri čemu je trubač svirao sa sordinom (ili neobično nježno ako nije koristio sordinu), kako bi se naglasio »miran« pristup. Kombinacija duhača briljantno je ostvarena preciznošću aranžmana, a sve je diskretno ali čvrsto podupirala fleksibilnost i prigušena snaga ritam-sekcije, uključujući dakako superfino Kirbyjevo muziciranje. Repertoar se sastojao od mješavine standarda, originala i adaptacija, a tipičan nastup »najveće male grupe u zemlji« (kako su je ponekad reklamirali) sadržavao je skladbe **The Birth Of The Blues, Sextette From »Lucia Di Lammermor«, Tunisian Trail, Blue Skies, It Feels So Good, The Duke's Idea** i **Old Fashioned Love (The Biggest Little Band In The Land)**. Ostale neprolazne snimke izuzetnog ansambla koji je bio na vrhuncu između 1938—1940: **I Love You Truly, Blues Petite, Front & Center, Royal Garden Blues, Jumping In The Pump Room (The Boss Of The Bass), It's Only A Paper Moon, Move Over, Close Shave, St Louis Blues (John Kirby & His Orchestra 1941—1942)**.

Grupa se rasformirala sredinom četrdesetih godina: neki su članovi otišli, neki su bili pozvani u vojsku (Spencer je otišao zbog bolesti, vratio se i srušio na sceni, za jednoga nastupa u Apollu, i preminuo); treba također napomenuti da je prvobitni stil grupe zastario (a i emocionalnost njena muziciranja spala je na niske grane). Patetičan pokušaj da se grupa ponovno okupi na koncertu u Carnegie Hallu, u prosincu 1950, naišao je na podršku tek iz milosti. Kirby je odustao, kratko je u New Yorku svirao s drugim sastavima, a 1952. se skrasio u Kaliforniji. Povremeno je nastupao s Bennyjem Carterom (→), počeo je razmišljati o okupljanju još jednog John Kirby Sexteta, ali je taj projekt morao napustiti zbog bolesti. Umro je od dijabetesa, 1952. u Los Angelesu. Od 1938. do 1941. bio je oženjen pjevačicom Maxine Sullivan.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/ **The Fletcher Henderson Story, Vol 4** (CBS)
Various (Including Red Allen-Coleman Hawkins) Recordings Made Between 1930—1941 (CBS — Francuska)
Chick Webb, Spinning The Webb 1934—1939 (Decca/Coral)
Chick Webb, A Legend 1929—1936 (Decca/MCA — Njemačka)
The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 2 (Columbia/CBS)
The Teddy Wilson (CBS/Sony — Japan)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 2, 6 (RCA Victor — Francuska)
Henry Allen & His Orchestra 1934—1935 (Collector's Classics/—)
Frankie Newton At The Onyx Club (Tax — Švedska)
John Kirby, Boss Of The Bass (Columbia/—)
John Kirby, The Biggest Little Band In The Land (Trip/DJM)
John Kirby & His Orchestra 1941—1942 (—/RCA Victor — Njemačka)

Andy Kirk

Andrew Dewey »Andy« Kirk (rođen 1898. u Newportu, Kentucky) svirao je saksofon i tubu. Važnije je, međutim, da je vodio veliki orkestar koji se proslavio imenom Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy i koji se dovodio u tijesnu vezu s izrazom »jazz Kansas Cityja«.

Bio je to dobar orkestar s izvrsnim solistima Dickom Wilsonom, tenor-saksofon, Tedom Donnellyjem, trombon, Floydom Smithom, gitara, Haroldom »Shorty« Bakerom (→) i Howardom McGheejem, trube i Mary Lou Williams (→), klavir. Svi su oni u različitim razdobljima svirali s orkestrom Clouds Of Joy od 1929, kada je Kirk postao liderom do 1948, kada je ansambl rasformiran. Najznačajniji solisti bili su Williamsova i Wilson (umro 1941) čiji je uvjerljiv, gromki tenor zvučao kao uspjela kombinacija Herschela Evansa (→) i Chu Berryja, (→) dvojice njegovih suvremenika koji su, poput Wilsona, prerano umrli.

Mary Lou Williams bila je prava instrumentalistička zvijezda, a njeno je muziciranje sadržavalo niz utjecaja uključujući ragtime, boogie-woogie i pristup nalik Hinesovom (→). Od slične su važnosti bili njeni skladateljski i aranžerski doprinosi: **Walkin' & Swingin', Froggy Bottom, Bearcat Shuffle, Moten Swing** i **Steppin' Pretty** (sve na **Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy — March 1936)** — te skladbe koje je Mary Lou Williams napisala ili aranžirala prilično dobro ukazuju na njenu važnost u okviru orkestra od 1931. do 1942. **Floyd's Guitar Blues (Instrumentally Speaking (1936—1942)** postao je popularnim singlom grupe; na njemu je Floyd svirao gitaru s pojačalom u doba kada se ta praksa još nije bila ustalila.

McGhee, koji je svirao u orkestru 1942, impresivno je solirao u svojoj solo-točki **McGhee Special (Instrumentally Speaking 1936—1942)**.

Najveći uspjeh ansambla Clouds Of Joy bio je **Until The Real Thing Comes Along** (1936) **(Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy – March 1936)** s Pha Terrellom, pjevačem grupe od 1933. do 1941. Grupa je u načelu izvrsno svirala, iako je došla na loš glas zbog nepostojanosti. Kirka se teško moglo nazvati istaknutim solistom (na bas-saksofonu), ali je kao vođa stekao poštovanje i divljenje svojih suradnika.

U djetinjstvu je s porodicom preselio u Denver, Colorado. Svirao je uglavnom tubu i bas-saksofon s Georgeom Morrisonom (potkraj dvadesetih godina), a zatim se pridružio teksaškoj grupi Dark Clouds Of Joy. Kada ju je njen vođa napustio (1929), Kirk je proglašen liderom. Na početku je svirao saksofon, a u grupi su nastupali pjevači Billy Massey i Terrell. Kirk se odrekao sviranja kako bi se mogao posvetiti vođenju ansambla. Nakon njegova rasformiranja otišao je na Zapadnu obalu, neuspješno je pokušao održati na životu novu grupu, a zatim se skrasio u New Yorku.

Početkom pedesetih godina upustio se u posao s nekretninama, a 1958. postavljen je za šefa Hotel Theresa. Do početka šezdesetih godina povremeno je radi posebnih angažmana okupljao velike orkestre. Među ostalim istaknutim jazz-glazbenicima koji su bili članovi Kirkove grupe Clouds Of Joy navodimo trubača Fatsa Navarra (→) (1943—1944) i tenor-saksofonista Dona Byasa (→) (1939—1940).

Diskografija:
Clouds Of Joy (Ace of Hearts)
Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy (Parlophone)
Instrumentally Speaking (1936—1942) (Decca/MCA — Njemačka)
Twelve Clouds Of Joy (Ace of Hearts)
»Live« From The Trianon Ballroom, Cleveland (Jazz Society/—)

Rahsaan Roland Kirk

Rođen 1936. u Ohiju. Rahsaan Roland Kirk u jedanaestoj je godini svirao u R&B sastavima, a u četrnaestoj je vodio vlastitu grupu. Bio je ekstravagantno nadaren izvođač: ne samo da je mogao svirati tri duhačka instrumenta istodobno, već je to rezultiralo kreativnom glazbom, a ne cirkusom. U toku izvedbe ne samo da je mogao držati jedan ton (to znaju mnogi instrumentalisti) nego je, koristeći tehniku cirkularnog disanja, kontinuirano svirao u kompletnom dijapazonu instrumentna. Razvio je metodu cirkularnog disanja, tako da je paralelno uzdisao i izdisao — **Saxophone Concerto (Prepare Thyself To Deal With A Miracle)**. Cilj mu je bio da stvori neprekidan zvučni sag, da »uhvati zvuk sunca«. U osnovi tenor-saksofonist, Kirk je u svoj arsenal neobičnih instrumenata unio stritch, manzello, flautu, nosnu flautu, klarinet, zviždaljku i sirenu. Bio je slijep, a na koncertima je svoju »bateriju« nosio o kompliciranom spletu remenja i ljepljivih vrpci, pa je naličio lutajućem uličnom zabavljaču.

Rahsaanova suradnja s Charlesom Mingusom **(Oh Yeah)** pojačala je njegov afinitet za tradiciju; obojica glazbenika odaju počast New Orleansu i ličnostima poput Dukea Ellingtona i Fatsa Wallera — **Eat That Chicken (Oh Yeah)**, a na samostalnim Rahsaanovim albumima nalazimo daljnje posvete — **Creole Love Call, The Seeker (The Art Of Rahsaan Roland Kirk)**. Njegov klarinet približuje se autentičnom zvuku New Orleansa, no flautu svira na sasvim originalan način koji su mnogi imitirali; riječ je o kombinaciji pjevušenja, dahtanja i sviranja — **You Did It, You Did It (We Free Kings)**. Odlični primjeri simultanog sviranja više instrumenata mogu se pronaći na mnogim albumima, ali naročito u skladbama **A Sack Full Of Soul (We Free Kings)** i **The Inflated Tear (The Inflated Tear)**. Predodžba o rasponu njegova talenta može se dobiti preslušavanjem dvostrukog koncertnog albuma **Bright Moments**. Kritičari su ga obično napadali kao eklektika, ali to je pogrešan sud o čovjeku čija je kreativnost tako dobro ispitivala crnačku glazbu.

Prilikom ponovnog susreta s Mingusom, u formi jam sessiona, Rahsaan je prihvatio izazov izvanrednog tenor-saksofonista Georgea Adamsa i izvodio nadljudski intenzivna sola **(Mingus At Carnegie Hall)**. Godine 1976. doživio je srčani udar, pa je nastavio svirati jednom rukom i ponovno stekao nekadašnju lakoću. U toku liječenja primao je poruke s dobrim željama iz cijelog svijeta, što je dokaz njegove ogromne popularnosti. Umro je 6. prosinca 1977.

Diskografija:
Charles Mingus, Oh Yeah (Atlantic/Atlantic)
We Free Kings (Trip/Mercury)
The Inflated Tear (Atlantic/Atlantic)
The Art Of Rahsaan Roland Kirk (Atlantic/Atlantic)
Bright Moments (Atlantic/Atlantic)
Prepare Thyself To Deal With A Miracle (Atlantic/Atlantic)
Mingus At Carnegie Hall (Atlantic/Atlantic)

Lee Konitz

Rođen 1927. u Chicagu, alt-saksofonist Lee Konitz je najpoznatiji učenik klavirista-pedagoga Lennieja Tristana i jedini — osim basista Petera Inda — koji je svirao s glazbenicima izvan zatvorenog kruga cool škole. Duge, vijugave dionice njegova alt-saksofona isprepliću se s dionicama Warnea Marsha na povijesnom Tristanovom albumu za Capitol, **Crosscurrents;** to je barokni kontra-

punkt koji se popriličnio razlikovao od tada dominantne emocionalnosti be-bopa. Kritičari su ustvrdili da Konitzov pristup alt-saksofonu predstavlja jedinu alternativu Parkerovom, ali su obično povlačili nekorektne usporedbe između njihove ekspresivnosti. Konitza, u stvari, nikada nije zanimalo da ispolji svoj ego, već je težio samozatajnosti predrenesansne umjetnosti; »naprosto glazba« — kao što sam kaže. Prva Konitzova sola ostavljaju seizmografske tragove, nepouzdano lelujaju do postepenih klimaksa; zvuk mu je čist i oštar, glazba se razvija sinusoidno. Album **Subconscious-Lee** iz 1949, koji se više ne može nabaviti, pokazuje sve tipične osobine Tristanove škole, a u temi **Rebecca** Konitz svira u duetu s gitaristom Billyjem Bauerom. Suradnja s orkestrom Claudea Thornhilla koji je izvodio aranžmane Gila Evansa dovela je do uključenja Leeja Konitza u klasični nonet Milesa Davisa **(Birth Of The Cool);** Konitz solira u nekoliko snimki, najbolje u **Move** i **Israel.** Miles i Konitz, bliski na emocionalnom planu, ponovno su suradivali **(Ezz-thetic!)** na albumu koji sadrži dvije skladbe Georgea Russella. **Ezz-thetic!** i **Odjenar,** avangardnije i manje uspješne od **Yesterdays** i **Hi Beck** — osjećajnih i veoma kongruentnih izvedbi. Ostatak albuma sadrži snimke realizirane 1953. u Parizu, s nekoliko verzija tema **I'll Remember April** i **These Foolish Things.** U cijeloj karijeri altist se vraćao omiljenim standardima i uvijek je otkrivao novu finoću i izazove u okviru harmonijskih promjena.

Godine 1952. Konitz se priključio orkestru Stana Kentona, čudnom kontekstu za introvertnog stilista; s Kentonom je, međutim, umnogome izgubio prozračnost tona i učvrstio *attack*. Suradnja s bariton-saksofonistom Gerryjem Mulliganom (1953) **(Gerry Mulligan-Lee Konitz)** pokazuje koliko je uznapredovao, a **Too Marvellous For Words** klasična je izvedba. Album Lennieja Tristana iz 1955 **(Lines)** snimka je majstorskog klupskog nastupa s Konitzom, a u skladbi **All The Things You Are** altist svira izričito robustno. Opuštenost i swing karakteriziraju ponovni Konitzov susret s Warneom Marshom **(Lee Konitz & Warne Marsh),** a njihovu svirku inspirira poletna ritam-sekcija Oscar Pettiford-Kenny Clarke. Međuigra dva saksofona fenomenalno je precizna i okretna i dovodi do duge, kontinuirane melodijske linije. Većine najboljih Konitzovih ostvarenja s kraja pedesetih godina danas više nema na tržištu **(The Real Lee Konitz, Very Cool** i **Inside Hi Fi).** Godine 1961. Konitz je iznenadio svijet jazza snimivši album u triju, s bubnjarem Elvinom Jonesom, slobodnijim i eksplozivnijim glazbenikom od uobičajenih »tristanovskih« perkusionista. Očito, Konitzovi su se obzori znatno proširili jer ta je suradnja rezultirala nekim od njegovih najpoletnijih i najemocionalnijih ostvarenja **(Motion).**

Krajem šezdesetih godina došlo je do novog zanimanja za rad izuzetno originalnog glazbenika koji je potpisao ugovor s tvrtkom Milestone. Konitz se bavio suvremenom avangardom — jednom se dijelu nije mogao prilagoditi, dok je u nekim glazbenicima — klaviristima Billu Evansu, Paulu Bleyu i Andrewu Hillu — našao zahvalne suradnike. **Invitation,** duet Hilla i Konitza **(Spiral)** pokazuje njihovo spontano, trenutačno razumijevanje. Samostalni Konitzovi albumi sadrže veliki raspon izvedbi, od dueta basa i alt-saksofona **(I Concentrate On You),** do niza dueta s gitaristom Jimom Hallom, tenoristima Richiejem Kamucom i Joeom Hendersonom i trombonistom Marshallom Brownom **(The Lee Konitz Duets)** i solističkih izvedbi **(Lone-Lee).** Konvencionalnije postave i nadalje odlično sviraju — **Spirits, Satori** i **Oleo** — i pokazuju sve veći Konitzov interes za sopran-saksofon.

Lee Konitz jedan je od istaknutih stilista jazza. Sve su etape njegova razvoja jedinstvene — od prozračno lirskog i ledenog tona s kraja četrdesetih godina, do zaokružene glazbene arhitekture njegova zrelog razdoblja.

Diskografija:

Lennie Tristano, Crosscurrents (Capitol/Capitol)
Subconscious-Lee (Prestige/—)
Miles Davis, Birth Of The Cool (Capitol/Capitol)
Ezz-thetic! (Prestige/—)
Gerry Mulligan — Lee Konitz (Blue Note/Blue Note)
Lennie Tristano, Lines (Atlantic/Atlantic)
Lee Konitz & Warne Marsh (Atlantic/—)
Notion (Verve/Verve)
Andrew Hill, Spiral (Arista Freedom/ Arista Freedom)
I Concentrate On You (Steeplechase/Steeplechase)
The Lee Konitz Duets (Milestone/Milestone)
Spirits (Milestone/Milestone)
Satori (Milestone/Milestone)
Oleo (Sonet/Sonet)
Lone Lee (Steeplechase/Steeplechase)

Gene Krupa

Gene Krupa (rođen 1909. u Chicagu, Illinois) bio je primjer bubnjara-šoumena, čovjek koji je na jedinstven način usmjerio pažnju javnosti na glazbenika-bubnjara. No, Krupa nije bio među najboljim bubnjarima — ni kao šoumen, ni inače. Njegov stil bio je uzbudljiv, s akcentom na permanentno snažnom ritmu i u tu svrhu koristio je sve trikove bubnjarskog umijeća. No, i usprkos nesumnjivoj vještini i sposobnosti da stimulira orkestar, Krupa se teško može usporediti s bubnjarima poput Big Sida Catletta (→), Jo Jonesa (→) ili njegova perkusionističkog idola, Chicka Webba(→).Čak i na vrhuncu karijere (1935—1945) nije posjedovao brzinu Buddyja Richa ili profinjenost Daveyja Tougha. Ali, nije važno! Dok je bio članom orkestra Bennyja Goodmana (→)(i raznih malih sastava),od 1934. do 1938, Krupa je jazz-bubnjara učinio eksponiranim herojem o kojemu se govorilo u istoj mjeri kao primjerice o Goodmanu ili Harryju Jamesu (→). U razdoblju njegove vladavine bilo je i boljih bubnjara, njegovo muziciranje doimalo se donekle prejakim i prespektakularnim u postavi trija i kvarteta, ali s Krupom je Goodmanov orkestar bolje zvučao **(Benny Goodman, Vols 4—11).** Specijalna točka s Goodmanom bila je **Sing, Sing, Sing (Benny Goodman, Vol 8)** na koju su se beskorisno ugledale stotine »malih Krupa«. Duhoviti Krupa, vječno sa žvakaćom gumom u ustima, odsvirao je uništavajuću, dugu verziju teme **Sing, Sing, Sing** na legendarnom **1938 Carnegie Hall Jazz Concertu** dok je pomamljena publika aplaudirala gotovo svakom njegovom *breaku* u toku cijele izvedbe.

Iako je Krupa stekao popularnost holivudskih glumaca — dakako, za pet godina što ih je proveo s Goodmanom — njegova glazbena karijera nije započela suradnjom s klarinetistom. Krupa je, kao entuzijast jazza od malih nogu, proveo dvadesete godine svirajući, naime, sa svim vodećim jazz-glazbenicima iz Chicaga. Sudjelovao je na zapaženom snimanju grupe Chicagoans McKenzieja i Condona, 1927 **(That Toddlin' Town — Chicago 1926—1928),** kada su kupci ploča prvi put zapazili njegovo ime. Godine 1929. otišao je u New York gdje je slijedeće dvije godine proveo u raznim sastavima (pa i kazališnim) pod vodstvom Reda Nicholsa (→) i snimajući s Nicholsovom grupom Five Pennies **(J.T.).** Početkom tridesetih godina svirao je mahom s plesnim orkestrima, iako je redovito snimao jazz-ploče. Godine 1933. snimao je s Goodmanom i Jackom Teagardenom (→) **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In the Thirties),** a slijedeće godine ponovno s Goodmanom **(Recordings Made Between 1930 & 1941).** Na ovom drugom snimanju sudjelovala je i Mildred Bailey (→).

Pridruživši se Goodmanu (u prosincu 1934) povremeno je snimao i s drugim glazbenicima, primjerice u veljači 1935. s grupom New Orleans Rhythm Kings **(Kings Of Jazz).** Posebno je dobro bubnjao na jednom čikaškom snimanju pod vlastitim imenom **(Gene Krupa & His Chicagoans)** s članovima Goodmanovog orkestra (uključujući lidera); kolege iz ritam-sekcije,Jessa Stacyja (→) i Israela Crosbyja (→) koristio je na još tri naslova **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties** i **Swing Classics, 1935/Jazz In The Thirties).** Gene Krupa Swing Band (uključujući izvanredne jazz izvedbe **(Benny Goodman, Vol 4, 1935—1939),** s neumornom ritmičkom podrškom bubnjara-lidera.

Napustio je Goodmana da bi osnovao vlastiti veliki orkestar koji se do rasformiranja, 1943, pokazao veoma uspješnim. Postava iz razdoblja 1938. do 1941. bila je prvoklasna i neobično je profitirala od liderove ličnosti i bubnjanja koje kao da se neprestano poboljšavalo. Dodatnu vrijednost dali su joj Roy Eldridge i pjevačica Anita O'Day. **Drummin' Man** postao je hit orkestra; zahvaljujući Eldridgeu, skladba **Rockin' Chair** bila je omiljena kod publike; Eldridge i Anita O'Day solistički su nastupali u **Let Me Off Uptown,** još jednoj popularnoj skladbi (sve na **Drummin' Man).** Dio 1943. Krupa je ponovno proveo s Goodmanom, a zatim se pridružio Tommyju Dorseyju (→) (1943—1944).

Od 1944. do 1951. ponovno je vodio veliki orkestar i tada je pokazao sklonost prema novim zvucima jazza koji su nastali iz be-bop revolucije (iako sâm Krupa nije načinio prijelaz iz swinga na bop). **Disc Jockey Jump** (skladba i aranžman mladog Gerryja Mulligana (→) koji je za repertoar orkestra napisao brojne druge odlične aranžmane), **Leave Us Leap, How High The Moon, Lemon Drop** i **Stardust** (sve na **Drummin' Man)** — reprezentativne su izvedbe za tadašnji vrlo kvalitetan opus orkestra. Deset godina kasnije Krupa će sa studijskim *all stars* orkestrom ponovno snimiti većinu navedenih naslova, kao i neke druge **(The Big Band Sound Of Gene Krupa** i **The Second Big Band Sound Of Gene Krupa).**

Godine 1951, raspustivši orkestar, Krupa se pridružio trupi JATP u kojoj je ponekad nastupao s vlastitim triom **(Norman Granz' JATP Carnegie Hall Concert 1952.** i **J.A.T.P. In Tokyo).** Često se nadmetao s Buddyjem Richom u gladijatorskoj atmosferi na zadovoljstvo gomile. Kada nije nastupao s grupom JATP, vodio je trio. Godine 1954. s Cozyjem Coleom (→) osnovao je školu bubnjanja. Svirao je u glazbi za film *The Gene Krupa Story*, svojoj navodnoj filmskoj biografiji (1959). Šezdesetih godina ostao je aktivan, iako je imao poteškoća sa srcem. Umro je u listopadu 1973. od leukemije.

Diskografija:

Various (Including McKenzie & Condon's Chicagoans), That Toddlin' Town — Chicago (1926—1928) (—/Parlophone)
Red Nichols/Jack Teagarden, »JT« (Ace of Hearts)
Benny Goodman & The Giants Of Swing (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Various (Including Benny Goodman), Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS — Francuska)
Various (Including Jess Stacy), Swing Classics, 1935 (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Various (Including New Orleans Rhythm Kings), Kings Of Jazz (Swaggie — Australija)
Benny Goodman, Vols 4—11 (RCA Victor — Records)
Benny Goodman, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Gene Krupa, Drummin' Man (Columbia/CBS)
The Big Band Sound Of Gene Krupa (—/Verve)
The Second Big Band Sound Of Gene Krupa (—/Verve)
Various (Including Gene Krupa), Norman Granz' Jazz At The Philharmonic Carnegie Hall Concert 1952, Record 3 (Verve/Columbia — Clef)

Various (Including Gene Krupa), J.A.T.P. In Tokyo
(Pablo Live/Pablo Live)
The Exciting Gene Krupa (Verve — Njemačka)

Billy Kyle

William Osborne »Billy« Kyle (rođen 1914. u Philadelphiji, Pennsylvania) bio je precizan i »uredan« klavirist čiji su udar i intenzitet podsjećali na Teddyja Wilsona (→). Često nesklon soliranju, stekao je ugled pouzdanog, kompletno profesionalnog glazbenika u jednakoj mjeri kao klavirist u okviru ansambla i kao solo-izvođač. Po mnogim osobinama idealno je odgovarao John Kirby Sextetu (→) u kojemu je odigrao vitalnu ulogu od 1938. do 1942. i još u dva navrata sredinom četrdesetih godina. Njegova sola obično su bila kratka i odmjerena, a suradnja sa solistima-duhačima i s kolegama iz ritam-sekcije bila je od presudne važnosti za izuzetno razrađeno kolektivno muziciranje ansambla.

Klavir, zatim i orgulje počeo je svirati u osmoj godini, a nastupao je u gimnazijskom simfonijskom orkestru Philadelphije. Prvi lokalni profesionalni angažman uslijedio je u 15. godini. Godine 1936. okupio je vlastiti sastav nakon suradnje s Tinyjem Bradshawom (→). Kasnije te godine pridružio se Luckyju Millinderu (→) s kojim je ostao do odlaska u Kirbyjevu grupu. Od 1942. do 1945. bio je u vojsci, uglavnom na području Pacifika, a nakon demobilizacije otišao je na turneju s orkestrom Sy Olivera (→). Prije nastupa s vlastitim malim sastavima (1947—1948) dvije godine svirao je u orkestru brodvejske predstave *Gyus & Dolls*. Pedesetih godina intenzivno je radio kao slobodni glazbenik da bi zatim prihvatio ponudu i nastupao s grupom All Stars Louisa Armstronga (→). U solističkom pogledu neredovito je istupao, ali, kao i obično, taj je zadatak obavio pouzdano i u cijelosti profesionalno.

Među malim brojem vlastitih snimki naročito je dobro svirao na četiri izvedbe iz 1937 (**Swing Street, Vol 1**) kao solist i pratitelj. Njegov samozatajan stil dolazi do izražaja na jednoj od legendarnih jam session snimki Bucka Claytona (→) (**The Golden Days Of Jazz: Buck Clayton**) iz 1954. Bio je i logičnim sudionikom jednog također legendarnog studijskog jam sessiona Lionela Hamptona (→) (**The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vol 2 (1938—1939)**. Njegovo prisustvo više se osjeća nego što se čuje na snimkama Jacka Teagardena (→) (**Jack Teagarden/Pee Wee Russell**), Frankieja Newtona (→) (**Frankie Newton At The Onyx**), te pjevačica Mildred Bailey (→) i Maxine Sullivan (→) (**Boss Of The Bass**).

Godine 1966. razbolio se na turneji s Armstrongom, a umro je tjedan dana nakon odlaska u jednu njujoršku bolnicu.

Klavirist u grupama imena poput Johna Kirbyja i Louisa Armstronga, Billy Kyle imao je udar nalik Teddyju Wilsonu.

Diskografija:
Various (Including Billy Kyle), Swing Street, Vol 1
(Tax — Švedska)
John Kirby & His Orchestra 1941—1942
(—/RCA Victor — Njemačka)
John Kirby, Boss Of The Bass
(Columbia/—)
The Golden Days Of Jazz: Buck Clayton (CBS)
The Complete Lionel Hampton
(Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vol 2 — 1938—1939
(RCA Victor — Francuska)
Jack Teagarden/Pee Wee Russell (BYG — Francuska)
Louis Armstrong Joue W.C. Handy/Ambassador Satch/ Satch Plays Fats
(CBS — Francuska)

Steve Lacy

U zvuku sopran-saksofona koji sliči pjevu sirene postoji nešto zbog čega se jaki ljudi vežu uz jarbol. Mnogi saksofonisti danas sviraju i sopran-saksofon, umjesto klarinet. Taj instrument ima prodoran zvuk koji se probija i kroz električni bas i kroz gromko bubnjanje, ali koji

Steve Lacy Solo (Emanem): Samuel Beckett sopran-saksofona

naginje pogrešnoj intonaciji. Ironično je da je čovjek, koji je sopran-saksofonu prokrčio put u modernu glazbu i koji je utjecao na Coltranea, učinivši tako svoj instrument masovno prihvaćenim, ostao potcijenjen bez priznanja. Rođen 1934, Lacy je prvobitno bio inspiriran Sidneyjem Bechetom i svirao je u maniri New Orleansa i dixielanda sve do susreta s Cecilom Taylorom. U narednih šest godina često je (ali neredovito) svirao s tim avangardnim klaviristom, manje-više zaobilazeći kompleksne harmonije be-bopa. Isplati se potražiti nekoliko danas povučenih albuma (**Cecil Taylor & Donald Byrd At Newport** i **New York City R&B**) kako bi se stekao uvid u inteligentan Lacyjev pristup novoj glazbi. Na sreću, tvrtka Blue Note ponovno je izdala neka rana Lacyjeva ostvarenja (**In Transition/Cecil Taylor**) koja pokazuju da svojim dugim, tonski čistim notama, pametno zaobilazi Taylorov klaviristički vulkan.

Nakon Taylora pao je pod utjecaj drugog velikana klavira, Theloniousa Monka, pa je oko dvanaest godina proveo studirajući Monkov repertoar. Osnovao je kvartet s još jednim bivšim dixieland-glazbenikom, trombonistom Roswellom Ruddom, i zajedno su istraživali te teške harmonije i ritmove (**School Days**). Početkom šezdesetih godina aranžer Gil Evans često je u svojim orkestralnim teksturama koristio sopran-saksofon, pa je Lacyju omogućio da pokaže svoje znanje u izvedbama poput **Straight No Chaser (Pacific Standard Time)**.

Godine 1965. Lacy je otišao u Evropu, povezao se s američkim protagonistima avangarde koji su tu živjeli i pojavio na nekoliko snimanja s Donom Cherryjem. Nekoliko godina živio je u Parizu i s vremenom je okupio grupu istomišljenika, npr. basista Kenta Cartera, svirajući svoju glazbu.

Nakon razdoblja totalne improvizacije, bez oslanjanja na temu, Lacy se vratio melodijama koje ga ograničavaju na zadana područja istraživanja. **The New Duke**, sa samostalnog albuma **Steve Lacy Solo**, koristi kao polazište artikulirano »kokodakanje«, dok **Stations** nailazi inspiraciju u nasumce odabranoj radio-stanici. Njegov sopran proteže se u rasponu od fascinantne četiri oktave, a njegov je ton u svim registrima djevičanski čist. S godinama sve je više otkrivao suštinu, pa se u njegovim novijim ostvarenjima zapaža artikuliranost i velika promišljenost.

Diskografija:
In Transition/Cecil Taylor
(Blue Note/Blue Note)
School Days (Emanem/Emanem)
Pacific Standard Time, Gil Evans
(Blue Note/Blue Note)
Steve Lacy Solo
(Emanem/Emanem)
The Crust (Emanem/Emanem)
Saxophone Special
(Emanem/Emanem)

Tommy Ladnier

Thomas »Tommy« Ladnier (rođen 1900. u Mandevilleu, Louisiana) bio je jedan od najistaknutijih blues-instrumentalista u jazzu. Obdaren prosječnom tehnikom (nije bio istaknuti tehničar poput, primjerice, Louisa Armstronga (→) ili Kinga Olivera (→)), Ladnier je svaki tehnički nedostatak nadoknadio strastvenošću svoga muziciranja, naročito u bluesu, idiomu kojega je bio majstor. Stoga se logično nametnuo kao idealan pratitelj pjevačicama Ma Rainey (→) (**Mother Of The Blues, Vol 1**), Bessie Smith (→) (**The Empress**) i Idi Cox (**Ida Cox, Vols 1, 2**). Njegova suradnja s Coxovom izuzetno je kvalitetna. Kao član Blues Serenadersa Lovie Austin (**Lovie Austin & Her Blues Serenaders**), Ladnier je svirao svoj kornet na najsmjerniji način, a najbolji su primjeri **Steppin' On The Blues, Charleston, South Carolina, Peepin' Blues** i **Mojo Blues**.

Nakon dolaska u Chicago (prije 1920) svirao je s brojnim afirmiranim sastavima, uključujući Charlieja Creatha, Ollieja Powersa (**Blues & Stomps, Vol 1**), Fatea Marablea, Kinga Olivera i Sama Woodinga. S

Pionir sopran-saksofona u post-bop jazzu, Steve Lacy. Njegova karijera primjer je logike i postojanosti.

Woodingom je 1925. došao u Evropu, a u Njemačkoj je napustio grupu i otišao u Poljsku s putujućom revijom Louisa Douglasa (1926). Potkraj 1926. pridružio se Fletcheru Hendersonu (→) s kojim je snimio nekoliko izvrsnih sola, uključujući **Snag It, The Chant, Henderson Stomp (The Fletcher Henderson Story, Vol 1), St Louis Shuffle, I'm Coming Virginia** i **Goose Pimples (The Fletcher Henderson Story, Vol 2).** Godine 1928. ponovno je došao u Evropu sa Samom Woodingom, a napustivši ga u Parizu poduzeo je još jednu turneju po evropskom kontinentu s Bentonom E. Peytonom. Svirao je u Španjolskoj i ponovno u Francuskoj (sada s vlastitim sastavom), a nastupao je u Parizu i Londonu s orkestrom Noblea Sisslea. Sa Sidneyjem Bechetom osnovao je sastav New Orleans Feetwarmers. Kombinacija raspojasanog Bechetovog sopran-saksofona i odmjerenije Ladnierove strastvenosti rezultirala je sjajnom glazbom, sačuvanom za budućnost na snimkama Feetwarmersa kao **Maple Leaf Rag, Sweetie Dear, Shag** i **I've Found A New Baby** (sve na **Sidney Bechet, Vol 2),** te **Lay Your Racket** i **I Want You Tonight** (sve na **Sidney Bechet, Vol 1).**

Najžešće Ladnierovo muziciranje (barem na ploči) datira iz 1938. godinu dana prije smrti. Na glasovitom snimanju koje je organizirao francuski jazz-kritičar Hugues Panassie **The Complete Ladnier-Mezzrow-Bechet)** Ladnierovo je blues-muziciranje doživjelo vrhunac izražajnosti u skladbama **Revolutionary Blues, Weary Blues, Really The Blues** i **If You See Me Comin'** (iako se trubač Sidney de Paris (→) na prvom terminu sukobljavao s dominantnim idejama. Istog mjeseca kada je održano posljednje Panassiejevo snimanje, Bechet i Ladnier odsvirali su još jednu verziju **Weary Bluesa** na koncertu u Carnegie Hallu, u organizaciji Johna Hammonda **(John Hammond's Spirituals To Swing),** uz energičnu pratnju Jamesa P. Johnsona (→) i Basiejevih glazbenika Jo Jonesa, Waltera Pagea i Dana Minora. Nakon toga Ladnier je obolio i u lipnju 1939. umro od srčanog udara u New Yorku.

Diskografija:
Ma Rainey, Mother Of The Blues, Vol 1 (Riverside)
Tommy Ladnier, Blues & Stomps, Vol 1 (Riverside/London)
Ida Cox, Vols 1, 2 (—/Fountain)
Bessie Smith, The Empress (Columbia/CBS)
Lovie Austin & Her Blues Serenaders (Riverside/Fountain)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/ **The Fletcher Henderson Story, Vols 1, 2** (CBS)
Sidney Bechet, Vols 1, 2 (RCA Victor — Francuska)
The Complete Ladnier--Mezzrow-Bechet (RCA Victor — Francuska)
Various (Including Sidney Bechet/Tommy Ladnier), John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)

Cleo Laine
→ Johnny Dankworth

Harold Land

Rođen 1928. u Houstonu, Teksas, tenor-saksofonist Harold Land afirmirao se 1954. u grupi Maxa Roacha i Clifforda Browna u kojoj je ostao dvije godine i znatno unapredovao u smislu dramatske izražajnosti **(I Remember Clifford).** Prvobitno inspiriran Colemanom Hawkinsom, Luckyjem Thompsonom i Charliejem Parkerom, sustavno je razvio vrlo originalan pristup ritmu, a sola s odličnom grupom Curtisa Councea pokazuju uobličenje Landovih ideja. Sola poput **Sarah** ili **Landslide (Landslide)** sigurno rastu prije logičnog dolaska na dugo držane tonove. Njegov zanosan.

The Fox (Contemporary): najbolje sa Zapadne obale.

zaobljen zvuk primjereno je ilustriran baladnom izvedbom **I Can't Get Started (Carl's Blues).** Land je snimio dva albuma pod vlastitim imenom, plodno surađujući s klaviristom i skladateljem Elmom Hopeom **(Harold In The Land Of Jazz** i **The Fox);** ovaj drugi album pripada klasici. Naslovna skladba izvedena je u izuzetno brzom tempu, ali Land i nadalje pokazuje svoje uobičajeno majstorstvo dinamike i strukture.

Susret s Theloniousom Monkom **(In Person)** rezultirao je neuobičajeno strastvenim tretmanom Monkovih tema, a u skladbi **Round Midnight** Land bez poteškoća svira u tom izazovnom kontekstu. Suradnja s vibrafonistom Bobbyjem Hutchersonom koja je uslijedila nakon toga **(San Francisco, Total Eclipse** i **Now!)** pokazala je sve veću Landovu sklonost Coltraneovom zvuku.

Diskografija:
Max Roach-Clifford Brown, Remember Clifford (Trip/Mercury)
Curtis Counce:
Landslide (Contemporary/Contemporary)
Counceltation (Contemporary/Contemporary)
Carl's Blues (Contemporary/Contemporary)
Exploring The Future (Dooto/—)
Harold In The Land Of Jazz (Contemporary/Contemporary)
The Fox (Contemporary/Contemporary)
Thelonious Monk, In Person (Milestone/Milestone)
Bobby Hutcherson:
San Francisco (Blue Note/Blue Note)
Total Eclipse (Blue Note/Blue Note)
Now! (Blue Note/Blue Note)
Dolo Coker, Dolo! (Xanadu/Xanadu)

Eddie Lang

Eddie Lang (rođen 1904. u Philadelphiji, Pennsylvania; pravo ime Salvatore Massaro) nesumnjivo je bio prvi pravi virtuoz jazz-gitare. Elegantno odsvirana sola na jednoj žici, nadopunjena preciznim, toplim akordima i nenapornim ritmičkim muziciranjem, učinili su ga vrlo traženim glazbenikom od početka dvadesetih godina do prerane smrti, 1933 (koja je bila posljedica komplikacija nakon vađenja tonsila).

U svojoj prekratkoj karijeri često je snimao: dosljednost njegova muziciranja na pločama, solističkí ili u pratnji, svjedočanstvo je o njegovoj veličini. Imao je izvanredno osjetljivo uho i, čini se, bezgraničnu invenciju. Od sedme godine učio je violinu, a u trinaestoj je upoznao tada 12-godišnjeg Joea Venutija (→), dok su obojica bili u osnovnoj školi. Na školskim koncertima morao je čitati note, ali nije trebao čitati note za gitaru i bendžo (koji je svirao na početku glazbene karijere) — osjetljivo uho pobrinulo se za taj »nedostatak«. Na prvom profesionalnom angažmanu s Venutijem, 1921, svirao je bendžo i gitaru; prije toga debitirao je kao violinist u L'Aiglon Restaurantu, Philadelphia, nakon čega je kratko svirao s orkestrom Charlieja Kerra, ovaj put bendžo. Nastavio je plodnu suradnju s Venutijem — duo je stalno nastupao u Atlantic Cityju. Nakon suradnje s grupom Scranton Sirens Billyja Lustiga postao je članom Mound City Blue Blowersa (1924), s kojima je nastupio i u Londonu (1924—1925).

Od sredine dvadesetih godina djelovao je u New Yorku, na način koji bi se danas nazvao »studijskim radom« (radio, ploče i sl). Godine 1926—1927. svirao je s orkestrom Rogera Wolfea Kahna (i Venuti je bio u toj postavi), te s velikim orkestrom Adriana Rollinija (→). Godinu dana proveo je u orkestru Paula Whitemana (→) (1929—1930); Venuti je ponovno bio u blizini. Nastupio je u Whitemanovom filmu *The King Of Jazz*, zatim je ponovno radio s Rogerom Wolfeom Kahnom (1932). Godinu dana prije smrti nastupao je kao osobni pratitelj Binga Crosbyja (→) čije je divljenje prema Landovom muziciranju graničilo s idolopoklonstvom. Snimao je s Redom Nicholsom (→) **(Red Nichols & His Five Pennies, 1926—9)** i izražajno solirao u skladbi **That's No Bargain.** Svirao je bendžo i gitaru na klasičnoj snimci Bixa Beiderbeckea (→) **Singin' The Blues,** a odigrao je i važnu ulogu u zanimljivim verzijama skladbi **For No Reason At All In C** i **Wringin' & Twistin',** kao član trija Frankie Trumbauer (→) — Beiderbecke--Lang (sve na **The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke).** Podijelio je s Beiderbeckeom solističke dionice na snimci **Clementine** iz 1927 **(The Bix Beiderbecke Legend),** kada su

Jazz In The Thirties (World Records). Nastupaju Lang, Venuti, Sullivan, Freeman, Goodman, Berigan i drugi.

obojica bili članovi orkestra Jeana Goldkettea. Upravo je Lang »podložio« neke od najboljih trubačkih istupa Tommyja Dorseyja na pločama svojim elegantnim ritmičkim teksturama **(Tommy, Jimmy & Eddie, 1928—29).**

Lang je bio član dva slavna dua jazz-glazbe. S prijateljem iz djetinjstva, Venutijem, uvijek je svirao u najboljoj formi, a na impresivnom broju njihovih snimki teško da postoji ijedan Langov solo koji nije besprijekoran, o čemu svjedoče albumi **Stringing The Blues, Venuti--Lang 1927—8** i **The Sounds Of New York, Vol 2: »Hot Strings«**. Langova suradnja s kolegom-gitaristom Lonniejem Johnsonom (→) bila je još prisnija od one s Venutijem.

Poslušati kombinaciju Johnsonova u biti blues-zvuka i rafiniranijeg Langovog gitarističkog muziciranja jedno je od najvećih iskustava u doživljavanju jazza. Ljepota dua Johnson-Lang u izvedbama **Midnight Call Blues, Blue Guitars, Blues In G, Hot Fingers (Blue Guitars), Two Tone Stomp, Bull Frog Moan** i **Perfect (Blue Guitars, Vol II)** nenadmašna je na planu jazz-gitare. Bez Johnsona ili Venutija Lang se doimao manje inspiriranim, ali mu je ipak uspijevalo da stvori prekrasne izvedbe kao **Eddie's Twister** i **Add A Little Wiggle (Blue Guitars),** iako se kvalitet skladbi nije uvijek mogao mjeriti s kvalitetom muziciranja. Izvedba **Church Street Sobbin' Bluesa (Blue Guitars, Voli II, The Golden Age Of Jazz: Eddie Lang-Joe Venuti/Stringing The Blues)** samo potvrđuje da je Johnson bio daleko prirodniji blues-glazbenik od Langa. Ipak, Langov solo u **In The Bottle Bluesu (The Golden Age Of Jazz: Eddie Lang-Joe Venuti/Stringing The Blues)** naprosto je majstorski. To se može reći i za njegov doprinos snimci **Knockin' A Jug (Blue Guitars),** ovaj put u društvu Jacka Teagardena (→) i Louisa Armstronga (→). S Venutijem, braćom Teagarden i Bennyjem Goodmanom (→) kao pratiteljima na snimanju Eddie Lang-Joe Venuti All Star Orchestra iz 1931 **(Nothing But Notes),** Langovo se muziciranje pokazalo naročito tečnim, eksplozivnijim nego obično. Na snimanju Venuti-Langove grupe Blue Five, mjesec dana prije smrti, Eddie Lang svirao je izvanredno kao uvijek **(Ridin' In Rhythm).**

Diskografija:
Red Nichols & His Five Pennies (MCA-Coral — Njemačka)
The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke (CBS)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang-Joe Venuti/ Stringing The Blues (CBS)
The Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor — Francuska)
Tommy Dorsey/Jimmy Dorsey/ Eddie Lang, Tommy, Jimmy & Eddie 1928—29 (—/Parlophone)
Joe Venuti/Eddie Lang, Venuti--Lang 1927—8 (—/Parlophone)
Joe Venuti/Eddie Lang, The Sounds Of New York, Vol 2: »Hot Strings« (RCA Victor — Francuska)
Blue Guitars, Vols 1, 2 (—/Parlophone)
Joe Venuti (Including Eddie Lang), Nothing But Notes (MCA-Coral — Njemačka)
Various, Ridin' In Rhythm (—/World Records)

Yusef Lateef

Multiinstrumentalist Yusef Lateef. Njegovi eksperimenti s istočnjačkim instrumentima prethode raširenosti te pojave u šezdesetim godinama.

Multiinstrumentalist Yusef Lateef, rođen 1921 (pravo ime Bill Evans) jedan je od prvih glazbenika koji je u jazz unio elemente Srednjeg istoka i Azije. Zaljubljenost u Istok učinila je da prihvati instrumente poput *argola* (darmarofon) i raznih narodnih flauta, pa je u tom pogledu za desetak i više godina pretekao svoje kolege. Kao glazbenik iz

The Many Faces Of Yusef Lateef (Milestone): raznovrsnost.

Detroita u svojim je prvim grupama surađivao sa sugrađanima poput Donalda Byrda i Barryja Harrisa. Lateef svira tenor-saksofon, flautu i obou na odličnom albumu **Eastern Sounds,** na kojemu basist Ernie Farrow svira i na *rabatu* (Blastrofon). **Blues For The Orient** izvanredan je solo na oboi, dok kasniji album **The Golden Flute** pokazuje njegov skladateljski i flautistički senzibilitet.

S onu stranu egzotike moramo napomenuti da je Lateef odličan tenor-saksofonist žestokog, poletnog tona i snažnog osjećaja za blues. **Rosetta** je impresivna izvedba **(The Golden Flute),** upravo poput **Goin' Home (The Many Faces Of Yusef Lateef).** Dva koncertna albuma **(Live At Pep's** i **Club Date)** predstavljaju Lateefa u njegovom najboljem izdanju, s odličnim kvartetom u kojemu svira izvrsni trubač Richard Williams.

Lateef je vrlo malo snimao kao tuđi suradnik, a u razdoblju što ga je proveo s Cannonballom Adderleyjem pokazao se žešćim od svoga gazde **(The Japanese Concerts).**

Diskografija:
Eastern Sounds (Prestige/—)
The Golden Flute (Impulse)
The Many Faces Of Yusef Lateef (Milestone/Milestone)
Live At Pep's (Impulse/Impulse)
Club Date (Impulse/Impulse)

Yank Lawson

Yank Lawson (pravo ime John R. Lausen, rođen 1911. u Trentonu, Missouri) afirmirao se kao snažan dinamičan trubač, najprije u orkestru Bena Pollacka (→) **(Ben Pollack & His Orchestra 1933—1934),** a zatim Boba Crosbyja (→) **(South Rampart Street Parade** i **Big Noise From Winnetka).** Prije toga svirao je u raznim skupinama na University of Missouri i u Shreveportu, Louisiana.

The World's Greatest Jazz Band of Yank Lawson and Bob Haggart. »...zadobijao je sve veći ugled...«

Do dolaska Billyja Butterfielda (1937) bio je Crosbyjev trubački solist, a taj je zadatak obavljao neobično umješno i zavidno profesionalno — iako ne naročito originalno. Godine 1938. prihvatio je ponudu da se pridruži Tommyju Dorseyju (→), s kojim je ostao 15 mjeseci. Karakteristično impresivno solirao je na Dorseyjevim snimkama kao **Tin Roof Blues, Milenberg Joys** (sve na **Tommy Dorsey & His Orchestra**), **Tea For Two** i **Lonesome Road (Tommy Dorsey, Vol II)**. Napustivši Dorseyja nastupao je s nekoliko plesnih orkestara, a zatim je šest mjeseci proveo u orkestru predstave *Louisiana Purchase*. U proljeće 1941. vratio se Crosbyju i zadržao se do prosinca slijedeće godine. Njegov solo u skladbi **Chain Gang (South Rampart Street Parade)** pokazao je da je ostao u formi — to je ujedno i odličan primjer Lawsonova sviranja sa sordinom. Godine 1942. nekoliko je mjeseci proveo s Bennyjem Goodmanom (→), a zatim se intenzivno bavio studijskim muziciranjem za radio; u prekidima je povremeno snimao s glazbenicima poput Eddieja Condona (→) **(Jazz Concert)** ili je s trombonistom Bobbyjem Byrneom nastupao u televizijskoj emisiji Stevea Allena (1953—1954). Suradnja — glazbena i prijateljska — s Bobom Haggartom, koja je započela u orkestru Boba Crosbyja, nastavila se u formi Lawson—Haggart Jazz Banda. Između 1951. i 1960. ta je skupina redovito snimala **(The Best Of Dixieland)**.

World Greatest Jazz Band, koji su zajedno vodili Lawson i basist-skladatelj Haggart i koji je započeo s radom 1968, bio je logičan nastavak Lawson—Haggart Jazz Banda. S Haggartom i Lawsonom koji su danas jedini originalni članovi, ansambl je sustavno sticao ugled i međunarodnu popularnost. Lawson i nadalje svira efektna sola poput onih s WGJB-om u skladbama **Love Is Blue, Do You Know The Way To San Jose? (Extra!), Five Point Blues, Dogtown Blues (WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart), Lawrenceville Blues (In Concert), California, Here I Come, South (At Massey Hall)**, te na albumima **In Concert, Vol 2, At Carnegie Hall** i **Century Plaza.**

Diskografija:
Ben Pollack & His Orchestra, 1933–1934 (—/VJM)
The Radio Years: Bob Crosby & His Orchestra 1937 (—/London)
Bob Crosby, South Rampart Street Parade (—/MCA)
Bob Crosby, Big Noise From Winnetka (—/MCA)
The Bob Cats: Bob Crosby's Bob Cats 1938–1942 (Swaggie – Australija)
Tommy Dorsey & His Orchestra (RCA Victor)
Tommy Dorsey, Vol II (RCA Victor)
Eddie Condon Jazz Concert (Decca/Brunswick)
Lewson-Haggart Jazz Band, The Best Of Dixieland (MCA-Coral – Njemačka)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/World Record Club)
Extra! Enoch Light Presents WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/Parlophone)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Atlantic/—)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Atlantic)/ **Live At The Roosevelt Grill** (—/Atlantic)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart Plays Duke Ellington (World Jazz/—)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, At Massey Hall (World Jazz/—)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, In Concert, Vol 2, At Carnegie Hall (World Jazz/—)
WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Century Plaza (World Pacific/—)

Huddie »Leadbelly« Ledbetter

Blues-glazbenik Huddie Ledbetter rođen je 1885. u Louisiani; veći dio mladosti proveo je u toj državi i u Teksasu, iako njegovi glazbeni uzori prelaze okvire regionalnog bluesa. Izuzetan i samosvojan umjetnik, Leadbelly je svoje skladbe zasnivao na folku, plesovima, kaubojskim pjesmama, na spiritualu i pjesmama kažnjenika. Odslužio je dvije duge zatvorske kazne zbog ubojstva i pokušaja ubojstva, a otkrili su ga otac i sin Lomax kada su sakupljali snimke folk-glazbe za Kongresnu biblioteku i snimali u Angola Penitentiary (kaznionica Angola). Kao neprocjenjiv trezor glazbene baštine koja je nestajala u zaboravu, Leadbelly je pratio Lomaxove na njihovim terenskim ekspedicijama i afirmirao se kao izvođač u noćnim klubovima i koncertnim dvoranama. Uvjerljiv glas i intenzivna pratnja na 12-žičanoj gitari rezultirali su mnogim klasičnim interpretacijama: **Good Night Irene, Rock Island Line, John Henry, Good Morning Blues** i **Ella Speed** ubrajaju se među najpoznatije. Nakon smrti, 1949, njegov je ugled doživljavao vrhunce i padove.

The Leadbelly Set (Xtra): Kralj gitare s dvanaest žica.

Diskografija:
Leadbelly: The Library Of Congress Recordings (Elektra/Elektra)
Leadbelly's Legacy (Folkways/—)
The Leadbelly Box (—/Xtra)
Leadbelly (Stinson/Melodisc)
Leadbelly Sings & Plays (—/Saga)
Blues Songs By The Lonesome Blues Singer (Royale/—)
Good Morning Blues (—/RCA Victor)
Leadbelly, His Guitar, His Voice, His Piano (Capitol/Capitol)
Leadbelly — Keep Your Hands Off Her (Verve – Forecast/ Verve – Folkways)
Take This Hammer (Verve – Forecast/ Verve – Folkways)
Rock Island Line (Folkways/—)
Leadbelly – Last Session (Folkways/—)

Leadbelly – sam je krojio zakon. Njegov žanr zadire u jazz, blues i folk.

Peggy Lee

Peggy Lee (pravo ime Norma Deloris Egstrom, rođena 1922. u Jamestownu, Sjeverna Dakota) izvanredno je ilustrativna za onu vrst vokalista koji su, iako u biti pripadaju zabavnoj glazbi (još jedan primjer: Mel Torme (→)), definitivno pod snažnim utjecajem jazza: u stvari, njene se izvedbe često mogu opisati jedino kao »jazz-pjevanje«. U pjevanju Peggy Lee osjećaju se tragovi Billie Holiday (→), Mildred Bailey (→) i Lee Wiley (→), no ona je izuzetno originalna i sposobna da se snađe u svakoj vrsti zabavne i konvencionalne jazz-glazbe, s osjećajem i visoko razvijenim smislom za poruku tekstova iz kojih se može izvući neki smisao. Balade interpretira zamagljenim glasom koji ponekad prelazi u promukli šapat. U bržim izvedbama swinga s osjećajem za ritam koji je delikatan i besprijekoran.

Potekla je iz porodice sa šestoro djece, a počela je pjevati u četrnaestoj godini u poluprofesionalnim sastavima (koji su nastupali na lokalnoj radio-stanici) i konačno se pridružila vokalno-instrumentalnoj skupini Four Of Us. U Chicagu ih je čuo Benny Goodman (→), oduševio se solisticom i ponudio joj da se pridruži njegovom orkestru (u zamjenu za Helen Forrest koja je upravo bila otkazala). Dao joj je i novo, profesionalno ime: Peggy Lee. S Goodmanom je ostala tri godine i u tom razdoblju stekla priličnu popularnost među Goodmanovim poklonicima, iako mnogi jazz i swing kritičari nisu bili impresionirani. Istina je da su njene prve izvedbe s Goodmanom zvučale rutinski **(We'll Meet Again),** ponekad čak i nenadahnuto. Jedini pravi komercijalni uspjeh postigla je snimkom iz srpnja 1942. **Why Don't You Do Right?** (u aranžmanu klavirista Mela Powella). No, u ožujku 1943. najavila je da odlazi. Tada se već bila udala za Goodmanovog gitarista Davea Barboura (razišli su se 1952) i na nekoliko se godina povukla s glazbene scene. U razdoblju neaktivnosti ostvarila je nekoliko snimki za Capitol (uglavnom u aranžmanima i pod vodstvom Davea Barboura), a 1946. ponovno se afirmirala pobjedom u kategoriji pjevačica prema glasanju čitatelja *Down Beata*.

Postala je uspješna solistica zahvaljujući hit snimkama kao **Manana, It's A Good Day, Don't Smoke In Bed** i kasnije **Mr Wonderful, Fever** (zadivljujući primjer njena ritmičkog umijeća u besprijekornoj pratnji samo dvojice jazz-glazbenika, Shellyja Mannea (→) i basista Joea Mondragona). **Is That All There Is?** S aspekta jazza navodimo njen album **Black Coffee** iz 1953. u društvu trubača Petea Candolija, bubnjara Eda Shaughnessyja, klavirista Jimmyja Rowlesa i basista Maxa Waynea, na kojemu je ostvarila izvanredne jazz-izvedbe u naslovima kao **Easy Living** (pod snažnim utjecajem verzije Billie Holiday). **Love Me Or Leave Me, I Didn't Know What Time It Was** i **My Heart Belongs To Daddy;** taj je album predstavljen u najboljem izdanju.

Na ostalim zapaženim jazz-snimkama surađuje s Quincyjem Jonesom **(Blues Cross Country),** Bennyjem Carterom (→), Maxom Bennettom i Jackom Sheldonom (kao trubačkim solistom) **(Mink Jazz);** navodimo i koncertnu snimku s kvintetom Georgea Shearinga (→) **(Beauty & The Beat).**

Peggy Lee nastupila je u nekoliko filmova – *Mr Music* (1950), *The Jazz Singer* (1953) i *Pete Kelly's Blues* **(Pete Kelly's Blues)** – nastupom u ovom posljednjem filmu norminirana je za »Oskara«, za najbolju sporednu ulogu.

Kao talentiran autor napisala je i pjevala tekstove skladbi za uspješan Disneyjev film *The Lady & The Tramp* također je pjevala za niz prvoklasnih zabavnih pjesama kao **It's A Good Day, What More Can A Woman Do, I Don't Know Enough About You** (sve s Barbourom), **Where Can I Go Without You?, I'm Gonna Get It, There'll Be Another Spring, Then Was Then (And Now Is Now).**

Sedamdesetih godina, više od tri i pol desetljeća nakon što je od Norme Deloris Egstrom postala Peggy Lee, još je jedna od nekoliko dragocjenih solistica (slični su Dinah Washington (→) i Ray Charles (→) koja može pjevati gotovo svaku pjesmu: zabavnu baladu, gospel, R&B, country, blues, afro-kubanske ritmove i jazz.

Diskografija:
We'll Meet Again (Hallmark)
The Very Best Of Peggy Lee (—/Capitol)
Black Coffee (MCA/Coral)
Bewitching-Lee (Capitol/Capitol)
Blues Cross Country (Capitol/Capitol)
Things Are Swingin' (Capitol/Capitol)
Mink Jazz (Capitol/Capitol)
Peggy Lee/George Shearing, Beauty & The Beat (Capitol/Capitol)
If You Go (Capitol/World Record Club)
Peggy (Polydor/Polydor)

George Lewis

George Lewis (rođen 1900. u New Orleansu) za mnoge čistunce ostaje uzorom klarinetista New Orleansa. Samouk, Lewis je posjedovao sve uobičajene osobine klasičnih glazbenika New Orleansa (osim zbunjujuće navike da u solima često zazvuči »falš«); raspolagao je strahovitim osjećajem za blues, zanosnim tonom, bogato je koristio duboki i visoki registar svog instrumenta i svirao je prema osnovnoj ritmičkoj koncepciji New Orleansa.

Lewisovo ime nije bilo poznato izvan granica New Orleansa sve do poziva da svira na snimkama Bunka Johnsona (→) (1942) koje se obično navode kao prethodnica velikog »revivala« tradicionalnog jazza četrdesetih godina. Njegovo pjevanje i strastveno muziciranje s Johnsonom bilo je najvažnijim uzrokom uspjeha trubačevih ploča za etiketu American Music. Osjećajna međuigra s Johnsonovom trubom u skladbama **Sobbin' Blues** i **When I Leave The World (Bunk Johnson & His New Orleans Band)** ravna je najboljoj tradiciji New Orleansa, a njegov doprinos kolektivnom muziciranju na **Lowdown Bluesu (Bunk Johnson's Band 1944)** upravo je majstorski. Lewisovo dječačko zanimanje za glazbu započelo je učenjem dječje frule; prvi klarinet dobio je u šesnaestoj godini.

Od 1917. do 1923. surađivao je s mnogim legendarnim imenima New Orleansa, uključujući Buddieja Petita, Henryja »Kid« Rena, Kida Oryja (→), Chrisa Kellyja. Nakon što je 1923. vodio vlastiti sastav (u kojemu je trubu svirao Henry »Red« Allen (→)), pridružio se Eureka Brass Bandu s kojim je nekoliko godina nastupao. Godine 1928. nije svirao jer je slomio nogu. Godine 1932. pridružio se sastavu Evana Thomasa, koji je djelovao u Crowleyju, Louisiana (u istoj skupini svirao je Bunk Johnson). U New Orleansu radio je kao utovarivač brodova, sa stalnim angažmanom s Eureka Brass Bandu. Prilikom nastupa u

King of New Orleans – Live In Concert: George Lewis And His New Orleans All Stars (Telefunken).

Harmony Innu, New Orleans, češće je svirao alt-saksofon nego klarinet. Nakon Johnsonovih snimanja za etiketu American Music vratio se u New Orleans gdje je svirao s vlastitim sastavima. Godine 1945–1946. boravio je u New Yorku s Bunkom Johnsonom, zatim se ponovno vratio u New Orleans i nastavio voditi razne sastave. Godine 1952. nastupao je u San Franciscu s pjevačicom Lizzie Miles, nakon čega je poduzimao redovite turneje s vlastitim ansamblima (a ponekad i kao solist). Godine 1957. i 1959. nastupao je u Evropi, gdje su mu poklonici oduševljeno aplaudirali – iako se muziciranje Lewisa i ostalih veterana New Orleansa doimalo neujednačenim. Godine 1964. još je srdačnije pozdravljen u Japanu **(King Of New Orleans: George lewis & His New Orleans All Stars Live In Concert),** s jednim od svojih najboljih sastava nakon četrdesetih godina u kojemu su nastupali »Kid Punch« Miller (→), Louis »Big Eye« Nelson i Joe Robichaux. Na koncertu u tokijskom Kosai-Nenkin Hallu odlično je svirao naročito u omiljenim skladbama kao **Just A Closer Walk With Thee, Ice Cream** i **Burgundy Street Blues,** iako se japanska verzija ove posljednje teme ne može mjeriti s originalnom verzijom koja je nenadmašno duboka i prodorna **(George Lewis).**

U toku karijere Lewis je realizirao niz drugih klasičnih snimki, uključujući one iz 1943. s izvanrednim klarinetom u skladbama **See See Rider Blues, Lord, Lord You Sure Been Good To Me (George Lewis & His New Orleans Stompers, Vol 1), Just A Closer Walk With Thee, Deep Bayou Blues** i **Two Jim Blues (George Lewis & His New Orleans Stompers, Vol 2);** posljednja navedena skladba uzvišena je blues-izvedba. Posljednjih godina života George Louis Francis Zeno (to mu je bilo pravo ime) borio se s lošim zdravljem. Umro je 1968. u gradu čiju je glazbu tako strastveno i dugo čuvao od zaborava.

Diskografija:
Bunk Johnson's Band 1944 (Storyville/Storyville)
Bunk Johnson & His New Orleans Band (Commodore/Melodisc)
George Lewis (American Music/ American Music)
George Lewis & His New Orleans Stompers, Vols 1, 2 (Blue Note/Blue Note)
George Lewis: Classic New Orleans Traditions (Riverside/Riverside)
George Lewis With Kid Shots (American Music/—)
George Lewis Jam Session 1950 (Alamac/—)
George Lewis, On Parade (Delmark/Delmark)
George Lewis Memorial Album (Delmark/Delmark)
George Lewis Jam Session (Jazz Unlimited/—)

John Lewis
→ Modern Jazz Quartet

Meade Lux Lewis

Meade »Lux« Lewis, rođen 1905. u Chicagu, Illionis, dio je svog djetinjstva proveo u Louisvilleu, Kentucky gdje je naučio svirati violinu, a zatim se posvetio klaviru. U Chicagu i okolici afirmirao se kao odličan blues-glazbenik koji se znao prilagoditi nekolicini stilova. Lewis (nadimak »Lux« zacijelo dolazi od dječačkog nadimka »Vojvoda od Luksemburga«) je 1929. za tvrtku Paramount snimio zapaženi »željezničarski blues« **Honky Tonk Train Blues,** koji je postao jednom od natraženijih melodija u razdoblju popularnosti boogie-woogieja potkraj tridesetih i početkom četrdesetih godina. No, početkom tridesetih godina Lewis je teško nalazio posla na glazbenoj sceni, pa se morao zaposliti kao taksist i pomoćnik u praonici automobila. Godine 1935, dok je radio u praonici otkrio ga je John Hammond nagovorio da ponovno snimi **Honky Tonk Train Blues** isključivo za britansko tržište **(Ridin' In Rhythm).** Slijedeće godine Lewis je nastupao kao vođa vlastitog sastava u Chicagu, a potkraj 1936. u dva navrata ponovno je snimio **Honky Tonk Train Blues.**

Dolaskom u New York udružio se s Albertom Ammonsom (→) i Peteom Johnsonom (→) u izvanredan boogie-woogie trio. Osim snimki s triom **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie** i **The Complete Library Of Congress Boogie Woogie Recordings),** te koncertne snimke **Boogie Woogie Trio,** snimao je i samostalno. Lewis je realizirao niz sjajnih snimki za tvrtke Decca **(Kings & Queens Of Ivory, 1935–1940)** i Victor **(29 Boogie Woogie Originaux).** Snimao je i za Blue Note **(Blue Note's Three Decades Of Jazz – 1939–1949, Vol 1)** kao solist, član Celeste Quarteta Edmonda Halla (→) **(Celestial Express)** i sa Sidneyjem Bechetom (→) **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 1)** kojega je profinjeno pratio na celesti u klasičnoj verziji **Summertimea.** (Na prvom snimanju za Blue Note Lewis je snimio još jednu verziju svoje najpoznatije skladbe.)

Ridin' In Rhythm (World Records) – vrhunski jazz tridesetih godina.

Iako ne toliko silovit poput dvojice svojih boogie-woogie suradnika, Lewis je bio elegantniji klavirist. Godine 1941. napustio je Ammonsa i Johnsona, a ujedno i New York i krenuo na Zapadnu obalu (točnije, u Los Angeles). I nadalje je samostalno nastupao i snimao za razne etikete. Osim na koncertnoj snimci za etiketu Clef Normana Granza (1946) **(Boogie At The Philharmonic)** i na studijskom jam sessionu za istu etiketu (1954) **(Yancey's Last Ride),** Lewisovo se muziciranje može čuti na etiketama Tops **(Barrel House Piano),** Verve (ponovno za Granza) **(Cat House Piano)** i Stinson **(Meade Lux Lewis).**

Osim s Bechetom i Hallom, Lewis je i u drugim prilikama prekrasno svirao celestu, primjerice na samostalnom snimanju **(Piano Jazz – Boogie Woogie Style)** koje je rezultiralo izražajnim izvedbama **I'm In The Mood For Love** i **Celeste Bluesom.** No, njegove posljednje snimke zvučale su klišeizirano; potražnja za boogie-woogiejem odavno je nestala, vjerojatno zbog zasićenosti tržišta. Ipak, Lewisova smrt u automobilskoj nesreći, na povratku s nastupa u Minneapolisu, djelovala je tragično.

Diskografija:
Various, John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Various, Kings & Queens Of Ivory (1935–1940) (MCA – Njemačka)
Meade Lux Lewis/Albert Ammons/Pete Johnson, The Complete Library Of Congress Boogie Woogie Recordings (Jazz Piano/—)
Various (Including Meade Lux Lewis), Ridin' In Rhythm (World Records)
Various, Blue Note's Three Decades Of Jazz – 1939–1949, Vol 1 (Blue Note)
Various, Barrel-house, Blues & Boogie Woogie, Vol 1 (—/Storyville)
Various, 29 Boogie Woogie Originaux (RCA Victor — Francuska)
Various, Cafe Society Swing & The Boogie Woogie (Swingfan – Njemačka)
Various, Honky Tonk Train (Riverside/—)
Meade Lux Lewis/Albert Ammons, Pete Johnson, Boogie Woogie Trio (—/Storyville)
Meade Lux Lewis (Stinson/—)
Meade Lux Lewis, Boogie At The Philharmonic (Clef/Columbia-Clef)
Meade Lux Lewis, Yancey's Last Ride (Verve/Columbia-Clef)
Meade Lux Lewis, Piano Jazz – Boogie Woogie Style (Swaggie – Australija)
Various, Giants Of Boogie Woogie (Riverside/—)
Meade Lux Lewis, Barrel House Piano (Tops/Storyville – Danska)
Meade Lux Lewis, Cat House Piano (Verve/—)

Ramsey Lewis

Ramsey E. Lewis (rođen 1935. u Chicagu, Illinois) jedan je od najuspješnijih »crossover«-izvođača koji su se krajem pedesetih i u toku šezdesetih godina afirmirali u međunarodnim razmjerima. Riječ je o klaviristu i skladatelju čiji se pristup konvencionalnom jazzu sustavno miješao s raznim drugim glazbenim idiomima – soulom, rhythm-and-bluesom, gospelom, pop-glazbom, pa čak i klasikom. Istina taj hibrid nije oduševio tvrdokorne obožavatelje jazza, ali je raznim malim sastavima pod Lewisovim vodstvom (obično je riječ o triju) omogućio da steknu u doslovnom smislu popularnost hit-razmjera; počelo je sredinom šezdesetih godina hitom **The In Crowd (Solid Ivory),** a nastavilo se daljnjim uspješnim singlicama kao **Hang On, Sloopy, Wade In The Water** i **Uptight** (sve na **Solid Ivory).**

Lewis je do danas dobio sedam zlatnih ploča i tri nagrade »Grammy«. Sačuvao je status rasprodane atrakcije na festivalima, koncertnim i klupskim nastupima. Prvi trio okupio je 1956 (Eldee Young, bas, Red Holt, bubnjevi). Sastav je nastupao u Chicagu i okolici do 1958, a za to vrijeme Lewis je snimao s drugim vrhunskim jazz-glazbenicima (Clark Terry (→), Max Roach (→)). Prvi trio održao se deset godina. Lewisovi mali sastavi – a njihov osnovni zvuk i koncept oslanjao se na liderov, iskreno govoreći, neuvjerljiv funky-pristup klaviru i nadalje su privlačili veliku pažnju, naročito nizom albuma poput **Down To Earth, Back To The Roots, Tobacco Road, Upendo Ni Pamoja, Funky Serenity, Sun Goddess, Salongo** i **Love Notes.**

Od 1976. Lewis često svira sa šesteročlanom grupom (flauta, klarinet, gitara, vokal); njegova glazba, kao i s prethodnim sastavima, ostaje dostupna publici, ali je nezanimljiva za one koji više vole vrhunski jazz i njegove vrednije protagoniste.

Diskografija:
Down To Earth (EmArcy/Fontana)
Tobacco Road (Chess/Checker)
The Groover (Chess/Checker)
Solid Ivory (Chess/Checker)
Back To The Roots (Chess/Checker)
Upendo Ni Pamoja (Columbia/CBS)
Funky Serenity (Columbia/CBS)
Sun Goddess (Columbia/CBS)
Salongo (Columbia/CBS)
Love Notes (Columbia/CBS)

Booker Little

Rođen 1938. u Tennesseeju, Booker Little umro je 1961. od uremije, u 23. godini i još je jedan od vrhunskih trubača koji su tragično kratko živjeli. Kao mladić dovoljno je obećavao da ga Max Roach 1958. angažira zajedno s njegovim glazbenim partnerom iz Memphisa, Georgeom Colemanom **(Deeds Not Words).** Suradnja se nastavila na zadivljujućem Roachovom političkom albumu **(We Insist! – Freedom Now Suite),** s odličnim Littleom u skladbi **Tears For Johannesburg,** te u izvedbama **Garvey's Ghost** i **Praise For A Martyr (Percussion Bitter Sweet).** Poput Erica Dolphyja, s kojim je Little ostvario većinu svojih najboljih ostvarenja, trubač je uporno istraživao s one strane harmonijskih promjena: »Što više

Booker Little: The Legendary Quartet Album (Island).

disonancije, to bogatiji zvuk.« No, slušatelja u stvari uzbuđuje Littleov lirski pristup, čiste, glatke trubačke dionice na **Ode To Charlie Parker (Far Cry)** ili preciznost na **Life's A Little Blue** s briljantnim basom Scotta La Fara **(The Legendary Quartet Album)**, dok **The Grand Valse** priziva usporedbu s valcerima Roacha i Clifforda Browna. Suradnja s Dolphyjem predstavljena je mamutskom snimkom nastupa u njujorškom klubu Five Spot **(The Great Concert Of Eric Dolphy)**, a obojica postižu vrhunac u temama **The Prophet** i **Fire Waltz**. Littleov aranžerski talent obilno se iskazuje na albumu **Straight Ahead** pjevačice Abbey Lincoln i na rijetkom albumu za etiketu Candid, **Out Front**.

Diskografija:
Max Roach:
Deeds Not Words
(Riverside/Riverside)
We Insist! Freedom Now Suite
(Candid/—)
Percussion Bitter Sweet
(Impulse/Impulse)
Eric Dolphy:
Far Cry (Prestige New Jazz/—)
The Great Concert Of Eric Dolphy (Prestige/—)
Abbey Lincoln, Straight Ahead
(Candid/—)
Out Front (Candid/—)
The Legendary Quartet Album
(Island/Island)

Charles Lloyd

Nakon iskustava s bluesom i rhythm-and-bluesom, multiinstrumentalist Charles Lloyd (rođen 1938. u Memphisu) afirmirao se 1960. kao glazbeni šef kvinteta Chica Hamiltona u kojemu je zamijenio Erica Dolphyja. Obje postave mogu se čuti na albumu **Chico Hamilton;** druga postava razlikuje se po upotrebi čela, a snimke poput **Sun Yen Sen** predstavljaju Lloydov tenor-saksofon pod utjecajem Rollinsa i Coltranea. Nakon suradnje sa sekstetom Cannonballa Adderleyja, Lloyd se okušao kao lider. S gitaristom Gaborom Szabom i ritam-sekcijom Milesa Davisa – Ron Carter, bas, Tony Williams, bubnjevi – pokazao je svoj raspon od koltrejnovske teme **Apex** do zgodne piskutave flaute u skladbi **Of Course, Of Course** (na istoimenom albumu). Lloyd je eklektičan izvođač, pa ga je komercijalni uspjeh ubrzo doveo do klišeiziranosti. Godine 1966. sa svojom je grupom nastupao na tri entuzijastički primljene evropske turneje.

To razdoblje karakterizira album **Charles Lloyd** koji varira od dopadljivosti teme **Sombrero Sam** do egzotičnosti skladbe **Dream Weaver.** Sa spektakularnom lakoćom muziciranja klavirista Keitha Jarretta i s odličnim Jackom De Johnetteom na bubnjevima (a kompletna je grupa bila živopisno »tapecirana« kaftanima i staklenim ogrlicama), Charles Lloyd postao je festivalskom atrakcijom **(Forest Flower).** No, nije izdržao.

Diskografija:
Chico Hamilton
(Atlantic/Atlantic)
Of Course, Of Course
(Columbia/CBS)
Dream Weaver
(Atlantic/Atlantic)
Forest Flower
(Atlantic/Atlantic)

Frank Lowe

Tenor-saksofonist Frank Lowe, rođen u Memphisu, inspirirao se zvukom Stax-soula, kao i konvencionalnijim idolima poput Johna Coltranea. Suradnja s orkestrom Sun Ra (1966) i studij u San Franciscu s Donaldom Garrettom i Sonnyjem Simmonsom, rezultirali su strahovito žestokim, samopouzdanim muziciranjem. Njegova suradnja s bivšim Coltraneovim bubnjarem Rashiedom Alijem **(Duo Exchange)** neobično je uzbudljiva: vriskovi, razni efekti i krikovi koriste se s uništavajućim efektom. Manje je suvisao susret sa saksofonistom AACM-a, Josephom Jarmanom **(Black Beings),** koji teži eksplozivnosti nesuzdržane energije. Loweov doprinos jednom od novijih albuma Dona Cherryja **(Don Cherry)** unosi u transcendentalni ugođaj kratke, žestoke upade. Najbolje Loweovo dosadašnje ostvarenje – a on se nameće kao potencijalni velikan – nastalo je u suradnji s trombonistom Josephom Bowiem i trubačem Leom Smithom **(The Flam);** riječ je o zapaženom domašaju grupnog muziciranja. Mnogo je prostorniji i povremeno nesuvisao, tretman Monkovih tema **Epistrophy** i **Mysterioso (Fresh),** dok u **Chu's Bluesu** Lowea prati grupa Memphis Four.

Diskografija:
Rashied Ali – Frank Lowe,
Duo Exchange (Survival/—)
Black Beings (ESP/ESP)
Don Cherry (A&M/A&M)
The Flam
(Black Saint – Italija)
Fresh (Arista – Freedom/
Arista – Freedom)

Jimmie Lunceford

Orkestar Jimmieja Lunceforda bio je, uz Ellingtonov i Basiejev, jedan od najistaknutijih orkestara tridesetih godina. Emocionalno manje izražajan nego Ellingtonov, manje vješ-

The Flam (Black Saint): free--svirka, fina glazba.

Duo Exchange (Survival). Grubi sjaj.

Frank Lowe s Rashiedom Alijem, s kojim je snimio uzbudljiv album Duo Exchange za Alijevu etiketu Survival.

ran swingu nego Basiejev, taj je orkestar obarao svoje konkurente na planu virtuoznosti. Luncefordov je orkestar imao mnoga lica: bio je to izvrstan plesni orkestar; bio je zanimljiv u vizualnom pogledu – glazbenici su na svakom koncertu nosili različite uniforme, članovi sekcija ustajali su da upere trube prema stropu ili da trombonima vrte u krug, kao vješti šoumeni koje je kopirao Glenn Miller; no, iznad svega, bio je to izuzetno precizan orkestar koji je izvodio neobično originalne aranžmane, a konkurentski su ga orkestri nazivali grupom »dresiranih tuljana«.

Lunceford je rođen 1902. u Missouriju, u glazbi ga je podučavao otac Paula Whitemana, a 1926. završio je prvi stupanj na Fisk Universityju. Njegov je orkestar debitirao 1933. u Cotton Clubu u Harlemu. Raspoznatljivost orkestra nastala je mahom iz briljantno nepredvidivih aranžmana Sy Olivera, koji su pokazivali velik osjećaj za dramatske kontraste i dinamiku. Raspon Oliverovih pristupa – jednostavnost u **Dream Of You** ili **On The Beach At Bali-Bali;** začuđujuća slojevitost linijskog muziciranja u **My Blue Heaven;** nadahnuta apsurdnost **Organ Grinder Swinga;** karikirano korištenje sentimentalnih vokala u pratnji žestokih instrumentalnih istupa npr. Dan Grissom u **Charmaine** – sve je to pokazivalo da je Oliver bio jedan od najistaknutijih aranžera u povijesti jazza **(Harlem Shout, Harlem Express** i **For Dancers Only).** Klasični su njegovi aranžmani za skladbe **Swinging Uptown, Annie Laurie, Swanee River (Jimmie Lunceford), Muddy Water, Slumming On Park Avenue** i **Stomp It Off (Rhythm Is Our Business),** a kada se Oliver 1939. pridružio Tommyju Dorseyju, postigao je istu, začuđujuću mješavinu izravnosti i nepostojanosti. Ostali Luncefordovi aranžeri, poput klavirista Eda Wilco-

Jimmie Lunceford – punih dvadeset godina vodio je strahovito uzbudljiv, izvanredno uvježban jazz-orkestar.

xa i alt-saksofonista Willieja Smitha, pisali su vrsne aranžmane, najzapaženije za nenadmašnu sekciju saksofona kojom je dominirao raskošan prvi alt-saksofon Willieja Smitha. **Sleepy Time Gal (For Dancers Only)** i **I'm Nuts About Screwy Music (Jimmie Lunceford)** predstavljaju Wilcoxovo umijeće, dok žestoki ritam izvedbi gitarista Eddieja Durhama **Harlem Shout** i **Avalon** konkurira Basiejevoj impresivnosti **(Harlem Shout).**

Najistaknutiji Luncefordovi solisti bili su Smith i trombonist Trummy Young koji je došao 1937, ali su i tenor-saksofonist Joe Thomas, trubač Eddie Tomkins i Durham također značajno pridonosili orkestru. Ritam-sekcija, s inventivnim Jimmyjem Crawfordom na bubnjevima, funkcionirala je uglavnom u *two-beat* 2/4 stilu; bila je to Oliverova odluka kojoj su se ostali članovi žestoko suprotstavili, ali koja je orkestru dala karakterističnu elastičnost. Vokali su bili snažno prožeti humorom (Dan Grissom, Sy Oliver ili vokalni trio s blagim natruhama komercijalnosti).

Orkestar je dosegao vrhunac između 1933. i 1943, a važan razlog raspuštanja orkestra treba potražiti u niskim honorarima. Luncefordov perfekcionizam i genijalnost njegovih aranžera i najpovršniji su materijal činili izvrsnom glazbom. Jimmie Lunceford umro je u travnju 1947.

Diskografija:
Harlem Shout (MCA/MCA)
Harlem Express (—/Coral)
For Dancers Only (Decca/Brunswick)
Jimmie Lunceford (—/Brunswick)
Rhythm Is Our Business) (—/Ace of Hearts)
Lunceford Special (Columbia/Philips)
Lunceford Special (Columbia/Realm)
Jimmie Lunceford & His Orchestra (—/DJM)
Blues In The Night (MCA/MCA)
Jimmie's Legacy (MCA/MCA)
The Last Sparks (MCA/MCA)

Takin' Off With Jimmie (Tax). Lunceford i njegov orkestar.

Jazz Star Serie (RCA Victor). Nastupa i Jimmie Lunceford.

Humphrey Lyttelton

Od sredine četrdesetih godina Humphrey Lyttelton (rođen 1921. u Windsoru, Engleska) katalizatorska je ličnost britanske jazz-scene kao trubač (i povremeno klarinetist), vođa orkestra, radio-komentator i pisac. Na početku karijere Lyttelton je bio nepokolebljiv tradicionalist, a njegovo je muziciranje pokazivalo očitu sklonost prema Louisu Armstrongu (→). S Dixielandersima Georgea Webba, Lyttelton je postao središnjom ličnošću velikog zanimanja za tradicionalni jazz, koje se javilo u Velikoj Britaniji nakon II svjetskog rata. Prvi ansambl okupio se 1948, a u njemu su svirali i ostali protagonisti britanskog tradicionalnog jazza – Webb, klarinetist Wally Fawkes, kasnije braća Keith Christie, trombon i Ian Christie, klarinet. Glazba tih prvih Lytteltonovih sastava nastojala je vjerno oponašati glazbu glasovitih američkih grupa istog žanra. Nije to uvijek bio baš najbolji jazz, a ponekad su usporedbe između originala i Lytteltonovih napora sigurno išle u prilog ovih prvih. Ali, neke snimke sastava, uključujući **Careless Love, Trouble In Mind, Trog's Blues** i **Original Jelly--Roll Blues** (sve na **The Best Of Humph 1949–1956),** još su i danas donekle uvjerljive. Snimka Lytteltonove skladbe **Bad Penny Blues (The Best Of Humph 1949–1956)** izbila je na američki Top 20. Ostale Lytteltonove snimke (iz 1950–1951) kojih se britanski poklonici jazza s ponosom sjećaju: **Tom Cat Blues, Get Out Of Here** i **Cake Walkin' Babies Back Home** (sve na **Humphrey Lyttelton Jazz Concert).** Pedesetih godina Lytteltonovi su se glazbeni obzori proširili, pa je glazba njegova ansambla došla na trag »mainstreama«. Istodobno, Lytteltonovo je sviranje trube u istoj mjeri podsjećalo na Bucka Claytona (→), koliko i na Armstronga. Prisustvo saksofonista i klarinetista Brucea Turnera (→) bilo je značajno za tadašnju promjenu usmjerenja. Ostali glazbenici s kojima je Lyttelton

Slijeva nadesno: Humphrey Lyttelton, Joe Temperley i blues-pjevač Joe Turner u prijateljskoj pozi.

surađivao pedesetih godina: saksofonist i klarinetist Tony Coe, tenorist Kathleen Stobart, baritonist Joe Temperley. Temperley, Coe i tenorist Jimmy Skidmore svirali su s Lytteltonom 1959, kada je snimljen album **Triple Exposure,** te slijedeće godine na albumu **Blues In The Night.**
Repertoar Lytteltonovih sastava na ovom posljednjem albumu bio je zanimljiv: na njemu su, uz ostale skladbe **Creole Love Call, Blues In Thirds** i **The Champ.** Buck Clayton prvi put je snimao s Lytteltonovim ansamblom 1963. u Švicarskoj, a njegovo je prisustvo inspiriralo članove da daju sve od sebe **(Me & Buck).** Clayton je još u dva navrata snimao s ansamblom **(Le Vrai Buck Clayton** i **Le Vrai Buck Clayton, Vol 2),** a rezultati su obostrano bili još kvalitetniji.
Koliko je Humphrey Lyttelton kao džezist glazbeno uznapredovao (u najboljem smislu te riječi) u više od 20 godina karijere, može se zaključiti iz albuma **Duke Ellington Classics;** njegova truba najimpresivnija je u izvrsnom nonetu u kojemu su, uz ostale, svirali Ray Warleigh, alt--saksofonist i flauta, Temperley i John Surman (→). Lyttelton je u nekoliko navrata snimao na koncertu, vjerojatno najbolje u londonskom Queen Elisabeth Hallu, 1973 **(Sount Bank Swing Session);** taj album sadrži duo Turnera i Lytteltona **(Blues At Dawn)** u maniri Mezzrowa i Becheta (→). Lytteltonova truba na albumu **Take It From The Top** iz 1975. na razini je svih domašaja iz prošlosti njegove karijere.
Trajno poticajan, Lyttelton uspijeva »zapaliti« i tuđe nastupe, primjerice kada je početkom sedamdesetih godina gostovao na koncertu Alex Welsh Banda **(An Evening With Alex Welsh, Parts 1, 2).** Domišljat, pronicljiv pisac, Lyttelton je napisao tri knjige: *I Play As I Please, Second Chorus* i *Take It From The Top.* Humphrey Lyttelton Band prvi je put gostovao u SAD 1959. godine.

Diskografija:
Humphrey Lyttelton, The Best Of Humph 1949–1956 (—/Parlophone)
Humpbrey Lyttelton Jazz Concert (—/Parlophone)
Humphrey Lyttelton, Triple Exposure (—/Parlophone)
Buck Clayton/Humphrey Lyttelton, Me & Buck (—/World Record Club)
Buck Clayton/Humphrey Lyttelton, Le Vrai Buck Clayton (—/77)
Buck Clayton/Humphrey Lyttelton, Le Vrai Buck Clayton, Vol 2 (—/77)
Humphrey Lyttelton, Duke Ellington Classics (Black Lion/—)
Humphrey Lyttelton, South Bank Swing (Black Lion/—)
Humphrey Littelton, Take It From The Top (Black Lion/—)
Various (Including Humphrey Littelton), An Evening With Alex Welsh, Parts 1, 2 (Black Lion/—)

Howard McGhee

Rođen 1918. u Tulsi, Oklahoma, trubač Howard McGhee odrastao je u Detroitu. Prvobitno pod utjecajem Louisa Armstronga i Roya Eldridgea, svoje je harmonijske nazore proširio kada je čuo Dizzyja Gillespieja i postao je jedan od vodećih be-bop trubača. Između 1936. i 1940. nastupao je s lokalnim ansamblima, na kratko se pridružio Lionelu Hamptonu, zatim Andyju Kirku i Charlieju Barnetu. Za boravka u kvintetu Colemana Hawkinsa, 1944–1945, očito je svirao kao modernist, a jedan kasniji album daje nam priliku da usporedimo verzije skladbe **Disorder At The Border** koje su snimili McGhee i njegov mentor, Roy Eldridge **(Disorder At The Border).**
Od sredine četrdesetih godina u Los Angelesu je vodio vlastite grupe, a suradnici su mu bili James Moody, Milt Jackson, Dodo Marmarosa i Teddy Edwards. Dvije među njegovim najboljim izvedbama, **Trumpet At Tempo** i **Thermodynamics (Trumpet At Tempo)** pokazuju fenomenalnu brzinu, čistu artikulaciju i bujicu ideja. Na ostalim snimkama **(Charlie Parker On Dial, Vol 1)** grupa svira s Charliejem Parkerom; riječ je o zloslutnoj snimci koju su od totalne propasti spasili uglavnom napori McGheeja u skladbama poput **Max Is Making Wax.** Na kasnijem snimanju s Parkerom **(Charlie Parker On Dial, Vol 3)** izvedene su trubačeve skladbe **Stupendous, Carvin' The Bird** i **Cheers.** McGhee je svirao s još jednim velikanom be-bopa, Fatsom Navarrom, a skladbe poput **Double Talk** i **Boperation** pokazuju njegovo umijeće u srednjem registru. Sasvim su različite njegove brojne izvedbe s trupom JATP, u kojima se razbacuje pirotehničkom brzinom u visokom registru **(JATP, Vols 1 & 2)** u temama **Blues For Norman** i **After You've Gone.** Godine 1949. izbio je na prvo mjesto rang-liste *Down Beata,* ali je ovisnost o drogi pedesetih godina uništila njegovu karijeru. Početkom šezdesetih godina vratio se kao manje eksplozivan ali i nadalje izvrstan solist na albumima poput onoga s Teddyjem Edwardsom **(Together Again),** ili sa žustrim Phineasom Newbornom **(Maggie's Back In Town).**
Ne tako davni susret s tenor--saksofonistom Illinoisom Jacquetom **(Here Comes Freddy)** pokazuje da je McGhee sačuvao svoju maštovitost i eksplozivnost.

Trumpet At Tempo (Spotlite): McGhee iz razdoblja be-bopa. Na ovom klasičnom albumu nalazi se i tema Thermodynamics.

Diskografija:
Coleman Hawkins, Disorder At The Border (—/Spotlite)
Trumpet At Tempo (—/Spotlite)
Charlie Parker On Dial, Vols 1 & 3 (—/Spotlite)
Fats Navarro (Blue Note/Blue Note)
Jazz At The Philharmonic, Vols 1 & 2 (Verve/Verve)
Together Again (Contemporary/Contemporary)
Maggie's Back In Town (Contemporary/Contemporary)
Here Comes Freddy (Sonet/Sonet)

Howard McGhee, jedan od istaknutih glazbenika koji su preživjeli razdoblje be-bopa.

Chris McGregor

U doba kada su politički događaji u Americi dali dodatan smisao afričkim karijerama jazza, pojavio se južnoafrički sastav koji je na prirodan, nesamodopadan način povezao razne kulturne utjecaje. Grupa Chris McGregor's Blue Notes – koje su članovi bili crnci i bijelci, pa je stoga potpadala pod rasističke zakone – nastupila je na jazz-festivalu u Antibesu, a tada je, zahvaljujući južnoafričkom klaviristu Dollaru Brandu, dobila stalni angažman u Švicarskoj, da bi 1965. došla u London i strahovito impresionirala britansku jazz-scenu. McGregorovo porijeklo dodiruje same korijene jazza – sin škotskog misionara, odrastao u Južnoj Africi, McGregor (rođen 1936), upio je glazbu crkvenih pjesmarica, kao i etničku glazbu. Na glazbenom koledžu u Capetownu došao je pod utjecaj Schoenberga, Bartoka i Weberna, ali je večeri provodio improvizirajući s lokalnim sastavima. Grupa Blue Notes – Dudu Pukwana, alt-saksofon, Montezi Feza, truba, Johnny Dyani, bas i Louis Moholo, bubnjevi – izašla je od svoje vrlo originalne koncepcije hard-bopa u slobodnija područja nakon angažmana u klubu Montmartre u Kopenhagenu, popri-

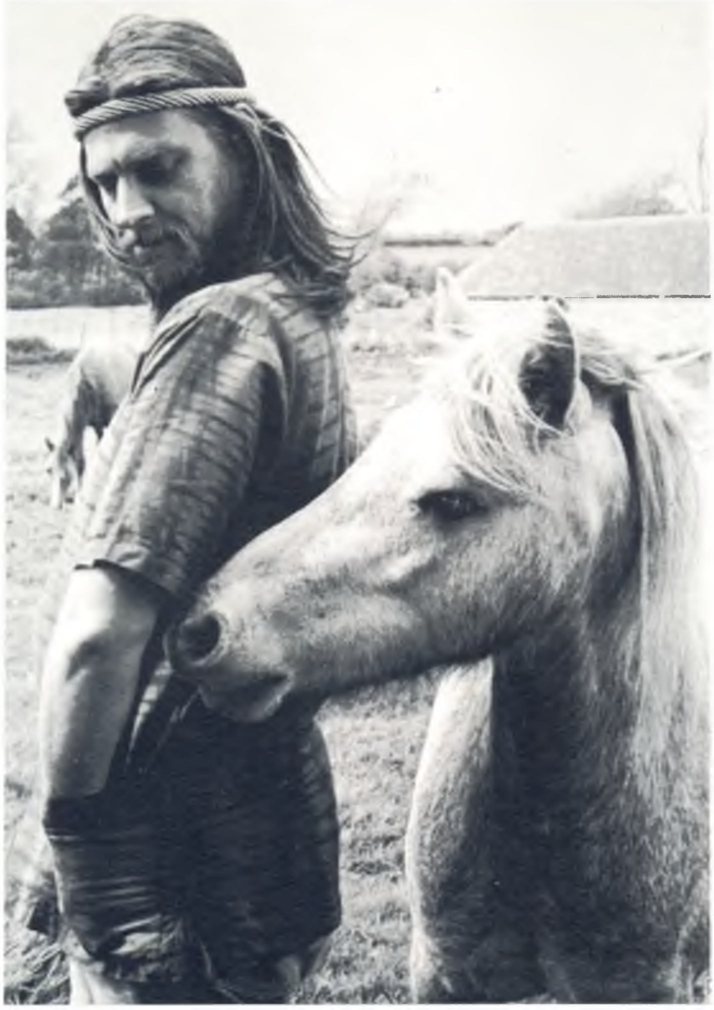

Brotherhood (RCA Victor). Antirasizam u akciji.

štu nastupa Cecila Taylora, Alberta Aylera i Dona Cherryja.

Godine 1970. McGregor je osnovao Brotherhood of Breath, veliki orkestar koji je s lakoćom kombinirao etničku glazbu, New Orleans, swing i avangardu. Omjer napisanog i improviziranog nejasan je, a grupu naglo zapljuskuje divlja, često pobješnjela kolektivna temperatura. Moholo je odličan big band bubnjar koji svira čeličnom i neobjašnjivom jednostavnošću, a orkestru ne manjka vrsnih solista od kojih mnogi vode vlastite grupe. Alt-saksofon Dudua Pukwanea temperamentan je poput mlaza protupožarnog aparata a njegovi samostalni albumi **(In The Townships** i **Flute Music)** istodobno su eksplozivni i pogodni za ples. Mongezi Feza, preminuo 1975, vrlo se brzo razvijao, udaljavajući se od prvobitnog utjecaja Dona Cherryja k osobnom stilu **(Music For Xaba)**. Isipingo, grupa Harryja Millera, predstavlja njegov lirski skladateljski pristup i izvrsno muziciranje na basu.

Diskografija:
Brotherhood Of Breath (—/RCA Victor)
Brotherhood Of Breath Live At Willisau (—/Ogun)
Dudu Pukwana & Spear, In The Townships (—/Caroline)
Duku Pukwana & Spear, Flute Music (—/Caroline)
Mongezi Feza, Music For Xaba (Sonet/Sonet)
Blue Notes For Mongezi (—/Ogun)

Chris McGregor, južnoafrički klavirist čiji je ansambl Brotherhood of Breath toliko pridonio oživljavanju jazza u Velikoj Britaniji.

Mahavishnu John McLaughlin

Gitarist John McLaughlin, rođen 1942, svirao je s Georgiejem Fameom i grupom Grahama Bonda, a zatim se upustio u razdoblje eksperimentiranja s free-glazbom u društvu bariton-saksofonista Johna Surmana i basista Davea Hollanda. Godine 1969. otišao je u SAD i pridružio se Lifetimeu, novoj grupi Anthonyja Williamsa, bubnjara Milesa Davisa. Posredstvom Williamsa uvršten je u postavu utjecajnog Milesovog albuma **In A Silent Way**, a u nastavku suradnje McLaughlin je stekao više pouzdanja i novu ekonomičnost **(Bitches Brew)**.

Godine 1971, gitarist je – tada već pod uplivom gurua Sri Chinmoyja osnovao Mahavishnu Orchestra s basistom Rickom Lairdom, klavijaturistom Janom Hammerom, violinistom Jerryjem Goodmanom i bubnjarem Billyjem Cobhamom. Na sceni su se pojavila brda opreme koja su projicirala kolosalnu jačinu zvuka, a eklektičnost njihova pristupa »ispreturala« je globus. Svirajući gitaru sa dva vrata McLaughlin je u svom ritmičkom muziciranju obično bliži fuziji indijske glazbe i rocka, a silovitost grupe zasnivala se na podužim *riff*-figurama koje su se često ponavljale. Prvu postavu **(Inner Mounting Flame, Birds Of Fire, Between Nothingness & Eternity)** karakterizirala je permanentna virtuoznost svih članova i stalna nedoumica o tome tko što svira, naročito u uvodu skladbe **Trilogy (Between Nothingness & Eternity)**, dok se u temi **Dreams** zanos pretvara u monotoniju.

Sukob ličnosti rezultirao je rasformiranjem orkestra, a članovi poput Cobhama i Hammera samostalno su krenuli prema statusu zvijezda. Druga verzija Mahavishnu Orchestra lansirana je 1974. s violinistom Jean Luc Pontyjem i Londonskim simfonijskim orkestrom **(Apocalypse)**, a zatim je uslijedio povratak na bivšu formulu **(Visions Of The Emerald Beyond)**. Susret s Carlosom Santanom, također Chinmoyjevim učenikom, rezultirao je albumom **Love, Devotion & Surrender**. U novije doba McLaughlin je još dublje zašao u indijsku glazbu s kvartetom Shakti **(Shakti)** i indijskom postavom (L. Shankar, violina, Zakir Hussain, tabla, T. H. Vinayakram, udaraljke).

Diskografija:
Devotion (Douglas/—)
Miles Davis:
In A Silent Way (Columbia/CBS)
Bitches Brew (Columbia/CBS)
Anthony Williams' Lifetime:
Emergency (Polydor/Polydor)
Turn It Over (Polydor/Polydor)
Mahavishnu Orchestra:
Inner Mounting Flame (Columbia/CBS)
Birds Of Fire (Columbia/CBS)
Between Nothingness & Eternity (Columbia/CBS)
Apocalypse (Columbia/CBS)
Visions Of The Emerald Beyond (Columbia/CBS)
Inner Worlds (Columbia/CBS)
McLaughlin & Santana, Love, Devotion & Surrender (Columbia/CBS)
Shakti (Columbia/CBS)

Jackie McLean

Rođen 1931, alt-saksofonist Jackie McLean imao je u mladosti privilegiju da se druži s velikanima. U sedamnaestoj godini svirao je s Charliejem Parkerom, Budom Powellom i Theloniousom Monkom, najznačajnim protagonistima be-bopa. Na prvoj ploči s Milesom Davisom **(Dig)**, McLean i mladi Sonny Rollins još su uvijek pod Parkerovim utjecajem. Razdoblje s Charlesom Mingusom osnažilo je McLeanov ton i upoznalo ga sa slobodnijom klimom u ekspresionističkim skladbama poput **Pithecanthropus Erectus (Pithecanthropus Erectus)** i u žestokom bluesu **Moanin' (Blues & Roots)**.

Sredinom pedesetih godina proveo je gotovo tri sezone u Messengersima Arta Blakeyja s trubačem Billom Hardmanom; grupu koja je kasnije koristila eksplozivnije tenor-saksofoniste obogatio je prodornom oštrinom. McLeanovo muziciranje u temama **Little Melonae** i **Stanley's Stiff Chickens (Art Blakey With The Jazz Messengers)** pokazuje koliko se uspješno snalazio u pratnji furiozne liderove baterije. Sudjeluje na brojnim hard-bop snimanjima iz sredine i s kraja pedesetih godina **(House Of Byrd)**, no u potpunosti je sazrio serijom samostalnih albuma za etiketu Blue Note. McLean je sustavno napredovao, ton mu je postajao izražajniji u emocionalnim ekstremima – opor, vrištav, nemilosrdan, fraziranje formalnije i često nepredvidivo u svojoj opuštenoj povezanosti s ritmom. Neopterećeno kompleksnim Parkerovim pasažama, McLeanovo muziciranje postalo je odlučno i ekonomično. Sve se te osobine otprilike ujedinjuju na prijelomu desetljeća **(Swing Swang Swingin', Bluesnik, Capuchin Swing, New Soil** i **A Fickle Sonance)**. **Bluesnik** sadrži eksplozivni solo i snažnu dinamiku s pasažama izuzetno efektnih tonskih izobličenja. Skladbe **Francisco (Capuchin Swing)** uništavajuća je u svojoj intenzivnosti. Sva njegova najbolja ostvarenja nadahnjuju izvrsni bubnjari: Pete La Rocca, Art Taylor, Billy Higgins; ugođaj je neobično izazovan. Te snimke svjedoče o brižnoj pripremi, kako u McLeanovim skladbama, tako i u međuigri različitih postava. Njujorška scenska produkcija *The Connection* Jacka Gelbera predstavila je McLeana kao glumca i člana ansambla, a scenska glazba ponovno je izvedena na odličnom albumu Freddieja Redda **(The Connection)**.

Godine 1963, pod utjecajem Colemanovih i Coltraneovih doprinosa razvoju free-glazbe, McLean najavljuje promjenu usmjerenja: »Istraživanje počinje!« Prvi album na kojemu je predstavio slobodniji pristup **(Let Freedom Ring)** pokazuje provjerene osobine dinamike i maštovitosti, te intenzivnije koloriran zvuk u rasponu od dubokih nota, nalik oboi, do visokog, prodornog zvižduka. Suradnja s mladim eksperimentatorima »Blue Note škole« (Grachan Moncur III, Anthony Williams, Bobby Hutcherson) rezultirala je nekolicinom odličnih albuma **(Destination Out, One Step Beyond** i **Evolution)**. »Nova generacija ponovno me inspirirala« – napisao je McLean i osnovao grupu s talentiranim mladim trubačem Charlesom Tolliverom, karakterističnu po odličnim skladbama obojice glazbenika **(Action, It's Time** i **Jacknife)**.

Suradnja s Ornetteom Colemanom (1967) koji je tom prilikom svirao trubu, pokazala je da je novo McLeanovo usmjerenje manje radi-

kalno i čvršće zasnovano na konvencionalnoj harmoniji, nego u slučaju njegova tvrdokornog partnera, no ipak su plodno surađivali **(New And Old Gospel).** Novija McLeanova ostvarenja za etiketu Steeplechase, s veteranom tenor-saksofonistom Dexterom Gordonom **(The Meeting)** i s kolegom alt-saksofonistom Garyjem Bartzom **(Ode To Super)** predstavljaju ga u maštovitom izdanju, a u grupi Cosmic Brotherhood svira sa sinom Reneom **(New York Calling).**

Diskografija:
Miles Davis, Dig (Prestige/Prestige)
Charlie Mingus:
Pithecanthropus Erectus (Atlantic/Atlantic)
Blues & Roots (Atlantic/Atlantic)
Art Blakey & The Jazz Messengers (CBS – Francuska)
Donal Byrd, House Of Byrd (Prestige/Prestige)
Swing, Swang, Swingin' (Blue Note/Blue Note)
Bluesnik (Blue Note/Blue Note)
Capuchin Swing (Blue Note/Blue Note)
New Soil (Blue Note/Blue Note)
A Fickle Sonance (Blue Note/Blue Note)
Freddie Redd, The Connection (Blue Note/Blue Note)
Let Freedom Ring (Blue Note/Blue Note)
Destination Out (Blue Note/Blue Note)
One Step Beyond (Blue Note/Blue Note)
Grachan Moncur III, Evolution (Blue Note/Blue Note)
Action (Blue Note/Blue Note)
It's Time (Blue Note/Blue Note)
Jacknife (Blue Note/Blue Note)
New & Old Gospel (Blue Note/Blue Note)
The Meeting (Steeplechase/Steeplechase)
Ode To Super (Steeplechase/Steeplechase)
New York Calling (Steeplechase/Steeplechase)

Capuchin Swing (Blue Note): alt--saksofonist i Mr. Jones.

Joe McPhee

Trubač i tenor-saksofonist Joe McPhee zanimljiv je avangardni glazbenik, dopadljiv na svom prvom instrumentu (i otac mu je bio trubač), a mračno neobuzdan na tenoru. Oba McPheejeva izdanja mogu se čuti u skladbi **Scorpio's Dance (Nation Time)** koje se karakter radikalno mijenja s promjenom instrumenta. Naslovna skladba, posvećena piscu i pjesniku LeRoi Jonesu, duga je i nepredvidiva izvedba, potpomognuta bubnjarima Bruceom Thompsonom i Ernestom Bosticom. Vjerojatno najkomunikativnija snimka je **Shakey Jake,** s atraktivnim kontrapunktom i plesnim ritmom. Stariji album **Underground Railroad** (»Podzemne tračnice«) nazvan je po putovima koje su koristili odbjegli robovi, a počinje dugim bubnjarskim solom (ponovno Bostic) prije upada duhačkih instrumenata, McPheeja na trubi i Reggieja Marksa na tenoru, a zatim lider poduzima munjevit solo na tenor-saksofonu. McPhee je u New Yorku svirao s Deweyjem Redmanom i Cliffordom Thorntonom, a predaje na Vassar Collegeu.

Klavirist i skladatelj Jay McShann iz Muskogeeja, Oklahoma, Charlie Parker svirao je u njegovom orkestru s početka četrdesetih godina.

Alt-saksofonist Jackie McLean, jedan od rijetkih pripadnika svoje generacije koji istražuje Ornetteova područja.

Diskografija:
Nation Time (CJR/—)
Underground Railroad (CJR/—)
Trinity (CJR/—)
Pieces Of Light (CJR/—)

Jay McShann

Jay McShann (rođen 1909. u Muskogeeju, Oklahoma) talentiran je blues-klavirist i ugledan vođa raznih bluesom obilježenih sastava, malih i velikih. Od kraja tridesetih godina do relativno novijeg datuma McShann je vodio razne ansamble koji su bili reprezentativni za ono što se zove »Kansas City jazz«. Afirmirao se nastupima u Kansas Cityju (sredinom tridesetih godina), kao klavirist i vođa orkestra. Do 1937. već je svirao i nastupao s raznim ansamblima.

The Jumping Blues (Coral Decca) – Jay McShann i orkestar.

Iste je godine osnovao prvi kvintet u kojemu su svirali basist Gene Ramey i alt-saksofonist Charlie Parker (→).

Godine 1940. grupa se proširila u osmeročlanu postavu, redovito je gostovala i nastupala na radiju, stekavši priličnu popularnost. Parker je, uz lidera, bio glavni solist **(Early Bird).** McShannov orkestar snimio je prvu ploču 1941 **(The Jumping Blues),** a tada je već postao big band. Na mnogim početnim snimkama nastupao je »vikač bluesa«, inače prosječan pjevač Walter Brown, no uvijek se našlo mjesta za sola Parkera, McShanna, trubača Orvillea Minora i Bernarda »Buddy« Andersona i prvog alt--saksofonista Johna Jacksona. Plo-

Early Bird (Spotlite) – Charlie Parker i Jay McShann.

će kao **Swingmatism, Hootie Blues** (autora Parkera i McShanna) i **One Woman's Man** postigle su određenu popularnost, no najpopularnija je vjerojatno bila Brownova skladba **Confessin' The Blues.** Godine 1942. orkestar je postao još ugledniji zahvaljujući djelimice i snimkama kao **The Jumpin' Blues, Get Me On Your Mind** (vokal Al Hibbler), **Sepian Bounce** (sve na **The Jumping Blues**), ali ga je 1943. napustio glavni solist, Parker. Nakon njujorškog debija orkestra McShann je pozvan u vojsku (1943). No, godinu dana kasnije orkestar je ponovno pokrenut, a idući McShannovi sastavi imali su sedam ili osam članova. Godinu 1945–1946. proveo je u Kansas Cityju s vlastitim malim sastavima.

Godine 1947–1949. snimao je za etiketu Swing Time, sa suradnicima poput trubača Arta Farmera (→), gitarista Louisa Speiginera ili Tinyja Webba, tenor-saksofonista Maxwella Davisa, Petea Petersona ili Charlesa Thomasa. Bilo je superiornog blues-pjevanja naročito u slučaju Jimmyja Witherspoona (→), te solidnih instrumentalnih izvedbi (**The Band That Jumps The Blues!** i **Ain't Nobody's Business!**). Godine 1957. McShann je okupio dva *all stars* orkestra zbog pratnje svog bivšeg pjevača Witherspoona na snimanjima za tvrtku Victor koja su rezultirala prvoklasnom glazbom u vokalnom i instrumentalnom pogledu – **Blue Moods In The Shade Of Kansas City** i **A Spoonful Of Blues.** Godine 1969. prvi put je došao u Evropu i nastupio na festivalu Jazz Expo u Londonu. Od tada je redovito nastupao i snimao, uglavnom kao solist, primjerice na Montreux Jazz Festivalu 1975 (**Vine Street Boogie**) kada je McShannov svingerski klavir (s povremenim pjevanjem) izazvao povoljne reakcije: McShann je tada odao počast Ellingtonu, skladbama **I'm Beginning To See The Light** i **Satin Doll,** prisjetio se nekadašnjih uspjeha **Hootie Blues** i **Confessin' The Blues,** a izveo je i *hommage* najpoznatijem »pitomcu« svoga orkestra – skladbu **Yardbird Waltz.**

Godine 1976. Sam Charters je odabrao McShanna da svira klavir na snimanju s Buddyjem Tateom (→), Paulom Quinichetteom (također bivšim McShannovim suradnikom) i violinistom Claudeom Williamsom (**Kansas City Joys**), a duh »Kansas City jazza« tada je izvanredno bogato evociran.

Diskografija:
Jay McShann/Charlie Parker, Early Bird (1940–1943) (—/Spotlite)
Jay McShann, New York – 1208 Miles (Decca)/
The Jumpin Blues (Coral)
Various (Including Jay McShann), History Of Jazz, Vols 3, 4 (Capitol/Capitol)
Count Basie/Jimmy Witherspoon, Blue Moods In The Shade Of Kansas City (RCA Victor – Francuska)
Jimmy Witherspoon, A Spoonful Of Blues (RCA Victor – Francuska)
Jay McShann, Vine Street Boogie (Black Lion)
Buddy Tate/Paul Quinichette/ Jay McShann, Kansas City Joys (—/Sonet)
Jimmy Witherspoon/Jay McShann, The Band That Jumps The Blues! (Black Lion)

Mahavishnu Orchestra

→ Mahavishnu John McLaughlin

Wingy Manone, Volume 1 (RCA Victor). Joseph »Wingy« Manone, jednoruki trubač, vodio je tridesetih godina niz odličnih svingerskih ansambala.

Wingy Manone

Joseph »Wingy« Manone (rođen 1904. u New Orleansu, Louisiana) počeo je svirati trubu kao tinejdžer – usprkos činjenici što je nekoliko godina ranije izgubio ruku u saobraćajnoj nesreći. Porijeklom iz glazbene porodice, Manone je svirao na riječnim brodovima; najprije se zaustavio u Chicagu, a 1924. došao je u New York. Nastupao je u okolici New Yorka, zatim se pridružio Crescent City Jazzersima s kojima je preselio u St Louis. Nakon toga nastupao je s tuđim (i vlastitim) sastavima u Teksasu, Kaliforniji i Novom Meksiku. Godine 1926. u Biloxiju, Mississippi, vodio je vlastiti sastav; diskografski je neuspješno debitirao za Columbiju. Slijedeće godine napokon je u New Orleansu snimao s vlastitom grupom Harmony Kings (**New Orleans Stomp**), a zatim je ponovno radio u Chicagu. Prvi je glazbenik koji je snimio jednu *riff*-melodiju – **Tar Paper Stomp,** 1929 – koja je kasnije postala poznata pod imenom **In The Mood (Barbecue Joe & His Hot Dogs).**

U New Yorku je snimao s Bennyjem Goodmanom (→) (**Benny Goodman's Boys 1928–1929**). Izabravši ponovno New York za svoju »bazu« afirmirao se početkom tridesetih godina i postao familijarnom pojavom u 52. ulici. Manoneovo sviranje i pjevanje pod utjecajem Armstronga, iako nikada u istoj kategoriji s predmetom njegove inspiracije, približilo ga je širokoj publici, čemu je znatno pomogla hit-ploča za etiketu Vocalion, **Isle Of Capri (Swing Street, Vol 1)** i ugled što ga je ranije stekao vrsnim snimkama s ansamblom New Orleans Rhythm Kings.

Najvažnije, ali jednako probitačne bile su snimke što ih je ostvario s vlastitim orkestrom u kojemu su svirali Jack Teagarden (→), Johnny Mercer i drugi, za etiketu Vocalion (**The Great Soloists Featuring Jack Teagarden**), uključujući **You Are My Lucky Star** i **I've Got A Note.** Godine 1936, za uspješnog i vrlo zapaženog angažmana u Hickory Houseu, Manone je realizirao nekoliko snimki za etiketu Bluebird tvrtke RCA (**Wingy Manone, Vol 1**) s Eddiejem Millerom (→), Rayem Bauducom, Joeom Marsalom (→). Godine 1937. i 1939. uslijedile su daljnje snimke za RCA Victor, uključujući **Chew, Choo, Chu & Co** koja je neobično obogaćena prisustvom tenor-saksofonista Chu Berryja (→). Osim vokalnih stilizacija u škotskim napjevima **Annie Laurie** i **Loch Lomond,** Manone je odsvirao odlična trubačka sola u skladbama **Jumpy Nerves, Limehouse Blues, My Money's Lovin' Arms,** nesumnjivo inspiriran zadivljujućim Berryjevim tenor-saksofonom. Nakon uspjeha u New Yorku otišao je na Floridu, a kasnije u Hollywood gdje se pojavljivao kao gost u seriji radio-

-emisija Binga Crosbyja (→) i u njegovom filmu *Rhythm On The River* (1940).

Ostao je na Zapadnoj obali do sredine pedesetih godina, nastupajući u nizu klubova, s povremenim prekidima zbog nastupa izvan Kalifornije. Godine 1954. nastanio se u Las Vegasu i u okolici je vodio vlastite male sastave ili se – u rijetkim prilikama – pojavljivao u New Yorku i na vodećim američkim jazz-festivalima. Godine 1966. poduzeo je evropsku turneju. Biografija *Trumpet On the Wing*, koju je napisao s Paulom Vandervoortom, objavljena je 1948.

Diskografija:
Wingy Manone, Barbecue Joe & His Hot Dogs (Swaggie – Australija)
New Orleans Rhythm Kings 1934–1935 (MCA Coral – Njemačka)
Benny Goodman's Boys 1928–1929 (MCA Coral – Njemačka)
Various (Including Wingy Manone), New Orleans Stomp (—/VJM)
The Great Soloists, 1929–1936, Featuring Jack Teagarden (Biograph/—)
Various (Including Wingy Manone), Swing Street, Vol 1 (Epic/Columbia)
Wingy Manone, Vol 1 (RCA Victor/RCA Victor)
Chu Berry/Wingy Manone, Chew, Choo, Chu & Co (RCA Victor – Francuska)
Papa Blue's Viking Jazzband With Wingy Manone & Edmond Hall (Storyville/—)

Mike Mantler

Skladatelj Mike Mantler, rođen 1943. u Beču i suprug Carle Bley, afirmirao se s avangardom šezdesetih godina, u glazbenom smislu i kao pokretač skupine Jazz Composers Orchestra Association koja sama izdaje svoje ploče i objedinjuje glazbena nadahnuća svojih članova. Mantlerove skladbe zamišljene su tako da eksponiraju solista, a u seriji **Communications (Jazz Composers Orchestra)** briljantno mu asistiraju Don Cherry, Gato Barbieri, Roswell Rudd, Pharoah Sanders i Cecil Taylor. Karakteristično miran protok orkestralnih harmonija nastoji izazvati sumoran ugođaj. Slijedeća ostvarenja, inspirirana monologom Samuela Becketa, **How It Is (No Answer)**, tekstovima i crtežima Edwarda Goreyja **(The Hapless Child)**, ili Haroldom Pinterom **(Silence)**, sve su turobnija kombinacijom tajanstvenosti, suzdržanih akorda i pobožnog pjevanja Jacka Brucea ili Roberta Wyatta, Mantler kao da se približava univerzumu. Kompetentan je trubač, a pojavljuje se na nekoliko albuma JCOA.

The Jazz Composer's Orchestra (JCOA Virgin): velikani na okupu.

Diskografija:
Jazz Composers Orchestra (JCOA/JCOA – Virgin)
No Answer (Watt/Watt)
The Hapless Child (Watt/Watt)
Silence (Watt/Watt)
Mike Mantler & Carla Bley, 13 & 3/4 (Watt/Watt)

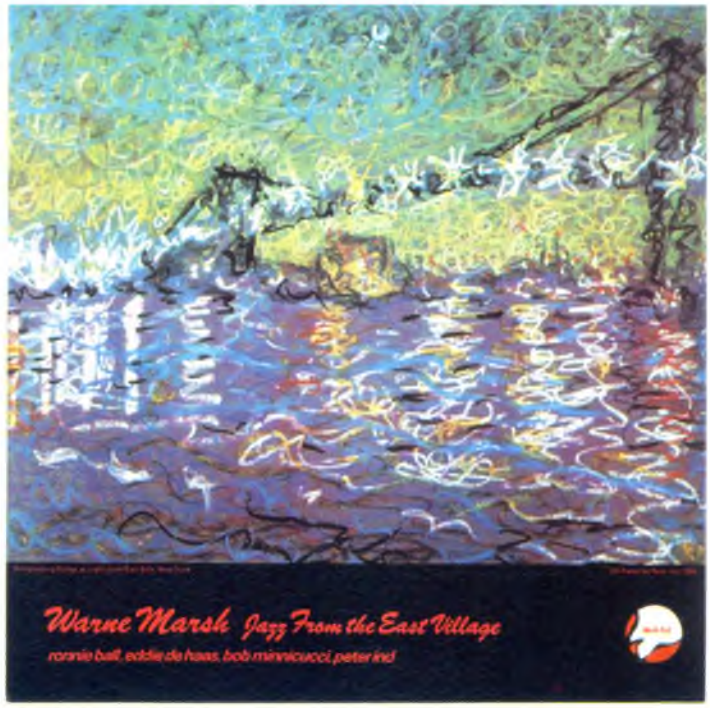
Dodo Marmarosa

Be-bop klavirist Dodo Marmarosa, rođen 1926, skrasio se na Zapadnoj obali, a Charlie Parker odabrao ga je za klavirista svoje grupe nakon odlaska Joea Albanyja. Briljantan tehničar, veoma brz i raznovrstan, Marmarosa je svojim muziciranjem osvojio prvo mjesto u kategoriji »novih zvijezda« magazina *Downbeat* za 1946. Nadimak je dobio po svom fizičkom izgledu: velika glava i malo tijelo. Može ga se čuti na nekoliko albuma: **Charlie Parker On Dial, Volume One,** u skladbama **Moose The Mooche, Yardbird Suite, Ornithology, Night In Tunisia; Charlie Parker On Dial, Volume Three,** u temama **Relaxin' At Camarillo, Cheers, Carvin' The Bird, Stupendous.** U grupi trubača Howarda McGheeja **(Trumpet At Tempo)** Marmarosa odlično solira u temi **Up In Dodo's Room** i u valovitoj izvedbi u brzom tempu **Dilated Pupils.** Nedavno izdana kolekcija **Dodo Marmarosa** predstavlja ga u samostalnom izdanju i s triom. Poput tolikih bijelih be-bop klavirista Marmarosa je nakon četrdesetih godina nestao sa scene, a na ploči se svojom nekadašnjom lakoćom ponovno pojavio 1961 **(Dodo's Back!)**; slijedeće godine, s Geneom Ammonsom **(Jug & Dodo),** pokazao se manje uspješnim.

Diskografija:
Charlie Parker On Dial, Volume One (Spotlite/Spotlite)
Charlie Parker On Dial, Volume Three (Spotlite/Spotlite)
Howard McGhee, Trumpet At Tempo (Spotlite/Spotlite)
Dodo's Back! (Argo/—)
Jug & Dodo (Prestige/Prestige)

Joe Marsala

Joseph Francis »Joe« Marsala (rođen 1907. u Chicagu, Illinois) nikada nije pripadao najistaknutijim stilistima ni na klarinetu, ni na alt-saksofonu, ali je od početka svoje profesionalne karijere, sredinom dvadesetih godina bio cijenjen kao sposoban i pouzdan glazbenik.

Jazz From The East Village (Wave). Snimka majstora koju je ostvario Peter Ind.

Brat trubača Marija Salvatorea »Marty« Marsale (1909–1975) i muž harfistice Adele Girard, Joe Marsala godinama je surađivao s trubačem Wingyjem Manoneom s kojim je prvi put svirao 1929. Manoneov kvartet (s Marsalom) izazvao je veliku pažnju na angažmanu u njujorškom klubu Tap Room, vlasništvu multiinstrumentalista Adriana Rollinija (1935). S Rollinijem i drugima, Manone i Marsala ostvarili su nekoliko vrsnih snimki za tvrtku Victor (1935) pod imenom Adrian's Tap Room Gang **(Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special«)**; kasnije te godine pjevač-skladatelj Johnny Mercer pridružio se Jacku Teagardenu (→) i Manoneu na odličnim snimkama za etiketu Vocalion **(The Great Soloists Featuring Jack Teagarden).**

Godine 1936. s Eddiejem Condonom (→) vodio je jedan od prvih sastava koji su redovito nastupali s crnim i bijelim glazbenicima u istoj postavi. Slijedećih godina često udružen s Condonom, nastupio je na premijernom angažmanu u Eddie Condon Clubu (1945), a i snimao u nizu ansambala pod Condonovim vodstvom – primjerice na albumima **Jam Sessions At Commodore** i **The Eddie Condon Concerts: Town Hall 1944–1945 Featuring Pee Wee Russell.** Sa svojom grupom Chicagoans (brat Marty, Buddy Rich (→), violinist Ray Biondi...) **(Swing Street, Vol 1)** snimao je dan prije početka prvog angažmana u Hickory House, New York, gdje je postao svojevrsnom institucijom i bez prekida nastupao gotovo deset godina. Godine 1938. ponovno je snimao s Manoneom u čijoj je grupi nastupao i tenor-saksofonist Leon »Chu« Berry (→) **(Chew, Choo, Chu & Co),** a svirao je klarinet na povijesnim transkontinentalnim radio-prijenosima koncertnih jam sessiona iz New Yorka **(Great Swing Jam Sessions, Vol 1),** 1938. i 1939.

Angažiran da svira klarinet na snimanju pod vodstvom bubnjara Georgea Wettlinga (1940), ostvario je neke od svojih najboljih diskografskih izvedbi **(Chicago Jazz).** Iste je godine Marsala (na klarinetu) sa svojom grupom Delta Four snimio jedan od najuspješnijih sola u skladbi Leonarda Feathera **Reunion In Harlem (Swingin' Clarinets).** Godine 1939. okušao se u vođenju velikog orkestra, no ta je avantura potrajala tek nekoliko mjeseci. Nakon turneje po Kanadi (1948) prestao se profesionalno baviti glazbom i skrasio u Coloradu (1949–1953). Godine 1954. vratio se u New York i osnovao izdavačku agenciju; doživio je uspjeh kao skladatelj zabavnih pjesama **And So To Sleep Again, Little Sir Echo** i, osobito **Don't Cry Joe.** Godine 1962. u Chicagu je postao potpredsjednikom Seeburg Music Corporation i na tom je položaju ostao šest godina. Godine 1967. otišao je u Kaliforniju, a 1969–1970. vodio je Joe Marsala's All Stars Band.

U proteklom desetljeću bio je praktički neaktivan, ali se iznenadno – iako rijetko – pojavljivao na ponekom nastupu; tada bi pokazao da godine nisu naškodile njegovom umijeću sviranja klarineta i saksofona. Umro je u ožujku 1978. u Santa Barbari.

Diskografija:
Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special« (RCA Victor – Francuska)
Jack Teagarden, The Great Soloists Featuring Jack Teagarden (Biograph/—)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (Ace of Hearts)
The Eddie Condon Concerts: Town Hall 1944–1945 Featuring Pee Wee Russell (Chiaroscuro/—)
Various (Including Joe Marsala), Swing Street, Vol 1 (Tax – Švedska)
Various (Including Joe Marsala), Great Swing Jam Sessions, Vols 1, 2 (—/Saga)
Various (Including George Wettling), Chicago Jazz

(Decca/Coral)
Wingy Manone, Vol 1 (RCA Victor/RCA Victor)
Chu Berry, Chew, Choo, Chu & Co (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Joe Marsala), Swingin' Clarinets (—/London)

Warne Marsh

Rođen 1927. u Los Angelesu, tenor-saksofonist Warne Marsh učenik je »cool-škole« Lennieja Tristana. Debitirajući s alt-saksofonistom Lee Konitzom i liderom Tristanom na proslavljenom snimanju za etiketu Capitol (1949) **(Crosscurrents),** Marshovo muziciranje bilo je obilježeno velikom ritmičkom profinjenošću, blijedim zvukom i dugim, savitljivim dionicama koje se isprepliću s Konitzovim. Godinama je snimao isključivo s ostalim »tristanoidima«, preferirajući – poput svoga mentora – da se usavršava u izolaciji, bez kompromisa s komercijalnošću jazz-klubova. Na snimci iz 1955 **(Lee Konitz & Warne Marsh)** surađuje s Konitzom, a kontrapunkt i međuigra vijugavih dionica rezultiraju povišenom temperaturom i znatnom napetošću. Riječ je o baroknoj glazbi, prepunoj sporadičnih akcenata i nepredvidivih oblika. Marshova ostvarenja s tenor-saksofonistom Tedom Brownom i alt-saksofonistom Artom Pepperom uglavnom se više ne mogu nabaviti **(Jazz Of Two Cities** i **Free Wheeling)** ali zakašnjelo Pepperovo izdanje **(The Way It Was!)** predstavlja obojicu glazbenika u *hommageu* svom najvećem uzoru, Lesteru Youngu, u temi **Tickle Toe.**

Marsh i klavirist Joe Albany neformalno su se sastali na klasičnoj snimci **The Right Combination** koja je demantirala sve prigovore kritičara o tenoristovoj frigidnosti. **Ali The Things You Are** pokazuje izuzetnu melodijsku inventivnost. Na etiketi Wave basista Petera Inda nalazimo primjere Marshove zrelosti **(Release Record – Send Tape** i **Jazz From The East Village)** s adekvatnom ritam-sekcijom; ovi naslovi pokazuju da je riječ o jednom od najoriginalnijih glazbenika na sceni. Marsh se prizemno kotrlja, ton mu ima sjajnu i uglačanu oštricu koja se na kraju fraze pretvara u »kokodakanje«. Majstor modulacije Marsh svojim čudno uobličenim dionicama kao da izaziva svaku konvenciju, a pritom pokazuje vrlo originalan smisao za uravnoteženost. Nikada pod uplivom vladajućih trendova, Warne Marsh tek treba dobiti priznanja koja mu pripadaju. Godine 1969. vodio je kvartet pripadnika druge generacije Tristanovih sljedbenika poznatim isprekidanim tempima skladbi **Lennie's Pennies** i **Subconscious-Lee (Ne Plus Ultra).** Godine 1976. došao je u Evropu i nakon deset godina ponovno surađivao s Konitzom. Njihova glazba pokazala se trijumfalno besprijekornom; bilo je to iskupljenje za 25-godišnju opskurnost **(The London Concert).**

Diskografija:
Lennie Tristano, Crosscurrents (Capitol/Capitol)
Lee Konitz & Warne Marsh (Atlantic/—)
Art Pepper, The Way It Was! (Contemporary/Contemporary)
Joe Albany, The Right Combination (Riverside/—)
Release Record – Send Tape (Wave/Wave)
Jazz From The East Village (Wave/Wave)
Ne Plus Ultra (Revelation/—)
Lee Konitz + Warne Marsh, The London Concert (—/Wave)

Memphis Slim – da jednom ne pjeva i ne svira, uhvaćen u horizontalnom položaju izvan scene.

George Melly

Georgea Mellyja, pisca, stručnjaka za umjetnost, filmskog i televizijskog kritičara, koautora stripova i zabavljača (rođenog 1926) teško je kategorizirati. Inspiriran pjevanjem Bessie Smith, Melly je došao na glas kao pjevač u vrijeme ekspanzije tradicionalnog jazza, početkom pedesetih godina. Njegov ponovni izlazak na scenu (1974) s grupom Feetwarmers Johna Chiltona pokazao se izuzetno uspješnim, pa iako je Melly svestrani zabavljač prije nego blues-pjevač, on ima osjećaja za taj žanr.

Diskografija:
Nuts (Warner/Warner)
Son Of Nuts (Warner/Warner)
It's George (Warner/Warner)
At It Again (Reprise/Reprise)

Memphis Slim

Memphis Slim (pravo ime Peter Chatman), rođen 1915. u Memphisu, Tennessee, postao je pedesetih godina jedan od najpopularnijih blues-izvođača. Izvrsno pjeva – rijetko tako dramatično i jezovito poput, recimo, Blind Lemon Jeffersona (→) ili intenzivno poput Big Bill Broonzyja (→) – ali ipak uvjerljivo. Njegovo kotrljajuće sviranje klavira očit je dokaz o istrajnosti škole koja povezuje barrelhouse i boogie. U skladateljskom pogledu jedan je od najtalentiranijih autora – njegova najpoznatija skladba, **Every Day I Have The Blues,** postala je modernim blues-standardom, a međunarodni uspjeh doživjela je snimkom pjevača Joea Williamsa i orkestra Counta Basieja **(Count Basie Swings, Joe Williams Sings).** Ista kombinacija predstavila je širokoj publici i Slimovu skladbu **The Comeback.**

Memphis Slim započeo je karijeru 1934. oponašajući jednog od svojih prvih blues-idola, Roosevelta Sykesa. No, sve je zapravo započelo 1939, kada je došao u Chicago. U tom je gradu svirao s vodećim izvođačima poput Sonny Boy Williamsona, Big Bill Broonzyja (→) i Washboard Sama. Slijedeće godine postao je stalni Broonzyjev klavirist. Godine 1940. ostvario je i diskografski debi za etiketu Bluebird. Duhovita Slimova skladba **Beer Drinking Woman (Memphis Slim)** afirmirala ga je gotovo preko noći. Ostale vrsne Slimove snimke iz 1940–1941: **Grinder Man Blues, You Didn't Mean Me No Good, Maybe I'll Lend You A Dime, Two Of A Kind, I Believe I'll Settle Down** (sve na **Memphis Slim).** Pratio je Broonzyja na ploči **Big Bill's Blues,** no napustio ga je 1944. i osnovao vlastitu prateću grupu House Rockers. Nekoliko godina djelovao je uglavnom u Chicagu. Nakon unosnih nastupa u Carnegie Hallu i na Newport Jazz Festivalu (1959) preselio je u Pariz (1951), u grad u kojemu od tada živi.

U više navrata poduzimao je intenzivne evropske turneje, s povremenim odlascima u domovinu. Od pedesetih godina često snima. Godine 1953. pratio je na klaviru Washboard Sama i Broonzyja **(Genesis: The Beginnings Of Rock),** a snimio je brojne ploče pod vlastitim imenom, sa ili bez House Rockersa **(The Real Boogie Woogie, Memphis Slim & The Real Honky Tonk),** ili s basistom Williejem Dixonom **(The Blues Every Which Way).** Godinu dana prije negoli je postao građaninom Pariza, prvi put je snimao u Londonu **(Chicago Boogie).**

Iako se baš sva njegova kasnija izdanja nisu mogla mjeriti s najboljim studijskim ostvarenjima, bilo je prilika kada se predstavljao u najboljem ili gotovo najboljem izdanju, primjerice **Memphis Slim – Matthew Murphy, The Legacy Of The Blues, Vol 7: Memphis Slim, No Strain, Rock Me Baby!** i **Raining The Blues.**

Poput B. B. Kinga (→), Memphis Slim je ponekad iritirao čistunce povremenim izletima izvan osnovnih blues-okvira. Iako ga pokušaji proširivanja glazbenog rječnika **(Going Back To Memphis)** za razliku od Kinga nisu uvijek predstavili u najboljem svjetlu, pokazao se sposobnim da ostvari dodir i s drugim područjima izražavanja.

Diskografija:
Memphis Slim (RCA Victor/Bluebird – Francuska)
Big Bill Broonzy, Big Bill's Blues (—/CBS – Realm)
Various (Including Memphis Slim), Genesis: The Beginnings Of Rock, Vol 1 (Chess/Chess)
Travelling With The Blues (—/Storyville)
Bad Luck & Troubles (Barnaby/—)
The Real Boogie Woogie (Folkways/—)
The Blues Every Which Way (Verve/—)
'Frisco Bay Blues (—/Fontana)
Matt Murphy, Memphis Slim – Matthew Murphy (Black & White – Francuska)
All Them Blues (DJM)
The Legacy Of The Blues: Vol 7 (—/Sonet)
Raining The Blues (Fantasy/—)
Chicago Boogie (Black Lion/Black Lion)
Various (Including Memphis Slim), Barrel-house Blues &

Boogie Woogie, Vol 1
(Storyville)
Rock Me Baby!
(Black Lion/Black Lion)
No Strain
(Prestige/Blues/Fontana)
Memphis Slim & The Real Honky Tonk (Folkways/—)

Bubber Miley

James »Bubber« Miley (rođen 1903. u Aikenu, Južna Carolina) bio je možda prvi trubač koji je u okviru big banda svestrano prihvaćen zbog vještog korištenja trube sa sordinom. Miley se specijalizirao za efekte gumenom sordinom koju je uvlačio i izvlačio iz lijevka lijevom rukom, dok je desnom na uobičajen način pritiskao ventile trube. Miley nije bio prvi koji je uspješno i na osoben način koristio sordinu u sviranju trube i korneta; prije njega to su izvodili Johnny Dunn (1897–1937), Chris Kelly, Tommy Ladnier (→), Mutt Carey (1891–1948) i King Oliver (→), ali Mileyjevo muziciranje (strastveno i kao u slučaju trombonista Tricky Sam Nantona (→), svojedobnog kolege iz orkestra Dukea Ellingtona (→), blisko vapaju ljudskog glasa) bilo je među prvim primjerima najbazičnijeg i najekspresivnijeg instrumentalnog izvođenja američkog jazza.

Porijeklom iz glazbene porodice, Miley je osamnaest mjeseci proveo u mornarici, a na glazbenoj se sceni kao trubač pojavio najprije s grupom Carolina Five, zatim redom s Williejem Gantom, Mamie Smith i Elmerom Snowdenom, prije negoli je Snowdenovu grupu Washingtonians preuzeo Duke Ellington. Između dva angažmana s Mamie Smith nastupao je u reviji Sunny South, a u New Yorku je svirao u kabaretskim i plesnim sastavima. Godine 1929. napustio je Ellingtona, otišao je u Pariz s Nobleom Sissleom, zatim se ponovno vratio u New York radi raznih poslova uključujući vođenje vlastitog sastava (1931) koji je nastupao u reviji *Sweet & Low*. No, projekt s vlastitim ansamblom kratko je trajao. Miley je dobio tuberkulozu i 1932. preminuo u jednoj njujorškoj bolnici. Njegova najbolja ostvarenja premalo su diskografski ilustrirana. Kratko je snimao s Jelly Roll Mortonom (→) **(Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers, Vol 1, 1927–1930)** i s još jednim istaknutim trubačkim stilistom dvadesetih godina, Bixom Beiderbeckeom (→), kao član orkestra Hoagyja Carmichaela (1930) **(The Bix Beiderbecke Legend)**, iako se tada nije dogodilo gotovo ništa značajnog ni za Beiderbeckea ni za Mileyja.

Miley će najviše ostati u sjećanju po svojim solima s Ellingtonom. Klasični, žestoki istupi nalaze se u skladbama **Black & Tan Fantasy, East St Louis Toodle-oo** (Miley je bio koautor ove prve Ellingtonove špice), **Tishomingo Blues, Immigration Blues, Yellow Dog Blues** (sve na **The Beginning 1926–1928), The Mooche, Louisiana (Hot In Harlem 1928–1929), Bandanna Babies, I Must Have That Man, St Louis Blues (The Works Of Duke Ellington, Vol 2), Creole Love Call, East St Louis Toodle-oo** (različita verzija od prethodne), **Black & Tan Fantasy** (također) **(The Works Of Duke Ellington, Vol 1), Take It Easy, Hot & Bothered, Blues With A Feeling (The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1).**

Mileyjeva ostvarenja neposredno nakon suradnje s Ellingtonom zanimljivo su predstavljena na albumu **Bubber Miley & His Friends 1929–1931** na snimkama s grupom Mileage Makers i s orkestrima Joea Steelea, Lea Reismana i Kinga Olivera (→). Naročito ga je zanimljivo čuti u društvu (tada već oronulog) Olivera, u skladbama **St James Infirmary** i **When You're Smiling.**

Diskografija:
Duke Ellington In Harlem
(Jazz Panorama/—)
Duke Ellington, Toodle-oo
(—/Vocalion)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 1, 2
(RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Beginning 1926–1928 (MCA – Njemačka)
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1
(Columbia/CBS)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929) (MCA – Njemačka)
Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers, Vol 1 (1927–1930)
(RCA Victor – Francuska)
The Bix Beiderbecke Legend
(RCA Victor – Francuska)
Bubber Miley & His Friends (1929–1931)
(RCA Victor – Francuska)

Eddie Miller

Eddie Miller (rođen 1911. u New Orleansu, Louisiana) u svome je muziciranju uvijek zadržao nepogrešiv zvuk rodnog grada, bez obzira da li na tenor-saksofonu ili klarinetu, a oba je ova instrumenta vrlo vješto svirao još od tinejdžerskih dana. Millerov klarinet ima onaj topao i »drven« ton koji posjeduju svi veliki klarinetisti New Orleansa. Njegovo muziciranje u dubokom registru, utjelovljeno na snimci iz 1942. s Muggsyjem Spanierom (→) **(Kings Of Jazz)**, neobično je privlačno i zapaženo po svom zanosu. Kao tenor-saksofonist Miller je još impresivniji. I tu uočavamo tečnost i strastvenost New Orleansa; njegovom muziciranju na ovom instrumentu nikada ne nedostaje bazičnog poleta, iako Millerovi ritmički obrasci nipošto nisu jednostavni i nezanimljivi.

Profesionalno je nastupao prije dvadesete godine života, najprije u New Orleansu, a zatim u New Yorku (gdje je u nekoliko sastava svirao alt-saksofon). Prešao je na tenor-saksofon nakon ulaska u orkestar Bena Pollacka (→) **(Ben Pollack & His Orchestra 1933–1934)**. U tom razdoblju na tenor-saksofonu je snimao s New Orleans Ramblersima **(J. T.)**, a na tenoru i klarinetu s Bunnyjem Beriganom (→) **(Swing Classics, 1935/Jazz In The Thirties)**. Kada se Pollackov orkestar razišao, Miller je postao član-utemeljitelj orkestra Boba Crosbyja (→). S Crosbyjem je ostao od 1935. do 1942 (kada se i ta skupina rasformirala). U Crosbyjevu orkestru stekao je veliki ugled kao prvi solist na dva instrumenta, iako mu je dolazak Irvinga Fazole (→), 1938. omogućio da posveti pažnju tenor-saksofonu. Na tom instrumentu Miller je s Crosbyjevim orkestrom svirao u skladbama **Panama, I'm Prayin' Humble, Stomp Off, Let's Go** i **Black Surreal** (sve na **South Rampart Street Parade)**, a s grupom Bob Cats u naslovima kao **Can't We Be Friends?, Slow Mood** (njegova skladba), **I Hear You Talking, Call Me A Taxi, Hindustan, Mournin' Blues** i **Till We Meet Again (Big Noise From Winnetka).** Millerov klarinet došao je do izražaja u **South Rampart Street Parade** i u **Wolverine Bluesu (South Rampart Street Parade).**

Nakon raspuštanja Crosbyjeva orkestra ostao je na Zapadnoj obali i osnovao vlastiti veliki orkestar (s nekoliko bivših kolega iz Crosbyjevih redova). Kratko vrijeme proveo je u vojsci (1944), a zatim je postao studijskim glazbenikom. S vlastitim orkestrom pojavio se u filmu *You Can't Ration Love* (1943). S bivšim Crosbyjevim gitaristom Nappyjem Lamareom redovito je nastupao u Kaliforniji (1945–1947). Pedesetih godina često je svirao s Crosbyjem u obnovljenim verzijama orkestra, a slično je bilo i šezdesetih godina, uključujući angažmane u Las Vegasu, New Yorku i turneju po Japanu (1964). Svirao je u posljednjem sastavu što ga je Red Nichols (→) vodio prije smrti, u lipnju 1965. Godine 1967. poduzeo je uspješnu solističku turneju po Velikoj Britaniji.

U posljednjih desetak godina redovito je nastupao u rodnom gradu, često s ansamblima koje je vodio klarinetist Pete Fountain. Među mnogim drugim snimkama, njegov u biti melodičan, uvijek svingerski tenor-saksofon izražajno je predstavljen na vrsnoj snimci iz 1936. pod vodstvom Wingyja Manonea (→) **(Wingy Manone, Vol 1)** i u posebnoj
 ročlanoj duhačkoj dixieland-liniji koja je priključena jezgri orkestra Harryja Jamesa (→) **(The Second, Third, Big Band Sound Of Harry James)**. Odličan Millerov tenor-saksofon može se čuti na još jednoj snimci s velikim orkestrom, ovaj put pod njegovim imenom **(Eddie Miller Big Band).**

Diskografija:
Ben Pollack & His Orchestra 1933–1934
(—/VJM)
Jack Teagarden (Including New Orleans Ramblers), »J.T«
(Ace of Hearts/
Ace of Hearts)
Various (Including Bunny Berigan), Swing Classics, 1935
(Prestige/
World Records)
Bob Crosby, South Rampart Street Parade
(—/MCA)
Bob Crosby, Big Noise From Winnetka (—/MCA)
Wingy Manone, Vol 1
(RCA Victor/RCA Victor)
The Second, Third, Big Band Sound Of Harry James
(—/Verve)
Eddie Miller Big Band
(Golden Era/—)

Kid Punch Miller

Ernest »Kid Punch« Miller (rođen 1894. u Racelandu, Louisiana) ime je na koje se u pregledu najznačajnijih trubača i kornetista ranog razdoblja jazza ponekad zaboravlja. A u stvari, Millerovo je muziciranje na vrhuncu njegove karijere (1929–1935) bilo *al pari* s muziciranjem Jabba Smitha, dok se u pojedinim trenucima približavalo mladenačkoj virtuoznosti Louisa Armstronga (→). Millerov ton bio je bogat i »vruć«, tehnika sigurna i artikulirana. Muziciranje na snimkama bizarnog blues-pjevača Scare Crowa (1930) **(»Kid Punch« Miller Jazz Rarities 1929–1930)** tipično je za Millerove sposobnosti, a snažan i poletan solo u skladbi **High Society** iz 1944 **(Punch Miller/Wild Bill Davison)** u svakom je pogledu odličan. Miller, koji je prije prelaska na kornet svirao bas-bubanj, bariton-saksofon i trombon, imao je i dramatičan glas prožet bluesom. Od početka dvadesetih godina svirao je s istaknutim glazbenicima poput Kida Oryja (→), Jacka Careyja, Fatea Marablea, Jelly Roll Mortona (→), Tinyja Parhama, Freddieja Kepparda i Earla Hinesa (→) (samo jednu večer).

Od 1929. do 1935. s prekidima je nastupao u grupi Louisianians Frankieja Franka. Godine 1930. s Frankom je snimio izuzetno uzbudljiv solo u skladbi **Somebody Stole My Girl (»Kid Punch« Miller Jazz Rarities 1929–1930).** Od 1935. do 1945. djelovao je uglavnom u Chicagu, često s vlastitim malim sastavima. Iako za nijansu nesigurniji nego prethodnih godina, Miller je dobro svirao u seriji radio-emisija *This Is Jazz* Rudija Blesha iz 1947 **(»This Is Jazz«, Vol 1).** Godine 1956. vratio se u New Orleans nakon gotovo 30-godišnjeg izbivanja, a nastupao je s lokalnim sastavima i glazbenicima. Godine 1959. teško se razbolio, no slijedeće godine ponovno je svirao. S ansamblom Georgea Lewisa posjetio je Japan (1964) **(King Of New Orleans: George Lewis & His New Orleans All Stars Live In Concert)**, a s Lewisom je ponovno svirao slijedeće godine u New Orleansu.

Među njegovim kasnijim pločama, rijetke su uspjele. Osobine njegovih vrhunskih godina pojavljuju se tek na dijelu albuma **Music Of New Orleans, Vol 5.** Šezdesetih godina nastupao je u New Yorku, iako često

»Kid« Punch Miller Jazz Rarities 1929–1930 (Herwin).

bolestan. Miller je umro 1971. u New Orleansu nakon još jedne duge bolesti. O njegovom dvostrukom nadimku: »Punch« mu je dodala sestra-blizankinja Judy, a kolege-glazbenici ono »Kid«, da bi iskazali divljenje prema njegovom zavidnom trubačkom umijeću.

Diskografija:
»Kid Punch« Miller Jazz Rarities 1929–1930 (Herwin/—)
Various (Including Kid Punch Miller), »This Is Jazz«, Vol 1 (Rarities/—)
Punch Miller/Wild Bill Davison (Paramount/—)
Various (Including Kid Punch Miller), Music Of New Orleans, Vol 5 (Folkways/—)
King Of New Orleans: George Lewis & His New Orleans All Stars Live In Concert (Telefunken – Njemačka)

Charles Mingus

Roden 1922. u Arizoni, a odrastao u Los Angelesu, basist Charles Mingus započeo je u sastavima Louisa Armstronga, Kida Oryja i, kasnije, Lionela Hamptona, ali se 1953. već nedvojbeno nalazio u taboru »modernista« kao što pokazuje koncert u Massey Hallu s Charliejem Parkerom, Dizzyjem Gillespiejem, Budom Powellom, Mingusom i Maxom Roachom **(The Quintet Of The Year).** U stvari Mingus se u svojoj karijeri nikada nije obazirao na kategorije, a njegova liderska i skladateljska ostvarenja pokazuju da je riječ o jednom od istaknutih jazz-inovatora. Mingusove »radionice« s početka pedesetih godina na prilično akademski način otkrivaju njegovo početno zanimanje za promjenjive ritmove, kontrapunkt i kolektivnu improvizaciju **(Jazz Composers' Workshop No 1).**

Do 1955. približio se jedinstvenoj formi komponiranja, a rane skice tema **Love Chant** i **Foggy Day,** sa suradnicima Eddiejem Bertom, trombon i Georgeom Barrowom, tenor-saksofon, u povijesnom su smislu natprosječno zanimljive. Duo s bubnjarem Maxom Roachom, **Percussion Discussion,** vrlo je slobodan i melodičan **(Charles Mingus).** Na uspješnim i vrlo utjecajnim izvedbama tema **Pithecanthropus Erectus** i **Foggy Day** služi se ekspresionističkim idejama, a oba duhača, Jackie McLean i J. R. Monterose, uzdižu se do ekstremnog registra i visine **(Pithecanthropus Erectus).** Godine 1956. Mingusu se pridružio bubnjar Dannie Richmond, idealan perkusionist za njegovu glazbu, a njihova suradnja potrajala je više od 20 godina. Slijedeće godine postigao je prvu značajnu seriju uspjeha nizom albuma s izvrsnim trubačem Clarenceom Shawom u izvedbama poput **Duke's Choice (Duke's Choice)** i uzbudljivim muziciranjem saksofonista Shaftija Hadija i trombonista Jimmyja Kneppera. Na ovom, kao i na superiornom albumu **Re-incarnation Of A Lovebird,** Mingus u svojim skladbama koristi naratora. Naslovna skladba, inspirirana fragmentima Parkerovih sola, te **Haitian Fight Song,** kompleksnija i slojevitija verzija negoli na albumu **Charles Mingus,** izuzetne su snimke. Klasičan je glazbeni portret jednog pograničnog grada, **Tijuana Moods;** skladba **Ysabel's Table Dance** gruba je i eksplozivna, dok je **Tijuana Gift Shop** pravo remek-djelo teksture.

Mingusova metoda rada bez partiture, uvježbavanje grupe pomoću klavira, izvikivanje uputa u toku izvedbe, pružanje mogućnosti solistima da razviju skladbu u naletima – sve to ukazuje na impresivan smisao za spontanost. Za razliku od većine skladatelja, Mingus je rijetko imao problema s pomirenjem napisanih i improviziranih dijelova. Simultano soliranje, isprepleteni *riffovi*, kolektivno muziciranje i dramatične promjene tempa, *stop-time* i *double-time* – eto od kojih su elemenata sastavljene skladbe ovog temperamentnog lidera. Vulkanski klimaksi eksplodiraju u glazbi koja po svojim postupcima i emocionalnim ugođajima anticipira mnoge karakteristike avangardnog jazza. Mingus je neobično cijenio tradiciju, glazbu Fatsa Wallera – **Eat That Chicken (Mingus Oh Yeah),** gospel – **Wednesday Night Prayer Meeting, Moanin' (Blues And Roots),** Lestera Younga – **Goodbye Pork Pie Hat (Mingus Ah-Um** i **The Great Concert Of Charles Mingus)** i Ellingtona u svim svojim dužim djelima.

Charles Mingus Presents Charles Mingus (Candid). Originalni Faubus Fables i drugi klasični Mingusovi komadi, otprilike 1960.

Charles Mingus u akciji, u Nizozemskoj 1977. Veliki kontrabasist i skladatelj.

Uz briljantne doprinose suradnika poput tenor-saksofonista Bookera Ervina, trombonista Kneppera i izuzetno opreznog Dannieja Richmonda, Mingusov opus s kraja pedesetih i početka šezdesetih godina prepun je vrsnih sola. Dramatičnost multiinstrumentalista Rolanda Kirka nalazi primjeran okvir u **Hog Calling Bluesu (Mingus Oh Yeah),** dok drugi istaknuti multiinstrumentalist, Eric Dolphy, u potpunosti razvija tehniku svog bas-klarineta u ekspresionističkom duetu s liderom – glazbenoj interpretaciji svade **What Love (Charles Mingus Presents Charles Mingus).** Šezdesetih godina Mingus je eksperimentirao s orkestralnim izvedbama, pa u nekoliko Ellingtonovih skladbi koristi ansambl od 22 člana **(Mingus Re-visited),** a nekoliko je skladbi hendikepirano slabom snimkom i pogrešnim rasporedom **(Town Hall Concert).** Dva ambiciozna remek-djela, **Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus** i **The Black Saint & The Sinner Lady,** opsežne su i vrlo slojevite skladbe sagrađene na naslagama tekstura, a osim stalne Mingusove ekipe u njima briljantno muzicira alt-saksofonist Charlie Mariano.

Koncert održan 1964. u Parizu **(The Great Concert Of Charles Mingus),** snimljen je na kompletu od tri ploče, uz odlično muziciranje kvarteta (Dolphy, tenor-saksofonist Clifford Jordan, Mingus i Richmond) u dugim izvedbama liderovih skladbi. Slijedeće razdoblje u diskografskom je pogledu loše zastupljeno, no sedamdesetih godina Mingus se ponovno pojavio s odličnom grupom u kojoj su svirali dinamičan tenor-saksofonist George Adams i virtuozni klavirist Don Pullen **(Mingus Moves, Changes One** i **Changes Two).** Koncert u Carnegie Hallu (1974) okupio je Mingusa, Richmonda, Pullena, Adamsa, alt-saksofonista Charlesa McPhersona, trubača Jona Faddisa, bariton-saksofonista Hamieta Bluietta i zapanjujuće komunikativnog Rolanda Kirka u jam session izvedbama skladbi **C Jam Blues** i **Perdido.**

Mingus je napisao briljantnu glazbu za film Johna Cassavetesa iz pedesetih godina, *Shadows*, i autobiografiju *Beneath The Underdog* koja je jedinstvena – poput svog autora. Charles Mingus umro je 5. siječnja 1979.

Diskografija:
The Quintet Of The Year (Debut/Vogue)
Jazz Composers Workshop, No 1 (Savoy/—)
Charles Mingus (Prestige/Prestige)

Pithecanthropus Erectus
(Atlantic/—)
Duke's Choice
(Bethlehem/Polydor)
Re-incarnation Of A Lovebird
(Bethlehem/Polydor)
East Coasting
(Bethlehem/Polydor)
Tonight At Noon
(Atlantic/Atlantic)
Tijuana Moods (RCA/RCA)
Mingus Oh Yeah
(Atlantic/Atlantic)
Blues & Roots
(Atlantic/Atlantic)
Mingus Ah-Um
(Columbia/CBS – Realm)
Mingus Dynasty
(Columbia/CBS)
Charles Mingus Presents Charles Mingus
(Barnaby CBS/Barnaby CBS)
Charles Mingus
(Barnaby CBS/Barnaby CBS)
Mingus Re-visited (Trip/—)
Town Hall Concert
(United Artists/—)
Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus
(Impulse/Impulse)
The Black Saint & The Sinner Lady (Impulse/Impulse)
Mingus At Monterey
(Fantasy/—)
The Great Concert Of Charles Mingus (Prestige/America)
Mingus Moves (Atlantic/Atlantic)
Changes One (Atlantic/Atlantic)
Changes Two (Atlantic/Atlantic)
Mingus At Carnegie Hall
(Atlantic/Atlantic)

George Mitchell

George Mitchell (rođen 1899. u Louisvilleu, Kentucky) bio je talentiran trubač i trombonist čije je strastveno muziciranje dvadesetih i tridesetih godina obogatilo nekoliko orkestara »od imena« i osiguralo mu veliko poštovanje poklonika i kolega-glazbenika. Jedina je šteta što je bio suvremenik superiornih trubača poput Kinga Olivera (→), Louisa Armstronga (→) i Henryja »Red« Allena (→). Trubu je počeo svirati u 12. godini, nastupao je u minstrel-predstavama. Godine 1919. došao je u Chicago gdje je svirao s raznim lokalnim jazz-glazbenicima, uključujući Tonyja Jacksona i Tubbyja Halla. Oko dvije godine proveo je na turnejama, a potkraj dvadesetih godina surađivao je s orkestrom Carrolla Dickersona, zatim s Docom Cookom (u tri navrata), Jimmijem Nooneom (→), Lil Armstrong i drugima. Pridružio se prvom velikom orkestru Earla Hinesa (→). Prije toga stekao je zavidnu afirmaciju kao diskografski izvođač u grupama New Orleans Wanderers i Bootblacks **(Johnny Dodds & Kid Ory)** na snimkama **Perdido Street Blues, Papa Dip, Mad Dog** i **Gate Mouth,** te kao član grupe Red Hot Peppers Jelly Roll Mortona (→) **(Jelly Roll Morton, Vols 2, 3, 4),** u kojoj je Mitchellovo umijeće prvog trubača i solista došlo do velikog izražaja, naročito u klasičnim Mortonovim skladbama **The Pearls, Dead Man Blues, Grandpa's Spells** i **Steamboat Stomp.** Godine 1929–1931. snimao je s Hinesom **(The Indispensable Earl Hines, Vol 1)** – iako su mu, začudo solistički istupi (barem na ploči) bili ograničeni. Napustivši Hinesa svirao je u klubovima, a zatim je napustio glazbu kao profesiju i postao kurir u banci. Povremeno je nastupao za čikaški WPA Band. Posljednji angažman imao je 1934. u Gold Coast Orchestra Freddieja Williamsa. Za svoje karijere snimao je i s ansamblom Cookie's Ginger Snaps, s Luisom Russellom (→), Nooneom, Richardom M. Jonesom. Umro je u svibnju 1972. u Chicagu.

Diskografija:
Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers/New Orleans Jazzmen, Vols 2–4
(RCA Victor – Francuska)
Johnny Dodds & Kid Ory
(Columbia)/
Johnny Dodds With Kid Ory
(Philips)
The Indispensable Earl Hines, Vol 1 (1929–1939)
(RCA Victor – Francuska)

Roscoe Mitchell
→ Art Ensemble of Chicago

Hank Mobley

Tenor-saksofonist Hank Mobley, rođen 1930. u Georgiji, jedna je od potcijenjenijih ličnosti jazza vjerojatno zbog toga što je njegov veliki talent bio u suprotnosti s prevladavajućim trendovima. Na vrhuncu hard-bopa, kada se energičan pristup smatrao prednošću, Mobleyjev je ton bio relativno blag, a zaobljenim zvukom mogao je svirati izuzetno profinjeno. Jedan od prvih albuma, **(Hank Mobley & His All Stars),** ukazuje na njegov problem: Mobleyjevo muziciranje zasjenjeno je dinamičnijim sviranjem Milta Jacksona, Horacea Silvera i Arta Blakeyja. U bluesu **Lower Stratosphere** Mobley je opušteniji i nepredvidljiviji. Nakon suradnje s Maxom Roachom i Dizzyjem Gillespiejem, Mobley se 1955. našao u prvoj postavi Jazz Messengersa. U skladbi **Creepin' In (Horace Silver & The Jazz Messengers)** ostvario je svoj najbolji solistički istup do toga trenutka, demonstrirajući jedinstven osjećaj za ritam i kompleksne ideje.

Interpretacije balada poput **Alone Together (The Jazz Messengers At The Cafe Bohemia)** ili **Silver's Blue (Silver's Blue)** obojene su melankolijom. Tipično energičan »troboj« **(Blowing Sessions)** s eksplozivnim Johnnyjem Griffinom i Johnom Coltraneom nije bio njegov *forte* i nije mu omogućio da pokaže svoju promišljenu, suzdržanu konstruktivnost.

Do 1960. Mobleyjevi su albumi za Blue Note postigli ravnotežu njegovih nemodernih osobina, a lirski tretman skladbe **The More I See You (Roll Call)** i promišljeni *attack* u **This I Dig Of You (Soul Station)** vrhunac su njegove kreativnosti.

Hank Mobley And His All Stars (Blue Note): rani Hank.

Razdoblje s Milesom Davisom, kada je zamijenio Johna Coltranea, rezultiralo je prekrasnom izvedbom **I Thought About You (Someday My Prince Will Come),** maštovitim **No Bluesom (Miles Davis At The Carnegie Hall)** i odličnim, dosjetljivim melodijskim solom u **Oleo** i **So What (Friday & Saturday Nights At The Blackhawk).** U posljednjih 10 godina Mobley je vrlo malo snimao; u tom, za saksofoniste izazovnom razdoblju, ponovno se doimao usamljenikom.

Diskografija:
Hank Mobley & His All Stars
(Blue Note/Blue Note)
Horace Silver & The Jazz Messengers
(Blue Note/Blue Note)
The Jazz Messengers At The Cafe Bohemia
(Blue Note/Blue Note)
Horace Silver, Silver's Blue
(—/Epic CBS)
Blowing Sessions
(Blue Note/Blue Note)
Roll Call
(Blue Note/Blue Note)
Soul Station
(Blue Note/Blue Note)
No Room For Squares
(Blue Note/Blue Note)
Miles Davis:
Someday My Prince Will Come (Columbia/CBS)
At The Carnegie Hall
(Columbia/CBS)
Friday & Saturday Nights At The Blackhawk
(Columbia/CBS)

The Modern Jazz Quartet

John Lewis, glazbeni vođa MJQ-a, rođen je 1920. u Illinoisu, a glazbu i antropologiju studirao je na University of New Mexico. Na njegova klavíristička ostvarenja u boperskim četrdesetim godinama obično se zaboravlja, iako je u nekoliko navrata pratio Charlieja Parkera **(The Savoy Sessions** i **The Definitive Charlie Parker, Vol 5),** svirao i pisao aranžmane za veliki orkestar Dizzyja Gillespieja **(In The Beginning** i **The Greatest Of Dizzy Gillespie)** i napisao prekrasnu skladbu **Afternoon In Paris** za album **Genesis** Sonnyja Stitta i J. J. Johnsona. Njegov klavíristički udar izuzetno je raspoznatljiv, a uvjerljiv osjećaj za blues protuteža je njegovom istančanom smislu za strukturu. Prvi

The Last Concert (Atlantic): 22 godine profinjene glazbe.

kvartet s Miltom Jacksonom **(Milt Jackson)** predstavlja Lewisa uglavnom u ulozi pratitelja, iako je on preuzeo vodstvo u trenutku kada je grupa dobila zajedničko ime.

Milt Jackson rođen je 1923. u Detroitu, a do 1945. afirmirao se kao prvi be-bop vibrafonist. Njegova prva ostvarenja u malim sastavima Dizzyja Gillespieja tonski su slabo snimljena na pločama, pa instrument zvuči kao da se udara po nizu boca za mlijeko, ali Jacksonovo majstorstvo u novom idiomu izbija jasno i glasno **(The Greatest Of Dizzy Gillespie** i **In The Beginning).** Snimanja s Theloniousom Monkom pokazala su da je Jackson jedan od rijetkih zapaženih interpreta glazbe tog jedinstvenog genija; naročito su dobre izvedbe **Genius of Modern Music, Eronel** i **Criss Cross,** a **I Mean You** je remek-djelo.

Pod imenom Modern Jazz Quartet (John Lewis, Milt Jackson, basist Percy Heath i prvobitno Kenny Clarke, bubnjevi) grupa se specijalizirala za kolektivnu improvizaciju, lomeći melodije i obrađujući ih fleksibilnom međuigrom instrumenata. Lewis je bio elegantan i precizan vodič, temeljit poznavatelj evropskih glazbenih oblika, zanimajući se iznad svega za formu. Većina kritika upućenih MJQ-u odnosi se na Lewisa kao pretjeranog »klasičara«, nedovoljno muževnog minijaturista jalovog stila, itd. No, za 22-godišnje suradnje grupa je ostvarila mnoge neprolazne vrijednosti, a usporedba sa sličnom skupinom komornog jazza, Return To Forever Chica Coreae, pokazuje koliko je MJQ bio superiorniji u postizavanju ugođaja i kombiniranju swinga i rafiniranosti. Razvoj crnačke militantnosti pridonio je negiranju nezaobilazne MJQ-ove uloge u uvođenju jazza na etablirane koncertne podije, s tamnim odijelima, pristojnim manirama i ozbiljnošću prezentacije.

Kada je Clarkea zamijenio mirniji Connie Kay, više perkusionist nego bubnjar, koji se specijalizirao za metlice i nezamjetljivo kuckanje po činelama, MJQ je poprimio svoj definitivan oblik. Izvodeći nekoliko verzija Lewisovih skladbi, fuge poput **Vendome** i **Concorde** ili prekrasno strukturirane **Django, Milano, Fontessa** i **Sun Dance,** MJQ je često obrađivao i standarde poput **Softly As In A Morning Sunrise, Night In Tunisia** i **How High The Moon.** Kako se s godinama razvijala njihova tehnika i međusobna povezanost, tako je i repertoar bio prezentiran na sve uglađeniji način. Ustupljeno je više prostora Percyju Heathu, s

obzirom da mu je ton očvrsnuo, dok se o efikasnosti Connieja Kaya može bolje prosuditi po muziciranju u okviru grupe, nego po »komadima za metlice« poput **La Ronde** i **Drums (Night In Tunisia).** Osjećajna tema **Cortège (One Never Knows)** postiže emocionalni vrhunac zahvaljujući prekrasno artikuliranoj Kayovoj dinamici i provaljuje u pljusak činela pod odmjerenim nizom sumornih Jacksonovih akorda; kompletan je album remek-djelo evokativnosti, a Lewis ga je napisao za film *Sait-On Jamais* kojega se radnja odvija u Veneciji. **The Golden Striker** klasična je skladba, dok **Three Windows,** trostruka fuga, funkcionira kao švicarski sat. Jacksonovi skladateljski doprinosi najbolje su predstavljeni temom **Bag's Groove (Modern Jazz Quartet, Night In Tunisia** i **The Last Concert,** a izvan MJQ-a, s Milesom Davisom i Monkom **(Tallest Trees), The Martyr** pokazuje njegovo lirsko umijeće u polaganom tempu **(The Legendary Profiel).** Godine 1974. Jacksonov je odlazak izazvao razlaz MJQ-a, što je obilježeno jednim od najboljih albuma koji je, u stvari, sažetak svih dostignuća grupe **(The Last Concert).**

Diskografija:
John Lewis, Charlie Parker:
The Savoy Sessions (Savoy/Savoy)
The Definitive Charlie Parker, Vol 5 (Verve/Metro)
John Lewis, Dizzy Gillespie:
In The Beginning (Prestige/Prestige)
The Greatest Of Dizzy Gillespie (RCA/RCA)
John Lewis, Sonny Stitt:
Genesis (RCA/RCA)
Improvised Meditations (Atlantic/Atlantic)
Music For Brass (Columbia/—)
Milt Jackson:
Milt Jackson (Blue Note/Blue Note)
Thelonious Monk, Genius Of Modern Music (Blue Note/Blue Note)
Miles Davis, Tallest Trees (Prestige/Prestige)
Second Nature (Savoy/Savoy)
Opus De Funk (Prestige/Prestige)
Plenty, Plenty Soul (Atlantic/Atlantic)
The Art Of Milt Jackson (Atlantic/Atlantic)
Big Band Bags (Milestone/Milestone)
Big 4 At Montreux (Pablo/Pablo)
Big 3 (Pablo/Pablo)
Modern Jazz Quartet:
First Recordings (Prestige/—)
Fontessa (Atlantic/Atlantic)
Pyramid (Atlantic/Atlantic)
One Never Knows (Atlantic/Atlantic)
Lonely Woman (Atlantic/Atlantic)
Night In Tunisia (Atlantic/Atlantic)
At Music Inn (Atlantic/Atlantic)
Blues At Carnegie Hall (Atlantic/Atlantic)
Sheriff (Atlantic/Atlantic)
The Legendary Profile (Atlantic/Atlantic)
Modern Jazz Quartet (Atlantic/Atlantic)
The Art Of The Modern Jazz Quartet (Atlantic/Atlantic)
The Best Of The Modern Jazz Quartet (Atlantic/Atlantic)
The Last Concert (Atlantic/Atlantic)

Miff Mole

Irving Milfred »Miff« Mole (rođen 1898. u Rooseveltu, Long Island, New York) bio je jedan od najutjecajnijih trombonista dvadesetih godina, u desetljeću u kojemu je, s Jackom Teagardenom (→), Jimmyjem Harrisonom (→) i nekolicinom drugih, pridonio da trombon postane značajan solistički instrument jazza, individualniji nego ranije. Moleova prednost bila je u tehničkom umijeću; bio je manje ekspresivan od ostalih trombonista, ali po eleganciji fraze i izvedbe superiorniji od većine njih.

U jedanaestoj godini započeo je s violinom koju je učio tri godine. Svirao je i klavir – u stvari, prvi put je javno nastupio kao pratitelj projekcija nijemih filmova. Prvi profesionalni angažman kao trombonist imao je s Charliejem Randallom (koji ga je podučavao). Nakon dvije godine suradnje s Randallom, pridružio se grupi Original Memphis Five. Između 1921. i 1922. snimao je s »Ladd's Black Aces« **(Ladd's Black Aces, Vols 1–3).** Riječ je o pseudonimu što ga je OMF koristio na pločama. Moleovo muziciranje na snimkama LBA, poput **Sister Kate, Two-Time Dan** i **All Wrong,** pokazalo je njegovo savršenstvo i sposobnost da inspirira ovu i druge grupe. (OMF je snimao i pod drugim imenima, npr. Tennessee Tooters i Original Tampa 5.) Mole je privremeno napustio OMF da bi na Zapadnoj obali nastupao s orkestrom Abea Lymana, ali se zatim ponovno pridružio OMF-u.

Nakon suradnje s raznim drugim sastavima, prisno je surađivao s kornetistom Redom Nicholsom (→). Zapaženo je obogatio glazbu Nicholsovih Five Penniesa **(Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928)** i još jedne grupe koja je postojala samo u studiju za snimanje, a koje su Mole i Nichols bili najvažnijim članovima **(The Charleston Chasers 1925–1928).** Suradnja Molea i Nicholsa predstavljena je u najboljem izdanju na snimkama Miffa Molea i njegovih Little Molersa, 1928 **(That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928),** uz izvanrednu asistenciju ostatka ansambla: Frank Teschemacher (→), Joe Sullivan (→), Eddie Condon (→), Gene Krupa (→). Svirao je s Rogerom Wolfeom Kahnom (1926–1927), kao trombonist studijskog orkestra radio-stanice WOR, zatim je devet godina proveo kao studijski glazbenik NBC-a.

Godine 1938. pridružio se orkestru Paula Whitemana (→) u kojemu je ostao dvije godine. Godine 1940. snimao je s Eddiejem Condonom **(Jam Sessions At Commodore),** a vrsno muziciranje u skladbi iz četiri dijela, **A Good Man Is Hard To Find,** pokazalo je da dugo bavljenje studijskim radom nije otupilo njegovu džezističku oštricu. Whitemana je napustio zbog bolesti, ponovno je radio za NBC, a zatim je postao članom orkestra Bennyja Goodmana (1942–1943). Sudjelovao je na brojnim Condonovim koncertima u Town Hallu **(The Eddie Condon Concerts Town Hall 1944–45 Featuring Pee Wee Russell),** a 1944. snimao je s vlastitim Nicksieland Bandom **(Trombone Scene).** Grupa se preselila u njujorški jazz-klub Nick's, u kojemu je Mole svirao četiri godine (1943–1947).

Nekoliko godina proveo je u Chicagu gdje je više puta bio operiran. Miff Mole, koji je 1961. umro u New Yorku, proveo je posljednje godine života uglavnom u profesijama koje nisu imale veze s glazbom.

Diskografija:
Various (Including Miff Mole), Tresaurus Of Classics, Vol 2 (Columbia/CBS)
Ladd's Black Aces, Vols 1–3 (—/Fountain)
Red Nichols & His Five Pennies (1926–1928) (MCA Coral – Njemačka)
The Charleston Chasers (1925–1928) (—/VJM)
Various (Including Miff Mole), That Toddlin' Town – Chicago (1926–28) (—/Parlophone)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (Commodore/Ace of Hearts)
The Eddie Condon Concerts Town Hall 1944–45 Featuring Pee Wee Russell (Chiaroscuro/—)

Grachan Moncur III

Rođen 1937. u New Yorku, Grachan Moncur III sin je basista grupe Savoy Sultans. Nakon suradnje s Rayem Charlesom i Jazztetom Arta Farmera i Bennyja Golsona, Moncur se pridružio Jackieju McLeanu i pojavio na njegovom prijelomnom albumu **One Step Beyond.** Povezan s »Blue Note školom« mladih glazbenika, pripadnika druge generacije avangarde, nastupa kao suradnik Herbieja Hancocka na albumu **My Point Of View** i izvodi žestok solo u skladbi **King Cobra.** Na samostalnom albumu **Evolution** prati ga primjeren ansambl (McLean, Lee Morgan, Bobby Hutcherson i Anthony Williams), a skladbe – sve Moncurove – obuhvaćaju širok raspon pristupa, od slobodne i zlokobne naslovne teme, do konvencionalnije **Monk In Wonderland.** Svirao je drugi trombon, uz Roswella Rudda, u grupi Archieja Sheppa s kraja šezdesetih godina pokazao se očito tradicionalnijim od Rudda. Slijedeći Moncurov album, **New Africa,** vrlo je melodičan, a skladba **When,** nadahnuta začuđujućim bubnjanjem Andrewa Cyrillea, postala je skromnijim jazz-hitom. Njegovo najnovije ostvarenje s Jazz Composers' Orchestra **(Echoes Of Prayers)** rekvijem je za Luthera Kinga, Medgera

Grachan Moncur III, trombonist nove škole. Moncur II bio je kontrabasist grupe Savoy Sultans iz tridesetih godina.

Echoes Of Prayer (JCOA Virgin): trombonist je na redu.

Eversa i Marcusa Garveyja s tmurnom atmosferom i naslagama *riffova*. Djelo ima nekoliko stavaka, a Moncurov trombon odlučno je eksponiran na početku i na kraju ovog homogenog i efektnog djela.

Diskografija:
Evolution
(Blue Note/Blue Note)
New Africa (—/BYG – Francuska)
Echoes Of Prayers
(JCOA/JCOA Virgin)

Thelonious Monk

Rođen 1920, ovaj je klavirist i skladatelj jedna od istaknutih, nezaobilaznih ličnosti modernog jazza – pa ipak, na stanoviti način ostaje na marginama svake škole. Uz Parkera, Gillespieja, Powella, Christiana i Clarkea, Monk je bio jedan od pionira be-bopa, no njegova je originalnost tolika, da svaka nova generacija u njegovom konceptu harmonije, ritma i strukture nalazi drukčiji izazov. Fama ekscentrika koji raspolaže prividno amaterskom klavirističkom tehnikom držala ga je u relativnoj opskurnosti sve do pedesetih godina, kada je hard-bop, u pozadini neobičnih Monkovih šešira i varljivog nabadanja po klavijaturi, otkrio discipliniranu logiku. Njegov »kvrgav«, disonantan klaviristički stil izbjegava predvidljivost i poput skalpela otkriva osnovne strukture. U standardu poput **Sweet And Lovely (Thelonious Monk)** zaobilazi sentimentalnost ugrađujući harmonijski slijed skladbe **Tea For Two**, promjenama tempa i travestijom romantičnog koncerta, u potrazi za završnim akordom.

Monkove skladbe podruguju se zašećerenosti i praktički su nesavladive. Domišljato zapletene, one su pravi labirint za testiranje maštovitosti i sposobnosti improvizatora. **Mysterioso** ima dionice *walking bassa* koja, odsvirana na klaviru, ostavlja sasvim drukčiji dojam. Interpretacije Monkovih skladbi zahtijevaju tematičan pristup, u čemu uspijeva tek nekolicina jazz-glazbenika. Bubnjar Art Blakey i vibrafonist Milt Jackson dvojica su najranijih i najprimjerenijih Monkovih suradnika **(Genius Of Modern Music)**. Tenor-saksofonist Sonny Rollins dijeli s Monkom isti smisao za humor i konstruktivno razmišlja, pa njihova suradnja **(Brilliance i Sonny Rollins, Vol 2)** odiše nenadmašnom snagom koja nedostaje rapojasanom Johnnyju Griffinu **(Thelonious In Action)**.

Pedesetih godina Monk je imao ugovore s danas raspuštenom etiketom Riverside za koju je često snimao. Postoje gomile verzija skladbi **Epistrophy, Round Midnight, Blue Monk, Monk's Mood, Little Rootie Tootie, I Mean You** i **Off Minor,** u rasponu od solo-klavira do velikog orkestra. Na koncertu u Town Hallu **(In Person)** nastupio je orkestar od deset članova, koji je unisono izvodio gotovo slučajno harmonije i svingao poput trome Hanibalove karavane slonova. Usamljen, neukrašen Monk može se čuti na albumu **Pure Monk.**

Među ostalim izuzetnim susretima nabrajamo one s Johnom Coltraneom **(Thelonious Monk & John Coltrane)** – veliko iskustvo za sve značajnijeg tenor-saksofonista, te s dinamičnom skupinom Arta Blakeyja **(Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk),** gdje skokovite mjere savršeno nadopunjuju akcente klavira. Potkraj pedesetih godina Monk je osnovao stalni kvartet s Charliejem Rouseom na tenor-saksofonu, no najbolji su albumi nastali s gostima poput Harolda Landa **(In Person)** i Thada Jonesa **(Brilliance).** Pretjerana eksponiranost zaprijetila je da uništi dojmljivost Monkove glazbe, ali on nipošto nije na kraju snaga – kao što pokazuju snimke iz sedamdesetih godina **(Something In Blue** i **The Man I Love).**

Snažno je utjecao na druge klaviriste – Randyja Westona, Cecila Taylora, Stana Traceyja – a njegov se utjecaj još osjeća.

Thelonious Sphere Monk, jedan od utemeljitelja be-bopa i najistaknutijih skladatelja i stilista klavira u jazzu.

Monk's Music (Riverside): majstor modernog jazza, zajedno s kapom, naočalima i prevozom. Sviraju Hawkins i Coltrane.

Diskografija:
Genius Of Modern Music
(Blue Note/Blue Note)
Thelonious Monk (Prestige/Prestige)
Pure Monk (Milestone/Milestone)
Thelonious Monk & John Coltrane (Milestone/Milestone)
Art Blakey's Jazz Messengers With Thelonious Monk
(Atlantic/Atlantic)
In Person (Milesto.ıe/Milestone)
Brilliance (Milestone/Milestone)
Something In Blue (Black Lion/Black Lion)
The Man I Love (Black Lion/Black Lion)

J. R. Monterose

Tenor-saksofonist J. R. Monterose, rođen 1927. u Detroitu, stekao je iskustvo u radu s Charlesom Mingusom, Kennyjem Dorhamom i Horaceom Silverom, ali je u 28 godina snimio samo tri samostalna albuma. Jedini koji se još može nabaviti, **Straight Ahead,** ujedno je i najbolji – prekrasno ostvarenje po bilo kojem kriteriju. U biti hard-boper Rollinsova stila, Monterose od prvih nota naslovne skladbe svira velikim autoritetom, uspinjući se do klimaksa artikuliranom snagom; nakon sola klavirista Tommyja Flanagana upušta se u »dijaloge« s briljantnim bubnjarem Peteom La Roccom. Valcer **Chafic** pokazuje sve intenziv-

nije liderove figure, s pratnjom u maniri »pitanja i odgovora«, dok u izvedbi teme **Green Street Scene** »kreše« nadahnut dinamičnom ritam-sekcijom. Danas živi u Belgiji, a svoj talent pokazuje i na gitari.

Diskografija:
Straight Ahead (Xanadu/—)

Wes Montgomery

Rođen 1925. u Indianopolisu, gitarist Wes Montgomery nije napuštao svoj rodni grad sve do 34. godine, kada ga je uspjeh njegove braće, Buddyja i Monka (Mastersounds), učinio traženim glazbenikom. Montgomery se zapravo afirmirao već svojim prvim albumima koje je kritika oduševljeno pozdravila kao najbolje sviranje na gitari nakon Charlieja Christiana. Prvo i najbolje ostvarenje, **Beginnings**, pokazuje sve osobine njegova stila: pasaže u oktavama u začuđujućoj temi **Finger Pickin'**, lirski pristup u kombinaciji sa žarkim, tamnim tonom u skladbi **Old Folks.** Montgomery je bio neobičan utoliko što nije koristio trzalicu, već je više volio ton što ga je dobivao svirajući palcem. Zahvaljujući entuzijazmu Cannonballa Adderleyja potpisao je ugovor s tvrtkom Riverside, pa je većina njegovih najboljih ostvarenja snimljena za tu etiketu. Mnoga njegova sola izvedena su na sličan način: melodijske pasaže razvijaju se do tutnjajućih pasaža u akordima i oktavama **Airgun, Four On Six (While We're Young).** Naslovna, raskošna izvedba bez pratnje predstavlja bogat baršunast ton u najboljem izdanju. Kao i većina »prirodnih« jazz-glazbenika, odlično se snalazio u bluesu i raspolagao je čini se neiscrpnom sposobnošću permutiranja uobičajenih kadenca na nov način, iznevjerujući očekivanja iznenada plasiranim akordom. Kasniji albumi uspješno su ujedinili Montgomeryja s Miltom Jacksonom i Georgeom Shearingom **(Wes & Friends),** kao i s Johnnyjem Griffinom na dinamičnom albumu **(Movin').**

Montgomeryjev ugovor s tvrtkom Verve pokazao se katastrofalnim s džezističke točke gledišta; svirao je u uglađenoj pratnji violina, daleko od izazovnog konteksta malih sastava, toliko potrebnih njegovim najozbiljnijim ostvarenjima. Umro je 1968, u 43. godini.

Diskografija:
Beginnings
(Blue Note/Blue Note)
While We're Young
(Milestone/Milestone)
Wes & Friends
(Milestone/Milestone)
Movin'
(Milestone/Milestone)

James Moody

Rođen 1925, multiinstrumentalist James Moody počeo je snimati u velikom orkestru Dizzyja Gillespieja. Kao pouzdan suradnik, Moody je u razdoblju be-bopa svirao s mnogim velikanima, uključujući Tadda Damerona, Ala Haiga, Howarda McGheeja i Milta Jacksona, iako u njegovom muziciranju ima izravnog swinga, tipičnog za raniju epohu jazza. Godine 1949. pjevač King Pleasure snimio je vokalnu verziju njegovog tenorističkog sola u skladbi **I'm In The Mood For Love** koja je postala hit, a Eddie Jefferson pjevao je **Moody's Workshop** i **I've Got The Blues.**

Priča o Moodyju pretvorila se zatim u pustolovinu: boravak u Evropi; fizički slom; mučan povratak na scenu pri čemu se usavršavao na alt-saksofonu i flauti. Godine

James Moody, jedan od najpotcjenjenijih i najpostojanijih flautista, alt i tenor-saksofonista. »Prvoborac« be-bopa.

Wes And Friends (Milestone): Montgomery, najutjecajniji gitarist nakon Charlieja Christiana, umro je 1968.

Wes Montgomery, štićenik pokojnog Cannonballa Adderleyja. Postao je legendom.

Moody And The Brass Figures (Milestone).

1963. ponovno je svirao s Gillespiejem.

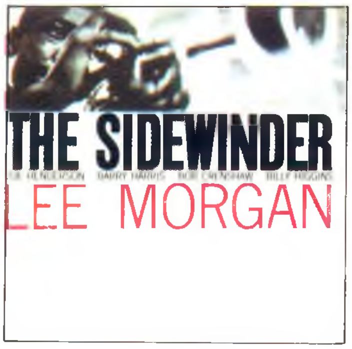
Uvijek profesionalan, Moody je svinger na tenor i alt-saksofonu, te žustar, ugodan flautist – bez mumljanja i ispraznih akrobacija.

Diskografija:
James Moody (Prestige/Prestige)
Moody's Workshop (Prestige/Xtra)
The Beginning & End Of Bop (Blue Note/Blue Note)
Dizzy Gillespie, Trumpet Masters (—/Vogue)
Dizzy Gillespie, Something Old, Something New (—/Philips)
James Moody, Group Therapy (—/DJM)

Lee Morgan

Rođen 1938. u Philadelphiji, trubač Lee Morgan ustrijeljen je 1972. ispred kluba Slugs u kojemu je nastupao – i tako je jazz prikraćen za jednog od svojih najugodnijih izvođača. Morgan je postao profesionalac prije petnaeste godine života, a u sedamnaestoj se pridružio velikom orkestru Dizzyja Gillespieja. Njegovi prvi albumi za Blue Note pokazuju strahovit zanos i eksplozivnu pirotehniku, bez mnogo računa o strukturi. Snimka s Johnom Coltraneom iz 1957 **(Blue Train)** pokazuje njegovu izuzetnu spontanost, a u izvedbi **I'm Old Fashioned** naznake dubljeg emocionalnog angažmana koji se postiže suzdržljivošću. Godine 1958. pridružio se Jazz Messengersima Arta Blakeyja u kojima je ostao do 1961. i ostavio upečatljive tragove.

Raspon njegove tonske raznovrsnosti, prodorni »poluventilni« efekti i legato-fraze predstavljeni su u temi **It's Only A Paper Moon,** a preciznost u najvišem registru u **Lester Left Town (The Big Beat).** Potraga za konciznošću nastavila se na odličnim albumima što ih je snimio samostalno ili kao suradnik Jackieja McLeana **(Leeway)** i Waynea Shortera **(Search For The New Land),** koje obilježava njegova domišljatost i entuzijazam. Godine 1963. izbio je na top-liste albumom **The Sidewinder,** odnosno naslovnom skladbom, 24-taktnim bluesom s poticajnim bubnjanjem Billyja Higginsa. U stvari, svaka izvedba sadrži kolosalni ritmički naboj, a Morganov solo u **Totem Pole** njegov je najkvalitetniji istup uopće. Kao lider kvinteta s multiinstrumentalistom Benniejem Maupinom **(Live At The Lighthouse)** pokazao je da više drži do sustavnijeg napretka, nego do ponavljanja komercijalnog uspjeha skladbe **The Sidewinder,** a u četiri duge izvedbe predstavlja svoju artikuliranu maštovitost. Slijedeće godine još jedan dvostruki album (s Billyjem Harperom i Grachanom Moncurom III) **(Lee Morgan),** pokazao je znatnu kolektivnu usaglašenost bez gubitka spontanosti u solima, te atmosferu eksperimentiranja. Započevši pod utjecajem Clifforda Browna, Gillespieja i Navarra, Lee Morgan pronašao je svoj stil. Njegova smrt u 33. godini potvrđuje tragično pravilo da dobri trubači umiru mladi.

The Sidewinder (Blue Note): trubačev najveći hit.

Pokojni Lee Morgan, velika nada moderne trube, tragično umoren. Bivši član Jazz Messengersa i vođa vlastitih grupa.

Diskografija:
John Coltrane, Blue Train (Blue Note/Blue Note)
The Jazz Messengers, The Big Beat (Blue Note/Blue Note)
The Jazz Messengers, The Freedom Rider (Blue Note/Blue Note)
Leeway (Blue Note/Blue Note)
Search For The New Land (Blue Note/Blue Note)
The Sidewinder (Blue Note/Blue Note)
Live At The Lighthouse (Blue Note/Blue Note)
Lee Morgan (Blue Note/Blue Note)
Lee Morgan (DJM/DJM)

Usprkos vještim, pouzdanim solima, Benny Morton ostaje jedan od najpotcjenjenijih trombonista u jazzu.

Benny Morton

U profesionalnoj karijeri koja je započela 1924 (u orkestru Billyja Fowlera), a završila neposredno prije smrti, Benny Morton trajno se afirmirao kao jedan od najdosljednijih trombonista u jazzu. Njegov stil nije bio spektakularan ni virtuozan. Izraz »nedvosmislen« mogao bi stvoriti dojam da je riječ o dosadnom i nezanimljivom glazbeniku – a on to nije bio. Tonski zanosan i osjećajan, Morton je vrlo vješto baratao svojim trombonom elegantno frazirajući u baladama a suzdržanom snagom u bržim brojevima. Morton je u svakom trenutku bio glazbenik velikog ukusa, ali mu nikada nije nedostajalo uzbudljivosti koja obilježava dobar »vrući« jazz. Henry Sterling »Benny« Morton (rođen 1907. u New York Cityju) prvi put je svirao trombon u ansamblu školskih drugova. napustivši Billyja Fowlera, 1926. se pridružio Fletcheru Hendersonu (→). Solo u **Jackass Bluesu** (1926) **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 1)** nije tipičan za njegovo muziciranje (u svakom slučaju ne za ono iz kasnijeg razdoblja) – bučan je gromoglasan i bez ukrasa. No, kada se 1927. Hendersonu pridružio zapaženi Jimmy Harrison (→), Mortonove šanse za izvođenje sola u toku dvogodišnjeg angažmana znatno su se reducirale.

Svirao je s Chickom Webbom (→) (1930–1931), ali se 1931. ponovno vratio Hendersonu i ovaj put ostao godinu dana, kao zamjena za obolјelog Harrisona. U to doba Mortonov se stil definirao, kao što pokazuju sola **Clarinet Marmalade** i **Sugarfoot Stomp (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 3).** Zatim je ušao u orkestar Dona Redmana (→) u kojemu je ostao od 1932. do 1937. U solista neprikosnovenog značaja razvio se upravo u tom razdoblju. Sola s Redmanom, uključujući **Exactly Like You, Tea For Two** i **That Dallas Man (Don Redman)** fino su zaokružena, lirska i ritmički uzbudljiva. Dok je bio stalni član Redmanova orkestra, snimao je i s Benom Pollackom (→) **(Ben Pollack & His Orchestra 1933–1934),** Colemanom Hawkinsom (→) i Redom Allenom

(→) **(Recordings Made Between 1930 & 1941)**, te s Bennyjem Carterom (→) **(Benny Carter, 1933/Ridin' In Rhythm)**. Od 1937–1940. svirao je s Countom Basiejem (→). U solističkom pogledu **Out The Window** jedini je Mortonov solistički doprinos Basiejevom orkestru, barem na pločama **(The Best Of Basie)**. Bio je čini se najznačajniji kao vođa sekcije. Sudjelovao je i na nekim klasičnim snimanjima Billie Holiday (→) koja je organizirao Teddy Wilson (→) **(The Golden Years, Vols 1, 2)**, te na drugim snimanjima pod Wilsonovim vodstvom **(Teddy Wilson & His All Stars)**, pri čemu je u brojnim, iako kratkim istupima, pokazao uobičajenu dosljednost.

Godine 1940. pridružio se svingerskom Cafe Society Bandu Joea Sullivana (→), a zatim je duže razdoblje proveo s Teddyjem Wilsonom (1940–1943). Na jednom od tipičnih snimanja Eddieja Condona iz 1943 **(Jam Sessions At Commodore)** Morton se zahvaljujući svojoj fleksibilnosti lako uklopio u glazbeni kontekst, a istodobno je odsvirao lijepo artikuliran solo u **O, Katharina.** Za II svjetskog rata nastupao je na Condonovim koncertima u Town Hallu. Napustivši Wilsona, svirao je s Edmondom Hallom (→), zatim je osnovao vlastiti sastav koji je potrajao dvije godine (1944–1946). Svirao je i s orkestrom Raymonda Scotta u CBS-u, te u orkestrima poznatih brodvejskih mjuzikla *Guys & Dolls*, *Silk Stockings* i *Jamaica*. Pedesetih i šezdesetih godina permanentno je bio tražen kao studijski glazbenik, ali s prekidima za jazz-snimanja i nastupe. Na snimanju iz sredine pedesetih godina **(Buck Clayton's Band)** ostvario je svoju najbolju baladnu izvedbu uopće **(I Can't Get Started)**, a u Fletcher Henderson Reunion Bandu izveo **je** ritmički okretan solo u skladbi **Wrapping It Up (The Big Reunion).**

Potkraj šezdesetih godina gostovao je u Evropi kao član *all stars* »paketa« pod nazivom »Top Brass«. Godine 1968. često je svirao s Wild Bill Davisonom (→), pa i na odličnoj snimci Davisonova sastava **(The Jazz Giants)**, s besprijekornim varijacijama u **I Surrender, Dear.** Ostatak karijere proveo je kao aktivni glazbenik, uključujući nastupe s Bobbyjem Hackettom (→) (1970), Royem Eldridgeom (→) i World's Greatest Jazz Bandom (kao zamjena za Vica Dickensona (→)). Među snimkama na kojima se predstavlja u izvrsnom izdanju osim već navedenih nabrajamo one pod vodstvom Roya Eldridgea **(The Nifty Cat)**, Hot Lips Pagea (→) **(Swing Classics, Vol 2)** i Reda Allena **(Harlem On Saturday Night)**. Sola s Allenom (naročito **King Porter Stomp, Shim-Me-Sha-Wabble)**, te solo u **Limehouse Bluesu** sa snimanja pod vlastitim imenom **(Blue Note's Three Decades Of Jazz, Vol 1, 1939–1949)**, i sažeto definiraju vrlo originalan Mortonov pristup jazz-trombonu.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 1, 3 (CBS)
Don Redman (—/CBS – Realm)
Ben Pollack & His Orchestra 1933–1934 (—/VJM)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
Benny Carter, 1933 (Prestige)/
Various (Including Benny Carter), Ridin' In Rhythm (World Records)
Count Basie, The Best Of Basie (Decca/MCA – Njemačka)
Billie Holiday, The Golden Years, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
Various (Including Benny Morton), Blue Note's Three Decades Of Jazz, Vol 1 (1939–1949) (Blue Note/—)
Various (Including Red Allen), Harlem On Saturday Night (—/Ace of Hearts)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (Decca/Ace of Hearts)
Various (Including Hot Lips Page), Swing Classics, Vol 2 (Polydor/Polydor)
Buck Clayton's Band (Vanguard/Vanguard)
Fletcher Henderson All-Star Reunion Band, The Big Reunion (Jazztone/—)
Roy Eldridge, The Nifty Cat (Master Jazz Recordings/—)
Wild Bill Davison, The Jazz Giants (Sackville/Sackville)

Jelly Roll Morton

Klavirist i skladatelj Jelly Roll (Ferdinand Joseph La Menthe) Morton (1885–1941) bio je jedan od najoriginalnijih glazbenika u jazzu. Njegova je glazba jedinstvena, u njoj se miješaju elementi ragtimea, bluesa, opere, limene glazbe New Orleansa, španjolske glazbe i folk-songa. Pod utjecajem Scotta Joplina, Mortonove su skladbe više tematske – u jednoj skladbi razvijaju se dvije ili tri melodije – no njegov se pristup razlikuje od Joplinova u nekim važnim pojedinostima. Morton finije i kompleksnije koristi harmoniju, a ritam se talasa po mehaničkim, isprekidanim ragtime-obrascima. Međuigra ruku vrlo je raznovrsna, naročito rad lijeve ruke koja anticipira ritam i izvodi šesnaestinske pasaže u oktavama. Metode kojima je Morton pretvorio ragtime u jazz primjerno su predstavljene na snimci iz 1939. na kojoj Morton izvodi izbor Joplinovih rag-skladbi **(New Orleans Memories)**. Druga strana albuma sadrži pet klasičnih blues-skladbi, **Mamie's Blues, Michigan Water Blues, Don't You Leave Me Here, Buddy Bolden's Blues** i **Winin' Boy Blues.**

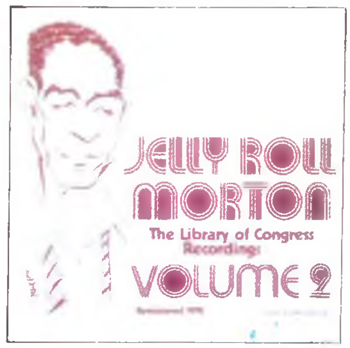
Prva Mortonova iskustva s nastupa u javnim kućama Storyvillea dovela su ga početkom stoljeća u dodir s istaknutim »profesorima« klavira. Neke od njegovih prvih snimki asociraju na melodije toga razdoblja – **Jelly Roll Blues, Big Fat Ham, New Orleans Joys, Perfect Rag (Jelly Roll Morton).** Tu je uključeno i 13 klasičnih sola snimljenih 1923. i 1924. u Gennett studiju, a verziju »King Portera« kasnije je preuzeo Benny Goodman i učinio je swing-hitom. Dva Mortonova »izuma« – *break* i *riff* – postala su važnim sastavnim dijelovima big band swinga. »Bez pravog *breaka* nema jazz-sastava, uopće se ne može svirati jazz. Bez *breaka* nema ničega.« Morton je svjesno istraživao nove izražajne mogućnosti klavira, koristeći njegova sazvučja da stvori dojam orkestra. »Klavir uvijek treba imitirati jazz-sastav.«

Godine 1926. Morton je stao na čelo Red Hot Peppersa, malog sastava s trubačem Georgeom Mitchellom i klarinetistom Omerom Simeonom (između ostalih), a njihove snimke ostaju klasikom stila New Orleansa. Način sviranja trojice duhača – truba, klarinet, trombon – njihovo višeglasno, kontrapunktno muziciranje u odnosu na solista, ritmička elastičnost i raznovrsnost, prirodna kombinacija improviziranog i napisanog – sve to pokazuje da je Morton bio istaknuti skladatelj. Verzije tema **Black Bottom Stomp, The Chant, Grandpa's Spells, Doctor Jazz** ili **Jelly Roll Blues (King Of New Orleans Jazz)** sadrže doprinose suradnika poput Kida Oryja i Johnnyja St Cyra, dok na **Steamboat Stompu** i **Sidewalk Bluesu** grupu pojačavaju Darnell Howard i Barney Bigard. Osim s Red Hot Peppersima, Morton je snimao i duete s kornetistom Kingom Oliverom **(King Porter Stomp, Tom Cat Blues,** 1924) koji su kasnije potakli suradnju Louisa Armstronga i Earla Hinesa **(Louis Armstrong & King Oliver).** Na jednoj kolekciji snimki grupe New Orleans Rhythm Kings iz 1923. Morton nastupa u nekoliko izvedbi uključujući **Clarinet Marmalade, Mr Jelly Lord, London Blues** i **Milenburg Joys. Mournful Serenade** izvedba u triju s Mortonom, Simeonom i trombonistom Geechyjem Fieldsom, remek-djelo je pastelne liričnosti i odudara od živahnog **Shreveport Stompa (Stomps & Joys** i **King Of New Orleans Jazz).**

Početkom depresije Morton je otišao u New York, neko je vrijeme nastupao i napokon je u jednom vašingtonskom klubu zapao u neimaštinu. Alan Lomax, koji je prikupljao folk-materijal za Kongresnu biblioteku, pronašao ga je 1938. i nagovorio da svoje verbalne i glazbene uspomene snimi na ploču. Dvanaest albuma **(The Library Of Congress Recordings)** sadrži često hvalisavu Mortonovu verziju povijesti jazza, *scat*-pjevanje, blues-pjevanje, kabaretske izvedbe i pregled klavirističkih stilova, a njegova ličnost snažno dolazi do izražaja. Jelly Roll Morton bio je veliki dendi,

Mr. Jelly (Maestri del Jazz). Talijansko izdanje.

Library of Congress Recordings (Classic Jazz Masters).

Jelly Roll Morton 1923–24 (Classic Jazz). Prve grupne snimke istaknutog skladatelja.

izvrstan igrač biljara i ženskar, ali iznad svega izuzetan glazbenik. Fascinantan album snimki na mehaničkom klaviru **(Jelly Roll Morton)** iz 1924. prikazuje suštinu njegovih skladbi.

Diskografija:
New Orleans Memories (Commodore/Fontana)
Jelly Roll Morton (Milestone/Milestone)
King Of New Orleans Jazz (RCA Victor/RCA Victor)
Louis Armstrong & King Oliver (Milestone/Milestone)
New Orleans Rhythm Kings (Milestone/Milestone)
Stomps & Joys (RCA Victor/—)
The Library Of Congress Recordings (Classic Jazz Masters/Classic Jazz Masters)
Jelly Roll Morton (—/DJM)

Bennie Moten

Bennie Moten (rođen 1894. u Kansas Cityju, Missouri) započeo je na klaviru, prešao je na bariton-saksofon, a u dvanaestoj godini svirao je taj instrument u omladinskom brass bandu (limenoj glazbi). Nakon povratka na klavir počeo je svirati u ansamblima iz Kansas Cityja, a zatim je osnovao kvintet koji je na prvim snimkama – **Elephant's Wobble** i **Crawdad Blues** (obje su Motenove skladbe) – postao sekstetom **(Bennie Moten Kansas City Orchestra 1923–1925).** Osim Motena čiji je klavir pokazivao utjecaj ragtimea, članovi Motenovog seksteta bili su, uz ostale, kornetist lammar Wright, klarinetist Herman »Woody« Walder i trombonist Thamon Hayes. Među snimkama tog sastava – a uglavnom je riječ o Motenovim temama – ima izvrsnih izvedbi kao **Tulsa Blues, Vine Street Blues, Sister Honky Tonk** i **South.** Kada je Motenov ansambl počeo snimati za tvrtku Victor (1926), broj njegovih članova povećao se na 10 (postava je uključivala saksofonista Harlanda Leonarda koji je kasnije vodio odličan »jump band«, Jacka Washingtona i trubača Paula Webstera). **White Lightin' Blues, Midnight Mama, Ding Dong Blues** i **Moten Stomp** (sve na **Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 1)** vrsni su primjeri Motenova sastava iz 1926–1927. Motenov nećak Ira (»Buster«) Moten (1904–1965) nastupao je u sastavu od 1929, a svirao je harmoniku i klavir. Najistaknutiji glazbenik koji je također 1929. pristupio ansamblu bio je klavirist William »Count« Basie (→); gitarist, trombonist, skladatelj i aranžer Eddie Durham (→) također se pokazao važnim pojačanjem skupine (obojica sviraju na **Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 3 (1929): Moten's Blues).** Slijedeće istaknute ličnosti koje su se pridružile Motenu: trubač Oran »Hot Lips« Page (→) i pjevač Jimmy Rushing (→) (obojica 1930) **(Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 4 (1929–1930): New Moten Stomp).** Kada je ansambl ostvario posljednje snimke (1932), među značajnim novopridošlim članovima bili su tenor-saksofonist Ben Webster (→), trombonist Dan Minor, saksofonist-klarinetist Eddie Barefield i basist Walter Page. Sve kvalitetniji Bennie Moten Band širio je glas velikoorkestralnog »Kansas City jazza« sve do liderove smrti (1935,). Prva postava orkestra Counta Basieja bila je sastavljena mahom od članova posljednje verzije Motenova ansambla.

Diskografija:
Bennie Moten's Kansas City Orchestra 1923–1925 (—/Parlophone)
Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vols 1–5 (RCA Victor – Francuska)

Gerry Mulligan

Bariton-saksofonist Gerry Mulligan rođen je 1927. na Long Islandu, a već u svojim tinejdžerskim godinama pisao je aranžmane za velike orkestre Elliota Lawrencea, Claudea Thornhilla i Genea Krupe. Napisao je skladbe **Jeru, Rocker** i **Venus De Milo** za utjecajan sastav Milesa Davisa iz 1948. u kojemu je odsvirao nekoliko dobrih sola na bariton-saksofonu **(Brith Of The Cool).** Godine 1951. snimio je neke od svojih najboljih skladbi, poput **Bweebida Bobbida** i **Funhouse,** s ansamblom od deset članova koji je uključivao dva bariton-saksofona, Georgea Wallingtona na klaviru i tenor-saksofonista Allena Eagera **(Gerry Mulligan & Chet Baker).** Godine 1952. u Los Angelesu je debitirao njegov glasoviti kvartet bez klavira, s trubačem Chetom Bakerom, basistom Carsonom Smithom i bubnjarem Chicom Hamiltonom. Nedostatak harmonijske podloge klavira pružio je solistima veliku melodijsku slobodu, a Mulligan i Baker svirali su jedan drugome prateće dionice. Isprepleten kontrapunkt, uz pratnju uzburkale ritam-sekcije obogatio je grupu raspoznatljivim zvukom, pa su mnoge njene osobine kasnije oponašane na Zapadnoj obali. Godine 1952. snimili su većinu svog uobičajenog repertoara za tvrtku Prestige, uključujući Mulliganove skladbe poput **Line for Lyons, Bark For Barksdale, Turnstile,** te nove aranžmane standarda kao **Carioca, The Lady Is A Tramp** i najveći hit **My Funny Valentine (Gerry Mulligan & Chet Baker).** Slijedeće godine Mulligan je na klasičnoj verziji skladbe **Too Marvellous For Words (Revelation)** u grupu uveo alt-saksofonista Lee Konitza, a na snimanju za tvrtku Capitol vodio je deseteročlani sastav u kojemu je svirao »aranžerski« klavir i s Bakerom izvodio većinu sola; upozoravamo i na neuobičajenu instrumentaciju od dva bariton-saksofona, tube i francuskog roga **(Walking Shoes).** Godine 1954, kada je trombonist Bob Brookmeyer zamijenio Bakera, kvartet je trijumfalno nastupio u pariškoj Salle Pleyel. Poput Mulligana i Brookmeyer je tradicionalist, usprkos velikoj harmonijskoj rafiniranosti; njih su dvojica stvorili vrlo kompatibilnu solističku-duhačku liniju s izvrsnim Redom Mitchellom na basu i Frankom Isolom na bubnjevima **(The Fabulous Gerry Mulligan Quartet).** Uslijedile su razne personalne izmjene: Brookmeyera je zamijenio Jon Eardlay na trubi, zatim se Brookmeyer vratio sa Zootom Simsom, a 1957. Mulligan je vodio oktet s Konitzom, Simsom, Al Cohnom i Allenom Eagerom na snimanju niza aranžmana Billa Holmana **(Revelation).**

Godine 1958. baritonist je nastupio u filmu *I Want To Live*, a nekoliko filmskih skladbi Johnnyja Mandela, uključujući i izvrstan Mulliganov solo u špici filma, nalazi se na

The Fabulous Gerry Mulligan Quartet (Vogue): koncert u Salle Pleyel iz 1954, Brookmeyer je zamijenio Cheta Bakera.

Gerry Mulligan čiji je kvartet bez klavira označio pedesetih godina smionu novinu. Još uvijek puše u veliki bariton.

albumu njegovog Concert Jazz Banda **(Gerry Mulligan & The Concert Jazz Band Live)**. Predstavljene su dvije verzije balade **Come Rain Or Come Shine** koje suprotstavljaju lirske pristupe Mulligana i Simsa. Inspiriran bubnjanjem Mela Lewisa orkestar je bio vrlo pokretljiv, a u temi **Blueport** predstavlja Mulligana u jednom od njegovih »najsvingerskijih« izdanja na ploči, naročito u 4 i 8-taktnim dijalozima s Clarkom Terryjem. Glazbenik koji voli jam sessione, Mulligan je snimio brojne albume sa Stanom Getzom, Paulom Desmondom i Theloniousom Monkom, no trenutno ih nema na tržištu. Mulligan u suvremenom izdanju može se pronaći na albumu **The Age Of Steam** snimljenom za tvrtku A&M, na kojemu nalazimo fotografiju nekadašnjeg modela modernog džezista (kratka kosa, tamne naočale) sada s dugom kosom i bradom. Domišljat instrumentalist hrapava tona, Gerry Mulligan sažetak je opuštenog swinga.

Diskografija:
Miles Davis, Birth Of The Cool (Capitol/Capitol)
Gerry Mulligan & Chet Baker (Prestige/Prestige)
Gerry Mulligan & Lee Konitz Revelation (Blue Note/Blue Note)
The Gerry Mulligan Tentette, Walking Shoes (Capitol/—)
The Fabulous Gerry Mulligan Quartet (—/Vogue)
Gerry Mulligan & The Concert Jazz Band Live (Verve/Verve)
The Age Of Steam (A&M/A&M)

Jimmy Mundy

→ Earl Hines

Sunny Murray

Free-bubnjar Sunny Murray rođen je 1937. u Philadelphiji i sustavno je stvarao stil bubnjanja da udovolji potrebama avangardnih lidera poput Alberta Aylera i Cecila Taylora. Koristeći osnovni bubnjarski komplet (činele, koncertni bubanj, bas-bubanj i nožnu činelu) Murray je u potpunosti izbjegao konvencionalno naglašavanje ritma; on je stvarao naslage ritma koje su dramatično opadale i uzdizale se između stalno prisutnog zvuka činele i nemirnog »koncertnjaka«. Avangardna remek-djela poput Aylerovog **Spiritual Unity** i maratonske Taylorove skladbe **D. Trad That's What (Live At The Cafe Montmartre)** znatno su obogaćena neposustalom bubnjarevom energijom.

Samostalni Murrayjevi albumi pokazali su skladateljski talent koji je inkorporirao karakteristike njegovih bivših lidera, uz pomak u razvoju koji je nastao iz tako osebujnog načina sviranja. Izvrstan i originalan glazbenik u okviru grupe, Murray rijetko solira i više voli da ugođaj i dinamiku svog ansambla kontrolira prema potrebama grupnog muziciranja. Prvi album **(Sunny Murray)** pokazuje njegov odnos s basistom Alanom Silvom čije muziciranje gudalom u gornjem registru također možemo smatrati pionirskim. Snimka s Aylerom i Don Cherryjem sadrži recitaciju poeme LeRoi Jonesa **Black Art** i dugu Murrayjevu skladbu **Justice (Sunny's Time Now)**.

Godine 1968. otišao je u Francusku i slijedeće godine snimio tri albuma s francuskim i američkim glazbenicima. Snimljene sa septetom, Murrayjeve prodorne teme poput izvanredne **Angel Son**, znatno ovise o intuiciji violine Alana Silve **(Big Chief)**. Duga skladba **Suns Of Africa (Homage To Africa)** ponovno se služi gustim kolektivnim teksturama a veliki ansambl uključuje Archieja Sheppa, Lestera Bowieja, Roscoea Mitchella i Grachana Moncura III. Snimka s kvartetom **(An Even Break)** označuje povratak na relativno »normalne« izvedbe, u kojima Murray čita vlastitu poeziju.

Diskografija:
Albert Ayler:
Spiritual Unity (ESP/ESP)
Prophecy (ESP/ESP)
Vibrations (Arista – Freedom/Arista – Freedom)
Witches & Devils (Arista — Freedom/Arista – Freedom)
Spirits Rejoice (ESP/ESP)
Bells (ESP/ESP)
New York Eye & Ear Control (ESP/ESP)
Cecil Taylor:
Into The Hot (Impulse/Impulse)
Live At The Cafe Montmartre (Fantasy/—)
Nefertiti (Arista – Freedom/Arista – Freedom)
Sunny Murray (ESP/ESP)
Sunny's Time Now (Jihad/—)
Big Chief (Pathé – Francuska)
Homage To Africa (BYG/BYG)
An Even Break (BYG/BYG)
Wild Flowers, The New York Loft Sessions (Douglas/—)

Bivši Aylerov i Taylorov bubnjar Sunny Murray.

Sunny Murray Quintet (ESP): pionir free-bubnjanja vodi vlastitu grupu u kojoj je i basist Alan Silva.

Ray Nance

Raymond Willis Nance (rođen 1913. u Chicagu) bio je, poput bivših kolega iz Ellingtonova orkestra Tyree Glenna (→), Harryja Carneyja (→) i Otta Hardwickea (→), svestrani talent. U prvom redu, bio je prvoklasni trubač pod utjecajem Armstronga: znao je svirati balade, blues i brze »svingulje«. Bio je vješt i u korištenju gumene sordine, nastavljajući slavnu tradiciju Ellingtonovih trubača koja je započela s Bubberom Mileyjem (→). Osim toga, Nance je imao vrlo raspoznatljiv zvuk kao jazz-violinist – neku vrst čudne mješavine sjevernoameričkog jazza i evropske ciganske glazbe. Bio je korektan pjevač i »otkačen« plesač (iako su pothvati na ova dva posljednja područja, naročito u koncertnim izvedbama, zalazili do granica neobuzdanosti).

Nance, koji je umro 1976, započeo je glazbenu karijeru u gimnazijskom sastavu, nakon poduka iz klavira, violine i trube. Godine 1932. svirao je i pjevao u noćnim klubovima Chicaga, predvodio vlastiti sekstet i nastupao izvan grada. Godine 1937. pridružio se orkestru Earla Hinesa (→) u kojemu je ostao gotovo dvije godine. Uslijedilo je zatim razdoblje (nešto duže od 12 mjeseci) (1939–1940) s Horaceom Hendersonom (→), prije kratke pauze do ulaska u Ellingtonov orkestar (potkraj 1940). Prvi Nanceov snimljeni solo datira iz siječnja 1941 (iako je ta snimka objavljena tek nedavno), kada je Ellingtonov orkestar snimio svoju najtrajniju »himnu«, **Take The »A« Train.** (Verzija te skladbe, koja je objavljena na originalnoj ploči sa 78 o/m, realizirana je mjesec dana kasnije.) Na tom drugom terminu u Ellingtonovom se orkestru prvi put čula i Nanceova violina (u skladbi **Bakiff** Juana Tizola). Od toga trenutka Nanceova truba, violina i glas redovito su se pojavljivali u »elingtonijanskom« kontekstu, naročito između 1941. i 1963. Njegov trubački doprinos skladbi **Pussy Willow (The Duke 1940)** bio je neka vrst probe – što nas ne treba začuditi uzmemo li u obzir da je riječ o prvom Nanceovom nastupu s legendarnom skupinom. No, u bezbroj drugih sola što ih je Nance izveo za slijedeće 23 godine (s izuzetkom izbivanja iz orkestra 1944, 1945. i 1961), zacijelo nije bilo nesigurnosti.

Vjernost koju su toliki glazbenici tako dugo pokazivali prema Ellingtonu navodila je Nancea da se povremeno vrati orkestru – od 1965. do kraja šezdesetih godina. Za prvog angažmana s Ellingtonom, Nance je – s Ellingtonom i pjevačicom Kay Davis – 1948. poduzeo turneju po engleskim varijeteima. Godine 1966. poduzeo je samostalnu evropsku turneju, a godinu dana kasnije svirao je u Švicarskoj s ansamblom Henrija Chaixa. Među mnogim Nanceovim trubačkim solima s Ellingtonovim orkestrom, slijedeća možemo svrstati među najbolja: **Take The »A« Train** (njegov prvi istup u orkestru uopće) **(The Works Of Duke Ellington, Vols. 14, 15)**, druga verzija **»A« Traina** s koncerta u Carnegie Hallu, 1943 **(His Most Important Second War Concert)**; **Long, Strong & Consecutive,** s izvrsnim korištenjem gumene sordine **(Pretty Woman)**; **Black & Tan Fantasy, In The Mood (Ellington '55/Toast To The Duke)**; **East St Louis Toodle-oo, Creole Love Call, Stompy Jones, In A Mellotone, Midriff i Stomp, Look & Listen (Historically Speaking, The Duke/Stomp, Look & Listen).** Njegova je violina došla do izražaja u skladbama poput **Guitar Amor (Midnight In Paris), Autumn Leaves (Ellington Indigos),** u tandemu s Jimmyjem Hamiltonom (→) na **Up & Down** i, sama, u naslovnoj skladbi (sve na **Such Sweet Thunder**), te u posljednjem stavku **Suite Thursday.** Kao pjevač nastupio je u skladbama **My Honey's Lovin' Arms, Hey Baby, Just Squeeze Me** (sve na **Pretty Woman**), **Just A-Settin' & A-Rockin' (Duke Ellington, We Love You Madly)** i **Tulip Or Turnip (The Golden Duke).** Nanceova violina također se mogla čuti i na različitim snimkama kao što su **Jazz For A Sunday Afternoon, Vol 1,** u društvu Dizzyjea Gillespieja (→), Elvina Jonesa (→) i Chicka Coreae (→), **Duke Ellington**

Trostruko nadareni Ray Nance – violinist, trubač i pjevač, dugogodišnji suradnik Dukea Ellingtona.

Jazz Violin Session sa Stephaneom Grappellijem (→) i Svendom Asmussenom i **Body & Soul** – vjerojatno najbolji, a zacijelo najsveobuhvatniji istup Nanceove jazz-violine na ploči, ovaj put pod njegovim imenom. Kao trubač i violinist pojavljuje se na snimkama glazbenika poput Shellyja Mannea (→) **(Shelly Manne & Co),** Paula Gonsalvesa (→) i Harolda Ashbyja **(Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington),** a samo kao trubač na snimkama Harryja Carneyja (→) i Colemana Hawkinsa (→) **(Duke Ellington Meets Coleman Hawkins).**

Diskografija:
Ray Nance, Body & Soul (Solid State/—)
Ray Nance, Huffin' & Puffin' (—/MPS/BASF)
Ray Nance/Stephane Grappelli/ Svend Asmussen, Duke Ellington's Jazz Violin Session (Atlantic/—)
Various, (Including Ray Nance), Jazz For A Sunday Afternoon, Vol 1 (Solid State/Solid State)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Duke Ellington Meets Coleman Hawkins (Impulse/Impulse)
Earl Hines, Once Upot A Time (Impulse/Impulse)
Various, Great Ellingtonians Play A Tribute To Duke Ellington (—/Double-Up)
Johnny Hodges, Ellingtonia '56 (Norgran/Columbia – Clef)
Shelly Manne & Co. (Flying Dutchman/—)
Duke Ellington:
The Duke 1940 (Jazz Society/—)
The Works Of Duke Vols 14–20 (RCA Victor – Francuska)
His Most Important Second War Concert (—/Saga)
Ellington '55 (Capitol)/
Toast To The Duke (World Record Club)
Historically Speaking, The Duke (Bethlehem)/
Stomp, Look & Listen (Ember)
Midnight In Paris (Columbia/CBS)
Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Pretty Woman (RCA Victor/RCA Victor)
We Love You Madly (Capitol – Pickwick)
Duke Ellington Vol 2 (—/Saga)
(Peer Gynt Suites Nos 1, 2)/ Suite Thursday (Columbia/CBS)
Ellington Indigos (Columbia/—)
The Golden Duke (Prestige/Prestige)
Souvenirs (Reprise – Francuska)

Joseph »Tricky Sam« Nanton

S trubačem Bubberom Mileyjem (→), Joe Nanton bio je u orkestru Dukea Ellingtona (→) prvi originalni sljedbenik tzv. »jungle-stila« koji je Ellington »patentirao« dvadesetih godina. Iako se ne može smatrati izuzetnim improvizatorom u uobičajenom smislu, Nanton je zaslužio mjesto u »dvorani slavnih« jazz-glazbe zahvaljujući neusporedivom načinu korištenja gumene sordine u kombinaciji s trombonom. Nantonova sposobnost reproduciranja humaniziranog »plača« prožetog bluesom nikada nije bila nadmašena. Čak su i priznati »sordinaši« poput Quentina »Buttera« Jacksona (→), Tyree Glenna (→) (Ellington ih je obojicu angažirao da bi oživjeli vrlo osoben i novatorski Nantonov zvuk), Ala Greya (→) i Vica Dickensona (→) mogli ponuditi tek prvoklasne imitacije njegova stila, ali nikada nisu zašli u dubinu izražajnosti ili jedinstvenosti zvuka što ga je Nanton stvarao u 21 godinu službe kod Ellingtona. Nantonov »wah-wah« efekt bio je integralnim sastojkom brojnih Ellingtonovih snimljenih verzija **Black & Tan Fantasy,** uključujući i prvu **(The Beginning).** U tom izuzetnom Ellingtonovom ostvarenju Nantonove su trombonističke ekscentričnosti na totalno individualan način evocirale pogrebni ugođaj. Nanton, koji je umio svirati i konvencionalnija sola, bez sordine, bio je jedan od najvažnijih instrumentalističkih protagonista Ellingtonove glazbe od sredine dvadesetih do sredine četrdesetih godina.

Ma koliko je Nantonovo muziciranje bilo izvanredno u prvom razdoblju suradnje s orkestrom, toliko je, na posebno uvjerljiv način dolazilo do izražaja u posljednjem desetljeću njegova života. Nantonova klasična sola ulaze u skup priznatih Ellingtonovih remek-djela s početka četrdesetih godina, jednog od najkreativnijih Dukeovih razdoblja: **Ko Ko, A Portrait Of Bert Williams, Jack The Bear, Stompy Jones** i **Harlem Airshaft.** Joe Nanton, rođen 1904. u New Yorku, započeo je profesionalnu karijeru sa stride-klaviristom Cliffom Jacksonom (1921), zatim je dvije godine proveo s grupom Harmony Five Earla Fraziera (1923–1925), da bi se 1925. ponovno pridružio Jacksonu. Prije ulaska u Ellingtonov orkestar svirao je s Elmerom Snowdenom.

Godine 1945. doživio je moždanu kap, ali se oporavio i slijedeće godine vratio u orkestar. Umro je 1946, na turneji orkestra po Zapadnoj obali. Svojim manirom sviranja trombona Joseph »Tricky Sam« Nanton proizveo je jedan od najraspoznatljivijih individualnih zvukova u jazzu. Kao dugogodišnji član Ellingtonove sekcije trombona, svojim je gotovo bizarnim solističkim istupima stvarao prekrasnu protutežu Juanu Tizolu i Lawrenceu Brownu. Nadimak mu je dao kolega iz Ellingtonova orkestra, Otto »Toby« Hardwicke (→).

Diskografija:
The Complete Duke Ellington (1928–1937), Vols 1–7 (CBS – Francuska)
The Works Of Duke Ellington, Vols 1–17 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington:
Masterpieces (1928–1930) (RCA Victor – Francuska)
Jungle Jamboree (—/Parlophone)
The Beginning (1926–1928) (Decca/MCA – Njemačka)
Hot In Harlem (1928–1929) (Decca/MCA – Njemačka)
Rockin' In Rhythm (1929–1931) (Decca/MCA – Njemačka)
At The Cotton Club, 1938, Vols 1, 2 (Jazz Archives/—)
Black, Brown & Beige (Aristan – Italija)
His Most Important Second War Concert (—/Saga)
The Jimmy Blanton Years (Queen Disc – Italija)

Fats Navarro

Theodore »Fats« Navarro, rođen 1923. u Key Westu, Florida, bio je najsavršeniji trubač be-bopa. Nikada sjajno poput Gillespiejeva, Navarrovo muziciranje bilo je savršeno i odmjereno, ton prirodan, pravi duhački, artikulacija besprijekorna čak i u najbržim tempima. Iako je umro u 26. godini od tuberkuloze i droge, ostvario je nemjerljiv utjecaj na kasnije generacije trubača – Clifforda Browna, Kennyja Dorhama, Lee Morgana. Nakon suradnje u orkestrima Snookuma Russella i Andyja Kirka, 1945. preuzeo je trubačko mjesto Dizzyja Gillespieja u legendarnom orkestru Billyja Eckstinea, briljantno solirajući u **Long Long Journey** i **Tell Me Pretty Baby (Mister B & The Band).** Na snimanjima s malim grupama za tvrtku Savoy, nastupao je s baritonistom Leom Parkerom **(Fat Girl, Ice Freezes Red),** alt-saksofonistom Sonnyjem Stittom i trubačem Kennyjem Dorhamom **(Boppin' A Riff),** tenor-saksofonistom Eddiejem »Lockjaw« Davisom **(Calling Dr. Jazz)** i s grupom klavirista i skladatelja Tadda Damerona, u kojoj su svirali Dexter Gordon i Ernie Henry – **Bebop Caroll** i **Tadd Walk (Fat Girl).** Suradnja s Dameronom pokazala se idealnom: lirske Dameronove skladbe stvarale su savršen okvir za prekrasan Navarrov ton i superiornu maštovitost skladbe **Our Delight, The Squirrel, The Chase, Lady Bird, Dameronia, Jahbero** i **Symphonette (Prime Source)** predstavljaju njego-

Good Bait (Riverside): klasični be-bop kombo.

vu izbalansiranost u različitim tempima, harmonijske ideje rafinirane poput Parkerovih i tako zaokružene improvizacije, da izgledaju kao napisane. »Natjerivanja« s trubačem Howardom McGheejem u skladbama poput **Boperation, Double Talk** i **The Skunk** daju predodžbu o ogromnom entuzijazmu mladih glazbenika, ravnom njihovim talentima. Snimke s Budom Powellom i mladim Sonnyjem Rollinsom, **52nd Street Theme, Dance Of The Infidels, Wail** i **Bounding With Bud** doimaju se rezultatom susreta genija, usprkos svađi između trubača i klavirista.

Dameronov sastav koji je 1948. stalno nastupao u Royal Roostu (s Navarrom, tenor-saksofonistom Allenom Eagerom i alt-saksofonistom Rudyjem Williamsom), realizirao je začuđujuću verziju teme **Good Bait** – strmoglav *tour de force* za trubača **(Good Bait)** koji na neki način uspijeva zazvučati opušteno poput domišljatog Eagera. Snimke iz Cafe Societyja s Charliejem Parkerom i Dizzyjem Gillespiejem, realizirane 1950, kada je umro, pokazuju da je riječ o susretu ravnopravnih glazbenika: trubačeva sola u temama **Street Beat** i **Ornithology** ili **Move** demantiraju priče o njegovom fizičkom slomu.

Diskografija:
Billy Eckstine, Mister B & The Band (Savoy/Savoy)
Fat Girl (Savoy/Savoy)
Prime Source (Blue Note/Blue Note)
Tadd Dameron, Fats Navarro, Good Bait (Riverside/—)
Saturday Night Swing Session (—/GI Records)
Charlie Parker Historical Masterpieces (Le Jazz Cool/—)
Fats Navarro (Milestone/Milestone)

Oliver Nelson

Prije negoli se zagubio u Hollywoodu, Oliver Nelson je poput Quincyja Jonesa, Lala Schifrina i Shortyja Rogersa bio odličan jazz-aranžer i dobar saksofonist. U velikoj suiti iz sedam stavaka **(Afro-American Sketches)** koristi veliki orkestar s čelima, francuskim rogovima, tubom i četiri ritmičara kako bi predstavio zamišljen slijed etničkih izvora. U tom, kao i u drugim ostvarenjima, Nelsonov je alt-saksofon zbog svoje čistoće i prodornosti u gornjem registru pridodan solističkim instrumentima. Duga suradnja s multiinstrumentalistom Ericom Dolphyjem rezultirala je nekim od najboljih Nelsonovih instrumentalističkih i aranžerskih ostvarenja u okviru malog sastava **(Images)**. Neke od najpoznatijih Nelsonovih skladbi, kao **Stolen Moments** i **Hoe-Down,** nastale su na klasičnom snimanju s Dolphyjem, Freddiejem Hubbardom i Billom Evansom **(Blues & The Abstract Truth)**. Snimka s velikim orkestrom iz 1967 **(Live From Los Angeles)** i izvedba njegove **Swiss Suite** iz Montreuxa, s Gatom Barbierijem i alt-saksofonistom Eddiejem »Cleanhead« Vinsonom dokazi su Nelsonove sposobnosti da *ad hoc* ansamblu pronađe zajednički identitet. Rođen 1932. u St Louisu, Nelson je bio i stručnjak za balzamiranje i prepariranje životinja.

The Blues And The Abstract Truth (Impulse).

Diskografija:
Afro-American Sketches (Prestige/—)
Images (Prestige/Prestige)
Blues & The Abstract Truth (Impulse/Impulse)
Live From Los Angeles (Impulse/Impulse)
Swiss Suite (Flying Dutchman/Philips)

Frankie Newton

William Frank »Frankie« Newton (rođen 1906. u Emoryju, Virginia) imao je nesreću što su mu tridesetih godina u razdoblju najimpresivnijih ostvarenja, rivali bili Louis Armstrong (→), Henry »Red« Allen (→), Roy Eldridge (→) i Bunny Berigan (→); Newton, koji je na prvom značajnom angažmanu nastupao s ansamblom Lloyda W. Scotta (1926) bio je, naime, zaista talentiran solist kojega su, zahvaljujući njegovom toplom tonu i velikoj brizi o dinamici, stalno potraživali. Stoga je za svoje karijere svirao s impresivnim instrumentalistima i pjevačima. Njegova se truba, u solističkoj ulozi i u pratnji, čuje na posljednjoj snimci Bessie Smith (→) **(The World's Greatest Blues Singer),** a upravo je Newtonov sastav dao primjerenu pratnju Billie Holiday (→) na snimanju iz 1939. za tvrtku Commodore **(Strange Fruit/The »Commodore« Days)** koje je rezultiralo s četiri majstorska primjera njenog pjevanja. Newton kao da je bio stručnjak za najbolju moguću trubačku pratnju pjevačima.

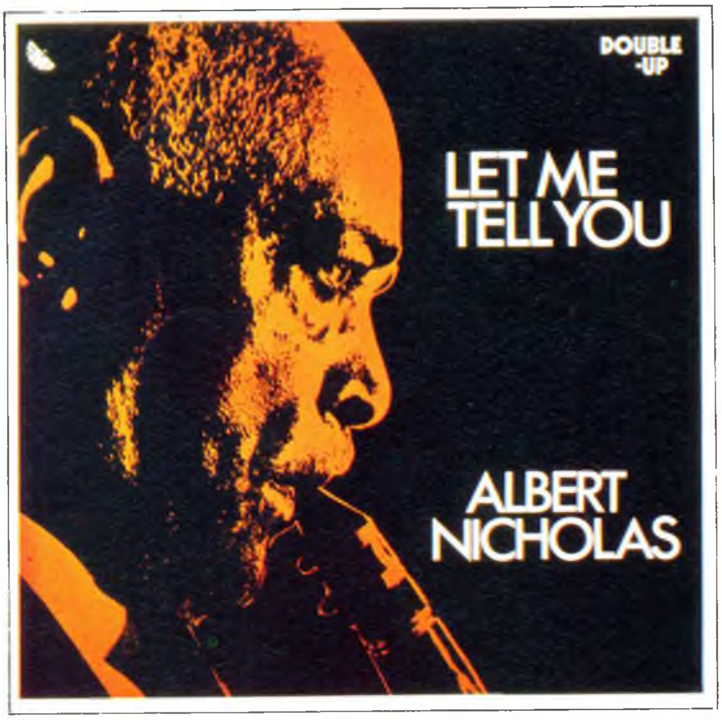
Osim suradnje s Bessie Smith i Billie Holiday, bio je prisutan i na terminu na kojemu je Maxine Sullivan (→) snimila svoju popularnu ploču **Loch Lomond,** a sudjelovao je i na nešto manje uspjelom snimanju također iz 1937. s Midge Williams & Her Jazz Jesters (sve na **Frankie Newton At The Onyx Club).** U New York je došao s Lloydom W. Scottom, a tridesetih godina svirao je u nekoliko sastava. Početkom tog desetljeća svirao je u trubačkoj sekciji orkestara Chicka Webba (→), Charlieja Johnsona, Elmera Snowdena (s kojima je svirao već 1927) i Sama Woodinga. Od 1933. do 1935. ponovno je svirao s Johnsonom; godinu dana proveo je s Teddyjem Hillom **(Teddy Hill & His Orchestra),** zatim je svirao s Johnom Kirbyjem (→). Snimao je sa svojom grupom Uptown Serenaders. Osim izvrsnog lidera, grupa je uključivala Petea Browna (→) i Edmonda Halla (→). Glazba Uptown Serenadersa **(Frankie Newton At The Onyx Club)** na razini je najbolje glazbe tog razdoblja, o čemu svjedoče snimke kao **You Showed Me The Way** i **The Onyx Hop.** Nekolicina članova pojavila se u sastavu koji je snimao s Williejem »The Lion« Smithom (→), također 1937, a osim Smitha, Newton i Brown bili su najizuzetniji solisti **(The Swinging Cub Men).** Godine 1937–1938. svirao je s Luckyjem Millinderom. U istom razdoblju sudjelovao je na jednom od Panassiejevih snimanja **(The Panassie Sessions)** s Brownom, Jamesom P. Johnsonom i drugima. Vrlo je uspješno vodio svoj sastav na angažmanu u Cafe Societyju **(Frankie Newton At The Onyx Club).** Četrdesetih godina nastavio je voditi razne sastave, uglavnom u New Yorku. Svirao je s Jamesom P. Johnsonom (1944–1945) i Big Sid Catlettom (→) (1947). Od 1947. do 1950. nastupao je u Bostonu i povremeno odlazio u New York. Između 1951. i 1954, kada je umro, bio je uglavnom neaktivan.

Albert Nicholas, jedan od klasičnih klarinetista New Orleans stila. Umro je u 73. godini u Švicarskoj.

Diskografija:
Bessie Smith, The World's Greatest Blues Singer (Columbia/CBS)
Teddy Hill & His Orchestra (RCA Victor – Francuska)
Frankie Newton At The Onyx Club (Tax – Švedska)
Willie »The Lion« Smith, The Swinging Cub Men (—/Ace of Hearts)
Various, The Panassie Sessions (RCA Victor/RCA Victor)
Sidney Bechet Jazz Classics, Vol 2 (Blue Note/—)
Mary Lou Williams, Rehearsal (Folkways/—)
Joe Turner Sings The Blues, Vol 1 (Savoy/Realm)

Albert Nicholas

Albert Nicholas (rođen 1900. u New Orleansu, Louisiana) bio je tipičan klarinetist New Orleansa – zanosan, tečan ton, uglađeno fraziranje, atraktivan vibrato, profinjeni swing, sklonost bluesu. Nećak kornetista i klarinetista Joea Nicholasa (→), Albert Nicholas primao je poduke

Let Me Tell You (Double-Up, EMI). Uspomena na velikog klarinetistu.

od legendarnog Lorenza Tia Jnra, a zatim je svirao s drugim istaknutim imenima New Orleansa; to su Buddie Petit, Manuel Perez, Kid Ory (→), King Oliver (→). Razdoblje od 1916. do 1919. proveo je u američkoj trgovačkoj mornarici. Po povratku u SAD svirao je u raznim sastavima (uključujući Pereza), a zatim je u New Orleansu vodio vlastiti ansambl (1923–1924). Godine 1924. nastupao je s Kingom Oliverom, ali ga je nakon dva mjeseca napustio kako bi se vratio vlastitom sastavu **(King Oliver's Dixie Syncopators).** Ponovno se vratio Oliveru s kojim je ovaj put ostao gotovo dvije godine (1924–1926). S bendžoistom Frankom Ethridgeom otišao je u Egipat i svirao na angažmanima u Kairu i Aleksandriji (1927). Iz Egipta je na kratko otišao u Pariz, zatim se vratio u SAD. Godine 1928. pristupio je orkestru Luisa Russella (→), u kojemu se zadržao više od pet godina. S Russellom je konačno stekao status solističke atrakcije zahvaljujući impresivnim doprinosima skladbama **Panama, Saratoga Shout** i drugima **(Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra/Luis Russell Story).** Ma koliko briljantno svirao s Russellom, Nicholas jednako kvalitetno, ako ne i bolje, solira s Jelly Roll Mortonom (→) (1939). Izveo je prekrasna sola u skladbama **Climax Rag, Ballin' The Jack i West End Blues** na drugom od dva Mortonova snimanja, a u društvu Sidneyja Becheta (→) značajno je pridonio prvom (sve na **Jelly Roll Morton, Vol 2).**

Između suradnje s Russellom i Mortonom (s kojim je snimao još 1929), Nicholas je svirao s Chickom Webbom (→), Samom Woodingom i Bernardom Addisonom (→). Nicholasovo muziciranje na nizu snimki iz 1935. s orkestrima Addisona, Freddieja Jenkinsa i Warda Pinketta **(Adrian Rollini & His Friends, Vol 1)** bilo je u svakom pogledu zadovoljavajuće, naročito na snimci **Tap-Room Special.** Kao i za angažmana u Addisonovom ansamblu, Nicholas je nastupao u klubu Tap Room Adriana Rollinija i s Johnom Kirbyjem (→), te s vlastitom grupom. Svirao je u orkestru koji je pratio Louisa Armstronga (→) (1937–1939) (isti zadatak obavljao je 1929. s Luisom Russellom), a zatim je osam mjeseci proveo sa Zuttyjem Singletonom (1939–1940). Godine 1941. prestao je profesionalno svirati, ali se 1945. vratio na scenu. Prilikom ponovnog diskografskog susreta s Bechetom, 1946 **(Sidney Bechet Jazz Classics, Vols 1, 2),** Nicholas se doimao još boljim nego ranije. Suradnja dvojice glazbenika u skladbama **Weary Way Blues, Blame It On The Blues** i **Old Stack O'Lee Blues** majstorska je, a osjećajno, nadahnuto muziciranje rezultiralo je izvedbama koje su s pravom već odavno uzdignute do statusa najznačajnijih diskografskih izvedbi jazza. Nicholasovo muziciranje s Wild Bill Davisonom (→) i njegovom grupom Commodores, mjesec dana prije snimanja s Bechetom **(The Davison-Brunis Sessions, Vol 3),** nije toliko emocionalno angažirano, ali ipak rezultira vrsnim solima na klarinetu.

Nakon suradnje s Kidom Oryjem (→) na Zapadnoj obali Nicholas je s vlastitim triom dugo nastupao u njujorškom Jimmy Ryan's klubu. Od 1949. do 1953. radio je uglavnom u Los Angelesu i okolici, a nakon jedne sezone s Rexom Stewartom (→) otišao je u Francusku. Osim povremenih odlazaka u SAD, ostatak života proveo je u Evropi (najviše u Francuskoj). U Evropi je dvadeset godina bio vrlo cijenjen glazbenik nastupajući u mnogim zemljama i na vodećim evropskim festivalima jazza. Sjedinjene Države vjerojatno je posljednji put posjetio prilikom dolaska u New Orleans (1969–1970). Snimljen u posljednjem razdoblju njegove karijere, album **Let Me Tell You** izvrsna je retrospektiva glazbene karijere ovog kreolskog klarinetista, a Nicholasove uspomene važan su sastojak ploče.

Uz vrlo primjerenu pratnju grupe britanskih glazbenika (Alan Branscombe, Dick Abel, Lennie Bush) Nicholasovo muziciranje u svakom je pogledu kvalitetno, naročito u skladbama **Albert's Blues, Memories Of You** i **How Long, How Long Blues.** Ostale Nicholasove snimke, nastale u razdoblju njegova boravka u Evropi, djelovale su razočaravajuće ali su albumi **Albert Nicholas Quartet** (snimljen u SAD) i **Albert's Blues** (snimljen u Londonu) vrlo preporučljivi. Osim klasičnih Nicholas-Bechetovih snimki za Blue Note, vjerojatno najbolji snimljeni primjeri Nicholasova muziciranja iz četrdesetih godina mogu se pronaći na albumu **Creole Reeds,** s vrhunskim klarinetom u **Buddy Bolden's Bluesu** i **Albert's Bluesu** iz 1946, uz pratnju Babyja Doddsa (→) i Dona Ewella.

Albert Nicholas umro je 1973. u Baselu, Švicarska.

Diskografija:
King Oliver's Dixie Syncopators (MCA Coral – Njemačka)
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/—)
The Luis Russel Story (—/Parlophone)
Jelly Roll Morton, Vol 2 (RCA Victor – Francuska)
Adrian Rollini & His Friends, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Sidney Bechet Jazz Orchestra, Vols 1, 2 (Blue Note/—)
(Sidney Bechet)/Albert Nicholas, Creole Reeds (Riverside/London)
Various (Including Wild Bill Davison), The Davison-Brunis Sessions, Vol 3 (—/London)
Albert Nicholas Quartet (Delmark/Esquire)
Albert Nicholas, Albert's Blues (—77)
Albert Nicholas, Let Me Tell You (—/Double-Up)

Wooden Joe Nicholas

William Russell, povjesničar iz New Orleansa, rekao je za »Wooden Joe« Nicholasa, (rođenog 1883. u New Orleansu) rođaka Alberta Nicholasa, da je »najenergičniji kornetist nakon Kinga Boldena«. Poput Buddyja Boldena, Nicholas je bio legendaran, superioran kornetist. Wooden Joe snimio je, naime, tek nekoliko ploča, a one – ma koliko dobre – daju tek naznake njegovih pravih sposobnosti iz vrhunskog razdoblja (kako tvrde oni koji su ga slušali na koncertima). U svakom slučaju, snimke kojima raspolažemo **(Wooden Joe's New Orleans Band: 1945–1949)** pokazuju da je natprosječno dobro vodio melodijsku liniju u tipičnom ansamblu New Orleansa. Među dostupnim snimkama, od kojih su sve realizirane u New Orleansu za tvrtku American Music, one najranije ujedno su i najbolje (1945), naročito sa solističkog aspekta. Nicholasov osjećaj za ritam i samopouzdanje bili su zavidni čak i u 63. godini njegova života, naročito u skladbama **Lead Me On, Eh-La-Bas** i **Shake It & Break It.** Njegovo muziciranje u okviru grupe zadivljujuće je predstavljeno na snimkama **Tiger Rag** i **Up Jumped The Devil.** Ova druga snimka realizirana je s triom, a Nicholasa izvanredno prati klarinetist Albert Burbank i bendžoist Lawrence Marrero. Na ostalim snimkama iz 1945. klasični New Orleans ansambl upotpunjen je prisustvom trombonista Jima Robinsona (→) i bubnjara Josiaha Fraziera. Na dvije snimke iz 1949. Nicholas se pridružuje Burbanku na klarinetu – naime, Wooden Joe prvi put je svirao s Kingom Oliverom (→) u Storyvilleu (oko 1917) kao klarinetist, a na kornet je prešao nakon vježbanja na Oliverovom instrumentu. Na snimci **The Lord Will Make A Way Somehow,** na kojoj svira trubu sa gumenom sordinom i bez nje, Nicholas nježno i s mnogo dobrog ukusa prati pjevanje Ann Cook. U mladosti je došao na glas po izdržljivosti i snazi prilikom nastupa na uličnim paradama u New Orleansu. Nakon suradnje s Oliverom vodio je vlastiti sastav (1918), poznat pod imenima Wooden Joe's Band i Camelia Band. U razdoblju Depresije tek je sporadično nastupao, većinom je podučavao glazbu. Osim za etiketu American Music (1945, 1949), Nicholas je 1944. snimao s grupom Creole Stompers.

Diskografija:
Wooden Joe's New Orleans Band (American Music/—)
Wooden Joe's New Orleans Band (—/Storyville)

Herbie Nichols

Predmet najemocionalnijeg portreta u knjizi *Four Lives in the Bebop Business* A. B. Spellmana, skladatelj i klavirist Herbie Nichols i njegova karijera u jazz-glazbi uništeni su indiferentnošću publike. Rođen je 1919. u New Yorku, a njegov stil pokazuje Monkov utjecaj iako zadire u mnoge kategorije. U katalogu se jedino još može pronaći dvostruki album izvedbi s triom iz 1955. i 1956, na kojima sviraju bubnjari Art Blakey ili Max Roach i koje, srećom, svjedoče o njegovim najboljim ostvarenjima. Nicholsove evokativne skladbe **House Party Starting, Chit-Chatting** i s pravom proslavljena **Lady Sings The Blues,** koju je Billie Holiday snimila na albumu **The Third World,** pokazuju njegovo enciklopedijsko poznavanje povijesti jazza od stridea do be-bopa i avangarde, kao i ritmičku

Herbie Nichols Trio (Blue Note): tragično potcijenjen.

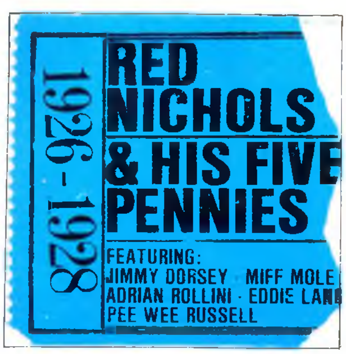
koncepciju koja zahtijeva znatnu asistenciju bubnjara. Kako bi njegove skladbe zazvučale u bogatijoj instrumentaciji – to pitanje na žalost ostaje bez odgovora. Umro je 1963. u 44. godini.

Diskografija:
The Third World
(Blue Note/Blue Note)

Red Nichols

Između 1925. i 1930. Ernest Loring »Red« Nichols (rođen 1905. u Ogdenu, Utah) po mnogima je bio smatran najvećim rivalom Bixa Beiderbeckea među bijelim trubačima i kornetistima toga razdoblja. No, ta tvrdnja bliža je pretpostavki: Nichols, naime, nije imao osjećajnost, pronicljivost i izvanrednu logiku, svojstvenu Beiderbeckeovu stilu. U svakom slučaju, Nicholsovo se natprosječno muziciranje kretalo drukčijim tragom od Beiderbeckeova. Nichols je sudjelovao u nizu jazz-aktivnosti u New Yorku od 1925. do 1930. Često je snimao i surađivao s ansamblima živopisnih imena kao Arkansas Travellers, Red Heads, Louisiana Rhythm Kings, Charleston Chasers i sl. Najpoznatiju suradnju ostvario je s bezbrojnim verzijama svoje grupe Five Pennies (koja je imala više članova negoli to njeno ime (5) govori. Među onima koji su dvadesetih godina svirali u grupi Five Pennies ubrajamo Miffa Molea (→), Bennyja Goodmana (→), Jacka Teagardena (→), Jimmyja Dorseyja (→), Fuda Livingstona, Pee Wee Russella (→), Eddieja Langa (→) i Vica Bertona. U postavi na prvom snimanju Five Penniesa ipak je bilo pet članova (1926): Nichols, Dorsey, Berton, Lang i Arthur Schutt. To je snimanje rezultiralo skladbama **Washboard Blues** i **That's No Bargain (Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928)** koje su zauvijek ostale omiljenim brojevima iz repertoara Five Penniesa. Trombonist Miff Mole, priključen na drugom snimanju, obogatio je grupu dodatnom zvučnom i solističkom dimenzijom.

Godine 1927. Nichols je postao šef Charleston Chasersa. Ta je grupa u biti imala istu (ili sličnu) postavu kao i ranije spomenuti Five Pennies. Nicholsov klarinet ponovno je u solima bio korektan, ali nipošto impresivniji od solističkih istupa Molea, Jimmyja Dorseyja ili Russella **(The Charleston Chasers 1925–1928)**.

Red Nichols & His Five Pennies (1926–1928) (MCA Coral).

Nichols se počeo baviti glazbom u dvanaestoj godini kada je svirao kornet u porodičnom ansamblu i u očevom *brass bandu*. Nastupao je na lokalnoj sceni, a 1919. dobio je stipendiju za Culver Military Academy. U akademiji je svirao kornet, violinu i klavir, a u jesen 1920. bio je otpušten. Vratio se u Utah gdje je ponovno svirao u lokalnim ansamblima, da bi konačno otišao u New York. Od 1924. nastupao je u nizu raznih sastava, primjerice Sama Lanina, Bennieja Kreugera, Vincenta Lopeza i grupu California Ramblers. Godine 1927. dva mjeseca proveo je s Paulom Whitemanom (→). Slijedeće godine vodio je razne sastave, ravnao je kazališnim i radio-orkestrima. Tridesetih godina ostao je aktivan kao vođa orkestra.

Godine 1942. povukao se s glazbene scene i zaposlio u brodogradilištu. Glazbi se vratio petomjesečnim nastupom u Casa Loma Orchestra (1944). Od tada je vodio razne postave grupe Five Pennies na tri duga angažmana: El Morocco Club, Los Angeles (1945–1948), Hangover Club, San Francisco (1948–1951), Playroom, Los Angeles (1951–1953). Pedesetih godina uglavnom je nastupao na Zapadnoj obali. Tada je snimljen i film koji je navodno zasnovan na Nicholsovoj karijeri – *The Five Pennies* **(Meet The Five Pennies/Masters Of Dixieland, Vol 5: Red Nichols & The Five Pennies).** Nichols je nastupio i u filmu *The Gene Krupa Story* **(Drum Crazy).** Zanimanje što ga je izazvao film *The Five Pennies* omogućilo je Nicholsu da nastupa s drugim istoimenim grupama, uključujući dvije prekooceanske turneje (1960, 1964). Tada su, naravno, najznačajnija glazbena dostignuća Reda Nicholsa bila 25–30 godina daleko od razdoblja u kojemu je sa svojim Five Penniesima, sa svojim orkestrom ili grupom Louisiana Rhythm Kings (da navedemo samo tri skupine s kojima je u tim vrhunskim godinama bio najprisnije povezan) igrao zapaženu ulogu na sceni njujorškog bijelog jazza (svi navedeni sastavi zastupljeni su na albumu **J. T.)**

Ernest Loring »Red« Nichols umro je 1966. od srčanog udara.

Diskografija:
Jack Teagarden/Red Nichols, J. T. (Ace of Hearts)
Benny Goodman, A Jazz Holiday (Decca/MCA)
Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928 (MCA Coral – Njemačka)
The Charleston Chasers
(—/VJM)
Meet The Five Pennies
(Capitol)/
Masters Of Dixieland, Vol 5: Red Nichols & The Five Pennies
(Capitol Electrola – Njemačka)

Jimmie Noone

Jedan od klasičnih jazz-klarinetista, Jimmie Noone (rođen 1895. u Cutt-Offu, Louisiana) započeo je kao gitarist, a na klarinet je prešao u petnaestoj godini. Podučavao ga je Sidney Bechet (→), a najprije je svirao u sastavu trubača Freddieja Kepparda. S Buddiejem Petitom osnovao je Young Olympia Band. Svirao je s Papa Celestinom i Kidom Oryjem (→). Godine 1917. u Chicagu je doživio diskografski debi i ponovno surađivao s Keppardom. Slijedeće godine vratio se u New Orleans – da bi ponovno otišao u Chicago radi suradnje s Kingom Oliverom (→) **(West End Blues)** i drugima. Prvi Nooneov snimljeni solo je **Play That Thing** s Tommyjem Ladnierom (→) **(Blues & Stomps).** U orkestru Doca Cooka (1920–1926) svirao je klarinet i sopran-saksofon.

U čikaškom Apex Clubu vodio je vlastiti mali sastav (1926–1928), superioran kombo bez trube i trombona s klaviristom Earlom Hinesom (→) i alt-saksofonistom Joeom Postonom. Nooneov Apex Club Orchestra realizirao je niz klasičnih snimki, uključujući **Sweet Lorraine, I Know That You Know, Four Or Five Times, Apex Blues, My Monday Date i Blues My Naughty Sweetie Gives To Me** (sve na **Jimmie Noone & Earl Hines: At The Apex Club, Vol 1 (1928)).** Hinesova napredna, orkestralna klaviristička sola i pratnja savršeno su nadopunjavale čist topao, elastičan Nooneov klarinet. Čak i nakon Hinesovog odlaska (zamijenio ga je Zinky Cohn) odličan Nooneov sastav nastavio je s besprijekornim jazz-snimkama uključujući **Delta Bound, I'd Do Anything For You i Liza** (sve na **Jimmie Noone 1931–1940).** Noone je snimao s Louisom Armstrongom (→) i pjevačicom Lillie Delk Christian **(Armstrong & Hines 1928)** – no u tom slučaju njegovo umijeće moralo je biti zasjenjeno Armstrongovim sjajem. Između 1928. i 1931. nastavio je voditi vlastite grupe u Chicagu u kojemu je ostao do 1935, s izuzetkom jedne sezone u Savoy Ballroomu, NYC (1931); godine 1935. ponovno je otišao u New York zbog jednog kratkog angažmana. Godine 1938. nastupao je po SAD i vodio radio-orkestar. Godinu dana ranije ponovno je snimio izbor omiljenih skladbi iz nekadašnjeg repertoara s *all stars* grupom u kojoj su svirali Charlie Shavers (→), Pete Brown (→) i Teddy Bunn (→) **(Jimmie Noone 1937–41).** I nadalje je nastupao i snimao: godine 1940. snimao je, primjerice, s *ad hoc* sastavom u kojemu su nastupali Lonnie Johnson (→), Richard M. Jones, Preston Jackson i Natty Dominique (→) **(Jimmie Noone 1937–41).**

Početkom četrdesetih godina, iako još uvijek vrstan klarinetist, Jimmie Noone ponekad je zvučao neinspirirano. Na snimci za tvrtku Victor (1940) s neupečatljivim pjevačem Edom Thompsonom pojavljuje se u prosječnom izdanju **(New Orleans, Vol 3).** Godine 1943. otišao je u Kaliforniju, gdje je ostao do kraja života. Umro je 1944. u Los Angelesu, od srčanog udara. Prije smrti nastupao je s Creole Jazz Bandom Kida Oryja **(Kid Ory & Jimmie Noone).** U toj skupini gotovo je ponovno dosegao sjaj svojih vrhunskih (Apex Club) dana. Jedan od zaista izuzetnih jazz-glazbenika na svom instrumentu u klasičnoj maniri New Orleansa, Noone je utjecao na mnoge druge prvoklasne glazbenike uključujući Irvinga Fazolu (→), Bennyja Goodmana (→), Jimmyja Dorseyja (→), Omera Simeona (→) i Darnella Howarda (→).

Jimmie Noone: 1937–41. (Collector's Classics).

Diskografija:
Various (Including Tommy Ladnier), Blues & Stomps
(Riverside/London)
King Oliver, West End Blues
(CBS – Francuska)
Jimmie Noone & Earl Hines: At The Apex Club, Vol 1 (1928)
(Decca/—)
At The Apex Club (1928)
(MCA – Njemačka)
Jimmie Noone, 1931–1940
(Queen-Disc – Italija)
Jimmie Noone/Johnny Dodds, Battle Of Jazz, Vol 8
(Brunswick/Vogue – Coral)
Louis Armstrong/Earl Hines, Armstrong & Hines, 1928
(Smithsonian Collection/—)
Jimmie Noone 1937—1941
(Collector's Classics – Danska)
Various (Including Jimmie Noone), New Orleans, Vol 3
(RCA Victor – Francuska)
Kid Ory & Jimmie Noone
(—/Avenue – International)

Red Norvo

Red Norvo (pravo ime Kenneth Norville, rođen 1908. u Beardstownu, Illinois), samostalno je učinio ksilofon ravnopravnim, cijenjenim solističkim jazz-instrumentom koji je sigurno mogao zauzeti mjesto pored raznih duhačkih instrumenata, klavijatura, gitara i sl. Kao mladić učio je ksilofon, ali je na prvoj turneji (1925. s grupom Collegians) svirao drvenu marimbu. Grupu je napustio u Chicagu, upisao se na University of Missouri kao student rudarstva (1926–1927), a zatim se vratio glazbi. Svirao je s vlastitim orkestrom na radio-stanici KSTP, zatim s orkestrom Victora Younga. Prešao je u orkestar Paula Whitemana (→), u kojemu je upoznao svoju buduću suprugu, Mildred Bailey (→) (bili su oženjeni od 1933. do 1945). Napustio je Whitemana i otišao u New York. Vodio je zanimljiv oktet bez klavira, s avangardnim aranžmanima Eddieja Sautera (→). Proširio je grupu na 12 članova, angažirajući Mildred Bailey kao pjevačicu i Sautera kao glavnog aranžera. Snimke te skupine **(Red Norvo & His All Stars)** veoma su tražene među poklonicima jazz-glazbe toga razdoblja i među onima koji su skloni profinjenoj, nekonvencionalnoj glazbi komornog tipa

Vibrafonist Red Norvo, jedan od veterana koji je dočekao i otpratio većinu kolega.

Norvov sastav (često sa Sauterovim aranžmanima) redovito je pratio njegovu suprugu na snimkama iz tridesetih godina **(Mildred Bailey: Her Greatest Performances (1929–1946), Vols 1–3).**

Od 1935. do 1944. nastupao je u raznim sastavima, u raznim dvoranama (uglavnom u New Yorku). Godine 1943. konačno je sa ksilofona prešao na vibrafon. Na ovom drugom instrumentu osnovni Norvov stil postao je još jasniji: jedva zamjetljiv (ili nikakav) vibrato, profinjeni swing i brzina (koju je postizavao držeći palice primaknute instrumentu). Godine 1944. rasformirao je svoj sekstet i postao članom orkestra Bennyja Goodmana (→) **(Benny Goodman 1945),** a u lipnju 1945, dok je još »pripadao« Goodmanu, predvodio je nonet na specijalnom njujorškom koncertu na kojemu je svirao ksilofon i vibrafon **(Town Hall Concert, Vol 1)** i izveo profinjen, osjećajan solo na ksilofonu u skladbi **The Man I Love.**

Godine 1946. pridružio se Woodyju Hermanu (→), pa iako se činilo da će slab zvuk Norvova vibrafona biti totalno neprimjeren žestini »Prvog stada«, svojim je prisustvom obogatio orkestar dodatnom, iako relativno nevažnom nijansom. Iako se moglo očekivati da će njegovo muziciranje iz srednjeg razdoblja biti u suprotnosti s avangardnim »Stadom«, Norvova sola zvučala su svježe i nipošto neprimjereno **(The Thundering Herds).** S drugom ženom (Evom Rogers, sestrom bivšeg kolege iz Hermanova orkestra, Shortyja Rogersa (→)) preselio je u Kaliforniju, gdje je do povratka u New York (1949, sa sekstetom) radio kao slobodni umjetnik i vodio vlastite grupe. Godine 1950. stao je na čelo trija (vibrafon-gitara-bas) koji je stekao priličnu popularnost (u prvoj postavi svirali su Tal Farlow i Charles Mingus (→), zamijenili su ih Jimmy Raney (→) i Red Mitchell).

Iako mu je nedostajalo bazične uzbudljivosti, Red Norvo Trio **(The Red Norvo Trio/The Savoy Sessions)** izvodio je odličnu glazbu, s najvećom kvalitetom u međuigri članova. Bez ikakve promjene stila, Norvo je postao veoma blizak be-bopu. Godine 1945. primjerice, vodio je jedan *all stars* sekstet (s Charliejem Parkerom (→) i Dizzyjem Gillespiejem (→)) na općenito zadovoljavajućem »mainstream-bop« snimanju **(Fabulous Jam Session).** U slijedećih nekoliko godina često se mogao zateći u društvu mladih bopera **(Gerry Mulligan Tentette: Walking Shoes (Plus Red Norvo & Stan Hasselgard),** a pedesetih godina njegovi mali sastavi kao da su reflektirali zvuk tada dominantnog »cool jazza« Zapadne obale **(Ad Lib).**

Prvu evropsku turneju poduzeo je 1954. sa skupinom Jazz Club USA, a 1956. posjetio je Australiju. Red Norvo Quintet bio je dijelom deseteročlanog ansambla Bennyja Goodmana koji 1959. poduzeo evropsku turneju. Dvije godine kasnije s Goodmanom je ponovno posjetio Evropu. Nakon toga većinu je vremena proveo u Kaliforniji (gdje je često svirao u orkestrima koji su pratili Franka Sinatru). U posljednjih dvadesetak godina snimio je tek nekoliko zapaženih ploča, iako neke – poput onih iz 1954. i 1957 – **(The Greatest Of The Small Bands, Vol 1)** sadrže odličnu glazbu; to se posebno odnosi na snimke iz 1957. koje su izvanredno obogaćene prisustvom Bena Webstera (→) i Harryja Edisona (→). Norvovo muziciranje na evropskoj turneji 1969, kada je bio član grupe Newport All Stars, predstavljeno je pločom **Tribute To Duke,** a snimljen je i nastup na University of Pasadena, 1970 **(The Complete 1970 Pasadena Jazz Party).** U oba navrata Norvo je zadivljujuće svirao. Red Norvo još je aktivan kao glazbenik i još svira kao da uživa u svakom trenutku svirke...

Diskografija:

Red Norvo & His All Stars (Epic/Philips)

Mildred Bailey: Her Greatest Performances (1929–1946), Vols 1–3 (Columbia/CBS)

Benny Goodman 1945 (CBS – Nizozemska)

Woody Herman, The Thundering Herds (Columbia)

Various (Including Red Norvo), The Herdsmen (Mercury)

Red Norvo, Town Hall Concert, Vol 1 (London)

The Red Norvo Trio/The Savoy Sessions (Savoy/—)

Gerry Mulligan Tentette: Walking Shoes (Plus Red Norvo & Stan Hasselgard) (Capitol/Capitol – Nizozemska)

Red Norvo, Ad Lib (Liberty/London)

Red Norvo, The Greatest Of The Small Bands, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)

Various (Including Red Norvo), Tribute To Duke (MPS)

Various (Including Red Norvo), The Complete 1970 Pasadena Jazz Party (Blue Angel Jazz Club Presents/—)

Red Norvo's Fabulous Jam Session (Spotlite/Spotlite)

King Oliver

Kornetist Joe »King« Oliver rođen je 1885, a grupi Brownskin Babies Kida Oryja pridružio se 1914. ili 1915; vrlo je izražajno koristio razne sordine. Nakon zatvaranja Storyvillea (1918) Oliver je poput mnogih glazbenika iz New Orleansa otišao u Chicago, gdje je osnovao vlastiti King Oliver's Creole Jazz Band. Uslijedile su razne personalne promjene: klarinetist Johnny Dodds zamijenio je Jimmieja Noonea, Lil Hardin zamijenila je Lottie Taylor na klaviru, a bubnjar Baby Dodds došao je na mjesto Minora Halla. Godine 1922. Oliver je potvrdio svoju dominaciju na čikaškoj glazbenoj sceni poslavši po mladog Louisa Armstronga, već tada velikog pretendenta na trubačku krunu. »Dok je Louis sa mnom, ne može mi naškoditi.« Godine 1923. Creole Jazz Band postao je prvi sastav koji je snimao u stilu New Orleansa, postavljajući standarde koji nikada nisu bili nadmašeni. Slobodni kontrapunkt melodijskih instrumenata, korneti uravnoteženi trombonom, fino »tkanje« klarineta između limenih duhačkih instrumenata – sve te osobine ostaju uzorom simetrije. Intuitivno razumijevanje korneta u briljantnim *breakovima*, liderovo majstorsko korištenje sordine u glasovitom **Dippermouth Bluesu,** povijesni prvi Armstrongov snimljeni solo u **Chimes Bluesu** — ili Doddsovo muziciranje u **Riverside Bluesu** pripadaju osnovnoj jazz-diskografiji **(Louis Armstrong & King Oliver** i **King Oliver's Jazz Band).** Prvi album sadrži i dva dueta Jelly Roll Mortona i Kinga Olivera, **King Porter Stomp** i **Tom Cat Blues.** Godine 1924. napori turneja »dokrajčili su sastav – Armstrong je oženio Lil Hardin, a braća Dodds i trombonist Honore Dutrey otišli su svojim putem. Slijedeće godine Oliver je osnovao Dixie Syncopators, deseteročlani ansambl s tri saksofona i tubom. Svirajući za plesače u čikaškom Plantation Cafeu (1925–1927) grupa se pokazala komercijalno uspješnom, a naslovi poput **Someday Sweetheart** i **Dead Man Blues** postali su Oliverovim bestselerima **(King Oliver's Dixie Syncopators),** iako je kvalitetnije svirao u skladbama **Jackass Blues, Every Tub** i **Showboat Shuffle.** Na tom albumu nalazi se i manje dramatična Oliverova verzija skladbe **West End Blues,** koja je inače poznatija u Armstrongovoj izvedbi. Od 1927. do smrti (1938) Oliverov pad prikazan je u nizu skrpljenih sastava; gnojenje zubnog mesa učinilo je njegovo sviranje agoni-

King Oliver's Jazz Band (EMI): legendarne snimke.

jom, a pokušaji da se prilagodi promjenama glazbene klime često su bili pogrešno proračunati.

Klavirist Clarence Williams angažirao ga je na prilično rutinskom snimanju svoje grupe Novelty Four (1928), a Oliver dobro svira u **Blue Blood Bluesu** i **Jet Black Bluesu** s grupom Blind Willie Dunn's Gin Bottle Four Eddieja Langa **(Classic Jazz Masters: King Oliver).** Rijetki svijetli trenuci mogu se pronaći na njegovim kasnijim snimkama za tvrtku Victor **(King Oliver & His Orchestra** i **King Oliver In New**

York). U trenutku smrti radio je kao vratar.

Diskografija:
Louis Armstrong & King Oliver (Milestone/Milestone)
King Oliver's Jazz Band (—/Parlophone)
King Oliver's Dixie Syncopators, Vols 1 & 2 (—/Ace of Hearts)
Classic Jazz Masters: King Oliver (Philips/Philips)
King Oliver & His Orchestra (—/RCA Victor – Francuska)
King Oliver In New York (RCA Victor/—)

Original Dixieland Jazz Band

Original Dixieland Jazz (prvobitno »Jass«) Band od ogromnog je povijesnog značenja. On je, naime, po svemu sudeći odgovoran za prve snimke što ih je realizirao jedan istinski *jazz*-sastav – **Darktown Strutter's Ball** i **Indiana** iz siječnja 1917. Slijedeće snimanje ODJB-a (nakon ugovora s tvrtkom Victor) rezultiralo je izvedbama **Livery Stable Blues** i **Original Dixieland One-Step,** koje su postale prvim bestselerima jazza. Najvažnije je, međutim, da su koncertni nastupi i snimke ODJB-a, više nego u slučaju bilo kojeg drugog ansambla ili glazbenika, pridonijeli populariziranju riječi jazz – najprije u SAD, zatim u Evropi i u drugim krajevima globusa. U prvoj postavi ODJB-a svirali su Dominic James (»Nick«) La Rocca, kornet, Alcide Nunez, klarinet, »Eddie« Edwards (Edwin Bransford), trombon, Henry Ragas, klavir i Johnny Stein, bubnjevi. Taj kvintet prvi put je nastupio 1916. u Schiller's Cafeu, Chicago. U trenutku snimanja prvih ploča Nunez je dobio otkaz, a zamijenio ga je čikaški glazbenik Larry Shields (u retrospektivi gledajući, najbolji solist ODJB-a), dok je Tony Sbarbaro (Spargo) zamijenio Steina. S tom je postavom ODJB gotovo deset godina uživao u slavi i bogatstvu. Grupu je naročito »pogurao« Al Jolson, koji joj je svojim utjecajem izborio probitačni angažman u ekskluzivnoj dvorani Reisenweber's u New Yorku (1917). Ogroman uspjeh ODJB-a u klubu Reisenweber's, koji je grupa proslavila snimkom **Reisenweber Rag** za etiketu Aeolian **(ODJB/Louisiana Five)** doveo je do gostovanja u Velikoj Britaniji, gdje su nastupili ne samo na angažmanu u londonskom Palladiumu, već i privatno, za članove Kraljevske porodice. Tada je J. Russel Robinson već zamijenio Ragasa (koji je umro 1918).

Za dugotrajnog boravka u Velikoj Britaniji, grupa je u Londonu snimala za tvrtku Columbia, a po povratku u SAD nastavila je snimati za Victor. No, dolaskom dvadesetih godina njena je popularnost počela opadati – ODJB rasformirao se 1925, a Larry Shields otišao je još 1921. Ponovno pokrenut ODJB snimao je 1935; slijedeće godine Victor je snimio album **Nick La Rocca & His Original Dixieland Band** – u toj su postavi, osim La Rocce, svirali Sbarbaro i Robinson iz vrhunskih dana ODJB-a, u inače ordinarnom big band kontekstu i u izvedbi dvanaest standarda ODJB-a. La Rocca, Shields, Sbarbaro, Robinson i Edwards (ali bez alt-saksofonista Bennyja Kruegera koji se grupi priključio 1920) realizirali su 1936. posljednje snimke ODJB-a i ponovno su napori da se oživi duh prošlih vremena rezultirali tek površnom glazbom. Napokon, 1938. šesteročlani je sastav, pod vodstvom Edwardsa, snimao za etiketu Bluebird, a tada su iz prvobitne postave preostali samo još Shields i Sbarbaro. Godine 1945. Edwards je snimao sa svojom verzijom Original Dixieland Jazz Banda **(Eddie Edwards & His Original Dixieland Jazz Band)** za etiketu Commodore, i ponovno je bubnjar Sbarbaro bio prisutan kao predstavnik prošlih vremena. Među ostalim glazbenicima koji su sudjelovali u kasnijem oživljavanju repertoara ODJB-a navodimo trubače Maxa Kaminskog (→) i Wild Bill Davisona (→), klarinetista Brada Gowansa, gitarista Eddieja Condona (→) i klaviriste Genea Schroedera i Teddyja Roya. Ironično je da su te snimke daleko bolje od onih što ih je realizirala originalna postava, osobito u pogledu ritmičke fleksibilnosti i kvalitetnijih sola (uključujući sola ODJB-ova veterana Edwardsa).

Među najpopularnijim snimkama ODJB-a iz razdoblja 1917–1924. navodimo **Livery Stable Blues, Original Dixieland One-Step, At The Jazz Band Ball, Ostrich Walk, Tiger Rag, Sensation, Skeleton Jangle, Clarinet Marmalade** (autora Ragasa i Shieldsa) (sve na **Original Dixieland Jazz Band).** S čisto glazbenog aspekta, ODJB teško da se može mjeriti s klasičnim crnačkim malim sastavima iz prve epohe jazza, ili superiornim grupama kao Original Memphis Five, McKenzie-Condon Chicagoans ili onih pod vodstvom Miffa Molea (→), Eddieja Langa (→) i Joea Venutija (→).

Ploče pokazuju da je ODJB u ritmičkom pogledu naginjao ukočenosti i sitničavosti. Što se sola tiče možemo ukazati jedino na uobičajeno živahan Shieldsov klarinet i na pouzdano vodstvo melodijske linije, te elegantna sola La Roccina korneta. No, u povijesnom smislu, Original Dixieland Jazz Band bio je prvi – i to važan sastav. Za podatke pogledaj – *The Story of The Original Dixieland Jazz Band* H. O. Brunna.

Diskografija:
Original Dixieland Jazz Band (RCA Victor – Francuska)
ODJB/Louisiana Five (—/Fountain)
Eddie Edwards & His Original Dixieland Jazz Band (London/London)

Kid Ory

Edward »Kid« Ory nije ušao među besmrtnike jazza kao solist. Oryjeva veličina ogledala se u njegovom nenadmašnom sviranju trombona u okviru grupe. Kao solist često je bio ritmički ukočen, minimalno kreativan – a ti su aspekti još više dolazili do izražaja kada je svirao s glazbenikom neprocjenjive veličine poput Louisa Armstronga (→) u čijem je sastavu **(Hot Five)** nastupao dvadesetih godina. Ali, Oryjevo bezgranično eksplozivno i nadahnuto muziciranje u okviru grupe, naročito u klasičnom stilu New Orleansa s čestim korištenjem *glissanda*, učinilo ga je kraljem

Edward »Kid« Ory – čovjek koji je gotovo sam samcat izmislio džezistički izraz »tailgate trombon«.

tzv. »tailgate« – trombonista iz prvog razdoblja jazza. U raznim poglavljima više od 60 godina duge karijere (otprilike od 1910. do 1971) Ory je također svirao klarinet, bubnjeve, kontrabas, kornet, alt-saksofon (kratko, s Kingom Oliverom (→), 1926), ventil-trombon (koji je svirao u mladenačkim danima, prije prelaza na klizni trombon) i bendžo (njegov prvi instrument, koji je svirao u desetoj godini).

Nakon nekoliko posjeta New Orleansu, Ory (rođen 1886. u La Placeu, Louisiana) došao je u taj grad oko 1912. i u njemu je ostao sedam godina, a zatim je iz zdravstvenih razloga preselio u Kaliforniju. Nekolicinu glazbenika iz New Orleansa, s kojima je prethodno svirao, pozvao je da mu se pridruže na Zapadnoj obali u novom sastavu koji je nekoliko godina redovito nastupao na tom području. Bio je to prvi crnački mali sastav koji je snimio ploču (1922). Godine 1925. napustio je vođenje sastava kako bi u Chicagu snimao s Armstrongom. Snimke prve i kasnijih postava grupe Hot Five postale su pravom klasikom jazza, s poletnim Oryjevim trombonom koji je iskakao u kolektivnom muziciranju, naročito u skladbama **Muskrat Ramble, Skid-Da-De-Dat, Gut Bucket Blues (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1926–1927), Vols 1 & 2)** i u njegovoj skladbi **Ory's Creole Trombone (V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927–1928), Vols 3 & 4).** No, Oryjevo muziciranje još je kvalitetnije na snimkama iz 1926, što su ih realizirale grupe New Orleans Wanderers i Bootblacks koje su vodili Ory i Johnny Dodds (→) **(Johnny Dodds & Kid Ory).** Njegovi doprinosi snimkama Jelly Roll Mortona **Doctor Jazz, Black Bottom Stomp** i **Grandpa's Spells (Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers, Vol 3)** neprocjenjivo su pomogli da ove, poput drugih na kojima je sudjelovao, također postanu klasikom. Sličnu je ulogu zadivljujuće odigrao s Kingom Oliverom (1925–1927) **(King Oliver's Dixie Syncopators 1926–1928).**

Prije povratka u Los Angeles (1930) Ory je dvije godine proveo u Chicagu i New Yorku. Nakon suradnje s nekolicinom sastava sa Zapadne obale i turneja s orkestrom Leona Renea, potpuno je napustio glazbu kako bi svome bratu pomogao u vođenju farme pilića (1933). Početkom četrdesetih godina vratio se na glazbenu scenu, a 1943–1944. uglavnom je svirao bas i saksofon. Nakon svestranih pohvala, što ih je zadobio nastupima u radio-emisijama Orsona Wellesa (1944), osnovao je Kid Ory's Creole Jazz Band. S pomlađenim Oryjem koji je »praskao« u kolektivnom muziciranju i solima, bio je to najbolji sastav što ga je trombonist ikada vodio; o tome svjedoče snimke iz 1944–1945, uključujući **Tailgate! (Kid Ory's Creole Jazz Band).** U postavi su svirali Mutt Carey, truba, Omer Simeon (→) ili Darnell Howard, klarinet i Minor Hall ili Alton Redd, bubnjevi. Četrdesetih i početkom pedesetih godina nastavio je voditi vlastite sastave. Godine 1955. povukao se iz zdravstvenih razloga, ali se oporavio i u nekoliko navrata predstavio inozemnoj publici. Njegova najpoznatija skladba, **Muskrat Ramble,** postala je 1954. veliki pop hit, kada joj je pridodan tekst.

Godine 1955. glumio je i svirao u filmu *The Benny Goodman Story*, a prethodno se pojavio u filmu *New Orleans* i s vlastitim sastavom u filmovima *Crossfire*, *Mahogany Magic* i *Disneyland After Dawn*. Od početka pedesetih godina do 1961. stalno je nastupao u vlastitom klubu On the Levee u San Franciscu. Ponovno bolestan, nastanio se na Havajima i povremeno je nastupao u Honoluluu. Jedan od njegovih posljednjih važnijih nastupa bio je 1971. na New Orleans Jazz Festivalu. U Evropi je posljednji put nastupio 1959.

Kid Ory umro je početkom 1973. od upale pluća i kljenuti srca.

Diskografija:
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1926–1927), Vols 1 & 2
(CBS – Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1927–1928), Vols 3 & 4 (CBS – Francuska)
King Oliver's Dixie Syncopators (MCA Coral – Njemačka)
Johnny Dodds & Kid Ory
(Columbia/—)
Tailgate! Kid Ory's Creole Jazz Band
(Good Time Jazz/Good Time Jazz)
Kid Ory, When The Saints (Good Time Jazz/Good Time Jazz)
Various (Including Kid Ory), New Orleans Memories
(Ace of Hearts)
Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers, Vol 3
(RCA Victor – Francuska)

Dvojica među najboljim alt-saksofonistima Velike Britanije, Mike Osborne (desno) i Dudu Pukwana. Intenzitet, i to kakav.

Mike Osborne

Najbolji alt-saksofonist izvan SAD, Britanac Mike Osborne svira intenzitetom koji duboko zadire u emocije. Početnom utjecaju Jackieja McLeana dodao je slobodu Ornettea Colemana i sustavno se pojavio s vlastitim, jedinstvenim stilom. Njegov tonski raspon obuhvaća duboki registar, nalik oboi, i vrišteći visoki registar, a pritom dotiče bop, klasiku, folk-song i srednjovjekovne plesove. Kao vulkanski glazbenik – čini se da nema granice između zvuka i emocije u njegovoj pozadini – najbolja je ostvarenja dao u društvu glazbenika slične energije poput basista Harryja Millera i eksplozivnog bubnjara Louisa Mohola **(Border Crossing** i **All Night Long),** u duetu s klaviristom Stanom Traceyjem **(Original** i **Tandem)** i u triju sa saksofonistima Johnom Surmanom i Alanom Skidmoreom **(SOS).** Solist je u velikim orkestrima Mikea Westbrooka i Brotherhood of Breath.

All Night Long (Ogun): Osborne u zapaljujućoj formi.

Diskografija:
Mike Osborne Trio, Border Crossing (—/Ogun)
Mike Osborne Trio, All Night Long (—/Ogun)
Mike Osborne-Stan Tracey, Original (—/Cadillac)
Mike Osborne-Stan Tracey, Tandem (—/Ogun)
Osborne-Surman-Skidmore, SOS (—/Ogun)
Mike Westbrook, Metropolis (—/RCA Neon)
Brotherhood Of Breath, Live At Willisau (—/Ogun)

Hot Lips Page

Oran Thaddeus »Hot Lips« Page (rođen 1908. u Dallasu, Teksas) svrstava se među najistaknutije blues-izvođače u jazzu – u vokalnom i instrumentalnom pogledu. Pod velikim utjecajem Louisa Armstronga (→), Page se svojim blistavim sviranjem trube i toplim promuklim pjevanjem snalazi u većini jazz-konteksta, bez obzira je li gost na jednom od ratnih Town Hall koncerata Eddieja Condona, pokazuje li mladenačku radost u solima s orkestrom Bennieja Motena **(Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 5)** ili na vrlo osoben način pjeva *scat* za jam sessiona u klubu Minton's, u društvu Theloniousa Monka (→) i drugih **(Hot Lips Page After Hours In Harlem)**

Page je počeo svirati trubu kada su propali njegovi raniji napori da usavrši klarinet i alt-saksofon. Pravu glazbenu karijeru konačno je započeo kao član pratećeg sastava blues-pjevačice Ma Rainey (→) i s njom je prvi put došao u New York. Pratio je i druge blues-pjevačice, primjerice Bessie Smith (→) i Idu Cox (→). Svirao je s raznim teksaškim sastavima, da bi se 1928. pridružio grupi Blue Devils Waltera Pagea, koju je napustio 1930. zbog suradnje s Benniejem Motenom. Njegovo bluesom – obojeno muziciranje u Motenovom se ansamblu pokazalo vrlo upotrebljivim; istodobno se razvijao u svestranog trubača. Nakon Motenove smrti u Kansas Cityju je vodio vlastiti kvintet. Godine 1936. svirao je s Countom Basiejem (→) u Reno Clubu, Kansas City.

Preselio je u New York gdje je lako pronalazio posla. Godine 1937. osnovao je veliki orkestar koji je potrajao oko godinu dana. Otprilike u isto doba kada je trebao započeti s angažmanom u Plantation Clubu, orkestar je snimao za tvrtku Victor. Bio je to orkestar »zdravog« zvuka sa zadivljujućim osjećajem za blues, s akcentom na Pageovoj trubi i glasu – truba je strastvena i snažna u skladbama **Skull Duggery, Feelin' High & Happy,** a glas prisan i duhovit u **Small Fry, I'm Gonna Lock My Heart (And Throw Away The Key)** (sve na **Feelin' High & Happy/Big Sound Trumpets).**

Nastupao je s Budom Freemanom (→) i Joeom Marsalom (→), na kratko je ponovno osnovao big band, svirao je s malim sastavom u 52. ulici, a zatim je pet mjeseci proveo u orkestru Artieja Shawa (→) (1941–1942). Shaw mu je ustupio značajan solistički prostor, uključujući **St James Infirmary** (i vokal) **(Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2), Solid Sam, Deuces Wild, Blues In The Night** (vokal i truba) i

Sometimes I Feel Like A Motherless Child (samo vokal) (sve na **Concerto For Clarinet).**

U siječnju 1942. napustio je Shawa da bi ponovno nastupao s vlastitim velikim orkestrom, ali se sredinom 1943. vratio malom sastavu. Između 1943. i 1949. svirao je u većim gradovima, uglavnom s malim sastavima koje je zbog posebnih angažmana i proširivao. Početkom četrdesetih godina često je snimao za tvrtku Commodore s Albertom Ammonsom (→) **(Commodore Jazz, Vol 1)** i s vlastitim sastavima **(Sax Scene).** U njima su u raznim razdobljima nastupali Big Sid Catlett (→), Lucky Thompson i Don Byas (→). Na svim snimanjima za Commodore, Pageovo je muziciranje bilo zadivljujuće dosljedno. Osim stalnih nastupa s Condonom u Town Hallu svirao je i s Donom Redmanom (→) (1945), a pratio je i Ethel Waters na njujorškom angažmanu 1946. Iako se izbor Pagea da sudjeluje na snimanjima Mezzrow-Bechet (→) Septeta iz 1945. doimao logičnim **(The Prodigious Sidney Bechet Quintet & Septet** i **Sidney Bechet-Mezz Mezzrow),** opuštenost koja je obilježila njegova najbolja ostvarenja u praksi je većinom nedostajala.

Prvi put je posjetio Evropu 1949. i dobio snažan aplauz na Paris Jazz Festivalu. Iste je godine snimka Pagea i Pearl Bailey, **Baby, It's Cold Outside,** izbila na top-liste. Godine 1951. poduzeo je četveromjesečnu evropsku turneju, zatim se vratio u SAD zbog turneja, koncerata i sl. Godine 1952. ponovno je došao u Evropu. Prije smrti u studenome 1954 (nakon srčanog udara), Page je redovito nastupao. Među ostalim superiornim snimkama na kojima je Page svirao u svojoj karijeri navodimo izvanredno opušteno snimanje s Teddyjem Bunnom (→) **(Feelin'High & Happy),** na kojemu obojica glazbenika sviraju (a Page i pjeva) u najboljoj formi. Odlično je svirao i na snimanjima zvijezda poput Luckyja Thompsona (→), Vica Dickensona (→) (1944) **(Swing Classics, Vol 1, 1944/45),** Bucka Claytona (→) i J. C. Higginbothama (→) (1945) **(Swing Classics, Vol 2, 1944–1945).** Godinama je u raznim prilikama svirao i melofon (ponekad kao zamjenu za trubu).

Feelin' High & Happy (RCA Victor). Bluesom obojena truba i glas »Hot Lips« Pagea na najvišoj razini.

Diskografija:

Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Moten's Swing, Vol 5 (1929–1932) (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Hot Lips) Page), John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Hot Lips Page, Feelin' High & Happy (RCA Victor)/ **The Big Sound Trumpets** (RCA Victor – Francuska)
Artie Shaw, Concerto For Clarinet (RCA Victor/—)
Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2 (RCA Victor/—)
Various (Including Albert Ammons), Commodore Jazz, Vol 1 (—/London)
Various (Including Hot Lips Page), Sax Scene (—/London)
Chu Berry, Chu (Epic – Francuska)
Sidney Bechet-Mezz Mezzrow (Concert Hall/—)
The Prodigious Sidney Bechet Quintet & Septet (—/Festival – Francuska)
Various (Including Hot Lips Page), Swing Classics, Vols 1, 2 (—/Polydor)

Walter Page
→ Count Basie

Tony Parenti

Anthony »Tony« Parenti (rođen 1900. u New Orleansu, Louisiana), sin sicilijanskih roditelja, uvijek je poklanjao veliku pažnju tradiciji jazza i izvorištima te glazbe. Zato se u doba kada je to smatrano demodiranim Parentijev piskutavi klarinet mogao čuti u definitivnom ragtime-kontekstu **(Tony Parenti--Ragtime** i **Tony Parenti-Ragtime Jubilee).** Parenti, čiji je otac bio talijanski vojni glazbenik, započeo je s violinom. Pohađao je St Philip's School u New Orleansu i dvije godine svirao u talijanskom sastavu prof. Josepha Tavernora. Zamjenjivao je Alcidea Nuneza u Papa Laine's Bandu, a u sličnoj ulozi nastupao je i s Nickom La Roccom. Nakon vođenja vlastitih sastava i sviranja u tuđima, preselio je najprije u New Orleans (1925), a zatim u New York (1927). Svirao je u nekoliko »društvenih« orkestara, zatim je zamjenjivao Bennyja Goodmana (→) u orkestru Bena Pollacka. Stekao je mnogo iskustva kao studijski glazbenik CBS-a (»dublirajući« na saksofonima); predvodio je kvartet saksofona koji je nastupao na radiju i u jednom kratkometražnom filmu.

Godine 1939. pridružio se orkestru Teda Lewisa, nakon što je četiri godine proveo kao član Radio City Symphony Orchestra; s Lewisom je ostao do 1945. Parentijeve su sposobnosti na planu jazza od tada doživjele neku vrst renesanse. Najprije je svirao s grupom Eddieja Condona (→) (1946); zatim je iste godine nastupao s Georgom Brunisom (→), zatim vodio vlastiti sastav na angažmanima u njujorškim klubovima Jimmy Ryan's i Nick's, da bi se ponovno pridružio Condonu. Godine 1947. surađivao je s Muggsyjem Spanierom (→) prije negoli se u Chicagu pridružio Miffu Moleu (→) (1948–1949). Četiri i pol godine proveo je na Floridi u grupi Preacher Rollo Laylan's Five Saints, ali se 1954. vratio u New York. Redovito se pojavljivao u Metropoleu (s Joeom Sullivanom (→), Zuttyjem Singletonom (→) i drugima) i u Central Plazi. Zamjenjivao je Georgea Lewisa u njegovom New Orleans ansamblu (1959), a 1962. nastupao je u Eddie Condon's Clubu. Daleko najveće iskustvo u ulozi šefa orkestra u kasnijem razdoblju karijere doživio je između 1963. i 1969. kada se vratio u klub Jimmy Ryan's koji je napustio jedino zbog kratkotrajnog pokušaja vođenja vlastitog jazz-kluba; nakon toga ponovno je radio kao slobodni glazbenik.

Ostao je aktivan sve do smrti u travnju 1972. Proučavao je ragtime i bio stručnjak za taj žanr. Najradije je svirao u društvu glazbenika poput Condona **(We Called It Music),** Brunisa, Wild Bill Davisona (→) **(The Davison/Brunis Sessions, Vol 3),** a svoj klarinet New Orleans stila znao je prilagoditi pjevaču Jimmyju Rushingu (→) **(The Odyssey Of James Rushing Esq.)** Što se samostalnih albuma tiče, Parenti je naročito uspio sa dva ranije spomenuta na bazi ragtimea, kao i s albumom **Happy Jazz** – tada u društvu Reda Allena (→), Tyreeja

Glenna (→) i Hanka Duncana (→); snimka s kvartetom iz 1955. za etiketu Southland **(Tony Parenti & His New Orleans Quartet)** predstavlja ga u izvrsnoj formi. Parenti je mogao ostvariti uvjerljive blues-izvedbe, možda najbolje u skladbi **Blues For Faz (Tony Parenti-Ragtime Jubilee)**, u *hommageu* kolegi klarinetistu iz New Orleansa, Irvingu Fazoli (→) (1949). Da bi se stekao dojam o New Orleansu iz njegovih mlađih dana, vrijedi poslušati Parentijeve uspomene **(Music Of New Orleans, Vol 5 – New Orleans Jazz, The Flowering)**. Isplati se poslušati i neke Parentijeve snimke iz mlađih dana koje su nastale u New Orleansu, uključujući **New Crazy Blues** i **African Echoes**.

Diskografija:

Tony Parenti (—/VJM)
Tony Parenti-Ragtime (Riverside/London)
Tony Parenti – Ragtime Jubilee (Jazzology/—)
Tony Parenti's All Stars (Jazztone/—)
Tony Parenti & His New Orleans Quartet (Southland/—)
Eddie Condon, We Called It Music (—/Ace of Hearts)
Wild Bill Davison/Georg Brunis, The Davison/Brunis Sessions, Vol 3 (—/London)
The Odyssey Of James Rushing Esq. (Columbia/Philips)
Various (Including Tony Parenti), Hot Clarinets (Historical/–)
Various (Including Tony Parenti) Music Of New Orleans, Vol 5 – New Orleans Jazz, The Flowering (Folkways/—)

Charlie Parker

Charlie Parker rođen je 1920. u Kansas Cityju, a umro je 1955. u apartmanu barunice Nice de Koenigswarter, prerano uništen drogom i alkoholom. Ključna ličnost be-bop revolucije četrdesetih godina, on je – uz Louisa Armstronga – najznačajniji solist u jazzu. Parkerove inovacije i danas određuju znatan dio evolucije jazza. Sredinom četrdesetih godina zamrli su impulsi jazza Kansas Cityja, pa je Parker – nazvan »Bird« ili »Yardbird« – potražio alternativna glazbena usmjerenja. Njegove prve snimke s orkestrom Jay McShanna iz 1940. pokazuju utjecaj tenor-saksofonista Lestera Younga u skladbama poput **Lady Be Good** i tehničku spremnost u brzim izvedbama poput **Honeysuckle Rose (Early Bird). Hootie Blues** i **The Jumpin' Blues** predstavljaju mladog alt-saksofonista u još kompleksnijim harmonijskim promjenama, s ukrasima i indirektnim tretmanom ritma. »Stalno mislim da je granica negdje drugdje, ponekad je mogu čuti, ali je ne mogu odsvirati.« Njegovi eksperimenti izazvali su podsmijeh i pogrde starijih glazbenika, ali su oni mlađi bili očarani. Parkerova je koncepcija bila radikalna i dotakla je svaki aspekt jazz-glazbe. U harmonijskom pogledu ukazao je na izlaz iz zakona diatonike prema širem području kromatike, koristeći progresiju koja je u jazzu bila nova i koja je tadašnjem uhu zvučala nespretno i poremećeno. U stvari, bez primjerene invencije glazbenik se u tom obilju mogao izgubiti kao miš u labirintu. Parker je i u ritmičkom pogledu bio najmaštovitiji glazbenik jazza; akcenti su padali na tešku, slabu i između doba, a dionica je ipak svingala. Razbio je tradicionalnu podjelu na četiri i osam taktova, svirajući u provalama šesnaestinki koje su se naglo vraćale u dionicu jednostavnom i savršenom frazom. Glazbu je obogatio prodornošću, emocionalnom snagom i strastvenošću koja je njegovu superiornu tehniku držala u podređenom položaju i otkrivala čovjeka. Njegov zvuk na alt-saksofonu je nezaboravan.

The Immortal Charlie Parker (London): vodeći umjetnik jazza na svom vrhuncu. Obratite pažnju na krojačke trendove toga razdoblja.

Parker je u New Yorku pronašao grupu glazbenika koji su se kretali sličnim tragovima, ljude poput Dizzyja Gillespieja, Theloniousa Monka, Charlieja Christiana i bubnjara Kennyja Clarkea; sastajali su se u sitne sate, u klubovima poput Minton's Playhouse i Monroes. Prve Parkerove snimke s malim sastavom (iz 1944) predstavljaju ga u kombiniranom društvu swing-glazbenika poput gitarista Tinyja Grimesa, a njegova sola u temama **Red Cross** i **Tiny's Tempo** djeluju čudno u zahuktaloj raspojasanosti **(The Savoy Sessions).** Parkerov i Gillespiejev kombo debitirao je, na žalost, u pratnji swing-bubnjarâ poput Cozyja Colea i Big Sid Catletta, izvodeći skladbe svojih lidera – **Dizzy Atmosphere, Groovin' High, Salt Peanuts** i **Shaw 'Nuff** koje, po brzini, kompleksnosti i maštovitosti ostaju manifestom modernog jazza **(In The Beginning).** Godine 1945. za tvrtku Savoy snimala je definitivna be-bop grupa: Parker, Gillespie, mladi Miles Davis, klavirist Argonne Thornton, basist Curley Russell i bubnjar Max Roach snimili su niz remek-djela poput **Now's The Time, Ko Ko** i **Billie's Bounce (The Savoy Sessions).** Tri Parkerova korusa u **Now's The Time** primjer su modernog blues-muziciranja. No, magazin *Down Beat* nije shvatio vrijednost tih snimki i nije im dao nijednu zvjezdicu. U slijedeće tri godine Parker je svom klasičnom opusu za Savoy pridodao **Cheryl, Buzzy, Bird Gets The Worm, Blue Bird, Another Hairdo, Barbados, Parker's Mood** i **Constellation,** izvedbe u kvintetu s Milesom Davisom, Budom Powellom, Johnom Lewisom ili Dukeom Jordanom na klaviru, Russellom ili Tommyjem Potterom na basu i Maxom Roachom na bubnjevima.

Godine 1945. Parker je s Gillespiejevim sekstetom otišao u Kaliforniju radi angažmana u klubu Billyja Berga; godine 1946. kada se sekstet vratio u New York, ostao je u Kaliforniji. Nastupajući u Finale Clubu s mladim boperima Zapadne obale, učinio je Los Angeles drugim središtem be-bopa. Potpisao je ugovor s Rossom Russellom za etiketu Dial i u sedam termina snimio šest nevjerojatnih albuma **(Charlie Parker On Dial).** Prvi termin rezultirao je snimkama **Ornithology, Moose The Mooche** (posvećeno Emryju Byrdu, Parkerovom dobavljaču droge), **Yardbird Suite** i **A Night In Tunisia,** ali na drugom terminu, četiri mjeseca kasnije, Parker se našao u bezizlaznom mentalnom i fizičkom stanju. Russellova knjiga *Bird Lives* detaljno opisuje to snimanje koje je rezultiralo mučnom ljepotom teme **Loverman,** nepopustljive i jedinstvene u prikazu umjetnikove emocionalne dubine. Nakon teme **Be Bop,** kada je Parkeru bilo isuviše zlo da bi mogao svirati, vratio se u hotel, nekako je zapalio krevet, pa je kažnjen šestomjesečnim boravkom u Camarillo State Hospitalu. Nakon izlaska ostvario je nekoliko snimki s pjevačem Earlom Colemanom, npr. **Dark Shadows, This Is Always** i izvanredne instrumentalne izvedbe kao **Cool Blues** i **Bird's Nest.** Slijedeće klasične izvedbe: **Relaxin' At Camarillo, Cheers, Carvin' The Bird, Stupendous, Home Cooking, Dexterity, Bongo Bop, Dewey Square, The Hymn, Bird Of Paradise, Embraceable You, Drifting On A Redd, Quasimodo, Charlie's Vig, Bongo Beep, Crazeology, How Deep Is The Ocean, Bird Feathers, Klactoveesedstene, Scrapple From The Apple, My Old Flame, Out Of Nowhere** i **Don't Blame Me.** Većina ovih naslova realizirana je s kvintetom (Davis, Jordan, Potter, Roach s kojima je Parker svirao u 52. ulici, u klubovima kao Three Deuces. Snimajući ilegalno za Savoy i etiketu Normana Granza pokazao je ogromnu nebrigu oko poslovnih detalja, uostalom poput gomile amaterskih snimatelja koji su bilježili njegove radio-emisije, klupske i koncertne izvedbe. Izvan studija Parkerova su ostvarenja često postajala još maštovitija i smionija: susret s orkestrom Woodyja Hermana **(Bird Flies With The Herd),** duga snimka s Chetom Bakerom i alt-saksofonistom Sonnyjem Crissom **(Bird On The Coast),** suradnja s Navarrom **(Historical Masterpieces)** i Gillespiejem **(Diz 'n' Bird In Concert** i **The Quintet Of The Year).**

Godine 1949. Parker je svoj kvintet predstavio u Parizu – Kenny Dorham, Al Haig, Potter i Roach **(Bird In Paris);** slijedeće godine gostovao je u Švedskoj i snimao s lokalnim glazbenicima **(Bird In Sweden).** Nakon povratka u SAD, s ugovorom za Granzovu etiketu Mercury snimao je u vrlo različitim kontekstima. Već je ranije nastupao s trupom JATP i svirao s alt-saksofonistom Williejem Smithom i tenor-saksofonistima Lesterom Youngom i Colemanom Hawkinsom **(Jazz At The Philharmonic, 1946, Vol 2);** ta je ideja kasnije rezultirala povijesnim jam sessionom s Parkerom, Johnnyjem Hodgesom i Bennyjem Carterom, a tri velikana alt-saksofona zajedno nastupaju u **Funky Bluesu (The Parker Jam Session).** Snimio je briljantnu temu **Old Folks** s drvenim duhačima i pjevačima, dok je snimanje s afro-kubanskim Machitovim sastavom rezultiralo naslovima **Mango Mangue** i **Okiedoke. Just Friends,** s jednog albuma s gudačima, klasična je izvedba, a kontrast između konzervativno-romantične pratnje i strastvenog alt-saksofona začuđujuće je prodoran. Najbolje snimke nastale su s malim sastavima: **Now's The Time, Confirmation, I Remember You, Kin, Chi Chi, Cosmic Rays, Star Eyes, Si Si, Swedish Schnapps, Au Privave, She Rote, KC Blues (The Definitive Charlie Parker).** Ponovni susret s Gillespiejem, Monkom, Russellom i neprimjerenim Buddyjem Richom na bubnjevima 1950. rezultirao je izvedbama **Bloomdido, Mohawk** i **Leapfrog.** Za tvrtku Prestige Parker je realizirao nekoliko snimki na tenor-saksofonu sa Sonnyjem Rollinsom i Milesom Davisom, pod pseudonimom Charlie Chan **(Collectors Items).**

Nadolaskom be-bopa jazz je izgubio mnogo publike, što je Parkera

ostavilo u dilemi između popularnosti i umjetnosti. Njegova glazba reflektira tu situaciju; ona izmjenično udvara i prkosi, podrugljiva je i tjeskobna; bez odjeka publike Parker se povlači u sebe. Parkerov blues bio je himna razvlaštenih, slavio je prolaznost; jedna je od najimpresivnijih ličnosti našeg doba.

Diskografija:
Early Bird (Spotlite/Spotlite)
Jay McShann, Kansas City Memories (Decca/Brunswick)
The Savoy Sessions (Savoy/Savoy)
Alternative Takes (Savoy/Savoy)
Dizzy Gillespie, In The Beginning (Prestige/Prestige)
Charlie Parker On Dial, Vols 1–6 (Spotlite/Spotlite)
Anthropology (Spotlite/Spotlite)

Charlie Parker On Dial (Spotlite): putokazi.

Bird Flies With The Herd (Main-Man/Main-Man)
Bird On The Coast (Jazz Showcase/Jazz Showcase)
Bird On The Road (Jazz Showcase/Jazz Showcase)
Historical Masterpieces (Le Jazz Cool/MGM)
Bird On 52nd Street/Bird At St Nick's (Prestige/Prestige)
Hi Hat Broadcasts 1953 (Phoenix/Phoenix)
Charlie Parker (Queen-Disc/Queen Disc)
Diz 'N' Bird In Concert —/Saga)
The Quintet Of The Year (Debut/Vogue)
Lullaby In Rhythm (Spotlite/Spotlite)
Bird In Paris (Spotlite/Spotlite)
Bird In Sweden (Spotlite/Spotlite)
Jazz At The Philharmonic 1946, Vol 2 (Verve/Verve)
The Parker Jam Session (Verve/Verve)
The Definitive Charlie Parker, Vols 1–4 (Verve/Metro)
Miles Davis, Collectors' Items (Prestige/Prestige)
Birds Nest (—/Vogue)
Collections (japanski Odeon)

Evan Parker

Uz Phila Seamana, Stana Traceyja i Dereka Baileyja, saksofonist Evan Parker, rođen 1944, jedan je od najoriginalnijih britanskih jazz-glazbenika uopće. Protagonist evropske free-glazbe, Parker je surađivao s Alexanderom von Schlippenbachom i njegovim kvartetom, s Globe Unity Orchestra, i s relativno ortodoksnijom skupinom Brotherhood Of Breath. Šezdesetih godina član Spontaneous Music Ensemblea Johna Stevensa, Parker je 1970. osnovao duo s perkusionistom Paulom Lyttonom **(Collective Calls** i **Evan Parker & Paul Lytton At The Unity Theatre)** u kojemu dvojica glazbenika proširuju granice zvuka i izvode vrlo inventivne dionice i teksture. Grupa Music Improvisation Company pokazala se još jednim primjerenim poligonom za free-muziciranje **(Music Improvisation Company)**, dok je Parkerova suradnja s gitaristom Baileyjem pokazala neka od najodvažnijih glazbenih ostvarenja desetljeća **(The Topography Of The Lungs** i **London Concert)**.
Parkerov stil, koji je kao ishodište uzeo Coltranea i Pharoaha Sandersa, razvio se s godinama u tonski bogato i intenzivno emocionalno izražajno sredstvo njegove, u biti logične, imaginacije. Demonstracija njegova talenta na sopran-saksofonu pokazuje totalno ovladavanje postupcima free-glazbe **(Saxophone Solos)**; cirkularno disanje i tonske efekte koristi za postizavanje simetrije. Parkerova suradnja s Company, međunarodnom skupinom free-glazbenika, pokazuje njegovu sposobnost da pažljivo osluškuje svoje partnere i sudjeluje u kolektivnom kreativnom činu **(Company 1)**.

Diskografija:
Collective Calls (—/Incus)
Music Improvisation Company (—/Incus)
The Topography Of The Lungs (—/Incus)
London Concert (—/Incus)
Saxophone Solos (—/Incus)
Company 1 (—/Incus)
Globe Unity 73, Live In Wuppertal (—/FMP)
Manfred Schoof, European Echoes (—/FMP)
Peter Brotzmann, Machine Gun (—/FMP)
Saxophone Special (Emanem/Emanem)

Leo Parker

U biti boper bariton-saksofonist Leo Parker, rođen 1925. u Washingtonu, bio je istaknuti suradnik Fatsa Navarra – **Ice Freezes Red (Fats Navarro Memorial)** i Dextera Gordona – **Settin' The Pace (Long Tall Dexter)**. U principu poletan, bučan glazbenik, svoju je osjećajnu stranu pokazao u izvedbi **Solitude (The Foremost!)**. Parker je započeo na alt-saksofonu, a na bariton je prešao u orkestru Billyja Eckstinea, s obzirom da je mjesto altista zauzimao Charlie Parker **(Mr B & The Band)**. Parkerova suradnja s Geneom Ammonsom **(Red Top)** ukazuje na utjecaj Illinoisa Jacqueta – u stvari, Jacquet ga je svojedobno odvraćao od svog stilskog područja. Nakon dugog razdoblja provedenog u rhythm-and-blues sastavima, Parker je poduzeo kratkotrajni »comeback« za tvrtku Blue Note **(Let Me Tell You 'Bout It)**, ali je umro 1962.

Diskografija:
Fats Navarro Memorial (Savoy/—)
Dexter Gordon, Long Tall Dexter (Savoy/Savoy)
The Foremost! (Onyx/Polydor)
Billy Eckstine, Mr B & The Band (Savoy/Savoy)
Gene Ammons, Red Top (Savoy/Savoy)
Leo Parker, Let Me Tell You 'Bout It (Blue Note/—)

Let Me Tell You 'Bout It (Blue Note): silovit bariton-saksofon.

Joe Pass

Gitarist Joe Pass, rođen 1929. u New Brunswicku, N. Y., prisutan je na sceni od četrdesetih, a sveopća priznanja doživio je sedamdesetih godina, zahvaljujući oštroumnom vodstvu menedžera Normana Granza. Veteran bezbrojnih snimanja s velikim brojem glazbenika – Chet Baker, Bud Shank, Gerald Wilson, Les McCann, Earl Bostic i Duke Ellington – Pass je kompletan profesionalac. Nakon potpisivanja ugovora s etiketom Pablo trijumfalno je nastupio na festivalu u Montreuxu **(Joe Pass At Montreux)** i poduzeo turneje u okviru trupe JATP s Oscarom Petersonom, Zootom Simsom i drugima. Osjećajan, lirski solist zanosnog i ugodnog tona, Pass u pratnji može zazvučati kao kompletna ritam-sekcija. Na albumu s još jednim gitaristom-veteranom, Herbom Ellisom, Pass i njegov partner isprepliću melodije i kontrapunkt, te izvode nadahnute međuigre u skladbama kao **Cherokee (Two For The Road)**. Duo s Ellom Fitzgerald **(Ella Fitzgerald & Joe Pass)** opušten je i melodičan, dok suradnja s Oscarom Petersonom dostiže izazovniji umjetnički vrhunac **(Oscar Peterson Et Joe Pass A Salle Pleyel)**. Na dopadljivom albumu na kojemu Peterson svira klavikord **(Porgy & Bess)** Pass daje ritmičku pratnju sve do sola u **They Pass By Singing**. U novije doba gitarist pokazuje afinitet za solističke izvedbe, pa dva odlična Passova albuma **(Joe Pass, Virtuoso 1 & 2)** demonstriraju zanosnu maštovitost koja obilježava njegove klupske nastupe.

Diskografija:
Joe Pass At Montreux (Pablo/Pablo)
Herb Ellis – Joe Pass, Two For The Road (Pablo/Pablo)
Portraits Of Duke Ellington (Pablo/Pablo)
Ella Fitzgerald & Joe Pass (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson Et Joe Pass A Salle Pleyel (Pablo/Pablo)
Porgy & Bess (Pablo/Pablo)
Virtuoso 1 & 2 (Pablo/Pablo)

Art Pepper

Rođen 1925. u Los Angelesu, Art Pepper jedan je od najistaknutijih

Living Legend (Contemporary): prvi Pepperov LP u 15. god.

alt-saksofonista post-bop jazza, na razini Lee Konitza i Erica Dolphyja, ali manje poznat iz razloga koji nemaju veze s glazbom. Pod utjecajem Lestera Younga, Parkera, Konitza i Zoota Simsa, Pepperova najbolja ostvarenja balansiraju između nesputane osjećajnosti i forme. Njegova početna suradnja sa Stanom Kentonom i Shortyjem Rogersom **(Artistry In Jazz, Blues Express)** ili s vlastitim grupama sa Zapadne obale iz početka pedesetih godina **(Discoveries)** pokazuju veliku tehničku okretnost i naznake originalnog stila. Godine 1956. bio je u izvrsnoj formi s tenor-saksofonistom Warneom Marshom u skladbama poput **Tickle Toe** Lestera Younga **(The Way It Was!)**, dok u grupi s vibrafonistom Redom Norvom dolazi do izražaja njegov tenor-saksofon u temi **Tenor Blooz**; snimke **Mambo De La Pinta** s klaviristom Russom Freemanom posvetio je raznim zatvorima u kojima je boravio zbog ovisnosti o drogi **(Early Act)**.
Pepperov život, droga, bolest, zatvor, sve to podsjeća na Cheta Bakera, pa se postojanost njegova talenta doima začuđujućom. Godine 1957. snimio je album s ritam-sekcijom Milesa Davisa (Red Garland, Paul Chambers i Philly Joe Jones); rezultati toga snimanja prave budale od svih onih kritičara koji su ukazivali na razlike između jazza Zapadne i Istočne obale. **Jazz Me Blues**, klasika dixielanda, pokazuje da altist izbjegava glazbenu snobovštinu dok je **Star Eyes** neobično emocionalna izvedba **(Art Pepper**

Meets The Rhythm Section). Kasnija snimka s drugom Davisovom ritam-sekcijom **(Gettin' Together)** još je bolja: Pepperovo ritmičko majstorstvo koristi Monkovu temu **Rhythm-a-ning,** a njegov strastven lirski pristup dolazi do punog izražaja u **Whims Of Chambers, Bijou The Poodle** i **Softly As In A Morning Sunrise.** Nedavno ponovno objavljen opskuran album predstavlja

Surf Ride (Savoy): rani Art Pepper i prijatelji. Autor opreme nije naveden.

Peppera i velikog klavirista Carla Perkinsa u gotovo 60 minuta zadivljujuće maštovitosti **(The Omega Man). I Can't Believe That You're In Love With Me** sadrži sve osobine Pepperova stila, čistu i sažetu artikuliranost, jasan ton i sve rascjepkanije melodije koje se protežu nad nestalnom kombinacijom pauza i »dohvata« – dok ne dosegnu dublju i tjeskobniju emocionalnost.

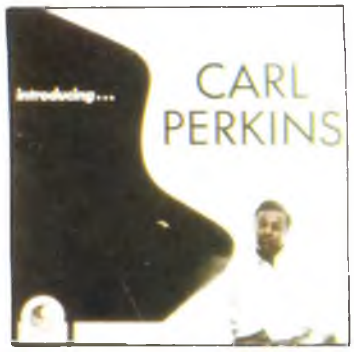
Od 1957. do 1961. snimio je niz klasičnih albuma za tvrtku Contemporary **(Art Pepper Meets The Rhythm Section, Gettin' Together** i **Modern Jazz Classics);** za skladbu **Walkin',** u kojoj Pepper izvodi odličan solo na tenor-saksofonu, aranžman je napisao Marty Paich, a u njoj nastupa ansambl od jedanaest članova. U temi **Anthropology** Pepper svira klarinet. Još su bolja dva albuma sa savršenom ritam-sekcijom Jimmy Bond, bas i Frank Butler, bubnjevi. Skladba **Tears Inside** Ornettea Colemana odličan je okvir za specifične Pepperove tonske varijacije **(Smack Up),** dok repertoar balada poput **Long Ago & Far Away** i **Too Close For Comfort (Intensity)** rezultira osjećajnim interpretacijama.

Veći dio šezdesetih godina profućkao je u zatvorima, a često je bio bolestan; na albumu iz 1975 **(Living Legend),** nastupa s idealnom ritam-sekcijom Hampton Hawes, klavir, Charlie Haden, bas, Shelly Manne, bubnjevi; svi su u vrhunskoj formi. Pepperova skladba **Lost Life** »Profućkan život«) po svom se nadahnuću može usporediti sa skladbom **For All We Know** Billie Holiday; Pepperov alt-saksofon u njoj je opor i plačljiv.

Diskografija:
Stan Kenton, Artistry In Jazz
(Capitol/—)
Shorty Rogers, Blues Express
(RCA/RCA – Francuska)
Art Pepper, Discoveries
(Savoy/Savoy)
The Way It Was
(Contemporary/Contemporary)
Early Art
(Blue Note/Blue Note)
Art Pepper Meets The Rhythm Section
(Contemporary/Contemporary)
Gettin' Together
(Contemporary/Contemporary)
The Omega Man (Onyx/—)
Art Pepper 11, Modern Jazz Classics
(Contemporary/Contemporary)
Smack Up
(Contemporary/Contemporary)
Intensity
(Contemporary/Contemporary)
Living Legend
(Contemporary/Contemporary)
The Early Show
(Xanadu/Xanadu)

Carl Perkins

Rođen 1928. u Indiani, klavirist Carl Perkins bio je samouk, svirao je neobičnom tehnikom u kojoj je lijeva podlaktica bila paralelna s klavijaturom. Djelujući u Los Angelesu, Perkins je bio jedan od najboljih klavirista pedesetih godina: izravan, snažan i totalno uvjerljiv kao blues-izvođač. Njegov jedini samostalni album **(Introducing Carl Perkins)** pokazuje utjecaj Buda Powella i vrlo ličnu emocionalnost u baladama poput **You Don't Know What Love Is.** Pojavljuje se na još jednom albumu za etiketu Dooto **(Dexter Blows Hot & Cool)** kao čvrst pratitelj poletnog tenor-saksofona Dextera Gordona. Suradnja s grupom Curtisa Councea **(Landslide, Counceltation** i **Carl's Blues)** sadrži neke Perkinsove skladbe **(Mia, Carl's Blues)** i većinu njegovih najboljih istupa. Na albumu s gotovo istom postavom, ali pod vod-

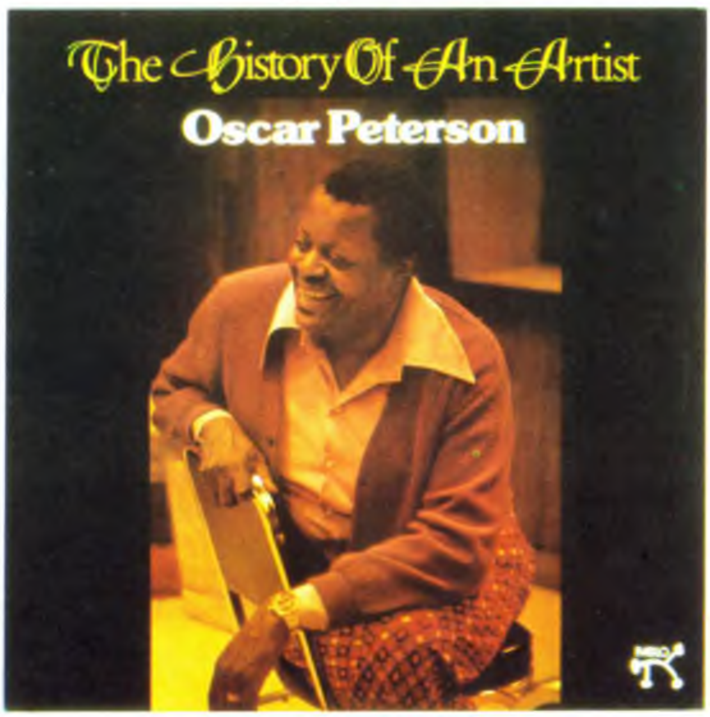
Introducing Carl Perkins (Dooto): diskofilski trofej.

stvom Harolda Landa **(Harold In The Land Of Jazz)** nalazi se Perkinsova tema **Grooveyard,** izvedba prožeta blues-tradicijom. Na žalost, bio je to njegov labuđi pjev: umro je te iste, 1958. godine.

Diskografija:
Introducing Carl Perkins
(Dooto/—)
Dexter Gordon, Dexter Blows Hot & Cool (Dooto/—)
Curtis Counce Group: Counceltation
(Contemporary/Contemporary)
Landslide
(Contemporary/Contemporary)
Carl's Blues
(Contemporary/Contemporary)
Harold Land, Harold In The Land Of Jazz
(Contemporary/Contemporary)

Oscar Peterson

Oscar Peterson rođen je 1925. u Montrealu, a impresario Norman Granz doveo ga je 1949. u SAD, gdje je na zapanjujući način debitirao koncertom JATP-a u Carnegie Hallu. Inspiriran Tatumom, Peterson je virtuozni klavirist koji potpuno vlada i brzim izvedbama i baladama, raspolaže velikim harmonijskim znanjem i monumentalnim swingom. Nije inovator poput Buda Powella ili Cecila Taylora; njegov se stil pouzdano oslanja na postojeću mainstream-modernu tradiciju. Dugogodišnja atrakcija trupe JATP, Peterson je u svojoj karijeri svirao gotovo sa svim velikanima i pridonio uspjehu brojnih albuma etikete Verve koji su snimljeni pedesetih godina **(Sittin' In, Soulville** i **The Parker Jam Session);** vodio je i vlastite grupe. Započevši u duetu s basistom Rayem Brownom, dodao je gitariste Barneyja Kessela i Herba Ellisa i tako osnovao glasoviti trio. Godine 1959. gitaru je zamijenio nizom bubnjara: Ed Thigpen, Louis Hayes, Bobby Durham.

The History Of An Artist (Pablo): jedan od najplodnijih jazz-umjetnika s raznim trijima.

Dva odlična albuma predstavljaju njegova dostignuća na tom polju: prvi **(In Concert)** sadrži najsjajnije trenutke iz pedesetih godina, uključujući glasovite izvedbe skladbi **Tenderly** i **C-Jam Blues,** a završava izvanrednim snimkama sa Shakespeare Festivala 1956; drugi **(History Of An Artist)** je zamišljen kao niz susreta s bivšim suradnicima, snimljenih sedamdesetih godina.

Peterson godinama osporavan zbog navodne spektakularnosti, eklektičnosti i bezosjećajnosti, našao se na prekretnici serijom izvrsnih albuma koji su snimljeni u domu jednog njemačkog ton-majstora **(Exclusively For My Friends).** Sva četiri albuma pokazuju totalnu Petersonovu predanost odabranom repertoaru. Izuzetna su ostvarenja **I'm in The Mood For Love (Girl Talk), Satin Doll (The Way I Really Play), At Long Last Love (Action)** i solo-izvedba skladbe **Perdido (My Favorite Instrument).** Snimke što ih je sedamdesetih godina realizirao za Granzovu etiketu Pablo definitivno su potvrdile Petersonov status izuzetnog solista koji iz svog klavira izvlači bogate orkestralne teksture. Dva klasična dvostruka albuma koncertnih izvedbi u solističkom izdanju, s duom i triom, predstavljaju Petersona u vrhunskoj formi; **Just Friends** zapanjujući je pokazatelj umjetnikove inventivnosti **(In Russia),** a pirotehničke, solističke izvedbe skladbi **Indiana** i **Sweet Georgia Brown** mogu se usporediti jedino s »natjerivanjem« Petersona i Joea Passa u temi **Honeysuckle Rose (A Salle Pleyel).**

Pet susreta s vrhunskim trubačima predstavlja Petersonovo umijeće pratitelja, sposobnog da svoj stil varira od stridea, sa starijim glazbenicima **(Oscar Peterson & Roy Eldridge, Oscar Peterson & Clark Terry** i **Oscar Peterson & Harry Edison),** do harmonijski slojevitije pratnje u **Dizzy Atmosphere (Oscar Peterson & Dizzy Gillespie)** ili 3/4 mjere u **Take The »A« Train (Oscar Peterson & Jon Faddis).** Album na klavikordu, s Joeom Passom **(Porgy & Bess)** pokazuje isto umijeće i lirsku inventivnost kao i kada svira klavir. Susret s Countom Basiejem izvanredno je uspio, a dva različita stila – Basiejev ekonomičan i Petersonov »brzoprsti« – isprepliću se s međusobnim uvažavanjem **(Satch & Josh).** Zahvaljujući promišljenoj organizaciji televizijskih i koncertnih nastupa, Oscar Peterson je danas jedan od najpoznatijih jazz-glazbenika na svijetu, a glazbenici poput Joea Passa ili basista Nielsa Pedersena stekli su zaslužena priznanja upravo nastupima u njegovom triju.

Diskografija:
Sonny Stitt, Sittin' In (Verve/Verve)
Ben Webster, Soulville (Verve/Verve)
Charlie Parker, The Parker Jam Session (Verve/Verve)
Oscar Peterson:
In Concert (Verve/Verve)
History Of An Artist (Pablo/Pablo)
Exclusively For My Friends (BASF/Polydor)
In Russia (Pablo/Pablo)
A Salle Pleyel (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Roy Eldridge (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Clark Terry (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Harry Edison (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Dizzy Gillespie (Pablo/Pablo)
Oscar Peterson & Jon Faddis (Pablo/Pablo)
Porgy & Bess (Pablo/Pablo)
Satch & Josh (Pablo/Pablo)
The Trio (Pablo/Pablo)
Peterson 6 (Pablo/Pablo)

Flip Phillips

»Flip« Phillips (pravo ime Joseph Edward Filipelli, rođen 1915. u Brooklynu, New York) prvenstveno ostaje u sjećanju kao jedan od protagonista prijelomnog »Prvog stada« Woodyja Hermana (→) u kojemu se zadržao od 1944. do 1946. i po svojoj desetogodišnjoj atraktivnoj suradnji s trupom JATP (1947–1956). Phillips je u osnovi tenor-saksofonist čije pouzdano dobro muziciranje podsjeća na Bena Webstera (→) i Colemana Hawkinsa (→) iako ih ne kopira, ali ima trenutaka kada dominira snažan utjecaj Lestera Younga (→), posebno na koncertnoj snimci što ju je realizirao 1957. na Floridi, kao član kvarteta Buddyja Richa (→) **(Buddy Rich In Miami/Strike It Rich).** Phillips je prvobitno učio klarinet i teoriju. Kao klarinetist uglavnom je svirao u Schneider's Lobster Houseu, Brooklyn, povremeno se izmjenjivao na alt-saksofonu.

Godine 1940. pridružio se Frankieju Newtonu (→) u 52. ulici kao klarinetist; s njegovom grupom otišao je 1941. u Lake George. Godine 1942. prešao je na tenor-saksofon kako bi u New Yorku svirao s Larryjem Bennettom. Kratko je surađivao s Bennyjem Goodmanom (→), Wingyjem Manoneom (→) i Redom Norvom (→), a zatim se pridružio Hermanu. S njim je stekao zavidan ugled zanosnog izvođača balada **(With Someone New** (njegova skladba), **I Wonder, I Surrender Dear),** te uzbudljivih, vrlo svingerskih sola na tenor-saksofonu u udarnim skladbama poput **Caldonia, Apple Honey, Northwest Passage** (sve na **The Thundering Herds).**

Flip Phillips, tenoristička zvijezda prvog Hermanovog »stada«. Flip toplog tona uvijek je svingao.

Svirao je na glasovitom Hermanovom koncertu u Carnegie Hallu, 1946 **(Woody Herman At Carnegie Hall),** a bio je neobično popularan solist među publikom na bezbrojnim nastupima orkestra **(One Night Stand With Woody Herman).** Osim suradnje u Woodchoppersima (maloj Hermanovoj grupi koja je djelovala u okviru orkestra), snimao je 1945. s kolegama Chubbyjem Jacksonom i Billom Harrisom (→) **(The Herdsmen).** Mnogo dobre glazbe moglo se čuti i kada su se Phillips, Jackson, Denzil Best, bubnjevi i Lennie Tristano (→) pridružili Harrisu na tipičnom njujorškom klupskom nastupu iz 1947 **(A Knight In The Village).**

Vrhunac Phillipsove popularnosti – koja je po entuzijastičkim reakcijama nadmašila onu s Hermanom – došao je ulaskom u JATP. Od njega se u biti tražilo da poput Illinoisa Jacqueta (→) najraspojasanije izvodi sve ekstremne »štoseve«, kako bi podigao temperaturu publike na koncertima JATP-a. Skladba **Perdido** (koju je godinama do besvjesti ponavljao) donijela mu je široku popularnost **(JATP: New Vol 6 – Midnight At Carnegie Hall)** i s tom je famom morao živjeti još godinama nakon što je napustio Granza.

Nakon američkih nastupa JATP-a **(Norman Granz, Jazz At The Philharmonic – Carnegie Hall Concert 1952),** Phillips i njegovi kolege poduzeli su prvu od nekoliko evropskih turneja. Slijedeće godine posjetili su Japan **(JATP In Tokyo).** Ma koliko Phillipsove izvedbe u tom kontekstu bile uzbuđujuće, bolju predodžbu o njegovim pravim sposobnostima možemo steći sa albuma **Flip,** na kojemu predvodi sastave različitih postava. Iako nikada nije zalazio u područje be-bopa, zanimljivo ga je (a u ovom slučaju i zahvalno) čuti kako inspirira bopere poput Howarda McGheeja (→), Maxa Roacha (→) i Sonnyja Crissa. Nastupi na vlastitim i tuđim snimkama s *all stars* skupinom Ralpha Burnsa iz 1950–1951 **(Kings Of Swing, Vol 2)** također ga predstavljaju u kreativnijem izdanju nego svi vrišteći efekti iz dana JATP-a. Phillips je dobro predstavljan i na legendarnom albumu **The Charlie Parker Sides/ The Parker Jam Session,** iako ne u istoj klasi sa sudionicima poput Johnnyja Hodgesa (→), Charlieja Parkera (→), Bennyja Cartera (→) i Bena Webstera. Godine 1952. bio je član trija Genea Krupe (→).

Potkraj pedesetih godina skrasio se na Floridi, pa drugdje nije ni nastupao. Vodio je grupu s Billom Harrisom koji je također pribjegao na Floridu. Godine 1959. napustio je Floridu da bi s Bennyjem Goodmanom (→) poduzeo evropsku turneju. I šezdesetih godina najviše mu se svidjela klima Floride, ali je češće nastupao i u drugim krajevima zemlje. Da je u sedamdesete godine ušao s nesmanjenim talentom može se zaključiti po njegovom nastupu na dvije legendarne američke »jazz-zabave«. Na albumu **The Complete 1970 Pasadena Jazz Party** njegov tenor-saksofon kao da je u brzim izvedbama postao življi nego prethodnih 25 godina, a obrada njegove solističke baladne točke s Hermanom, **Sweet & Lovely,** pokazuje zrelost koja se postiže samo velikim glazbenim iskustvom poput Phillipsova. Album **USA Jazz Live,** snimljen u Grand Ballroomu, Broadmoor Hotel, Colorado Springs.

kao dio Colorado Jazz Partyja Dicka Gibsona (1971) predstavio ga je u jednako privlačnoj formi, naročito u duetu s Clarkom Terryjem (→).

Diskografija:
Woody Herman, The Thundering Herds (Columbia)
Woody Herman At Carnegie Hall (Verve/Verve)
One Night Stand With Woody Herman (Joyce/—)
Various (Including Chubby Jackson/Bill Harris), The Herdsmen (—/Mercury)
Bill Harris, A Knight In The Village (Jazz Showcase/—)
Various (Including Flip Phillips), JATP: New Vol 6– Midnight At Carnegie Hall (Verve/Columbia – Clef)
Various (Including Flip Phillips), Norman Granz' Jazz At The Philharmonic – Carnegie Hall Concert, 1952, Vols 1–3 (Verve/Columbia – Clef)
Various (Including Flip Phillips), J.A.T.P. In Tokyo (Pablo Live/Pablo Live)
Flip Phillips, Flip (—/Verve)
Various (Including Flip Phillips), Kings Of Swing, Vol 2 (—/Verve)
Various (Including Flip Philips), The Charlie Parker Sides (Verve)/ **The Parker Jam Session** (Verve)
Various (Including Flip Phillips), The Complete 1970 Pasadena Jazz Party (Blue Angel Jazz Club Presents/—)
Various (Including Flip Phillips), USA Jazz Live (MPS – Njemačka)

King Pleasure

Rođen 1922. u Clarence Beeksu, King Pleasure bio je jedan od prvih pjevača koji je poznatim instrumentalnim solima dodavao riječi. Slični su izvođači Eddie Jefferson, Lambert, Hendricks i Annie Ross. Najveći uspjesi Kinga Pleasurea su **I'm In The Mood For Love** (prema solu Jamesa Moodyja na tenor-saksofonu), **Parker's Mood, Little Boy, Don't Get Scared** (prema Stanu Getzu), **Sometimes I'm Happy** (prema Lesteru Youngu). Njegova popularnost trajala je od 1952. do 1956, a 1960. izdao je »comeback« album **Golden Days.**

Diskografija:
The Source (Prestige/Prestige)
Golden Days (HiFi/Vogue)

Ben Pollack

Ben Pollack (rođen 1903. u Chicagu, Illinois) bio je dobar, iako ponekad nemaštovit bubnjar koji se afirmirao u razdoblju kada je Chicago postajao značajnim središtem jazza. Ali, što je još važnije, Pollack je od 1926. vodio niz sastava u kojima su svirali solisti ili instrumentalisti na putu da postanu prvoklasni protagonisti jazz-scene. Sam Pollack svirao je bubnjeve u školi, a usprkos želji njegovih roditelja da uđe u trgovinu krznom, posvetio se glazbi. Nakon nastupa s mnogim sastavima širom SAD, probio se zahvaljujući suradnji s grupom New Orleans Rhythm Kings. (Godine 1922. Pollack je s NORK-om prvi put snimao – **(New Orleans Rhythm Kings).** Nadahnuto je bubnjao u skladbama **Eccentric, Bugle Call Blues** i **Tiger Rag.**

I nadalje je surađivao s raznim ansamblima – u Los Angelesu, Chicagu i New Yorku – a zatim je okupio prvi vlastiti sastav (1926). Godine 1928. intenzivirao je svoje liderske aktivnosti unosnim angažmanima u Park Central Hotelu, New York, te nastupom cijelog orkestra u brodvejskoj predstavi *Hello Daddy*. U to doba Ray Bauduc angažiran je kao privremeni bubnjar, dok je Pollack dirigirao. Pollackova ideja da postavi pridoda gudače zaprijetila je da naruši džezistički sadržaj repertoara ali kada bi se za taj aspekt pobrinuo solist kalibra Jacka Teagardena (→), glazba Pollackovih skupina nije mogla biti loša. U tom smislu tipična je izvedba **My Kinda Love (Jack Teagarden, Vol 1: »Texas Tea Party«):** prosječno sviranje orkestra, grozno Pollackovo pjevanje i superlativno Teagardenovo muziciranje na trombonu. Pollack je vodio orkestar od početka tridesetih godina do 1934. kada ga je rasformirao.

Mnogi članovi Pollackovog orkestra iz 1934 (Eddie Miller (→), Matty Matlock, Yank Lawson (→), Gil Rodin, Ray Bauduc i Gil Bowers) ostali su na okupu i ušli u orkestar Boba Crosbyja (→). Iako je tridesetih godina rjeđe svirao bubnjeve, Pollack je do 1942. vodio razne sastave. Te godine okupio je prateći sastav Chica Marxa. Slijedeće godine osnovao je vlastitu diskografsku tvrtku (Jewel) i menedžersku agenciju. Šezdesetih godina u Hollywoodu je vodio restoran u kojemu se gazda povremeno brinuo i za glazbu. Igrao je samoga sebe u filmu *The Benny Goodman Story*. Osim gore navedenih, među glazbenicima koji su svirali s Pollackom navodimo i slijedeće: Irving Fazola (→), Glenn Miller, Charlie Spivak, Benny Goodman (→), Dean Kincaide, Benny Morton (→), Dave Matthews i Jimmy McPartland. Godine 1935–1936. s Pollackom je nastupio talentirani mladi trubač Harry James (→) **(Harry James & His Orchestra 1936–1938),** predodređen za slavu koju je postigao nakon što se 1937. pridružio Bennyju Goodmanu.

Godine 1971. Ben Pollack izvršio je samoubojstvo u svom domu u Palm Springsu, Kalifornija.

Diskografija:
New Orleans Rhythm Kings (Milestone/—)
Jack Teagarden, Vol 1: »Texas Tea Party« (RCA Victor – Francuska)
Ben Pollack & His Orchestra 1933–1934 (—/VJM)
Harry James & His Orchestra 1936–1938 (The Old Masters/—)

Jean-Luc Ponty

Rođen 1942. u Arranchesu, u Normandiji, violinist Jean-Luc Ponty sin je profesora violine, a u trinaestoj godini morao je vježbati šest sati dnevno. Fenomenalan tehničar, Ponty je 1969. nastupio u SAD i ostavio veći dojam od većine evropskih jazz-glazbenika. Dvostruki album iz tog razdoblja, s Georgeom Dukeom na klavijaturama **(Cantaloupe Island)** i susret četvorice vodećih violinista – Stuffa Smitha, Svenda Asmunssena, Stephanea Grappellija i Pontyja **(Violin Summit)** dobri su primjeri njegovih džezističkih izvedbi. Ponty je s vremenom ušao u popularnija područja; razdoblje s Mahavishnu Orchestra, godina provedena s Frankom Zappom i suradnja s Eltonom Johnom prekinuli su većinu njegovih veza s jazzom. Danas svira uglavnom električnu violinu u vlastitom rock-sastavu **(Aurora** i **Upon The Wings Of Music),** a glazba ima romantičan, raga-ugođaj.

Diskografija:
Cantaloupe island (Blue Note/Blue Note)
Violin Summit (BASF/BASF)
Aurora (Atlantic/Atlantic)
Upon The Wings Of Music (Atlantic/Atlantic)

The Amazing Bud Powell (Blue Note): najistaknutiji klavirist be-bopa i jedno od najemocionalnijih iskustava u jazzu.

Bud Powell

Od 1947. do 1953. Bud Powell (rođen 1924. u New Yorku) bio je najkreativniji klavirist be-bopa. Njegov polet – poput Parkerova – bio je kao monstruozna konjska snaga koja je razvaljivala šasiju, pa je Powell dobar dio života proveo na psihijatrijskim klinikama. Nema tu džojsovskog umjetnika, indiferentnog kreativca otupljene oštrice. Powell je erupcija emocije: pomahnitalost. Prvi klaviristički album **(The Bud Powell Trio)** perfektan je prijevod Parkerovog stila na klavir, a brze izvedbe poput **Bud's Bubble** ili **Indiana** pokazuju inventivnost i ritmičku raznovrsnost koja konkurira Tatumovoj. Dva albuma za Blue Note **(The Amazing Bud Powell)** daju širu sliku njegove genijalnosti. **Glass Enclosure** Powellova je skladba u četiri stavka; nakon ceremonijalnog uvoda, ona ubrzo postaje usiljena i zloslutna, a zatim ponovno skreće u konvencionalniji *attack*. Ne zadržava se u jednom te istom ugođaju, a njene zbunjujuće transpozicije stvaraju dojam uravnoteženosti. Na udarnim be-bop brojevima poput **Ornithology** i **Reets & I** vrtoglavi niz melodijskih pasaža desne ruke povlači za sobom čvrste akorde lijeve ruke. Kontrapunkt i napetost naglašavaju najveće bljeskove mašte. U bržim izvedbama poput **I Want To Be Happy** nakon naglih »obrušavanja« slijede vratolomne, brze pasaže u kojima je svaka nota besprijekorno artikulirana. U uzvišenoj i strastvenoj Powellovoj glazbi sve se događa u trenutku. Njegov tretman balada neobično je dirljiv, od sjetne **Polka Dots And Moonbeams** do užurbane **Somewhere Over The Rainbow.** Snimke s trubačem Fatsom Navarrom i tenor-saksofonistom Sonnyjem Rollinsom, **Dance Of The Infidels, 52nd Street Theme, Wail** i **Bouncing With Bud** klasične su izvedbe kombo-jazza.

Powellova suradnja s Charliejem Parkerom susret je velikana; koncert u Massey Hallu iz 1953 **(The Quintet Of The Year)** predstavlja neusporedivu postavu Parker-Dizzy

Gillespie-Powell-Charlie Mingus-Max Roach, dok radio-prijenos iz Cafe Societyja udružuje Parkera i Powella s Fatsom Navarrom (**Charlie Parker Historical Masterpieces**). Susret sa Sonnyjem Stittom (**Genesis**) predstavlja Powella na vrhuncu snage. Od 1954, nakon nervnog sloma Powellovo je muziciranje postalo nedosljedno. Ono je djelimice obilježeno protivurječnim ugodajima, pogrešnim sviranjem i gubitkom brzine, ali su emocionalnost i maštovitost ostale netaknute. Powellova interpretacija Monkove skladbe **Round Midnight (Ups 'N' Downs)** neobično je iritantna sa svojim masivnim akordima i prikrivenim osjećajem za ritam, a jedno snimanje za Blue Note (**The Scene Changes**) predstavlja ga u dobrom raspoloženju, raspojasanog u skladbi **Duid Deed**, jednostavnog i osjećajnog u **Borderick** i sigurnog u brzoj izvedbi **Crossin' The Channel**.

Od 1959. Bud Powell živio je u Parizu, gdje je snimio albume s Dexterom Gordonom (**Our Man In Paris**) i s Colemanom Hawkinsom (**Hawk In Germany**); na oba albuma pokazuje finu formu kao solist i pratitelj. Susret s dinamičnim tenor-saksofonistom Johnnyjem Griffinom (**Hot House**) rezultirao je izuzetno uzbudljivom glazbom, s izvanrednom snimkom **Straight No Chaser**. Album s triom, iz iste, 1964. godine, sadrži superbrzu izvedbu **Little Willie Leaps** i dirljiv, polagani blues u naslovnoj skladbi (**Blues For Bouffemont**). Poznati standardi be-bopa dobivaju klasičan tretman na koncertnoj snimci iz pariškog Blue Note Cluba (**Earl Bud Powell**).

Godine 1966. Powell se vratio u New York, gdje je nešto kasnije umro. Jedan od najosjećajnijih izvođača u jazzu, po emocionalnoj dojmljivosti, ravan Billie Holiday, Bud Powell i njegove tehničke inovacije čine temelj modernog jazz-klavira.

Pokojni velikan Bud Powell, vodeći klavirist be-bopa. Jedan od najstrastvenijih glazbenika u jazzu.

Diskografija:
The Bud Powell Trio (Roost/Vocalion)
The Vintage Years (Verve/Verve)
The Amazing Bud Powell, Volumes 1 & 2 (Blue Note/Blue Note)
The Quintet Of The Year (Debut/Vocalion)
Charlie Parker Historical Masterpieces (Le Jazz Cool – Francuska)
Sonny Stitt, Genesis (Prestige/Prestige)
Ups 'N' Downs (Mainstream/Mainstream)
The Scene Changes (Blue Note/Blue Note)
Dexter Gordon, Our Man In Paris (Blue Note/Blue Note)
Coleman Hawkins, Hawk In Germany (Black Lion/Black Lion)
Hot House (—/Fontana)
Blues For Bouffemont (—/Fontana)
Earl Bud Powell (ESP/Fontana)

Sammy Price

Samuel Blythe ('Sammy') Price, rođen 1908. u Honey Groveu, Teksas, prilično je talentiran blues-klavirist i kao solist i kao pratitelj. Nakon prvih nastupa na alt-saksofonu u lokalnim sastavima, Price i njegova porodica preselili su 1918. u Dallas, gdje je prešao na klavir. Ali, nakon pobjede na jednom takmičenju plesača (1923), nastupao je s orkestrom Alphonsea Trenta. Profesionalnu karijeru instrumentalista započeo je 1925, kao pratitelj. U Dallasu je vodio vlastiti veliki orkestar, a 1929. preselio je u Oklahoma City, gdje je pridonio uvođenju jazza na radio. Nakon toga uglavnom je radio u Kansas Cityju (1930–1933). Zatim je otišao u New York (1937) gdje je postao kućni klavirist i povremeni producent tvrtke Decca Records. Kao klavirist te tvrtke pratio je tridesetih i četrdesetih godina mnoge pjevače, uključujući Cousin Joea, Trixie Smith i Cow Cow Davenporta (**Out Came The Blues, Vol 2**). Snimao je s vlastitom grupom Texas Bluesicians, također za Deccu. U njoj su u raznim trenucima nastupali glazbenici poput trubača Hermana Autreyja i Emmetta Berryja (→), alt-saksofonista Dona Stovalla, bubnjara J. C. Hearda. Možda najbolje diskografsko izdanje Priceovih Bluesiciansa može se pronaći na albumu **Battle Of Jazz, Vol 7**, na kojemu poletan Priceov klavir primjereno nadopunjavaju alt-saksofonist Joe Eldridge, basist Oscar Pettiford, trubač Bill Coleman (→), bubnjar Harold »Doc« West i tenor-saksofonist Ike Quebec.

U istom desetljeću Price je postao familijarnom ličnošću 52. ulice. Nastupao je i u orkestru predstave *Clash By Night*. Bio je zvijezda jazz-festivala u Nici, 1948 – njegov prvi dolazak u Evropu – a u Parizu je snimao s Kennyjem Clarkeom (→). Redovito ga se moglo čuti u društvu Sidneyja Becheta (→), uključujući i povijesna Bechet-Mezzrowova snimanja iz 1945. i 1947 (**Bechet-Mezzrow Quintet** i **The Prodigious Sidney Bechet-Mezz Mezzrow Quintet & Septet**) koja sadrže solističke točke za Pricea poput **Gully Low Blues** i **Cow Cow Blues**, te odličan duo Pricea i bubnjara Big Sid Catletta (→) – **Boogin' With Big Sid.** Početkom pedesetih godina u Dallasu je vodio dva noćna kluba, ali se 1954. ponovno vratio u New York.

Iste je godine snimao s Jimmyjem Rushingom (→) (**Going To Chicago**). Od prosinca 1955. do proljeća 1956. nastupao je u Evropi s vlastitim malim sastavom.

Slijedeće godine, mjesec dana svirao je u Švicarskoj, a 1958. ponovno se vratio u Evropu. Potkraj pedesetih i početkom šezdesetih godina redovito je nastupao u Metropoleu, New York, uglavnom s Henryjem »Red« Allenom (→). S klarinetistom Tonyjem Parentijem (→) nastupao je i na angažmanu u klubu Eddieja Condona (1962–1963). Godine 1969. ponovno je došao u Evropu, a u pauzi između niza koncertnih i klupskih nastupa snimao je u Londonu s britanskim glazbenicima poput Sandyja Browna (→), Keitha Smitha, Lennieja Hastingsa. Rezultat: odličan svingerski album **Barrelhouse & Blues.** Ostali superiorni primjeri vrlo poletnog Priceovog muziciranja na klaviru mogu se naći na albumu **Swingin' The Berries**, s Emmettom Berryjem, Guyem Lafitteom, Popsom Fosterom i Freddiejem Moreom, na albumu **Piano Solo** koji sadrži 16 snimki realiziranih 1956. u Parizu i na **Feeling Good**, zapaženoj snimci Reda Allena iz 1966, na kojoj Price nadahnuto nadopunjuje neke od najboljih trubačevih istupa iz kasnijeg razdoblja karijere i zadivljujuće solira na sebi svojstven način: kombinacijom barrelhousea, bluesa i boogie-woogieja.

Diskografija:
Various, Out Came The Blues, Vol 1 (Decca/Coral)
Various, Out Came The Blues, Vol 2 (Decca/Ace of Hearts)
Various, Battle Of Jazz, Vol 7 (Brunswick/Vogue – Coral)
Sidney Bechet/Mezz Mezzrow, Bechet-Mezzrow Quintet (Concert Hall)
The Prodigious Sidney Bechet-Mezz Mezzrow Quintet & Septet (Festival – Francuska)
Jimmy Rushing, Going To Chicago (Vanguard/Vanguard)
Piano Solo (Musidisc – Francuska)
Swingin' Paris Style (Mahogany/—)
Swingin' The Berries (Columbia)
Henry »Red« Allen, Feeling Good (Columbia/CBS)
The New Sammy Price »King Of The Boogie Woogie« (Mahogany/—)
Fire (Black & White – Francuska)

Russell Procope

Dugom karijerom Russella Procopea (rođenog 1908. u New Yorku) uglavnom je dominirala suradnja s pet istaknutih velikih orkestara i jednim proslavljenim malim sastavom. Prva od značajnih velikih formacija bila je ona pod vodstvom bubnjara Chicka Webba (→), u kojoj je alt-saksofonist i klarinetist Procope nastupao 1929–1930. Uslijedio je četverogodišnji angažman s Fletcherom Hendersonom (→) (1931–1934) i njegovim orkestrom, jednim od najvažnijih orkestara u jazzu s kraja dvadesetih i početka tridesetih godina. Procope (koji je kao mladić učio violinu, alt-saksofon i klarinet) nastupao je tada mahom kao klarinetist.

Clarinet Marmalade (The Fletcher Henderson Story, Vol 3), Yeah Man! i **King Porter Stomp (The Fletcher Henderson Story, Vol 4)** vjerojatno su najzapaženije Procopeove snimke iz razdoblja suradnje s Hendersonom. Taj talentirani glazbenik zatim je svirao s Bennyjem Carterom (→) (1934) i Teddyjem Hillom

(1934–1938), da bi postao članom-utemeljiteljem vrlo muzikalnog seksteta Johna Kirbyja (→) (1938–1945) u kojemu je solirao isključivo na alt-saksofonu. Svirao je uglađena, svingerska iako nevažna sola i na snimkama Mildred Bailey (→) – **I'm Forever Blowing Bubbles, The Little Man Who Wasn't There (Boss Of The Bass),** Frankieja Newtona (→), Jelly Roll Mortona (→) **(Jelly Roll Morton, Vol 5),** Colemana Hawkinsa (→), Reda Allena (→) **(Recordings Made Between 1930 & 1941)** i Clarencea Williamsa (→) **(Country Goes To Town).**

No, Procope se afirmirao u međunarodnim razmjerima tek kada je postao prvi alt-saksofonist u orkestru Dukea Ellingtona (→).

Procope, koji je svirao s Ellingtonom od 1945. do maestrove smrti, kasnije se napola povukao. Ellington se vješto služio njegovim instrumentalističkim sposobnostima, uglavnom u maniri ranijih stilova jazza. Njegovo toplo, »drveno« muziciranje na klarinetu, pod utjecajem New Orleansa, u mnogo se navrata suprotstavljalo nastudiranom akademskom pristupu Jimmyja Hamiltona (→).

Među najboljim primjerima Procopeova klarineta s Ellingtonom navodimo: **Creole Love Call (Historically Speaking, The Duke/Stomp, Look & Listen), Swamp Goo (The Greatest Jazz Concert In The World), Christopher Columbus (Recollections Of The Big Band Era), 4.30 Blues (Duke Ellington's 70th Birthday Concert), La Plus Belle Africaine (Togo Brava Suite/The English Concert), Mood Indigo (Masterpieces By Ellington), Red Carpet (Ellington Jazz Party)** i **Blues To Be There (Ellington At Newport).** Procope je izvanredno solirao na klarinetu i na snimkama Earla Hinesa (→) **(Black & Tan Fantasy** i **Once Upon A Time)** i Johnnyja Hodgesa (→) **(Cue For Saxophone).** Njegovo muziciranje na Hodgesovom LP-ju na razini je svega što je ranije snimio. Alt-saksofon je s Ellingtonom svirao u skladbama **(Things Ain't What They Used To Be (Dance To The Duke), Lady Mac** i **Up & Down (Such Sweet Thunder), Festival Junction (Ellington At Newport)** i **In The Mood (Ellington '55/Toast To The Duke).**

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 3, 4 (CBS)
Coleman Hawkins, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
Jelly Roll Morton, Vol 5 (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Mildred Bailey, Frankie Newton, John Kirby), Boss Of The Bass (Columbia/—)
Clarence Williams, Country Goes To Town (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, Historically Speaking, The Duke (Bethlehem)/
Stomp, Look & Listen (Ember)
Duke Ellington, Dance To The Duke (Capitol/Capitol – Francuska)
Duke Ellington, Ellington '55 (Capitol)/
Toast To The Duke (World Record Club)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Duke Ellington, Ellington At Newport (Columbia/—)
Duke Ellington, Masterpieces by Ellington (Columbia/Philips)
Duke Ellington, Recollections Of The Big Band Era (Atlantic/—)
Duke Ellington's 70th Birthday Concert (Solid State/United Artists)
Duke Ellington, Togo Brava Suite (United Artists)/
The English Concert (United Artists)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World (Pablo/Pablo)
Duke Ellington, Ellington Jazz Party (Columbia/Philips)
Earl Hines, Once Upon A Time (Impulse/Impulse)
Billy Strayhorn/Johnny Hodges, Cue For Saxophone (Master Jazz Recordings/Vocalion)
John Kirby, The Biggest Little Band In The Land (Trip/DJM)
John Kirby, John Kirby & His Orchestra 1941–1942 (RCA Victor – Njemačka)

Russell Procope, originalan klarinetist i saksofonist u okviru velikog orkestra (Webb, Henderson, Carter, Ellington).

Don Pullen

Avangardni klavirist Don Pullen debitirao je u kvartetu Giuseppea Logana u kojemu su on i bubnjar Milford Graves izazivali najviše zanimanja. Nihova suradnja nastavila se na dva albuma snimljena 1966. na Yale Universityju **(Nommo** i **In Concert),** koji su neka vrst klasike free-glazbe. Njihove improvizacije prožimaju se i razilaze na uvijek drukčiji način, a bogatstvo Pullenovih klavirističkih postupaka zapanjujuće je u svojoj kompleksnosti i inventivnosti. Disonantni, razbacani tonski *clusteri* i teksture Pullenove glazbe čine je sličnom Taylorovoj, iako je manje nagla i dramatična.

Postavši gotovo legendarnim, Pullen se deset godina izgubio u anonimnosti pratitelja, svirajući s Arthurom Prysockom i Ninom Simone. Pullenova suradnja s kvintetom Charlesa Mingusa pokazala je do tada nezamislivu lakoću muziciranja u okviru tradicionalnih oblika. U skladbi **Black Bats And Poles** njegov solo od brzih, melodijskih boperskih pasaža skreće u harmonijske i vraća se u žustru improvizaciju, a u skladbama **Free Cell Block F, 'Tis Nazi USA** svira rapsodično. Mingusov osjećaj za tradiciju ruši sve umjetne barijere, a Pullen s grupom majstorski svira u različitim idiomima **(Changes One** i **Changes Two).**

Godine 1975–1976. Pullen je bio vrlo produktivan: snimao je sa Samom Riversom **(Capricorn Rising)** i bivšim kolegom iz Mingusove grupe, Georgeom Adamsom **(Don Pullen, George Adams, Suite For Swingers),** a realizirao je i tri samostalna albuma. **Pain Inside** pokazuje s koliko osjećajnosti i efekta svira prstima po žicama klavira, dok u skladbama **Tracey's Blues (Healing Force)** i **Big Alice (Solo Piano Album)** i »najcrnji« blues vrluda između tonalnosti i atonalnosti, a pritom uspijeva sačuvati svu svoju emocionalnost.

Healing Force (Black Saint). Pullen solo.

Diskografija:
Don Pullen & Milford Graves:
Nommo (SRP/—)
In Concert (SRP/—)
Charles Mingus:
Changes One (Atlantic/Atlantic)
Changes Two (Atlantic/Atlantic)
George Adams:
George Adams (Horo – Italija)
Suite For Swingers (Horo – Italija)
Capricorn Rising (Black Saint/—)
Don Pullen (Horo – Italija)
Five To Go (Horo – Italija)
Solo Piano Album (Sackville/—)
Healing Force (Black Saint/—)

Ma Rainey

Ako je Bessie Smith (→) bila »Carica bluesa«, onda je Ma Rainey

zacijelo bila »Majka bluesa«. Ma Rainey (rođena 1886. u Columbusu, Ohio, pravo ime Gertrude Malissa Pridgett) odgojila je čitav niz klasičnih (ili gotovo klasičnih) blues-pjevačica, među kojima je najizuzetnija bez sumnje bila Bessie Smith. Osim Bessie Smith, svaka definitivna lista »štićenica« Ma Rainey uključit će ova imena: Trixie Smith, Edith Wilson, Victoria Spivey, Lucille Hegamin, Ida Cox (→), Sippie Wallace, Clara Smith, Mamie Smith i Sara Martin. Prvi put je javno nastupila u dvanaestoj godini, u varijetetskoj predstavi *A Bunch Of Blackberries* u Columbusu.

U osamnaestoj godini udala se za Williama »Pa« Raineyja – plesača, pjevača i komičara. Nastupili su u *Rabbit Foot Minstrel Showu* i u Tolliver's Circus & Musical Extravaganzi (1914–1916), najavljivani kao »Rainey & Rainey, ubojice bluesa«. Prve snimke realizirala je u 37. godini, u prosincu 1923, za tvrtku Paramount. Nije bilo važno je li pjevala blues ili varijetski repertoar: njena veličanstvena vokalna snaga uvijek je dolazila do izražaja. Samo je Bessie Smith mogla nadmašiti izvanrednu energiju glasa Ma Rainey. Njeni su se pratitelji s godinama mijenjali. Pratnja »Georgia Toma« Dorseyja i Tampa Reda bila je nesavršena (u odnosu glasa i grupe) na izvanrednim primjerima blues-pjevanja u naslovima iz 1928. poput **Hear Me Talking To You, Deep Moanin' Blues, Sweet Rough Man, Tough Luck Blues** i **Leavin' This Morning** (sve na **Ma Rainey**).

Daleko je bolja pratnja na ranijim snimkama (1924, 1925), na kojima su nastupali Coleman Hawkins (→), Joe Smith (→), Louis Armstrong (→), Fletcher Henderson (→), Kaiser Marshall, Charlie Green i drugi. Armstrongov je kornet, kao i obično, maksimalno obogatio skladbe **Jelly Bean Blues, See See Rider, Countin' The Blues** (sve na **Ma Rainey**), a Smith, također na kornetu, bio je jednako istaknut u izvedbama **Titanic Man Blues, Stack O' Lee** (sve na **Ma Rainey, Vol 3**), **Wringin' & Twistin' Blues, Chain Gang Blues, Bessemer Bound Blues** (sve na **Ma Rainey**). Tommy Ladnier (→) na sličan je način nadopunjavao bombastičan stil Ma Rainey na snimkama poput **Ma Rainey's Mystery Record, Cell Bound Blues** (**Ma Rainey, Vol 1**). Još jednostavnija pratnja, samo s klavirom, ostvarena je u skladbama **Dead Drunk Blues** (Claude Hopkins), **Mountain Jack Blues** (Jimmy Blythe), **Trust No Man** (Lil Henderson) (sve na **Ma Rainey**). Humor Ma Rainey (**Ma Rainey's Black Bottom** na **Ma Rainey**) efektno odudara od beznadnog ugođaja snimki poput **Wringin' & Twistin' Blues, Deep Moanin' Blues** i **Daddy, Goodbye Blues**, ili od osjećajnosti skladbi **Slow Driving Moan** (**Ma Rainey**) i **Shave 'Em Dry Blues** (**Ma Rainey, Vol 1**).

Dvadesetih godina nastupila je na varšavskim i kazališnim pozornicama, a 1930. sudjelovala je u vlastitoj predstavi *Arkansas Swift Foot*. Kasnije je tri godine bila članicom grupe »Bandana Babies«. Godine 1933. umrle su joj majka i sestra pa se vratila u Rome, Georgia, gdje je vodila dva kazališta. Ma Rainey umrla je 1939. u rodnom gradu, u kojemu je proživjela posljednje godine života. Mnogo zanimljivih informacija o Ma Rainey i pjevačicama na koje je utjecala može se pronaći u knjizi *Ma Rainey & The Classic Blues Singers* Derricka Stewart-Baxtera (vidi i dolje navedenu, popratnu ploču).

Diskografija:
Ma Rainey (Milestone)
Ma Rainey, Vol 1–8 (—/Rarities)
Various, Ma Rainey & The Classic Blues Singers (—/CBS)

Jimmy Raney

Rođen 1927, gitarist Jimmy Raney majstor je one »hladne« vrste be-bopa negdje između Lestera Younga i Charlieja Christiana. Neredovito je zalazio u studio za snimanje, a njegovim najboljim ostvarenjima ostaju snimke što ih je 1951. realizirao sa Stanom Getzom (**At Storyville**). U kontrapunktnim pasažama s tenor-saksofonistom Getzom i u solima poput **Move, Parker 51** i **The Song Is You**, pokazuje profinjenu melodijsku inventivnost. Album na kojemu surađuje s gitaristom Jimom Hallom odavno je već povučen iz kataloga, ali je na koncertnom nastupu svirao dvoglasne Bachove invencije s Hallovim sinom Chuckom. Nekoliko albuma za etiketu Xanadu Dona Schlittena (**Live In Tokyo** i **Influence**) sa Samom Jonesom na basu i Billyjem Higginsom ili Leroyem Williamsom na bubnjevima, predstavlja vrsnog gitarista u odličnoj formi, u poletnim izvedbama skladbi **Anthropology** i **Cherokee** i u, kako sam smatra, njegovom najboljem solu **Darn That Dream**. Na novijem albumu **Special Brew** ponovno surađuje s bivšim Getzovim klaviristom Alom Haigom, idealnim partnerom sličnog temperamenta.

Diskografija:
Stan Getz At Storyville (Prestige/—)
Live In Tokyo (Xanadu/—)
Influence (Xanadu/—)
Special Brew (Spotlite/Spotlite)

Dewey Redman

Rođen 1931. u Fort Worthu, Teksas, tenor-saksofonist Dewey Redman snimio je svoj prvi album, **Look For The Black Star**, 1966. i njime se predstavio kao jedan od konzervativnijih avangardnih glazbenika. Godine 1968. pridružio se Ornetteu Colemanu; snažan regionalni senzibilitet (obojica su iz Teksasa) i stilska sličnost Ornetteovom tenor-saksofonu, učinili su ga primjerenim članom izazovne grupe. Redman svira dobra sola na nekoliko albuma (**Ornette At 12, New York Is Now, Love Call, Crisis** i **Science Fiction**) i pokazuje primjetljiv napredak, pa je u trenutku snimanja teme **Trouble In The East** (**Crisis**) imao dovoljno samopouzdanja da se prihvati kolektivne improvizacije. Glazbenik blagog tona, Redman svojim instrumentom doslovno vokalizira, mumlja i svira tako da istodobno postiže dvije melodijske linije. Kasniji samostalni albumi najbolji su u blues-temama: **Lop-O-Lop**, izvedba u triju s odličnim Edom Blackwellom na bubnjevima i Malachijem Favorsom na basu (**Tarik**), **Boody**, s izvrsnom Sironeovom pratnjom na basu (**The Ear Of The Behearer**) i **Qow** (**Coincide**). Dašćući i stenjući Redman kao da se vraća sve do radnih pjesama. S Charliejem Hadenom, bas i Paulom Motianom, bubnjevi, član je kvarteta Keitha Jarretta, u kojemu njegov afinitet za egzotične instrumente (gajde, zvečke) čini dio kolektivne teksture. Sola na tenor-saksofonu poput **Rotation** vrlo su artikulirana i bliska konvencionalnom (**Mysteries**), dok se **Inflight** (**Backhand**) relativno jednolično kreće u pratnji vrlo uzbuđujućih perkusionističkih efekata.

Diskografija:
Ornette Coleman:
Ornette At 12 (Impulse/Impulse)
New York Is Now (Blue Note/Blue Note)

Ma Rainey (Milestone). »Majka bluesa«, na ovom LP-ju nalaze se mnoge klasične snimke.

Tenor-saksofonist Dewey Redman čija se kombinacija glasa i instrumenta doima poput najizvornijeg bluesa Delte.

Love Call (Blue Note/ Blue Note)
Crisis (Impulse/Impulse)
Science Fiction (Columbia/CBS)
Look For The Black Star (Arista-Freedom/–)
Tarik (BYG/BYG)
The Ear Of The Behearer (Impulse/Impulse)
Coincide (Impulse/Impulse)
Keith Jarrett:
Birth (Atlantic/Atlantic)
El Juico (Atlantic/Atlantic)
Death & The Flower (Impulse/Impulse)
Mysteries (Impulse/Impulse)
Backhand (Impulse/Impulse)
Shades (Impulse/Impulse)

Coincide (Impulse): istodobnim stenjanjem i sviranjem tenor-saksofona, Dewey Redman nudi osuvremenjenu varijantu bluesa.

Don Redman

Aranžer Don Redman bio je pionir orkestralnog jazza, a njegove su inovacije obilježile glazbeno usmjerenje tridesetih godina: odredile su brojčani i međusobni odnos limenih i drvenih duhača i ritam-sekcije. Čak je i tehnika čitanja nota slijedila Redmanov obrazac, udaljujući se od uobičajenih metoda u interesu postizavanja swinga. Rođen 1900. u Piedmontu, zapadna Virginija, Redman je bio »čudo od djeteta«: svirao je kornet, klavir, trombon i violinu, a zatim se priklonio alt-saksofonu. Studirao je na konzervatoriju, 1922. aranžirao je za orkestar Billyja Paigea, a od 1923. do 1927. radio je za orkestar Fletchera Hendersona. Kako su solisti orkestra postajali fleksibilniji, tako su i Redmanove partiture postajale sve bolje, no veliki je preokret uslijedio dolaskom Louisa Armstronga u redove orkestra (1924).

Prevladao je utjecaj New Orleansa koji je Redmana znatno inspirirao u korištenju *riffova*, osjećaja za blues, elastičnog, ali preciznog kolektivnog muziciranja. U **Sugar Foot Stompu** – obradi Oliver-Armstrongova klasika i **Dippermouth Bluesu,** Armstrong svira uz pratnju ansambla od 11 članova, kao i u skladbi **Copenhagen (The Fletcher Henderson Story),** dok u temi **Words** Redman koristi suzdržane akorde tročlane sekcije saksofona kao podlogu trubi. Pionirsko tretiranje linije saksofona koji sviraju u bloku bio je redovit sastojak Redmanovih aranžmana, upravo poput trija klarineta u **Alabamy Boundu.** Godine 1925, s glazbenicima poput trombonista Charlieja Greena, tenor-saksofonista Colemana Hawkinsa i klarinetista Bustera Baileyja (Armstronga je 1926. zamijenio Tommy Ladnier), Hendersonov je orkestar mogao udovoljiti zahtjevima sve rafiniranijeg Redmanovog korištenja sekcijskog kontrapunkta, naprednih harmonijskih rješenja i naglih promjena ritmova. Skladbe **Henderson Stomp** i **Whiteman Stomp** – koje je snimio i Whitemanov orkestar – vrlo su napredne izvedbe, daleko od tadašnjeg ukusa publike **(Smack** i **The Fletcher Henderson Story).**

Godine 1927. Redman je preuzeo McKinneyjeve Cotton Pickerse, ansambl koji se do njegova dolaska smatrao zabavljačkim. Već slijedeće godine učinio je od sekcije saksofona izvanrednu skupinu, suprotstavljajući se zašećerenosti drugim zvučnim bojama u sve većoj zaokupljenosti teksturama. Vokalne izvedbe poput **If I Could Be With You One Hour, Rocky Road (McKinney's Cotton Pickers)** i **Gee Baby, Ain't I Good To You** donijele su ansamblu priličan komercijalni uspjeh, što je Redmanu omogućilo da iz Hendersonovog orkestra dovuče Joea Smitha, Colemana Hawkinsa i Bennyja Cartera.

Godine 1931. preuzeo je orkestar Horacea Hendersona. Sa solistima poput trombonista Bennyja Mortona i klarinetista Edwarda Ingea, prve su Redmanove snimke rezultirale remek-djelima **Shakin, The African** i **Chant Of The Weed (Harlem Jazz)** i odličnim aranžmanima poput **Got The Jitters; Sophisticated Lady** pokazuje Redmanov klarinet, a **Tea For Two** njegov sopran-saksofon **(Don Redman).** Kao kontrapunktnu podlogu pjevaču Redman koristi zbor, sastavljen od članova orkestra, primjerice, u skladbama **Exactly Like You** i **Sunny Side Of The Street. Sweet Sue** najbolje je među kasnijim Redmanovim ostvarenjima.

Godine 1940. napustio je vođenje orkestra kako bi radio kao slobodni aranžer. Aranžirao je **Five O'Clock Whistle** za Counta Basieja, **Deep Purple** za Jimmyja Dorseyja i napisao brojne druge aranžmane za Harryja Jamesa, Jimmyja Lunceforda, Charlieja Barneta, Ellu Fitzgerald i Pearl Bailey. Neposredno nakon II svjetskog rata doveo je svoj veliki orkestar na turneju po Evropi, a 1941. kratko je vodio orkestar Jaya McShanna. Don Redman, jedan od najutjecajnijih aranžera u jazzu, umro je 1964.

Diskografija:
The Fletcher Henderson Story (Columbia/CBS)
Smack (–/Ace of Hearts)
Fletcher Henderson & His Orchestra (–/Fountain)
McKinney's Cotton Pickers (–/RCA Victor – Francuska)
The Chocolate Dandies (–/Parlophone)
Master Of The Big Band (RCA Victor/RCA Victor)
Harlem Jazz (Brunswick/Brunswick)
Don Redman (–/Realm)
Louis Armstrong, V.S.O.P., Vol 5 (Columbia/CBS)
Bessie Smith (Columbia/CBS)

Django Reinhardt

Jedna od najegzotičnijih legendi jazza, gitarist Django Reinhardt bio je prvi autentičan jazz-glazbenik izvan SAD. Rođen 1910. u jednom karavanu u Belgiji, Reinhardt je bio Ciganin, a njegova je glazba fuzija jazza i ciganske tradicije. Prisiljen da napusti violinu nakon što mu je požar osakatio lijevu ruku (mogao je koristiti samo dva prsta), posvetio se gitari i izgradio vrlo originalnu tehniku.

Njegova najpoznatija skupina Kvintet Hot Cluba Francuske, sastavljena od žičanih instrumenata, osnovana je 1934; Reinhardt i violinist Stephane Grappelli improvizirali su uz pratnju ritam-sekcije od dvije gitare i kontrabasa. Najviše zanimanja pobuđuje lirsko i barokno Reinhardtovo muziciranje, njegove sjajne pasaže na jednoj žici i povremeno u oktavama. Kvintet se rasformirao 1939, u predvečerje rata, s opusom odličnih snimki **(Django** i **Reinhardt-Stephane Grappelli).** Između 1935. i 1939. Django je redovito snimao s mnogim američkim velikanima koji su gostovali u Evropi, uključujući Rexa Stewarta, Dickyja Wellsa, Colemana Hawkinsa, Bennyja Cartera, Barneyja Bigarda, Eddieja Southa i Billa Colemana **(Django Reinhardt & His American Friends, Vols 1 & 2).** Ne bojeći se okupacije, Reinhardt je uskoro okupio novi kvintet s drukči-

Django Reinhardt (RCA): prilika da se prostudiraju te figure.

jom instrumentacijom: klarinet, bubnjevi, ritam-gitara i bas. Sam lider prešao je na električnu gitaru, ograničivši se na sviranje u akordima. Dva albuma iz 1947. pokazuju utjecaj be-bopa na snimkama **Moppin' The Bride** i **Babik (Django Reinhardt)**, iako je njegova uobičajena romantičnost i nadalje prisutna u skladbama poput **Vendredi 13.** Djangova maštovitost ilustrirana je izvedbama **Lover** ili **Apple Honey**, u kojima nastupa s velikim orkestrom, ili **Crazy Rhythm** s obnovljenim Kvintetom Hot Cluba (1947) **(Django Reinhardt).** Najbolja ostvarenja dao je u polaganom tempu, poput melankolične skladbe **Nuages** ili **Crepuscule (Django Reinhardt).**

Postoji čitav niz priča o Djangu Reinhardtu – o njegovoj opsjednutosti biljarom, o netočnosti zbog koje je 1946. zakasnio na koncert u Carnegie Hallu s Dukeom Ellingtonom, a na drugome se uopće nije pojavio, o njegovu nemirnom duhu, nepoznavanju nota, velikim izdacima. Iznenada je umro 1953. i ostao stalnim uzorom nadolazećih gitarista. Skladatelj i klavirist John Lewis posvetio mu je skladbu **Django,** pokazujući sklonost prema jedinstvenim čarolijama Reinhardtove glazbe.

Diskografija:
Django (–/Oriole)
Django Reinhardt-Stephane Grappelli (–/Ace of Clubs)
Django Reinhardt & His American Friends (–/HMV)
Django Reinhardt (Everest/Xtra)
Django Reinhardt (–/DJM)
Django Reinhardt (–/Vogue)

Return To Forever
→ Chick Corea

Buddy Rich

Rođen 1917. u New Yorku, bubnjar Buddy Rich počeo je nastupati u varijeteu sa 18 mjeseci. Svirao je u orkestrima Bunnyja Berigana, Artieja Shawa i Tommyja Dorseyja i razvio se u jednog od najboljih big band bubnjara iz razdoblja swinga. Godine 1946. osnovao je veliki orkestar uz financijsku pomoć Franka Sinatre s kojim je ratoborni bubnjar bio u burnim odnosima iz vremena obostrane suradnje s Dorseyjem. Nakon sumraka velikih orkestara, Rich je pristupio trupi JATP Normana Granza, pa nastupa na brojnim njenim koncertnim albumima **(Jazz At The Philharmonic, Vol 2).** Na jednom od tipičnih Granzovih snimanja, Rich se nadmetao sa Geneom Krupom; razdraženi bubnjar osvojio je sve poene u izvedbama tema **Bernie's Tune, The Drum Battle** i **Perdido (Drum Battle).**

Jedan od njegovih najboljih albuma iz pedesetih godina koncertna je snimka s Flipom Phillipsom **(The Monster)** na kojoj je Richovo bubnjanje nadopunjeno majstorskim basom Petera Inda i inspirira tenor-saksofonista u nekim od njegovih najboljih istupa. Godine 1966. Rich se ponovno prihvatio vođenja velikih orkestara, s odličnim aranžmanima ali bez istaknutih solista. Dva albuma iz 1968. predstavljaju najbolja ostvarenja orkestra **(Take It Away** i **Mercy, Mercy);** na drugome svira alt-saksofonist Art Pepper. Godine 1971. Rich je potpisao ugovor s tvrtkom RCA i snimao na tragu jazz-rocka, s proširenom ritam-sekcijom **(A Different Drummer).**

Buddy Rich kontroverzna je ličnost. Neki ga smatraju najvećim bubnjarem svih vremena, a drugi neosjećajnim i spektakularnim. U tehničkom je pogledu fenomenalan: brz, precizan i beskrajno poletan.

Diskografija:
Jazz At The Philharmonic, Vol 2 (Verve/Verve)
The Definitive Charlie Parker, Vol 2 (Verve/Metro)
Drum Battle (Verve/Verve)
The Monster (Verve/Verve)
Take It Away (Liberty/Liberty)
Mercy, Mercy (Liberty/Liberty)
A Different Drummer (RCA/RCA)
Stick It (RCA/RCA)
The Roar Of '74 (Groove Merchant/Mooncrest)

Drum Battle (Verve): Krupa i Rich »lupaju tko će jače«.

Sam Rivers

Multiinstrumentalist Sam Rivers. Njegov Studio Rivbea jedna je od tvrđava suvremene glazbe.

Multiinstrumentalist Sam Rivers rođen je 1930. u Oklahomi; roditelji su bili članovi spiritual-grupe Silvertone Quartet. Rivers je s godinama tečno naučio svirati šest instrumenata: tenor i sopran-saksofon, bas-klarinet, flautu, klavir i violu; ovaj posljednji instrument svirao je na Boston Conservatory of Music, gdje je studirao kompoziciju. U Bostonu je upoznao bubnjara Anthonyja Williamsa koji ga je preporučio Milesu Davisu, pa je Rivers 1964. s Milesovom grupom poduzeo turneju po Japanu **(Miles In Tokyo),** ali ju je napustio jer mu se njena atmosfera učinila isuviše konzervativnom. Sa svojom zamjenom, Wayneom Shorterom, nastupio je na albumu Anthonyja Williamsa **Spring** i pokazao se dramatično snažnim i originalnim solistom; u stvari, njegovo muziciranje dominira ovim i prethodnim albumom Anthonyja Williamsa, **Life Time.** Samostalni Riversovi albumi za Blue Note **(Fuschia Swing Song, Contours** i **A New Conception)** razotkrivaju osnovnu logiku u pozadini avangardnog stava. Riversove skladbe, poput njegova muziciranja, odišu sviješću o neprestanoj evoluciji jazza, pa njegovi izleti u efekte buke i tonske *clustere* nikada nisu mehanički nakalemljeni. Za razliku od mnogih eksperimentalnih glazbenika tvrtke Blue Note, Rivers nikada nije napustio istraživanja jer ona su prirodan okvir za njegovu kreativnost. Izvedba **Dance Of The Tripedal (Contours)** održava se uglavnom zahvaljujući brzini *attacka* koji efektno eksponira temu. Kao člana Jazz Composers Guilda zapazio ga je Cecil Taylor i poveo na evropsku turneju **(Nuits De La Fondation Maeght);** nakon toga potpisao je ugovor s tvrtkom Impulse. Na Montreux Jazz Festivalu 1973. Rivers je vodio trio u kojemu su svirali Cecil McBee, bas i Norman Connors, bubnjevi; u začuđujućih pedeset minuta glazbe **(Streams)** svirao je tenor-saksofon, flautu, klavir i sopran i uspio zadržati koncentraciju publike u toku cijele izvedbe. Iste godine snimljen je izbor kraćih izvedbi trija **(Hues),** a zatim album s velikim orkestrom koji predstavlja njegov jedinstveni skladateljski talent **(Crystals).**

Razvoj Sama Riversa dosljedan je, nikada jalov i zatucan, uvijek predan. Već nekoliko godina vodi Studio Rivbea koji je otvoren svim eksperimentima i afirmiran na njujorškoj glazbenoj sceni.

Diskografija:
Miles Davis, Miles In Tokyo (CBS-Sony – Japan)
Anthony Williams, Spring (Blue Note/Blue Note)
Anthony Williams, Life Time (Blue Note/Blue Note)
Fuschia Swing Song (Blue Note/Blue Note)
Contours (Blue Note/Blue Note)
A New Conception (Blue Note/Blue Note)
Involution (Blue Note/Blue Note)
Cecil Taylor, Nuits De La Fondation Maeght (Shandar/Shandar)
Streams (Impulse/Impulse)
Hues (Impulse/Impulse)
Crystals (Impulse/Impulse)
Sizzle (Impulse/Impulse)
Wildflowers, The New York Loft Sessions (Douglas/–)

Contours (Blue Note): velikan free-glazbe i »kućna ekipa«

Max Roach

Bubnjar Max Roach rođen je 1925. u New Yorku, a afirmirao se kao bubnjar Charlieja Parkera između 1946–1948. Proširujući koncept poliritmičke pratnje Kennyja Clarkea, Roach je ritam održavao činelom, a ostatak bubnjarskog kompleta koristio je za alternativne ritmove koji su solistu omogućavali veću pokretljivost. Parkerove snimke za Savoy i neke za Dial sadrže odlične primjere Roachova muziciranja **(The Savoy Recordings** i **On Dial, Vol 4).** Roach je snimao s većinom značajnih modernih instrumentalista uključujući Theloniousa Monka, Dizzyja Gillespieja i Buda Powella.

Godine 1954. Roach je osnovao klasični kvintet s trubačem Cliffordom Brownom i Haroldom Landom ili Sonnyjem Rollinsom na tenor-saksofonu. Svaki album te skupine nedostižan je vrhunac u okviru hard-bop idioma **(The Best Of Max Roach & Clifford Brown In Concert, At Basin Street, Study In Brown, Remember Clifford** i **Dahoud). Valse Hot** Sonnyja Rollinsa prva je skladba modernog jazza u 3/4 mjeri i označava početak Roachova zanimanja za eksperimente s ritmom **(Three Giants).**

Godine 1956. Brown i klavirist grupe Richie Powell poginuli su u automobilskoj nesreći, pa iako je Roach nastavio raditi s Kennyjem Dorhamom i Rayem Bryantom, grupa se konačno počela razilaziti. Snimljena su dva dobra albuma: **Jazz In 3/4 Time,** koji sadrži brzu i superiornu verziju skladbe **Valse Hot** i **Dr Free-Zee** – bubnjarski solo koji je nadosnimavanjem nadopunjen timpanima **(Max Roach + 4).** Godine 1958. pridružio mu se još jedan fenomenalni mladi trubač, Booker Little, čija se ritmička pouzdanost mogla mjeriti s Roachovom i ta je suradnja rezultirala nekolicinom odličnih albuma. Oslobodivši se klavira, u novoj su Roachovoj postavi svirali Little, George Coleman, tenor-saksofon i Ray Draper, tuba. Istodobno, Roachov angažman u sve jačem pokretu za rasnu jednakost politički je obilježio većinu njegovih skladbi i ta činjenica objašnjava zašto je šezdesetih godina pet sezona proveo »na ledu« diskografskih kuća. Prvi od tih političkih albuma, **We Insist! Freedom Now Suite,** rezultat je suradnje sa skladateljem Oscarom Brownom, a uključuje pjevačicu Abbey Lincoln. **Driva Man** započinje tmurno i silovito, s vokalom u pratnji defa; tekst opisuje brutalnost života na plantaži i ustupa mjesto poletnom solu na tenor-saksofonu Colemana Hawkinsa. **Freedom Day** brza je i žestoka izvedba, dok **Tears For Johannesburg** sadrži vokalizu i zadivljujući solo Bookera Littlea.

Roachovo bubnjanje doživjelo je značajne promjene, pa se umjesto nekadašnje nabijenosti zapaža produbljen i naglašenije estetski stil u kojemu je dužina takta određena frazom. Na najboljem albumu iz tog razdoblja, **Percussion Bitter Sweet,** nastupaju Roach, Abbey Lincoln, Little i Eric Dolphy. Roachovo muziciranje na njemu je vrlo slobodno, a kao što pokazuje tema **Mendacity,** i pažljivo strukturirano. **Tender Warriors** kombinira 3/4 i 6/8 mjeru, bez samodopadnosti u stilu Davea Brubecka. Slojeviti ritmovi i glasovi izvanredno se prožimaju u temi **It's Time,** a album **Drums Unlimited** iz 1966. sadrži tri bubnjarska sola koja ukazuju na opseg i logiku Roachove koncepcije. U temi **In The Red** lider svira vrlo slobodno, uz odličan solo Jamesa Spauldinga na alt-saksofonu. Koncertni album s tenor-saksofonistom Cliffordom Jordanom, **Speak, Brother, Speak,** jedna je od najuzbudljivijih Roachovih izvedbi u posljednje vrijeme. Max Roach najistaknutiji je bubnjar modernog jazza, a svojim je stilom inspirirao većinu bubnjara za posljednja tri desetljeća.

Max Roach: nakon trideset godina još uvijek najistaknutiji jazz-bubnjar. Jedan od pionira be-bopa.

Speak, Brother, Speak! (America): majstor-bubnjar.

Diskografija:

Charlie Parker, The Savoy Recordings (Savoy/Savoy)
Charlie Parker, On Dial, Vol 4 (Spotlite/Spotlite)
The Best Of Max Roach & Clifford Brown In Concert (GNP/–)
At Basin Street (EmArcy/Mercury)
Study In Brown (EmArcy/Mercury)
Remember Clifford (EmArcy/Mercury)
Dahoud (Mainstream/Mainstream)
Sonny Rollins, Three Giants (Prestige/–)
Jazz In 3/4 Time (EmArcy/Mercury)
Max Roach + 4 (Trip/–)
Deeds Not Words (Riverside/–)
We Insist! Freedom Now Suite (Candid/–)
Percussion Bitter Sweet (Impulse/Impulse)
It's Time (Impulse/Impulse)
Drums Unlimited (Atlantic/Atlantic)
Speak, Brother, Speak (Fantasy/America – Francuska)

Jim Robinson

Nathan »Big Jim« Robinson (rođen 1892. u Deeringeu, Louisiana) i Kid Ory (→) bili su najbolji – a u svakom slučaju najvažniji – trombonisti New Orleans jazza. Prvi Robinsonov instrument bila je gitara. Trombon je naučio svirati u vojsci, u Francuskoj, za I svjetskog rata. Glazbenoj teoriji podučavao ga je brat basista Georgea »Popsa« Fostera.

Nakon službe u vojsci vratio se u New Orleans ali nekoliko mjeseci uopće nije svirao. Zatim je zamjenjivao odsutnog trombonista iz Kid Rena's Banda. »Honorarno« je svirao s Golden Leaf Orchestra Jessieja Jacksona i s Tuxedo Brass Bandom, a za život je zarađivao kao lučki radnik. Veći dio dvadesetih godina proveo je u orkestru Sama Morgana **(The Sound Of New Orleans (1917–1947), Vol 1, Record 3).** Tridesetih godina svirao je s Johnom Handyjem i Kidom Howardom, a vodio je i vlastite sastave. Godine 1940. snimao je s Kidom Renom i Alphonseom Picouom, iako je svirka (s izuzetkom Robinsona) bila ispod prosjeka. Mnogo su bolje snimke iz 1942. s Bunkom Johnsonom **(Bunk Johnson & His Superior Band, Bunk's Brass Band** i **Bunk Johnson),** sa snažnim Robinsonovim trombonom koji je na jedinstven način držao na okupu liniju duhača. Robinson je svirao s Johnsonom od 1945. do 1946, a zatim se vratio u New Orleans da bi nastupao u grupama Georgea Lewisa (→) i ponovno sudjelovao u uličnim paradama. Pedesetih godina češće je surađivao s Lewisom, uključujući prekomorske turneje, a šezdesetih godina ta je suradnja izgubila kontinuitet. S Lewisom je snimao u mnogo navrata i u tom su se okviru njegova osjećajnost i snažan zvuk pokazali važnim glazbenim sastojkom **(George Lewis & His New Orleans Jazz Band** i **Immortal Sessions: George Lewis & His Orchestra).** Možda najbolja Robinsonova ostvarenja nastala su s Lewisom na prvim snimkama koje su objavljene pod Lewisovim imenom **(George Lewis & His New Orleans Stompers, Vols 1, 2).** One su sažetak Robinsonove solističke manire i njegova doprinosa klasičnom New Orleans stilu kolektivnog muziciranja. Robinsonova solistička točka, **Two Jim Blues,** u kojoj svira pod sumornom pratnjom tube svog nećaka Sidneyja Browna, po svakom je kriteriju nadahnuta blues-izvedba. Do velikog je izražaja došao i na snimkama Wooden Joea Nicholasa (→) **(Wooden Joe's New Orleans Band, 1945–1949)** i Sweet Emme Barrett **(New Orleans, The Living Legends: Sweet Emma Barrett – The Bell Gal & Her Dixieland Boys).** Najbolje ploče koje je objavio pod vlastitim imenom: **Jim Robinson & His New Orleans Band; New Orleans, The Living Legends: Jim Robinson Plays Spirituals & Blues** i **Jazz At Preservation Hall, Vol 2.**

Robinson je nastupao s Billie & Dee Dee Pierce (1966/67) i s Preservation Hall Jazz Bandom (1969). Ostatak života uglavnom je proveo u New Orleansu i okolici. Umro je 1976. od raka.

Diskografija:

Various (Including Sam Morgan), The Sound Of New Orleans (1917–1947), Vol 1, Record 3 (Columbia/CBS)
Bunk Johnson (Storyville/Storyville)
Bunk Johnson & His Superior Band (Good Time Jazz/Good Time Jazz)
Bunk Johnson, Bunk's Brass Band (Dixie/–)
George Lewis Jam Session 1950 (Alamac/–)
Immortal Sessions: George Lewis & His Orchestra (Saga/–)
George Lewis & His New

Jim Robinson koji je naučio svirati trombon za vrijeme službe u američkoj vojsci u Francuskoj, u I svjetskom ratu.

Orleans Stompers, Vols 1, 2 (Blue Note/–)
Wooden Joe Nicholas, Wooden Joe's New Orleans Band 1945–1949 (Storyville/Storyville)
New Orleans, The Living Legends: Sweet Emma Barrett – The Bell Gal & Her Dixieland Boys (Riverside/–)
Jim Robinson & His New Orleans Band (Riverside/–)
New Orleans, The Living Legends: Jim Robinson Plays Spirituals & Blues (Riverside/–)
Jim Robinson/(Billie & Dee Dee Pierce), Jazz At Preservation Hall, Vol 2 (Atlantic/London)

Red Rodney: Yard's Pad (Sonet).

Red Rodney

Trubač Red Rodney, rođen 1927. u Philadelphiji (pravo ime Robert Chudnick) proveo je dosta vremena u velikim orkestrima četrdesetih godina, uključujući Jimmyja Dorseyja, Genea Krupu, Claudea Thornhilla i Woodyja Hermana. Prihvaćanje be-bopa dovelo ga je do suradnje s ostalim modernistima iz »Drugog stada« Woodyja Hermana, naročito sa Sergeom Chaloffom **(Brother & Other Mothers)**, a obožavanje Charlieja Parkera rezultiralo je 1949. pozivom da se pridruži njegovom kvintetu. Knjiga Rossa Russella, *Bird Lives,* opisuje kako je Parker zezao zatucane južnjake i prilikom jedne turneje po južnim državama SAD najavljivao Rodneyja imenom »Albino Red«. Rodney je bio idealna protuteža Parkeru i za osmomjesečnog angažmana snimio je nekoliko odličnih sola: **Si Si, Swedish Schnapps, Back Home Blues (The Definitive Charlie Parker, Vol 5),** a isto samopouzdanje i eksplozivnost pokazao je i na koncertnim snimkama **(Bird At St Nick's).** Nakon Parkera svirao je s Charliejem Venturom, ali veći dio pedesetih godina, u Rodneyjevu slučaju, možemo otpisati zbog problema s drogom. Posljednjih godina poduzeo je uspješan i uvjerljiv povratak na scenu; nije izgubio svoju nekadašnju živahnost i snagu zvuka. Trenutno živi u Danskoj gdje je snimio odličan album sa Skandinavcima, alt-saksofonistom Arneom Domnerusom i klaviristom Bengtom Hallbergom **(Yard's Pad);** možemo uočiti dinamičnu trubu u naslovnoj skladbi i u temi **Red Rod,** te lirski pristup u skladbi **Informality,** u kojoj svira trubu sa sordinom. Za jedne britanske turneje Rodney je snimao s vrlo primjerenom grupom Bebop Preservation Society, uključujući alt-saksofonistu Petea Kinga, trubača Hanka Shawa i klavirista Billa Le Sagea; Rodney je to snimanje nazvao najugodnijim u svojoj karijeri **(Red Rodney With The Bebop Preservation Society).**

Diskografija:
Brothers & Other Mothers (Savoy/Savoy)
The Definitive Charlie Parker, Vol 5 (Verve/Metro)
Bird On 52nd Street, Bird At St Nick's (Prestige/Prestige)
Yard's Pad (Sonet/Sonet)
Red Rodney With The Bebop Preservation Society (Spotlite/Spotlite)

Shorty Rogers

Rođen 1924. u Massachusettsu (pravo ime Milton M. Rajonsky), Shorty Rogers surađivao je s Redom Norvom i – što je najznačajnije – s velikim orkestrom Woodyja Hermana i Stana Kentona kao aranžer, skladatelj i trubač. Vodeći od 1951. u Los Angelesu vlastite grupe, Rogers je postao glavnim protagonistom vrlo napadanog »pokreta Zapadne obale«. Kritičari su njegovu glazbu nazivali ukočenom, hladnom i isuviše akademskom ali najbolja Rogersova ostvarenja – srećom sadržana na jedina dva albuma koji se još nalaze u katalogu – dva desetljeća kasnije još zvuče svježe. Njegov veliki orkestar od sedamnaest članova imao je u svojim redovima talente poput Arta Peppera, Boba Coopera, Jimmyja Giuffrea, Buda Shanka i Shellyja Mannea, a barem četiri izvedbe uživaju status klasičnih; to su poletna **Short Stop, Coop De Graas,** s dijalozima tenor-saksofona i francuskog roga, **Sweetheart Of Sigmund Freud** i ugođajna **Infinity Promenade (Blues Express).** Originalno izdanje na 10 inča **(Cool & Crazy)** bilo je cijenjen trofej diskofila i postizavalo je ogromne cijene; obnovljeno izdanje sadrži četiri dodatne snimke kasnije postave s Harryjem Edisonom. Rogersova trubačka sekcija s Maynardom Fergusonom koji je vrištao za oktavu više, izaziva veliku pažnju već i zbog svog sjajnog, pravog duhačkog zvuka. Rogersovo muziciranje u malom sastavu, s Giuffreom, klaviristom Peteom Jollyjem, basistom Curtisom Counceom i poletnim bubnjarem Shellyjem Manneom, rezultiralo je vrsnom izvedbom **Not Really The Blues (West Coast Jazz).**

Diskografija:
Blues Express (RCA – Francuska)
West Coast Jazz (Atlantic/Atlantic)

Adrian Rollini

Adrian Rollini (rođen 1904. u New York Cityju) bio je jedan od najtraženijih glazbenika dvadesetih i tridesetih godina – što nas ne treba čuditi s obzirom da je riječ o izvanredno talentiranom multiinstrumentalistu koji je mogao izvoditi superiorna sola na bas-saksofonu, vibrafonu, ksilofonu, klaviru, bubnjevima i na dva instrumenta koje je sam patentirao: na »vrućem naliv-peru« (minijaturni klarinet) i *goofusu* (preuređena usna harmonika). Brat saksofonista i klarinetista Arthura Rollinija, Adrian Rollini smatran je »čudom od djeteta«: u četvrtoj godini održao je klavirističi recital Chopinovih skladbi u njujorškoj Waldorf-Astoriji.

Na prvom profesionalnom angažmanu (1921) svirao je ksilofon u jednom njujorškom klubu. Pridružio se grupi California Ramblers i prešao na bas-saksofon. Taj je instrument izuzetno vješto svirao u nizu sastava s kojima je nastupao

Cool And Crazy (HMV): nekadašnji diskografski raritet na 10 inča, danas ponovno dostupan. Big band klasika Zapadne obale.

nakon California Ramblersa – do tridesetih godina kad je napustio bas-saksofon. Štoviše, bio je jedini jazz-glazbenik koji je savladao taj u biti nezgrapan instrument i učinio ga pouzdanim solističkim instrumentom. Zapaženo je solirao na snimkama Miffa Molea (→) (**Thesaurus Of Classic Jazz, Vol 2**), Reda Nicholsa (→) (**Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928**), Bixa Beiderbeckea (→) (**The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke i The Early BG**), Jacka Purvisa (**Recordings Made Between 1930 & 1941**) i na bezbrojnim snimkama Joea Venutija (→) ili Venutija i Eddieja Langa (→) (**The Golden Days Of Jazz: Stringing The Blues i Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties**). Nichols i Rollini, pretežno kao bas-saksofonist, bili su najistaknutiji pojedinci diskograf-

Adrian Rollini & His Friends, Vol 1 (RCA Victor, Francuska).

ske grupe Goofus Five (**The Goofus Five 1925–1926**) koja je svirala šarmantan, iako drugorazredni komorni jazz toga razdoblja.

Rollini je bio prosječan vibrafonist, tehnički okretan ali ritmički prilično nesiguran. **Vibraphonia (Benny Goodman & The Giants Of Swing/ Jazz In The Thirties)** i **Vibraphonia No 2 (Nothing But Notes)** vjerno ilustriraju njegovo muziciranje na tom instrumentu. Izvedbe na »vrućem naliv-peru« i *goofusu* bliže su dosjetkama, iako su sola na tim instrumentima, kao i sva druga, glazbeno besprijekorna. Prosječan solist na klaviru, Rollini je bio mnogo bolji bubnjar, a najimpresivnije je njegovo odriješito, ukusno sviranje metlicama na snimkama Freddieja Jenkinsa i Bernarda Addisona (→) (**Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special«**). Za vlastita snimanja Rollini je uspijevao angažirati najbolje raspoložive glazbenike, uključujući Bennyja Goodmana (→), Bunnyja Berigana (→) i brata Arthura; svi su oni 1933–1934. snimali pod njegovim vodstvom (**Adrian Rollini & His Orchestra 1933–1934**). Još su bolje snimke grupe Adrian's Tap Room Gang (glazbena ilustracija kluba što ga je 1935. pokrenuo u njujorškom hotelu President), kao i slične snimke s malim sastavima također iz 1935. na kojima nastupaju Little Ramblers, Freddie Jenkins & His Harlem Seven i Bernard Addison & His Rhythm (sve na **Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special«**).

Na žalost, glazba Rollinijevih grupa nakon 1935. sadržavala je minimalno jazza i naginjala pukom koktel-muziciranju. Pedesetih godina preselio je na Floridu gdje je otvorio hotel. Kao glazbenik posljednji put je nastupao 1955. u Miamiju. Umro je 1956. u Homesteadu, Florida.

Diskografija:
Miff Mole, Thesaurus Of Jazz, Vol 2 (Columbia/Philips)
Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928
(MCA Coral – Njemačka)
The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke
(CBS – Njemačka)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang-Joe Venuti (CBS)
Benny Goodman, The Early B. G. (–/Vocalion)
Coleman Hawkins/Jack Purvis, Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
Various (Including Joe Venuti/ Adrian Rollini), Benny Goodman & The Giants Of Swing (Prestige)/
Jazz In The Thirties
(World Records)
The Goofus Five 1925–1926
(–/Parlophone)
Joe Venuti, Nothing But Notes
(MCA Coral – Njemačka)
Adrian Rollini & His Friends, Vol 1: »Tap Room Special«
(RCA Victor – Francuska)
Adrian Rollini & His Orchestra 1933–1934 (Sunbeam/–)
Benny Goodman, A Jazz Holiday (MCA/–)

Sonny Rollins

Tenor-saksofonist Sonny Rollins rođen je 1930. u New Yorku, u glazbenoj porodici. Njegov prvi uzor bio je Coleman Hawkins, iako se najčešće družio s boperima: Monkom, Powellom, McLeanom. Prve je snimke realizirao sa *scat*-pjevačem Babsom Gonzalesom (**Strictly Bebop**) i s grupom Buda Powella-Fatsa Navarra (**The Amazing Bud Powell**); nastale 1949, te snimke pokazuju snažan Parkerov utjecaj, ambicioznost ali i manjkavosti u tehnici. Većina njegovih ostvarenja prije 1954. slična je tome: svira smiono i poletno, ali velika koncepcija ostaje nadohvat ruke. Mladi Rollins može se čuti u društvu Milesa Davisa i Charlieja Parkera (**Collector's Items**), a na **Vierd Bluesu** pokazuje da je njegov način improvizacije čvrsto zasnovan na tematskom materijalu, a ne na pukom »šetanju« harmonijskim promjenama. Objavljivanjem albuma **Moving Out** iz 1954. Rollins objavljuje svoj ulazak u prvu ligu: u skladbama poput **Swinging For Bumsy** i **Solid** »grize« ogromnim samopouzdanjem i žestinom. Godine 1956/57. nastupao je u grupi Maxa Roacha-Clifforda Browna, reagirajući na izazove naglašenog Roachovog bubnjanja i neobičnih oznaka metra poput **Valse Hot (3 Giants)**. Plodna suradnja s Roachom nastavila se i na slijedećim Rollinsovim albumima, uključujući njegovo remek-djelo **Saxophone Colossus.** Na njemu je Rollinsov osjećaj za formu rezultirao odličnom izvedbom **Blue 7** u kojoj je improvizirani dio tako savršeno, uobličen kao da je napisan, a pritom ne gubi žestinu i neposrednosti. Veliku pažnju izaziva njegov mišićav i snažan ton, a ritmičko majstorstvo u kalipsu **St Thomas** (Rollinsova skladba) elegantno dolazi do izražaja. Analiza izvedbe **Blue 7** koju je izvršio muzikolog Gunther Schuller toliko duboko zadire u Rollinsov stvaralački proces, da se on zakleo kako nikada više neće čitati kritike. Rollinsov opus iz 1957–1958. pokazuje da **Saxophone Colossus** nije nastao slučajno, a čak je i trio s neprimjerenim glazbenicima Zapadne obale (basist Ray Brown, bubnjar Shelly Manne), **Way Out West,** dao izvanrednu izvedbu **Come Gone** i predstavio Rollinsov afinitet za ekscentrični materijal (**Wagon Wheels** i **I'm An Old Cowhand).**

Snimanje s bubnjarem Philly Jo Jonesom rezultiralo je nevjerojatnom verzijom teme **The Surrey With**

The Cutting Edge (Milestone). Sonny raspoložen za zabavu.

The Fringe On Top u izvedbi tenor-saksofona i bubnjeva (**Newk's Time**), dok je solistički tretman balade **Body & Soul** zamišljen kao *hommage* Colemanu Hawkinsu koji je još 1939. snimio definitivnu verziju (**Meets The Big Brass**). Razne snimke s Theloniousom Monkom (**Brilliance** i **Sonny Rollins, Vol 2**) pokazuju sličnost u pristupu formi. Koncertna snimka u triju, s poliritmičnim bubnjanjem Elvina Jonesa – kasnijeg Coltraneovog suradnika – predstavlja Rollinsa u vrhunskoj formi u snimkama poput **Sonnymoon For Two (Live At The Village Vanguard** i **More From The Vanguard).** Godine 1958. Rollins je snimio 19-minutnu skladbu u čast afro-američke jednakosti (**The Freedom Suite**), jedan od prvih političko-glazbenih istupa koji će šezdesetih godina tako snažno eksplodirati. Očito bila je riječ o zabranjenom voću, s obzirom da je diskografska kuća izbrisala posvetu i izdala tu izvedbu pod nazivom **The Shadow Waltz,** kako stoji u kratkoj, glupoj bilješci na pozadini omotnice. Izvanredno je muziciranje Rollinsa, basista Oscara Pettiforda i Maxa Roacha, a njihova međuigra posebno je privlačna.

Godine 1959, afirmiran kao majstor jazza, Rollins se na dvije godine povukao s javnih nastupa. Trebalo mu je vremena da porazmisli o svojoj glazbi u svjetlu novih trendova Johna Coltranea, Ornettea, Colemana i Cecila Taylora, te da se duhovno razvije. Jedan poklonik razglasio je da je Rollins viđen kako svira visoko na nogostupu Williamsburg Bridgea, na East Riveru; i zaista, njegov prvi album nakon dvogodišnje pauze nosi naziv po tim svirkama na otvorenome – **The Bridge.** Rollins tvrdi da je snimio taj album jer mu je trebalo para za zubara, ali suradnja s gitaristom Jimom Hallom rezultira izvrsnom glazbom iako se ona ne razlikuje od glazbe iz razdoblja prije povlačenja sa scene. Slijedeći album, osim nekoliko zgodnih bossa nova skladbi – **Don't Stop The Carnival, Brownskin Girl** – zaista pokazuje nekoliko začuđujuće novih tonskih postupaka u temi **Jungoso;** tenorist »izmuckuje« komponente teme skokovitim akcentima, »progutanim« notama i *glissandima,* podvriskujući i zadržavajući tonove od takta do takta, a pritom im mijenja visinu (**What's New**). Dugo očekivani susret s avangardom uslijedio je na

Way Out West (Contemporary): Istočna obala susreće Zapad na ovom remek-djelu.

idućem albumu **(Our Man In Jazz)** s Donom Cherryjem, basistom Bobom Cranshawom i bubnjarem Billyjem Higginsom. Izvedbe poput **Oleo** pokazuju da veliki tenor-saksofonist ima mnogo zajedničkog s mlađim glazbenicima jer nikada nije pripadao ortodoksnosti hard-bopa, a mnoge njegove inovacije – tonska izobličenja, oslobođenje od stega harmonije, tretiranje zvuka kao izražajnog sredstva – nagovijestile su njihovu revoluciju.

Rollinsovi eksperimenti nastavili su se i šezdesetih godina. Svirao je u pokretu, približavao se instrumentom zidu i stropu, ispitujući jeku prostorije. Svirao je na otvorenome, uz rijeke i zvončiće (cvijeće), pa djeluje začuđujuće što je snimio glazbu za »normalni« film *Alfie*. **Three Little Words (On Impulse), Four (Now's The Time)** i **Blessing In Disguise (East Brodway Rundown)** svjedoče da je majstor još uvijek bio na vrhuncu snage, iako začudo neuvjerljiv tretman **East Broadway Rundowna** ukazuje na duboke probleme; nakon toga ponovno se povukao – ovaj put na pet godina.

Freedom Suite (Riverside): Sonnyjev politički istup.

Rollinsov opus nakon povratka na scenu pokazuje poznatu nadmoćnost njegovog tenor-saksofona, ali malo one duhovne napetosti koja je obilježila njegovo muziciranje s kraja pedesetih godina. Albumi za tvrtku Milestone uglavnom su vrlo kvalitetni, puni dinamičnog oduševljenja i lijepo odsviranih balada kao **To A Wild Rose (The Cutting Edge)** i **Skylark,** dok **Poinciana** predstavlja njegov sopran-saksofon **(Next Album).** Izvedbe poput **Playin' In The Yard** ili **Swing Low, Sweet Chariot,** s Rufusom Harleyjem na gajdama, visokokalibarski su *funk* **(Next Album** i **The Cutting Edge),** a kasnija izdanja pokazuju da Rollins pronalazi energiju u okviru električnog soul-beata **(Nucleus** i **The Way I Feel).**

Diskografija:
Strictly Bebop (Capitol/Capitol)
The Amazing Bud Powell (Blue Note/Blue Note)
Miles Davis, Collector's Items (Prestige/Prestige)
Moving Out (Prestige/–)
Sonny Rollins (Prestige/Prestige)
3 Giants (Prestige/–)
Saxophone Colossus (Prestige/Prestige)
Way Out West (Contemporary/Contemporary)
Newk's Time (Blue Note/Blue Note)
Sonny Rollins, Vols 1 & 2 (Blue Note/Blue Note)
Live At The Village Vanguard (Blue Note/Blue Note)
More From The Vanguard (Blue Note/Blue Note)
Meets The Big Brass (MGM/–)
Thelonious Monk, Brilliance (Milestone/Milestone)
The Freedom Suite (Milestone/Milestone)
The Bridge (RCA/RCA)
What's New (RCA/RCA)
Our Man In Jazz (RCA/RCA)
On Impulse (Impulse/Impulse)
Now's The Time (RCA/RCA)
East Broadway Rundown (Impulse/Impulse)
Alfie (Impulse/Impulse)
Next Album (Milestone/Milestone)
Horn Culture (Milestone/Milestone)
The Cutting Edge (Milestone/Milestone)
Nucleus (Milestone/Milestone)
The Way I Feel (Milestone/Milestone)

Annie Ross

Britanska pjevačica Annie Ross, rođena 1930. u Mitchamu, Surrey, Engleska, stekla je značajna iskustva u radu s velikim orkestrima; pedesetih godina nastupala je s Lionelom Hamptonom i Jackom Parnellom. Služeći se najčešće tehnikom uvođenja teksta na solo nekog jazz-glazbenika koju je inaugurirao King Pleasure, Annie Ross snimila je 1952. svoje verzije tema **Twisted** i **Farmer's Market** prema Wardellu Grayu **(Annie Ross Sings).** Kao članica vokalnog trija Lambert, Hendricks & Ross pojavljuje se na nekoliko albuma koji su posvećeni klasičnim skladbama iz repertoara Counta Basieja. Na prvom albumu **(Sing A Song Of Basie)** koristi se nadosnimavanje kako bi se reproducirao zvuk punog orkestra, a Annie Ross »interpretira« trubačku sekciju. Njene verzije Claytonova sola u temi **Fiesta In Blue** ili **One O'Clock Jump** ekstremno su vratolomne, a kasnije verzije skladbi **Jumpin' At The Woodside, Let Me See** i **Swingin' The Blues** pokazuju njen fenomenalan raspon i kontrolu **(Sing Along With Basie).** Nakon povratka u Englesku posvetila se scenskim revijama i kabareu.

Diskografija:
Annie Ross Sings (Prestige/–)
Sing A Song Of Basie (Impulse/HMV)
Sing Along With Basie (Impulse/HMV)

Roswell Rudd

Roswell Rudd, njujorški trombonist koji je svoj instrument oslobodio brbljavosti i vratio ga »limenoj sirovosti«.

Najbolji avangardni trombonist, Roswell Rudd (rođen 1935) ponovno je afirmirao mnoge tonske osobine toga instrumenta koje su u razdoblju be-bopa žrtvovane na račun izvođačke pokretljivosti. Početna Ruddova iskustva s dixielandom u društvu Eddieja Condona i kasniji skok u avangardu, pokazuju da je izbjegao sveprisutnom utjecaju Jay Jay Johnsona, svirajući, kako se izrazio jedan kritičar; »tailgate na svemirskom brodu«. U kratkotrajnom New York Art Quartetu, koji je vodio s alt-saksofonistom Johnom Tchicaijem **(New York Art Quartet** i **Mohawk)** njegovo se karakteristično izazovno, vokalizirano muziciranje predstavlja u međuigri s »nakostriješenim« alt-saksofonom. Na **Rosmosis,** svojoj najboljoj izvedbi u toj grupi, koristi gumenu sordinu i svira duge, povezane dionice koje prizivaju u sjećanje i tradicionalni blues i free-glazbu. S izvanrednim Milfordom Gravesom na bubnjevima, glazba se isprepliće u slobodno tretiranom kontrapunktu, avangardna je ali disciplinirana.

Uslijedila je suradnja s tenor-saksofonistom Archiejem Sheppom, najprije u sekstetu **(Four For Trane)** za koji je Rudd aranžirao **Niemu.** Slijedeći albumi **(Live In San Francisco** i **Three For A Quarter, One For A Dime)** daju Ruddu više prostora za sola i duete s liderom, a po žestini muziciranja odgovaraju jedan drugome. Sheppovo zanimanje za limenu glazbu, dovelo je do izvedbi poput **King Cotton (Mama Too Tight)** i tekstura za Ruddov trombon i tubu Howarda Johnsona. Na **One For The Trane (Live At The Donaueschingen Festival)** pridodan je drugi trombonist, Grachan Moncur III.

Najbolji dosadašnji Ruddov istup ostaje u temi **Communications No. 10 (The Jazz Composers Orchestra)**

u kojoj su skladateljski rad Michaela Mantlera i eksplozivno, emocionalno Ruddovo muziciranje postigli klasičan vrhunac. Samostalni Ruddov album s JCOA **(Numatik Swing Band)** pokazuje njegovu preokupiranost teksturama; na njemu Rudd dobro svira, ali zvijezda ploče je neumorno inventivan bubnjar Beaver Harris.

Diskografija:
New York Art Quartet (ESP/ESP)
Mohawk (–/Fontana)
Archie Shepp:
Four For Trane (Impulse/Impulse)
Live In San Francisco (Impulse/Impulse)
Three For A Quarter, One For A Dime (Impulse/Impulse)
Mama Too Tight (Impulse/Impulse)
Live At The Donaueschingen Festival (BASF/Saba)
The Jazz Composers Orchestra (JCOA/JCOA – Virgin)
Numatik Swing Band (JCOA/JCOA – Virgin)

Jimmy Rushing

James Andrew »Jimmy« Rushing (rođen 1903. u Oklahoma Cityju, Oklahoma) bio je, uz Joea Turnera (→) i Jimmyja Witherspoona (→), vjerojatno najbolji urbani »vikač bluesa«. Ali Rushing nije pjevao samo blues, koji je sačinjavao tek dio njegova repertoara, on je mogao pjevati (i pjevao je) trenutno popularne melodije, standarde, pa čak i pjesme-dosjetke. Uvjerljiv, visoki glas i uvijek svingerski stil učinili su ga idealnim big band pjevačem i upravo je u toj ulozi stekao svoj zavidan ugled. Rushing se, naime, počeo afirmirati 1927. u grupi Blue Devils Waltera Pagea. No, ugled mu je porastao s orkestrom Bennieja Motena (→). S Motenom je pjevao od 1929. do 1935. Njegove prve snimke s Motenom predstavljaju ne još sasvim razvijenog pjevača, iako Rushing dobro pjeva u skladbama prosječne vrijednosti, uglavnom iz pera Motena, Eddieja Durhama i samog vokalnog interpreta. Za suradnju Rushinga i Motena karakteristični su naslovi **Won't You Be My Baby?, That Too, Do, When I'm Alone, As Long As I Have You** (sve na **Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 4), New Orleans, Ya Got Love, I Wanna Be Around My Baby All The Time** i **The Only Girl I Ever Love**

Blues I Love To Sing (Ace of Hearts) – Jimmy Rushing.

Pjevač Jimmy Rushing, »gospon pet za pet« – 50 godina živio je s bluesom i zabavnom glazbom.

(sve na **Bennie Moten's Kansas City Orchestra, Vol 5).**

Nakon Motenove smrti (1935) Rushing je kratko pjevao s njegovim bratom Busterom Motenom, a zatim se u Kansas Cityju pridružio novoosnovanom orkestru Counta Basieja. Glavnim Basiejevim pjevačem ostao je do 1948. Za duge suradnje s Basiejem, Rushing je nastupao u nekima od najpopularnijih skladbi s repertoara orkestra. Na dugoj listi nalaze se i slijedeći naslovi: **Send For You Yesterday & Here You Come Today, Good Morning Blues, Blues In The Dark, The Blues I Like To Hear, Do You Wanna Jump Children?, Don't You Miss Your Baby, Evil Blues** (sve na **Blues I Love To Sing), Harvard Blues, Take Me Back, Baby, Blues (I Still Think Of Her), Nobody, Knows, How Long Blues** (sve na **Blues By Basie), Jimmy's Blues** i **Rusty Dusty Blues (Basie's Best).** Kombinacija Basiejevog orkestra i strastvenog Rushingovog pjevanja – uvijek nadopunjena probranim *obbligatima* ili solima glazbenika poput Lestera Younga (→), Bucka Claytona (→) ili Herschela Evansa (→) – bila je vrlo impresivna i rezultirala je snimkama koje su odavno s pravom postale klasične. Naročito se **Harvard Blues** može nazvati vokalno-instrumentalnim remek-djelom. Koliko je ta kombinacija mogla biti uzbudljiva na koncertnom podiju, svjedoče sačuvane radio-snimke. Čak i kada je izvodio trivijalnosti poput **When My Dreamboat Comes In** i **Rhythm In My Nursery Rhymes** (sve na **Basie Live!**), svojom je ličnošću, ritmičkom snagom i strastvenošću postizavao potpuno zadovoljavajuće vokalne izvedbe. Od 1949. do 1950. još je povremeno pjevao s Basiejem, ali je od 1948. nastupao kao solist. Okupio je vlastiti septet da ga prati na nastupima i turnejama. Između 1950. i 1952. Rushing i njegov sastav redovito su nastupali u Savoy Ballroomu. Godine 1952. rasformirao je grupu i nastavio raditi samostalno. Početkom pedesetih godina nezasluženo je bio ignoriran. Rushingov »povratak« koincidirao je s povećanim zanimanjem za »mainstream« jazz koje se javilo sredinom pedesetih godina. Njegov prvi LP, **Going To Chicago,** doživio je potpun uspjeh. Pjevač je u izvanrednoj formi (naročito u **Boogie Woogie, Goin' To Chicago Blues** i **Sent For You Yesterday**), s nadahnutom pratnjom septeta u kojemu svira i Buddy Tate (→). Slijedeći album, **Listen To The Blues,** u svakom je pogledu bio jednako kvalitetan, ovaj put s oktetom koji uključuje Petea Johnsona (→) i označuje ponovni Rushingov susret s nekadašnjim kolegama, među ostalima i s najpoznatijom Basiejevom ritam-sekcijom: Freddie Green, Walter Page, Jo Jones. Treći album, snimljen potkraj 1956 **(The Odyssey Of James Rushing, Esq),** održao je visoki standard svojih prethodnika, s izvrsnim pjevanjem i sviranjem, naročito Tatea i druga dva Basiejeva »pitomca«, Bucka Claytona (→) i Vica Dickensona (→).

Godine 1957. gostovao je u Evropi, a iste se godine (poput bivših kolega Younga, Illinoisa Jacqueta (→) i Jonesa) ponovno udružio s Basiejem, u eksplozivnim obradama omiljenih skladbi na Newport Jazz Festivalu **(The Newport Years, Vol 6).** Godine 1958. nastupio je s Bennyjem Goodmanom na svjetskoj izložbi u Bruxellesu, a slijedeće godine poduzeo je veću evropsku turneju s Claytonovim All Starsima. Sredinom šezdesetih godina – a u međuvremenu je ostvario niz nastupa s Basiejem i ostalim sastavima – glas mu je ogrubio od tolikog »vikanja« bluesa, pa je, barem u vokalnom, pogledu bilo trenutaka kada su godine došle do izražaja. Ipak, na pločama se još predstavljao u dobrom izdanju, primjerice 1963. s velikim orkestrom koji je izvodio superiorne aranžmane Ala Cohna (→) **(Five Feet Of Soul).** Vjerojatno posljednje Rushingove uspjele snimke nastale su na tom snimanju **(Gee Baby, Ain't I Good To You** i **Who Was It Sang That Song?);** pjevač veličanstveno odgovara vrsnoj pratnji grupe koja uključuje Claytona (u posljednjih 15 godina Rushingova života njegova stalnog glazbenog suradnika i druga) Jo Jonesa, Sir Charlesa Thompsona i Dickieja Wellsa (→).

Posljednji Rushingov album bio je u jednakoj mjeri odličan i tužan. Rushing je rijetko kada pokazao žestinu koja prožima **The You & Me That Used To Be,** ali, na žalost, naoko neuništive glasne žice niposto više nisu mogle stvoriti još jednu »porciju« tog neusporedivog pjevanja. Iste godine (1971) doživio je srčani udar, a u lipnju 1972. Jimmy Rushing umro je od leukemije.

Diskografija:
Bennie Moten's Kansas City Orchestra: »New Moten Stomp«, Vol 4 (1929–1930) (RCA Victor – Francuska)
Bennie Moten's Kansas City Orchestra: »Moten's Swing«, Vol 5 (1929–1932) (RCA Victor – Francuska)
Jimmy Rushing/Count Basie, The Blues I Like To Sing (Decca/Ace of Hearts)
Count Basie, Blues By Basie (Columbia/Philips)
Count Basie, Basie's Best (CBS – Francuska)
Count Basie, Basie Live (Trip/DJM)
Jimmy Rushing, Going To Chicago (Vanguard/Vanguard)
Jimmy Rushing, Listen To The Blues (Vanguard/Vanguard)
The Odyssey Of James Rushing, Esq (Columbia/Philips)
Count Basie, The Newport Years, Vol 6 (Verve/–)
Jimmy Rushing, Five Feet Of Soul (Colpix/Pye)
Jimmy Rushing, Gee Baby, Ain't I Good To You (Master Jazz Recordings/–)
Jimmy Rushing, Who Was It Sang That Song? (Master Jazz Recordings/–)
Jimmy Rushing, The You & Me That Used To Be (RCA Victor/RCA Victor)

George Russell

Skladatelj i klavirist George Russell uživa izvanredan ugled kao teoretičar, a stekao ga je opsežnim radom *The Lydian Chromatic Concept of Tonal Organisation* koji je objavljen 1953. Iznašavši sistem pomicanja središta tonaliteta, Russell i njegova teorija proširuju inovacije be-bopa, a ne zaobilaze ih kao u avangardi. Daleko od hladnoće i sterilnosti, njegova je glazba odlučna i raznovrsna i inspirira se svim razdobljima povijesti jazza. Rođen 1923, sin profesora glazbe, Russell je započeo kao bubnjar Bennyja Cartera; čak mu je i Charlie Parker ponudio angažman koji je zbog slabog zdravlja morao odbiti. Prve skladbe, primjerice **Cubano Be, Cubano Bop** za veliki orkestar Dizzyja Gillespieja **(The Greatest Of Dizzy Gillespie)**, te **Ezz-thetic** i **Odjenar** koje je snimio Lee Konitz **(Ezz-thetic!)** svrstale su ga u avan-

George Russell, vodeći teoretičar čiji su eksperimenti s lidijskim modusima rezultirali jedinstvenim jazzom.

Outer Thoughts (Milestone). S Ericom Dolphyjem.

gardu njegovih suvremenika, a skladba **A Bird In Igor's Yard,** koja kombinira koncepcije Parkera i Stravinskog, bila je toliko ispred svog vremena da je godinama čekala na objavljivanje **(Crosscurrents).**

Briljantni album **The jazz Workshop** iz 1956, na žalost povučen iz kataloga, daje uvid u raspon njegove vizure, naročito u sjajnoj skladbi **Round Johnny Rondo.** Na kasnijem albumu iz 1960, **Jazz In The Space Age,** nastupa veći ansambl, uključujući klavirističke duete Paula Bleya i Billa Evansa. Istodobno, Russell je osnovao vlastitu grupu, sastavljenu od njegovih bivših učenika poput Davea Bakera, trombon i Dona Ellisa, truba. Kompilacija ranih Russellovih snimki za Riverside, **Outer Thoughts,** uključuje i Erica Dolphyja, izvanrednog u Monkovoj skladbi **Round Midnight,** te pjevačicu Sheilu Jordan u klasičnom aranžmanu skladbe **You Are My Sunshine.** Sredinom šezdesetih godina Russell je otišao u Skandinaviju i eksperimentirao s elektronskom glazbom koja dominira njegovim narednim ostvarenjima **(Living Time** i **Sonata For Souls).**

Diskografija:
The Greatest Of Dizzy Gillespie (RCA/RCA)
Ezz-thetic! (Prestige/–)
Lennie Tristano-Buddy De Franco, Crosscurrents (Capitol/Capitol)
Jazz In The Space Age (MCA/–)
Live At Beethoven Hall (BASF/BASF)
Outer Thoughts (Milestone/Milestone)
Living Time (Columbia/CBS)
Electronic Sonata For Souls Loved By Nature (Strata – East/–)

Luis Russell

Luis Russell (rođen 1902. u Careening Clayu, pored Bocos Del Tora,

The Luis Russell Story 1929/30 (Parlophone).

Panama) nije bio tinejdžerski početnik u jazzu kada se 1925. u Chicagu pridružio Josephu »Kingu« Oliveru (→). No, njegova se karijera uistinu razvila u razdoblju što ga je kao klavirist, povremeni skladatelj i aranžer, proveo u sastavu tog velikog trubača iz New Orleansa. U slijedeće dvije godine prekidao je sa sviranjem, kako bi studirao glazbu. S Oliverom je često snimao, uključujući **King Oliver's Dixie Syncopators,** a inače je bio povučena, relativno anonimna ličnost u pozadini aktivnosti tog ansambla od 1925. do 1928. Suzdržan (i skroman) solist, Russell je ipak bio izvrstan klavirist koji je na zadivljujući način držao na okupu ritam-sekciju, kao što pokazuju kasnije snimke Oliver's Orchestra **(King Oliver & His Orchestra, Vol 1, 1928–1930)** kojega je vodstvo napokon preuzeo Oliverov nećak-trubač Dave Nelson **(King Oliver/Dave Nelson, Vol 3, 1929–1931).** U tom kasnijem razdoblju Russell je pratio još jednog istaknutog trubača, Henryja »Red« Allena (→) **(Henry »Red« Allen With Luis Russell, Vol 3, 1930–1931),** s Allenom kao solistom, pjevačem ili pratiteljem pjevačica Victorie Spivey i Addie »Sweet Pea« Spivey, ili groznog pjevanja i klarineta Wiltona Crawleyja (sve na **Henry »Red« Allen, Vol 2, 1929**). Prodorna Allenova truba postala je sastavnim dijelom Russellovih ansambala.

Godine 1929–1930. Russell je u Saratoga Clubu, Harlem, vodio izvanredan sastav od deset članova. Osim Russella i Allena istaknuti članovi-utemeljitelji bili su basist George »Pops« Foster, trombonist J. C. Higginbotham (→), bubnjar Paul Barbarin (→), trubač Bill Coleman (→) i saksofonisti-klarinetisti Albert Nicholas (→) i Charlie Holmes. Predodžba o uzbudljivosti toga orkestra na koncertu može se steći preslušavanjem snimki **Jersey Lightning, Song Of Swanee, Saratoga Shout, Feelin' The Spirit** i **Panama,** s primjerenom ritam-sekcijom i izražajnim, karakterističnim solima Allena, Higginbothama, Holmesa i drugih. Smireniji **Doctor Blues** pokazao je drugo lice te istaknute jazz-skupine, kao i **Call Of The Freaks** i **The New Call Of The Freaks,** ista skladba, dvaput snimljena u razmaku od osam mjeseci, koju valja smatrati avangardnom za to razdoblje. Skladba **Louisiana Swing** (u dvije verzije) možda najjasnije definira bit orkestra Luisa Russella (sve na **Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra/The Luis Russell Story**). Obostrano produktivna suradnja Russella i Allena nastavila se još nekoliko godina, naročito na pločama **(Henry Allen & His Orchestra 1934–1935).**

Od 1935. do 1943. orkestar Luisa Russella praktički je postao pratnjom trubačkog majstorstva Louisa Armstronga (→); taj zadatak prvi put je obavljao 1929, nastupajući i snimajući s Armstrongom **(V.S.O.P.) (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6** i **Complete Recorded Works 1935–1945).** Po završetku tog angažmana Russell je okupio drugi veliki orkestar koji je dugo nastupao u vodećim njujorškim dvoranama poput Apolla i često gostovao po SAD. Godine 1948. Russell se povukao s glazbene scene; radio je u svom dućanu, povremeno je podučavao klavir, a još je rjeđe nastupao. Godine 1959. prvi put u 40 godina posjetio je rodnu zemlju. Početkom šezdesetih godina radio je kao šofer, iako je nastavio s davanjem poduka. Umro je u prosincu 1963. u New Yorku, od raka.

Diskografija:
Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia)/
The Luis Russell Story (Parlophone)
King Oliver's Dixie Syncopators (1926–1928) (MCA Coral – Njemačka)
King Oliver/Dave Nelson, Vol 3 (1929–1931) (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Louis Armstrong, Complete Recorded Works 1935–1945 – 145 Titles In Chronological Order (MCA – Francuska)
King Oliver & His Orchestra, Vol 1: »New Orle...s Shout« (1929–1930) (RCA Victor – Francuska)
Henry »Red« Allen, Vols 2, 3 (RCA Victor – Francuska)
Henry Allen & His Orchestra, 1934–1935 (Collector's Classics)

Pee Wee Russell

Charles Ellsworth »Pee Wee« Russell (rođen 1906. u St Louisu, Missouri) ne samo da je na jedinstven način svirao klarinet, već su zvukovi koje je izvlačio iz svog instrumenta mogli nastati jedino u jazzu. Graktav, prigušen Russellov ton imao je neku vrst blago izbrušene ljepote koja je povećana njegovim umijećem ispoljavanja emocija, naročito u bluesu. Russellova tehnika, iako djelomično pod utjecajem Franka Teschemachera (→) i Johnnyja Doddsa (→), nije naličila nijednom jazz-klarinetistu. Razlika između promuklog Russellovog sviranja i akademskijeg pristupa Bennyja Goodmana (→) ili Jimmyja Hamiltona (→) zaista je začuđujuća.

U najvećem dijelu svoje karijere – koja je započela u okolici Muskogeeja prije 1920. u sastavu braće Perkins, a završila 1969. smrću u Alexandriji, Virginia – Russell je manje-više bio smatran tipičnim pripadnikom škole bijelog dixielanda. Sam Russell godinama je davao argumente za takvu procjenu. Od početka tridesetih godina do posljednjih godina života svirao je s glazbenicima poput Buda Freemana (→) **(Home Cooking** i **Chicagoans In New York),** Georga Brunisa (→) **(The Davison-Brunis Sessions, Vol 1** i **Trombone Scene)** i sveprisutnog Eddieja Condona (→) **(Jam Sessions At Commodore** i **The Commodore Years).** Russell je bio stalni gost poznatih Condonovih ratnih jam sessiona **(The Eddie Condon Concerts Town Hall 1944–1945 Featuring Pee Wee Russell i The Eddie Condon Concerts, Vol 2);** tada je njegovo muziciranje bez izuzetka bilo vrlo kvalitetno i dakako totalno individualno. No, Russell se često pokazivao nekonvencionalnijim i zanimljivijim izvan bazičnog 2/4 okvira. Iako se doimao čudno povučenim kao gost tipičnog *all stars* snimanja pod vodstvom Teddyja Wilsona u skladbi **Don't Be That Way** (1938) **(Teddy Wilson & His All Stars),** on veselo i svježe svira na dva u biti »mainstream« snimanja iz 1960 **(The Pee Wee Russell Memorial Album/Swingin' With Pee Wee)** i 1961 **(Jam Session At Swingville).**

Godine 1962, u odmaklom razdoblju karijere, uvjerili su ga da barem privremeno odbaci dixieland i prikloni se »stranom« repertoaru: **Red Planet** Johna Coltranea (→), **Round Midnight** Theloniousa Monka (→) i **Good Bait** Tadda Damerona (→) mogu se smatrati uspješnim izvedbama **(New Groove).** Suvremenija ritam-sekcija bas-bubnjevi zacijelo je nadahnula njegovo muziciranje. (No, snimanje na kojemu su ukusne Russellove ekscentričnosti povezane s jednako individualnim pristupom Theloniousa Monka i striktno akademskim klarinetom Jimmyja Giuffrea (→), daleko je od uspjeha.) Mnoge najbolje Russellove snimke nastale su, bez sumnje, u okviru dixielanda. Osim na Condonovim koncertima u Town Hallu, klarinetist se doima zadovoljnim i na albumima **Jam Session At Commodore, Condon A La Carte** i **Chicago & All That Jazz!.** Uz izvanrednu pratnju Jessa Stacyja (→), četiri snimke što ih je 1944. realizirao Russellov sastav Hot Four **(Swingin' Clarinets)** sadrže izuzetno kvalitetno liderovo muziciranje, uključujući besprijekornu izvedbu **D. A. Bluesa.**

Swingin' With Pee Wee (Transatlantic). »Mainstream« snimka iz 1960.

Pee Wee Russell. Jednom je (zadivljujuće točno) nazvan »pjesnikom klarineta«. Doista je to i bio.

Početno razdoblje Russellove karijere bilo je živopisno poput njegova pristupa klarinetu. Nakon lekcija iz violine, klavira i bubnjeva, počeo je učiti klarinet, a nakon prvog kontakta s glazbenom scenom kratko je svirao na jednom riječnom brodu u Arkansasu. Godine 1920–1921. pohađao je Western Military Academy u Altonu, Illinois i University of Missouri. Početkom dvadesetih godina svirao je s ogromnim brojem sastava, uključujući suradnju s legendarnim klaviristom Peckom Kellyjem u Houstonu. Godine 1925. nastupao je u St Louisu s orkestrom Frankieja Trumbauera (→), a nakon suradnje s Jeanom Goldketteom pridružio se Redu Nicholsu (→). Snimao je s Nicholsovim ansamblima različitih naziva, uključujući **The Charleston Chasers 1925–1928** i **Red Nichols & His Five Pennies 1926–1928** i Louisiana Rhythm Kings **(»JT«).**

Izvanredno je svirao na snimci **If I Could Be With You One Hour Tonight (Body & Soul)** Mound City Blue Blowersa iz 1929, a njegov je klarinet predstavljen u najžešćem i najuzbudljivijem izdanju na polulegendarnim snimkama koje su 1932. realizirane pod imenom pjevača Billyja Banksa **(Billy Banks & His Rhythmmakers),** a koje su također pokazale da je Russell bio tenor--saksofonist ograničenih sposobnosti. Tridesetih godina nastavio je raditi u najrazličitijim ansamblima (često u društvu Bobbyja Hacketta (→), a popularnost u nacionalnim razmjerima stekao je kao član malog sastava trubača Louisa Prime (1935–1937).

Svirao je u Summa Cum Laude Orchestra Buda Freemana, u velikom orkestru Bobbyja Hacketta, a zatim je manje-više stalno nastupao u njujorškom klubu Nick's. Za vrijeme II svjetskog rata ostao je aktivan. 1946. bio je član Condonovog ansambla, a ostatak četrdesetih godina proveo je u New Yorku ili Chicagu. Početkom 1950. preselio se u San Francisco, a potkraj iste godine pretrpio je tešku operaciju. Godine 1951. vratio se u New York gdje je do 1952. neredovito nastupao. Godine 1955–1956. imao je stalni angažman u Eddie Condon's Clubu. Potkraj pedesetih i početkom šezdesetih godina nastupao je na značajnim jazz-festivalima; godine 1961. poduzeo je evropsku turneju s grupom Newport All Stars **(Midnight In Paris),** zatim je vodio kvartet u postavi klarinet, ventil-trombon, bas i bubnjevi koji je snimio album **New Groove** i nastupao u SAD i Kanadi. Godine 1964. s Condonom je gostovao u Australiji, Japanu i Aziji, a iste godine u Velikoj Britaniji je svirao s različitim sastavom. Bio je zvijezda programa na specijalnom njujorškom koncertu u Town Hallu, 1968. U toku karijere Pee Wee Russell u nekoliko je navrata nazvan »pjesnikom klarineta« i čini se da nema boljeg epitafa njegovoj jedinstvenosti. Umro je 1969.

Diskografija:

The Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor – Francuska)
The Charleston Chasers (1925–1928) (–/VJM)
Red Nichols & His Five Pennies

(1926–1928)
(MCA Coral – Njemačka)
Coleman Hawkins (Including Mound City Blue Blowers), Body & Soul (RCA Victor/–)
Jack Teagarden (Including Red Nichols), »JT« (Ace of Hearts)
Billy Banks & His Rhythmmakers (CBS – Realm)
Bud Freeman, Home Cooking (Tax – Švedska)
Bud Freeman, Chicagoans In New York (Dawn Club/–)
The Davison-Brunis Sessions, Vol 1 (–/London)
Various (Including Georg Brunis), Trombone Scene (–/London)
Eddie Condon/Bud Freeman, The Commodore Years (Atlantic/–)
Eddie Condon, Jam Session At Commodore (Decca/Ace of Hearts)
The Eddie Condon Concerts: Town Hall 1944–45, Featuring Pee Wee Russell (Chiaroscuro/–)
The Eddie Condon Concerts, Vol 2 (Chiaroscuro/–)
Eddie Condon, Condon A La Carte (–/London)
Eddie Condon, Chicago & All That Jazz! (–/Verve)
(Jack Teagarden)/Pee Wee Russell (Byg – Francuska)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
The Pee Wee Russell Memorial Album (Prestige)/
Swingin' With Pee Wee (Transatlantic)
Various (Including Pee Wee Russell), Jam Session At Swingville (Prestige/Prestige)
Pee Wee Russell, New Groove (Columbia/CBS)
Various (Including Pee Wee Russell), Swingin' Clarinets (–/London)
Pee Wee Russell, Portrait Of Pee Wee (Counterpoint/Society)

Johnny St Cyr → Louis Armstrong

Edgar Sampson

Edgar Melvin Sampson (rođen 1907. u New Yorku) napisao je neke od najboljih skladbi i aranžmana tridesetih godina, svog najproduktivnijeg desetljeća u kojemu je stekao zavidnu reputaciju. Sampson je bio i odličan solist na alt-saksofonu. U toj ulozi može ga se čuti na snimkama Chicka Webba (→) s kojim je proveo dvije kreativne godine (1934–1936), primjerice u izvedbama **That Rhythm Man** i **Facts & Figures (A Legend 1929–1936)**. Nadalje, bio je korektan violinist i taj je instrument svirao s Fletcherom Hendersonom (→) na snimci **Sugar (The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 3)**. Sampson je nastupao s Hendersonom 1931–1932. Sampsonova violina ranije se čula s orkestrom Charlieja Johnsona u **Hot Tempered Bluesu (Charlie Johnson/Lloyd Scott-Cecil Scott)**. Sampson je bio član toga orkestra između 1928. i 1930. Na jednom snimanju Bunnyja Berigana (→) u prosincu 1935. svira klarinet u skladbi **Chicken & Waffles (Swing Classics 1935/Jazz In The Thirties)**. Kao svestran instrumentalist natprosječno je svirao bariton-saksofon na jednom od glasovitih studijskih jam sessiona Lionela Hamptona **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5)**.

No, Sampson prvenstveno ostaje u sjećanju kao skladatelj i aranžer. Među njegovim najzapaženijim skladbama mogu se nabrojiti **Don't Be That Way, Stompin' At The Savoy, Blue Lou, If Dreams Come True**, sve istaknute točke u repertoaru Chicka Webba, a zatim Bennyja Goodmana (→), **Lullaby In Rhythm, Blue Minor** i **Light & Sweet**. Sampsonove orkestracije bile su među najboljima tridesetih godina, po savršenstvu ravne njegovim skladbama. U svojim mlađim danima Sampson je privremeno nastupao u orkestru Dukea Ellingtona i svirao u velikom orkestru Rexa Stewarta (→); godine 1939. postao je glazbenim šefom orkestra Chicka Webba kada ga je, nakon bubnjareve smrti, preuzela Ella Fitzgerald. Napustivši Webba neko vrijeme proveo je isključivo u komponiranju, zapustivši instrumentalistički rad. Osim za Webba i Goodmana, Sampson je u tom razdoblju pisao i za Teddyja Wilsona (→), Reda Norva (→), Artieja Shawa (→) i Teddyja Hilla. Ponovno je počeo svirati za suradnje s Ellom Fitzgerald, a 1943. svirao je saksofon u ansamblu Ala Searsa (→). Potkraj četrdesetih godina radio je isključivo kao instrumentalist; 1949–1951. vodio je u New Yorku vlastiti sastav. Zatim je pisao aranžmane za afro-kubanske sastave Tita Puentea, Marcellina Guerra i drugih, s kojima je i svirao. Potkraj pedesetih i početkom šezdesetih godina vodio je mali sastav, ali je potkraj šezdesetih godina morao kompletno napustiti sviranje zbog bolesti koja je kulminirala amputacijom noge. Umro je 1973. u svom domu u Englewoodu, New Jersey.

Diskografija:
Charlie Johnson/Lloyd Scott--Cecil Scott (RCA Victor – Francuska)
Chick Webb, A Legend (1929–1936) (Decca/MCA – Njemačka)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 3 (CBS)
Various (Including Bunny Berigan), Swing Classics, 1935 (Prestige)/
Jazz In The Thirties (World Records)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5 (RCA Victor – Francuska)
Chick Webb, King Of The Savoy (1937–1939) (Decca/MCA – Njemačka)

Johnny St Cyr (bivši Oliverov, Armstrongov i Mortonov suradnik) bio je prvi afirmirani jazz-bendžoist.

Pharoah Sanders

Jewels Of Thought (Impulse): napregnut Pharoahov tenor, iako najbolje trenutke ostvaruju dva kontrabasista.

Pripadnik drugog vala avangardnih tenor-saksofonista – Shepp, Ayler – Sanders (rođen 1940) kao da nije održao početna obećanja. Diskografski debi doživio je na odvažnoj etiketi ESP **(Pharoah Sanders)** i predstavio stil koji je u cijelosti bio sastavljen od ekstrema: od vriskova, kričavih *clustera*, bjesomučnih

Nadzvučni tenor-saksofon Pharoaha Sandersa, bivšeg Coltraneova suradnika zastrašujuće snage. Bas svira Richard Davis.

supersoničnih dionica. Tragovi njegovih uzora ostaju na uobičajenoj liniji Rollins-Coltrane. Zatim se pojavljuje s Johnom Coltraneom, odabran zbog svoje predanosti i srčanosti da ostane višesmjernom pokretačkom snagom te legendarne skupine, a njegovo muziciranje u njoj vjerojatno je i najkvalitetnije što ga je ostvario. Divlji kolektivni *session* iz 1965 **(Ascension)** s Coltraneom, Sandersom i Sheppom nagovijestio je novo usmjerenje Coltraneove glazbe i kraj velikog kvarteta. Kao protuteža snažnoj, veličanstvenoj Coltraneovoj strastvenosti, nervozni i nabacani Sandersovi upadi čine ogroman kontrast. Najbolji album ostaje **Meditations** na kojemu se dva saksofona isprepliću i sukobljavaju uz pratnju višeslojnog i uzbuđujućeg ritma. Na svim albumima ima nesuvislih trenutaka, što je vjerojatno danak slobodnom višeglasju. Sanders se samo na **Naimi (John Coltrane Live At The Village Vanguard Again)** pojavljuje u formalnom ugođaju, a ekstremi intonacije i visine podređeni su namjeni da se priča ispriča izokrenutim, prevrtljivim jezikom hijeroglifa i šifri koji ipak ima svoju simetriju. Album **Live In Seattle** sadrži trenutke vrhunske uzbudljivosti, ali i duge, dosadne ulomke.

Pharoah Sanders odličan je suradnik pod tuđim vodstvom, pa njegovo muziciranje s Don Cherryjem **(Symphony For Improvisers** i **Where Is Brooklyn),** ili postavljeno u kontekst naglašene orkestracije Mantlerove skladbe **Preview (Jazz Composers Orchestra)** ostaje njegovim najkvalitetnijim izdanjem.

Sandersovi samostalni albumi postajali su sve mlitaviji. Debi na etiketi Impulse **(Tauhid)** zanimljiv je ali nagovještava kasnije nedostatke. Primjerice, skladbi **Upper And Lower Egypt** treba čitava vječnost da pripremi teren za jedan od njegovih mastodontskih upada. Na površinu počinje izbijati fatalno Sandersovo zanimanje za Om-mantru, s romantičnom, nestvarnom osjećajnošću. Najbolji trenutak slijedećeg albuma **(Jewels Of Thought)** je nevjerojatan duet dvojice kontrabasista, Cecila McBeeja i Richarda Davisa. Kasniji albumi **(Karma, Thembi** i **Wisdom Through Music)** vrlo su dosadni.

Diskografija:
Pharoah Sanders (ESP/ESP)
John Coltrane, Ascension (Impulse/Impulse)
John Coltrane, Meditations (Impulse/Impulse)
John Coltrane, Live At The Village Vanguard Again (Impulse/Impulse)
John Coltrane, Live In Seattle (Impulse/Impulse)
Don Cherry, Symphony For Improvisers (Blue Note/Blue Note)
Don Cherry, Where Is Brooklyn (Blue Note/Blue Note)
Michael Mantler, The Jazz Composers Orchestra (JCOA/Virgin)
Tauhid (Impulse/Impulse)
Jewels Of Thought (Impulse/Impulse)

Mongo Santamaria

Kubanski bubnjari često su fascinirali jazz-glazbenike poput Dizzyja Gillespieja (→) koji je eksperimentirao u tom žanru na svojim afro-kubanskim snimkama s velikim orkestrom. Prije suradnje s Calom Tjaderom, svirač konga i bongo-bubnjeva, perkusionist Mongo Santamaria, rođen 1922. u Havani, prošao je kroz komercijalnije sastave Pereza Prada i Tita Puenta. Većina njegovih ostvarenja pokazuje gustu poliritmičku površinu koju nadopunjuju svirači *timbalesa* i zvona, među kojima je najpoznatiji Willie Bobo. Jednu od Santamarijinih skladbi, **Afro-Blue,** često snimaju jazz-glazbenici. Umnogome na tragu prvog Gillespiejevog kubanskog konga-svirača, Chana Poza, Santamaria je jednu skladbu posvetio tom majstorskom bubnjaru **(Afro-Roots).**

Diskografija:
Afro-Roots (Prestige/Prestige)
Skins (Milestone/Milestone)
Watermalon Man (Milestone/Milestone)
Greatest Hits (Columbia/–)

Eddie Sauter

Iako se Edward Ernest Sauter (rođen 1914. u Brooklynu, New York) s godinama u mnogo navrata pokazao jednim od najvještijih i najmaštovitijih jazz-aranžera, u mnogim krugovima on još ostaje znatno potcijenjen. Kao mladić svirao je trubu i bubnjeve. Nakon diplome na Columbia Universityju, za vrijeme ljetnih praznika svirao je trubu u sastavima koje je angažirala agencija French Lines. Nakon studija teorije na Juilliard School of Music, 1932. se pridružio orkestru Archieja Bleyera. Prvi put je došao na glas kao član orkestra Reda Norva (→) (1935–1939) u kojemu je svirao trubu i melafon, te pisao aranžmane i skladbe za orkestar i njegovu pjevačicu, Mildred Bailey (→). Za profinjene, ukusne, inventivne i nekonvencionalne aranžmane što ih je Sauter pisao za Baileyjevu, tipični su naslovi **Rockin' Chair (Mildred Bailey: Her Greatest Performances, Vol 2), Darn That Dream, Peace, Brother!, I'm Nobody's Baby (Vol 3).** Od 1939. do 1945. radio je kao aranžer i skladatelj za Bennyja Goodmana (→). S Melom Powellom pridonio je pomlađivanju »klimavog« Goodmanovog orkestra. Među često zadivljujućim Sauterovim aranžmanima za Goodmana mogu se nabrojati **Superman** (izvanredna solo-točka za trubača Cootieja Williamsa (→), **Clarinet A La King** (isto, ali dakako za Goodmana), **Moonlight On The Ganges, Time On My Hands, Birth Of The Blues** i **Love Walked In** (sve na **Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits**). Četrdesetih godina pisao je i za orkestre Raya McKinleyja, Artieja Shawa (→) (vrsni aranžmani za *Summertime* i *Maid With The Flaccid Hair* **(Reissued By Request)** i Woodyja Hermana (→).

Nadalje se afirmirao suradnjom s bivšim aranžerom Glenna Millera i Tommyja Dorseyja, Billom Fineganom. Sauter-Fineganov orkestar izvodio je djelimice jazz, djelimice klasiku, a pretežno zabavnu glazbu. Inventivnost i skladateljsko-aranžerska domišljatost dvojice lidera rezultirala je blistavim glazbenim hibridom. Taj je projekt započeo 1952, najprije za potrebe snimanja ploča, a okončan je 1957. kada je Sauter preselio u Zapadnu Njemačku kako bi preuzeo dvogodišnju funkciju glazbenog šefa radio-stanice Sudwestfunk u Baden-Badenu. Među najpopularnijim Sauter-Fineganovim snimkama navodimo **Doodletown Fifers, Nina Never Knew** (s vokalima slijepog harmonikaša i klavirista Joea Mooneyja), **April In Paris, Midnight Sleighride** i

obradu **Clarinet A La King** (u kojoj je studijski klarinetist Walt Levinsky reproducirao Goodmanove dionice) – sve na **Sauter Finegan.**

Nakon povratka iz Evrope Eddie Sauter angažiran je na raznim poslovima za radio, film, TV i diskografske kuće. Godine 1961. poduzeo je neku vrst »comebacka« serijom zapaženih orkestracija i skladbi za izvanredan LP Stana Getza (→) **Focus On Stan Getz.** Bez ikakvog umanjivanja prekrasnih doprinosa samoga Getza, Sauterov je udio od jednakog značaja za osebujnost albuma. U skladateljskom pogledu ugođaji su različiti; primjerice, zadivljujuća tema **I'm Late, I'm Late,** nježna **Her,** nemirna **Night Rider,** promišljena **I Remember When.** Četiri godine kasnije Getz i Sauter ponovno su surađivali na Sauterovoj glazbi za film *Mickey One* **(Focus On Stan Getz).** U ovom slučaju teme su nužno bile isprekidane, ali kombinacija dva velika talenta ponovno je rezultirala glazbom kojoj nije nedostajalo uzbudljivosti i kreativnosti. Za suradnje s Goodmanom Sauter je napisao nekoliko prvoklasnih aranžama za pjevačicu Peggy Lee (→), uključujući **That's The Way It Goes, That Did It, Marie, Not A Care In The World** (sve na **We'll Meet Again**).

Diskografija:
Mildred Bailey: Her Greatest Performances, Vols 2, 3 (Columbia/CBS)
Benny Goodman Plays Solid Gold Instrumental Hits (Columbia/CBS)
Peggy Lee/Benny Goodman, We'll Meet Again (Hallmark)
Artie Shaw, Reissued By Request (RCA Victor/–)
Sauter Finegan (RCA/Victor)
Focus On Stan Getz (Metro/Metro)

Ronnie Scott

Tenor-saksofonist Ronnie Scott rođen je 1927. u Londonu, a prije negoli je 1952. osnovao vlastitu grupu, svirao je u orkestrima Ambrosea, Tita Burnsa, Caba Kayea, Teda Heatha i Jacka Parnella. Pripadnik one generacije britanskih jazz-glazbenika koji su svirali na brodovima što su plovili Atlantikom, kako bi dobili priliku da se na licu mjesta upoznaju s be-bop revolucijom, Scott ostaje vjeran harmonijskim promjenama iako je njegov stil išao u korak s novijim strujanjima zahvaljujući vlasništvu nad međunarodno afirmiranim jazz-klubom (od 1959). Zoot Sims, Stan Getz, Hank Mobley i Sonny Rollins – svi angažirani u njegovom klubu – utjecali su s godinama na njegovo muziciranje. Album prvih snimki Scottova ansambla nedavno je ponovno objavljen **(Great Scott).**

S tenor-saksofonistom Tubbyjem Hayesom vodio je dinamičnu grupu Jazz Couriers **(The Jazz Couriers)** (1957–1959), bio je član-solist orkestra Kennyja Clarkea i Francyja Bolanda **(At Her Majesty's Pleasure),** a vodio je i grupu mladih glazbenika avangardista, uključujući Johna Surmana i bubnjara Tonyja Oxleyja **(Ronnie Scott & The Band).**

Pokojni Phil Seaman, legenda za života, najsnažniji i najoriginalniji britanski bubnjar.

Trenutno svira bolje nego ikada, s izazovnim kvartetom u kojemu nastupaju briljantni gitarist Louis Stewart, basist Ron Matthewson i bubnjar Martin Drew. Tenor-saksofon i klub Ronnieja Scotta, »velikog tatice« britanskog jazza, već desetljećima aktivno pridonose britanskoj jazz-sceni.

Diskografija:
Great Scott (–/Esquire)
The Jazz Couriers (Jazzland/Jazzland)
Ronnie Scott & The Band (Columbia/CBS Realm)
Scott At Ronnie's (RCA/RCA)
The Kenny Clarke-Francy Boland Big Band, At Her Majesty's Pleasure (Black Lion/Black Lion)

Phil Seaman

Bubnjar Phil Seaman (1926–1972) bio je živa legenda – kao glazbenik svjetske klase i kao ličnost. Potkraj četrdesetih godina prošao je kroz velike orkestre Nata Gonelle i Jacka Parnella, da bi zatim postao privrženikom be-bopa. Obično smatran najboljim britanskim big band bubnjarem, njegovo je muziciranje u malim sastavima jednako kvalitetno i često je anticipiralo strujanja koja su se kasnije javljala u SAD. Njegovo poletno, agresivno bubnjanje može se čuti u Jazz Couriers, grupi s dva tenor-saksofona **(The Message From Britain),** dok je njegov talent za pronalaženje boje zvuka i za maštovitu melodijsku improvizaciju u free-kontekstu predstavljen suradnjom s Joeom Harriottom **(Free Form).** Susret s Eddiejem Gomezom, basistom Billa Evansa, još jednom pokazuje njegovu otvorenost i prilagodljivost. Bubnjarski dvoboji s kojima je započeo u Parnellovom orkestru nastavili su se u toku cijele Seamanove karijere, a suparnici su mu bili Vic Feldman, Ginger Baker (Seamanov učenik) i John Stevens. Memorijalni album **The Phil Seaman Story** sadrži snimke s američkim blues-pjevačem Jimmyjem Witherspoonom i istaknutim blues tenor-saksofonistom Dickom Morrisseyjem.

Diskografija:
Jazz Couriers, The Message From Britain (Jazzland/–)
Joe Harriott, Free Form (Jazzland/–)
Phil Seaman Meets Eddie Gomez (–/Saga)
The Phil Seaman Story (–/Decibel)
A Jam Session At The Hide-Away (–/77 Jazz)

Al Sears

Albert Omega Sears (rođen 1910. u Macombu, Illinois) stekao je velika sviračka iskustva u vlastitim i tuđim sastavima pod vodstvom Chicka Webba (→), Zacka Whytea, Elmera Snowdena, prije negoli se 1941. pridružio Andyju Kirku (→). Njegov tenor-saksofon grubog tona i pod utjecajem rhythm-and-bluesa zatim se mogao čuti s Lionelom Hamptonom (→), a između 1944. i 1949. u orkestru Dukea Ellingtona (→), kao zamjena za velikog Bena Webstera. U Ellingtonovom orkestru Sears je bio više nego primjereno eksponiran. Prvu zapaženu solističku ulogu dobio je u »blues-odjeljku« suite **Black, Brown & Beige,** na

Moćni tenor-saksofon Ala Searsa, obojen R&B-om, četrdesetih se godina čuo u orkestru Dukea Ellingtona.

snimci za tvrtku Victor **(The Works Of Duke Ellington, Vol 19).**

Ellington se poslužio Searsovim tenor-saksofonom i u stavku **Dance No 1 Liberian Suite** iz 1947. Ostala Searsova sola s Ellingtonom: **Hiawatha (The Golden Duke), St Louis Blues (Pretty Woman), It Don't Mean A Thing (Johnny Come Lately).** Na albumu **Suddenly It Jumped** Searsov je osnovni stil, krepak, dinamičan i ograničena rječnika, predstavljen u različitim ugođajima: grub je u temi **A-Gatherin' In A Clearin';** nalik Flipu Phillipsu (→) u **In A Mist;** siguran i opušteno svingerski u **The Suburbanite** (Searsova solo-točka).

Godine 1949. napustio je Ellingtona; dvije godine kasnije postao je član i glazbeni šef orkestra Johnnyja Hodgesa (→) u kojemu je svirao saksofon **(The Jeep Is Jumpin').** U to je doba napisao hit grupe **Castle Rock.** Godinu dana nakon suradnje s Hodgesom, Sears je u New Yorku postao glazbeni izdavač. Tada je prekinuo glazbenu karijeru, ali je povremeno nastupao s Dukeom Ellingtonom.

Brat je vođe orkestra Mariona Searsa, također saksofonista. Među relativno rijetkim snimkama koje su objavljene pod njegovim imenom, **The Greatest Of The Small Bands, Vol 5** sadrži ostvarenja na razini najboljeg muziciranja iz Ellingtonova razdoblja. U vrsnom studijskom sastavu nastupaju Budd Johnson (→), Sonny Greer (→), Harold Baker (→) i Tyree Glenn (→). Bogato je predstavljen i Searsov skladateljsko-aranžerski rad, a posebno su zanimljive skladbe **Huffin' & Puffin'** i **Sear-iously.**

Diskografija:
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 19, 20
(RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, Liberian Suite/ (A Tone Parallel To Harlem)
(Columbia/CBS – Francuska)
Duke Ellington, Suddenly It Jumped (Big Band Archives/–)
Duke Ellington, The Golden Duke (Prestige/Prestige)
Duke Ellington, Johnny Come Lately (RCA Victor/RCA Victor)
Johnny Hodges, The Jeep Is Jumpin' (–/Verve)
Various (Including Al Sears), The Greatest Of The Small Bands, Vol 5
(RCA Victor – Francuska)

Shakti
→ Mahavishnu John McLaughlin

Bud Shank

Multiinstrumentalist Bud Shank, rođen 1926. u Ohiju, radio je uglavnom na Zapadnoj obali, nastupao u orkestrima Stana Kentona i Shortyja Rogersa te u brojnim kalifornijskim malim sastavima. Odličan alt-saksofonist pod snažnim utjecajem Arta Peppera, Shank je osjećajan flautist i vješt na tenor i bariton-saksofonu. S brazilskim gitaristom Laurindom Almeidom među prvima je sredinom pedesetih godina, sudjelovao u fuziji južnoameričke glazbe i jazza, osam godina prije prijelomnog albuma **Jazz Samba** Stana Getza. Izvedbe poput **Acertate Mas (Laurindo Almeida Quartet)** kombiniraju swing i odmjerenost. Kasnija Shankova ostvarenja pokazuju sve veću žustrinu, a sola **Walkin', Bag of Blues (Bud Shank Quartet)** i **White Lightnin (New Groove)** predstavljaju ga u vrhunskom izdanju. Nakon nekoliko godina komercijalnog sviranja, Shank se u novije doba ponovno pojavio **(Sunshine Express).**

Diskografija:
Laurindo Almeida Quartet
(Pacific Jazz/–)
Bud Shank Quartet
(Pacific Jazz/–)
New Groove (Pacific Jazz/–)
Sunshine Express (Concord/–)

Charlie Shavers

Charlie Shavers, trubač zavidne tehnike i žestine – k tome priznati skladatelj.

Charles James Shavers (rođen 1917. u New Yorku) bio je jedan od najsjajnijih trubačkih talenata koji su se do sada pojavili. Urođena žestina i emocionalan pristup glazbi ponekad su ga odvodili u neukusno muziciranje za galeriju koje je povremeno bacalo sjenu i na ostvarenja trubačkih majstora poput Dizzyja Gillespieja (→), Roya Eldridgea (→) i Maynarda Fergusona (→). To je najviše dolazilo do izražaja za Shaversove suradnje s trupom JATP **(Jazz At The Philharmonic: Carnegie Hall Concert – 1952, Record 1).** Iako je njegovo muziciranje prečesto naginjalo samozatajnosti, bilo je neobično obogaćeno disciplinom koju je Shavers stekao za zapaženog angažmana u sekstetu Johna Kirbyja (→) – Shaversovi instrumentalistički i skladateljski doprinosi tom malom sastavu vrlo su značajni. Među Kirbyjevim snimkama na kojima se Shavers pojavljuje u solističkoj i skladateljskoj ulozi navodimo: **It Feels So Good, Dawn On The Desert, Jumping In The Pump Room, Blues Petite** (sve na **Boss Of The Bass**), **Close Shave** (koautora Kirbyja), **Comin' Back** i **Move Over** (sve na **John Kirby & His Orchestra 1941–1942);** sjajno, melodično Shaversovo muziciranje na trubi najzanimljivije je u solističkim dionicama skladbi sa albuma **The Biggest Little Band In The World.** Shavers, koji je započeo s bendžom, najprije je svirao s njujorškim klaviristom Williejem Gantom, zatim je nastupao u Philadelphiji s ansamblom Frankieja Fairfaxa. Nakon povratka u New York svirao je u orkestru Tinyja Bradshawa (→).

Godine 1937. nastupao je s Luckyjem Millinderom, zatim je zamijenio Frankieja Newtona (→) u Kirbyjevoj grupi. Napustivši je, neko je vrijeme radio s Raymondom Scottom (kao studijski glazbenik CBS-a), a zatim je započeo s gotovo petogodišnjim angažmanom u orkestru Tommyja Dorseyja (→) (kojemu će se kasnije u nekoliko navrata ponovno pridružiti). Odlični primjeri Shaversova muziciranja s Dorseyjem mogu se naći na albumima **Tommy Dorsey & His Orchestra** i **Tommy Dorsey, Vol 2.** Pedesetih godina u nekoliko je navrata nastupao na turnejama trupe JATP **(JATP In Tokyo/Live At The Nichigeki Theater, 1953),** te vodio odličnu malu grupu s Louisom Bellsonom (→) i Tommyjem Gibbsom (1950). Godine 1954. nastupao je kao solist ansambla Bennyja Goodmana. Šezdesetih godina vodio je vlastite male sastave i više puta nastupao s orkestrom Tommyja Dorseyja pod vodstvom Sama Donahuea (uključujući britansku turneju 1964). S Donahueom je nekoliko godina nastupao Frank Sinatra junior; kada se on osamostalio, Shavers je svirao u njegovim pratećim sastavima na turnejama po Dalekom istoku i Južnoj Americi. Godine 1969. i 1970. nastupao je u Evropi kao solist, a 1971, umro je od srčanog udara.

Među gomilom ostalih ploča koje sadrže uzbudljiva trubačka sola Charlieja Shaversa, nalaze se i snimke s umjetnicima poput Billie Holiday (→) – **The Billie Holiday Story, Vol 1** i **The Voice Of Jazz, Vols 1, 2, 3, 5, 6,** Sidneyja Becheta (→) **(Sleepy Time Down South),** Colemana Hawkinsa (→) **(Swing),** Louisa Bellsona **(Kings Of Swing, Vol 2),** Flipa Phillipsa (→), trolista alt-saksofona Bennyja Cartera (→), Charlieja Parkera (→) i Johnnyja Hodgesa (→) **(The Charlie Parker Sides/The Parker Jam Session),** Billyja Kylea (→) **(Swing Street, Vol 1, Charlie Ventura's Carnegie Hall Concert, Jimmie Noone 1937–1941** i **The Exciting Gene Krupa).** Snimka iz 1954. s Natom Coleom (→), Buddyjem Richom (→) i drugima **(Anatomy Of A Jam Session)** i koncertna snimka jednog Granzovog koncerta **(Jazz Scene USA)** sadrže mnoge vrsne Shaversove izvedbe koje u potpunosti otkrivaju njegov bogat ton i izuzetnu tehniku. Među brojnim Shaversovim skladbama nadaleko je najpoznatija besmrtna **Undecided** koja je prvi put snimljena 1938. u izvedbi Kirbyjeva sastava.

Diskografija:
John Kirby & His Orchestra 1941–1942
(RCA Victor – Njemačka)
John Kirby, The Biggest Little Band In The Land (Trip/DJM)
John Kirby, Boss Of The Bass
(Columbia/–)
The Billie Holiday Story, Vol 1
(Columbia/CBS)
Various (Including Billy Kyle), Swing Street, Vol 1
(Tax – Švedska)

Jimmie Noone 1937–1941
(Collector's Classics – Danska)
Coleman Hawkins, Swing!
(–/Fontana)
Tommy Dorsey & His Orchestra
(RCA Victor)
Tommy Dorsey, Vol 2
(RCA Victor)
Various (Including Charlie Shavers), Jazz Scene USA
(Vogue – Francuska)
Sidney Bechet, Sleepy Time Down South, Vol 1
(RCA Victor – Francuska)
Various (Including Charlie Shavers), JATP Carnegie Hall Concert 1952, Record 1
(Verve/Columbia – Clef)
Various (Including Charlie Shavers), JATP In Tokyo/ Live At The Nichigeki Theater, 1953 (Pablo Live/Pablo Live)
Various (Including Louis Bellson), Kings Of Swing, Vol 2 (–/Verve)
Billie Holiday, The Voice Of Jazz, Vols 1, 2, 3, 5, 6
(–/Verve)
Billie Holiday, The First Sessions (Verve/–)
Various (Including Charlie Parker, Johnny Hodges, Benny Carter,* Flip Phillips), The Charlie Parker Sides
(Verve)/
The Parker Jam Session
(Verve)
Various (Including Charlie Shavers), Anatomy Of A Jam Session (Black Lion/Black Lion)

* Snimke s Flipom Phillipsom ne nalaze se na američkom izdanju.

Artie Shaw

Artie Shaw (rođen 1910. u New Yorku) donio je u jazz jednu od najboljih tehnika sviranja klarineta. Izvanredno tečan glazbenik dopadljivog melodijskog pristupa, Shaw jedino nije posjedovao intenzitet i dubinu izražajnosti koja je bila tako važna kod drugih jazz-klarinetista, primjerice Sidneyja Becheta (→), Barneyja Bigarda (→), Johnnyja Doddsa (→) i Jimmieja Noonea (→). Svingao je profinjeno i bez napora (iako ne tako izrazito poput Bennyja Goodmana (→), godinama svog najvećeg rivala), a bilo je trenutaka kada su se njegove improvizacije doimale tek pukim ukrasima. Da je Shaw uistinu mogao svirati jazz strastveno i velikim tehničkim umijećem, jasno je iz njegova muziciranja u skladbi **Billie's Blues**, a u interpretaciji autorice, Billie Holiday **(Lady Day/Billie Holiday's Greatest Hits)**, u kojoj Shaw izvodi zapaženo autentičan blues-solo.

Odrastao u New Havenu, Connecticut (pravo ime: Arthur Jacob Arshawsky), Shaw je u lokalnom gimnazijskom sastavu svirao saksofon. Nakon lokalnih angažmana s kvartetom, profesionalno je debitirao s Johnnyjem Cavallarom kao saksofonist i klarinetist. Tri godine nastupao je u Clevelandu s raznim sastavima (uključujući Commanderse Irvina Aaronsona – tada na tenor-saksofonu). Preselio je u New York, radio kao studijski glazbenik za CBS i na pločama. Godine 1934. kompletno se povukao sa scene. Slijedeće godine vratio se u New York i na glazbenu scenu koncertnim nastupom s gudačkim kvartetom. Godine 1936. snimao je s Billie Holiday (vidi gore) i s Bunnyjem Beriganom, sudjelujući na snimanju koje je rezultiralo prvom Beriganovom verzijom skladbe **I Can't Get Started With You (Bunny Berigan & His Boys)**, a zatim je okupio prvo (i kratkotrajno) izdanje velikog orkestra sa sekcijom gudača. Drugi, konvencionalniji veliki orkestar osnovao je 1937. i taj je uskoro postao jednom od najpopularnijih skupina tzv. *Swing ere*. Postigao je ogroman hit snimkom **Begin The Beguine (The Complete Artie Shaw/Concerto For Clarinet)**, no popularnost je postala naporna za lidera koji je u prosincu 1939. rasformirao orkestar i dva mjeseca živio u Meksiku. Sredinom 1940. ponovno je okupio orkestar, a prije odlaska u vojsku (1942) još ga je jednom raspustio i nastupao s velikim sastavom uz glomaznu sekciju gudača. S mornaričkim orkestrom nastupao je na području Pacifika (1943–1944).

Otpušten je iz vojske u veljači 1944. kao nesposoban; iste godine, nešto kasnije, osnovao je novi (civilni) orkestar u kojemu je kao solist nastupao Roy Eldridge (→) s »mladuncima« poput Doda Marmarose (→), Herbieja Stewarda i Barneyja Kessela (→) **(The Complete Artie Shaw/Concerto For Clarinet, Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2)**. Veliki protivnik komercijalne eksploatacije glazbe, Shaw je posljednji put rasformirao orkestar i postao pisac. (Njegova autobiografija, *The Trouble With Cinderella*, izazvala je mnogo komentara kada je objavljena 1952). Od kraja četrdesetih godina do kraja 1953. povremeno je vodio male sastave. Posljednja takva grupa bila je osuvremenjena verzija seksteta Gramercy Five koji je djelovao u okviru orkestra na vrhuncu njegove popularnosti. Većina džezističkog sadržaja Shawove glazbe potekla je upravo iz grupe Gramercy Five koja je prvi put snimala 1940. **(Artie Shaw & His Gramercy Five)** s vrsnim solima Billyja Butterfielda (→), klavirista Johnnyja Guarnierija (→) (koji je svirao i čembalo) i samog Shawa. No, u njoj, kao i u velikom orkestru, jazz je bio ograničeno prisutan. Vjerojatno su najbolje snimke grupe Gramercy Five **Special Delivery Stomp, Summit Ridge Drive** (milijunski uspjesi). **My Blue Heaven** i **The Grabtown Grapple** (kasnija postava grupe Gramercy Five s Eldridgeom).

Povukao se i upravljao stočnim gospodarstvom i mljekarstvom, zatim je živio u Španjolskoj (1955–1960). Oženjen osam puta (toliko se barem može nabrojiti), Shaw nije popustio pred unosnim ponudama da se vrati na glazbenu scenu.

Artie Shaw & His Gramercy Five (RCA). Jazz Artieja Shawa bio je lake kategorije – no grupa Gramercy Five najbolji je njegov pothvat.

Diskografija:
Bunny Berigan, Take It, Bunny!
(Epic/Philips)
Billie Holiday, Lady Day
(Columbia)/
Billie Holiday's Greatest Hits
(CBS – Italija)
The Complete Artie Shaw, Vols 1, 2
(Bluebird)/
Concerto For Clarinet
(RCA Victor)/
Artie Shaw & His Orchestra, Vol 2
(RCA Victor)
Artie Shaw & His Orchestra (1937–1938), Vols 1–3
(First Time Records/–)
Artie Shaw & His Gramercy Five
(RCA Victor)
Artie Shaw Featuring Roy Eldridge
(RCA Victor/–)
Artie Shaw, Melody In Madness, Vols 1, 2
(Jazz Guild/–)
Dance To Artie Shaw
(Coral)
Artie Shaw & His Gramercy Five
(Clef/Columbia – Clef)

Archie Shepp

Tenor-saksofonist Archie Shepp rođen je 1937. na Floridi, a prve snimke realizirao je s Cecilom Taylorom **(Air** i **Into The Hot)**; u to doba (1960) zvučao je kao amalgam Rollinsa i Coltranea. Do 1962. afirmirao se kao vrlo originalan izvođač, a njegov kvartet s trubačem Billom Dixonom izveo je klasičan solo u skladbi **Trio (Bill Dixon – Archie Shepp Quartet)**. S grupom New York Contemporary Five slijedeće se godine zainteresirao za ideje o kolektivnim zvučnim kombinacijama **(Archie Shepp & The New York Contemporary Five)**, pa iako mu je free-bubnjanje J. C. Mosesa manje odgovaralo negoli Donu Cherryju ili Johnu Tchicaiju, poduke NYC5 plodno su nastavljene u Sheppovom studijskom ansamblu s Tchicaijem, trubačem Alanom Shorterom i trombonistom Roswellom Ruddom **(Four For Trane)**. Njegov aranžman Coltraneove **Syeeda's Song Flute** i Ruddove **Nieme** odlični su primjeri pisanja za mali sastav. Veza s Coltraneom pojačana je na opsežnom kolektivnom ostvarenju **Ascension** (1965), s mnogim avangardnim glazbenicima uključujući Sheppa. Najpristupačniji član te grupe, Shepp je iz svog tona stvorio vrlo uzbudljivu mješavinu hrapavih vriskova, struganja, nejasnog vibrata i prodorne čistoće, a dramatska kontrola dinamike slična je Websterovoj. Sheppov osjećaj za blues veoma je emocionalan, dok balade – **In A Sentimental Mood (On This Night** i **Live In San Francisco)** ili **Prelude To A Kiss (Fire Music** i **Mama Too Tight)** – tretira vrlo romantično, prizivajući prošla vremena. Drugi značajan Sheppov skladateljski rad **(Fire Music)** rezultirao je dvjema odličnim skladbama, **Hambone** i **Los Olvidados**, kao i duboko nadahnutom izvedbom u triju, **Malcolm, Malcolm – Semper**

Archie Shepp Live At The Pan-African Festival (BYG).

Malcolm u kojoj čita svoju poemu o Malcolmu X. Sheppove poeme *The Wedding* **(Live In San Francisco)**, *Scag* **(New Thing At Newport)** ili kasniji albumi poput **Things Have Got To Change** i **Attica Blues** pokazuju njegova strastvena politička uvjerenja: »Sviram o smrti koju si mi nanio.« Razdoblje što ga je proveo s vibrafonistom Bobbyjem Hutchersonom **(On This Night** i **New Thing In Newport)** ustupilo je mjesto suradnji s trombonistima poput Roswella Rudda **(Live In San Francisco**

Archie Shepp, artikulirani glasnogovornik pučke glazbe. Emocionalno neodoljiv tenor-saksofonist.

i **Three For A Quarter)** i kasnije Grachana Moncura III **(One For The Trane** i **Mama Too Tight)**.

Godine 1966–1967. Shepp je eksperimentirao s višeslojnim kontrapunktom, divljim kolektivnim muziciranjem i Sousa marševima, a dugi **Portrait Of Robert Johnson (Mama Too Tight)** odličan je pokazatelj tog usmjerenja. Naslovna snimka, eksplozivni solo na tenor-saksofonu u pratnji pomamnog R & B *riffa*, žanr je u kojemu Shepp superiorno vlada, a **Damn If I Know (The Way Ahead)** ponavlja sličan obrazac. Osamnaest minuta tenor-saksofona u pratnji raznih perkusionističkih instrumenata **(The Magic Of Ju-Ju)** dosadno je ili očaravajuće, zavisi o slušateljevoj izdržljivosti, ali izvedba **Rain Forest** bez pratnje, snimljena za Sheppova boravka u Francuskoj 1969–1970, nesumnjivo je remek-djelo, naizmjence jezivo brutalno i nježno **(Poem For Malcolm)**. Veliki broj snimki nastao je 1969. u Parizu, u kojemu su se okupili američki avangardisti poput članova grupe Art Ensemble Of Chicago i Sunnyja Murrayja, a na većini albuma za etiketu BYG često gostuju glazbenici sa strane. Malachi Favors, Philly Joe Jones i dva blues-harmonikaša prate Sheppa na albumu s pjevačicom Jeanne Lee **(Blase)**, dok se Lester Bowie, Roscoe Mitchell, Hank Mobley, Leroy Jenkins, Anthony Braxton, Noah Howard, Clifford Thornton i Sunny Murray u raznim trenucima pojavljuju na nekoliko odličnih Sheppovih albuma **(Yasmina, A Black Woman, Black Gipsy, Archie Shepp & Philly Joe Jones** i **Coral Rock)**, te na jednoj festivalskoj snimci iz Alžira s tuareškim glazbenicima **(Live At The Panafrican Festival)**.

Nakon povratka u SAD (1971) Shepp je surađivao s pjevačem Joe Lee Wilsonom **(Things Have Got To Change** i **Attica Blues)** koristeći neke karakteristike Tamla Motowna kako bi prikazao široku sliku crnačke kulture. Novija Sheppova evropska izdanja pokazuju da je u odličnoj formi, a grupa s Charlesom Greenleaom, trombon, Daveom Burrellom, klavir, Cameronom Brownom, bas i uvijek prisutnim Beaverom Harrisom, bubnjevi, održala je zadivljujući nastup na festivalu u Massyju **(Shepp A Massy)**. Archie Shepp zanimljivo svira klavir, sopran mu je slabiji od tenor-saksofona koji ostaje jednim od dominantnih zvukova u jazzu.

Diskografija:
Cecil Taylor, Air
(CBS Barnaby/CBS Barnaby)
Cecil Taylor, Into The Hot
(Impulse/Impulse)
Bill Dixon-Archie Shepp Quartet
(Savoy/–)
Archie Shepp & The New York Contemporary Five
(Sonet/Polydor)
Archie Shepp, Four For Trane
(Impulse/Impulse)
John Coltrane, Ascension
(Impulse/Impulse)
On This Night (Impulse/Impulse)
Live In San Francisco
(Impulse/Impulse)
Fire Music (Impulse/Impulse)
Mama Too Tight
(Impulse/Impulse)
New Thing At Newport
(Impulse/Impulse)
Three For A Quarter
(Impulse/Impulse)
The Way Ahead
(Impulse/Impulse)
The Magic Of Ju-Ju
(Impulse/Impulse)
One For The Trane
(BASF/Saga)
Poem For Malcolm
(–/BYG – Francuska)
Blase (–/BYG – Francuska)
Yasmina, A Black Woman
(–/BYG – Francuska)
Live At The Panafrican Festival
(–/BYG – Francuska)
Archie Shepp & Philly Joe Jones
(Fantasy/America)
Black Gipsy (Prestige/America)
Coral Rock (Prestige/America)
Things Have Got To Change
(Impulse/Impulse)
Attica Blues (Impulse/Impulse)
Shepp A Massy
(–/Uniteledis – Francuska)
Archie Shepp (–/Horo – Italija)
Steam (Enja/Enja)
A Sea Of Faces
(–/Black Saint – Italija)
There's A Trumpet In My Soul
(Arista Freedom/Arista Freedom)
Live At Montreux
(Arista Freedom/Arista Freedom)

Wayne Shorter

→ Weather Report

Horace Silver

Rođen 1928, klavirist Horace Silver započeo je kao učenik Buda Powella, poput mnogih pripadnika svoje generacije, a nakon suradnje u kvartetu Stana Getza počeo se razvijati u utjecajnog stilista. S bubnjarem Artom Blakeyjem osnovao je Jazz Messengerse koji su – zahvaljujući žestini i paklenskoj eksplozivnosti – postali najtipičnija hard-bop skupina pedesetih godina. Silverovo muziciranje postajalo je sve energičnije, pa je pratnja za solista – ukliještenog između bubnjeva i klavira, pa stoga prisiljenog da poveća intenzitet svirke – prerasla u baražu *riffova*, stimulansa i odlučnih poticaja.

Silverove teme za Jazz Messengerse, **Quicksilver, Doodlin'** i naročito **The Preacher** postale su obrascem za veći dio slijedećeg desetljeća. Činjenica da je skladba **The Preacher** pokrenula trend »soula« – bazične mješavine gospela i bluesa u pratnji jednostavnog, opsesivnog ritma, često u maniri »pitanja i odgovora« po uzoru na propovjednika i kongregaciju – prikriva činjenicu da je skladatelj ostvario mnoge inovacije. Albumi Messengersa iz prvog razdoblja redom su odlični **(A Night In Birdland, At The Cafe Bohemia** i **Horace Silver & The Jazz Messengers)**, ali Silver je 1956. napustio grupu kako bi osnovao vlastiti kvintet.

U postavi su, s godinama, nastupali tenor-saksofonisti Junior Cook, Hank Mobley, Joe Henderson, trubači Joe Gordon, Carmell Jones, Woody Shaw, Blue Mitchell i Art Farmer i bubnjari Louis Hayes, Roy Brooks i Roger Humphries. Silverovi aranžmani za grupu rijetko su bili kompleksni, ali nikada predvidljivi. Duhači naznačuju temu – često mješavinu bluesa, gospela i latinskih utjecaja, višeslojnu, nemirnu i ispunjenu kontrastima – a liderove figure na klaviru neprimjetno se povlače kao da gube zajednički jezik s daljnjim slijedom izvedbe. Taktovi nailaze u raznolikom trajanju, a kako se izvedba razvija, pojavljuju se alternativne melodije. Iz bogate Silverove mašte kao da izvire *funky blues* – **Home Cookin' (The Stylings Of Silver), Sweet Sweetie Dee** i **Let's Get To The Nitty Gritty (Silver's Serenade)** – poletan blues – **Filthy McNasty (Doin' The Thing)**, egzotičan blues – **Senor Blues (Six Pieces Of Silver), The Cape Verdean Blues (The Cape Verdean Blues), Song For My Father (Song For My Father)** i balade začuđujuće ljepote poput **Calcutta Cutie (Song For My Father)**.

The Stylings Of Silver (Blue Note).

Novija Silverova ostvarenja za tvrtku Blue Note svjedoče o pokušaju da proširi svoju paletu **(Silver & Wood)** i da piše za veće grupe, ali kvintet ostaje dušom njegove glazbe.

Kao klavirist izbjegao je većinu boperske kompleksnosti u korist izravnijeg, energičnijeg pristupa, zasnovanog na bluesu. Lijeva ruka kotrlja boogie-figure, slijed nota u ritmičkim frazama izmjenjuje se s blok-akordima – naoko jednostavan, ali u stvari jedinstven stil. Drski citati i smjesta dopadljive dionice rezultiraju prijemljivošću koja više od dva desetljeća komunicira sa širokom publikom.

Diskografija:
The Jazz Messengers, A Night At Birdland
(Blue Note/Blue Note)
The Jazz Messengers, At The Cafe Bohemia
(Blue Note/Blue Note)
Horace Silver & The Jazz Messengers
(Blue Note/Blue Note)

Klavirist i vođa sastava Horace Silver. Napisao je skladbu The Preacher koja je pokrenula funky-trend pedesetih godina.

The Stylings Of Silver
(Blue Note/Blue Note)
Silver's Serenade
(Blue Note/Blue Note)
Doin' The Thing
(Blue Note/Blue Note)
Six Pieces Of Silver
(Blue Note/Blue Note)
Song For My Father
(Blue Note/Blue Note)
The Cape Verdean Blues
(Blue Note/Blue Note)
Silver & Wood
(Blue Note/Blue Note)

Omer Simeon

Omer Victor Simeon (rođen 1902. u New Orleansu, Louisiana) pripadao je velikoj dinastiji klarinetista New Orleansa čija je toplina i profinjenost bila primjerena jedino njihovoj sposobnosti da svingaju u svakom trenutku. Odličan suradnik u okviru grupe, Simeon je više od tri desetljeća ostao istaknutim solistom na svom instrumentu. Podučavao ga je legendarni Lorenzo Tio, a odrastao je u Chicagu (njegova porodica preselila je u taj grad kada je imao 12 godina). Godine 1920. profesionalno je debitirao u ansamblu brata Ala. Postao je najvažnijim članom Creole Banda Charlieja Elgara (1923–1927), a zatim je prešao u Dixie Syncopatorse Kinga Olivera (→), na mjesto Darnella Howarda (→). S Oliverom je svirao alt-saksofon i klarinet (**King Oliver's Dixie Syncopators 1926–1928**), a povremeno je solirao i na sopran-saksofonu (**Willie The Weeper** i **Every Tub**).

Nakon ponovne suradnje s Elgarom, nastupao je s Luisom Russellom (→) i Jelly Roll Mortonom (→). Snimao je s Mortonom (**Jelly Roll Morton & His Red Hot Peppers, Vols 2–4**) i u tom se okviru doimao izvanredno opuštenim. Najzapaženiji su njegovi doprinosi skladbama **Georgia Swing, Shreveport Stomp, Mournful Serenade, The Chant** i **Dead Man Blues.** Godine 1929. vrlo traženi Simeone snimao je s vlastitom grupom (**Beau Koo Jack** i **Smoke-House Blues**), s Reubenom Reevesom, grupom Dixie Rhythm Kings, Alexom Hillom (sve na **Omer Simeon**) i s Erskineom Tateom u čijem je orkestru svirao od 1928. do 1930. Osim angažmana kod Horacea Hendersona (→), Fletchera Hendersona (→) i Waltera Fullera (1938), proveo je gotovo 10 godina u orkestru Earla Hinesa (→) (**The Indispensable Earl Hines, Vols 1–3**) u kojemu je svirao klarinet, alt i bariton-saksofon. Godine 1940. kratko je nastupao s Colemanom Hawkinsom (→), a zatim je surađivao s Walterom Fullerom i Jimmiejem Lunceforddom (→) (**Jimmie Lunceford & His Orchestra 1941—1943**). U Luncefordovom je orkestru ostao do 1950. kada je lider već bio mrtav i vodstvo je preuzeo Eddie Wilcox. Godine 1950–1951. djelovao je u New Yorku kao slobodni umjetnik a 1952. postao je članom New Orleans Banda Wilbura De Parisa (1951) i njegovim najsposobnijim i najvažnijim solistom (**Marchin' & Swingin'** i **Wilbur De Paris & His New Orleans Jazz**), sve do 1959. kada je umro od raka grla. Simeon, koji je s De Parisovim ansamblom 1957. gostovao u Africi, snimao je u toku karijere i s drugim istaknutim jazz-glazbenicima. Među snimkama koje su rezultirale muziciranjem na razini najboljih Simeonovih ostvarenja nabrajamo one u društvu Jabba Smitha (**The Ace Of Rhythm**), Kida Oryja (→) (**Tailgate!**) i Tinyja Parhama (**Tiny Parham & His Musicians**).

Diskografija:
Omer Simoen
(–/Ace of Hearts)
King Oliver's Dixie Syncopators 1926–1928
(MCA Coral – Njemačka)
King Oliver, Vols 1, 3
(RCA Victor – Francuska)
Jabbo Smith, The Ace Of Rhythm (–/Ace of Hearts)
Jelly Roll Morton's Red Hot Peppers, Vols 2–4
(RCA Victor – Francuska)
The Indispensable Earl Hines, Vol 1, 1929–1939
(RCA Victor – Francuska)
Tiny Parham & His Musicians
(Pirate – Švedska)
Jimmy Lunceford & His Orchestra (1941–1943)
(First Time Records/–)
Kid Ory, Tailgate!
(Good Time Jazz/Vogue)
Wilbur De Paris, Marchin' & Swingin' (Atlantic/Atlantic)
Wilbur De Paris & His New Orleans Jazz
(Atlantic)
Jimmy Witherspoon With Wilbur De Paris & His New Orleans Band
(Atlantic/Atlantic)

Sonny Simmons

Rođen 1933. u Louisiani, alt-saksofonist Sonny Simmons snimio je svoju prvu ploču s flautistom i alt-saksofonistom Princeom Lashom (**The Cry**) prijateljem Ornettea Colemana iz mladenačkih dana; obojica glazbenika pojavljuju se na snimanju Erica Dolphyja koje je trajalo pet noći (**Memorial Album** i **Iron Man**). Ornetteov utjecaj snažno je prisutan u temi **A Distant Voice (Staying On The Watch)** veličanstvenoj i sjetnoj izvedbi. Suradnica na tom albumu bila je trubačica Barbara Donald s kojom je Simmons nastavio surađivati. Godine 1969. oni zvuče znatno čvršće, sa Simmonsom koji na albumu **Manhattan Egos**, vjerojatno svom najboljem ostvarenju, žestoko i eksplozivno svira svoj instrument.

Diskografija:
The Cry (Contemporary/–)
Eric Dolphy Memorial
(DJM/DJM)
Eric Dolphy, Iron Man
(Douglas/–)
Staying On The Watch
(ESP/ESP)
Manhattan Egos (Arhoolie/–)
Rumasuma (Contemporary/–)
Burning Spirits
(Contemporary/–)

Omer Simeon – »član velike dinastije klarinetista New Orleansa«. Tečan, prisan svinger.

Zoot Sims, živući jamac ukusa, poleta i maštovitosti. Često u društvu s Alom Cohnom.

Zoot Sims

Tenor-saksofonist Zoot Sims jedan je od najdosljednijih glazbenika u jazzu; nepogrešno svinga, a maštovit je u interpretacijama balada i bluesa. Rođen 1925. u Kaliforniji, sredinom četrdesetih godina pridružio se Bennyju Goodmanu, a zatim »Drugom stadu« Woodyja Hermana u kojemu je sa Stanom Getzom, Herbiejem Stewardom i Sergeom Chaloffom sačinjavao glasovitu liniju saksofona »Four Brothers« **(The Best Of Woody Herman).** U stilskom pogledu Sims je derivat Lestera Younga, ali u svoje muziciranje unosi slobodnije harmonijske postavke prvih modernista. S Hermanom je ostao dvije godine (1947–1949), a zatim se vratio na Zapadnu obalu gdje je nastupao s raznim glazbenicima, uključujući Clifforda Browna i Cheta Bakera.

Godine 1953. pridružio se orkestru Stana Kentona, 1955. sekstetu Gerryja Mulligana, a kasnije je snimao s Mulliganovim Concert Jazz Bandom. **Red Door, Apple Core** i **Come Rain Or Come Shine** izuzetne su izvedbe **(Gerry Mulligan & The Concert Jazz Band Live).** Godine 1950. Sims je snimio prvi LP tvrtke Prestige, iskoristivši dužinu trajanja ploče kako bi si dao oduška u temi **Zoot Swings The Blues (Zootcase).** Ta kompilacija sadrži i odlične snimke s početka pedesetih godina, s Georgeom Wallingtonom i Alom Cohnom, omiljenim Simsovim partnerom iz Hermanovih dana. Sims i Cohn zajednički su snimili nekoliko albuma **(Body & Soul),** uključujući finu lirsku međuigru u **Emily (Motoring Along** i **You 'N' Me),** dok je njihovo međusobno razumijevanje ilustrirano u **Improvisation For Unaccompanied Saxophones.**

Još jednu odličnu suradnju ostvario je s veteranom-violinistom Joeom Venutijem **(Joe & Zoot),** a snimke poput **I Got Rhythm** sažetak su pojma swing. Jedan od najboljih Simsovih albuma iz pedesetih godina, **Jive At Five,** trenutno je izvan kataloga, ali posljednjih godina na tržištu se pojavio niz Simsovih albuma snimljenih za Normana Granza. Svi su odlični i pokazuju njegov zreo stil sa zanosnim tonom *à la* Ben Webster **(Basie & Zoot, Zoot Sims & The Gershvin Brothers** i **Hawthorne Nights),** s velikim ansamblom i u aranžmanima Billa Holmana. Na albumu **Soprano Sax** predstavljen je prozračan i elegantan Simsov sopran-saksofon.

Long-play album upravo se pojavio, pa je Zoot iskoristio priliku da se proširi.

Diskografija:
The Best Of Woody Herman (Columbia/CBS)
Gerry Mulligan & The Concert Jazz Band Live (Verve/Verve)
Zootcase (Prestige/Prestige)
Body & Soul (Muse/–)
Motoring Along (Sonet/Sonet)
You 'N' Me (Mercury/Mercury)
Joe & Zoot (Chiaroscuro/Vogue)
Basie & Zoot (Pablo/Pablo)
Zoot Sims & The Gershvin Brothers (Pablo/Pablo)
Hawthorne Nights (Pablo/Pablo)
Soprano Sax (Pablo/Pablo)
Dream Dancing (Choice/DJM)

Zutty Singleton

→ Louis Armstrong

Bessie Smith

Bessie Smith, »Carica bluesa«, rođena je 1894. ili 1898. (razni izvori navode različite podatke), u Chattanoogi, Tennessee. Njen zvonki i snažan glas zadržao je prvobitni utjecaj crnačke crkve, a u 14. godini postala je štićenicom blues-pjevačice Ma Rainey; s njenim Rabbit Foot Minstrelsima nastupala je na vašarskim pozornicama i učila zanat. Poput Ma Rainey svoje je interpretacije zasnivala na pouzdanim središnjim tonovima, kojima se uvijek iznova nepogrešivo i očaravajuće vraćala koristeći promjene tonaliteta kako bi efekt učinila što raznovrsnijim. Rafiniranija od svoje zaštitnice, Bessie Smith se u svojim dramatskim izvedbama koristila gotovo instrumentalnom tehnikom ton-

Zutty Singleton – zadivljujuće je bubnjao s velikanima, uključujući Louisa, Mortona, Birda i druge.

skih varijacija i ritmički se odvažno služila stankama što je, u stilskom pogledu, svrstava na pola puta između ruralnog bluesa i instrumentalnog jazza.

Usprkos valu zanimanja za blues, što ga je pokrenuo hit Mamie Smith **Crazy Blues,** diskografske kuće odbacivale su Bessie Smith kao isuviše neuglađenu sve do 1923. kada je snimila dvije komercijalno uspješne skladbe, **Down Hearted Blues** i **Gulf Coast Blues** (za Columbiju). Te izvedbe mogu se naći na prvoj iz kompleta od pet ploča **(The World's Greatest Blues Singer)** koja okuplja njene prve i posljednje snimke. Izvedbe uz pratnju Fletchera Hendersona zasjenjuju one s klavirom Clarencea Williamsa, a na labuđem pjevu Smithove, **Do Your Duty, Gimme A Pigfoot, Take Me For A Buggy Ride** i **Down In The Dumps** nalazimo instrumentaciju iz razdoblja swinga (Frankie Newton, Jack Teagarden, Benny Goodman i Chu Berry).

Druga ploča iz kompleta **(Any Woman's Blues)** vrlo je raznovrsna; na njoj su popularne i varijetetske izvedbe **Sam Jones Blues** i **My Sweetie Went Away,** dueti s konkurentskom blues-pjevačicom Clarom Smith, **Far Away Blues** i **I'm Going Back To My Used To Be,** klasična izvedba iz 1929. **Nobody Knows You When You're Down And Out** i zadivljujuća suradnja s klaviristom Jamesom P. Johnsonom. Treća i četvrta ploča sadrže primjere njene suradnje s idealnim pratiteljima, trombonistom Charliejem Greenom i trubačem Joeom Smithom koji je jednostavan i strastven u **Weeping Willow Bluesu,** dok trombonist duhovito svira u **Empty Bed Bluesu (Empty Bed Blues).** Obojica glazbenika, s Fletcherom Hendersonom na klaviru i mladim Colemanom Hawkinsom na tenor-saksofonu, znatno pridonose uzbudljivosti izvedbe **Cake Walkin' Babies** i **Yellow Dog Bluesa,** dok Armstrong svira klasična *obbligata* u **St Louis Bluesu, Reckless Bluesu** i **Cold In Hand Bluesu (The Empress).**

Posljednja, peta ploča, **Nobody's Blues But Mine,** prikazuje razdoblje od 1925. do 1927, vjerojatno najuspješnije godine njene karijere, prije negoli su je dotukli alkoholizam i pad popularnosti. Konkurencija pjevačice Ethel Waters i zasićenje publike elementarnijim bluesom natjerali su Bessie Smith da se prihvati skladbi poput **Alexander's Ragtime Band** i **After You've Gone,** uz primjerenije i zadivljujuće **Back Water Blues** i **Preachin' The Blues.**

Razdoblje depresije posvjedočilo je dugotrajnoj krizi Bessie Smith i njenoj tragičnoj smrti u automobilskoj nesreći, 1938. Iz vašarskih predstava i varijetetskih pozornica prenijela je blues u kazališne dvorane Sjevera i obogatila ga najveličanstvenijim ekspresivnošću. Njena snaga i emocionalni integritet prekoračuju smisao često trivijalnih tekstova, odbacujući šarm kako bi razotkrili samu bit. Njena scenska umješnost došla je do izražaja u revijama *Harlem Frolics, The Midnight Steppers* i u filmu *St Louis Blues.* Definitivna biografija *Bessie* autora Chrisa Albertsona demistificira mnoge neosnovane legende i glasine koje su je pratile za života i nakon smrti.

The World's Greatest Blues Singer (CBS). Nijedan album nikada nije bio primjernije naslovljen...

Diskografija:
The World's Greatest Blues Singer (Columbia/CBS)
Any Woman's Blues (Columbia/CBS)
Empty Bed Blues (Columbia/CBS)
The Empress (Columbia/CBS)
Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)

Jimmy Smith

Orguljaš Jimmy Smith učinio je da taj vrlo osporavan instrument šezdesetih godina postane sveprisutan i komercijalno prihvaćen. Rođen 1925. u Philadelphiji, započeo je kao klavirist, a nakon službe u mornarici učio je kontrabas. Početkom pedesetih godina prešao je na orgulje; prvi trio osnovao je 1955, a njegove rane snimke za tvrtku Blue Note ostaju najboljim Smithovim ostvarenjima. Primjenivši na orgulje stil hard-bopa, pod utjecajem klavirista Horacea Silvera i Buda Powella, Smith je donio svježinu i brzinu *attacka* koja je uvjerljivo odbacivala sve pomisli na »cocktail-orgulje«. Sam je izvodio bas-liniju i stvarao bezbrojne varijacije: brze, melodijske pasaže i suzdržane akorde, na kojima je gradio superdinamične improvizacije. Godine 1956. proglašen je »novom zvijezdom« magazina Metronome. Dva albuma s Artom Blakeyjem **(The Incredible Jimmy Smith)** pokazuju koliko je bio sjajan izvođač, od neobično uzbudljivog dueta za orgulje i bubnjeve, **The Duel,** do bluesa **All Day Long** i **Plum Nellie.** Beskrajna Smithova maštovitost u bluesu primjerno je ilustrirana izvedbom hita Horacea Silvera

The Incredible Jimmy Smith (Blue Note).

The Preacher (At Club »Baby Grand«). Serija snimki s duhačima rezultirala je očekivanom »paljbom« i pokazala Smitha kao vještog pratitelja Hanka Mobleyja, Jackieja McLeana, Ikea Quebeca i Loua Donaldsona **(Open House, The Sermon** i **A Date With Jimmy Smith).**

Smith je zatim nastojao održati veliku popularnost koju je stekao hitom **Midnight Special,** pa je sa Stanleyjem Turrentineom ili Lou Donaldsonom snimio niz funky-blues izvedbi u srednjem tempu **(Back At The Chicken Shack, Rockin' The Boat** i **Prayer Meetin').** Na najbolja dva albuma iz tog razdoblja vraća se postavi trija **(Softly As A Summer Breeze** i **Crazy! Baby).** Napustivši Blue Note potpisao je za tvrtku Verve i povećao popularnost snimkama poput **A Walk On The Wild Side (Bashin'),** na kojoj ga prati veliki orkestar i **Goldfinger** s albuma **Monster,** koji sadrži zanimljivije teme **Slaughter On Tenth Avenue** i **Bluesette.**

Smithov uspjeh doveo je do klišeiziranog muziciranja i do poplave imitatora poput Jimmyja McGriffa i Jacka McDuffa, a rasprostranjenost električnog klavira zasjenila je orgulje.

Diskografija:
The Incredible Jimmy Smith (Blue Note/Blue Note)
At Club »Baby Grand« (Blue Note/Blue Note)
Open House (Blue Note/Blue Note)
The Sermon (Blue Note/Blue Note)
A Date With Jimmy Smith (Blue Note/Blue Note)
Midnight Special (Blue Note/Blue Note)

Jimmy Smith, najpoznatiji orguljaš u jazzu, vrstan eksponent funky--bluesa s nekoliko hitova u toku šezdesetih godina.

Back At The Chicken Shack (Blue Note/Blue Note)
Rockin' The Boat (Blue Note/Blue Note)
Prayer Meetin' (Blue Note/Blue Note)
Softly As A Summer Breeze (Blue Note/Blue Note)
Crazy! Baby (Blue Note/Blue Note)
Greatest Hits (Blue Note/Blue Note)
Bashin' (Verve/Verve)
The Monster (Verve/Verve)

Joe Smith

Joe Smith (rođen 1902. u Ripleyju, Ohio) bio je navodno najomiljeniji trubač Bessie Smith (→). Ona je surađivala sa Smithom na brojnim snimkama, naročito zapaženo na **Muddy Water, There'll Be A Hot Time In The Old Town Tonight, Send Me To The 'Lectric Chair** (sve na **The Empress**). **Weeping Willow Blues, The Bye Bye Blues** (sve na **Empty Bed Blues**). **Lost Your Head Blues, Hard Driving Papa, Alexander's Ragtime Band, Baby Doll** i **Money Blues** (sve na **Nobody's Blues But Mine).** Strastvena, osjećajna Smithova truba svirala je najbolja *obbligata* i (ili) sola koja su savršeno nadopunjavala nenadmašno blues-pjevanje Bessie Smith. Smithova jedinstvenost u ulozi pratitelja-solista predstavljena je i na snimkama drugih pjevačica. Ethel Waters (→), primjerice, profitirala je Smithovim prisustvom na snimkama iz 1922. poput **That Da Da Strain, Georgia Blues** (sve na **Oh Daddy 1921–1924** i **Jazzin' Babies' Blues: 1921–1927, Vol 2**). Smith je 1922. neko vrijeme bio član grupe Jazz Masters Ethel Waters, nastupajući u društvu Fletchera Hendersona (→) u Black Swan Jazz Masters Showu. Prisutan je i na kasnijim snimkama Watersove, uključujući **Brother, You've Got Me Wrong** i **Sweet Georgia Brown** (sve na **Ethel Waters' Greatest Years**) (1925).

Melodično Smithovo muziciranje izvanredno je predstavljeno na snimkama Ma Rainey iz 1925: **Wringin' Twistin' Blues, Slave To The Blues (Ma Rainey).**

Smith, kojega je trubi podučavao njegov otac, bio je jedan od sedmoro braće – a svaki je brat svirao trubu! Najprije je nastupao na lokalnoj sceni, a 1920. u New Yorku i Pittsburghu. Nakon Black Swan turneje, od 1922. do 1923, nastupao je s još jednom pjevačicom – Mamie Smith. Često je radio kao slobodni glazbenik, a bio je i glazbeni šef revije *In Bramville* Sissle-Blakea.

Godine 1925. započeo je angažman u orkestru Fletchera Hendersona, s kojim je ostao tri i pol godine (u tom razdoblju njegov brat Russell svirao je kod Hendersona prvu trubu). Tečna Smithova sola mogu se čuti na Hendersonovim snimkama **What-Cha-Call-'Em Blues, The Stampede, Snag It (Fletcher Henderson Story, Vol 1), Rocky Mountain Blues, Variety Stomp, St Louis Blues (Vol 2).** Godine 1929. prešao je u McKinney's Cotton Pickerse, pa se Smithova elegantna fraza i prisna izražajnost mogu naći na snimkama **Gee, Baby, Ain't I Good To You, Plain Dirt (McKinney's Cotton Pickers: 1923–1929, Vol 2)** i **The Way I Feel Today (Vol 3).**

Povrijeđen u automobilskoj nesreći, Smith je 1930. napustio Cotton Pickerse. Na kratko se ponovno pridružio Fletcheru Hendersonu, radio je i s Kaiserom Marshallom, a zatim se vratio Cotton Pickersima (1931–1932). U tom i kasnijem razdoblju Smithovo zdravlje naglo se pogoršalo. S Hendersonom se pokušao vratiti na scenu, ali je prebačen u jedan njujorški sanatorij. Umro je potkraj 1937. u Belle Vue Hospitalu, od bolesti mozga.

Diskografija:
Bessie Smith, The Empress (Columbia/CBS)
Bessie Smith, Empty Bed Blues (Columbia CBS)
Bessie Smith, Nobody's Blues But Mine (Columbia/CBS)
Ma Rainey (Milestone)
Fletcher Henderson, Henderson On Columbia (–/VJM)
Fletcher Henderson, The Fletcher Henderson Story, Vols 1–2 (Columbia/CBS)
McKinney's Cotton Pickers, Vols 2–4 (RCA Victor – Francuska)
Ethel Waters, Oh Daddy! (1921–1924), (Biograph/–)
Ethel Waters, Jazzin' Babies' Blues (1921–1927), Vol 2 (Biograph/–)
Ethel Waters' Greatest Years (Columbia/–)

Stuff Smith

Hezekiah Leroy Gordon »Stuff« Smith (rođen 1909. u Portsmouthu, Ohio) bio je, bez ikakve sumnje, najautentičniji jazz-violinist. Po mnogočemu ga se može nazvati i najistaknutijim jazz-violinistom. Čak su i oni, koji violinu u jazzu još smatraju neprihvatljivom, imali za njega poneku riječ pohvale. U svakom slučaju, Smith je bio veliki jazz-glazbenik. Svirao je svoj instrument jedinstvenom strastvenošću, i svingao strahovitom snagom. Imao je autentičan i uvijek prisutan osjećaj za blues. Ma gdje da se pojavio nije bilo ni traga onom nervoznom muziciranju koje je hendikepiralo pokušaje drugih violinista da sviraju jazz. Akademski govoreći, Smith nije bio primitivni divljak bez ikakve tehnike. Kao što izvanredno pokazuje njegova suradnja s još jednim virtuozom, Dizzyjem Gillespiejem (→), na njihovom drugom diskografskom susretu **(Dizzy Gillespie & Stuff Smith),** Smith je bio sposoban za najmaštovitija i najzačudnija dostignuća. U pogledu tehnike i naravno swinga, drugi mu jazz--violinisti nisu imali što pokazati; tu činjenicu plastično potvrđuje album **Violin Summit** na kojemu se predstavlja u koncertnom izdanju s Jean-Luc Pontyjem, Stephaneom Grappellijem (→) i Svendom Asmussenom.

Kada mu je otac (i sam multiinstrumentalist) izradio prvu violinu, u dvanaestoj je godini nastupao s očevim ansamblom. Dobio je stipendiju za studij glazbe na Johnson C. Smith Universityju, Sjeverna Carolina, ali se 1924. ispisao i pridružio jednom revijskom sastavu. Svirao je s Alphonseom Trentom (1926–1929), s izuzetkom kraćeg angažmana (1927) u ansamblu Jelly Roll Mortona; vratio se Trentu jer je glasnoća Mortonove grupe gušila njegovu akustičnu violinu. Preselio je u Buffalo i postao omiljeni gost lokalnih klubova. S malom grupom koju je tada vodio konačno je 1936. otišao u New York. Afirmirao se uglavnom zahvaljujući dugotrajnom angažmanu o Onyx Clubu u 52. ulici, u kojemu je prvi put svirao violinu s pojačalom. Grupa Stuffa Smitha postala je jedna od najpopularnijih u 52. ulici, a liderovu violinu i hrapav glas izvrsno su nadopunjavali truba (i povremeni vokali) Jonaha Jonesa (→) i poletno bubnjanje Cozy Colea (→). Akcent je pouzdano bio na izravnom swingu s poprilično dozom humora, što se nije uvijek slagalo s nazorima čistunaca među kritičarima i poklonicima. No, glazba Stuffa Smitha & His Onyx Club Orchestra uvijek je bila dobra, kao što odlično pokazuju snimke **I Hope Gabriel Likes My Music, Tain't No Use, After You've Gone, Serenade For A Wealthy Widow** (sve na **Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra**), **Twilight In Turkey, Upstairs** i **Onyx Club Spree** (sve na **The Swinging Small Bands 1 – 1937–1939**). Zarazno komičan singl grupe, **I'se A-Muggin',** postao je hit. Godine 1937–1938. Smith & Co. postali su popularni u Kaliforniji.

Privremeni zastoj u Smithovim aktivnostima uslijedio je kada su ga financijski problemi i nesporazumi s udruženjem glazbenika prisilili da raspusti sastav. No, kada su ti problemi rješeni, grupa je nastavila raditi sve dok Smith i Jones (Cole je otišao) nisu preuzeli vodstvo ansambla Fatsa Wallera nakon liderove smrti, 1943. Zaradivši u Hollywoodu upalu pluća Smith je napustio taj sastav, a nakon oporavka osnovao je trio s kojim je redovito nastupao u Chicagu gdje je četrdesetih godina neko vrijeme živio. Veći dio pedesetih godina proveo je na Zapadnoj obali, uglavnom ignoriran od obožavatelja jazza. Godine 1957. snimao je s kvartetom pod vodstvom Oscara Petersona (→) **(Stuff Smith)** i ponovno stekao sve opće simpatije. Njegovo je muziciranje s vremenom zadobilo novu

Hezekiah Leroy Gordon »Stuff« Smith – »svingao je strahovitom, nepopustljivom snagom. . .«

dimenziju uzbudljivosti i kreativnosti, pokazujući istodobno zrelost koju (ponekad) donose godine. Na programu toga snimanja našle su se i dvije vrsne Smithove skladbe, **Desert Sands** i **Time & Again.** Dva mjeseca kasnije snimao je s Dizzyjem Gillespiejem (vidi gore). (Godine 1951. Gillespie i Smith snimali su za Savoy) **(Dee Gee Days/The Savoy Sessions),** ali se rezultati, iako nipošto nisu loši, ne mogu usporediti s kasnijim susretima.) Treći album iz 1957. snimio je za etiketu Verve, ponovno s prvoklasnim rezultatima **(Have Violin, Will Swing).**

Ostatak pedesetih i početak šezdesetih godina proveo je kao vođa vlastitih sastava, kao solistička atrakcija i s drugim grupama (uključujući vrlo uspješnu sezonu u njujorškom Embersu s kvartetom Joea Bushkina, 1964). Nakon dobro primljenog angažmana u Londonu, Smith je od 1965. manje-više stalno živio u Evropi. Bio je neobično popularan širom kontinenta, naročito u Danskoj gdje je 1965. snimio zapaženi album **Swingin' Stuff** s gotovo nevjerojatno poletnim solima. Njegov po svoj prilici posljednji album prije smrti, 1967 (u Minhenu), **One O'Clock Jump,** nastao je iste godine. Na posljednjim, kao i na prvim snimkama, Stuff Smith bio je u sjajnoj formi: tehnički superioran, na svoj je sasvim osebujan način sklanjao glagol »svingati.«

Diskografija:

Various (Including Stuff Smith), The Swinging Small Bands 1 (1937–1939) (MCA – Njemačka)
Stuff Smith & His Onyx Club Orchestra (Collector's/–)
Dizzy Gillespie, Dee Gee Days/ The Savoy Sessions (Savoy/–)
Stuff Smith (Verve/Columbia – Clef)
Dizzy Gillespie & Stuff Smith (Verve/HMV)
Stuff Smith, Swingin' Stuff (EmArcy/Polydor)
Various (Including Stuff Smith), Violin Summit (Saba/Polydor)
Stuff Smith, One O'Clock Jump (Polydor)
Stuff Smith, Have Violin, Will Swing (Verve/–)
Herb Ellis/Stuff Smith, Together (Epic/–)

Willie Smith

William McLeish »Willie« Smith (rođen 1910. u Charlestonu, Južna Carolina) bio je, bez sumnje, jedan od istaknutih alt-saksofonista. Obično ga se s Johnnyjem Hodgesom (→) i Bennyjem Carterom svrstava među tri vrhunska alt-saksofonista do pojave Charlieja Parkera. Smith, koji je bio i vrstan klarinetist, prosječno je svirao bariton-saksofon, a povremeno je pjevao na dopadljiv, iako zaboravljiv način. Započeo je na klarinetu, a dvadesetih je godina svirao s Boston Serenadersima. Pohađao je Case Technical College i Fisk University, Nashville. Kao student koledža upoznao je Jimmieja Lunceforda (→) čijem se orkestru pridružio dvije godine kasnije (1929).

Smith je od tada postao jednim od temelja Luncefordova orkestra: solirao je na alt-saksofonu i klarinetu, povremeno je pjevao i pouzdano, besprijekorno vodio sekciju saksofona. S orkestrom je ostao do 1942, kada se pridružio Charlieju Spivaku. S Luncefordom je realizirao bezbrojna proslavljena sola. Njegov žestoki svingerski stil na alt-saksofonu, iako prepoznatljiv po impresivno bogatom i jedinstvenom tonu, ostat će u najboljoj uspomeni po snimkama **'Taint What You Do, Lunceford Special, Uptown Blues** (sve na **Lunceford Special**). **Rain, Shake Your Head, Rhapsody Junior** (sve na **Rhythm Is Our Business**). **Avalon, Me & The Moon (Harlem Shout), Stratosphere, The Melody Man, Teasin' Tessie Brown (Jimmie's Legacy)** i **Lonesome Road (Lunceford Special)**. Smith je tečno i svingerski svirao klarinet, ali nipošto tako osebujno kao alt-saksofon. Među njegovim najboljim solima na klarinetu nabrajamo: **Rose Room, Bird Of Paradise, Black & Tan Fantasy, Rain** (sve na **Rhythm Is Our Business**). **Sophisticated Lady, Babs** (sve na **Jimmie's Legacy**). **On The Beach At Bali-Bali (Harlem Shouts)** i **What's Your Story Morning Glory Glory? (Lunceford Special).** Willie Smith je pisao i aranžmane za orkestar, uključujući **Runnin' Wild, Mood Indigo, Rose Room** (sve na **Rhythm Is Our Business**) i **Sophisticated Lady (Jimmie's Legacy).**

Nakon gotovo 12 mjeseci provedenih sa Spivakom, prijavio se u mornaricu. Nakon demobilizacije (1944) pridružio se orkestru Harryja Jamesa (→), u kojemu je bio glavna solistička atrakcija i vođa sekcije do 1951 (osim kratkog izbivanja 1947). I s Jamesom je nastavio svirati žestoko kao i s Luncefordom. Istodobno, Smithov se klarinet mogao čuti na nizu koncertnih jam sessiona (posebno na **Jazz At The Philharmonic 1944–46, Jazz At The Philharmonic, Vol 2, 1946 i Memorable Concerts);** ova posljednja snimka, pod formalnim vodstvom Lionela Hamptona (→), nastala je na koncertu »Just Jazz« iz 1947, u organizaciji Normana Granza. Smithovo muziciranje na nekim koncertima JATP-a doimalo se hirovitim, čak i bizarnim. Mnogo je bolje njegovo lucidno, energično muziciranje na dva studijska jam sessiona Normana Granza **(Jam Sessions, Nos 2, 3),** na kojima Smithov u biti »mainstream«-pristup lako nalazi zajednički jezik s mlađim glazbenicima poput Wardella Graya (→), Stana Getza (→) i Buddyja De Franca (→), kao i sa suvremenicima poput Counta Basieja (→), Harryja Edisona (→) i Cartera.

Snimio je relativno malo samostalnih ploča. Na jednom od najuspješnijih snimanja, iz kolovoza 1965 **(The Best Of Willie Smith/Alto Saxophonist Supreme)** prati ga zanimljiv presjek mlađih glazbenika (Stan Levey, Tommy Gumina, Jimmie Rowles, ili Johnny Guarnieri (→), Bill Perkins). Smithov **Willie's Blues** dokaz je njegova umijeća u tom idiomu. Willie Smith uvijek je bio koristan na konvencionalnijim snimkama, što bi, zacijelo, potvrdili Nat Cole (→) **(After Midnight),** Gene Krupa (→) **(The Exciting Gene Krupa)** ili producent Granz **(Jazz At The Philharmonic Carnegie Hall Concert 1952).** No, svaki će definitivni pregled Smithove karijere bez sumnje pokazati da su njegovi najznačajniji doprinosi nastali u okviru orkestralnog jazza. Osim duge suradnje s Luncefordom i Jamesom, ostali zapaženi big band angažmani bili su oni s Dukeom Ellingtonom (→), s kojim je nastupao 1951–1952. kao zamjena za Hodgesa, i s Billyjem Mayom u čijem je studijskom orkestru pedesetih i šezdesetih godina redovito nastupao kao glavni solist i vođa sekcije. Kada je Charlie Barnet (→) okupio studijski big band da snimi nove verzije svojih nekadašnjih hitova, Willie Smith bio je prisutan kao vođa sekcije i raspoznatljiv solist **(Big Band 1967).** Posljednjih pet godina života proveo je u Los Angelesu i Las Vegasu, uglavnom s raznim lokalnim »kućnim« sastavima.

Nakon posljednje suradnje s Harryjem Jamesom (1963) dugo je bio bolestan, a umro je 1967. od raka.

Diskografija:

Jimmie Lunceford:
Rhythm Is Our Business (1934–1935) (MCA – Njemačka)
Harlem Shout (1935–1936) (MCA – Njemačka)
For Dancers Only (1936–1937) (MCA – Njemačka)
Blues In The Night (1938–1942) (MCA – Njemačka)
Jimmie's Legacy (1934–1937) (MCA – Njemačka)
The Last Sparks (1941–1944) (MCA – Njemačka)
Lunceford Special (Columbia/CBS – Realm)
Lunceford Special (Columbia/Philips)

Willie »The Lion« Smith, majstor harlemskog stride-klavira, utjecao je na Ellingtona.

Memorial (Vogue). Willie »The Lion« Smith, jedna od najživopisnijih ličnosti jazza i jedan od vrhunskih izvođača.

Takin' Off With Jimmie (Tax – Švedska)
The World Of Duke Ellington (Columbia)/ **The Duke: Edward Kennedy Ellington (1899–1974)** (CBS)
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia)/ **The World Of Duke Ellington, Vol 1** (CBS)
Duke Ellington, The Liberian Suite/A Tone Parallel To Harlem (Columbia/CBS – Francuska)
Swingin' With Harry James (Joker – Italija)
The Big Band Sound Of Harry James (Verve)
The Second/Third Big Band Sound(s) Of Harry James (Verve)
Various, Jazz At The Philharmonic, 1944–46 (–/Verve)
Various, Jazz At The Philharmonic, 1946, Vol 2 (–/Verve)
Various, Norman Granz' Jazz At The Philharmonic Carnegie Hall Concert 1952 (Verve/Columbia – Clef)
Various, Jammin' At Sunset, Vol 1 (Black Lion/Black Lion)
Various, Memorable Concerts (Vogue/Vogue)
Various (Including Louis Bellson/Willie Smith), All Star Sessions (Capitol/Louis – Nizozemska)
Various, Jam Sessions, Nos 2, 3 (Verve/Columbia – Clef)
The Best Of Willie Smith (GNP – Crescendo)/ **Alto Saxophonist Supreme** (London)
Nat King Cole, After Midnight (Capitol/Capitol – Danska)
Charlie Barnet, Big Band 1967 (Vault/Vocalion)

Willie »The Lion« Smith

Rođen 1897. punim imenom William Henry Joseph Bonaparte Bertholoff Smith. Willie The Lion bio je jedan od njujorških pionira koji su ragtime prilagodili potrebama jazz-klavira i tako inaugurirali stil poznat pod nazivom »Harlem stride«. Harlem-klaviristi dvadesetih godina, James P. Johnson, Willie The Lion, Luckey Roberts, Duke Ellington, Fats Waller, sudjelovali su u »klavirističkim dvobojima«, a kreativno su stasali na tzv. »javnim zabavama« (rent parties) i u klubovima kao Clef Club, Rhythm Club, The Rock i Leroy's. Willie The Lion, autor niza finih, impresionističkih melodija, također je i uzbudljiv izvođač, s ritmički poletnom lijevom rukom i živim, bombastičnim scenskim nastupom (uključujući polucilindar i cigaru). Na pločama je nepostojan, a presjek najboljih Smithovih ostvarenja čine njegove skladbe **Hallelujah (A Legend), Tango La Caprice, Relaxin' (Harlem Piano). Contrary Motion (Jazz Piano – A Musical Exchange), Portrait Of The Duke** – učiteljev odgovor na *hommage* svog glasovitog učenika. **Portrait Of The Lion (Memorial)** i klaviristička suradnja s Donom Ewellom **(Grand Piano).**

Diskografija:
A Legend (Mainstream/Fontana)
Harlem Piano, Willie The Lion Smith & Luckey Roberts (Good Time Jazz/Good Time Jazz)
Jazz Piano – A Musical Exchange (RCA Victor/RCA Victor)
Memorial (–/Vogue)
Grand Piano, Willie The Lion Smith & Don Ewell (–/77)

Eddie South

Eddie South (rođen 1906. u Louisiani, Missouri) od djetinjstva je intenzivno pohađao satove violine, kako »klasične«, tako i jazz-violine. Prvi put je profesionalno nastupio u šesnaestoj godini u Chicagu, dok je pohađao Chicago College of Music. Sa svojim muzičkim obrazovanjem i urođenom inventivnošću South se, ne bez razloga, obično smatra tehnički najspremnijim jazz-violinistom, pravim virtuozom na svom području. Što se toga tiče, nije imao premca među jazz-violinistima, a tehnička mu je vještina dozvoljavala i najmaštovitije uzlete. Možda u ritmičkom pogledu nije dorastao Stuffu Smithu (→) ili Joeu Venutiju (→), ali u njegove svingerske sposobnosti nikad nije trebalo posumnjati.

Nakon koledža svirao je u raznim ansamblima, uključujući Erskinea Tatea. Godine 1930. došao je u Evropu sa svojom grupom Alabamians i tada je u Parizu i Budimpešti studirao glazbu. Vodio je vlastite sastave u Chicagu i Kaliforniji, zatim je nastupao uglavnom kao pratitelj pjevača. Ponovno je gostovao u Evropi i 1937. nekoliko mjeseci svirao u Parizu, a slijedeće godine u Nizozemskoj. Za boravka u francuskom glavnom gradu snimao je s Djangom Reinhardtom (→) **(Django Reinhardt & The American Jazz Giants/Django & His American Friends, Vol 2).** Na snimanjima iz rujna i studenoga 1937. odmah su se sporazumjeli. **I Can't Believe That You're In Love With Me,** snimka s drugog termina, pokazuje začuđujuće inventivnog Southa s Reinhardtom koji daje žestoku ritmičku pratnju (gitarist je na oba termina nastupao isključivo kao pratitelj). **Eddie's Blues** primjerno svjedoči o njegovim sposobnostima na tom planu; u svakom pogledu riječ je o majstorskoj izvedbi. **Dinah,** još jedna snimka s prvog termina **(Eddie South & Stephane Grappelli),** sadrži daljnju »porciju« izuzetne Southove i Grappellijeve violine. Na drugom snimanju dvojica su violinista (isključivo uz Reinhardtovu pratnju) solirali i zajedno improvizirali najprije u »swing-interpretaciji«, a potom u »improvizaciji« uvodnog stavka Bachova Koncerta u D-molu; za taj eksperiment može se reći da je uspio. Još je uspješniji bio **Fiddle Blues** (s trećeg termina, dva dana nakon drugog), odsviran na konvencionalniji način (sve na **Eddie South & Stephane Grappelli).**

Po povratku u SAD South je i nadalje vodio sastave različite veli-

čine i to je potrajalo slijedeća dva desetljeća. Četrdesetih godina vodio je vlastite radio-emisije; pedesetih godina nastupao je u čikaškim televizijskim emisijama. Posljednjih godina života bio je bolestan, a umro je 1962. u Chicagu.

Diskografija:
Various (Including Eddie South/Django Reinhardt), Django Reinhardt & The American Jazz Giants (Prestige)/ **Django & His American Friends, Vol 2** (HMV)
Eddie South & Stephane Grappelli (–/HMV)
Various (Including Eddie South), Swing Classics, Vol 1 (1944–45) (Polydor)

Muggsy Spanier

Francis Joseph »Muggsy« Spanier (rođen 1906. u Chicagu, Illinois) nikada se nije hvalio najboljom tehnikom među trubačima i kornetistima koji su se pojavili početkom dvadesetih godina. Pa ipak, sve do šezdesetih godina svirao je blistavo i žestoko. Njegovo je muziciranje u svim razdobljima karijere odavalo duboko i trajno poštovanje prema Kingu Oliveru (→) i Louisu Armstrongu (→). Započeo je na bubnjevima, ali je u trinaestoj godini dobio kornet. Godine 1921. poluprofesionalno je svirao s Elmerom Schoebelom, a dvadesetih godina u nizu različitih sastava, što je 1929. kulminiralo ulaskom u orkestar Teda Lewisa (s Lewisom će ostati do

The Great 16 (RCA Victor) – najbolja Muggsyjeva snimka?

1936). Na ploči je debitirao 1924. s grupom Bucktown Five **(Muggsy Spanier 1924–1928)**; 18-godišnji kornetist tada se dobro snašao, kao, uostalom, na brojnim kasnijim snimanjima iz istog desetljeća, uključujući ona s orkestrom Charlesa Piercea i s grupom Jungle Kings (naročito je žestoko, ritmički muziciraо u skladbi **Darktown Strutters' Ball (Muggsy Spanier 1924–1928)**.

Godine 1930. s Lewisom je gostovao u Evropi. Od 1936. do 1938. svirao je u orkestru Bena Pollacka (→). Doživio je potpuni fizički slom koji se pokazao gotovo fatalnim, pa je prebačen u Touro Infirmary, New Orleans. Kao podsjetnik na taj događaj – i na razdoblje oporavka – napisao je blues **Relaxin' At Touro**, koji je s još petnaest naslova 1939. snimio sa svojim Ragtimersima. **Touro**, na kojemu prekrasno koristi gumenu sordinu, pokazuje njegovu veličinu u blues-idiomu i vjerojatno ostaje njegovim najboljim snimljenim solom. Snimke Ragtimersa **(The Great 16)** ubrajaju se među najbolje snimke bijelog dixielanda uopće, a liderovo muziciranje u svakom je trenutku impresivno. Okupljeni u travnju 1939, Ragtimersi su potrajali manje od jedne godine. Godine 1939–1940. Spanier je tri mjeseca ponovno surađivao s Lewisom, a zatim se pridružio orkestru Boba Crosbyja (→) (1940–1941). Napustio ga je da bi pokrenuo vlastiti veliki orkestar **(Muggsy Spanier)** koji je vodio dvije godine (1941–1943), dok ga nisu onemogućile financijske poteškoće. Vodio je male sastave i svirao u tuđim grupama, a 1944. drugi se put pridružio Tedu Lewisu. Od 1944. do 1948. uglavnom je vodio male sastave u njujorškom klubu Nick's, a do suradnje s Earlom Hinesom (→) (1951) radio je u drugim većim američkim gradovima. S Hinesom je, uz povremene prekide, ostao do 1959; potkraj te godine i nadalje je nastupao u raznim krajevima SAD, a 1960. i u Njemačkoj. Godine 1964. nastupio je na Newport Jazz Festivalu, ali ga je bolest uskoro prisilila da se povuče.

Umro je početkom 1967. u Sausalitu, Kalifornija (gdje se nastanio 1957). Među ostalim istaknutim Spanierovim snimkama možemo nabrojiti one s Mound City Blue Blowersima **(Recordings Made Between 1930 & 1941)**, s grupom New Orleans Rhythm Kings **(New Orleans Rhythm Kings 1934–1935)** i Sidneyjem Bechetom (→) **(Ragtime Jazz/Tribute To Bechet)**. Snimke što ih je Spanier realizirao s Bechetom, isključivo uz pratnju Carmena Mastrena, gitara i Wellmana Brauda, bas, mogu se smatrati jednako uspješnim, ako ne i kvalitetnijim od svega što je ostvario u drugim razdobljima svoje karijere. Čak i u gotovo mirnoj atmosferi koja je vladala na ta dva snimanja ima prikrivene strastvenosti koja daje definitivan pečat izvrsnom muziciranju dvojice duhača, a kornet se divno isprepliće sa sopran-saksofonom i klarinetom. Spanier je naročito impresivan u **Sweet Lorraine** i **Four Or Five Times**. Spanier (i Bechet) sudjelovali su u brojnim radio-emisijama *This Is Jazz* Rudija Blesha (WOR-Mutual Network) **(»This Is Jazz«: Muggsy Spanier i Sidney Bechet & Friends)**, njegov je kornet, kao i obično, žestoko i veselo blistao na zadovoljstvo svih prisutnih.

Diskografija:
Various (Including Bucktown Five), Bix Beiderbecke & The Chicago Cornets (Milestone)
Muggsy Spanier 1924–1928 (–/Fountain)
Various (Including Mound City Blue Blowers), Recordings Made Between 1930 & 1941 (CBS – Francuska)
New Orleans Rhythm Kings (1934–1935) (MCA Coral – Njemačka)
Muggsy Spanier, The Great 16 (RCA Victor/RCA Victor Francuska)
Sidney Bechet/Muggsy Spanier, Ragtime Jazz (Olympic)/ **Tribute To Bechet** (Ember)
Muggsy Spanier (Ace of Hearts)
A Muggsy Spanier Memorial (–/Saga)
»This Is Jazz«: Muggsy Spanier (Jazzology/–)
The Genius Of Sidney Bechet (Jazzology/–)

Spontaneous Music Ensemble

U avangardi se prečesto događa da je recept dokaz kakvoće jestvine: ukusne teorije, neprobavljiva djela. Spontaneous Music Ensemble nikada nije vodio računa o apstrakcijama, već o oblicima, odnosima i organskom razvoju glazbene konverzacije. Osnovali su ga 1966. bubnjar John Stevens i alt-saksofonist Trevor Watts, a postava se često mijenjala – Evan Parker, Kenny Wheeler, Paul Rutherford, Derek Bailey, Dave Holland; no, s obzirom da je glazba zasnovana na principima kolektivnog muziciranja, tekstura se nije mijenjala. Glazba može nastati iz kratkog dijaloga među instrumentima, razvija se u isprekidanim, *staccato*-upadima, rasplamsava se, nabire, isprepliće i bori sama sa sobom poput ruku u izometričkoj vježbi. »Promjena je stalna« – kaže Stevens, i zacijelo se nijedna grupa nije do te mjere okoristila tijekom glazbene misli, niti je do te mjere podredila ego

The Source – do izvora i natrag (Tangent).

svojih članova kolektivnom cilju. U glazbi SME-a nema sola, no ansambl je ipak privukao solističke zvijezde poput Stevea Lacyja i Bobbyja Bradforda **(Bobby Bradford + SME)**, a za SME-ova osmogodišnjeg angažmana u Little Theatre Clubu s njim su surađivali avangardisti poput Dona Cherryja, Rashieda Alija i Hana Benninka. Ova engleska grupa najbolja je kolektivna free-grupa na svijetu, a njen opus svjedoči o sustavnom razvoju **(Challenge, Karyobin, Oliv, The Source, Birds Of A Feather, So What Do You Think i Face To Face)**. Grupa Amalgam Trevora Wattsa, s Johnom Stevensom na bubnjevima i različitim basistima, predstavlja ih u konvencionalnijem izdanju, kao zadivljujuće inventivne svingere **(Prayer For Peace, Amalgam Play Blackwell & Higgins i Innovation)**. Stevens i Watts trenutno vode jazz-rock grupu Away i novu verziju Amalgama.

Diskografija:
Challenge (–/Eyemark)
Karyobin (–/Island)
Oliv (–/Marmalade)
The Source (–/Tangent)
Birds Of A Feather (BYG/BYG)
So What Do You Think (–/Tangent)
Face To Face (Emanem/Emanem)
Amalgam:
Prayer For Peace (–/Transatlantic)
Play Blackwell & Higgins (–/A Records)
Innovation (–/Tangent)

Jess Stacy

Jess Alexandria Stacy (rođen 1904. u Cape Girardeau, Missouri) nikada nije bio priznat u onoj mjeri, u kojoj njegov klavirističkі talent to zaslužuje. Stacyjev uredan, melodijski i ritmički način sviranja izbjegavao je spektakularnost ili klavirističku pirotehniku. Pokazujući tragove stila što ga je inaugurirao James P. Johnson (→), Stacy je inače originalan, a njegov je samozatajan pristup klaviru prečesto rezultirao ignoriranjem. Samouk glazbenik, Stacy je svojedobno svirao klavir na jednom parobrodu. Potkraj dvadesetih godina radio je uglavnom u Chicagu i svirao s mnogim poznatim glazbenicima koji su živjeli ili gostovali u tom gradu. Kada se 1935, na preporuku Johna Hammonda, pridružio orkestru Bennyja Goodmana (→), još je živio u Chicagu.

U Chicagu je s Israelom Crosbyjem (→) i Geneom Krupom (→) sudjelovao na zapaženo uspjelom snimanju koje je rezultiralo odličnim muziciranjem u njegovoj temi **Barrelhouse (World Is Waiting For The Sunrise)** i u lijepo zamišljenom *hommageu* Bixu Beiderbeckeu (→), u formi *potpourrija* skladbi **Flashes** i **In The Dark** (sve na **Swing Classics, 1935/Jazz In The Thirties**). Tri dana kasnije Stacy je snimao sa septetom Goodmanovih suradnika pod Krupinim vodstvom i ponovno demonstrirao svoje mirno, svježe muziciranje koje ga je učinilo savršenim klaviristom orkestra »Kralja swinga« sve do 1939 **(Benny Goodman, Vols 4–10)**. Osim na komercijalnim snimkama Stacy je valjano svirao i na stotinama koncertnih nastupa koje je orkestar održao za vrijeme njegova boravka, uključujući i nastupe u drugom nizu radio-emisija *Camel Caravan* CBS-a **(Kings Of Swing** i **The Big Band Sound Of Benny Goodman)**. Možda je najimpresivniji pojedinačni primjer Stacyjeva muziciranja s Goodmanom nastao na glasovitom **1938 Carnegie Hall Jazz Concertu**. Osim uobičajeno kvalitetne svirke u okviru orkestra i odličnog sola u **One O'clock Jumpu**, odsvirao je pet gotovo impresionističkih korusa u skladbi **Sing, Sing, Sing** koji su se – u totalnoj suprotnosti s prethodnim žestokim solima – pokazali jednim

od vrhunaca večeri. Potkraj tridesetih godina Stacy je u više navrata sudjelovao i na legendarnim snimanjima što ih je organizirao njegov kolega iz Goodmanova ansambla, Lionel Hampton **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5, 6)**. Njegovo se prisustvo osjetilo i na snimanjima još jednog Stacyjevog suradnika iz Goodmanovih dana, Harryja Jamesa **(Harry James & His Orchestra 1936–1938)**. Stacy se predstavio u jednom od svojih najtečnijih izdanja pod supervizijom Eddieja Condona (→), tek nekoliko sati nakon koncerta u Carnegie Hallu s Goodmanom. Njegov doprinos dvjema dužim izvedbama okupljene grupe, posebno **Carnegie Dragu,** bio je majstorski **(Jam Sessions At Commodore)**. Četrdesetih godina često je surađivao s Condonom na pločama **(Jam Sessions At Commodore)** i u Condonovoj koncertnoj seriji 1944–1945 **(Eddie Condon & His All Stars, Vols 7, 8)**.

Napustivši Goodmana, vratio se u Missouri. Zatim se pridružio Bobu Crosbyju (→) (1939–1942) **(South Rampart Street Parade),** a napustio ga je da bi ponovno preuzeo ulogu klavirista u orkestru Bennyja Goodmana s kojim je ostao do 1944 (u tom razdoblju oženio se pjevačicom Lee Wiley (→). Godine 1944–1945. svirao je s Tommyjem Dorseyjem (→), a napustio ga je kako bi osnovao vlastitu grupu koja se rasformirala početkom 1946. Uslijedio je ponovni susret s Goodmanom (1946–1947), pokušaj vođenja vlastitog orkestra (1947–1948) i zatim suradnja s Billyjem Butterfieldom (→). Od tada je djelovao kao solist i vođa vlastitih malih grupa, iako se 1959–1960. ponovno udružio s Goodmanom. Početkom 1951. snimio je osam naslova s kvartetom **(Ralph Sutton & Jess Stacy)** i pružio daljnji dokaz svog talenta. Njegova sola u skladbama **Fascinating Rhythm, You Took Advantage Of Me** i **If I Could Be With You** pokazuju manji utjecaj Jamesa P. Johnsona, a veći Earla Hinesa (→); taj aspekt Stacyjeva stila postao je očitiji od početka četrdesetih godina. Pa ipak, u individualnost Jessa Stacyja ne treba sumnjati, a u to nas uvjerava njegovo sviranje na snimci **Tribute To Benny Goodman,** realiziranoj sredinom pedesetih godina. Novija snimka **(Jess Stacy Still Swings)** savršen je sažetak neprekidne umjetnosti Jessa Stacyja, potcijenjenog klavirista iz Missourija.

Diskografija:
Various (Including Jess Stacy/ Benny Goodman), Swing Classics, 1935 (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Benny Goodman, Vols 4–10 (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Benny Goodman), Kings Of Swing (–/Verve)
The Big Band Sound Of Benny Goodman (–/Verve)
Various, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
The Complete Lionel Hampton (Bluebird)/ **Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5, 6** (RCA Victor – Francuska)
Harry James & His Orchestra 1936–1938 (The Old Masters/–)
Eddie Condon, Jam Sessions At Commodore (Decca/Ace of Hearts)
Eddie Condon & His All Stars, Vols 7, 8 (Jazum/–)
Bob Crosby, South Rampart Street Parade (–/MCA)
(Ralph Sutton) & Jess Stacy (Brunswick/Ace of Hearts)
Jess Stacy, Tribute of Benny Goodman (Atlantic/London)
Jess Stacy Still Swings (Chiaroscuro/–)

Jeremy Steig

Odličan tehničar, flautist Jeremy Steig učinio je središtem svoje estetike »prepuhavanja« po uzoru na Rolanda Kirka (→). Potkraj šezdesetih godina vodio je jednu od prvih jazz-rock skupina Jeremy & The Satyrs.

Diskografija:
This Is (Solid/–)
Temple Of Birth (Columbia/–)
Wayfaring Stranger (Blue Note/Blue Note)

John Stevens
→ Spontaneous Music Ensemble

Rex Stewart

U svom najboljem izdanju Rex William Stewart (rođen 1907. u Philadelphiji, Pennsylvania) bio je jedan od najimpresivnijih i najekspresivnijih trubača i kornetista koji su se do sada javili u jazzu. Stekao je impresivan ugled kao prominentan solist u orkestru Dukea Ellingtona (→) od 1934. do 1945, u svakako najproduktivnijem i najpoticajnijem okviru za njegov talent. Stewart se s Ellingtonom predstavio kao kornetist ogromne energije i totalno individualnog stila – sposoban da s jednakom lakoćom i vještinom iskazuje humor i patos. Najkarakterističnije obilježje njegova stila bila je sposobnost da stvori trenutno prepoznatljiv tonski efekt pritiskom ventila svog instrumenta samo do polovice (drugi su trubači pokušali oponašati taj efekt, ali samo je Clarku Terryju (→) uspjelo doseći originalnost pristupa koji je Stewart s totalnim uspjehom inaugurirao). Nigdje kao s Ellingtonom Stewart ne zvuči tako strastveno i zadovoljavajuće, niti je igdje postigao visine kao, primjerice, u **Boy Meets Horn,** najprije u studijskoj verziji **(The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1)**, a zatim u začuđujućoj koncertnoj izvedbi **(The Duke 1940)**. Razdoblje kada se Stewartov kornet nadmetao s trubom kolege Cootieja Williamsa (→) – 1934–1940 – bilo je u glazbenom pogledu više nego produktivno za Stewarta i za Ellingtona. Obojica glazbenika imali su jednake mogućnosti za sola, a kada bi se upustili u prijateljsko, ali žestoko nadmetanje, glazbene iskre zaista bi frcale – kao što pokazuje nekoliko verzija uzbudljivih dueta u skladbi **Tootin' Through The Roof** od kojih se najbolje vjerojatno nalaze na albumima **The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2** i **Duke Ellington/All That Jazz: Duke Ellington.**

Kada je Williams napustio Ellingtona i prišao Bennyju Goodmanu (→), pa do dolaska njegove zamjene, Raya Nancea (→), Stewart je snosio odgovornost za najveći broj trubačkih sola i taj je zadatak obavio hvalevrijednom odlučnošću i impresivnim rezultatima. Koliko je uživao u tom izazovu može se ocijeniti po albumu **The Duke, 1940,** snimljenom na jednom plesnom nastupu u Sjevernoj Dakoti, na kojemu je Stewart izveo niz blistavih sola u širokom spektru emocija, raspoloženja, tempa itd. Tu je prijeteća izvedba **The Mooche** u kojoj zadivljujuća Stewartova »growl«-truba snažno zavija; vesela **Rumpus In Richmond,** u kojoj je Stewart preuzeo originalnu Williamsovu solističku ulogu; lirska **Warm Valley** i strastvena **Harlem Airshaft.** Ostale izvanredne Stewartove izvedbe s Ellingtonom uključuju **Morning Glory** (autora Stewarta i Ellingtona) **(The Works Of Duke Ellington, Vol 9), Portrait Of Bert Williams, Conga Brava, Dusk** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 10**), **John Hardy's Wife (The Works Of Duke Ellington, Vols 14, 15** – dvije različite verzije**), In A Sentimental Mood (The Complete Duke Ellington, Vol 6),** te niz sola na albumu **Duke Ellington 1943–1946,** uključujući **Hayfoot Strawfoot, Blue Serge, Bugle Breaks** i **Between The Devil & The Deep Blue Sea.** Stewart je naglašeno dolazio do izražaja na nekoliko klasičnih snimki s malim sastavima raznih »elingtonijanaca«, uključujući **Mobile Bay Blues, Linger Awhile, My Sunday Girl, Without A Song** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 13**). **Some Saturday, Subtle Slough** (kasnije poznatija pod imenom **Just Squeeze Me**), **Poor Bubber** i **Menelik – The Lion Of Judah** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 16**). Posljednji naslov primjer je Stewartove specijalnosti, tzv. »pričajuće trube« koja je jedne fascinirala a druge užasavala.

Stewart se afirmirao kao vrhunski solist s Fletcherom Hendersonom (→), s kojim je impresivno solirao u **The Stampede (The Fletcher Henderson Story, Vol 1), Feeling Good, Old Black Joe Blues (Vol 2), Wang Wang Blues, Sugar Foot Stomp** i **Singin' The Blues (Vol 3).** Najzanimljivija među njima je izvedba **Singin' The Blues** jer očito pokazuje Stewartov afinitet prema poznatijem solu Bixa Beiderbeckea (→) u istoj temi. Stewart je između 1926. i 1933. u više navrata svirao s Hendersonom. Prije toga nastupao je u nekoliko nepoznatih sastava i na brodovima koji su saobraćali Potomacom.

U New York je prvi put došao 1921. a vratio se 1925. radi suradnje s Elmerom Snowdenom, Horaceom Hendersonom (→) i drugima. Svirao je s McKinneyjevim Cotton Pickersima (1931) i s Luisom Russellom (1934), a u New Yorku je više od

Rex Stewart – »poluventilni« efekti i žestoko sviranje učinili su ga pravim osobenjakom korneta.

godinu dana vodio čak i vlastiti veliki orkestar (1933–1934). Nakon odlaska iz Ellingtonova orkestra vodio je nekoliko malih sastava i gostovao u tuđima, uključujući stalnu suradnju s ansamblima Eddieja Condona (→). Kada se potkraj pedesetih godina nastanio u Kaliforniji, radio je na radio-stanicama kao disk-džokej i počeo je redovito pisati za razne jazz-časopise. Šezdesetih godina sporadično je nastupao – uključujući dva gostovanja u Evropi – uglavnom kao gost-solist na jazz-festivalima i posebnim koncertima. Njegovo vjerojatno najbolje diskografsko ostvarenje izvan Ellingtonovih redova nastalo je kada se udružio s bivšim kolegama iz velikih orkestara, Colemanom Hawkinsom (→), Cootiejem Williamsom (→) i drugima, na totalno zadovoljavajućem albumu **The Big Challenge.** Kao i neki drugi bivši »elingtonijanci« ponekad je, izvan Ellingtonova okvira, teško održavao dosljednost izvedbe. Objavljen 1960, **The Rex Stewart Memorial Album** sadrži mnogo odličnog muziciranja iz razdoblja nakon Ellingtona, ali ima trenutaka kada njegova sola naginju površnosti i nekreativnosti, a njegovo pjevanje i sviranje kazua još je slabije. Mnogo stvarnija predodžba o pravom Rexu Stewartu iz 1934–1939, u društvu brojnih Ellingtonovih suradnika, može se naći na albumu **Rex Stewart Memorial.** Umro je u rujnu 1967.

sno. Da bi izbjegao usporedbe s Parkerom, u jednom razdoblju nakon 1949. prešao je na tenor-saksofon; u stvari s jednakom lakoćom svira alt, tenor i bariton-saksofon. Poput većine glazbenika iz svoje generacije, Stitt je nastupao u velikim orkestrima Tinyja Bradshava, Billyja Eckstinea i Dizzyja Gillespieja, a solira na snimkama Gillespiejeve male grupe iz 1946, **Oo Bop Sh'Bam** i **That's Earl, Brother (In The Beginning).** Može ga se čuti na sva tri saksofona na kompilaciji snimki njegovih malih grupa iz 1949–1951, sa suradnicima poput Buda Powella, Johna Lewisa, Jay Jay Johnsona, Genea Ammonsa, Maxa Roacha i Arta Blakeyja.

In Walked Sonny (Sonet): sijeda kosa, mladenačka energija.

Sonny Stitt, alt i tenor-saksofonist, povremeno baritonist. Vjeran učenik Charlieja Parkera.

Diskografija:

Luis Russell & His Louisiana Swing Orchestra (Columbia/–)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vols 1, 2, 3 (CBS)
The Complete Duke Ellington, Vols 6, 7 (CBS – Francuska)
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington (Trip)/
All That Jazz: Duke Ellington (DJM)
If Dreams Come True: Duke Ellington – Cotton Club, 1938, Vol 1 (Jazz Archives)
The Works Of Duke Vols 9–17 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, Black, Brown & Beige (Ariston – Italija)
Duke Ellington 1943–1946 (Jazz Society/Jazz Society)
Django Reinhardt, Django & His American Friends, Vol 2 (–/HMV)
Various (Including Rex Stewart/Cootie Williams), The Big Challenge (Jazztone/Concert Hall)
Various, The Big Reunion (Jazztone/–)
Rex Stewart Memorial (–/CBS – Realm)
The Rex Stewart Memorial Album (Prestige/–)

Sonny Stitt

Rođen 1924. u Bostonu, saksofonist Sonny Stitt imao je nesreću da se pojavio sa zvukom i stilom nalik Parkerovom; za razliku od imitatora, naime, Stitt se razvijao nezavi- Stitt »grize« na svim izvedbama što rezultira njegovim vjerojatno najboljim muziciranjem, od poletnog **All God's Chillun Got Rhythm,** do jedinstvenih zvučnih kombinacija u **Afternoon In Paris (Genesis).**

Prva ploča započinje neočekivanom suradnjom Stitta i Roya Eldridgea i obojica žestoko navaljuju na blues-repertoar **(Sittin' In).** Drugi album iz te kolekcije sadrži muziciranje Stitta i Oscara Petersona (→), s odličnim Stittovim solima na tenor-saksofonu u skladbama **Moten Swing, Blues For Pres, Sweets, Ben & All The Other Funky Ones** i **Easy Does It.** Susret s još jednim tenor-saksofonistom, Sonnyjem Rollinsom, ukazuje na njihove razlike: Rollins je analitičan i odvažan, Stitt elastičan u tradicionalnom okviru **(Sonny Side Up).**

U posljednja dva desetljeća snimio je gomilu albuma, a najbolji su oni u društvu suvremenika poput Genea Ammonsa **(Soul Summit, Together Again For The Last Time)** i Messengersa Arta Blakeyja **(In Walked Sonny),** dok je na albumu iz 1967. ponovno surađivao s bop-velikanima Howardom McGheejem i Kennyjem Clarkeom **(Night Work).** Sedamdesetih godina nastupao je s grupom Giants of Jazz, u društvu Gillespieja, Monka, Blakeyja i Ala McKibbona.

Diskografija:

Dizzy Gillespie, In The Beginning (Prestige/Prestige)
Genesis (Prestige/Prestige)
Sittin' In (Verve/Verve)
Sonny Stitt-Gene Ammons, Soul Summitt (Prestige/Transatlantic)
Sonny Stitt – Gene Ammons, Together Again For The Last Time (Prestige/–)
Sonny Stitt, Art Blakey, In Walked Sonny (Sonet/Sonet)
Night Work (Black Lion/Black Lion)
The Bop Session (Sonet/Sonet)

Billy Strayhorn

Još kao tinejdžer Billy Strayhorn (rođen 1915. u Daytonu, Ohio) bio je manje-više potpuno zreo impresionistički skladatelj, orkestrator, pisac tekstova i klavirist. Kao mladić, Strayhorn je pokazivao zapaženu rafiniranost i zrelost u pisanju kompleksne melodije i inteligentnog teksta za pjesme poput **Lush Life** (jedna od najboljih njegovih pjesama – snimili su je mnogi vrhunski izvođači poput Stana Getza (→), Nat King Colea (→), Elle Fitzgerald (→). Strayhorn (poznat pod nadimcima »Swee' Pea« ili »Strays«) svirao je klasičnu glazbu u školskom orkestru u Pittsburghu, nakon pohađanja privatnih satova.

Godine 1938. ponudio je svoje skladbe Ellingtonu (→) koji je bio impresioniran: **Something To Live For** s vokalima Jean Eldridge i sa Strayhornom na klaviru prva je Strayhornova skladba koju je Ellington snimio **(The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2)** i tada je već uvršten u Ellingtonovu ekipu. U njoj će ostati do svoje smrti, 29 godina kasnije. Od 1937. Strayhorn je postao najprisnijim Ellingtonovim suradnikom, nerazdvojnim pratiteljem i prijateljem (jednim od rijetkih Ellingtonovih intimusa) i drugim klaviristom – sam ili u duetu s Ellingtonom – u velikom orkestru i u malim sastavima. Kao klavirist Strayhorn je bio najpoznatiji po osjećajnim pratnjama; kao solist svirao je štedljivo i ekonomično, ali ne osobito originalno. Ipak, bilo je stanovite sličnosti u pristupu klaviru između Ellingtona i Strayhorna, no još je naglašenija njihova bliskost u skladateljskom radu. Kada su obojica surađivali na jednom projektu, teško se sa sigurnošću moglo ustvrditi koji je od njih napisao određeni dio, gdje je jedan završio a drugi započeo (npr. **Such Sweet Thunder, Toot Suite (Ellington Jazz Party), A Drum Is A Woman, The Far East Suite, The Queen's Suite (The Ellington Suites)** i **Suite Thursday).** Sam Strayhorn napisao je temu **Take The »A« Train** koja će, nakon prvih snimki **(The Works Of Duke Ellington, Vols 14, 15),** postati najtrajnijom Ellingtonovom »himnom«. Ostala Strayhornova ostvarenja koja su postala dijelom Ellingtonova repertoara: **I'm Checking Out, Goodbye** – solistička točka za pjevačicu Ivie Anderson (→) **(The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2), Daydream** – prvi put snimljena s Ellingtonovom malom grupom, 1940 **(The Works Of Duke Ellington, Vol 12), Rock Skippin' At The Blue Note (The World Of Duke Ellington, Vol 3/The World Of Duke Ellington Vol 2), Johnny Come Lately (The Works Of Duke, Vol 18)** i **Passin' Flower, Raincheck, Clementine, Chelsea Bridge, Love Like This Can't Last, After All** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 17**). Skladba **Chelsea Bridge,** koja je u pozitivnom smislu uspoređivana s Ravelovom **Valse Nobles Et Sentimentales,** pouzdano otkriva jedno od prvih Strayhornovih nadahnuća.

Izvan Ellingtonova okvira Strayhornov diskografski opus nije bio bogat. Najbolja je snimka iz 1959 **(Cue For Saxophone)** sa Strayhornovim skladbama i aranžmanima koja je rezultirala obiljem izvanredne glazbe sa strane seksteta što su ga sačinjavali Johnny Hodges (→) (za kojega je Strayhorn u mnogo

Billy Strayhorn, Dukeov alter ego *i njegova desna ruka – skladatelj, aranžer, prijatelj – od 1939. do 1967.*

navrata pisao i svirao klavir), Harold Baker (→), sam Strayhorn i drugi. Strayhorn je snimio i nekoliko klavirističkih dueta s Ellingtonom, a najbolji su uglavnom slučajno raspoređeni među 12 snimki na albumu **The Golden Duke;** četiri snimke predstavljaju majstorsko sviranje čela Oscara Pettiforda, tadašnjeg Ellingtonovog basiste. Ostali albumi koji podsjećaju na Strayhornovu glazbenu osjećajnost i tečnost su **Everybody Knows Johnny Hodges, Ella At Duke's Place** Elle Fitzgerald (→) Hodgesov **The Jeep Is Jumpin'** i **...And His Mother Called Him Bill.** Ovaj posljednji album duboko je nadahnut *hommage* Ellingtona i njegovog tadašnjeg (1967) orkestra, neposredno nakon Strayhornove smrti. Nije moglo biti potresnije počasti Billyju Strayhornu od solističke Ellingtonove izvedbe Strayhornove skladbe **Sweet Lotus Blossom,** snimljene nakon službenog završetka termina.

Diskografija:
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, The Works Of Duke Vols 12–20 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Golden Duke (Prestige/Prestige)
The World Of Duke Ellington, Vol 3 (Columbia)/
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (CBS)
Duke Ellington & The Ellingtonians (Vogue – Francuska)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS – Realm)
Duke Ellington, Ellington Jazz Party (Columbia/Philips)
Duke Ellington, A Drum Is A Woman (Columbia/Philips)
Duke Ellington (Peer Gynt Suites, Nos 1 & 2)/ Suite Thursday (Columbia/CBS)
Duke Ellington, The Far East Suite (RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington, The Ellington Suites (Pablo/Pablo)
Everybody Knows Johnny Hodges (Impulse/Impulse)
Ella Fitzgerald, Ella At Duke's Place (Verve/Verve)
Billy Strayhorn, Cue For Saxophone (Master Jazz Recordings/Vocalion)
Duke Ellington... And His Mother Called Him Bill (RCA Victor/RCA Victor)

Joe Sullivan

Joe Sullivan (pravo ime Dennis Patrick Terence Joseph O'Sullivan rođen 1906. u Chicagu, Illinois), jedan je od prvih bijelih klavirista koji je u potpunosti svladao dinamično dvoručno sviranje klavira po uzoru na velike crnačke klaviriste poput Fatsa Wallera (→), Willieja »The Lion« Smitha (→), Luckyja Robertsa i Earla Hinesa (→). Sullivanovo muziciranje, iako neka vrst kompilacije stilova njegovih najvažnijih uzora, začudo je imalo samosvojnosti. Vjerojatno je najbolje svirao bez pratnje, ali se dobro snalazio u svim jazz-situacijama, naročito u dinamičnim malim sastavima. Njegovoj vrsnoj tehnici nesumnjivo je pridonio studij na Chicago Conservatory of Music. Godine 1923, u sedamnaestoj godini života, vodio je vlastiti sastav u Point Resortu, Indiana, nakon čega je godinu i pol radio u varijeteu.

Godine 1920. prisno se, privatno i na glazbenom planu, povezao s čikaškim »krugom« – Bud Freeman (→), Muggsy Spanier (→), Gene Krupa (→) i Eddie Condon (→) – kao i s čikaškim komercijalnim plesnim orkestrima. Sudjelovao je u mnogim radio-emisijama čikaških stanica. U Chicagu je snimao s grupom Chicagoans McKenzieja i Condona (→), a u New Yorku s Miffom Moleom (→) i njegovim Little Molersima (1928) **(That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928),** odlično se prilagodivši društvu glazbenika poput Franka Teschemachera (→), Buda Freemana, Jimmyja McPartlanda i Molea. Godine 1928. u Chicagu je također snimao s grupom Jungle Kings (ista kao i Chicagoans, samo što Muggsy Spanier zamjenjuje McPartlanda, a Mezz Mezzrow Freemana) **(Muggsy Spanier 1924–1928),** pokazujući koliko je bio dobar kao klavirist grupe.

Na snimci s Condonom iz veljače slijedeće godine – pod kolektivnim imenom Eddie's Hot Shots – Sullivan svira nadahnut solo u skladbi **That's A Serious Thing,** iako prodoran Condonov bendžo nipošto ne zasjenjuje njegovu odličnu svirku u okviru grupe u izvedbi **I'm Gonna Stomp, Mr. Henry Lee (Prince Of The Bones).** Iste je godine snimao s grupom Louisiana Rhythm Kings **(Jack Teagarden Classics),** uključujući glasovitu verziju **Basin Street Bluesa (»JT«)** koja sadrži neusporediv Teagardenov vokal i jednostavan Sullivanov klavir. Godine 1929. svirao je s Redom Nicholsom (→) zatim s raznim drugim ansamblima (čak i s pjevačem Russom Colombom, 1932), a 1933. snimao je s Joem Venutijem (→) i njegovim sastavom Blue Six, mjesec dana nakon što je realizirao četiri izvanredne solo izvedbe (sve na **Swing Classics 1935/Jazz In The Thirties).** Ta sola još se s pravom smatraju savršenim primjerima Sullivanova muziciranja i pokazuju da je, i pored punokrvnog pristupa, raspolagao zavidnom finoćom udara i korištenja dinamike. Riječ je o duboko nadahnutom **Gin Mill Blues,** o prpošnoj izvedbi **Little Rock Getaway,** fino izgrađenoj **Onyx Bringdown** i veseloj **Honeysuckle Rose** (kojom Sullivan odaje počast Fatsu Walleru, iako ga ne kopira). **Bringdown** je podsjetnik na solistički angažman u glasovitom istoimenom klubu u 52. ulici, nakon kojega je Sullivan otišao na Zapadnu obalu i svirao u studijskom orkestru Georgea Stolla, a u više navrata i s Bingom Crosbyjem (→). Nastavio je snimati jazz-ploče, da bi se ponovno vratio u New York gdje se pridružio orkestru Boba Crosbyja u kojemu je ostao gotovo šest mjeseci (1936).

U prosincu 1936. Sullivanova je karijera gotovo godinu dana prekinuta zbog liječenja u sanatoriju – posljedica komplikacije na plućima. Diskografskom radu vratio se s Bingom Crosbyjem (1939), a sredinom iste godine vratio se i orkestru Boba Crosbyja **(Big Noise From Winnetka).** Ovaj drugi angažman nije potrajao dugo; snimao je zatim s Eddiejem Condonom **(Chicago Jazz)** i započeo vrlo uspješan angažman u klubu Cafe Society s izvanrednim, precizno uigranim ansamblom u kojemu su nastupali trombonist Benny Morton (→) i dva klarinetista, Danny Polo i Edmond Hall (→). U veljači 1940. grupa je realizirala odlične snimke **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie 1938–1940)** s Joeom Turnerom (→) koji je uz totalno primjerenu Sullivanovu pratnju uzbudujuće zapjevao u skladbama **I Can't Give You Anything But Love** i **Low Down Dirty Shame.** Grupa je nastupala u klubovima Nick's (1940) i Famous Door (1940–1941), zatim se Sullivan s triom vratio u Cafe Society, da bi dvije godine proveo u Kaliforniji (1943–1945). U Chicagu je svirao u duetu s Meadeom Lux Lewisom (→), redovito je nastupao u Eddie Condon's Clubu (1946–1947), zatim se skrasio na Zapadnoj obali.

Godine 1952. kratko je nastupao kao član grupe All Stars Louisa Armstronga. Sullivan je snimao s Armstrongom još 1929. **(V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6).** Veći dio pedesetih godina ipak je proživio u Kaliforniji kao solo-klavirist, najviše u San Franciscu. Nastupio je na Monterey Jazz Festivalu 1963, ali se slijedeće godine na Newport Jazz Festivalu ozbiljno razbolio. Oporavljen, vratio se na Zapadnu obalu i ponovno prihvatio solističke nastupe. Godine 1961. snimao je u New Yorku s Jackom Teagardenom, Condonom, Krupom i drugim starim prijateljima **(Chicago & All That Jazz!),** pokazavši u skladbama **China Boy** i **Chicago** sav svoj nekadašnji žar i vještinu.

U drugoj polovici šezdesetih godina nastupio je na nekoliko angažmana: godine 1970. ponovno se ozbiljno razbolio, a umro je slijedeće godine. Ostaje u svijetloj uspomeni glazbenika i poklonika kao klavirist koji, usprkos nedvojbenom talentu, nikada nije dosegao status što ga je, po ocjeni većine, tako očito zaslužio.

Diskografija:
Various, That Toodlin' Town – Chicago (1926–1928) (–/Parlophone)
Muggsy Spanier 1924–1928 (–/Fountain)
Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957), »Prince Of The Bone« (RCA Victor – Francuska)
Jack Teagarden Classics (Family – Italija)
Jack Teagarden, »J.T.« (Ace of Hearts)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Various (Including Miff Mole), Chicago Jazz (1927–1928)

(Odeon – Italija)
Various (Including Joe Sullivan/ Joe Venuti), Swing Classics, 1935 (Prestige)/
Jazz In The Thirties
(World Records)
Various (Including Eddie Condon), Chicago Jazz
(Decca/Coral)
Various (Including Joe Sullivan), Cafe Society Swing & The Boogie Woogie (1938–1940)
(Swingfan – Njemačka)
Bob Crosby, Big Noise From Winnetka (MCA)
Joe Sullivan, Piano
(Folkways/–)
Joe Sullivan, New Solos By An Old Master (Riverside/–)
Eddie Condon, Chicago & All That Jazz (–/Verve)
Coleman Hawkins/Roy Eldridge, Hawk & Roy
(Phoenix/–)

Maxine Sullivan

Pjevačica zapaženo čistog, neistrošenog glasa, Maxine Sullivan (rođena pravim imenom Marietta Williams) započela je karijeru početkom tridesetih godina na radio-stanicama u Pittsburghu (rođena je 1911. u Homesteadu, Pittsburgh), a zatim je upoznala šefa orkestra, klavirista i skladatelja Claudea Thornhilla (→). Thornhill je bio producent na njenom diskografskom debiju, koristeći pritom vlastiti orkestar. Afirmirala se odličnim pjevanjem u njujorškom Onyx Clubu, u kojemu je nastupala s glazbenicima poput Johna Kirbyja (→), Frankieja Newtona (→), Petea Browna (→) i Bustera Baileyja (→). Ove i još dvojicu glazbenika Thornhill je 1937. odveo u studio da realiziraju niz snimki na kojima su pjevačica i orkestar prekrasno surađivali. Tada – kao i danas – došlo je do izražaja prekrasno suptilno fraziranje i zadivljujući osjećaj za ritam Sullivanove, a očita iskrenost i senzitivnost u interpretaciji teksta učinili su je od samog početka karijere izvanrednom pjevačicom. Moglo se lako shvatiti zašto je i kako, na planu timbra i ritma, utjecala na Ellu Fitzgerald (→).

Među snimkama koje su nastale u kolovozu 1937. s glazbenicima iz Onyx Cluba, dvije su bile tradicionalne škotske teme, **Loch Lomond** i **Annie Laurie,** iz klupskog repertoara. Snimka **Loch Lomond** postala je prvim značajnim hitom Sullivanove **(Frankie Newton At The Onyx Club)** i neko su je vrijeme nagovarali da ponovi uspjeh sličnim skladbama. Potkraj tridesetih godina redovito je nastupala u Kaliforniji, a zatim je snimala i koncertirala s orkestrom Bennyja Cartera (→) **(Benny Carter & His Orchestra 1940–1941).**

Godine 1942. povukla se i otišla živjeti u Philadelphiju, ali se sredinom četrdesetih godina vratila klupskim i povremenim koncertnim nastupima. Godine 1948. prvi put je došla u Evropu gdje je kasnije ponovno gostovala. Ponovno je napustila glazbenu scenu i 1958. poduzela drugi »comeback«. Zvonka čistoća njena glasa ostala je netaknuta kao i ranije, ali je ovaj put svoje izvedbe nadopunjavala sviranjem ventil-trombona i minijaturne trube ili krilnice – instrumenata koje je učila i dobro savladala za dugog izbivanja sa scene. Od tada se vrlo često pojavljivala u svim medijima prekrasno dosljednim pjevanjem, naročito na pločama koje je užitak slušati; dva takva albuma realizirala je u prisnoj suradnji s Bobom Wilberom (→), a oba ponovno pokazuju njen očigledan talent **(Close As Pages In A Book** i **The Music Of Hoagy Carmichael).**

Na koncertima i na pločama surađivala je i s Earlom Hinesom (→) **(Earl Hines & Maxine Sullivan At The Overseas Press Club),** a u više je navrata svojim prisustvom obogaćivala koncerte World's Greatest Jazz Banda **(The World's Greatest Jazz Band Of Yank Lawson & Bob Haggart In Concert, Vol 2: At Carnegie Hall).** Tipično izdanje Maxine Sullivan iz novijeg razdoblja može se pronaći na albumu **Sullivan, Shakespeare, Hyman,** na kojemu izvodi mala džezistička čuda sa Shakespearovim tekstovima što ih je uglazbio klavirist-aranžer Dick Hyman. Nastupala je u filmovima *St Louis Blues, Going Places, Swingin' The Dream* i *Take A Giant Step,* a udovica je klavirista Cliffa Jacksona.

Diskografija:
Frankie Newton At The Onyx Club (Tax – Švedska)
Benny Carter & His Orchestra (1940–41) (RCA Victor – Francuska)
Maxine Sullivan/Bob Wilber, Close As Pages In A Book (Monmouth-Evergreen/ Parlophone)
Maxine Sullivan/Bob Wilber, The Music Of Hoagy Carmichael (Monmouth-Evergreen/Parlophone)
Various (Including Maxine Sullivan), Cafe Society (Onyx/–)
Earl Hines & Maxine Sullivan Live At The Overseas Press Club (Chiaroscuro/–)
The World's Greatest Jazz Band Of Yank Lawson & Bob Haggart In Concert, Vol 2: At Carnegie Hall (World Jazz/–)
Maxine Sullivan/Dick Hyman, Sullivan, Shakespeare, Hyman
(Monmouth-Evergreen)

Sun Ra

Vođa orkestra Sun Ra rođen je 1928. (pravim imenom Sonny Blount), a karijeru je započeo potkraj četrdesetih godina kao aranžer Fletchera Hendersona. Prve ploče njegova ansambla **(Sun Song** i **Sound Of Joy)** tek su nagovještaj logičnog koraka u avangardu, iako je fascinacija perkusivnim teksturama iskazana gongovima i orguljama u **Sun Song,** odnosno »baterijom« timpana u **Street Named Hell.** Glazbenici poput bariton-saksofonista Pata Patricka i tenor-saksofonista Johna Gilmora koji nastupaju na tim snimkama, ostali su s njim gotovo dva desetljeća. Sun Ra razvio je svoje ideje u Chicagu na marginama tada prevladavajućeg hard-bop idioma, istražujući sa svojim Solar Arkestra egzotične zvučne kombinacije. Sun Ra projicira svoju mi-

Sun Ra dirigira svojim Arkestrom. Vizualno začuđujuć, Sun Ra orkestar od pedesetih je godina ispred svoga vremena.

Angels And Demons At Play (Impulse): inovativna glazba Sun Ra, mistična i čudnovata.

stičnu ličnost kao da dolazi s drugog svijeta, ali njegova glazba, iako začuđujuće originalna u kombinaciji naivnosti i proročanstva, uvijek djeluje pristupačno. Serija izvrsnih albuma snimljenih za njegovu etiketu Saturn – koji su bili ručno oslikani, a rasparčavali su ih članovi Arkestra u svojim svemirskim odijelima – smatrali su se šezdesetih godina diskofilskim raritetima, a ponovno ih je izdala tvrtka Impulse. U stvari, Arkestra u to doba gotovo i nije funkcionirao: bizarne kombinacije, slojevita kolektivna međuigra, forsiranje perkusionističkih elemenata – sve je to bilo godinama svjetlosti ispred zahtjeva tržišta.

Pojavom avangarde postalo je jasno da je Sun Ra anticipirao mnoga nova usmjerenja (naročito je Gilmore utjecao na Johna Coltranea), pa se Arkestra afirmirao u širim razmjerima. Ugođajan, često programatski rad Sun Ra u djelima kao **Atlantis (Atlantis), The Magic City (The Magic City), The Sun Myth** ili **Cosmic Chaos (The Heliocentric Worlds Of Sun Ra)** nudi alternativu zapadnjačkim skladateljskim postupcima. Posljednjih godina Sun Ra je obogatio svoju uobičajenu kolekciju klavijatura, pa i električni klavir i Moog sintesajzer svira potpuno jedinstveno **(The Solar--Myth Approach),** koristeći ovaj drugi instrument, pravi Fort Knox zvukova, da bi obogatio raznovrsnost tekstura Arkestra. Ansambl je na pozornici neodoljiv, kako u glazbenom, tako i u vizualnom pogledu: glazbenici su odjeveni u čudnovate kostime sa zapaljivim šeširima, nastupaju uz filmske projekcije, plesače i gutače vatre. Solisti – Sun Ra, Gilmore, Patrick i alt-saksofonist Marshall Allen – briljantni su improvizatori, iako najviše zadivljuje upravo kolektivni nastup u kojemu se skladateljeve teme razvijaju u slojevitom kontrapunktu.

Diskografija:
Sun Song
(Delmark/Delmark)
Sound Of Joy
(Delmark/Delmark)
Angels & Demons At Play
(Impulse/Impulse)
Astro-Black
(Impulse/Impulse)
The Magic City
(Impulse/Impulse)
Atlantis
(Impulse/Impulse)
The Nubians Of Plutonia
(Impulse/Impulse)
The Heliocentric Worlds Of Sun Ra, Volumes 1 & 2
(ESP/Fontana)
Pictures Of Infinity
(Black Lion/Black Lion)
The Solar-Myth Approach, Volumes 1 & 2
(BYG/BYG)

John Surman

Britanski bariton-saksofonist John Surman istodobno je virtuoz i inovator koji proširuje raspon svog instrumenta i oslobađa ga nepokretljivosti, a da on pritom ne gubi svoju prodornost. Coltraneov učenik, Surman je od 1958. do 1968. svirao u orkestru Mikea Westbrooka. S godinama je savladao sopran-saksofon i bas-klarinet. Na najboljem albumu s Westbrookom **(Citadel/Room 315)** vulkanski se uzdiže kroz dijelove teme **Outgoing,** s eho-efektima i grmljavinom nota koje se gomilaju poput tragova seizmografa, a u skladbi **Tender Love** lirski lebdi na svom sopran-saksofonu. Godine 1969. Surman je osnovao trio s američkim glazbenicima Barreom Phillipsom na basu i Stu Martinom na bubnjevima **(John Surman),** svirajući slobodom i autoritetom koji ga je afirmirao kao najistaknutijeg baritonista u povijesti tog instrumenta. Dio teme **Caractacus,** primjerice, koji je izveden bez pratnje, po svome opsegu, fleksibilnosti i sjaju nikada nije nadmašen. Godine 1973. Surman je s altistom Mikeom Osborneom i tenoristom Alanom Skidmoreom osnovao trio saksofona SOS, u kojemu se svaki instrument izmjenjuje u ritmičkim figurama. Glazba se doima poput čudnog, barbarskog plesa. Posljednjih godina intenzivno se bavi elektronikom, s kontraverznim rezultatima.

Diskografija:
Mike Westbrook, Citadel/ Room 315 (RCA/RCA)
John Surman (Vogue/Vogue)
SOS (–/Ogun)

Ralph Sutton

Ralph Earl Sutton (rođen 1922. u Hamburgu, Missouri) svira onu vrst robustnog klavira koji odmah priziva u sjećanje Jamesa P. Johnsona (→), Fatsa Wallera (→) i čitavu školu stride-klavirista. Kompletan klavirist, Sutton ima perfektan udar, sklonost prema sveobuhvatnom swingu i maštovitost koja na tom području jazz-klavira nije uvijek prisutna. Osjećaj za ritam mu je besprijekoran, a pratnja uvijek ukusna i nenametljiva. Poduke iz klavira primao je od devete godine, a nastavio je svirati u gimnaziji gdje je njegovo zanimanje za jazz bilo manje-više definirano. Godine 1941. prilikom gostovanja Jacka Teagardena (→) u Northeast Missouri State Teacher's Collegeu, Sutton je nastupio s njegovim ansamblom. Impresioniran, Teagarden mu je ponudio stalni angažman. Ovaj prvi zapažen Suttonov posao potrajao je samo dva mjeseca: u veljači 1943. pozvan je u vojsku. Otpušten kao nesposoban 1945, pridružio se triju Joea Schirmera u St Louisu. Godine 1947. ponovno se pridružio Teagardenu; tada je sudjelovao u dvanaestak tjednih radio-emisija *This Is Jazz* **(The Genius Of Sidney Bechet** i **Sidney Bechet & Friends),** u kojima je svirao začuđujućom zrelošću, strahovitom eksplozivnošću i sjajnom tehnikom. Osim umijeća u stride-tehnici Sutton je impresionirao i svojom stručnošću na planu ragtimea. Godine 1948. radio je u New Yorku u klubovima Jimmy Ryan's i Village Vanguard, a zatim u Eddie Condon's Clubu kao solo--klavirist. Godine 1950. snimao je s Condonom na albumu **We Called It Music** i s Bechetom na **Commodore Jazz, Vol 1.**

Gostovao je u Velikoj Britaniji na poziv Nacionalne jazz-federacije, pa je s Lonniejem Johnsonom (→)

Ralph Sutton & Jess Stacy (Ace of Hearts) – samo klavir.

John Surman, veliki britanski virtuoz bariton-saksofona. Odnedavno eksperimentira s elektronikom.

Tony Parenti, Ragtime (Riverside/London)
Ralph Sutton & Jess Stacy (Ace of Hearts/–)
Ragtime Piano (Roulette/Vogue – Francuska)
Backroom Piano (Verve/Columbia – Clef)
Salute To Fats (Harmony/Fontana)
Ralph Sutton/Rubby Braff, On Sunnie's Side Of The Street (Blue Angel Jazz Club/–)
The Complete Bud Freeman (Monmouth-Evergreen/Parlophone)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/World Record Club)
Extra! Enoch Light Presents The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/Parlophone)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Hark! The Roosevelt Grill (Atlantic/–)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (–/Atlantic)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Hark!The Herald Angels Swing (World Jazz/–)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Century Piazza (World Pacific/–)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, In Concert, Vol 1, At Massey Hall (World Jazz/–)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, In Concert, Vol 2, At Carnegie Hall (World Jazz/–)

Buddy Tate

Rođen 1915, »mainstream« tenor-saksofonist Buddy Tate pripada

nastupio u londonskom Royal Festival Hallu (1952). Slijedeće godine realizirao je nekoliko snimki za američku Deccu **(Ralph Sutton & Jess Stacy)**, uključujući izvanrednu verziju **I Got Rhythm**, skladbe Willieja »The Lion« Smitha (→) **Sneakaway** i **Fussin**, te **Snowy Morning Bluesa** Jamesa P. Johnsona, uz pratnju bubnjara Cliffa Leemana. U Hangover Clubu u San Franciscu zamjenjivao je Earla Hinesa (→) koji je bio na turneji. Albumom **Salute To Fats** (1951), na kojemu je snimio izbor Wallerovih melodija, odao je počast svome uzoru; drugi Suttonov uzor je, prema njegovu priznanju, Art Tatum (→).

Godine 1956. s porodicom je preselio u San Francisco, a u klubu Storyville (vlasnika Boba Scobeyja, trubača i vođe orkestra) dobio je angažman kao solo-klavirist. Godine 1956–1957. snimio je četiri albuma sa Scobeyjevim Frisco Jazz Bandom, te jedan album s Bingom Crosbyjem (→) i orkestrom. Godine 1960. gostovao je u televizijskoj emisiji *Those Ragtime Years* (NBC), a te i slijedeće godine ponovno je svirao u Condonovom klubu. U klubu Sunnie's Rendezvous u Aspenu, Colorado, koji je nekada pripadao drugoj Suttonovoj ženi, snimao je u kvartetu s Rubyjem Braffom (→) **(On Sunnie's Side Of The Street)**. Iste je godine postao član-utemeljitelj World's Greatest Jazz-banda Yanka Lawsona (→) i Boba Haggarta. Izvanredno se uklopio u okvir WGJB-a, u kojemu je savršeno pratio i svirao prvoklasna sola, uključujući **Honky Tonk Train Blues (The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart)** i **That's A-Plenty (Live At The Roosevelt Grill)**. Nakon odlaska iz ansambla nastavio je vrlo uspješno nastupati kao solist; redovit je gost u Londonu. Zadržao je zavidnu tečnost muziciranja i izuzetan polet. Biografiju *Piano Man* napisao je James C. Schacter.

Diskografija:
The Genius Of Sidney Bechet (Jazzology/–)
Sidney Bechet & Friends (Ford Discriminating Collectors/–)
Eddie Condon, We Called It Music (Decca/Ace of Hearts)

Buddy Tate And His Buddies (Chiaroscuro). Izuzetno talentirana grupa drugara.

Buddy Tate, teksaški veteran tenor-saksofonist. Bivši Basiejev suradnik i vođa brojnih svingerskih malih sastava.

dinastiji teksaških tenor-saksofonista poput Illinoisa Jacqueta, Arnetta Cobba, Herschela Evansa i Budda Johnsona koje obilježava snažan, pun ton. Prva iskustva stekao je u lokalnim sastavima; svirao je s Herschelom Evansom u sastavu Troya Floyda, a zatim s Andyjem Kirkom i Natom Towlesom. Godine 1939. zauzeo je Evansovo mjesto u Basiejevom orkestru, u kojemu je ostao do 1948; nastupao je kao solist na udarnim naslovima iz četrdesetih godina poput **Rock-A-Bye Basie** i **Superchief.** Napustivši Basieja, uzeo je u 19-godišnji zakup Celebrity Club u Harlemu, u kojemu je vodio vrsni septet. Nedvosmisleni svinger, neobično nježan u tretiranju balada, Tate je kompletno pouzdan diskografski izvođač, a obično je u najboljoj formi s bivšim kolegama iz Basiejeva orkestra. Izvedba **Teeny Weeny** s albuma kojega jednu stranu ispunjavaju Tate, Buck Clayton, Dicky Wells i Jo Jones, dobar je primjer njegova sviranja tenor-saksofona **(Swinging Like Tate),** dok drugi album s Buckom Claytonom pokazuje njegov zanosan, opušteni klarinet u temi **Blue Creek (Kansas City Nights).** Albumi s Clarkom Terryjem **(Tate-a-Tate)** i Paulom Quinichetteom i Jay McShannom **(Kansas City Joys)** obiluju naglašenom radošću muziciranja.

Diskografija:
Swinging Like Tate
(Felsted/Felsted)
Kansas City Nights
(Prestige/Přestige)
Tate-a-Tate (Prestige-Swingsville/Prestige-Swingswille)
Kansas City Joys (Sonet/Sonet)
Groovin' With Buddy Tate
(Prestige-Swingsville)

Art Tatum

Istinski velikani klavira u ranom razdoblju jazza imali su superiornu tehniku. Tko je čuo muziciranje priznatih velikana poput Jamesa P. Johnsona (→), Fatsa Wallera (→) ili Cliffa Jacksona, ne može poreći tu činjenicu. No, tek pojavom Earla Hinesa (→), s njegovim orkestralnim pristupom, jazz-klavir zalazi u područje virtuoznosti. Hines je odveo umjetnost jazz-klavira za divovski korak unaprijed.

Pojava Arthura »Arta« Tatuma (rođenog 1910. u Toledu, Ohio) označila je još veći, začuđujući napredak. Kada je Tatum prvi put prikazao svoju tehničku umješnost, impresionirao je i glazbenike i publiku.

Oni su se divili njegovim sjajnim pasažama desne ruke (često izvedenim strahovitom brzinom), dok je neprestano aktivna lijeva ruka svirala pročišćenu verziju stride-ritma; potpuno je vladao klavijaturom. U harmonijskom smislu udaljio se od manire dvadesetih godina; u stvari, usprkos svih tehničkih pomaka koji su uslijedili u idućim desetljećima, Tatumov je osjećaj za harmoniju izazivao čuđenje ostalih klavirista i nakon njegove smrti, 1956. Tatumova sklonost naglim promjenama tonaliteta i tempa zbunjivala je slušatelje (pa čak i neke glazbenike), ali mu se nije moglo poreći da ne otkriva melodijsku strukturu svake skladbe koju je izvodio. Sve u svemu, ne djeluje začuđujuće što su se potkraj tridesetih i u toku četrdesetih godina u njujorškim jazz-klubovima mogli vidjeti virtuozi klasičnog klavira, poput Giesekinga i Horowitza, kako s očitom nevjericom (ali i zadivljeno) prate Tatumovu pirotehniku. Ali, čak je i Tatum doživljavao kritike. Još uvijek ima onih koji, ne sumnjajući u njegovu sposobnost swinga, smatraju da ima glazbenika koji su svingali (ili svingaju) snažnije i temeljitije. No, takve se kritike doimaju apsolutno smiješnima poslušamo li snimljene izvedbe iz bilo kojeg razdoblja Tatumove karijere: sa samog početka njegove solističke diskografske karijere, primjerice, blistavu verziju **Tiger Raga (Piano Starts Here)** iz 1933; iz srednjeg razdoblja – strahovitu izvedbu **I Got Rhythm (Masterpieces/Here's Art Tatum);** ili iz posljednjih godina njegova života – zapanjujuće seciranje teme **Too Marvellous For Words (Art Tatum In Person).** Može se, međutim, ustvrditi da su Tatumove improvizacije, usprkos njegovoj tehničkoj spremi i harmonijskoj ingenioznosti, ponekad djelovale površno u izravnoj usporedbi s improvizacijama Hinesa ili mlađih klavirista poput Buda Powella (→), Theloniousa Monka (→), Herbieja Nicholsa (→), McCoy Tynera (→) ili Keitha Jarretta (→), a u pojedinim prilikama izvodio je neumjerene, »štosne« ukrase kojima je nedostajalo prave dubine i sadržaja. Njegova sklonost određenim klišeiziranim pasažama – koje je jedan američki kritičar s pravom nazvao »varljivim kaskadama *arpeggia*« – znala je biti iritirajuća i dosadna. Usprkos svemu, Tatum je bio jedan od rijetkih instrumentalističkih genija koji su se do danas pojavili u jazzu. S tom tvrdnjom složili bi se svi (ili gotovo svi) jazz-klaviristi.

Poput svih izvanrednih osobenjaka (a Tatum je zacijelo bio jedan od takvih), obično se predstavljao u najboljem izdanju u solističkim istupima. U ulozi pratitelja, naime, često bi odlazio vlastitim putem, ne obazirući se na zahtjeve – pa ni na prisustvo – drugih. No, ne može se reći da uopće nije bio sposoban ostvariti primjerenu pratnju. Na svom prvom snimanju (1932) pratio je pjevačicu Adelaide Hall u alternaciji s drugim klaviristom, Joeom Turnerom. Adelaide Hall izjavila je da nema pritužbi na njegovo muziciranje. (Tatuma su čuli suprug Hallove i Turner i zajedno mu sugerirali da postane njen pratitelj; iz rodnog Toleda došao je u New York, kako bi prihvatio taj angažman.) Devet godina kasnije Tatum je svirao pratnju »vikaču bluesa« Big Joeu Turneru (→) koja je bila ne samo primjerena, već istinski nadahnuta **(Masterpieces),** naročito u **Wee Baby Bluesu** i **Lonesome Graveyard Bluesu)** (sa dva odvojena snimanja iz 1941).

Art Tatum je bio slijep na jedno oko, a na drugome je imao smanjeni vid. Vrlo je rano počeo svirati klavir, a u trinaestoj godini, dok je pohađao jednu školu za slijepe u Columbusu, Ohio, primao je poduke iz violine i gitare. Dvije godine studirao je na Toledo School of Music, a zatim je u Toledu i okolici nastupao s vlastitim sastavom. Prije angažmana na lokalnoj radio-stanici (WSPD), svirao je u sastavu Speeda Webba. Nakon suradnje s Adelaidom Hall, koja je potrajala 18 mjeseci, neko je vrijeme nastupao u New Yorku, a zatim je dvije godine proveo u Clevelandu i Chicagu. Godine 1936. preselio je u Hollywood, u kojemu je ostao godinu dana. Godine 1938. došao je u London, gdje je svirao u klubovima i varijeteima. Vratio se u Kaliforniju, zatim u New York. Nakon prvog snimanja nastavio je izdavati ploče (za tvrtku Decca) koje su uvijek iznova dokazivale njegov vrlo izražen talent. Natprosječne izvedbe u nizu izvanrednih snimki – sve solističkih – uključuju **Get Happy, Tiger Rag, Indiana (Masterpieces/Art Of Tatum 2)** i **Gone With The Wind (Masterpieces/Art Of Tatum).** Izvrsno Tatumovo izdanje nalazimo i na snimci iz 1937, na kojoj predvodi šesteročlani ansambl u četiri izvedbe, uključujući nadahnutu **I've Got My Love To Keep Me Warm (Swing Combos 1935–1941).**

Godine 1943. sa solističkog izdanja prešao je na trio (Tiny Grimes, gitara, Slam Stewart, bas). Ta je postava na pločama i koncertima dobro surađivala **(Masterpieces/Art Of Tatum, 1, 2),** ali je 1945. Tatum ponovno počeo solistički nastupati. Odlična koncertna izvedba koju je 1949. snimio organizator Norman Granz **(Piano Starts Here/An Art Tatum Concert)**

The Tatum Solo Masterpieces (Pablo). »... neumorni Tatum... stvarao je jedno remek-djelo za drugim«.

predstavlja skroz-naskroz razdraganog, ritmički nevjerojatno fleksibilnog Tatuma u brojevima poput **The Man I Love** i **I Know That You Know,** dok u **Willow, Weep For Me** pokazuje više osjećajnosti negoli je to bilo uobičajeno. Također 1949. tri puta je snimao za Capitol **(Solo Piano),** a skladba **Aunt Hagar's Blues** dokazuje da Tatum nije bio »truba« u izvođenju bazičnog bluesa. Kasnije snimanje za Capitol, iz 1952, ponovno predstavlja Tatuma u privremenoj suradnji s triom (Grimesa je zamijenio Everett Barksdale). Započevši u prosincu 1953, pa do travnja 1954, Tatum je za Normana Granza solistički snimio 125 naslova, od kojih je 121 konačno objavljen na kompletu pod nazivom **The Tatum Solo Masterpieces.** Standard tih izvedbi u toku svih maratonskih snimanja – a na prva dva realizirao je preko 70 naslova – nevjerojatno je visok, s očito neumornim Tatumom koji je izbacivao jedno remek-djelo za drugim. S te kolosalne liste slijedeći naslovi predstavljaju Tatuma u nevjerojatnoj formi čak i po njegovim kriterijima: **The Man I Love, Jitterbug Waltz, Too Marvellous For Words, It's The Talk Of The Town, Stompin' At The Savoy, Caravan, You're Driving Me Crazy, This Can't Be Love, Fine & Dandy** i **Ain't Misbehavin'.** No, nijedna snimka nije ispod ocjene 5.

Tatum je za Granza obavio i niz snimanja na kojima je surađivao s prvoklasnim glazbenicima **(The Tatum Group Masterpieces)** poput Roya Eldridgea (→), Bena Webstera (→) i Lionela Hamptona (→). Sve su te suradnje u načelu bile izvrsne, s izuzetkom Eldridgea koji zvuči kao da je hendikepiran stalnom navalom klavirističkih *arpeggia* što ih je Tatum izbacivao u toku pratnje. Tatumov problem, da je kao totalni osobenjak bio manje nego preporučljiv pratitelj, nije se mogao riješiti na zadovoljstvo svih prisutnih, ali nezadovoljnih, s izuzetkom Eldridgea, nije ni bilo mnogo: čini se da je Benny Carter (→) naročito spremno prihvatio izazov; iako prilično bezosjećajan, živahan se klarinet Buddyja De Franca (→) pokazao savršenom nadopunom Tatumove pirotehnike. Hampton i Buddy Rich (→) nisu dozvolili da ih zasjeni Tatumov ugled, pa se trio Hampton-Tatum-Rich predstavio izvanrednom glazbom (naročito **How High The Moon** i **Perdido**); njih trojica, zajedno s Harryjem Edisonom (→), Barneyjem Kesselom i Redom Callenderom postigli su mjesec dana kasnije slične rezultate. Tatum se pokazao zvijezdom ovog drugog termina, ali je u susretu s tenor-saksofonistom Benom Websterom, godinu dana kasnije (1956), povremeno morao ustupiti pred besprijekornim Websterovim muziciranjem. Webstera, poput Cartera i Hamptona, kao da nisu smetale pozadinske Tatumove dekoracije – u Websterovu je muziciranju bilo dosljednosti koja je svjedočila o tome da ga je sviranje jednog od njegovih klavirističkih idola istinski nadahnulo. U stvari, obojica su predstavljeni u vrhunskim izvedbama. Da bi kompletirao **The Tatum Group Masterpieces** Tatum je početkom 1956. snimao s triom (Callender i Jo Jones), a repertoar je obuhvatio i uvjerljiv **Trio Blues.**

Tatum je posljednji put nastupio na koncertu u holivudskoj ljetnoj dvorani Hollywood Bowl, u kolovozu 1956. Posljednje Tatumove snimke (realizirane nepoznatog datuma, neposredno prije smrti u studenome 1956. u Los Angelesu) pokazuju da nije izgubio ni djelić svog talenta. Među njima ima izvedbi **(Art Tatum In Person** i **Memories Of Art Tatum)** koje se mogu usporediti s njegovim najboljim ostvarenjima iz prošlosti.

Diskografija:
Art Tatum, Piano Starts Here (Columbia/–)
Art Tatum, Art Of Tatum (MCA – Njemačka)
Art Tatum Masterpieces (MCA/–)
Various, Swing Combos (Including Art Tatum) (Swingfan – Njemačka)
Various (Including Art Tatum), First Esquire Concert, Vols 1, 2 (–/Saga)
Various (Including Art Tatum), Second Esquire Concert, Vols 1, 2 (–/Saga)
Art Tatum, Solo Piano (Capitol/Capitol – Nizozemska)
Art Tatum, Masters Of Jazz, Vol 3 (Capitol/Electrola – Njemačka)
Art Tatum, Song Of The Vagabonds (Black Lion/Black Lion)
Art Tatum, The Genius (Black Lion/Black Lion)
Art Tatum, Get Happy (Black Lion/Black Lion)
Art Tatum, God Is In The House (Onyx/Polydor)
Art Tatum, At The Piano, Vols 1, 2 (GNP – Crescendo/–)
The Tatum Solo Masterpieces (Pablo/Pablo)
The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Art Tatum In Person (20th Fox/Ember)
Memories Of Art Tatum (20th Fox/Ember)

Cecil Taylor

Rođen 1933, Cecil Taylor ne samo da je među svim protagonistima avangardnog jazza prvi snimao, već je raspolagao tako fenomenalnom tehnikom da ga kritičari nipošto nisu mogli otpisati kao šarlatana. Prvi Taylorov album **(Jazz Advance)** kombinira atonalnost sa dubokim i trajnim poštovanjem prema tradiciji jazza, prema Walleru, Ellingtonu, Monku i Powellu. Optužbe zbog »posudbi« od klasičara – Bartoka, Stravinskog – irelevantne su u svjetlu Taylorova uvjerenja da glazba Zapada vuče korijene iz Afrike. Taylorovo podrijetlo postaje jasno u skladbama poput **Excursion On A Wobbly Rail (Looking Ahead)** koje nastavljaju njegovu fascinaciju »željezničkim ritmovima« – Ellingtonovom **Take The »A« Train,** Monkovom **Little Rootie Tootie.** Taylorova je glazba neodoljiva, pa bi novajlija pri slušanju možda želio započeti s nekim poznatim standardom. **This Nearly Was Mine** jasno naznačuje osnovicu Taylorovih modifikacija, subverziju originalnog ugođaja skladbe kroz promjene tempa po uzoru na Monka **(Air).**

Zbog slojevitosti njegove glazbe bilo mu je teško naći primjerene suradnike i stalni posao. Free-bubnjanje Sonnyja Murraya prekrasno je pristajalo žestokom, energičnom klaviru, a alt-saksofonist Jimy Lyons pokazao se jednim od rijetkih glazbenika koji mogu prihvatiti izazov tako neumorne energije. Na jednom od najboljih Taylorovih ostvarenja, **D Trad, That's What (Café Montmartre)** nastupa trio bez basista. Veća grupa, uključujući tenor-saksofonista Archieja Sheppa, odmjerenije tretira tri Taylorove skladbe **(Into The Hot),** dok kasnija skladba **Enter Evening (Unit Structures)** istražuje nježnije, sjetnije ugođaje od onih kojima avangarda obično gravitira. Na ovom i slijedećem albumu **(Conquistador)** Taylor koristi dva basista, među njima Alana Silvu, jednog od pionira sviranja basa gudalom u gornjem registru, a Andrew Cyrille, bubnjar manje melodramatična, uzbudljivijeg stila od Murrayjeva, započinje svoju dugu suradnju s klaviristom.

Nefertiti, The Beautiful One Has Come (Fontana): genijalno.

Nuits De La Fondation Maeght (Shandar).

Kako se Taylorov utjecaj širio, tako je sve češće dobivao priliku da snima. Jazz Composer's Orchestra, koji je okupio Mike Mantler, stvara gustu pratnju strmoglavom, doslovno neodoljivom virtuozovom solu na **Communications 11.** Jedan evropski recital stalnog trija (Taylor, Lyons, Cyrille), pojačanog Samom Riversom, snimljen je na tri albuma **(Nuits De La Fondation Maeght).**

Iako u glazbi Cecila Taylora ima promjena ugođaja i dinamike, u njoj dominira osjećaj nadljudske energije. Ona se može doimati dosadnom, ali može biti jednim od najuzbudljivijih i najemocionalnijih iskustava u jazzu uopće. Ta glazba traži stalnu slušateljevu koncentraciju, a publiku, naviklu na predvidljivije obrasce napetosti koja se može osloboditi jednostavnim cupkanjem, napada totalnim ritmom. Taylorovi poklonici doživljavaju katarzu savijajući tijela u jednoj varijanti istočnjačke nirvane.

Taylor od svojih grupa nepopustljivo mnogo traži, ali je kao solist (bez pratnje) prilagodljiviji prosječnom uhu **(Spring Of Two Blue J's, Silent Tongues** i **Indent).** Izlazi i vraća se u tonalitet, pretražujući prošlost i budućnost, a *arpeggia,* koja zvuče kao da paraju klavijaturu, naglo se izmjenjuju s iznenadnom tutnjavom

Cecil Taylor, genije. Primjer umjetničke dosljednosti, njegov je klavir u isturenoj liniji free-glazbe.

na samom dnu klavijature. Ples i pjesma discipline su koje stoje u pozadini Taylorove umjetnosti, pa u njoj – usprkos avangardnim postupcima – ima pravog osjećaja za afro-američku baštinu.

Diskografija:
In Transition
(Blue Note/Blue Note)
Looking Ahead
(Contemporary/–)
Air (CBS Barnaby/CBS Barnaby)
Café Montmartre
(Arista Freedom/Arista Freedom)
Into The Hot (Impulse/Impulse)
Unit Structures
(Blue Note/Blue Note)
Conquistador
(Blue Note/Blue Note)
Nuits De La Fondation Maeght
(Shandar – Francuska)
Spring Of Two Blue J's
(Unit Core/–)
Silent Tongues
(Arista Freedom/Arista Freedom)
Indent
(Arista Freedom/Arista Freedom)
Dark To Themselves
(Enja/Enja)

Charlie Teagarden

Charles (»Charlie«) Teagarden (rođen 1913. u Vernonu, Teksas) uvijek je bio pouzdan i dopadljiv solist na trubi, a u biti melodičan, lirski stil učinio ga je vrlo traženim glazbenikom, kako u malim sastavima, tako i u okviru velikih orkestara. Brat trombonista i pjevača Jacka Teagardena (→), u New York je došao 1929, nakon početnih iskustava s lokalnim sastavima. Iste godine pridružio se Benu Pollacku (→) **(Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone«)**, a 1930. svirao je s Redom Nicholsom (→) **(The Early B. G.)**. Nakon suradnje s Rogerom Wolfeom Kahnom, pristupio je orkestru Paula Whitemana (→). Iako s Whitemanom nikada nije bio primjereno predstavljen, ipak ostaje u svijetloj uspomeni po uglađenom, »bajderbekovskom« solu u **Announcer's Bluesu (Paul Whiteman)**. S Whitemanom je svirao od 1933. do 1940. i u tom je razdoblju sudjelovao na snimanjima orkestra i njegovih »podružnica«, npr. **My Reverie** i **Jeepers Creepers (Featuring Jack Teagarden)**. Godine 1933. sudjelovao je na prvom snimanju Billie Holiday **(The Billie Holiday Story, Vol 1)**. Godine 1939, s bratom Jackom, Chu Berryjem (→), Harryjem Jamesom (→) i drugima sudjelovao je na javnom snimanju u Hickory Houseu, New York City, koje se putem radija prenosilo u Veliku Britaniju **(Great Swing Jam Sessions, Vol 1)**. Godine 1940. bio je u dobroj formi na dixieland-snimanju grupe Chicago Rhythm Kings Georgea Wettlinga **(Chicago Jazz)**, ali je u rujnu napustio Whitemana i pridružio se trubačkoj sekciji orkestra Jacka Teagardena. U njoj se nije dugo zadržao; zatim je svirao u ansamblu predstave »Cabin In The Sky«.

Nakon nastupa bez stalne grupe i vođenja vlastitog malog sastava, pozvan je u vojsku (1942). Nakon demobilizacije i nadalje je u Los Angelesu nastupao kao slobodni glazbenik; kratko je svirao s orkestrima Harryja Jamesa i (ponovno) brata Jacka, zatim se na tri godine pridružio Jimmyju Dorseyju (→) (1948–1951). Šest mjeseci surađivao je s Benom Pollackom, 1951–1952. vodio je trio, zatim se počeo baviti studijskim radom. Od sredine do kraja pedesetih godina redovito je nastupao u obnovljenom orkestru Boba Crosbyja (→), a sudjelovao je i na snimanjima poput onog iz studenoga 1953. s bratom Jackom i sestrom Normom **(Big T's Jazz)**. Intenzivno je nastupao u Las Vegasu. Šezdesetih godina gotovo da je postao inventarom Cinderella's Cluba u Las Vegasu. Bio je članom impresivnog seksteta Lionela Hamptona (→) koji je 1963. realizirao koncertnu snimku u Silver Slipper Clubu, Las Vegas **(The Best Of Lionel Hampton)** i pokazao da nije izgubio svoju tehničku umješnost i osjećajnost, naročito u **Bluesu For Little T** (što mu je bio dugogodišnji nadimak) i u naslovnoj skladbi. U ranijem razdoblju svoje karijere Charlie Teagarden – prečesto zasjenjen poznatijim bratom – kvalitetno je solirao (i kvalitetno pjevao) u skladbi **St James Infirmary**, s Mill's Merry Makersima **(The Great Soloists 1929–1936 Featuring Jack Teagarden)** i znatno pridonio klasičnom snimanju Eddie Lang (→) – Joe Venuti (→) All-Stars Orchestra **(Nothing But Notes)** u kojemu su nastupali Benny Goodman (→)... i Jack Teagarden!

Diskografija:
Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone«
(RCA Victor – Francuska)
Benny Goodman, The Early B. G. (–/Vocalion)
Joe Venuti, Nothing But Notes
(MCA Coral – Njemačka)
Red Nichols, Tresaurus Of Classic Jazz, Vol 3
(Columbia/Philips)
Various, The Great Soloists 1929–36, Featuring Jack Teagarden (Biograph/–)
Paul Whiteman (RCA Victor)
The Billie Holiday Story, Vol 1
(Columbia/CBS)
Featuring Jack Teagarden
(–/MCA)
Various (Including Charlie Teagarden), Great Swing Jam Sessions, Vol 1 (–/Saga)
Various (Including George Wettling), Chicago Jazz
(Decca/Coral)
Jack Teagarden, Big T's Jazz
(–/Ace of Hearts)
Charlie Teagarden (Coral/–)
The Best Of Lionel Hampton
(MCA Coral – Njemačka)

Silent Tongues (Arista Freedom): poplava solo-klavira, koncert iz Montreuxa.

Jack Teagarden

John Weldon »Jack« Teagarden (rođen 1905. u Vernonu, Teksas) vjerojatno je najistaknutiji solist na trombonu u povijesti jazza. Imao je izvanredinu tehniku koju nikada nije zloupotrebljavao, upotpunjenu strahovito zanosnim tonom i izvedbom. Naročito izražajan u bluesu i baladama, Teagarden se svrstava i među najistaknutije jazz-pjevače – njegove interpretacije nevjerojatno su naličile načinu sviranja trombona.

Zbog njegove velike fleksibilnosti, Teagardenova uloga u odvlačenju trombona od krutih okvira dominantnog »tailgate«-stila bila je od velikog značenja. Sve u svemu, riječ je o savršenom stilistu trombona koji je upravo zahvaljujući postojanosti i svestranosti svoga muziciranja postao miljenikom jazz-trombonista najrazličitijih uvjerenja.

Potekao je iz glazbene porodice: braća Charlie (truba) i Clois (bubnjevi), te sestra Norma (klavir). U petoj godini započeo je s klavirom, a zatim je dobio bariton-saksofon. U desetoj godini već je svirao trombon, a prvo koncertno iskustvo doživio je 1918, kada je porodica Teagarden preselila u Chappell, Nebraska; s majkom klaviristicom nastupao je u lokalnim dvoranama. Preselio je u Oklahoma City, zatim u San Angelo. Tu je svirao u lokalnim ansamblima, nastupao u San Antoniju i Shreveportu. Svirao je s legendarnim teksaškim klaviristom Peckom Kelleyjem (1921–1922). Uslijedila je zatim suradnja s nizom sastava: Doc Ross, Wingy Manone (→), pjevači Willard Robison i Elizabeth Brice. Godine 1928. svirao je u orkestrima Billyja Lustiga i Tommyja Gotta, zatim se pridružio Benu Pollacku (→). S izuzetkom kratkih izostanaka, Teagarden je nastupao s Pollackom od 1928. do 1933. Iako njegova džezistička komponenta nikada nije bila naglašena, kada bi Teagarden solirao ili zapjevao (ponekad i jedno i drugo) ili kada bi mladi Benny Goodman (→) stupio pred mikrofon da odsvira žestok solo na klarinetu, orkestar Bena Pollacka postajao je – pa barem i u pola korusa – jazz-skupinom. Vrsni primjeri Teagardenova trombona koji Pollackov orkestar obogaćuju toliko potrebnom injekcijom jazza mogu se naći na snimkama poput **Futuristic Rhythm, Song Of The Blues** i **Keep Your Undershirt On** (sve na **Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone«**). Za boravka u Pollackovom orkestru Teagarden je sudjelovao na mnogo različitih snimanja: Mound City Blue Blowers, Eddie's (Condon) Hot Shots, komercijalni orkestar Rogera Wolfea Kahna (krasan Teagardenov tombon u **She's A Great Great Girl**) (sve na **Texas T. Party**), Red Nichols (→) (deseci snimki) **(J. T.** i **Jack Teagarden Classics)**, Jimmy McHugh's Bostonians, Mill's Merry Makers i Cornell & His Orchestra (sve na **The Greatest Soloists Featuring Jack Teagarden**). Standard ovih izvedbi, u vokalnom i instrumentalnom pogledu, veoma je visok. Mnogo dobrog jazza može se pronaći i na snimkama pod njegovim imenom (jednom u postavi s Fatsom Wallerom (→) **(King Of The Blues Trombone, Vols 1, 2)**. Na poznatoj snimci **Knockin' A Jug** iz 1929. **(V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6)** Teagarden i Louis Armstrong (→) pokazali su, nipošto posljednji put, da mogu izvanredno surađivati.

Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957) (RCA Victor, Francuska).

»J. T.« (Ace of Hearts) – drugim riječima John Weldon Teagarden.

Potkraj 1933. svirao je s orkestrom Mala Halletta, zatim se pridružio Paulu Whitemanu (→) s kojim je ostao do 1938. Teagarden je Whitemanovoj glazbi dao prisnosti i džezističkog obilježja. Njegova sola s Whitemanom, poput onih u **Announcer's Bluesu** i u skladbi **Ain't Misbehavin'** (u kojoj i pjeva) **(Paul Whiteman)** upravo su dragocjena i naglašavaju razliku između »pravog« i krivotvorenog jazza. Teagarden je snimao i s ansamblom Paul Whiteman & His Swing **(Featuring Jack Teagarden)**. U džezističkom smislu za Teagardena je očito bilo utješno što je Whitemanov orkestar, za vrijeme njegova boravka, u svojim redovima imao jazz-glazbenike poput brata Charlieja Teagardena, pjevača Johnnyja Mercera (također izvanrednog skladatelja), Georgea Wettlinga i Frankieja Trumbauera (→) **(Featuring Jack Teagarden, Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone«)** i **Jack Teagarden – Frankie Trumbauer)**. Trumbauer i Teagarden nastupali su i na specijalnom jednomjesečnom angažmanu »porodičnog orkestra Teagarden« (Three T's) u New Yorku, prosinca 1936. Za suradnje s Whitemanom Teagarden je i nadalje snimao izvan okvira orkestra, a snimanje iz 1934. s Adrianom Rollinijem (→) **(Featuring Jack Teagarden)** rezultiralo je nekolicinom vrsnih sola. Od 1939. do 1947. Teagarden je vodio niz velikih orkestara. Nijedan od njih nije ostvario značajnije rezultate – usprkos uobičajeno privlačnom liderovom pjevanju i sviranju – no bilo je trenutaka kada se činilo da ti orkestri mogu ostaviti stanoviti dojam: **Rompin' & Stompin', Jack Teagarden & His Orchestra 1944** i **It's Time For Teagarden** primjeri su svingerskog zvuka i pristupa (s primjesama dixielanda). Talentu Jacka Teagardena mnogo su više koristila snimanja poput onoga iz 1940. s njegovim sastavom Big Eight **(Jack Teagarden/Pee Wee Russell)**, na kojima su Teksašanina svojim prisustvom nesumnjivo inspirirali Ben Webster (→), Rex Stewart (→), Barney Bigard (→) i Dave Tough.

Od 1947. do 1951. svirao je u prvoj postavi Armstrongovih Ali Starsa; duo je uspostavio jednu od najzapaženijih suradnji u jazzu, a sviranje i pjevanje jednoga kao da je inspiriralo drugoga za još sjajnije domašaje **(Satchmo At Symphony Hall** i **Louis Armstrong, Vols 1, 2)**. Vrhunac te suradnje vjerojatno je dosegnut 1947. na proslavljenom koncertu u New Yorku, na kojemu je međuigra dvojice glazbenika rezultirala nezaboravnim jazžom **(Satchmo's Greatest, Vols 4, 5** i **Town Hall Concert: The Unissued Part)**. Teagarden veličanstveno pjeva i svira u skladbi **St James Infirmary** (svojoj svojevrsnoj specijalnosti), pokazujući još jedan važan aspekt svog muziciranja, dubok i prirodan afinitet za blues. Tu je i profinjen vokalni duet Armstronga i Teagardena u temi **Rockin' Chair**, još jednoj konstanti repertoara Ali Starsa (čak i nakon Teagardenova odlaska).

Nakon odlaska iz Armstrongova ansambla, Teagarden je osnovao grupu s kojom je snimao i nastupao. Godine 1956. prihvatio je poziv da svira s Benom Pollackom, zatim je okupio još jednu grupu, ovaj put s Earlom Hinesom (→) kao koliderom. Ta je *all stars* grupa 1957. gostovala u Evropi, uz sveopće pohvale. Godine 1958–1959. s vlastitim je ansamblom gostovao u Aziji, pod pokroviteljstvom State Departmenta. U jednom od posljednjih Teagardenovih sastava nastupali su, uz ostale, trubač Don Goldie i klavirist Don Ewell **(The Legendary Jack Teagarden)**. Bila je to dobra, ali nipošto natprosječna grupa – ona Teagardena zacijelo nije mogla inspirirati za ostvarenja koja bi se usporedila s njegovim najboljim izdanjem; u tom razdoblju, naime od 1959. do 1964, kada je umro od bronhijalne pneumonije, Teagardenovo se muziciranje često doimalo blijedim, čak klišeiziranim.

Među pločama što ih je snimio u posljednjem desetljeću života bilo je onih koje su potvrdile njegov status »Kralja blues-trombona«, uključujući dva izvanredna albuma s Bobbyjem Hackettom (→) **(Coast To Coast** i **Jazz Ultimate)** i album na kojemu Teagarden svira nove verzije starih omiljenih brojeva kao **St James Infirmary, Lover, Stars Fell On Alabama** i **A Hundred Years From Today (T For Trombone)** uz pomoć odlične grupe (Lucky Thompson, Ruby Braff (→), Denzil Best). Teagardenove vokalno-instrumentalne izvedbe još su kvalitetnije na snimkama obnovljenog Freemanovog Cum Laude Orchestra iz 1957 **(Jack Teagarden, Vols 1, 2)**.

Teagarden je glumio, svirao i pjevao u filmu *Birth of the Blues*. *Jack Teagarden*, biografija Jay D. Smitha i Lena Gutteridgea, objavljena je 1960; iste godine objavljena je i knjiga *Jack Teagarden's Music* Howarda J. Watersa Jra.

Diskografija:

Benny Goodman, A Jazz Holiday (Decca – MCA/–)
Jack Teagarden, Texas T. Party (RCA Victor – Francuska)
Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone« (RCA Victor – Francuska)
Jack Teagarden/Red Nichols, »JT« (Ace of Hearts)
The Great Soloists Featuring Jack Teagarden (Biograph/–)
Jack Teagarden Classics (Family – Italija)
Jack Teagarden, King Of The Blues Trombone, Vols 1–3 (Epic/Columbia)
Louis Armstrong, V.S.O.P. (Very Special Old Phonography, 1928–1930), Vols 5 & 6 (CBS – Francuska)
Paul Whiteman (RCA Victor)
Featuring Jack Teagarden (–/MCA)
Jack Teagarden – Frankie Trumbauer (Totem – Kanada)
Jack Teagarden & His Orchestra 1944 (Alamac/–)
Jack Teagarden, Rompin' & Stompin' (Swing Era/–)
Jack Teagarden, Sounds Of Swing (Sounds of Swing/–)
Jack Teagarden/(Pee Wee Russell) (Byg – Francuska)
Louis Armstrong, Satchmo's Greatest, Vols 1, 2 (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, Town Hall Concert (The Unissued Part) (RCA Victor – Francuska)
Louis Armstrong, Satchmo At Symphony Hall, Vols 1, 2 (Decca/Coral)
Louis Armstrong, Vols 1, 2 (–/Saga)
The Legendary Jack Teagarden (Roulette)
Bobby Hackett/Jack Teagarden, Jazz Ultimate (Capitol/Capitol)
Bobby Hackett/Jack Teagarden, Coast To Coast (Capitol/Regal)
Jack Teagarden, T For Trombone (Jazztone/Society)

Clark Terry

Trubač Clark Terry rođen je 1920. u St Louisu, postojbini mnogih trubača, a prije trogodišnjeg angažmana s Countom Basiejem svirao je s Charliejem Barnetom, Charliejem Venturom i Eddiejem »Cleanhead« Vinsonom. Godine 1951. pridružio se Dukeu Ellingtonu, s kojim je ostao osam godina **(The World Of Duke Ellington, Vol 2)**. Vjerojatno su najpoznatije Terryjeve izvedbe u skladbama **Up And Down, Up And**

Clark Terry's Big Band Live On 57th Street (Big Bear).

Clark Terry, truba, krilnica i pjevanje. Bivši Ellingtonov član, trenutno vođa vlastitog big banda.

Down i **Lady Mac,** koje je Ellington napisao po mjeri njegove temperamentne ličnosti **(Such Sweet Thunder).** Slijedećih nekoliko godina proveo je kao studijski glazbenik NBC-a, a vodio je i grupu s trombonistom Bobom Brookmeyerom **(Terry-Brookmeyer Quintet).** Na brojnim albumima nastupa s Johnnyjem Griffinom i Theloniousom Monkom **(Cruisin')**, Benom Websterom **(The Happy Horns Of Clark Terry)** i s bariton-saksofonistom Cecilom Payneom, u repertoaru be-bop standarda **(Cool Blues).** Raspojasan susret s Oscarom Petersonom **(Oscar Peterson Trio With Clark Terry),** koji sadrži razdragani trubačev »blues-mumbling«, »blues-mumljanje« izvanredan je. U novije doba Clark Terry je pokrenuo veliki orkestar koji svira beskompromisno svingerski i koristi aranžmane Ernieja Wilkinsa i Franka Wessa **(Live On 57th Street).** Vrlo osebujan stilist trube i krilnice, Terry svoje muziciranje obogaćuje dosjetkama, sordinama i »poluventilnim« efektima.

Diskografija:
The World Of Duke Ellington, Vol 2 (Columbia/CBS)
Duke Ellington, Such Sweet Thunder (Columbia/CBS)
The Terry – Brookmeyer Quintet (Mainstream/Mainstream)
Cruisin' (Milestone/Milestone)
Cool Blues (–/DJM)
Oscar Peterson Trio With Clark Terry (Mercury/Philips)
Clark Terry's Big Band Live On 57th Street (–/Big Bear)
The Happy Horns Of Clark Terry (Impulse/Impulse)

Sonny Terry

»Sonny« Terry (pravo ime Saunders Terrell, rođen 1911. u Durhamu, Sjeverna Carolina) bez konkurencije je najekspresivniji blues-harmonikaš. Velika umješnost na malom instrumentu omogućava mu da proizvede neusporedivu reviju zvukova: oni se ponekad približavaju ljudskom glasu što je najviše moguće, ponekad su upravo neljudski. Terry može iskazati žalost, oduševljenje, bol, veselje... svaku vrst ljudske emocije. I njegov opor glas, iako nikada uzbudljiv poput usne harmonike, često je vrlo efektan. Terry, slijep na jedno oko od jedanaeste godine, potpuno je oslijepio pet godina nakon jedne nesreće koja mu je ubrzala gubitak vida. Na obostranu korist udružio se s također slijepim blues-glazbenikom, pjevačem, skladateljem i gitaristom Blind Boy Fullerom. Terry je tada još bio tinejdžer. Duo je snimio brojne klasične blues-izvedbe **(Blind Boy Fuller With Sonny Terry & Bull City Red).** Godine 1939, nakon diskografskog debija s Fullerom, sudjelovao je na koncertu *Spirituals To Swing* Johna Hammonda **(John Hammond's Spirituals To Swing),** demonstrirajući na izvanredan način svoje *falsetto*-uzvike, čudne krikove i izuzetnu tehniku sviranja harmonike u vlastitom **Mountain Bluesu;** zatim je s Bull City Redom izveo brzu verziju skladbe **John Henry.** Godine 1940. udružio se s gitaristom, pjevačem i skladateljem Browniejem McGheejem; bio je to početak izuzetno plodne suradnje koja još i danas traje. Ranije je snimao i s Leadbellyjem (→) **(Keep Your Hands Off Her).** Četrdesetih godina realizirao je prve snimke pod vlastitim imenom **(History Of Jazz – The Blues),** uključujući **Harmonica & Washboard Breakdown.** S McGheejem je ostvario bezbrojne snimke (vidi listu probranih naslova). Iako duo nikada nije snimio ploču koja bi se mogla nazvati lošom, često se ponavljao u repertoaru i načinu izvedbe. Isto vrijedi i za koncertne nastupe u posljednjih 10–15 godina.

Terryjeva harmonika u dobrom se izdanju može čuti i uz pratnju ansambla rifljača **(Sonny Terry's Washboard Band),** s gitaristom i pjevačem Alecom Stewartom **(Folk Blues)** – uključujući prekrasno evokativnu temu **Fox Chase** – i uz pratnju Sticksa McGheeja (Browniejeva brata), gitara i J. C. Burrisa, kastanjete **(On The Road).** Što se Terryjevih i McGheejevih LP-ploča tiče, među najboljima su **Sonny Is King, Sonny's Story, Where The Blues Begin, Whoopin' The Blues, A Long Way From Home** i **Blues From Everywhere;** na ovoj posljednjoj ploči pomažu im Sticks McGhee i Burris, a Terry na nekoliko snimki svira drombulje **(Shortnin' Bread, Skip To My Lou).** Terry je s McGheejem u mnogo navrata gostovao u Evropi (jednom i u Indiji). Sredinom četrdesetih godina nastupio je u brodvejskoj produkciji mjuzikla *Finian's Rainbow*, a 1955–1957. s McGheejem je svirao također u brodvejskoj produkciji *Cat On A Hot Tin Roof.*

Diskografija:
Blind Boy Fuller With Sonny Terry & Bull City Red (Blues Classics/–)
Various (Including Sonny Terry), John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Leadbelly, Keep Your Hands Off Her (Verve – Forecast/ Verve– Folkways)
Various (Including Sonny Terry), History Of Jazz – The Blues (Folkways/–)
Sonny Terry's Washboard Band (Folkways/–)
Folk Blues (Elektra/Vogue)
Harmonica Blues (Folkways/Topic)
On The Road (Folkways/Xtra)
Sonny Terry/Brownie McGhee, Sonny Is King (Prestige – Bluesvilie/–)
Sonny Terry/Brownie McGhee, Sonny's Story (Prestige-Bluesville/Xtra)
Sonny Terry/Brownie McGhee, Where The Blues Begin (Fontana)
Whoopin' The Blues (Capitol)
Sonny Terry/Brownie McGhee,

»Zavijajući« blues-harmonikom i glasom, Sonny Terry stvara najuzbudljivije zvukove.

At Sugar Hill (Fantasy/–)
The Best Of Sonny Terry & Brownie McGhee (Fantasy/–)
Sonny Terry/Brownie McGhee, Live! At The Fret (Fantasy/–)
Sonny Terry/Brownie McGhee, A Long Way From Home (ABC-Blues Way/Stateside)
Sonny Terry/Brownie McGhee, Blues From Everywhere (Folkways/Xtra)
Various (Including Sonny Terry), Penitentiary Blues (Fontana)

Frank Teschemacher

Frank Teschemacher (rođen 1908. u Kansas Cityju, Missouri) bio je istaknuti član tzv. High School Ganga. Odrastao u Chicagu, u prvom redu klarinetist. Teschemacher je također svirao tenor i alt-saksofon, bendžo i violinu. Ovaj posljednji instrument svirao je u Austin High School Orchestra; riječ je o prvom instrumentu koji je savladao (u desetoj godini života). S kolegama iz Austina otišao je u Red Dragonse Huska O'Hare (1924), nastupajući isključivo na alt-saksofonu. Slijedeće godine prešao je na klarinet i surađivao s različitim skupinama (Charlie Straight, Art Kassel, Floyd Town – dvije godine). Sudjelovao je na povijesnom, utjecajnom snimanju McKenzie-Condonovih Chicagoansa iz 1927. **(That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928).** Njegova prodorna, »kvrgava« sola na klarinetu (kojima nikada nije nedostajalo topline) najosebujniji su istupi u ansamblu. Godine 1928. otišao je u New York i sudjelovao u mnogim snimanjima, primjerice s Tedom Lewisom, Miffom Molem (→) i njegovim Little Molersima, s kvartetom Eddieja Condona **(That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928),** s grupama Chocolate Dandies **(The Chocolate Dandies)** i Jungle Kings i s orkestrom Charlesa Piercea (sve na **Muggsy Spanier 1924–1928**), a nastupao je s Benom Pollackom (→) i Redom Nicholsom (→).
Zahvaljujući vrsnom muziciranju bio je stalno tražen sve do smrti, u ožujku 1932. u Chicagu, nakon saobraćajne nesreće. Prije smrti nastupao je u velikim orkestrima Jana Garbera i Wild Billa Davisona (→) – u čijem je automobilu pretrpio fatalne ozljede. U posljednje dvije-tri godine života svirao je uglavnom alt-saksofon i violinu. Prvobitno je bio pod utjecajem crnačkih klarinetista poput Jimmieja Noonea (→), Omera Simeona (→) i naročito Johnnyja Doddsa (→), no uspio je iznaći samosvojan stil. Teschemacher je inspirirao Pee Wee Russella (→), Ernieja Caceresa i ranije Bennyja Goodmana (→). Još je jedan od onih koji su prerano umrli, a na žalost rijetke Teschemacherove snimke poput sjajnog sola u Indiani **(Eddie Condon's World Of Jazz)** pokazuju da se razvio u istaknutog i utjecajnog klarinetista.

Diskografija:
Various (Including McKenzie & Condon Chicagoans, Miff Mole & His Little Molers, Eddie Condon), That Toodlin' Town – Chicago (1926–1928) (–/Parlophone)
The Chocolate Dandies (–/Parlophone)
Various (Including Frank Teschemacher), Eddie Condon's World Of Jazz (Columbia/CBS)
Muggsy Spanier 1924–1928 (–/Fountain)

Art Themen
→ Stan Tracey

Claude Thornhill

Claude Thornhill (rođen 1909. u Terre Haute, Indiana) stekao je potkraj tridesetih godina zavidnu reputaciju kao klavirist-aranžer. Nastupao je u raznim ansamblima (Hal Kemp, Paul Whiteman (→), Benny Goodman (→), Leo Reisman, Ray Noble, André Kostelantez), te kao glazbeni šef i klavirist pjevačice Maxine Sullivan (→) **(Frankie Newton At The Onyx Club)** za koju je aranžirao i producirao njen najveći hit, **Loch Lomond.** Snimao je s još jednom izuzetnom pjevačicom, Billie Holiday **(The Golden Years/The Golden Years, Vol 2).** Radio je i u Hollywoodu, gdje je pisao glazbu za film, radio i diskografske kuće. Zatim je sa Skinnayem Ennisom sudjelovao u osnivanju velikog orkestra u kojemu je upoznao skladatelja i aranžera Gila Evansa (→), glazbenika koji će odigrati važnu ulogu u bliskoj Thornhillovoj budućnosti.
Godine 1940. Claude Thornhill pokrenuo je orkestar sasvim originalna zvuka, u kojemu su on i Bill Borden stvarali jedinstvene tonske kombinacije (uključujući unisono-klarinete) i nenadmašno koristili dinamiku. Bio je to miran sastav – moglo bi se reći da je plasirao »prikrivena uzbuđenja«. Ta se kvaliteta napokon okrenula protiv Thornhillova orkestra i djelomično je pridonijela njegovom raspuštanju. Na repertoaru su se nalazili originali (Thornhill je napisao neobičan **Portrait Of A Guinea Farm** i »špicu« orkestra, **Snowfall,** u kojoj je do izražaja došao njegov klavir – raspoznatljiv sastojak mnogih snimki), stare i nove komercijalne skladbe i adaptacije klasičnih komada Griega, Dvoraka i Brahmsa **(Claude Thornhill At Glen Island Casino 1941).** Orkestrirao ih je uglavnom Thornhill. Nakon početnih, hladnih reakcija, orkestar se afirmirao zahvaljujući prvom angažmanu u Glen Island Casinu (1941) što je rezultiralo ponovnim, jednako uspješnim nastupima u toj dvorani, popularnoj među tadašnjim obožavateljima velikih orkestara. Osim bogatih tekstura ansambla i kolektivne uigranosti u njegovim su redovima nastupali prvoklasni solisti poput Irvinga Fazole, klarinet, Rustyja Dedricka, truba i Boba Jennyja, trombon, a lider trubačke sekcije bio je vrlo cijenjeni Conrad Gozzo. Među ostalim izuzetnim ostvarenjima u Thornhillovom repertoaru od 1940. do 1942 – kada je orkestar rasformiran zbog Thornhillova odlaska u vojsku – navodimo besprijekorne obrade skladbi **I Don't Know Why** i **Where Or When,** te daljnje adaptacije klasičnih tema – **Traumerai, Hungarian Dance No 5** i **Piano Concerto** E.

The Memorable Claude Thornhill (Columbia).

Charles Tolliver, jedan od najimpresivnijih mlađih trubača. Vodi vlastitu diskografsku kuću

Griega (sve na **The Memorable Claude Thornhill).**

Za službe u mornarici, Thornhill je svirao s mornaričkim orkestrom Artieja Shawa (→), a kasnije je vodio vlastiti armijski ansambl. Godine 1946, nakon demobilizacije, osnovao je novi orkestar koji je bio još zapaženiji od prethodnoga. Imao je veći broj članova i neobičnu instrumentaciju za svoje vrijeme (npr. sekciju francuskih rogova), što je omogućavalo stvaranje još bogatijih zvučnih freski. Gil Evans, koji je pisao aranžmane za raniji Thornhillov orkestar, uključujući **Buster's Last Stand, Where Or When, There's A Small Hotel** (sve na **The Memorable Claude Thornhill**), postao je ključnom ličnošću novog orkestra. Na Evansov nagovor, Thornhill je drage volje proširio repertoar, kako bi pokazao privrženost be-bopu. Osim predvidljivijih zabavnih skladbi poput **A Sunday Kind Of Love** – velikog hita orkestra i pjevača Frana Warrena – u repertoar su uvrštene i briljantne Evansove orkestracije bop-klasika poput **Anthropology, Yarbird Suite** i **Donna Lee** sa solima perspektivnih mladih glazbenika, Lee Konitza (→) i Reda Rodneyja (→) (sve na **The Memorable Claude Thornhill).** Bio je to zaista avangardni orkestar, koji će uticati na glazbene događaje u bliskoj budućnosti, a najviše kao nadahnuće za ansambl Milesa Davisa (→) iz 1948. koji je realizirao ploču »Birth of the Cool.«

Najednom, sve se preokrenulo; Thornhillov se orkestar rasformirao. Godine 1949. ponovno je pokrenut, pa iako je treća verzija ostvarila mnoge vrsne izvedbe (uključujući snimke za Victor, 1949–1950), nikada joj nije uspjelo da obnovi karizmatičnost prethodnih dviju postava. Za orkestar nakon 1949. tipična je koncertna snimka **One Night Stand With Claude Thornhill.** Pedesetih godina Thornhilla se rijetko moglo vidjeti u ulozi šefa orkestra, češće je vodio male sastave. Tada je surađivao s Tonyjem Bennettom. Idućeg desetljeća povremeno je nastupao sa sekstetom, ali uglavnom je živio »penzionerskim« životom. Umro je 1965, od srčanog udara.

Diskografija:
Frankie Newton At The Onyx Club (Tax – Švedska)
Billie Holiday, The Golden Years (Columbia)/
The Golden Years, Vol 2 (CBS)
The Memorable Claude Thornhill (Columbia/–)
Claude Thornhill At Glen Island Casino 1941 (Monmouth-Evergreen/–)
The Early Cool: A Memory Of Claude Thornhill – On Stage 1946/1947 (Monmouth-Evergreen/Ember)
One Night Stand With Claude Thornhill (Joyce/–)

Charles Tolliver

Cilj trubača Charlesa Tollivera (rođenog 1942) u tome je da u svakoj pjesmi odsvira 25 ili 50 korusa i da pritom od svakoga načini novu pjesmu. Rođen je 1942. u Floridi, a Clifford Brown ostao mu je trajnim uzorom – Tolliver je, u stvari, zapažen po svojim ortodoksnim osobinama koje ga bez dileme svrstavaju u »srednju struju« modernog jazza. Poput Woodyja Shawa koji ima sličan osjećaj za tradiciju, Tolliver je briljantan glazbenik, sposoban da se izrazi u svakom tempu ili raspoloženju. Na svom debiju u ulozi suradnika alt-saksofonista Jackieja McLeana **(It's Time** i **Action)** predstavio se i vlastitom, dramatičnom skladbom **Plight,** te evokativnom baladom **Truth.** Dvije godine korisno je proveo s bubnjarem Maxom Roachom **(Members Don't Git Weary),** a jednu od svojih kasnijih skladbi, **Grand Max,** posvetio je tom majstoru-bubnjaru **(Live At The Loosdrechdt Jazz Festival).** Godine 1969. osnovao je grupu Music Inc s klaviristom Stanleyjem Cowellom, a njihova prva snimka realizirana je u Evropi **(The Ringer)** i predstavlja Tolliverove skladbe u odličnoj, lirskoj i poletnoj izvedbi kvarteta. Najbolji Tolliverov solo, **Drought,** snimljen je 1973. **(Live In Tokyo)** na njegovoj etiketi Strata-East koju je pokrenuo početkom sedamdesetih godina kao »logičan rezultat želje da vlada onim čime se bavi«. Tolliver je jedan od najboljih trubača na suvremenoj sceni, a istodobno biznismen – nesvakidašnja kombinacija!

Live In Tokyo (Strata-East); sjajna truba.

Diskografija:
Jackie McLean, It's Time (Blue Note/Blue Note)
Jackie McLean, Action (Blue Note/Blue Note)
Jackie McLean, Jacknife (Blue Note/Blue Note)
Max Roach, Members Don't Git Weary (Atlantic/Atlantic)
Live At The Loosdrechdt Jazz Festival (Strata-East/Black Lion)
The Ringer (Arista/Black Lion)
Live In Tokyo (Strata-East/Strata-East)
Live At Slugs (Strata-East/Strata-East)

Mel Tormé

Pjevač Mel Tormé (rođen 1925. u Chicagu) koji se obično dovodi u vezu s ekskluzivnijim noćnim klubovima, snimio je pedesetih godina niz klasičnih jazz-albuma. Svojim prozračnim glasom i besprijekornim osjećajem za ritam postao je idealan pjevač »cool škole«, a pjesme je tretirao lirskim pristupom i inventivnošću Stana Getza. Nakon šegrtovanja u orkestru Chica Marxa – njegova karijera započela je u četvrtoj godini – surađivao je s aranžerom Martyjem Paichem, koristeći njegov ansambl Dektette kako bi reproducirao zvuk grupe Milesa Davisa s albuma »Birth of the Cool«. S Torméovim pjevanjem u definitivnim verzijama kvalitetnijih popularnih pjesama poput **Old Devil Moon, Too Darn Hot (Mel Tormé Swings Shubert Alley)** i **The Lady Is A Tramp (Lulu's Back In Town)** i sa solistima poput Arta Peppera, Buda Shanka i Billa Perkinsa, većina tih albuma postala je diskofilskim rari-

Mel Tormé Swings Shubert Alley (HMV): »baršunasta izmaglica«.

tetima. »Baršunasta izmaglica« odličan je *scat*-pjevač i svestrani glazbenik.

Diskografija:
Mel Tormé Swings Shubert Alley (Verve/HMV)
Lulu's Back In Town (King/Polydor)

Dave Tough → Woody Herman

Stan Tracey

»Tatica« britanskog modernog jazza, klavirist Stan Tracey (rođen 1926. u Londonu) od 1950. vitalna je snaga britanske scene, a prije angažmana u klubu Ronnieja Scotta, gdje je od 1960. do 1968. bio kućni klavirist i pratio legiju gostujućih američkih glazbenika, svirao je s Royom Foxom, Lauriem Morganom, Kennyjem Bakerom, Scottom, Tonyjem Crombiejem i Tedom Heathom. Prvobitni Ellingtonov i Monkov utjecaj pretopio se u vrlo osoben stil skladanja i sviranja koji kao da izaziva pažnju svake nove generacije jazz-glazbenika. Njegova prva ostvarenja ne nalaze se više u katalogu, ali je klasična interpretacija Dylana Thomasa **(Under Milk Wood),** u kojoj mu pomaže vrlo originalan škotski tenor-saksofonist Bobby Wellins, ponovno objavljena. **Starless And Bible Black** mučna je skladba, drastično razotkrivena kako bi se istakao njen sumoran ugođaj. Tracey se dao na istraživanje onih područja slobode, koja većina pripadnika njegove generacije otpisuje kao buku, pa se umio sporazumjeti s mladim glazbenicima koje je privuklo njegovo slobodoumno shvaćanje forme. Dueti s alt-saksofonistom Mikeom Osborneom **(Original** i **Tandem)** i solistički koncert **(Alone At Wigmore Hall)** pokazuju do koje je mjere u svoj stil inkorporirao avangardne postupke. Današnji Traceyjev kvartet **(Captain Adventure),** s izvanredno maštovitim tenor-saksofonistom Artom Themenom – po profesiji kirurgom – agresivnim bubnjarem Bryanom Springom i čvrstim basistom Daveom Greenom, vjerojatno je najbolji mali sastav u Velikoj Britaniji. Traceyjev oktet, također zastupljen na ploči, dinamično interpretira njegove dosjetljive teme, s dijalozima tenor-saksofonista Themena i prodornog Dona Wellera.

U atmosferi apatičnosti britanskog jazza koja vlada na tamošnjoj sceni, istrajnost i sustavni napredak Stana Traceyja dokaz su njegove dosljednosti.

Diskografija:
Under Milk Wood (–/Steam)
Original (–/Cadillac)
Tandem (–/Ogun)
Alone At Wigmore Hall (–/Cadillac)
Captain Adventure (–/Steam)
The Bracknell Connection (–/Steam)

Lennie Tristano

Rođen 1919. u Chicagu, slijepi klavirist i pedagog Lennie Tristano okupio je četrdesetih i pedesetih godina malu, ali privrženu grupu sljedbenika u popularno nazvanoj »cool-školi«. Suprotno dominantnoj strastvenosti be-bopa, Tristano je eksperimentirao s linearnom improvizacijom, s dugim, valovitim dionicama nalik Bachu, s kontrapunktom, atonalnošću, dinamikom i profinjenom ritmičkom slojevitošću. Jedan od primjera njegova muziciranja iz sredine četrdesetih godina **(Lennie Tristano/Red Rodney)** pokazuje kako se dionice klavira isprepliću s gitarom Billyja Bauera i stapaju u mirnu struju. Godine 1949. Tristanov je sekstet, s alt-saksofonistom Lee Konitzom, tenor-saksofonistom Warneom Marshom i Billyjem Bauerom, snimio klasični album **Crosscurrents**. Uz podršku »ravnog« ritma, glazbenici lako i precizno isprepliću svoje dionice. Tema **Intuition** izbjegava harmonijsku okosnicu i možda se može nazvati početkom avangardnog usmjerenja – kolektivna free-improvizacija zacijelo nikada nije zvučala tako uglađeno.

Iako su protivnici optuživali Tristana da svira beskrvno i akademski, Charlie Parker cijenio je njegovu glazbu, pa su dvojica glazbenika zajedno nastupili u *all star* radio-emisiji magazina Metronome **(Anthropology).** Osjećajan Tristanov blues za Parkera, **Requiem (Lines)**

Crosscurrents (Capitol): temelji cool-jazza.

pokazuje da cerebralan pristup ne sputava emocije. Nadosnimavanje u **Turkish Mambu,** tako da se tri dionice paralelno razvijaju u različitom ritmu. **East 32nd Street** i **Line Up,** izazvali su u svoje doba (1955) provalu kontroverznosti, ali bi u tehnologijski naprednim sedamdesetim godinama prošle nezapaženo. U ovom slučaju glazba opravdava sredstvo. Uvijek povučen, istaknuti je klavirist ponovno pristao da snima tek 1962 **(The New Tristano);** taj album ostaje nenadmašan po svojoj melodijskoj inventivnosti, lakoći u kompleksnim mjerama i tehničkom majstorstvu. Dosljedan i nepokolebljiv, Tristano je ostao po strani jazz-scene, kompletno ignoriran u naglašenoj emocionalnosti današnje glazbe – »puno emocija, malo osjećaja«. Umro je u studenome 1978. u New Yorku.

Diskografija:
Lennie Tristano/Red Rodney (Mercury/Mercury)
Crosscurrents (Capitol/Capitol)
Charlie Parker, Anthropology (Spotlite/Spotlite)
Lines (Atlantic/Atlantic)
The New Tristano (Atlantic/Atlantic)

Frankie Trumbauer

Frankie Trumbauer (rođen 1902. u Carbondaleu, Illinois) bio je prvoklasan glazbenik koji je impresivno svirao čitav niz instrumenata, uključujući alt-saksofon, klarinet i fagot. No, u najvećoj uspomeni ostaje njegovo muziciranje na C-saksofonu. Na tom instrumentu, danas zaboravljenom članu porodice saksofonista, Trumbauer je imao prozračan, čist, hladan ton, istodobno osebujan i melodičan. Kada slušamo Trumbauerova sola na C-saksofonu, jednostavno shvaćamo zašto je značajno utjecao na Lestera Younga (→). Trumbauer, odrastao u St Louisu, kao tinejdžer također je učio violinu, flautu i trombon. U sedamnaestoj godini vodio je vlastiti ansambl, a za I svjetskog rata služio je u mornarici.

Nakon demobilizacije vratio se u St Louis gdje je nastupao s nekoliko ansambala, uključujući Genea Rodemicha s kojima je debitirao na ploči. U Chicagu je svirao s Rayem Millerom. Na prvom zaista važnom angažmanu (1925–1926) bio je glazbeni vođa orkestra Jeana Goldkettea; u Arcadia Ballroomu vodio je orkestar kojega je najvažniji solist bio Bix Beiderbecke (→). Trumbauer i Beiderbecke postali su nerazdvojni, zajedno su svirali s Goldketteom (1926–1927) i u velikom orkestru multiinstrumentalista Adriana Rollinija (→) (1927). Godine 1927. Trumbauer je pristupio orkestru Paula Whitemana (→), u kojemu je ostao pet godina. Od 1932. do 1933, kada se ponovno pridružio Whitemanu, vodio je vlastiti orkestar. S Jackom Teagardenom (→) i Charliejem Teagardenom (→) vodio je grupu Three T's (1936), a zatim je otišao na Zapadnu obalu gdje je s trubačem Mannyjem Kleinom vodio još jedan orkestar. Godine 1938. svirao je s Georgiejem Stollom i ponovno okupio vlastiti sastav (pod imenom Trombar).

Godine 1939. napustio je glazbu i zaposlio se u civilnom zrakoplovstvu, ali je slijedeće godine ponovno vodio vlastiti ansambl. U II svjetskom ratu bio je probni pilot, a na glazbenu scenu vratio se 1945. s Russom Caseom i studijskim orkestrom NBC-a u New Yorku. Godine 1947, nakon odlaska u Kaliforniju, opet se kompletno povukao. Ponovno je pristupio civilnoj avijaciji, iako je povremeno nastupao. Umro je u lipnju 1956. u Kansas Cityju. Odlično Trumbauerovo muziciranje uglavnom je zastupljeno na tri područja: (1) u orkestru Paula Whitemana **(The Bix Beiderbeck Legend** i **Paul Whiteman);** (2) u njegovim sastavima, često s Beiderbeckeom kao najvažnijim solistom **(Bix & Tram, The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke** i **The Rare Bix)** i (3) u sastavima bez Beiderbecka **(Frankie Trumbauer & His Orchestra 1931–1932).** Najčešće je svirao C-saksofon, uključujući s pravom proslavljen solo u skladbi **Singin' The Blues (The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke),** iako je snimao i na fagotu – **'Tain't So, Honey, 'Tain't So (The Rare Bix)** i **Running Ragged (The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang – Joe Venuti: Stringing The Blues).** Jedan od njegovih rijetkih sola na alt-saksofonu nastao je na snimanju grupe Chicago Loopers **(Chicago Loopers & The Midway Garden Orchestra).**

Diskografija:
Frankie Trumbauer & His Orchestra 1931–1932 (The Old Masters/–)
The Bix Beiderbecke Story, Vol II: Bix & Tram (Columbia)/ **Bix & Tram 1927** (Parlophone)
The Golden Days Of Jazz: Eddie Lang – Joe Venuti/ Stringing The Blues (CBS – Nizozemska)
The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke (CBS – Nizozemska)
The Bix Beiderbecke Legend (–/RCA Victor – Francuska)
The Bix Beiderbecke Story, Vol III: Whiteman Days – In A Mist (Columbia)/ **The Rare Bix** (Parlophone)
Paul Whiteman (RCA Victor)
Various, Chicago Loopers & Midway Garden Orchestra (Audobon/–)

Bruce Turner

Bruce Turner (rođen 1922. u Saltburnu, Yorkshire, Engleska) živući je dokaz da se i u Velikoj Britaniji mogu javiti totalno originalni jazz-glazbenici, sposobni da se ravnopravno nose s američkim velikanima – o čemu se, do prije petnaestak godina, nije moglo ni sanjati. Turner, provjereni »mainstream«-glazbenik pretežno pod utjecajem instrumentalista iz »srednjeg razdoblja«, proveo je djetinjstvo u Indiji. U Englesku se vratio zbog školovanja na Dulwich Collegeu, London. Pet godina (1941–1946) proveo je u RAF-u, u kojemu je povremeno svirao jazz (tj. bavio se zanimanjem s kojim je započeo prije regrutacije). Nakon demobilizacije radio je s raznim sastavima, pa tako i s jednom boperskom skupinom. U orkestrima Roya Vaughana i Freddyja Randalla (1948–1950) svirao je alt-saksofon i klarinet, a zatim je postao članom kvarteta s kojim je nastupao na transatlantiku *Queen Mary*. S kolegama iz tog kvarteta, klaviristom Ronniejem Ballom i basistom Peterom Indom u New Yorku je počeo uzimati lekcije najprije od Lennieja Tristana (→), a zatim od Leeja Konitza (→). Usprkos očitoj sklonosti prema Johnnyju Hodgesu (→) i Bennyju Carteru (→), Turner je i danas zadržao blijedi trag Konitza. Godine 1951. svirao je u kvintetu Ronnieja Balla, a zatim je dvije godine ponovno nastupao s Randallom. Godine 1953. prihvatio je ponudu da svira sa sastavom Humphreyja Lytteltona (→) kao klarinetist, alt-saksofonist i neko vrije-

me sopran-saksofonist. Na dvije koncertne snimke Lytteltonova sastava bio je u odličnoj formi: u londonskim dvoranama Conway Hall **(Humph At The Conway)** i Royal Festival Hall **(Humphrey Lyttelton Jazz Concert)** (obje 1954).

Godine 1957. napustio je Lytteltona (u razdoblju od 1953. do 1957. svirao je i s Kennyjem Bakerom, te s gostujućim američkim jazz-glazbenicima, Sidneyjem Bechetom (→) i Eddiejem Condonom (→). Osnovao je prvu postavu slavnog Bruce Turner Jump Banda – malog sastava koji se specijalizirao za vrlo svingerski »mainstream« jazz – i ona je potrajala od 1957. do 1965. Za svoga postojanja, ta je grupa pratila gostujuće američke glazbenike kalibra Billa Colemana (→), Dona Byasa (→), Bena Webstera (→) i Raya Nancea (→).

Četiri godine proveo je kao član Paramount Jazz Banda Ackera Bilka (1966–1970), s kojim je gostovao na Dalekom istoku, Srednjem istoku, u Evropi, Novom Zelandu i na Fidžiju. Kasnije je nastupao s raznim britanskim sastavima (uključujući Lytteltonov), a vodio je i obnovljeni Turner Jump Band. Često je snimao, pa i kao gost na koncertima trubača Alexa Welsha **(An Evening With Alex Welsh & His Friends, Parts 1 & 2** i **Salute To Satchmo)**, a tu je i izvrstan ponovni (studijski) susret s Lytteltonom **(South Bank Swing Session** i **Take It From The Top)**. Njegovo se prisustvo osjeća i na albumu **Song Of The Tenor,** snimljenom u Londonu, koji predstavlja umijeće Buda Freemana (→) – Freeman naziva Turnera »jednim od najistaknutijih, najoriginalnijih saksofonista na svijetu« — a sa saksofonistom Alexa Welsha, Johnnyjem Barnesom, izveo je niz odličnih sola na neobično uspjelom londonskom koncertu 1976. **(Jazz Masters: Live At St Pancras Town Hall).**

Diskografija:
Humphrey Lyttelton, The Best Of Humph 1949–1956 (–/Parlophone)
Humphrey Lyttelton, Jazz Concert (–/Parlophone)
Humphrey Lyttelton, Humph At The Conway (–/Parlophone)
Accent On Swing (–/International Jazz Club)
Jumpin' For Joy, Nos 1, 2 (–/Philips) (EP-ploče)
Goin' Places (–/Philips)
Wild Bill Davison With Freddy Randall & His Band (–/Black Lion)
Various (Including Bruce Turner), An Evening With Alex Welsh & His Friends, Parts 1, 2 (–/Black Lion)
Various (Including Alex Welsh/ Bruce Turner), Salute To Satchmo (–/Black Lion)
Humphrey Lyttelton, South Bank Swing Session (–/Black Lion)
Humphrey Lyttelton, Take It From The Top (–/Black Lion)
Bud Freeman, Song Of The Tenor (–/Philips)
Bruce Turner/Johnny Barnes, Jazz Masters: Live At St Pancras Town Hall (–/Cadillac)
Humphrey Lyttelton, Hazy, Crazy & Blue (–/Black Lion)

Big Joe Turner

Joseph »Big Joe« Turner (rođen 1911.) započeo je dugu i impresivnu karijeru pjevajući blues dok je radio kao barmen u raznim klubovima rodnog Kansas Cityja. Tada je prvi put surađivao s klaviristom Peteom Johnsonom (→). Ostali su nekoliko

The Boss Of The Blues (Atlantic) – Joe Turner, ni manje, ni više.

godina u tom gradu, a kada ih je otkrio John Hammond, uslijedio je iznenadni poziv za gostovanje na koncertu u Carnegie Hallu i u klubovima 52. ulice. Nakon daljnje afirmacije na njujorškim gostovanjima, Turner je u Hollywoodu nastupio u Ellingtonovoj (→) reviji *Jump For Joy* (1941). Kada je predstava skinuta s repertoara, Turner je ostao na Zapadnoj obali i nastupao s klaviristima Meadom Lux Lewisom (→), Joeom Sullivanom (→) i drugima. Turner je na ploči surađivao sa Sullivanom još 1940 **(Cafe Society Swing & The Boogie Woogie),** a također i s još slavnijim klaviristom Artom Tatumom (→) **(Swing Combos: 1935–1941** i **Swing Street, Vol 4).** Na svakoj od tih snimki Turner pjeva u vrhunskoj formi – kao prava definicija »vikanja bluesa«. Moćan Turnerov glas – zanosan ali čelično mišićav – sažetak je ovog nezaobilaznog žanra američke crnačke glazbe. Četrdesetih godina suradnja Turnera i Johnsona i nadalje je davala dobre rezultate, kako na koncertima tako i na pločama, obično uz pratnju dinamičnog, poletnog malog sastava. U tom razdoblju s Turnerom je surađivao i klavirist Albert Ammons (→). Rezultati njihove suradnje odlično su predstavljeni albumima **Joe Turner Sings The Blues, Vols 1, 2,** sa strastvenim, promuklim Turnero-

Joe Turner, arhetipski urbani »vikač bluesa« koji je popularizirao Shake, Rattle & Roll prije Haleyja.

vim glasom koji prekrasno dolazi do izražaja u **SK Bluesu (I & II)**, te u skladbama **It's A Low Down Dirty Shame, Hollywood Bed** (nova verzija teme **Cherry Red**, izvanrednog Turner-Johnsonova ostvarenja s ploče **Swing Street, Vol 4**, nastalog nekoliko godina ranije) i **Johnson & Turner Blues.**

Godine 1944. nastupao je s Ammonsom i Johnsonom, a 1945. s Luisom Russellom (→). Nastavio je redovito snimati, uključujući nekoliko eksplozivnih izvedbi za etiketu Arhoolie (ponovno uz Johnsonovu pratnju) **(Jumpin' The Blues)**. Pedesetih godina stekao je novu popularnost, uglavnom u okvirima rhythm-and-bluesa. Njegove snimke s početka pedesetih godina za tvrtku Atlantic **(His Greatest Recordings)** bile su od velikog značenja za sustavnu pojavu a zatim i proboj rock and rolla: **TV Mama, Sweet Sixteen, Honey Hush, Chains Of Love, Teenage Letter** i **Shake, Rattle & Roll.** Te su skladbe uskoro postale važnim putokazima u afirmaciji rocka, zahvaljujući uglađenim verzijama Billa Haleyja i njegovih Cometa. No, možda je najimpresivniji Turnerov pojedinačni doprinos vokalnom bluesu nastao 1956, kada je, s jazz-instrumentalistima kalibra Petea Browna (→), Lawrencea Browna (→) i Freddieja Greena, te ponovno udružen s čestim glazbenim suradnikom i prijateljem, Peteom Johnsonom, snimio vjerojatno najimpresivniju definiciju urbanog »vikača bluesa« – album **Boss Of The Blues.** Na 11 provjerenih skladbi Turner se doima neuništivim kao i uvijek **(Roll'Em Pete, Cherry Red, How Long Blues, St Louis Blues, Wee Baby Blues...)**, uz nekoliko šlagerskih standarda **(Pennies From Heaven** i **You're Driving Me Crazy).**

Pedesetih godina u nekoliko je navrata gostovao u Evropi; godine 1962. nastupao je na dugom angažmanu u pariškom klubu Le Calvados. Iako ga u novije doba često muči upala zglobova, Turner i nadalje snima (premda u invalidskim kolicima). No, repertoar mu je postao otrcan, a u slučaju skladbi **Summertime** i **I've Got The World On A String (In The Evening)** i neprimjeren. Ali, još ima trenutaka kada Turner može podsjetiti na svoje vrhunske godine (1930–1950), naročito uz kongenijalnu glazbenu pratnju Counta Basieja (→), Eddieja »Lockjaw« Davisa i Harryja Edisona (→) **(The Bosses),** Milta Jacksona (→), Roya Eldridgea i Pee Wee Craytona **(Nobody In Mind)** ili *all stars* trubačke sekcije Edison-Eldridge-Dizzy Gillespie (→) – Clark Terry (→) **(The Trumpet Kings Meet Joe Turner).**

Diskografija:

Various (Including Joe Turner), Cafe Society Swing & The Boogie Woogie 1938–1940 (Swingfan – Njemačka)
Various (Including Joe Turner), Swing Combos 1935–1941 (Swingfan – Njemačka)
Various (Including Joe Turner), Swing Street, Vol 4 (Epic/Columbia)
Joe Turner, Early Big Joe (1940–1944) (MCA – Njemačka)
Various (Including Joe Turner), John Hammond's Spirituals To Swing (Vanguard/Vanguard)
Joe Turner Sings The Blues, Vols 1, 2 (Savoy/CBS – Realm)
Joe Turner, Jumpin' The Blues (Arhoolie/Fontana)
Joe Turner, His Greatest Recordings (Atlantic)
Joe Turner, The Boss Of The Blues (Atlantic/Atlantic)
Joe Turner/Count Basie, The Bosses (Pablo/Pablo)
Joe Turner/T-Bone Walker/ Eddie Vinson, Blues Rocks (Blues Time/RCA Victor)
The Trumpet Kings Meet Joe Turner (Pablo/Pablo)
Joe Turner, In The Evening (Pablo/Pablo)
Joe Turner, Nobody In Mind (Pablo/Pablo)
Various (Including Joe Turner), Spirituals To Swing – 1967 (Columbia/–)

McCoy Tyner

Atlantis (Milestone): klavirist McCoy Tyner svladava sve prepreke. Jedan od najvitalnijih glazbenika na sceni.

Rođen 1938. u Philadelphiji, klavirist McCoy Tyner potekao je iz glazbene porodice, a tako stečeno znanje nadopunio je kasnijim studijem na glazbenom koledžu. Godine 1959. svirao je s Jazztetom, grupom koju su vodili Art Farmer i Benny Golson, a 1960. pridružio se kvartetu Johna Coltranea, dva tjedna nakon njegova osnutka. S Coltraneom je proveo idućih pet godina i postao sastavnim dijelom njegove klasične, inovatorske grupe. Tynerova neumorna predanost datira iz toga razdoblja; često je izvodio nizove repetitivnih figura koje su vukle Coltranea prema modalnom i skalarnom usmjerenju, podalje od konvencionalne harmonije. Kasnije Tynerovo muziciranje zasjenjeno je kreativnom klimom koja je vladala u okviru Coltraneova kvarteta – intenzitetom, povećanom ritmičkom aktivnošću, intenzivnom dinamikom. Njegov klaviristički stil formiran je uglavnom šezdesetih godina: brza, razbacana *arpeggia* koja su ispunjavala čvrste, perkusivne, zgusnute akorde.

Napustivši Coltranea 1965, naišlo je pet teških godina kada posla gotovo nije ni bilo, pa je Tyner čak razmišljao o mogućnosti da postane vozač taksija. Nezadovoljan ugovorom s tvrtkom Impulse prešao je na Blue Note i sudjelovao na vlastitim i tuđim snimanjima. Tynerovi albumi zapaženo su dosljedni, a od energičnih tema **African Village (Time For Tyner), Vision (Expansions), Message From The Nile (Extensions),** do novijeg opusa za Milestone, vodi izravna veza. Tynerove skladbe reflektiraju univerzalnost njegovih i Coltraneovih vizija, inspirirajući se etničkim, ali ne samo afro-američkim izvorima, kao, primjerice, u valovitoj temi **Song Of Happiness (Expansions)** koja se zasniva na japanskim skalama.

Potpisom za tvrtku Milestone (1972) Tynerova je karijera napokon doživjela prekretnicu. Prvi album **(Sahara)** ukazao je na sve sastojke njegova stila: sumporast, zasićen ugođaj nastaje prije olujnog upada klavira, snažne, hipnotičke harmonijske strukture. Skladba **Rebirth** predstavlja nevjerojatnu Tynerovu tehniku, dok na **Valley Of Life** iskušava odmjereniji zvuk japanskog instrumenta kota. Tyner eksperimentira s raznim instrumentima, obično na početku i kraju svojih skladbi – s čembalom i celestom **(Trident)** i cimbalom **(Focal Point).** Idući albumi pokazuju njegovu nepokolebljivu motivaciju i neprihvaćanje diktata mode: »Kada se udaljiš od sebe samoga i postaneš pukim posrednikom, tada dolazi do tih trenutaka.« Od osamnaeste godine musliman, McCoy Tyner u potpunosti stoji iza svoje kreativnosti: »Sviram ono što živim.«

Koliko vrijedi imati stalnu, profesionalnu grupu pokazuju dva dvostruka albuma, **Enlightenment** i **Atlantis:** tenor i sopran-saksofonist Azar Lawrence, basist Joony Booth i sam Tyner neodoljivi su, a sviranje Alphonsa Mouzona na albumu **Enlightenment** vrhunac je inventivnosti. Tyner je promijenio mnoge bubnjare, prilagođavajući nezahvalnu kombinaciju žestine i osjećajnosti dinamičkom rasponu akustičnog klavira. Kao da želi umiriti titanske udare klavijature i činela, ritmičkoj je jezgri dodao »pivota« u ličnosti perkusionista Guillerma Franca.

Kao iskren i potresan *hommage* Coltraneu **(Echoes Of A Friend)** snimio je album solo-izvedbi, među njima i neke od najpopularnijih Coltraneovih skladbi, **Naimu** i **My Favourite Things.** Album s triom **(Trident)** ponovno ga je udružio s Elvinom Jonesom, a bas je svirao Ron Carter; riječ je o susretu međusobno doraslih, o trosmjernoj avanturi. Tynerova ostvarenja s većim ansamblima **(Sama Layuca, Song Of The New World** i **Fly With The Wind),** na posljednja dva albuma s gudačima i drvenim duhačima, neobično su romantična, orkestralne teksture razmiču se i ustupaju mjesto katapultiranim upadima klavira. U Tynerovim nastupima ima manire i ugođaja uglađenog »klasičnog« koncerta za klavir, a njegov je udar uvijek raspoznatljiv.

McCoy Tyner jedan je od najvitalnijih kreativaca na današnjoj sceni. Svoj je ugled zaslužio marljivošću i predanošću, a kompletan opus mu je odličan.

Diskografija:

John Coltrane:
A Love Supreme (Impulse/Impulse)
Live At The Village Vanguard (Impulse/Impulse)
Transition (Impulse/Impulse)
Coltrane (Impulse/Impulse)
Meditations (Impulse/Impulse)
Live At Newport (Impulse/Impulse)
Reaching Fourth (Impulse/Impulse)
The Real McCoy (Blue Note/Blue Note)
Time For Tyner (Blue Note/Blue Note)
Extensions (Blue Note/Blue Note)
Expansions (Blue Note/Blue Note)
Asante (Blue Note/Blue Note)
Sahara (Milestone/Milestone)
Trident (Milestone/Milestone)
Focal Point (Milestone/Milestone)
Enlightenment (Milestone/Milestone)
Atlantis (Milestone/Milestone)
Echoes Of A Friend (Milestone/Milestone)
Sama Layuca (Milestone/Milestone)
Song Of The New World (Milestone/Milestone)
Fly With The Wind (Milestone/Milestone)

Sarah Vaughan

Vokalni stil pjevačice Sarah Vaughan (rođene 1929. u Newarku) formiran je njenim prvim vezama s be-bopom, kada je četrdesetih

Božanska Sarah Vaughan. Nakon trideset i više godina, njen glas i osjećaj za ritam još uvijek su čudnovati.

godina pjevala s Billyjem Eckstineom, Charliejem Parkerom i Dizzyjem Gillespiejem u orkestrima Earla Hinesa i Billyja Eckstinea. Rana verzija teme **Loverman** s Parkerom i Gillespiejem **(In The Beginning)** i **Everything I Have Is Yours** s Lenniejem Tristanom **(Anthropology)** pokazuju njen bogat vibrato pod utjecajem Eckstinea i vratolomno bopersko fraziranje. Kao i u slučaju Elle Fitzgerald, većina njenog kasnijeg opusa nije sastavljena isključivo od jazza, ali je uvijek prožeta jazzom. Album **Sarah Vaughan** iz 1954, s Cliffordom Brownom, Paulom Quinichetteom i Herbiejem Mannom, sadrži neke od njenih najboljih izvedbi: rijetko upotrebljavane stihove u pjesmi **I'm Glad There Is You** i definitivne verzije tema **Lullaby Of Birdland** i **April In Paris.** Na još jednom snimanju iz 1954. pratio ju je njen trio (Jimmy Jones, klavir, Richard Davis, bas, Roy Haynes, bubnjevi) **(Swingin' Easy);** skladba **Shulie A Bop** predstavlja njeno umijeće *scat*-pjavanja, a **Loverman** je zrelija i autoritativnija od verzije iz 1945. Snimanje s Basiejevim orkestrom (bez Basieja) rezultiralo je finim, svingerskim albumom **No Count Sarah.** Uvijek je u vrhunskoj formi, a u novijem opusu često pjeva u pratnji gudača.

Sarah Vaughan »Live« In Japan (Mainstream). Izvrsne pjesme s veoma uspješne turneje po Japanu.

Sarah Vaughan In The Land Of Hi-Fi (Trip): boginja.

Swingin' Easy (Trip): dobra stara Vaughanova.

Diskografija:

Dizzy Gillespie, In The Beginning
(Prestige/Prestige)

Charlie Parker, Anthropology
(Spotlite/Spotlite)

Sarah Vaughan
(Trip/–)

Swingin' Easy
(Trip/–)

No Count Sarah
(Trip/–)

Joe Venuti

Giuseppe »Joe« Venuti (rođen 1903. ili 1904. na brodu kojim su njegovi roditelji putovali iz Italije u SAD) neobična je pojava među jazz-glazbenicima: iako je rođen početkom stoljeća, a profesionalni glazbenik od početka dvadesetih godina, sve do smrti u kolovozu 1978. ostao je izvođač beskrajne žestine, invencije i vitalnosti. Venuti je bio istaknuti jazz-violinist totalno samosvojnog pristupa, originalan improvizator, glazbenik koji je uvijek vjerovao u svingerski jazz. Po prirodi svojevrstan ekscentrik s reputacijom čovjeka koji je često izvodio najčudnovatije psine, Venuti je bio poznat i po fizičkim obračunima. Postoji očigledno istinita priča o tome kako je Venuti, u doba prohibicije, nokautirao nekog čikaškog gangstera koji mu je dosađivao u

Joe Venuti — što se tiče neodoljivog swinga, ovaj postojani diskografsku kuću.

jednom klubu – a pritom je poživio toliko dugo da sam ispriča kako je to bilo.

Venuti je odrastao u Philadelphiji, u porodici Talijana-doseljenika, oko 1920. upoznao je gitarista Eddieja Langa (→) i obojica su 1921. svirali u jednom malom sastavu u Atlantic Cityju. Lang je snažno utjecao na permanentan Venutijev džezistički razvoj dvadesetih godina. U tom razdoblju Venuti je svirao s Redom Nicholsom (→), Jeanom Goldketteom, Rogerom Wolfe Kahnom (s posljednjom dvojicom u više navrata), Redom McKenziejem **(That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928),** Adrianom Rollinijem (→) i u mnogo navrata s Langom. Suradnja Langa i Venutija pokazala se plodnom i u diskografskom pogledu – pod Venutijevim imenom, ili pod zajedničkom »firmom«, snimili su preko sedamdeset naslova. Inspiriran intuitivnim Langovim impulsima i filigranskim solima na gitari, Venuti je na gotovo svim tim snimkama svirao s uvijek prisutnim ushitom, naglašavajući svoj gotovo nestašan smisao za humor. Pokazao se naročito efektnim u izvedbama **Beatin' The Dog, Wild Cat** (s prvog Venuti-Langovog snimanja u duetu uopće), **Goin' Places, Stringing The Blues, Dinah** i **Doin' Things** (sve na **Stringing The Blues**), **The Wild Dog** i na novim verzijama **Doin' Things** i **Wild Cat** (sve na **The Sounds Of New York, Vol 2 (1927–1933): »Hot Strings«**).

Stringing The Blues (CBS). Jedna od izuzetnih suradnji u jazzu, začeta u toku »bučnih dvadesetih«.

Venuti-Lang 1927-8 (Parlophone) — perfektna suradnja.

Joe & Zoot (Vogue Pye) — tenorist + uzbudljivi violinist.

Dvadesetih godina Venuti je snimao i s Bixom Beiderbeckeom (→) – Frankiejem Trumbauerom (→) **(The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke).** Godine 1929. pridružio se Paulu Whitemanu (→), s kojim je ostao do slijedećeg proljeća (iz redova orkestra izostao je jedino sredinom 1929. nakon automobilske nesreće u kojoj je bio ozljeđen). Godine 1931. s Bennyjem Goodmanom (→), Jackom Teagardenom (→) i Charliejem Teagardenom (→) u svojim redovima, Eddie Lang-Joe Venuti All Star Orchestra snimio je za američku Deccu nekoliko zadivljujućih izvedbi **(Nothing But Notes),** s izvanrednom Venutijevom violinom u skladbama **Farewell Blues** i **After You've Gone.** Kao član grupe Joe Venuti-Eddie Lang Blue Five i sa svojim sastavima Blue Five/Blue Six snimao je u društvu Langa, odnosno bez njega nakon Langove smrti u ožujku 1933 **(Benny Goodman & The Giants Of Swing/Jazz In The Thirties).**

Slijedeće godine boravio je u Londonu, snimao s lokalnim glazbenicima i nastupao sa svojim ansamblom. Nastavio je svirati širom SAD sve do 1943, kada je dobio poziv za vojsku. Godine 1944. nakon odlaska na Zapadnu obalu, počeo je raditi kao studijski glazbenik MGM-a. Od kraja četrdesetih do sredine pedesetih godina redovito je nastupao, a 1953. ponovno je gostovao u Evropi. Sredinom četrdesetih godina vodio je vlastiti veliki orkestar, očito bez većeg uspjeha. Taj orkestar nije snimao, a jedino njegovo diskografsko izdanje **(Joe Venuti & His Big Band)** pokazuje mediokritetske izvedbe i, začudo, minimalno Venutijeve violine. U toku pedesetih, sve do šezdesetih godina, Venutijevo je ime bilo neopravdano zapostavljeno. Njegov »povratak« u ulozi specijalnog gosta Newport Jazz Festivala 1968. zaprepastio je sve prisutne: Venutijevo se muziciranje pokazalo svingerskim i neumornim kao i uvijek do tada, obogaćeno zrelošću i tečnošću. Jednoglasno je proglašen najimpresivnijim sudionikom sedmodnevnog festivala Jazz Expo u Londonu (1969), usprkos konkurenciji drugih velikana. Iako se slijedećeg proljeća ozbiljno razbolio, sedamdesetih je godina doživio seriju trijumfa, primjerice na University Clubu u Pasadeni **(The Complete 1970 Pasadena Jazz Party)** kada je bez napora »rasturio« soliste-konkurente. U izvedbi vlastitog **Four-String Bluesa** neobično je (pa i glazbeno) efektno ponovio često korišteni štos: opustivši strune gudala navukao bi ga preko violine i zategao preko struna violine, pa je tako mogao svirati na sve četiri žice istodobno. Prethodne godine, na koncertu u Švicarskoj **(Tribute To Duke),** zasjenio je kolege iz grupe Newport All Stars poput Kennyja Burrella (→), Rubyja Braffa (→) i Barneyja Kessela (→). Godine 1971. u Nizozemskoj je svirao s Dutch Swing College Bandom **(The Dutch Swing College Band Meets Joe Venuti)** na obostrano zadovoljstvo. Ranije te godine u Evropi je snimio još jedan uspio album – ovaj put u Villingenu, SR Njemačka. Publika ga je od tada uvijek srdačno prihvaćala.

Snimao je za etikete Ovation **(The Jazz Violin Of Joe Venuti),** Chiaroscuro i Concord Jazz. Dva albuma za Chiaroscuro **(Joe & Zoot, The Joe Venuti Blue Four/Joe & Zoot)** zapažena su po izrazito skladnom odnosu dvojice protagonista. Razlike u godinama ovdje ne znače apsolutno ništa. Gitarist George Barnes rijetko je kada bolje svirao (a zacijelo nikada s toliko žestine i zanosa) kao na albumu **Joe Venuti & George Barnes – Live At The Concord Summer Festival;** daljnja su objašnjenja nepotrebna. Godine 1977. na Beaulieu Jazz Festivalu lorda Montagua, Giuseppe Venuti ponovno se pokazao jedinstvenom atrakcijom.

Diskografija:

Various (Including Red McKenzie), That Toddlin' Town – Chicago 1926–1928 (–/Parlophone)
The Golden Years Of Jazz: Eddie Lang-Joe Venuti/ Stringing The Blues (CBS)
Eddie Lang/Joe Venuti, The Sounds Of New York, Vol 2 (1927–1933): »Hot Strings« (RCA Victor – Francuska)
The Golden Days Of Jazz: Bix Beiderbecke (CBS)
Joe Venuti, Nothing But Notes (MCA Coral – Njemačka)
Various (Including Joe Venuti), Benny Goodman & The Giants Of Swing (Prestige)/ **Jazz In The Thirties** (World Records)
Joe Venuti & His Big Band (Big Band Archives/–)
Newport All Stars (Including Joe Venuti), Tribute To Duke (MPS)
Various (Including Joe Venuti), The Complete 1970 Pasadena Jazz Party (Blue Angel Jazz Club Presents/–)
The Dutch Swing College Band Meets Joe Venuti (Parlophone)
The Jazz Violin Of Joe Venuti: Once More With Feeling (Ovation/–)
Joe Venuti/Zoot Sims, Joe & Zoot (Chiaroscuro)/ **The Joe Venuti Blue Four** (Chiaroscuro)/ **Joe & Zoot** (Vogue)
Joe Venuti & George Barnes – Live At The Concord Summer Festival (Concord Jazz/–)

Eddie 'Cleanhead' Vinson

Eddie (»Cleanhead«) Vinson (rođen 1917. u Houstonu, Teksas) snažna je kombinacija primitivnog blues-izvođača i rafiniranog džez-glazbenika, pjevač i instrumentalist koji uspješno povezuje područja jazza, blue-

U alt-saksofonistu, pjevaču i skladatelju otkrivamo drugu stranu blues-glazbenika Eddieja »Cleanhead« Vinsona.

sa i rhythm-and-bluesa i koji uspijeva zaintrigirati široki krug publike (uključujući rokersku). Prerano oćelavio (odakle mu i nadimak »Ćelavko«), Vinson je svoj prvi istaknuti pjevački i svirački angažman imao tridesetih godina u orkestru Milta Larkinsa. Zatim je svoj strastveni, bluesom obojeni alt-saksofon i promukao glas ustupio sastavu Floyda Raya. Godine 1942. otišao je u New York i pridružio se novom orkestru Cootieja Williamsa (→). U njemu je ostao sve do poziva za vojsku (1945). S Williamsom postao je popularnom i familijarnom ličnošću, u krugovima jazza i R & B-a, solistička vokalna i instrumentalistička atrakcija u velikom orkestru i Williamsovom sekstetu.

Napisao je brojne skladbe za Williamsov repertoar, uključujući **Floogie Boo** i **I Don't Know,** a u tim i ostalim brojevima poput **Something's Gotta Go** žestoko je solirao na alt-saksofonu i duhovito pjevao (sve na **Cootie Williams Sextet & Orchestra**). Nakon povratka iz vojske okupio je orkestar od šesnaest članova, koji je postigao nacionalni uspjeh snimkama **Kidney Stew Blues** i **Juice Head Baby.** Godine 1947. svirao je u New Yorku, a slijedeće dvije s istim je orkestrom nastupao na turnejama. Zbog ekonomskih problema koji su potkraj četrdesetih godina pogodili svijet velikih orkestara i Vinson je svoj ansambl smanjio na sekstet. Ponovni uspjeh doživio je snimkom **Queen Bee Blues** za etiketu King. Početkom pedesetih godina počeo je nastupati kao solist. Godine 1954. na nekoliko se mjeseci ponovno pridružio Williamsu **(Big Band Bounce).** S tenor-saksofonistom Arnettom Cobbom (→) u Houstonu je vodio svingerski mali sastav.

Veća popularnost zaobilazila je Vinsona sve do 1969. kada je, zahvaljujući zalaganju vođe grupe i bubnjara Johnnyja Otisa, poduzeo evropsku turneju (u društvu Jaya McShanna (→). Iste je godine snimao za etiketu Flying Dutchman **(The Original Cleanhead),** sa svježim pristupom i starim i novim skladbama (npr. **Juice Head Baby, Cleanhead Blues** i **Cleanhead Is Back).** Vinsonovo drugo proljeće potrajalo je i sedamdesetih godina oduševljeno primljenim nastupima na Montreux Jazz Festivalu, na kojemu je vodio vlastiti mali sastav **(You Can't Make Love Alone)** i svirao kao solist orkestra Olivera Nelsona (→) **(Swiss Suite).** Sudjelovao je i na *all stars* snimanjima poput **Blue Rocks** s velikanima bluesa Otisom Spannom, Joeom Turnerom (→) i T-Bone Walkerom. Možda je najbolji primjer Vinsonove postojanosti na planu jazza i bluesa – kako u koncertnom tako i u diskografskom izdanju – album **Jamming The Blues,** koji bilježi još jedan uspješan nastup u Montreuxu (ovaj put 1974). Na tom LP-ju odao je priznanje svom uzoru na alt-saksofonu, Charlieju Parkeru, u Parkerovoj skladbi **Now's The Time,** iako parkerovskom Vinsonovom tretmanu balade **Laura** nedostaje potpunog majstorstva i osjećajnosti izvornika.

Jamming The Blues (Black Lion) — s Cleanheadom...

Diskografija:
Cootie Williams Sextet & Orchestra (Phoenix/–)
The Original Cleanhead (Flying Dutchman/Philips)
(Benny Carter)/Cootie Williams, Big Band Bounce (Capitol/Capitol – Nizozemska)
Oliver Nelson, Swiss Suite (Flying Dutchman/Philips)
You Can't Make Love Alone (Mega/–)
Jamming The Blues (Black Lion/Black Lion)
Various (Including Eddie Vinson), Blue Rocks (Blues Time/RCA Victor)

Mal Waldron

Njujorški klavirist Mal Waldron (rođen 1926. u New Yorku) započeo je sredinom pedesetih godina kao član kućne ritam-sekcije tvrtke Prestige – s basistom Dougom Watkinsom i bubnjarem Artom Taylorom – i u toj je ulozi pratio glazbenike poput Jackieja McLeana, Phila Woodsa i Donalda Byrda. Surađivao je s Charlesom Mingusom u jednom od njegovih najekspresivnijih ostvarenja **(Pithecanthropus Erectus),** te s Maxom Roachom **(Percussion Bitter Sweet).** Dvije i pol godine proveo je kao pratitelj Billie Holiday, koja ga je naučila korištenju prostora i tonskog nijansiranja. Suradnjom s Ericom Dolphyjem i Bookerom Littleom ukazala mu je na nove putove razvoja **(The Quest** i **At The Five Spot),** a **Fire Waltz** s ovog drugog albuma tipična je Waldronova skladba. Njegov je skladateljski postupak, poput izvođačkog, vrlo ekonomičan: »Iscijedim svaku kap iz zadane note prije negoli krenem na drugu.« Danas živi u Münchenu i redovito se pojavljuje na solističkim ili na snimkama u triju, a velika je džezistička diskografska atrakcija u Japanu. U toku godina njegovo se muziciranje sustavno i artikulirano mijenjalo; nikada podložno modi, ono je uvijek obilježeno turobnim, repetitivnim figurama velike ritmičke snage.

Diskografija:
Charles Mingus, Pithecanthropus Erectus (Atlantic/–)
Max Roach, Percussion Bitter Sweet (Impulse/Impulse)
Eric Dolphy, At The Five Spot (Prestige/Prestige)
The Quest (Prestige/–)
Black Glory (Enja/Enja)
Up Popped The Devil (Enja/Enja)
Free At Last (ECM/ECM)
The Call (JAPO/JAPO)

T-Bone Walker

Aaron Thibaud »T-Bone« Walker (rođen 1913. u Lindenu, Teksas) od četrdesetih je godina jedan od najutjecajniji blues i rhythm-and-blues gitarista. Veliki su mu uzori bili Blind Lemon Jefferson (→), Lonnie Johnson (→) i Scrapper Blackwell, ali je razvio samosvojan stil koji je, pak, inspirirao bezbrojne druge električne gitariste. Walker je u tehničkom pogledu uvijek bio impresivan izvođač, a njegove su dionice pokazivale naglašeniji utjecaj jazza negoli je to uobičajeno u blues-izvođača. Uzbudljiv je instrumentalist, sposoban odsvirati žestoka, dramatična sola, a svoju intrumentalističku virtuoznost nadopunjuje grlatim, često prisnim pjevanjem koje je vrlo efektno. Samouk je glazbenik, a prvi put je došao na glas zahvaljujući ploči iz 1929, snimljenoj za Columbiju **(Trinity River Blues** i **Wichita Falls Blues),** iako je bila objavljena pod pseudonimom »Oak Cliff T-Bone«. Ponovno je snimao tek slijedećeg desetljeća. U Teksasu i Oklahomi nastupao je s orkestrom Lawsona Brooksa. Kada je napustio taj ansambl, zamijenio ga je tinejdžer Charlie Christian. Upoznali su se 1933. i često zajedno, neobavezno svirali. Preselio je na Zapadnu obalu, gdje je vodio vlastite sastave i u tom je razdoblju njegova tehnika, nalik duhačkoj, počela poprimati jasne obrise. U središte pažnje ušao je s orkestrom Lesa Hitea, u kojemu je zvuk njegove električne gitare postao familijarnim – Walker tvrdi da je počeo koristiti električnu gitaru još 1935. S Hiteom je snimio **T-Bone Blues,** svoju prvu hit-ploču. Među ostalim diskografskim uspjesima s početka četrdesetih godina navodimo **Mean Bone Boogie** (1945 – s orkestrom Marla Younga) i njegovu najčuveniju skladbu, **Call It Stormy Monday.** Tu skladbu (poznatu i pod nazivom **Stormy Monday** i **Stormy Monday Blues)** Walker je prvi put snimio 1947, a ona, zajedno s drugim snimkama iz četrdesetih godina, uključujući **T-Bone Shuffle, Hypin' Woman Blues, I Want A Little Girl, Lonesome Woman Blues,** ostaje među njegovim najpoznatijim vokalno-instrumentalnim izvedbama. Prvobitno snimljeni za etikete Black & White ili Comet, ti i ostali naslovi iz istog razdoblja kasnije su ponovno objavljeni na LP-ploči za

T-Bone Walker, kao pjevač, skladatelj i (naročito) gitarist nezaobilazna je ličnost poslijeratnog bluesa.

Capitol, **The Blues Of T-Bone Walker.**

Na tim snimkama sudjelovali su jazz-glazbenici poput Ala Killiana, Bumpsa Myersa, Teddyja Bucknera i Jacka McVea. Walkerova suradnja s tvrtkom Imperial pokazala se jednako produktivnom **(Classics Of Modern Blues),** kao što potvrđuje zaista uzbuđujuće sviranje gitare u naslovima poput **Strollin' With Bones, You Don't Love Me, Evil Hearted Woman** (sve 1950), **Alimony Blues, I'm About To Lose My Mind, Blues Is A Woman** (sve 1951), **Blue Mood, Love Is A Gamble** (1952), **Railroad Station Blues, Got No Use For You, Bye-Bye Baby** (1952. ili 1953). Odličan album, snimljen 1955. za Atlantic i nekoliko sporadičnih snimki za istu etiketu – to je gotovo sav Walkerov snimljeni opus iz druge polovine pedesetih godina. No, šezdesetih godina, pa sve do smrti, 1975, redovito se pojavljivao na klupskim i koncertnim nastupima. Trajna Walkerova sklonost za suradnju sa jazz-glazbenicima svestrano se manifestirala, npr. na nekoliko evropskih turneja i na koncertima poput onoga iz 1967. u organizaciji Normana Granza **(The Greatest Jazz Concert In The World)** kada je pjevao i svirao i u društvu Oscara Petersona (→), Johnnyja Hodgesa (→), Clarka Terryja (→) i Paula Gonsalvesa (→). I u studijima za snimanje njegov je talent ostao netaknut: riječ je o albumima poput **Funky Town** (s velikim orkestrom bejzijevskog tipa) i o *all stars* snimkama s blues-glazbenicima kalibra Joea Turnera (→), Otisa Spanna **(Super Black Blues),** Eddieja Vinsona (→), ponovno sa Spannom i Turnerom **(Blue Rocks),** te s vrhunskim jazz-instrumentalistima poput Gerryja Mulligana (→), Dizzyja Gillespieja (→), Zoota Simsa (→), Ala Cohna (→) i Wiltona Feldera **(Very Rare).**

Diskografija:
The Blues Of T-Bone Walker
(Capitol/Music For Pleasure)
Classics Of Modern Blues
(Blue Note)
Feeling The Blues
(Black & White – Francuska)
Stormy Monday Blues
(Blues Way/–)
Various (Including T-Bone Walker), The Greatest Jazz Concert In The World
(Pablo/Pablo)
Various (Including T-Bone Walker), Texas Guitar – From Dallas To LA
(Atlantic/Atlantic)
Very Rare (Reprise/Reprise)
Various (Including T-Bone Walker), Blue Rocks
(Blues Time/RCA Victor)
Various (Including T-Bone Walker), Super Black Blues
(Blues Time/Philips)

Fats Waller

Fats Waller Memorial, Vol 2 (RCA Victor, Francuska).

Thomas Wright »Fats« Waller (rođen 1904. u New York Cityju) bio je jedna od najživopisnijih ličnosti jazza, originalan klavirist, orguljaš i skladatelj, te prosječan pjevač koji je svaki nastup začinio neodoljivim humorom. Gotovo 35 godina nakon smrti ostaje jednim od najpopularnijih jazz-glazbenika uopće – pristupačan čak i onima koji priznaju da ne vole jazz-glazbu. Njegove melodije (često s tekstovima Andyja Razafa) u mnogim su slučajevima postale standardima, a među najpoznatijim navodimo: **Honeysuckle Rose, Ain't Misbehavin', Keepin' Out Of Mischief Now, Black & Blues** i **Blue Turning Gray Over You.**

Wallerov otac bio je svećenik, a njegova majka svirala je klavir i orgulje; to nam objašnjava zašto je Waller povremeno napuštao klavir i okušavao se na orguljama. Njegove prve snimke na tom instrumentu ujedno su i najbolje **(Young Fats At The Organ (1926–1927), Vol 1);** Waller je uspijevao izvući autentičan jazz-zvuk iz instrumenta koji je inače, što se jazz-izvedbi tiče, obeshrabrivao mnoge druge. Vjerojatno su najbolje izvedbe **Sugar** i **Soothin' Syrup Stomp,** iako ni **Messin' Around With The Blues** i **Loveless Love** mnogo ne zaostaju. Wallerova je pratnja pjevačici Alberti Hunter u skladbama **Sugar** i **Beale Street Blues** prvoklasna. Manje su zanimljive snimke što ih je načinio za poduže posjete Velikoj Britaniji, potkraj tridesetih godina, kada je nastupao sam ili s *ad hoc* ansamblom lokalnih glazbenika **(Ain't Misbehavin').** Orgulje tu uopće ne hendikepiraju njegovu sveobuhvatnu ritmičku snagu. Početkom četrdesetih godina snimao je na Hammond orguljama.

Waller je počeo svirati klavir kao šestogodišnjak, podučavao ga je James P. Johnson (→), poznat i pod imenom »Kralj stride-klavira«, a učio je i od Cala Bohma i Leopolda Godowskog. Snimati je počeo 1922. a na prvom terminu snimio je **Muscle Shoals Blues** i **Birmingham Blues,** obje solističke izvedbe **(Fats Plays, Sings, Alone & With Various Groups).** Te snimke odlično pokazuju Wallerov pristup jazz-klaviru (njegov osnovni stil već se u potpunosti bio razvio); posrijedi je za nijansu fleksibilnija verzija stride-škole, od koje najbolje izdanje utjelovljuje James P. Johnson, obično smatran Wallerovim mentorom. Praksa će pokazati da je Waller najbolje svirao solistički, bez pratnje, ili na *all stars* svirkama. Što se njegova solističkog izdanja tiče, Waller je, na žalost, relativno slabo zastupljen na pločama, pa se **Young Fats Waller** stoga može smatrati raritetom, albumom koji treba sačuvati, a naročito zbog toga što čuva bisere poput **Squeeze Me** (još jedna od njegovih najpopularnijih melodija), **Laughin', Cryin' Blues, 18th Street Strut** i **T'ain't Nobody's Biz-ness If I Do.**

Kao član tuđih sastava, Waller se može čuti u najboljem izdanju pod vodstvom Billyja Banksa **(Billy Banks & His Rhythmmakers),** Jacka Teagardena (→) i Teda Lewisa (sve na **Fats Plays, Sings, Alone & With Various Groups** i **The Chocolate Dandies**). Na tim snimkama Waller se pokazao ne samo sjajnim solistom, već i iznimnim klaviristom u okviru grupe. U mnogopoštovanom društvu Louisa Armstronga (→), Jacka Teagardena (→) i Buda Freemana (→) **(Louis Armstrong/All That Jazz: Louis Armstrong)** činilo se da ostavlja najbolji solistički dojam, a pritom je stvarao izvanredno poticajnu pratnju trojici instrumentalista. Uspješno je snimao i s Fletcherom Hendersonom (→) **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 1)** i s McKinneyjevim Cotton Pickersima **(McKinney's Cotton Pickers, Vols 2, 3).**

Wallerov komercijalni uspjeh i međunarodna slava počinju 1934. osnivanjem prve verzije Fats Waller & His Rhythm Banda. »Rhythm« je bio peteročlani sastav s trubom i saksofonom (koji je »dublirao« na klarinetu). Ta grupa potrajat će do kraja tridesetih godina, pa iako je dala mnogo dobrog jazza i ostvarila perfektnu pratnju liderovim vokalima, ona je gotovo u potpunosti zapostavila Wallerovo klavirističko umijeće. Waller & Rhythm obilno su snimali **(Fats Waller Memorial, Nos 1, 2).** Povremeno je tu bilo izvedbi koje su se mogle usporediti s onima iz razdoblja prije pojave Rhythma, npr. **Fats On The Air, Vols 1, 2,** a uglavnom je riječ o solo-klaviru. No, njegov bogat diskografski opus sadrži za poklonike Wallerova klavirističkog talenta tek tragove njegove prave veličine. Wallerovi pokušaji da zbog turneja i snimanja predvodi veliki orkestar nisu baš uspjeli **(Fats Waller & His Big Band 1938–1942).** Godine 1942. radio je kao solist.

Nastupio je u holivudskim filmovima *Stormy Weather* i *Hooray For Love*, te u brojnim kratkometražnim filmovima. *Ain't Misbehavin', The Story Of Fats Waller,* biografija autora Eda Kirkebyja, njegova menedžera, objavljena je 1966.

Diskografija:
Young Fats Waller
(Joker – Italija)
Various, Fats Pays, Sings, Alone & With Various Groups
(CBS – Francuska)
Young Fats At The Organ (1926–1927), Vol 1
(RCA Victor – Francuska)
Fats Waller Memorial, Vols 1, 2
(RCA Victor – Francuska)
Jack Teagarden
(RCA Victor/RCA Victor)
Louis Armstrong (Trip)/
All That Jazz: Louis Armstrong
(DJM)
Fats Waller, Ain't Misbehavin'
(–/Music For Pleasure)
Fats Waller & His Big Band 1938–1942
(RCA Victor – Njemačka)
Billy Banks & His Rhythmmakers
(CBS – Realm)
Fats Waller, Here 'Tis
(Jazz Archives/–)
Fats Waller Memorial Album
(–/Encore)
The Fletcher Henderson Story
(Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 1 (CBS)
The Chocolate Dandies
(–/Parlophone)
James P. Johnson/Perry Bradford (Arcadia/–)

George Wallington

Rođen je 1924. u Palermu, Sicilija, pravim imenom George Figlia, a godinu dana kasnije roditelji mu dolaze u New York. Sklonost elegantnom odijevanju donijela mu je nadimak »Lord Wallington«. Četrdesetih godina George Wallington se povezao sa scenom 52. ulice, svirajući sa Sergeom Chaloffom, Kai Windingom i grupom Dizzyja Gillespieja-Oscara Pettiforda. Njegov najveći uzor bio je Bud Powell; posjedovao je nešto od njegove melodijske inventivnosti. Dvije njegove skladbe, **Godchild,** koju je snimio ansambl Milesa Davisa s albuma »Birth of the Cool« i **Lemon Drop** koju je snimio Woody Herman, postale su klasicima jazza. Album s Mingusom i Maxom Roachom **(George Wallington Trios)** jedan je od njegovih najboljih, a veća skupina s trubačem Daveom Burnsom i tenor-saksofonistom Frankom Fosterom, te s aranžmanima Quincyja Jonesa **(The Beginning & End Of Bop)** pokazuje čvrstoću Wallingtonova stila. Kvinteti iz sredine pedesetih godina, sa suradnicima poput Donalda Byrda, Phila Woodsa i Teddyja Koticka, svirali su dinamičan hard-bop, a baladne izvedbe kao **Graduation Day (The New York Scene)** ili **What's New (Jazz For The Carriage Trade)** pokazuju osjećajno i krepko Wallingtonovo muziciranje. Potkraj pedesetih godina George Wallington povukao se iz svijeta jazza; zgadili su mu se, navodno, sve jači komercijalni pritisci.

Diskografija:
George Wallington Trios
(Prestige/–)
The Beginning & End Of Bop
(Blue Note/Blue Note)
The New York Scene
(Prestige/–)
Jazz For The Carriage Trade
(Prestige/–)
Brothers & Other Mothers
(Savoy/Savoy)

Earle Warren
→ Count Basie

Earle Warren, »mainstream«-glazbenik koji prvenstveno ostaje u sjećanju kao dugogodišnji prvi alt-saksofonist Basiejeva orkestra.

Dinah Washington

Dinah Washington (pravo ime Ruth Jones, rođena 1924. u Tuscaloosi, Alabama, odrasla u Chicagu) bila je jedna od istaknutih pjevačica svoje generacije. Pa ipak, začudo, reakcije spram njena talenta, u pojedinim krugovima, poprilično su mlake (u pojedinim, inače cijenjenim priručnicima nije dobila ni najmanji članak). Do takvih previda nije moglo doći zbog manjkavosti Dinah Washington na vokalnom planu – možda obratno! Po nekima, naime, njen je talent zadirao u previše različitih žanrova. Imala je jedinstven glas kojim je mogla izvoditi jazz, blues, R & B, pop, pa čak i gospel. I to ju je u očima uskoumnih, čini se, spriječilo da zauzme mjesto u »dvorani slavnih« jazz-pjevanja, što je smiješno poslušamo li je kako pjeva u društvu vrhunskih jazz-glazbenika s kojima je tolikih godina surađivala: ClarkaTerryja (→), Eddieja »Lockjaw« Davisa (→), Jimmyja Clevelanda i Wyntona Kellyja koji je prati na snimkama s albuma **The Jazz Sides** iz 1954–1955.

Na još uzbudljivijem studijskom terminu, poput albuma **Dinah Jams,** njeni jazz-akreditivi nikada nisu dovedeni u sumnju.

Washingtonova je na neodoljiv način mogla pjevati blues **(Bessie Smith Blues)** i u tim se izvedbama osjećao ne baš nezamjetan trag gospela. Njen uzvišen vokalni stil snažno je dolazio do izražaja u sjetnoj pratnji velikog jazz-orkestra, kao na albumu **Dinah Washington Sings Fats Waller** na kojemu se pjevačica i orkestar međusobno inspiriraju i postižu vrhunce autentične uzbudljivosti. Prirodna fleksibilnost omogućava joj da primjernom lakoćom prelazi sa jazza na blues i rhythm-and-blues, što potvrđuje jedan od njenih brojnih albuma **(Best In Blues)** na kojemu apsolutno uvjerljivo interpretira skladbe poput **Baby, Get Lost, TV Is The Thing, Long John Blues** i **Gambler's Blues.** Da je znala zainteresirati široki krug publike – slušatelje izvan okvira jazza i bluesa – dokazuje činjenica da je na top-listama zabilježila niz hitova, uključujući **What A Difference A Day Made, September In The Rain, Where Are You?, A Rocking Good Way, Baby, You Got What It Takes** (posljednje dvije u duetu s Brookom Bentonom) i **Fly Me To The Moon.** U stvari, većina njenih kasnijih snimki, uključujući neke od navedenih hitova, realizirana je uz pratnju gudača i ostalih komercijalnih dosjetki. No, ni najslađa sekcija gudača, ni najprosječniji zabavnjački aranžmani nisu sprečavali Dinah Washington da se izrazi na svoj uobičajeno izravan, uvijek profesionalan način. Točno je, međutim, da je često dobivala prvoklasnu pratnju velikog orkestra studijskih glazbenika, pa iako su aranžmani jednim dijelom ciljali na publiku izvan okvira jazza, obično su svingali, a pjevačica ih je primjereno nadopunjavala, ponekad i više od toga **(Dinah Washington Sings The Standards** i **Dinah Washington Sings Blues & Things).**

Dinah Washington. Jedna od istaknutih originalnih ličnosti jazza, preminula je 1963. u 39. godini života.

O zapaženoj raznolikosti njenih afiniteta može se presuditi po sadržaju albuma **Spotlight On Dinah Washington** koji sadrži skladbe **Mad About The Boy, Tears To Burn, Stormy Weather** i **On Green Dolphin Street;** kompilacija **The Very Best** sadrži niz stilova i ugođaja – **Teach Me Tonight, Trouble In Mind, There Is No Greater Love** i **This Bitter Earth.** Dinah Washington u petnaestoj je godini pobijedila na jednom natjecanju mladih talenata u Chicagu (gdje je na klaviru pratila zbor mjesne crkve) i zapazio ju je impresario Joe Glaser. Osim što je preporučio Lionelu Hamptonu, sugerirao joj je da promijeni ime Ruth Jones u Dinah Washington. S Hamptonovim orkestrom pjevala je od 1943. do 1946. i u tom je razdoblju doživjela diskografski debi (1943). Već u devetnaestoj godini njeno se pjevanje na prvom snimanju doimalo uzbuđujuće, naročito na **Salty Papa Bluesu** i **Evil Gal Bluesu.** Za pratnju se pobrinuo dio glazbenika iz Hamptonova orkestra, a sam je lider svirao klavir i bubnjeve. Na drugom snimanju, godinu dana kasnije, zvučala je još bolje i zrelije,

Spotlight On Dinah Washington (Philips). »Kraljica« je zadivljujuće pjevala jazz, blues, gospel, R&B, pop...

Very Best of Dinah Washington (Philips).

uz primjerenu pratnju pod vodstvom i sa solima tenor-saksofonista Luckyja Thompsona **(Dinah Washington Sings The Blues).** Izvanredno samopouzdanje – u glazbenom smislu i inače – i nesumnjiva nadarenost osigurali su joj uspjeh i nakon odlaska od Hamptona u solističku karijeru. Godine 1958. na Newport Jazz Festivalu pjevala je maksimalno snažno i uvjerljivo, a u jednoj točki čak je odsvirala duet na vibrafonu s Terryjem Gibbsom. Njen festivalski nastup djelomično je snimljen u vrlo cijenjenom filmu *Jazz On A Summer's Day.*

Dinah Washington, koja je inspirirala brojne druge pjevačice, umrla je u prosincu 1963. nakon tragične zabune s tabletama za spavanje. U tom trenutku imala je 39 godina, a njena je smrt značila veliki gubitak za glazbu uopće i na tužan način obilježila kraj životnog puta koji je bio uzbudljiv poput njena pjevanja. Iako su na nju utjecale Billie Holiday (→) i Bessie Smith, Dinah Washington nikada se ni s kim nije mogla zamijeniti.

Diskografija:
Dinah Washington Sings The Blues (Grand Award/Golden Guinea)
Dinah Washington, The Very Best (–/Philips)
Dinah Washington, Best In Blues (Mercury/Mercury)
Spotlight On Dinah Washington (–/Philips)
Dinah Washington, Dinah (EmArcy/EmArcy)
Dinah Washington In The Land Of Hi-Fi (EmArcy/–)
Dinah Washington Sings Fats Waller (Mercury/Wing)
Dinah Washington, Dinah Jams (EmArcy/EmArcy)
Dinah Washington, Bessie Smith Blues (EmArcy/EmArcy)
Dinah Washington, The Jazz Sides (EmArcy/–)
Dinah Washington Sings The Standards (Vogue/Vogue)
Dinah Washington Sings Blues & Things (Roulette/Roulette)

Ethel Waters

Ethel Waters (rođena 1900. u Chesteru, Pennsylvania) u mnogim se prilikama pokazala odličnom jazz-pjevačicom. No, ona je bila više od toga. Kao i Dinah Washington (→) i Peggy Lee (→), uvijek fleksibilan pristup omogućavao joj je da – mnogo češće uspješno, negoli neuspješno – ulazi u blues, pop, pjesme-dosjetke, te u područje scenskog i filmskog mjuzikla. Bila je vrsna ritmička pjevačica čija se ostvarenja mogu usporediti s najboljim iz razdoblja dvadesetih godina i kasnije. Na najbolji je način koristila melodiju – a što je najvažnije za sve pjevače iz bilo kojeg žanra – znala je izvući maksimum iz tekstova.

Kao djevojčica pjevala je u crkvenim zborovima, a nakon pobjede na natjecanju mladih talenata, počela je profesionalno pjevati u Baltimoreu i Philadelphiji. Zbog neuobičajene visine, istaknute mršavošću, dobila je nadimak »Sweet Mama Stringbean« (»Suha mamica«). Njenom ugledu pridonijeli su nastupi u Lincoln Theatreu, Harlem. Diskografski debi doživjela je u ožujku 1921, kada je snimila skladbe **The New York Glide** i **At The New Jump Steady Ball,** uz pratnju grupe Abbury's Blues & Jazz Seven **(Jazzing' Babies' Blues: Ethel Waters (1921–1927) – Vol 2).** Čak je i tada bilo jasno da pjesmama pristupa osebujno i angažirano. Uvijek se doimala opuštenijom i ležernijom u društvu jazz-glazbenika, pa je u toku svoje karijere često surađivala s glazbenicima poput Tommyja Dorseyja (→), Bunnyja Berigana (→), Bennyja Cartera (→), Tyree Glenna (→) i Fletcher Hendersona (→). Upravo je Henderson svirao klavir i vodio grupu Black Swan Troubadours s kojom je krenula na prvu turneju (1921/22).

Nastavila je redovito snimati za Paramount (za etiketu na kojoj je realizirala svoje prve snimke), Black Swan i Columbiju. Između 1921. i 1924. njene su ploče za prve dvije etikete pokazale značajan napredak, posebno što se kvalitete pratnje tiče. Na jednom naročito uspješnom snimanju odlično je reagirala na pratnju Lovie Austin i njenih Serenadersa (s Tommyjem Ladnierom (→), kornet i, vjerojatno, Johnnyjem Doddsom (→), klarinet) **(Oh, Daddy!: Ethel Waters 1921–1924),** a u **Craving Bluesu** ostvarila je jednu od svojih najuvjerljivijih blues-izvedbi. Prvi veliki diskografski uspjeh doživjela je 1925. skladbom **Dinah (Ethel Waters – On Stage & Screen 1925–1940)** koju je predstavila u jednoj reviji u Plantation Clubu, Broadway. Osim **Dinah,** Watersova je snimila nekoliko pjesama kojima je dala definitivnu verziju, npr. **Am I Blue?, Memories Of You** (očita parodija na Jolsona), **Stormy Weather, Heatwave, Takin' A Chance On Love** (koju je predstavila u filmu *Cabin In The Sky*) (sve na **Ethel Waters – On Stage & Screen 1925–1940**), **Porgy,You Brought A New Kind Of Love To Me** i **Don't Blame Me** (sve na **Ethel Waters Greatest Years 1924–1934**). Osim uspješnih nastupa u reviji Plantation Cluba, dvadesetih i tridesetih godina redovito je nastupala u sličnim revijama.

Uz orkestar Dukea Ellingtona (→), 1933. predstavila je vlasnicima Cotton Cluba pjesmu **Stormy Weather.** Godine 1932. također je snimala s Ellingtonom, što je rezultiralo izvedbama **Porgy** i **I Can't Give You Anything But Love,** te slijedeće godine kada je nastupila u **Blackbirds Medleyju.** Na jednom snimanju iz 1933. pjevala je s Bennyjem Goodmanom (→) u skladbama **I Just Couldn't Take It, Baby** i **A Hundred Years From Today (Ethel Waters Greatest Years 1924–1934).** Bila je atrakcija vlastite revije s kojom je nastupala uz pratnju i pod vodstvom svog tadašnjeg supruga Eddieja Malloryja (1935–1939). Trubač Mallory predvodio je i sastav s kojim je Ethel Waters 1938/39. snimala za Victor **(Ethel Waters 1938–1939).**

Postigla je prekonoćni uspjeh kao dramska glumica u brodvejskoj produkciji *Mamba's Daughter,* 1939. Imala je i druge, jednako uspješne glumačke nastupe, npr. kao Berenice Sadie Brown u *The Member of the Wedding* (1950). Istodobno, stekla je priznanja i kao glumica u filmovima kao *Cabin In The Sky, Pinky* i *The Sound & The Fury.* Ipak, nikada nije prestala pjevati pod utjecajem jazza, iako njena pratnja od pedesetih godina naovamo nije imala gotovo nikakve veze s jazzom i iako je kvalitet njena glasa u 55. godini i kasnije bio otužno narušen. No, dokaz da je i nakon pedesete godine mogla postići sebi svojstvenu privlačnost, nalazi se na albumu **»Live« – Miss Ethel Waters,** na kojemu pjeva 25 pjesama koje nikada prije nije snimila, uključujući i jednu noviju skladbu iz tog razdoblja (otprilike 1954/55), **Young At Heart.**

Godine 1957. napustila je šou-biznis i pristupila evangelističkom pokretu Billyja Grahama. Napisala je dvije autobiografije, *His Eye Is On The Sparrow* (također i naslov pjesme koju je na neusporediv način predstavila u *The Member of the Wedding*) i *To Me It's Wonderful.* Glazbeni primjeri religiozne Watersove mogu se pronaći na etiketi Word. Umrla je 1. rujna 1977. Ethel Waters snažno je utjecala na mnoge istaknute pjevačice mlade generacije, uključujući Ellu Fitzgerald (→), Lenu Horne, Mildred Bailey (→), Connee Boswell, čak i Billie Holiday (→). Ne treba se začuditi što je Henry Pleasants o njoj ovo napisao: »Uz Bessie Smith i Louisa Armstronga bila je izvor svega što je najbolje i najosebujnije u američkom popularnom pjevanju« *(The Great American Popular Singers).*

Jazzin' Babies' Blues (Biograph). Klasične snimke jedne od najutjecajnijih jazz i zabavnih pjevačica.

Diskografija:
Ethel Waters, Oh, Daddy: Ethel Waters 1921–1924 (Biograph/–)
Jazzin' Babies' Blues: Ethel Waters (1921–1927) – Vols 2 (Biograph/–)
Ethel Waters – Greatest Years 1924–1934 (Columbia/–)
Ethel Waters – On Stage & Screen 1925–1940 (Columbia/–)
Ethel Waters (1938–1939) (RCA Victor – Francuska)
»Live« – Miss Ethel Waters (–/Garrafollo – Australija)

Muddy Waters

Muddy Waters (pravo ime McKinley Morganfield, rođen 1915. u Rolling Forku, Mississippi) utjelovljenje je električnog, poslijeratnog bluesa – u tom žanru on, zapravo ostaje nezaobilaznom ličnošću. Strahovito je snažan, potpuno predan gitarist, prisan i uvjerljiv pjevač, istaknut i osebujan skladatelj u blues-idiomu. Od desete godine učio je svirati harmoniku, a otac ga je podučavao gitari. Majka mu je mlada umrla, pa ga je otac poslao kod bake na plantažu Stovall u okolini Clarksdalea – i ona mu je dala nadimak Muddy Waters. Od malih nogu se zainteresirao za blues Delte i pretrpio je snažan utjecaj Roberta Johnsona i Son Housea, obojice priznatih majstora bottleneck-gitare. Tom će se tehnikom i Waters kasnije majstorski koristiti.

Počeo je svirati početkom tridesetih godina, no njegov sve izrazitiji talent prvi put je došao do izražaja izvan područja Mississippija kada

Muddy Waters, najvažnija ličnost poslijeratnog čikaškog bluesa: izazovan, vješt glazbenik.

su Alan Lomax i drugi iz Kongresne biblioteke posjetili plantažu Stovall 1941, kako bi snimili Watersa – samoga i s grupom Son Simms Four **(Down On Stovall's Plantation: The Celebrated 1941–1942 Library Of Congress Recordings).** Te snimke predstavljaju Watersa kao impresivnog country-blues gitarista i pjevača, iako tek neznatno ukazuju na njegov kasniji razvoj. Waters je nastavio nastupati na lokalnim plesovima, po barovima, piknicima i sl, bez sumnje s repertoarom odličnih blues-originala poput **Why Don't You Live So God Can Use You?** i **You're Gonna Miss Me When I'm Dead** koje su snimili Lomax i drugovi. Godine 1943. preselio je u Chicago i nastupao u klubovima i barovima. Potkraj 1947. počeo je snimati za etiketu Aristocrat, a drugi singl za tu čikašku tvrtku, **I Feel Like Going Home** i **Can't Be Satisfied (Genesis: The Beginnings Of Rock, Vol 1)** postao je 1948. hit. **I Can't Be Satisfied,** izvrsna, izvorna izvedba i skladba u maniri Delta-bluesa ostaje tipičnom za Watersa s kraja četrdesetih godina.

Uspjeh te ploče bio je, sam po sebi, signal za proboj električnog bluesa na čikašku scenu. No, Waters je tek 1951. došao u priliku da snima s danas klasičnom postavom: harmonika, klavir, bubnjevi, bas, ritam-gitara i, dakako, sam Waters koji je svirao solo-gitaru i pjevao; u to doba Aristocrat se pretvorio u Chess. Među članovima Watersovih sastava od početka pedesetih godina naovamo bili su: Walter Horton, James Cotton, Junior Wells, Little Walter, harmonika; Matt Murphy, Jimmy Rogers, Pat Hare, Buddy Guy, Sammy Lawhorn, gitara; Big Crawford, Willie Dixon, Luther Johnson, Luther Tucker, kontrabas ili bas-gitara; Francey Clay, Fred Below, Clifton James, bubnjevi; i najvažniji od svih, klavirist i pjevač Otis Spann.

Osim što je snimao za Chess pod vlastitim imenom, Waters je svirao gitaru na Jimmy Rogersovim i Little Walterovim snimkama za istu etiketu (sve na **Genesis: The Beginnings Of Rock, Vols 1, 2).** Uslijedile su nove hit-ploče: **Louisiana Blues, Long Distance Call, Rollin' Stone, I'm Your Hoochie Coochie Man, I Want You To Love Me, I'm Ready, Just To Be With You, Got My Mojo Working** i **Trouble No More.** Glazba Muddyja Watersa duboko je utjecala na razvoj popularne glazbe pedesetih i šezdesetih godina i bila je od presudne važnosti za karijere Jimija Hendrixa i Rolling Stonesa. Waters (i Cotton) nastupili su 1959. u Carnegie Hallu, u grupi s Memphis Slimom **(Folk Song Festival);** godinu dana ranije Waters je prvi put gostovao u Velikoj Britaniji. Muddy Waters Blues Band snimao je za etiketu Spivey pjevačice Victorie Spivey (1966), a vlasnica je sudjelovala na dvije snimke. Na Newport Jazz Festivalu 1960. ostvario je doslovno uzbuđujući nastup. Pobjednik na rang-listama vodećih jazz i blues-publikacija, Waters je primio nagradu Grammy za ploče **They Call Me Muddy Waters** i **The London Muddy Waters Sessions** (ovu drugu snimio je s vodećim britanskim rokerima Roryjem Gallagherom, Steviejem Winwoodom, Mitchom Mitchellom i drugima), a bio je nominiran za nagradu Grammy i zbog drugih ploča. I nadalje nastupa na turnejama sa svojim Blues Bandom, pa je 1976. došao u Evropu kao član »paketa« u kojemu su nastupali i instrumentalistički velikani jazza Sonny Rollins (→) i McCoy Tyner (→).

Diskografija:
Afro-American Songs
(Library of Congress/–)
Down On Stovall's Plantation: The Celebrated 1941–1942

Hard Again (Blue Sky) — Muddy Waters, velikan bluesa

Library Of Congress Recordings (Testament/Bounty)
The Real Folk Blues
(Chess/Chess)
After The Rain (Cadet/–)
Muddy Waters Sings »Big Bill«
(Chess/Pye)
Muddy Waters At Newport
(Chess/Checker)
Muddy Waters In London
(Chess/Chess)
McKinley Morganfield AKA Muddy Waters
(Chess/–)
More Real Folk Blues
(Chess/–)
Muddy Waters, Live At Mister Kelly's (Chess/–)
Can't Get No Grindin'
(Chess/Chess)
Muddy Waters, Hard Again
(Blue Sky/Blue Sky)
Various (Including Muddy Waters), Genesis: The Beginnings Of Rock, Vols 1, 3
(Chess/Chess)

Leo Watson
→ Teddy Bunn

Weather Report

U kreativnom jezgru Weather Reporta, najbolje jazz-rock grupe, nalaze se Wayne Shorter i Joe Zawinul, jedina dvojica postojanih članova u dosadašnjoj karijeri sastava. Shorter, rođen 1933. u Newarku, uvijek je bio impresivan glazbenik, još od razdoblja suradnje s Jazz Messengersima Arta Blakeyja kada je napisao **Lester Left Town (The Big Beat), Children Of The Night (Mosaic), This Is For Albert (Thermo)** i naslovnu skladbu albuma **Free For All.** U to doba njegov je tenor-saksofon bio osobena mješavina Sonnyja Rollinsa i Johna Coltranea. Šezdesetih godina pridružio se Milesu Davisu i stil mu se izmijenio. Pisao je sitničavo precizne modalne strukture koje su ostavljale prostora bubnjaru. Skladbe poput **Nefertiti (Nefertiti)** ili **Orbits, Dolores (Miles Smiles)** izbjegavaju tradicionalnu podjelu tema-improvizacija-tema u korist gusto isprepletenog unisono-muziciranja.

Zawinul je 1959. došao u New York iz Beča (gdje je rođen 1932) i pridružio se popularnoj grupi Cannonballa Adderleyja, a za devetogodišnjeg boravka u njenim redovima napisao je skladbe poput **Mercy Mercy Mercy.** Shorter i Zawinul upoznali su se u orkestru Maynarda Fergusona, a zatim su, što je važnije, surađivali u grupi Milesa Davisa na prelomnom albumu **In A Silent Way** kojega je naslovnu skladbu napisao Zawinul. O kombinaciji Zawinulovih harmonijski složenih, ali ekonomičnih tema i vijugavog Shorterovog sopran-saksofona ovisio je dobar dio uspjeha Milesovog novog usmjerenja, a Zawinulovim odlaskom, nakon albuma **Bitches Brew,** grupa je izgubila na fleksibilnosti.

Godine 1971. Shorter, Zawinul i čehoslovački basist Miroslav Vitous osnovali su vlastiti sastav, Weather Report, kako bi proširili neke od rezultata Milesove fuzije s rockom. Uloga solista podređena je kolektivnom *attacku,* instrumentalne teksture umnogome su dobile na važnosti i posvećena je velika pažnja temama koje su morale biti dovoljno jake da podnesu fragmentarnu interpretaciju. S dodatkom bubnjara Alphonsa Mouzona i perkusionista Airta Moreire grupa je snimila svoj prvi album, **Weather Report,** koji ostaje jednim od njenih najboljih diskografskih ostvarenja. Raskošne harmonije teme **Milky Way** i ljepota Zawinulove **Orange Lady** pokazale su da je riječ o Rolls Royceu »fuzijske« glazbe. Slijedeći album, usprkos tome što su Eric Gravatt i Dom Um Romao zamijenili Mouzona i Moreiru, bio je čak i bolji, naročito u skakutavo dinamičnoj temi **Directions (I Sing The Body Electric),** dok je Zawinulova **Dr Honoris Causa** dobila kraću, žešću interpretaciju nego na njegovom samostalnom albumu **Zawinul.** Treći album **(Sweetnighter)** pokazao se najkomercijalnijim, iako je u umjetničkom pogledu bio manje uspješan, više zasnovan na riffovima. U ritam-sekciji već je dolazilo do razilaženja – što je pogibelj mnogih jazz-rock sastava – pa je Gravattov

Wayne Shorter, bivši Jazz Messenger, *danas vitalni sastojak zvuka Weather Reporta.*

izostanak s tri snimke »zakrpljen« nadosnimavanjem perkusionističkih instrumenata. Nazvan u čast jednog recepta protiv mokrenja u krevet, **Sweetnighter** je njihovo najnefleksibilnije ostvarenje. Gravatta je na kratko zamijenio Gregg Errico, a zatim Ishmael Wilburn, brz i okretan bubnjar koji je dobro udovoljavao potrebama grupe. Veliki povratak formi rezultirao je albumom **Mysterious Traveller,** a odlične teme poput **American Tango** i **Blackthorn Rose** dobile su maštovit tretman, s uvijek smislenim elektronskim efektima Zawinulove baterije klavijatura (Moog sintesajzer, električni klavir, akustični klavir...). Dvije teme, **Jungle Book** i **Nubian Sundance**

The All Seeing Eye (Blue Note): Wayne u laboratoriju.

nastale su iz Zawinulovih kućnih improvizacija koje on uvijek snima i koristi kao »sirovinu«.

Godine 1973. otišao je član-utemeljitelj, basist Vitous, a problemi oko bubnjara godinu dana su odvraćali Weather Report od javnih nastupa. Godine 1975. u Weather Reportu svirali su Alphonso Johnson, bas, Ngudu, bubnjevi i Alyrio Lima, udaraljke i grupa je snimila album **Tale Spinnin'** koji je umnogome povratak solističkoj rutini. Shorterov izlet na tenor-saksofonu u temi **Lusitanos,** te duet tenor-saksofona i klavijatura u **Five Short Stories** pokazuju ovisnost o snazi utemeljitelja grupe, a ne o međuigri članova. Slijedeći album, **Black Market,** ne otkriva nova područja, ali sadrži mnoge kvalitete Weather Reporta – primjerice način kako Zawinul postiže promjenu tempa »atakiranja« jednog akorda nakon uvoda u temu **Gibraltar.**

Novi virtuozni basist, Jaco Pastorius, javlja se u znatno poboljšanom zvuku grupe s albuma **Heavy Weather** iz 1977, a Alejandro Neciosup Acuna i Badrena čine izuzetno fleksibilnu ritam-sekciju. Shorter se oslobađa upadljivog lirikona u korist lirskog povratka na akustični saksofon, a Zawinulov delikatan pristup sintesajzeru na baladi **A Remark You Made** primjer je njegove osjećajne ekonomičnosti. **Birdland** je živahna funk-tema, dok je **The Juggler** divota ritma.

Diskografija:
Wayne Shorter:
Night Dreamer (Blue Note/Blue Note)
Juju (Blue Note/Blue Note)
Speak No Evil (Blue Note/Blue Note)
All Seeing Eye (Blue Note/Blue Note)
Adam's Apple (Blue Note/Blue Note)
Schizophrenia (Blue Note/Blue Note)
Super Nova (Blue Note/Blue Note)
Odyssey Of Iska (Blue Note/Blue Note)
Native Dancer (Columbia/CBS)
Joe Zawinul:
Zawinul (Atlantic/Atlantic)
Concerto (Atlantic/Atlantic)
Weather Report:
Weather Report (Columbia/CBS)
I Sing The Body Electric (Columbia/CBS)
Sweetnighter (Columbia/CBS)
Mysterious Traveller (Columbia/CBS)
Tail Spinnin' (Columbia/CBS)
Black Market (Columbia/CBS)
Heavy Weather (Columbia/CBS)
Mr Go (Columbia/CBS)

I Sing The Body Electric (CBS): Rolls Royce jazz-rocka, grupa koja ne miruje.

Chick Webb

William »Chick« Webb (rođen 1907. u Baltimoreu, Maryland) bio je jedan od najboljih bubnjara ne samo dvadesetih i tridesetih godina, već i u cijeloj dosadašnjoj povijesti jazza. Usprkos fizičkoj deformaciji (tuberkuloza kičme) javio se sredinom dvadesetih godina kao izvanredno sposoban perkusionist koji je mogao »potjerati« orkestar – naročito veliki orkestar – gotovo nadljudskom strašću i snagom, koristeći široki dinamički raspon i svaki dio svog bubnjarskog kompleta (naročito bas-bubanj i činele) na najefektniji način. Veliki uzor bubnjara tridesetih godina – uključujući Buddyja Richa (→) i Genea Krupu (→) – Webb i njegovo sviranje još uvijek zaprepašćuju naraštaje mladih bubnjara. Nakon sviranja u lokalnom dječačkom sastavu iz Baltimorea u jedanaestoj godini, prva je profesionalna iskustva stekao u zabavnim ansamblima na parobrodima.

Sredinom dvadesetih godina došao je u New York, a nakon suradnje s orkestrom Edgara Dowella okupio je peteročlani sastav zbog dugotrajnog angažmana u Black Bottom Clubu, NYC (1926). Od 1927. i u toku tridesetih godina vodio je veću grupu, Harlem Stompers. Iako je nastupala u vodećim njujorškim plesnim dvoranama (uključujući stalne nastupe u Savoy Ballroomu, s kojim će uvijek ostati identificirana), redovito koncertirala pa čak i pratila Louisa Armstronga (→) na njegovoj turneji po kazalištima, grupa se afirmirala tek 1934, kada su njene ploče počeli prihvaćati obožavatelji jazza uopće, a posebno poklonici velikih orkestara. Webb

Spinning The Webb (Coral) — Ella Fitzgerald, Chick Webb.

je 1935. predstavio 17-godišnje pjevačko otkriće, Ellu Fitzgerald. U to je doba Webbov orkestar (naziv Harlem Stompers odavno je već bio odbačen) počeo doživljavati ogromnu popularnost, zahvaljujući koliko svojoj pjevačici, toliko i kolektivnim (odnosno individualnim) doprinosima članova. Između 1935. i 1939. ključni su članovi bili Edgar Sampson (alt i bariton-saksofon) (→), Taft Jordan i Bobby Stark (trube), Wayman Carver (→) (flauta, alt-saksofon), Hilton Jefferson (→) (alt-saksofon), Louis Jordan (→) (alt i sopran-saksofon, vokal), Sandy Williams (trombon) i, dakako, Ella Fitzgerald i Chick Webb. Među najpopularnijim i najboljim skladbama iz repertoara Webbova orkestra navodimo: **Blue Lou, Stompin' At The Savoy, Don't Be That Way, If Dreams Come True** (sve Sampsonove skladbe i aranžmani), **Stardust, Liza, Who Ya' Hunchin', Undecided, Rock It For Me, Holiday In Harlem** i **I Got Rhythm** (u izvedbi male grupe Chicks koja je djelovala u okviru orkestra). Među interpretacijama Elle Fitzgerald navodimo **Sing Me A Swing Song, Ella, If You Can't Sing It (You'll Have To Swing It), Little White Lies, Vote For Mr Rhythm** i **A-Tisket, A-Tasket.** Posljednja spomenuta, neprikrivena pjesma-dosjetka, najpopularnija je Webbova ploča uopće i 1950. službeno joj je priznat status »zlatne ploče«.

Midnite In Harlem (Ace of Hearts)... s Chickom Webbom.

Godine 1938, na vrhuncu popularnosti orkestra, Webb se razbolio. Godine 1938. i 1939. boravio je u bolnici. Ponovno je počeo svirati u siječnju 1939, ali je umro pet mjeseci kasnije u jednoj bolnici u Baltimoreu, nakon teške operacije. Orkestar je odlučio da nastavi s radom pod vodstvom Elle Fitzgerald. To stanje potrajalo je dvije godine, a zatim je pjevačica nastavila karijeru kao solistica.

Diskografija:
Chick Webb, A Legend (1929–1936) (Decca/MCA – Njemačka)
Chick Webb, King Of The Savoy (1937–1939) (Decca/MCA – Njemačka)
Chick Webb, Strictly Jive (1936–1938) (Decca(MCA – Njemačka)
Chick Webb/Ella Fitzgerald, Ella Swings The Band (1936–1939) (Decca/MCA – Njemačka)
(Count Basie)/Chick Webb, Swingmusic From The Southland Cafe, Boston (Collector's Classics – Danska)
Chick Webb, Stompin' At The Savoy (Columbia/CBS – Realm)

Raskošan tenor-saksofon Bena Webstera jedan je od najnezaboravnijih zvukova jazza.

Ben Webster

Benjamin Francis »Ben« Webster (rođen 1909. u Kansas Cityju, Missouri) bio je pretežno samouk saksofonist; imao je jedan od najugodnijih zvukova koji su potekli iz svijeta jazz-saksofona. Websterov zvuk pokazivao je dva vrlo različita lica: u bržim, naglašenije ritmičkim skladbama bio je grub, prijeteći i žestok, sa snažnim swingom; u baladama postajao je šaputav, nježan i raskošan, otprilike poput prigušene rike zadovoljenog lava. U svakom slučaju, bio je to sasvim osebujan zvuk. U biti pod utjecajem Colemana Hawkinsa (→) i Johnnyja Hodgesa (→), Webster je bio jedan od trojice, četvorice vrhunskih tenor-saksofonista tridesetih godina, a i kasnije je ostao utjecajan i zahvalan solist. Iako je na samom kraju karijere često svirao kratka, ponekad nezanimljiva sola, bilo je ipak veliko iskustvo čuti taj bogat zvuk i dubinu izražajnosti i uživati u neodoljivom poletu. U baladama različitog sadržaja i porijekla ostao je majstorskim izvođačem, sposobnim da ostvari dojmljive interpretacije skladbi poput **Danny Boy, Love Is Here To Stay** i **My Romance** (sve na **Saturday Night At The Montmartre).**

Svirao je klavir u jednoj dvorani za projekcije nijemih filmova u Amarillu, Teksas; Webstera je oduvijek zanimala škola stride-klavira, pa je i sam bio vješt stride-klavirist. Kronološki, Webster je nastupao s W. H. Youngom (ocem Lestera Younga (→), Geneom Coyem (s kojim je svirao alt i tenor-saksofon), Japom Allenom, 1930, Blancheom Callowayjem, 1931; Benniejem Motenom, 1931–1933; Andyjem Kirkom (→), 1933; Fletcherom Hendersonom (→), Bennyjem Carterom, 1934; Williejem Bryantom, 1935; Cabom Callowayem (→), 1936/37; ponovno s Fletcherom Hendersonom, 1937; Stuffom Smithom (→), Royem Eldridgeom (→), 1938 i Teddyjem Wilsonom (→), 1939/40.

No, Websterov je ugled postao dijelom legende jazza kada se u siječnju 1940. pridružio orkestru Dukea Ellingtona (→) kao solist na tenor-saksofonu. (Webster je svirao i snimao s Ellingtonom još 1935. i 1936, u oba navrata vrlo kratko.) S Ellingtonom je odsvirao neka od svojih najboljih snimljenih sola, uključujući **Cotton Tail** (klasična demonstracija njegova žestokog muziciranja u brzom tempu), **Ali Too Soon, Conga Brava, Bojangles** (sve na **The Works Of Duke Ellington, Vol 10), Sepia Panorama (The Works Of Duke, Vol 11), Just A-Settin' & A-Rockin' (The Works Of Duke Ellington, Vol 16*), The Girl In My Dreams (The Works Of Duke Ellington, Vol 17), Chelsea Bridge (The Works Of Duke Ellington, Vol 17*), Blue Serge (The Works Of Duke Ellington, Vol 16*).**

Webster je vrlo zapaženo pridonio »blues-odjeljku« skladbe **Black, Brown & Beige** na njenoj premijeri u Carnegie Hallu, u siječnju 1943. U svježem izdanju prisutan je na snimkama Billie Holiday (→) **(The Golden Years, Vol 1** i **The Voice Of Jazz, Vols 6–9),** Jacka Teagardena (→) **(Jack Teagarden/Pee Wee Russell),** Dizzyja Gillespieja (→) **(The Gillespie Jam Sessions),** Reda Norva (→) **(The Greatest Of The Small Bands, Vol 1),** Bennyja Cartera (→) **(Jazz Giant)** i Gerryja Mulligana (→) **(... Meets The Sax Giants, Vols 1–3).** Njegov blag i promukao, dvostrani pristup tenor-saksofonu pokazao se idealnim na koncertima Granzove trupe JATP **(JATP In Tokyo),** kao i u manje frenetičnoj atmosferi organiziranih studijskih *jam sessiona*, naročito u društvu glazbenika koje je cijenio i s kojima je očito uživao svirati. Osim s već spomenutima, obično je snimao i s Donom Byasom (→) **(Ben Webster Meets Don Byas),** Johnnyjem Hodgesom (→) **(Blues Summit/Side By Side – Back To Back),** Oscarom Petersonom (→) **(Soulville),** Colemanom Hawkinsom (→) **(Blue Saxophones)** i Harryjem Edisonom **(Walkin' With Sweets** i **Blues For Basie).** Inače je nastupao s lokalnim ritam-sekcijama, *ad hoc* sastavima i svirao na svoj originalan, ponekad izvanredan način **(Ben Webster & Associates/Ben Webster & Friends, Atmosphere For Lovers & Thieves, Ben Webster At Ease, John Lewis – Kenny Clarke – Ben Webster – Milt Jackson, Duke's In Bed** i **Days Of Wine & Roses).** Vjerojatno najuspjelije Websterovo studijsko snimanje bilo je ono, na kojemu je Norman Granz 1955. ujedinio njegov saksofon u najopuštenijem izdanju s klavirističkom osebujnošću jednoga od Websterovih idola, Arta Tatuma (→). Rezultati su izvanredni **(The Tatum Group Masterpieces),** s Tatumom u vrhunskoj formi i s Websterom koji ignorira Tatumovu »solo-pratnju«, svirajući jedan izuzetno topao i lijep solo za drugim. Njegova sposobnost blues-muziciranja rijetko je kada reljefnije ilustrirana negoli na koncertnoj snimci s Jimmyjem Witherspoonom (→) **(Witherspoon At The Renaissance).** Ako je album **Jimmy Witherspoon & Ben Webster** manje dojmljiv, to je isključivo zato što mu nedostaje koncertni ugođaj, prisutan na prethodnom naslovu.

Webster, jedan od istinskih velikana saksofona, posljednjih devet godina života proveo je u Danskoj. Njegov uzvišeni zvuk zauvijek je utihnuo 1973. u Evropi, u Amsterdamu.

Diskografija:
Bennie Moten, Moten's Swing, Vol 5 (1929–1932) (RCA Victor – Francuska)

Willie Bryant/(Jimmy Lunceford) & Their Orchestras (Bluebird/RCA Victor – Francuska)
The Fletcher Henderson Story (Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 9–18 (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, Black, Brown & Beige (Ariston – Italija)
Billie Holiday, The Golden Years, Vol 1 (Columbia/CBS)
Billie Holiday, The Voice Of Jazz, Vols 6–9 (Verve/Verve)
Various, Jack Teagarden/Pee Wee Russell (Byg – Francuska)
Ben Webster – A Tribute To A Great Jazzman (Jazz Archives/–)
Various, The Charlie Parker Sides (Verve)/
The Parker Jam Session (Verve)
Various, The Gillespie Jam Sessions (–/Verve)
Various, JATP In Tokyo (Pablo/Pablo)
Red Norvo, The Greatest Of The Small Bands, Vol 1 (RCA Victor – Francuska)
Benny Carter, Jazz Giant (Contemporary/Vogue – Contemporary)
Coleman Hawkins/Ben Webster, Blue Saxophones (Verve/Verve)
Barney Kessel, Let's Cook! (Contemporary/Vogue – Contemporary)
Ben Webster/Oscar Peterson, Soulville (Verve/Verve)
Jimmy Witherspoon, At The Renaissance (HiFi/Ember)
Jimmy Witherspoon & Ben Webster (Atlantic/Atlantic)
Giants Of The Tenor Saxophone/The Genius Of Ben Webster & Coleman Hawkins (Columbia/CBS)
Various, Gerry Mulligan Meets The Sax Giants, Vols 1–3 (–/Verve)
Duke Ellington/Johnny Hodges, Blues Summit (Verve)/
Side By Side – Back To Back (Metro)
John Lewis-Kenny Clarke--Ben Webster-Milt Jackson (Ozone/–)
Various (Including Ben Webster), The Big Three (Bob Thiele Music/RCA Victor)
Bill Harris & Friends (Fantasy/Vocalion)
Teddy Wilson & His Big Band 1939-40 (Tax – Švedska)
Art Tatum, The Tatum Group Masterpieces (Pablo/Pablo)
Ben Webster & Associates (Verve)/
Ben Webster & Friends (Verve)
Ballads By Ben Webster (Verve/Verve)
Harry Edison, Walkin' With Sweets (–/Verve)
Harry Edison, Blues For Basie (–/Verve)
Ben Webster, Atmosphere For Lovers & Thieves (Black Lion/Black Lion)
Ben Webster, Days Of Wine & Roses (Black Lion/Black Lion)
Ben Webster, Duke's In Bed! (Black Lion/Black Lion)
Ben Webster, Saturday Night At The Montmartre (Black Lion/Black Lion)

* Postoje dva izdanja Volumena 16 (posljednjih godina povučen je iz kataloga, ali ga je službeno izdala tvrtka RCA Victor – Francuska). Isto se odnosi i na još dva volumena iz te serije, uključujući Volumen 17.

Duke's In Bed! (Black Lion)...svira Ben Webster!

Potcijenjeni Dicky Wells čija su najbolja ostvarenja nesumnjivo nastala u suradnji s Lesterom Youngom.

Dicky Wells

William »Dicky« Wells (rođen 1909. u Centervilleu, Tennessee) u posljednjih je petnaestak godina neka vrst zaboravljene ličnosti jazza – sramotno ignoriran od diskografskih kuća, koncertnih i festivalskih organizatora i drugih. Često je radio obične poslove, u svijetu vrlo udaljenom od glazbene scene kojoj je nekada toliko impresivno i istaknuto pridonosio. Wellsov ugled jednoga od najekspresivnijih trombonista u jazzu nesumnjiv je. U svakom ansamblu – velikom orkestru ili malom sastavu – isticao se svojom toplinom, dinamikom, humorom, patosom i individualnošću. Njegove prve snimke s ansamblom pod vodstvom Charlieja Johnsona **(Charlie Johnson/Lloyd Scott-Cecil Scott)** pokazuju da je Wells kao dvadesetogodišnjak imao nešto važno saopćiti na svom instrumentu. Kasnije snimke s Fletcherom Hendersonom (→) **(The Fletcher Henderson Story/The Fletcher Henderson Story, Vol 4** i **The Big Bands – 1933/Ridin' In Rhythm)**, s čijim je orkestrom Wells proveo dio 1933, pružile su daljnje, čak uvjerljivije dokaze njegova talenta. Godina 1933. bila je za Wellsa vrlo uspješna, naročito na pločama. Te godine je snimao dio članova Hendersonova orkestra pod vodstvom Colemana Hawkinsa (→) i Reda Allena (→) **(Recordings Made Between 1930 & 1941)**, s mladim trombonistom koji u tako impresivnom društvu uspijeva sačuvati svoj identitet. Još je dostojnija poštovanja bila postava koju je britanski aranžer i skladatelj Spike Hughes okupio za potrebe jedinstvenog *all stars* snimanja u New Yorku, travnja i svibnja 1933. Wells, tada solist u orkestru Bennyja Cartera (→), prihvatio je Hughesov poziv da sudjeluje na tom snimanju. Može se sa sigurnošću reći da njegove doprinose – iako su među sudionicima bili Carter, Hawkins, Allen i Chu Berry (→) – nije nadmašio nijedan drugi solist. Na **Sweet Sorrow Bluesu** Wellsov je afinitet za blues obilato iskazan; njegovo uzbudljivo muziciranje u brzom tempu najizazovnije je na **Bugle Call Ragu** (punom ukusnih ritmičkih ekscentričnosti) a u skladbi **How Come You Do Me Like You Do?** karakterističan je u kombinaciji posvemašnje opuštenosti i totalne predanosti.

Ako je Wellsovo muziciranje na Hughesovim snimkama u cjelosti izvanredno **(Spike Hughes & His All American Orchestra)**, njegove su izvedbe na dvije snimke, realizirane 1937. u Parizu, još bolje. Iako na njima ima odličnih doprinosa američkih i francuskih glazbenika (uključujući Billa Colemana (→) i Djanga Reinhardta (→), Wells je na obje snimke neodoljiv i svira jedan sjajan solo za drugim. Ipak, drugi je termin bio bolji; njegovih sedam korusa u **Dicky Wells Bluesu** poprimilo je klasične razmjere (sve na **Dicky Wells In Paris, 1937/Swing Sessions, Vol 1 (1937–1939)**. Wells se nikada kasnije nije pojavio u sličnom izdanju, iako je idućih godina ostvario mnogo vrsnih istupa.

Godine 1938. postao je član sekcije trombona u orkestru Counta Basieja (→). Iako u prvom desetljeću postojanja orkestra Basie, čini se, nije često eksponirao svoje tromboniste, očito je bio svjestan Wellsove stručnosti. Na mnogim Basiejevim snimkama s Jimmyjem Rushingom (→) odlično su iskorištene Wellsova žestina i sposobnost da zazvuči žalosno i turobno, bilo u *obbligatima*, ili u solima. Suradnja se pokazala naročito efektnom u skladbama **London Bridge Is Falling Down (You Can Depend On Basie), How Long Blues, Harward Blues, Take Me Back, Baby, Nobody Knows (Blues By Basie)** i **Jimmy's Blues (Basie's Best).** Sa čisto instrumentalističkog stanovišta, Wells se efektno predstavio u skladbama **Panassie Stomp, Jive At Five (You Can Depend On Basie), Texas Shuffle (Jumpin' At The Woodside), Love Jumped Out (Superchief), Taxi War Dance (Lester Young With Count Basie & His Orchestra)** i **One O'Clock Jump, Avenue C, Taps Miller (Bassie's Best).** S kolegom Lesterom Youngom (→) Wells je uvijek davao najbolja ostvarenja. On zasjenjuje Younga na znamenitom snimanju grupe Count Basie Kansas City Seven iz 1939 **(Young Lester Young),** a sola na svim poznatim verzijama skladbe **Dicky's Dream** prekrasni su primjeri njegovog pristupa jazz-trombonu. Wells se u odličnom izdanju pojavljuje i na albumima **Lester Young & The Kansas City 5** i **Lester Leaps Again!** koji su realizirani 1944. Kao i obično, Wellsov trombon perfektno je nadopunjavao Younga u slavnom jazz-filmu *Jammin' The Blues* **(Jammin' With Lester).**

Wells je napustio Basieja 1946. i zatim je svirao s ansamblima J. C. Hearda, Willieja Bryanta i Sy Olivera (→). Godine 1947. vratio se Basieju, a definitivno ga je napustio 1950. Nešto manje od dvije godine nastupao je u pratećem sastavu Jimmyja Rushinga, da bi zatim napustio SAD i otišao u Francusku. U Evropi je nastupao i kao član grupe Swing Stars Billa Colemana. Po povratku u SAD nastupao je s nekolicinom lidera »od imena«, uključujući bivšeg kolegu iz Basiejevih dana, Bucka Claytona (→), s čijim je sastavom u prekidima svirao od kraja pedesetih godina do 1961, uz ostalo i na dvije evropske turneje (1959, 1961). Od 1961. do 1963. svirao je u velikom orkestru Raya Charlesa (→) i još je dva puta gostovao u Evropi (1965, 1968). U posljednjih dvadesetak godina na pločama se baš nije prečesto pojavljivao. Istina, nekoliko je puta snimao s Buckom Claytonom, npr. **Swinging At The Copper Rail** i **Songs For Swingers.** Pokazao se vrlo uvjerljivim na jednom snimanju Buddyja Tatea (→) iz 1958 **(Swinging Like... Tate!)** i na nekoliko albuma Jimmyja Rushinga **(Who Was It Sang That Song?** i **Sent For You Yesterday).** Iako je na nekoliko rijetkih Wellsovih samostalnih snimki bilo sjajnih trenutaka, npr. na dvije ploče za etiketu Felsted **(Bones For The King** i **Trombones Four In Hand),** ne predstavljaju ga sve u najboljem svjetlu. No, dva su LP-ja, koja približno prikazuju Wellsa u nekadašnjoj formi, **Beauty & The Blues,** s Tateom i Emmettom Berryjem (→) kao koliderima i čak bolji **Mainstream,** sa suradnicima Joeom Thomasom, Busterom Baileyjem (→) i ponovno Tateom. Na tom snimanju Wells se zacijelo predstavio u najboljem izdanju barem nakon prve suradnje s Basiejem. Čitateljima preporučamo knjigu Dickyja Wellsa *The Night People*, te jedno nadahnuto poglavlje iz knjige *Count Basie & His Orchestra* Raymonda Horricksa.

Diskografija:
Charlie Johnson/Lloyd Scott – Cecil Scott
(RCA Victor – Francuska)
The Fletcher Henderson Story
(Columbia)/
The Fletcher Henderson Story, Vol 4 (CBS)
Various (Including Fletcher Henderson), The Big Bands – 1933 (Prestige)/
Ridin' in Rhythm
(World Records)
Various (Including Coleman Hawkins/Red Allen), Recordings Made Between 1930 & 1941
(CBS – Francuska)
Dicky Wells In Paris, 1937
(Prestige)/
Swing Sessions, Vol 1 (1937–1939) (World Records)
Jimmy Rushing/Count Basie, Blues I Like To Hear
(MCA – Njemačka)
Count Basie, You Can Depend On Basie (Coral/–)
Count Basie, Jumpin' At The Woodside (Coral/–)
Lester Young With Count Basie & His Orchestra
(Epic/Epic – Francuska)
Count Basie, Superchief
(Columbia/CBS)
Count Basie, Blues By Basie
(Columbia/Philips)
Spike Hughes & His All American Orchestra
(London/Ace of Clubs)
The Lester Young Story, Vol 1
(Columbia/CBS)
Count Basie, Basie's Best
(CBS – Nizozemska)
Young Lester Young
(CBS – Francuska)
Lester Young, Jammin' The Blues
(Jazz Archives/–)
Lester Young & The Kansas City 5
(Mainstream/Stateside)
Lester Young, Lester Leaps Again! (EmArcy/Fontana)
Buck Clayton, Songs For Swingers
(Columbia/Philips)
Buck Clayton, Swingin' At The Copper Rail
(Columbia/Philips)
Buddy Tate, Swinging Like... Tate! (Felsted/Felsted)
Jimmy Rushing, Sent For You Yesterday
(Blues Way/–)
Jimmy Rushing, Who Was It Sang That Song?
(Master Jazz Recordings/–)
Dicky Wells, Trombones Four In Hand
(Felsted/Felsted)
Dicky Wells, Bones For The King
(Felsted/Felsted)
Emmett Berry/Buddy Tate, Beauty & The Blues
(Columbia/CBS)
Various, Mainstream
(Atlantic/London)

Dick Wellstood

Richard McQueen Wellstood (rođen 1927. u Greenwichu, Connecticut) prvoklasni je »strider« pod utjecajem Wallera još od početka svoje profesionalne karijere, 1946, u grupi Wildcats Boba Wilbera (→). No, danas – a naročito od početka sedamdesetih godina – Wellstood je napokon sazrio i zauzeo svoje mjesto među najboljim jazz-klaviristima na svijetu. To je postigao zahvaljujući snimkama – posebno onima za etikete Jazzology, Chiaroscuro i 77 Records – te stalnim, naročito solističkim turnejama. Što se solo-albuma tiče, **Dick Wellstood Alone, Walkin' With Wellstood** i **From Ragtime On** vjerojatno najbolje pokazuju njegove sposobnosti. Ovaj posljednji album zadivljujuća je ilustracija primjerenog Wellstoodova udara i svježeg pristupa raznovrsnom materijalu (od **Yesterday** Lennona i McCartneyja do **New Rag** Scotta Joplina, **Kitten Of The Keys** Zeza Confreyja, te **Keepin' Out Of Mischief Now** i **A Handful Of Keys** Fatsa Wallera). Album za Jazzology još je bolji. Wellstoodova eksplozivnost i poletan ritmički pristup skladbama poput **Viper's Drag, Squeeze Me** i **Carolina Shout** daju ovim i drugim izvedbama svježinu koju bi, čini se, inače bilo teško postići.

Walkin' With Wellstood zgodan je podsjetnik na prvu Wellstoodovu britansku turneju; album je snimljen pred uzvanicima u londonskom Ronnie Scott Clubu. U nizu beskrajno kvalitetnih Wellstoodovih izvedbi nalaze se **If Dreams Come True** i **Chantez La Bas,** šarmantno sastavljen *potpourri* Ellingtonovih skladbi, te njegova tema **Walkin' With Watney's.** Što se novijih snimki tiče, album dueta s Billyjem Butterfieldom (→), **Rapport,** upravo je besprijekoran. Wellstood je pet godina svirao s Bobom Wilberom (1946–1950). Iduće dvije godine proveo je s trombonistom Jimmyjem Archeyjem, s kojim je 1952. gostovao u Evropi. Godine 1953. nastupao je s različitim grupama, te kao kućni klavirist u klubu Loua Terazzija u New Yorku. Iste godine surađivao je s Royem Eldridgeom (→), Peteom Brownom (→), Charliejem Shaversom (→) i drugima.

Između 1953. i 1959. svirao je s grupom Tailgaters Conrada Janisa, a u istom je razdoblju nastupao i u sastavima pod vodstvom Eddieja Condona (→) i Tonyja Parentija (→). Radio je kao kućni klavirist u njujorškim klubovima Metronome i Nick's, u kojima je pratio vrhunske glazbenike poput Colemana Hawkinsa (→) i Henryja »Red« Allena (→). Od 1964. do 1966. bio je član kvarteta Genea Krupe (→). Godine 1966. započeo je trogodišnji angažman u ansamblu Ferryboat u Brielleu, New Jersey. Od tada je nastupao kao solist ili kao gost raznih malih sastava, a gostovao je u Južnoj Africi (1973/74) i u Velikoj Britaniji (1974. i kasnije).

Zapaženo dosljedan u svojim jazz-afinitetima, Wellstood pripada malom broju klavirista koji na osoben, vrlo efektan način nastavljaju tradiciju stridea. Među snimkama koje odlično predstavljaju njegovo umijeće navodimo **Live At The Cookery, The Stride Piano Of Dick Wellstood, Jazz At The New School, From Dixie To Swing** i **Uptown & Lowdown;** posljednja dva naslova prikazuju njegovu sposobnost u okviru grupe.

Diskografija:
Bob Wilber, From Dixie To Swing (Music Minus One/–)
The Stride Piano Of Dick Wellstood (Riverside/London)
Sidney Bechet, 1949 (Barclay)
Eddie Condon, Jazz At The New School
(Chiaroscuro/–)
(Cliff Jackson)/Dick Wellstood, Uptown & Lowdown
(Prestige – Swingville/–)
From Ragtime On
(Chiaroscuro/–)
Dick Wellstood & His Famous Orchestra Featuring Kenny Davern
(Chiaroscuro/–)
Dick Wellstood Alone
(Jazzology/–)
Walkin' With Wellstood
(–/77 Records)
Dick Wellstood/Billy Butterfield, Rapport
(–/77 Records)
Dick Wellstood/Peter Ind, Some Hefty Cats
(Hefty Jazz)

Mike Westbrook

Jedan od najvitalnijih britanskih glazbenika, hvaljen i kuđen, skladatelj i vođa orkestra Mike Westbrook (rođen 1936) započeo je sa sekstetom u kojem su nastupali bariton-saksofonist John Surman, alt-saksofonist Mike Osborne, trombonist Malcolm Griffiths, basist Harry Miller i bubnjar Alan Jackson. Proširivši grupu na 11 članova, Westbrook je 1967. snimio opsežno djelo **Celebration.** Uslijedilo je ostvarenje za veliki orkestar, **Marching Song,** koje sadrži fragmente za *brass band* (limenu glazbu), te briljantno eklektično ostvarenje za 12 instrumenata, **Release,** koje se proteže od kolektivne free-improvizacije do korusa saksofona iz skladbe **Flying Home.** Westbrookova opsjednutost scenskom prezentacijom počela se iskazivati na koncertima, projekcijama dijapozitiva, svjetlosnim efektima i rock'n'roll dionicama, a sve to kulminira u skladbi **Earthrise** koja još nije snimljena. **Metropolis,** također skladba iz toga razdoblja, nastala je uz potporu Arts Councila i briljantno koristi tehniku promjene središta tonaliteta. Pokretanjem druge skupine, s rock-glazbenicima poput tenor-saksofonista Georgea Khana i gitarista Chrisa Speddinga, Westbrook je pokazao da je zabavnost osnovno pravilo u njegovu pristupu glazbi **(Solid Gold Cadillac).** Jedno od njegovih najboljih ostvarenja nastalo je po narudžbi švedskog radija **(Citadel/Room 315)** i u njemu odlično koristi soliste poput izvrsnog bariton-saksofonista Johna Surmana u temi **Outgoing,** tenor-saksofonista Alana Wakemana u poletnoj skladbi **Pastorale,** te kombinira citate Ellingtona i Gila Evansa. Westbrook trenutno vodi ansambl limenih duhača.

Mike Westbrook, britanski vođa orkestra sa zdravim smislom za zabavu. Vodi i sastav limenih duhača.

Diskografija:
Celebration (–/Deram)
Marching Song (–/Deram)
Release (–/Deram)
Metropolis (–/RCA Neon)
Citadel/Room 315 (–/RCA)
Love, Dreams & Variations (–/Transatlantic)
Mike Westbrook Brass Band Plays For The Record (–/Transatlantic)

Glazba Randyja Westona — Little Niles (Blue Note).

Randy Weston

Randy Weston (rođen 1926) vodio je restoran u Brooklynu koji su posjećivali velikani be-bopa, pa su ga gosti poput Parkera i Maxa Roacha nagovorili da se okuša kao klavirist. Poput svojih prijatelja Herbieja Nicholsa i Valda Williamsa, Weston je obožavao Theloniousa Monka, pa se taj utjecaj – uz Ellingtonov i Wallerov – može naslutiti u njegovu stilu. Nakon rhythm-and-blues iskustava s Bull Moose Jacksonom i Eddijem Cleanhead Vinsonom, započeo je jazz-karijeru i 1955. pobijedio u kategoriji »Nove zvijezde« magazina *Down Beat.* Većina njegovih prvih ostvarenja za Riverside nestala je raspuštanjem te tvrtke, ali nedavno reizdanje za Blue Note **(Little Niles)** pokazuje pouzdanje i šarm njegova klavira i njegovih skladbi. **Pam's Waltz** i **Little Niles** klasični su primjeri impresionističke skladateljske manire. Uvijek duboko svjestan svog afričkog podrijetla, Weston je 1961. poduzeo afričku turneju, prvu od nekoliko posjeta koje su 1968. rezultirale odlukom da se stalno nastani u Maroku. Album iz 1964, **African Cookbook,** svjedoči o sveprisutnom afričkom utjecaju. **Congolese Children** adaptacija je tradicionalne narodne pjesme, iako je najizuzetnija skladba **Portrait Of Vivian,** poligon za neodoljiv tenor-saksofon Bookera Ervina. Na slijedećim albumima nalazimo ostvarenja posvećena Africi i Ellingtonu **(Blues** i **Carnival),** a album solo-klavira, **Blues To Africa,** pokazuje spektar njegovih umijeća, od stridea do be-bopa.

Vrlo artikulirana osoba i svojevrstan pionir istraživanja afro-američkog kulturnog nasljeda, Randy Weston od 1974. nastupa u Evropi.

Randy Weston u Tangieru s Edom Blackwellom i Vishnu Woodom. Iz Brooklyna u Afriku, u potrazi za korijenima.

Njegova je glazba karakteristična poput njegova džinovskog stasa.

Diskografija:
Little Niles
(Blue Note/Blue Note)
African Cookbook
(Atlantic/Atlantic)
Blues (Trip/–)
Carnival (Freedom/Freedom)
Blues To Africa
(Freedom/Freedom)

George Wettling
→ Eddie Condon

Arthur Whetsol

U usporedbi s mnogim nepokolebljivim, dugogodišnjim »elingtonijancima«, Arthur Parker »Artie« Whetsol (rođen 1905. u Punta Gordi, Florida) proveo je u redovima Ellingtonova orkestra prilično kratko vrijeme. Bio je član trubačke sekcije Ellingtonova orkestra od 1928. do 1936. U tom razdoblju Whetsol, osobni Ellingtonov prijatelj iz prvih dana njihove profesionalne glazbene karijere, nikada nije bio istaknutiji solist. Pa ipak, uvijek kada bi se od njega zatražilo da istupi samostalno, njegove bi se osjećajne, lijepo zamišljene izvedbe mogle usporediti s onima Cootieja Williamsa (→), Rexa Stewarta (→) ili Bubbera Mileyja (→). Ellington je obično koristio Whetsolovu trubu sa sordinom u tečnim ekspozicijama tema, primjerice u jedinstvenoj kombinaciji boja u uvodu prve verzije **Mood Indiga (Rockin' In Rhythm 1929–1931),** u kojoj se Whetsolova truba sa sordinom besprijekorno složila s klarinetom Barneyja Bigarda (→) i s trombonom Joea Nantona (→) (također sa sordinom). Whetsol je bio u prilici da koristi i gumenu sordinu (*à la* Miley), primjerice u **Take It Easy (The Beginning, 1926–1928)** ili da povremeno izvede poneki neobično agresivan neprigušeni solo, kao u **Jungle Jamboree (Jungle Jamboree).** Među ostalim vrsnim Whetsolovim solima navodimo **Saturday Night Function (The Works Of Duke Ellington, Vol 2)** i **Stevedore Stomp (The Works Of Duke Ellington, Vol 3).** Tipičniji su, međutim, prodorni Whetsolovi istupi u skladbama **Awful Sad (Hot In Harlem 1928–1929), The Dicty Glide (The Works Of Duke Ellington, Vol 3), Reminiscin' In Tempo (The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2)** i naročito u **Rocky Mountain Bluesu (Rockin' In Rhythm 1929–1931).**

Whetsol, koji je odrastao u Washingtonu, a nastupao je i u orkestru Claudea Hopkinsa, prvi put je, na kratko, surađivao s Ellingtonom 1923, napustivši ga da bi studirao medicinu na vašingtonskom Howard Universityju. Godine 1928. vratio se u Ellingtonove redove, u kojima je ostao do 1937, kada se zbog bolesti morao povući. Whetsol, također vrsni vođa sekcije, umro je 1940. u New Yorku od bolesti mozga.

Diskografija:
Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 1–7
(RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Beginnings, 1926–1928
(Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Hot In Harlem (1928–1929)
(Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, Rockin' In Rhythm (1929–1931)
(Decca/MCA – Njemačka)
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2
(Columbia/CBS)
Duke Ellington, Jungle Jamboree (–/Parlophone)
Duke Ellington In Harlem
(Jazz Panorama – Švedska)
Duke Ellington, Masterpieces (1928–1930)
(RCA Victor – Francuska)
Various (Including Duke Ellington), The Big Bands – 1933 (Prestige)/
Ridin' In Rhythm
(World Records)

Paul Whiteman

Paul Whiteman (rođen 1890. u Denveru, Colorado) ostaje desetak godina nakon smrti (u Doylestownu, Pennsylvania) jednako kontraverznom ličnošću kao u vrhunskim danima svoje karijere šefa orkestra, dvadesetih do sredine tridesetih godina. Na kvalitetu sviranja u Whitemanovim orkestrima, ili, pak, na kvalitetu njegove glazbe u toku godina, nema gotovo nikakvih primjedbi. Ta ocjena, međutim, stoji sve dok se ne prisjetimo da je Whiteman bio reklamiran kao »Kralj jazza«. Kontraverzije počinju upravo oko Whitemanova odnosa prema jazzu i nesumnjivo će potrajati sve dok njegova glazba bude dostupna na pločama i analizirana.

Whitemanov »simfonijski jazz«, naime, tek površno naliči izvornijoj jazz-glazbi iz razdoblja kada je on vodio niz velikih orkestara (od 1919. do početka četrdesetih godina). Nedostaci Whitemanovih orkestara – naročito trom ritam – drastično dolaze do izražaja kada se snimke iz dvadesetih godina usporede sa snimkama velikih orkestara pod vodstvom Fletchera Hendersona (→), Dukea Ellingtona (→) i Dona Redmana (→) iz istog razdoblja. Whitemanova sklonost korištenju striktno nedžezističkih, nesvingerskih, polusimfonijskih sekcija gudača samo potvrđuje te manjkavosti. Poslušamo li snimke rijetkih radio-prijenosa koje se posljednjih godina mogu pronaći na pločama **(Jack Teagarden – Frankie Trumbauer),** uvjerit ćemo se da je orkestar povremeno svingao na prihvatljiv način, ali to nije bilo pravilo.

Sâm Whiteman bio je sposoban glazbenik. U djetinjstvu je učio violinu i violu i dovoljno se »osposobio« da uđe u redove Denver Symphony Orchestra (1912). Godine 1915. preselio je u San Francisco. Svirao je orkestru Svjetske izložbe i u San Francisco Symphony Orchestra. Nakon kratke službe u mornarici (za I svjetskog rata) postao je vođa kućnog orkestra u Fairmont Hotelu, San Francisco. Godine 1920. otišao je u Atlantic City i New York. U dva navrata, 1923. i 1926, poveo je svoj orkestar na evropsku turneju. U veljači 1924. nastupio je na najsjajnijem koncertu svoje karijere: premijerno je izveo Gershwinovu **Rhapsody In Blue,** sa skladateljem za klavirom. Whiteman i njegov orkestar bili su zvijezde popularnog filma tridesetih godina, *King of Jazz* (po kojemu je i dobio nadimak). U financijskom pogledu, Whitemanov je orkestar bio daleko najbolje plaćen (pričalo se da je dvadesetih godina Whiteman mogao tražiti – i dobiti – 5000 dolara za jedan nastup na radiju). Usprkos pseudojazzu što ga je svirao njegov orkestar, Whiteman je iskreno volio jazz. Tvrdi se da je bio osobno odgovoran za angažiranje istaknutih jazz-solista poput Bixa Beiderbeckea (→), Jacka Teagardena (→) i Frankieja Trumbauera (→). Njihovi doprinosi, kao i doprinosi Mildred Bailey (→), Bunnyja Berigana (→), Joea Venutija (→), Tommyja Dorseyja (→), Jimmyja Dorseyja (→), Charlieja Teagardena (→), Eddieja Langa

Paul Whiteman & His Orchestra (RCA Victor). Veliki pretendent na varljivu titulu »Kralja jazza«.

(→), Andyja Secresta i »džezističkog« Binga Crosbyja (→) opravdavaju svaku jazz-etiketu koja se pridaje Paulu Whitemanu i njegovom orkestru. Naročito je Beiderbecke odsvirao niz prekrasnih sola trajne vrijednosti. Aranžer i skladatelj Don Redman napisao je **Whiteman Stomp** (koji je snimio i Fletcher Henderson) specijalno za Whitemanov orkestar. Četrdesetih i pedesetih godina Whiteman je u nekoliko navrata uspio ponovno okupiti svoj orkestar, no vrijeme je već odavno bilo pregazilo njegovu koncepciju, pa je riječ o usamljenim ili kratkotrajnim pokušajima.

Pedesetih godina radio je kao direktor American Broadcasting Company. Početkom šezdesetih godina ponovno je, u dva navrata, okupio orkestar, no posljednjih nekoliko godina života proveo je »u penziji«. Umro je u prosincu 1967.

Diskografija:
Paul Whiteman (RCA Victor/–)
The Bix Beiderbecke Legend (RCA Victor – Francuska)
Featuring Jack Teagarden (–/MCA)
Jack Teagarden – Frankie Trumbauer (Totem – Kanada)
Jack Teagarden, Vol 2 (1928–1957): »Prince Of The Bone« (RCA Victor – Francuska)

Bob Wilber

U posljednjih desetak godina Robert Sage Wilber (rođen 1928. u New York Cityju) napokon je prestao biti tek vrlo sposoban glazbenik gotovo nikakva osobnog pečata i postao saksofonist-klarinetist čiji je talent stekao zapaženu razinu individualnosti. Njegovo muziciranje s World's Greatest Jazzbandom **(The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart – Live At The Roosevelt Grill** i **In Concert),** te, u novije doba, s grupom Soprano Summit, koje je kolider **(Chalumeau Blue** i **Soprano Summit In Concert)** pokazuje začuđujuću zrelost kako na klarinetu, tako i na malom, savijenom sopran-saksofonu. Njegovi besprijekorni aranžmani za WGJB, Soprano Summit i, na pločama, za pjevačicu Maxine Sullivan (→) **(The Music Of Hoagy Carmichael, Close As Pages In A Book** i za album **Song Of The Tenor** Buda Freemana) pokazuju napredak primjeren zrelosti njegova muziciranja.

Wilber, koji je kao sedmogodišnjak iz New Yorka preselio u Scarsdale, New York, prvi put je svirao klarinet 1941. Jezgro njegova gimnazijskog sastava pretvorilo se u grupu Wild Cats, specijaliziranu za izvedbe klasičnog repertoara New Orleansa. Dvije godine proveo je na glazbenim školama Juilliard i Eastman; klarinetu i sopran-saksofonu podučavao ga je i njegov idol, Sidney Bechet (→). Svirao je s Bechetovim ansamblom iz 1947/48, sudjelujući s istaknutim kreolskim glazbenikom na koncertnim nastupima i na snimkama **(Sidney Bechet With Bob Wilber's Wildcats, Creole Reeds** i **The Rarest Sidney Bechet, Vol 1).** S glazbenicima poput Dicka Wellstooda (→) i Vica Dickensona (→) kasnije je snimio vlastiti *hommage* Bechetu **(Spreadin' Joy – The Music Of Bechet).** Nakon stalnog angažmana u bostonskom Savoy Clubu (1948–1950 – a u tom je razdoblju svirao s Mezzom Mezzrowom na jazz festivalu u Nici), Wilber je bio član sastava koji je 1951. nastupao u Storyville Clubu u Bostonu i u kojemu su svirali Big Sid Catlett (→) te braća Wilbur i Sidney De Paris (→). Kada se zainteresirao za suvremenije jazz-tendencije, postao je učenikom Lennieja Tristana (→). Nakon vojnog roka (1952–1954), kada je predavao teoriju i vodio jazz-ansambl u Fort Dixu, na Manhattan School of Music studirao je klarinet u klasi Leona Russianoffa. Dvije godine proveo je kao član grupe The Six **(The Six)** koje je jedan od članova bio i trubač Johnny Glasel (bivši Wilberov kolega iz Scarsdale Jazz Banda, 1945, 1946). Svirao je s Eddiejem Condonom u njegovom klubu (1957). S grupom Bobbyja Hacketta (→), također 1957, svirao je saksofon, klarinet i vibrafon. Godine 1958. nastupao je s Maxom Kaminskim (→), a 1958/59. svirao je tenor-saksofon u orkestru Bennyja Goodmana. Šezdesetih godina radio je kao »slobodnjak«, ponovno je snimao s Condonom i surađivao na albumima za etiketu Music Minus One. Bio je član ponovno pokrenute grupe Bob Cats Boba Crosbyja (→) (1966–1968), a 1969. pridružio se World's Greatest Jazz Bandu Yanka Lawsona i Boba Haggarta u kojemu je ostao, otprilike, šest godina. Prije nekoliko godina s klarinetistom i saksofonistom Kennyjem Davernom (→) osnovao je grupu Soprano Summit. Ta grupa stekla je mnoga priznanja kritičara i publike, a dvojica kolidera stvaraju prekrasne međuigre i solističke teksture permanentnim promjenama instrumenata (uključujući alt-saksofon koji je Wilber posljednjih godina pridodao svom arsenalu).

Diskografija:
The Rarest Sidney Bechet, Vol 1 (After Hours – Italija)
Spreadin' Joy – The Music Of Bechet (Classic Jazz/–)
Sidney Bechet/(Albert Nicholas), Creole Reeds (Riverside/Riverside)
Bob Wilber & His Wildcats (Riverside/Riverside)
Jim Chapin (Classic Editions/–)
Sidney Bechet With Bob Wilber's Wildcats (Columbia/CBS – Francuska)
Bobby Hackett/(Duke Ellington), Jazz Concert (Good Year/Good Year)
Bob Wilber/Maxine Sullivan, The Music Of Hoagy Carmichael (Monmouth-Evergreen/Parlophone)
Bob Wilber/Maxine Sullivan, Close As Pages In A Book (Monmouth-Evergreen/Parlophone)
The World's Greatest Jazzband Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/World Record Club)
Extra! Enoch Light Presents The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart (Project 3/Parlophone)
The WGJB Of Yank Lawson & Bob Haggart, Live At The Roosevelt Grill (Atlantic/Atlantic)
Soprano Summit (World Jazz/–)
Soprano Summit In Concert (Concord Jazz/–)
Soprano Summit, Chalumeau Blue (Chiaroscuro/Pye)
Bud Freeman, Song Of The Tenor (–/Philips)

Lee Wiley

Lee Wiley (rođen 1915. u Port Gibsonu, Oklahoma) imala je jedan od najugodnijih jazzom obojenih glasova tridesetih godina – u razdoblju kada su, govoreći s glazbenog aspekta, sazrele Mildred Bailey (→), Maxine Sullivan (→) i Ella Fitzgerald (→). Među mnogima pjevačicama s naglašenim vibratom, Lee Wiley koristila ga je na najmuzikalniji način. Njeno je pjevanje zračilo toplinom, a riječi je interpretirala tako da je morala izvući uzdah oduševljenja od svakog tekstopisca koji je držao do sebe; nikada nije počinila nijedan prekršaj nad glazbenim ukusom. U razdoblju prije pojave LP ploče, Lee Wiley snimala je albume na 78 o/m sa izborom skladbi autora standarda poput Georgea i Ire Gershwina, Colea Portera **(Lee Wiley Sings George Gershwin & Cole Portera),** Richarda Rodgersa, Lorenza Harta i Harolda Arlena **(Lee Wiley Sings Rodgers & Hart & Harold Arlen),** na kojima su je uvijek pratili prvoklasni jazz-glazbenici. Na albumu skladbi Gershwina i Portera, primjerice, prisutni su Bunny Berigan (→), Max Kaminsky (→), Joe Bushkin, Bud Freeman (→), Pee Wee Russell (→) i Fats Waller (→) koji ju prekrasno solistički prati na orguljama u skladbi **Someone To Watch Over Me.**

Od 1943. i 1948. bila je udata za klavirista Jessa Stacyja (→). Lee Wiley, djelimice porijeklom iz indijanskog plemena Čiroki, školovala se u Tulsi, Oklahoma, a u petnaestoj godini napustila je dom da bi pjevala u Paramount Showu u New Yorku. Godine 1931. postala je pjevačica u orkestru Lea Reismana; pjevala je i glumila i na radiju i nastupala u emisijama s Paulom Whitemanom (→), a kasnije s tekstopiscem Willardom Robinsonom. Potkraj tridesetih godina povezala se s Eddiejem Condonom (→), pa je često pjevala s raznim ansamblima pod njegovim vodstvom **(Eddie Condon Town Hall Concerts With Lee Wiley).** Doživjela je skroman uspjeh kao pisac tekstova na glazbu Victora Younga. Najpoznatije skladbe: **Eerie Moan, Got The South In My Soul** i **Anytime, Anyday, Anywhere;** ova posljednja skladba kasnije je oživljena na hit singlu R&B izvođača Joea Morrisa i Laurie Tate iz 1963. Pjevala je s kratkotrajnim Stacyjevim velikim orkestrom (1945/46). Potkraj četrdesetih i u toku pedesetih godina redovito je nastupala u noćnim klubovima. Slijedećih desetak godina bila je poluaktivna i tek se u posebnim prilikama pojavljivala na televiziji, radiju, a još rjeđe pred publikom.

Početkom sedamdesetih godina ostvarila je neku vrst »comebacka«, koncertnim nastupima i nekolicinom albuma. Njena prva snimka nakon 1957. objavljena je 1971. **(Back Home Again)** i s razlogom je dobila oduševljene kritike. Lee Wiley ponovno je nastupila u društvu prvoklasnih jazz-instrumentalista (Dick Hyman, Rusty Dedrick, George Duvivier) i ponovno je pjevala na prekrasno odmjeren način kojim je tretirala svaku pjesmu – dobru ili lošu. Godine i duga neaktivnost nisu utjecali na njen osjećaj za ritam i fraziranje. Gotovo se i nije primijetilo da je prošlo 27 godina otkako je Eddie Condon najavio njen nastup na jednom od stalnih koncerata u Town Hallu; Lee Wiley pristupila je tada mikrofonu i otpjevala očaravajuću verziju skladbe **Someone To**

Lee Wiley Sings Rodgers & Hart And Harold Arlen (Monmouth-Evergreen). »Pjevanje Lee Wiley... zračilo je toplinom.«

Watch Over Me (Eddie Condon & His All Stars, Vol 7), potpomognuta džezističkom pratnjom koja je perfektno nadopunjavala pjevačicu čiji je standard, izvedbe uvijek i u svakom kontekstu bio beprijekoran. Glas Lee Wiley zauvijek je utihnuo 1975, kada je umrla od raka u Sloan Kettering Memorial Hospitalu u New Yorku.

Diskografija:
Lee Wiley Sings Rodgers & Hart And Harold Arlen (Monmouth-Evergreen/–)
Lee Wiley Sings George Gershwin & Cole Porter (Monmouth-Evergreen/–)
Sweet & Lowdown (Halcyon)
Eddie Condon Town Hall Concerts With Lee Wiley (Chiaroscuro/–)
Lee Wiley, Back Home Again (Monmouth-Evergreen/–)
Lee Wiley, »On The Air« (Totem – Kanada)

Clarence Williams

Klavirist i skladatelj iz New Orleansa, Clarence Williams (1893–1965), kao da je uvijek bio zasjenjen glazbenim društvom u kojemu se kretao. Pratio je Bessie Smith na njenom diskografskom debiju, **Downhearted Bluesu** i **Gulf Coast Bluesu (The World's Greatest Blues Singer)** i s njom je s prekidima surađivao u toku cijele njene karijere; autor je ili koautor mnogih izvedbi Bessie Smith, uključujući **Baby Won't You Please Come Home.** U New Yorku je vodio »obojenu« tvrtku Okeh, organizirao snimanja i pronalazio talente, adaptirajući stil New Orleansa novoj sredini i novom tržištu. Njegovi aranžmani za razne kombinacije glazbenika uvijek su bili profesionalni, često vrlo domišljati, dok je kao klavirist ostao povučen i funkcionalan. Williams se pojavljuje na brojnim snimkama sa Sidneyjem Bechetom, Louisom Armstrongom, Colemanom Hawkinsom, Busterom Baileyjem, Kingom Oliverom, Eddiejem Langom i Tommyjem Ladnierom uz svoje osebujne aranžmane.

Diskografija:
Bessie Smith, The World's Greatest Blues Singer (Columbia/CBS)
Jazz Sounds Of The Twenties, Vols 3 & 4 (–/Parlophone)
Clarence Williams! Jazz Kings 1927–9 (VJM)
Louis Armstrong, Sidney Bechet With The Clarence Williams Blue Five (–/CBS – Francuska)
Adam & Eve Had The Blues (–/CBS – Francuska)
Jugs & Washboards (–/Ace of Hearts)
West End Blues (–/CBS – Francuska)
Clarence Williams & His Washboard Band, Vols 1 & 2 (–/Classic Jazz Masters)

Country Goes To Town (1929–1941) (RCA Victor).

Uzbudljiv glazbenik, Cootie Williams na uništavajući je način koristio trubu s gumenom sordinom.

Cootie Williams

Usprkos dvadeset trogodišnjem izbivanju, Charlie Melvin »Cootie« Williams bio je kadar da se 1962. vrati u redove orkestra Dukea Ellingtona (→) i da ponovno preuzme ulogu jednoga od najsnažnijih i najistaknutijih solista – gotovo kao da nikada nije ni izostajao. Williams (rođen 1910. u Mobileu, Alabama) prvi put se pridružio Ellingtonu 1929, nakon ranijih glazbenih iskustava s Fletcherom Hendersonom (→), Chickom Webbom (→) i Jamesom P. Johnsonom (→) (na pločama), te s Eagle Eye Shieldsom. S Ellingtonom je ostao do 1940. kada je prihvatio unosnu ponudu da pristupi Bennyju Goodmanu (→) s kojim je nešto manje od dvanaest mjeseci nastupao kao solist malih i velikih sastava. Williamsov odlazak od Ellingtona šokirao je tadašnju jazz-scenu, a zabilježio ga je vođa orkestra i skladatelj Raymond Scott koji je napisao skladbu **When Cootie Left The Duke** (»Kada je Cootie napustio Dukea«).

Za suradnje s Goodmanom Williams je, s mladim Charliejem Christianom (→), beskrajno inspirirao razne klarinetistove ansamble – naročito sekstete i septete iz 1940–1941. Među snimkama koje trubač obogaćuje tipično žestokim istupima navodimo **Wholly Cats, Blues In B, A Smo-o-o-oth One, Airmail Special,** izvanrednu **Waiting For Benny** (sve na **Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra**), **I Can't Give You Anything But Love, On The Alamo, Royal Garden Blues** i **Solo Flight** (s velikim orkestrom) (sve na **Solo Flight – The Genius Of Charlie Christian/Solo Flight**). Između suradnje s Goodmanom i ponovnog povratka Ellingtonu, Williams je vodio vlastiti veliki orkestar. Često usmjeren rhythm-and-bluesu, taj je orkestar u smislu komercijalne prihvaćenosti bio tek djelomično uspješan, ali je imao zanimljivih trenutaka. U Williamsovom velikom orkestru i sekstetu iz 1944. svirali su, primjerice, osim trubača i lidera, zanimljivi glazbenici poput Eddieja »Cleanhead« Vinsona (→) alt-sak-

Cootie & His Rug Cutters 1937–40 (Tax — Švedska).

sofon, Eddieja »Lockjaw« Davisa (→), tenor-saksofon, pjevačice Pearl Bailey (→) i, što je najzanimljivije, 20-godišnjeg klavirista Earla »Buda« Powella (→). I veliki orkestar i mali sastav iz 1944. snimali su, a rezultati **(Cootie Williams Sextet & Orchestra)** pokazuju da je riječ o više nego sposobnom ansamblu, kolektivno i pojedinačno. Williamsovo sviranje trube iznimno inspirira njegova bivšeg kolegu iz sekcije, Rexa Stewarta (→) na *all stars* snimci **(The Big Challenge)** na kojoj su obojica trubača nastupili kao lideri. U ranijim razdobljima Williamsovo je žestoko muziciranje dolazilo do izražaja na mnogim snimkama vrhunskih jazz-glazbenika, primjerice na nekoliko snimki s kraja tridesetih godina pod vodstvom Lionela Hamptona (→) **(The Complete Lionel Hampton/Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5)** i na snimkama u čast godišnjih ljestvica popularnosti (na kojima je Williams često zauzimao istaknuta mjesta), npr. **Benny Carter 1945 + Metronome All-Stars** i **The Metronome All Stars/The Esquire All Stars.**

Među brojnim Williamsovim solima s Ellingtonom, prije suradnje s Goodmanom, mnoga pokazuju njegovo izvanredno korištenje gumene sordine. Williams je u toj ulozi zamijenio Bubbera Mileyja (→) i uskoro je postao nezamjenjiv poput svoga prethodnika. Među njegovim najimpresivnijim solima sa gumenom sordinom, kao i među onima koja pokazuju njegovo žestoko muziciranje bez sordine, a pod utjecajem Armstronga (→), slijedeća naročito ostaju u sjećanju: **Saratoga Swing (The Works Of Duke Ellington, Vol 3), Double Check Stomp (The Works Of Duke Ellington, Vol 4), Ring Dem Bells** (također s Williamsovim vokalima) **(The Works Of Duke Ellington, Vol 5), Blue Feeling (The Works Of Duke Ellington, Vol 8), Concerto For Cootie, Never No Lament, Harlem Airshaft (The Works Of Duke Ellington, Vol 10), Sepia Panorama, In A Mellotone (The Works Of Duke Ellington, Vol 11), Echoes Of Harlem, Harmony In Harlem, Ridin' On A Blue Note, Grievin' (The Ellington Era, 1927–1940, Vol 1), Sweet Chariot, A Gyspy Without A Song** i **Tootin' Through The Roof** (izvanredni duo sa Stewartom) **(The Ellington Era, 1927–1940, Vol 2).**

Njegovim ostvarenjima nakon 1962. ponekad je nedostajalo fleksibilnosti iz 25 godina ranijeg razdoblja, ali su pokazivala više žestine. Na pločama i na koncertima ostvario je svoj dio »ubojitih« sola, uključujući **Let's Get Together (Recollections Of The Big Band Era), Tutti For Cootie** i novu verziju **Concerta For Cootie (The Great Paris Concert), Intimacy Of The Blues (...And His Mother Called Him Bill), Night Flock** i ponovno **Tutti For Cootie (Greatest Jazz Concert In The World), Satin Doll (Duke Ellington's 70th Birthday Concert), Portrait Of Louis Armstrong, Portrait Of Mahalia Jackson (New Orleans Suite)** i **I Got It Bad, C-Jam Blues, In A Mellotone (Togo Brava Suite/The English Concert).** Za prvog angažmana kod Ellingtona snimao je i sa svojim grupama Rug Cutters i Gotham Stompers, koristeći uglavnom kolege iz Ellingtonova orkestra. Te snimke rezultirale su pojedinim besprijekornim, trajnim jazz-izvedbama, s trubačem u vrhunskom izdanju **(Cootie & The Boys From Harlem** i **Cootie & His Rug Cutters, 1937–1940).** S vlastitim velikim orkestrom Williams nije na pločama uvijek u najboljem svjetlu. Pa ipak, mnogo se vrsnog muziciranja na trubi može pronaći na većem dijelu albuma **Big Band Bounce** i **Big Sound Trumpets.** Zanimljivo je također da je Williamsov veliki orkestar iz 1942. snimio zacijelo prvu verziju skladbe **Epistrophy** Theloniousa Monka (→) **(The New York Scene In The '40s: From Be-Bop To The Cool).**

Posljednjih godina Williams stalno poboljšava. Ne začuđuje što je prekidao sviranje, a bilo je trenutaka kada je njegovo muziciranje postajalo nedosljedno i primjetljivo manje artikulirano i efektno nego u prošlosti. Ilustrativno je, možda, da se prodorno Williamsovo muziciranje začulo na prvom albumu koji je snimljen nakon smrti Dukea Ellingtona **(Continuum),** kada je sin Mercer Ellington (→) okupio ostatke orkestra u procesu raspadanja...

Diskografija:

Duke Ellington, The Works Of Duke, Vols 3–5, 8, 10, 11
(RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Ellington Era, 1927–1940, Vols 1, 2
(Columbia/CBS)
Duke Ellington, The Complete Duke Ellington, Vols 2–7
(CBS – Francuska)
Duke Ellington, Cotton Club Days – 1938, Vols 1, 2
(Jazz Archives/–)
Duke Ellington, Recollections Of The Big Band Era
(Atlantic/–)
Duke Ellington, The Great Paris Concert (Atlantic/–)
Duke Ellington, ...And His Mother Called Him Bill
(RCA Victor/RCA Victor)
Duke Ellington's 70th Birthday Concert
(Solid State/United Artists)
Duke Ellington, New Orleans Suite (Atlantic/Atlantic)
Various (Including Duke Ellington), The Greatest Jazz Concert In The World
(Pablo/Pablo)
Duke Ellington, Togo Brava Suite (United Artists)/
The English Concert
(United Artists)
Charlie Christian With The Benny Goodman Sextet & Orchestra
(Columbia/CBS)
Charlie Christian/Benny Goodman, Solo Flight – The Genius Of Charlie Christian
(Columbia)/
Solo Flight (CBS)
Benny Goodman Plays Solid Instrumental Hits
(Columbia/CBS)
The Complete Lionel Hampton
(Bluebird)/
Lionel Hampton's Best Records, Vols 1, 5
(RCA Victor – Francuska)
Johnny Hodges, Hodge Podge
(Epic/CBS – Realm)
Various, The Metronome All Stars/Esquire All Stars
(RCA Victor – Francuska)
Various, Benny Barter 1945 + The Metronome All-Stars
(Queen Disc – Italija)
Various (Including Cootie Williams), The New York Scene In The '40s: From Be-Bop To Cool
(CBS – Francuska)
Cootie Williams Sextet & Orchestra (Phoenix)
Cootie Williams/(Hot Lips Page), Big Sound Trumpets
(RCA Victor – Francuska)
Cootie Williams/Rex Stewart, The Big Challenge
(Jazztone/Concert Hall)
Various (Including Cootie Williams), Big Band Bounce
(Capitol/Capitol – Nizozemska)
Cootie Williams, Cootie & The Boys From Harlem
(Tax – Švedska)
Cootie Williams, Cootie & His Rug Cutters (Tax – Švedska)

Mary Lou Williams

Iako u biti ima tek nekoliko pretendentica za naziv »Prve dame jazza«, nema sumnje da Mary Lou Williams (rođena pravim imenom Mary Elfrieda Winn, 1910. u Atlanti, Georgia) najviše zaslužuje tu hipotetičku titulu. U prvom redu, ona se kao klavirist svrstava uz najbolje glazbenike na tom instrumentu. Njen pristup nije blag i defenzivan, kao što bi se moglo očekivati od jedne dame. Njen je udar, istina, elegantan poput njena harmonijskog rafinmana, ali Mary Lou Williams je zapažena i po svom poletnom, dvoručnom sviranju, snažna u izvedbi poput većine muškaraca. Također je prvoklasni skladatelj i aranžer; pisala je »prave« jazz-skladbe kao i kompleksnija djela, uključujući dvije mise. Njen aranžerski talent iskazao se u repertoaru mnogih glasovitih orkestara, npr. Dukea Ellingtona (→), Bennyja Goodmana (→), Louisa Armstronga (→), Tommyja Dorseyja (→), Earla Hinesa (→), Glena Grayja i Andyja Kirka (→). Gotovo je zapanjujuće prisjetimo li se da je prvi put svirala i snimala s Kirkovim orkestrom još 1929. i da je dvije godine ranije vodila svoj prvi sastav. No, možda je najočaravajući aspekt umjetnosti Mary Lou Williams – umjetnosti kojoj ne škodi ni prolazak vremena ni mnoge promjene što su se zbile u jazzu otkako je sredinom dvadesetih godina počela profesionalno svirati – činjenica da u glazbenom i osobnom pogledu naprosto ne želi ostariti. Njen stil sviranja klavira, primjerice, obuhvaća cijelu povijest jazza, od boogie-woogieja do bopa i post-boperskog impresionizma. A što je još važnije, u svakom od tih (i drugih) jazz-idioma nalazimo obilje dokaza njenih sposobnosti. Njena hvalevrijedna glazbena dosljednost ne prenosi se, začudo na njena skladateljska ostvarenja.

S majkom i sestrom Mary Lou Williams preselila je u četvrtoj godini iz Atlante u Pittsburgh. Tada je već učila klavir, a uskoro je počela nastupati pred publikom. Kao klavirist-pratitelj nastupala je pod imenom Mary Lou Burleight (po prezimenu svoga očuha).

Svirala je s nekoliko drugih ansambala, uključujući orkestar pod vodstvom Johna Williamsa (koji joj je postao prvim suprugom – razveli su se tridesetih godina). S tim je ansamblom Mary Lou Williams debitirala kao lider, kada ga je Williams 1928. napustio. Godine 1929. pisala je aranžmane za ansambl Andyja Kirka, svirajući povremeno klavir na njegovim snimanjima i nastupima. Godine 1931. za stalno mu se pridružila kao klavirist i glavni aranžer. U Kirkovom sastavu (koji će se uskoro nazvati 12 Clouds Of Joy) ostala je bez prestanka od 1931. do 1942, s izuzetkom izbivanja zbog bolesti, 1938. Među njenim prvim aranžmanima za Kirka, **Messa Stomp, Corky Stomp** i **Blue Clarinet Stomp** (sve na **Clouds Of Joy**) ostavljaju, naročito ako gledamo u retrospektivi, daleko bolji utisak negoli orkestar koji ih je izvodio.

Kao klavirist i aranžer do 1936. znatno je uznapredovala. U naslovima poput **Walkin' & Swingin', Lotta Sax Appeal, Bearcat Shuffle** i **Steppin' Pretty** (sve na **Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy March – 1936**) ima svježine i originalnosti zbog kojih oni još i danas dobro zvuče. Također 1936. Williamsova je (s Bookerom Collinsom i Benom Thigpenom, kolegama iz Kirkove ritam-sekcije) snimila niz klavirističkih izvedbi, među kojima su **Overhand, Swingin' For Joy** i neprimjereno naslovljena **Corny Rhythm** (»Mlitavi ritam«) (sve na **Jazz Pioneers 1933–36/Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy – March 1936**) zanimljivi primjeri njenih instrumentalističkih sposobnosti.

Udala se za trubača Harolda »Shorty« Bakera (→) i neko su vrijeme zajedno vodili mali sastav, da bi zatim Baker pristupio orkestru Dukea Ellingtona (→); godine 1945. Mary Lou je za Ellingtonov repertoar napisala uzbuđujuću temu **Trumpet No End (The Golden Duke).** (Godine 1937. obogatila je repertoar orkestra Bennyja Goodmana, za koji je napisala i superiorno aranžirala skladbe **Camel Hop** i **Roll 'Em** (obje na **Benny Goodman, Vol 7**). Godine 1946. vodila je kvintet sastavljen isključivo od žena **(The Greatest Of The Small Bands, Vol 2)** koji je izvodio vrsnu glazbu i tako demantirao moguće optužbe o »štosu«. U toku 1945. duboko se zainteresirala za be-bop evoluciju, pa je postala prisna prijateljica Dizzyja Gillespieja (→), Theloniousa Monka (→) i Buda Powella (→). Premijera njene **Zodiac Suite** održana je u njujorškom Town Hallu, u izvedbi Njujorške filharmonije. Dvanaest godina kasnije Gillespie ju je nagovorio da svira klavir s njegovim orkestrom u izvedbi istog djela na Newport Jazz Festivalu **(Dizzy Gillespie At Newport).** Između 1944. i 1948. uglavnom je stalno nastupala u oba kluba Cafe Society u New Yorku.

Početkom pedesetih godina nastupala je u njujorškim klubovima, a od 1952. do 1954. boravila je u Velikoj Britaniji i Francuskoj. U Parizu je snimala s Donom Byasom (→) **(Don Carlos Meets Mary Lou),** a u Londonu je sudjelovala na dva snimanja s kvartetom **(Mary Lou Williams Plays In London** i **I Love A Piano).** Po povratku u SAD odlučila je da u cjelosti napusti glazbenu scenu; dala se na proučavanje religije i prikupljanje pomoći za

Mary Lou Williams — prva dama jazza. Kao skladatelj, aranžer i klavirist, ona je zaista jedinstven talent.

siromašne glazbenike. Na scenu se vratila u kolovozu 1957. i od tada redovito nastupa, uglavnom kao vođa vlastitih malih sastava u klubovima, na koncertima i festivalima. Srećom, nastavila je i snimati, bilo kao gošća glazbenika poput Gillespieja, Bobbyja Hacketta (→) **(Giants/The Great Modern Jazz Trumpet)** i Buddyja Tatea (→) **(Buddy & His Buddies),** bilo samostalno. Što se ovih drugih snimki tiče, solistički album iz 1971, **From The Heart,** izuzetan je užitak. Riječ je o perfektnoj demonstraciji neuništivog umijeća »Prve dame jazza« koja briljantno improvizira u velikom izboru vlastitih skladbi, starih **(Scratchin' in The Gravel, Little Joe From Chicago, Morning Glory)** i novih **(Blues For John, Offertory, A Fungus Amungus).** Njen temeljit skladateljski, aranžerski i izvođački angažman u dvije izvrsne mise **(Black Christ Of The Andes** i **Music For Peace)** donosi sasvim različite, ali također impresivne rezultate. Riječ je o još tri primjera višestrane karijere jedne od najistrajnijih – i najistaknutijih – ličnosti u jazzu.

Diskografija:
Andy Kirk, Clouds Of Joy (Ace of Hearts/Ace of Hearts)
Various (Including Mary Lou Williams), Jazz Pioneers, 1933–1936 (Prestige)/
Andy Kirk & His 12 Clouds Of Joy – March 1936 (Parlophone)
Andy Kirk, Twelve Clouds Of Joy (Ace of Hearts/ Ace of Hearts)
Benny Goodman, Vol 7: »The Kingdom Of Swing« (1935–1939) (RCA Victor – Francuska)
Duke Ellington, The Golden Duke (Prestige/Prestige)
Various (Including Mary Lou Williams), The Greatest Of The Small Bands, Vol 2 (RCA Victor – Francuska)
Dizzy Gillespie At Newport (Verve/Columbia – Clef)
Don Byas/Mary Lou Williams, Don Carlos Meets Mary Lou (Storyville/Vogue – EP)
Various (Including Mary Lou Williams), I Love A Piano (–/Esquire)
Mary Lou Williams, Black Christ Of The Andes (MPS)
Various (Including Mary Lou Williams), Cafe Society (Onyx/–)
Dizzy Gillespie/Bobby Hackett, Giants (Perception)
The Great Modern Jazz Trumpet (Festival)
Buddy Tate, Buddy & His Buddies (Chiaroscuro/–)
Mary Lou Williams, From The Heart (Chiaroscuro/Storyville)

Dick Wilson
→ Andy Kirk

Teddy Wilson

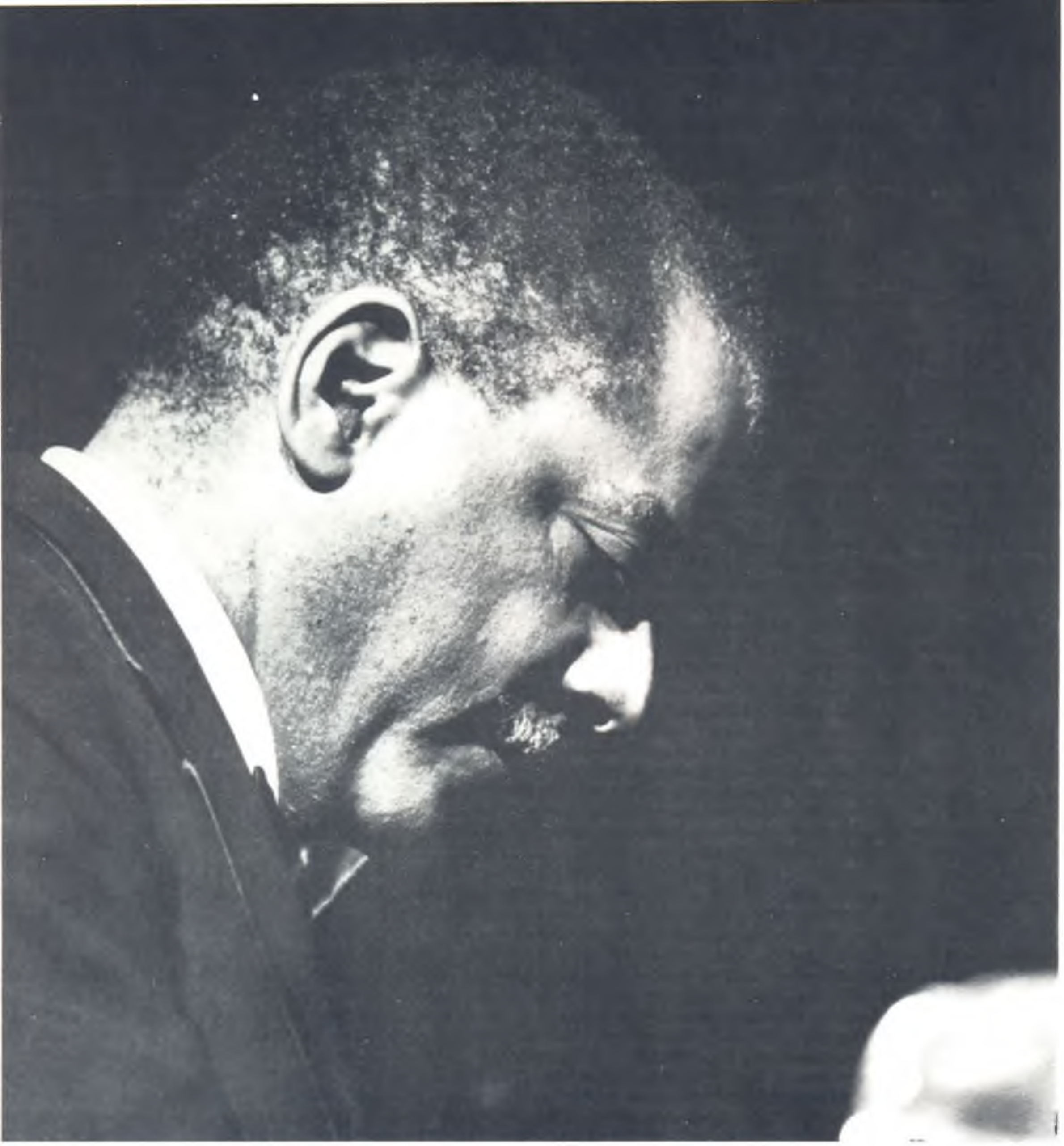
Theodore »Teddy« Wilson (rođen 1912. u Austinu, Teksas), ostat će zapisan u povijesti jazza kao jedan od najboljih solista na klaviru, kao klavirist čiji se rafiniran pristup odmah raspoznaje i čiji profinjen, ali pouzdan udar tek ponekad zaluta u područje *cocktail*-klavira. Wilsonov stil u biti je osobeno pročišćenje virtuoznijih i ekstrovertnijih interpretacija Arta Tatuma (→) i Earla Hinesa (→), s primjetljivim utjecajem bazičnijeg stila Fatsa Wallera (→) i Jamesa P. Johnsona (→). Wilsonovo muziciranje uvijek je uglađeno, ekonomično, a neki bi rekli i isuviše precizno. Jednako je vješt kao pratitelj i kao klavirist u okviru grupe, a svirao je i snimao s većinom istaknutih inovatora jazza od početka tridesetih godina do be-bopa (uključujući i to razdoblje). Osim svega toga, Wilsonov je ugled organizatora *all stars* snimanja, koja su rezultirala izvedbama klasičnih razmjera, odavno ušao u legendu jazza.

Isključivo kao lider vlastitih sastava Wilson je postigao tek minimalne rezultate. Njegov veliki orkestar potrajao je, primjerice, tek godinu dana (1939/40). Bez obzira na kvalitetu orkestra – ą u njegovoj postavi, s izuzetkom vođe, u raznim su razdobljima nastupali Ben Webster (→), Doc Cheatham (→), J. C. Heard i Harold »Shorty« Baker (→), s aranžmanima Wilsona, Edgara Sampsona (→), Bustera Hardinga i Webstera – njegova je glazba bila isuviše uglađena, bez prave dinamike i izvorne uzbudljivosti **(Teddy Wilson & His Big Band 1939/40).** Daljnji, vrlo važan aspekt karijere Teddyja Wilsona njegova je sposobnost da perfektno prati (pridonoseći razvoju njihovih karijera) impresivan broj jazz ili jazzom inspiriranih pjevačica, među njima i neke prvoklasne. Na svakoj takvoj listi pjevačica moraju se naći Billie Holiday (→), Mildred Bailey (→), Ella Fitzgerald (→), Sarah Vaughan (→), Lena Horne i, što je manje značajno, Midge Williams i Putney Dandridge. Wilsonova pratnja za Holidayjevu – naročito s ansamblima koje je okupljao između 1935. i 1938 – uvijek je bila izvanredna, a doživljavala je vrhunac savršenstva prisustvom Lestera Younga (→). Sam Wilson svirao je brojne uvode i sola neusporedive vrijednosti. S onu stranu nenadmašnih Youngovih doprinosa, nitko nije učinio više od Teddyja Wilsona da većina snimki Billie Holiday (iz najvažnijeg razdoblja njene karijere) postane remek-djelima za sva vremena **(Billie Holiday, The Golden Years, Volš 1, 2, The Lester Young Story, Vol 1** i **The Billie Holiday Story, Vol 1).**

Mildred Bailey često se doimala najopuštenijom i najsretnijom kada je na njenim snimkama iz druge polovine tridesetih godina klavir svirao Teddy Wilson **(Her Greatest Performances 1929–1946),** a jedna od najboljih ranijih snimki Elle Fitzgerald bila je upravo ona iz 1936, u organizaciji i produkciji Teddyja Wilsona **(Ella, Billie, Lena, Sarah: 4 Grandes Dames Du Jazz).** Lena Horne, u biti nikada jazz pjevačica, zazvučala je kao da bi takvom mogla postati na jednom

The Teddy Wilson (CBS Sony, Japan) — »impresivni« mali sastavi.

Teddy Wilson, jedan od istaknutih jazz-klavirista. Vrhunski producent vodećih jazz-pjevačica.

The Teddy Wilson Piano Solos (CBS, Francuska). Izvanredni album koji sadrži »11 prekrasno odmjerenih izvedbi ...«

snimanju iz 1941. s Teddyjem Wilsonom i njegovim orkestrom **(Ella, Billie, Lena, Sarah: 4 Grandes Dames Du Jazz).** Primjerenu pratnju punu poštovanja prema solistici, koja je na jazz-sceni već postala poslovičnom, dobila je slijedećeg desetljeća i mladolika Sarah Vaughan **(Tenderly).** Galaksija glazbenika koje je Wilson angažirao na pjevačkim ili instrumentalnim terminima (a često se jedno i drugo snimalo zajedno) u najmanju je ruku impresivna. Evo tek nekolicine imena: Roy Eldridge (→), Buster Bailey (→), Johnny Hodges (→), Harry James (→), Pee Wee Russell (→), Gene Krupa (→), Harry Carney (→) **(The Teddy Wilson i Teddy Wilson & His All-Stars).**

Drugu svoju kandidaturu za »dvoranu slavnih« jazz-glazbe Wilson podnosi kao klavirist trija i kvarteta Bennyja Goodmana (→), kojih je od 1936. do 1939. bio vitalnim članom (Goodmanu će se ponovno pridružiti 1945. zbog snimanja i nastupa u brodvejskoj produkciji *Seven Lively Arts*). Ma koliko savršena i lijepo oblikovana bila Wilsonova studijski snimljena sola s triom i kvartetom **(The Complete Benny Goodman, Vols 1–3/Benny Goodman, Vols 1–3, Trio & Quartet 1935–1938),** snimke radio-izvedbi istog (i drugog) repertoara predstavljaju ga u još boljoj formi. To se odnosi na briljantan Wilsonov klavir u koncertnim izvedbama tema poput **Dizzy Spells, Moonglow, Body & Soul, Time On My Hands** i **China Boy (Benny Goodman Trio & Quartet, Vol II), Runnin' Wild, Have You Met Miss Jones?** i **I'm A Ding Dong Daddy (Vol I), Smiles, Limehouse Blues** i **Tea For Two (Kings Of Swing, Vol 1).** Njegovi samostalni doprinosi proslavljenom **1938 Carnegie Hall Jazz Concertu** izvanredni su. Učinilo se apsolutno logičnim da je, 24 godine nakon trijumfa u Carnegie Hallu, Goodman angažirao Wilsona za nastup u Sovjetskom Savezu, kao člana *all stars* ansambla koji je tamo održao svoje povijesne nastupe **(Benny Goodman In Moscow, Vols 1, 2).**

Nakon raspuštanja velikog orkestra Wilson je vodio niz izvrsnih malih sastava, uključujući sekstet iz 1944. s Hot Lips· Pageom (→) i Bennyjem Mortonom (→) **(The Radio Years/Teddy Wilson & His Orchestra 1944),** te jednako kvalitetan sekstet iz 1945. s Charliejem Shaversom (→) i Redom Norvom (→) **(Stompin' At The Savoy).** Godine 1946. počeo je raditi za CBS radio i na tom se poslu zadržao nekoliko godina. Od 1949. četiri je godine proveo kao studijski glazbenik radio-stanice WNEW. Godine 1945. snimao je s Charliejem Parkerom (→) i Dizzyjem Gillespiejem (→) **(Once There Was Bird),** ali nije pokušavao svoj stil primjeriti potrebama »nove glazbe«. Inteligentno je odlučio da treba ostati vjeran dokazanom glazbenom usmjerenju koje nije dolazilo u opasnost da se optereti problemima što su zadesili mnoge pripadnike njegove generacije koji su, s katastrofalnim rezultatima, pokušali premostiti teškoće be-bopa.

Godine 1952. nastupio je na nizu dobro primljenih koncerata u Skandinaviji, a godinu dana kasnije gostovao je u Velikoj Britaniji. Sudjelovao je u filmu *The Benny Goodman Story* (1955), a za boravka u Hollywoodu ponovno se udružio s Lionelom Hamptonom (→) i Geneom Krupom zbog diskografskog *hommagea* Goodmanu **(Krupa--Wilson-Hampton/Kings Of Swing, Vol 1),** na kojemu je dao neke od svojih najboljih izvedbi u posljednjih 25 godina. U tom razdoblju od četvrt stoljeća nastavio je nastupati u SAD i inozemstvu, uglavnom s triom. Povremeno je svirao s Goodmanom, na njegov poziv. I nadalje je redovito snimao, uključujući dvije izuzetne snimke – s kvartetom i septetom – pod vodstvom Lestera Younga **(Pres & Teddy & Oscar/Prez & Teddy)** iz siječnja 1956. Rijetke su kasnije snimljene izvedbe dosegle sjaj i polet ranijih Wilsonovih ostvarenja poput **The Teddy Wilson Piano Solos** koji sadrži 11 prekrasno odmjerenih izvedbi, snimljenih između 1935. i 1937. Ali, inspiriran posebnim situacijama, znao je, barem privremeno, podsjetiti na nekadašnji žar, primjerice albumom **Runnin' Wild!,** snimljenim na jazz-festivalu u Mon-

treuxu, 1973, s triom britanskih glazbenika, ili odličnim albumima **Striding After Fats** i **With Billie In Mind.** Slušajući te snimke iz sedamdesetih godina teško ćemo povjerovati da je Teddy Wilson prvi put profesionalno nastupio 1929, da je 1933. svirao s orkestrima Louisa Armstronga (→) i Bennyja Cartera (→) **(Benny Carter – 1933/Ridin' In Rhythm)** ili 1934/35. s orkestrom Willieja Bryanta **(Willie Bryant & His Orchestra).**

Diskografija:
Willie Bryant & His Orchestra (RCA Victor – Francuska)
Benny Carter – 1933 (Prestige)/ **Various (Including Benny Carter), Ridin' In Rhythm** (World Records)
The Teddy Wilson Piano Solos (CBS – Francuska)
The Complete Benny Goodman, Vols 1–3 (RCA/Bluebird)/ **Benny Goodman, Vols 1–3** (RCA Victor – Francuska)
Benny Goodman Trio & Quartet, Vols I, II (CBS – Francuska)
Various (Including Benny Goodman/Lionel Hampton/ Gene Krupa/Teddy Wilson), Kings Of Swing, Vol 1 (Verve/Verve)
Benny Goodman, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia(CBS)
Billie Holiday, The Golden Years, Vols 1, 2 (Columbia/CBS)
The Billie Holiday Story, Vol 1 (Columbia/CBS)
The Lester Young Story, Vols 1–3 (Columbia/CBS)
Mildred Bailey: Her Greatest Performances 1929–1946, Vols 1–3 (Columbia/CBS)
Various (Including Ella Fitzgerald/Billie Holiday/Lena Horne), Ella, Billie, Lena, Sarah: 4 Grandes Dames Du Jazz (CBS – Francuska)
Teddy Wilson & His Big Band 1939/40 (Tax – Švedska)
The Teddy Wilson (CBS/Sony – Japan)
Teddy Wilson & His All Stars (Columbia/CBS)
The Radio Years/Teddy Wilson & His Orchestra 1944 (–/London)
Teddy Wilson, Stompin' At The Savoy (–/Ember)
Sarah Vaughan, Tenderly (–/Bulldog)
Red Norvo, Once There Was Bird (Charlie Parker)
Krupa-Wilson-Hampton (–/Verve)
Lester Young/Teddy Wilson, Pres & Teddy & Oscar (Verve)/ **Prez & Teddy** (Verve)
Benny Goodman In Moscow, Vols 1, 2 (RCA Victor/RCA Victor)
Teddy Wilson, Runnin' Wild! (Black Lion/Black Lion)
Teddy Wilson, Striding After Fats (Black Lion/Black Lion)
Teddy Wilson, With Billie In Mind (Chiaroscuro/–)

Izvrsno pjevanje i karizmatska ličnost čine Jimmyja Witherspoona blues-izvođačem koji ostaje u sjećanju.

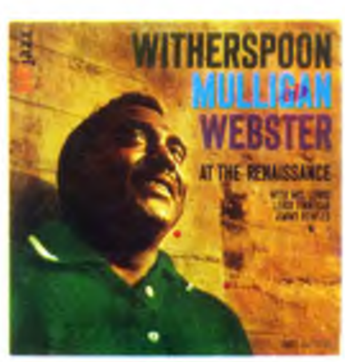
Jimmy Witherspoon

James »Jimmy« Witherspoon (rođen 1923. u Gurdonu, Arkansas), već je otprilike trideset godina jedan od najizazovnijih aktivnih blues-pjevača. »Spoon«, koji nije stekao akademsku glazbenu naobrazbu i koji se počeo baviti glazbom u sedmoj godini, kao član lokalnog baptističkog zbora, karizmatski je koncertni izvođač koji uvijek reagira na prisustvo blues-instrumentalista kalibra Bena Webstera (→), Buddyja Tatea (→), Hamptona Hawesa (→) i Teddyja Edwardsa – a svaki od njih surađivao je s pjevačem u pojedinom razdoblju njegove karijere. Witherspoon se glazbeno obrazovao slušajući crkvenu glazbu te blues-instrumentaliste i pjevače koji su gostovali u njegovu rodnom gradu i uopće u Arkansasu.

U osamnaestoj godini pozvan je u američku trgovačku mornaricu i veći dio službe (1941/43) proveo je na Pacifiku. Prilikom odlaska iz Kalkute upoznao je klavirista Teddyja Weatherforda koji je od 1926. živio na Dalekom istoku. Na liderov poziv, pjevao je s Weatherfordovim ansamblom. Napustivši mornaricu, odlučio se za karijeru blues-pjevača. Prvi je impuls zadobio u orkestru Jaya McShanna (→), u kojemu je zamijenio Walkera Browna. Slijedeće četiri godine stekao je važno iskustvo kao glavni McShannov blues-pjevač (iako su 1945. s orkestrom nastupala još dva pjevača – Crown Prince Waterford i Numa Lee Davis). Diskografski je debitirao 1947, na etiketi Swing Time magazina *Down Beat*. Osim prvoklasnih interpretacija klasičnih blues-skladbi poput **How Long, How Long Blues** i **Ain't Nobody's Business,** njegov je ekspresivan glas dobrodošao do izražaja i u dvije skladbe što ih je sam napisao: **Skidrow Blues** i **Money's Getting Cheaper** (sve na **Ain't Nobody's Business!).** Iste je godine kombinacija Witherspoon-McShann snimila jednako kvalitetne verzije skladbi **Frog-I-More, In The Evening** i **Backwater Blues (Ain't Nobody's Business!).** Godine 1948. uslijedila su još dva odlična rezultata iz istog izvora, ponovno Witherspoonove skladbe **Spoon Calls Hootie** i **Destruction Blues.**

Nakon odluke da napusti McShanna i posveti se samostalnoj karijeri, Witherspoon je pomalo ali uporno napredovao. Hit iz 1952 – nova verzija **Ain't Nobody's Business** – prodonio je da se njegovo ime snažno afirmira na R&B-sceni, a uslijedili su i daljnji uspjesi **(Big Fine Girl, The Wind Is Blowing** i **No Rollin' Blues).** No, publika sklonija jazzu prihvatila ga je tek potkraj pedesetih godina, kada je Witherspoon realizirao dvije među svojim najboljim snimkama. Prva **(Singin' The Blues/There's Good Rockin' Tonight)** je studijska, na etiketi World Pacific, a uzbudljivo Spoonovo pjevanje na odličnom odbiru blues-skladbi zadivljujuće nadopunjuje sjajna instrumentalna pratnja Harryja Edisona (→), Teddyja Edwardsa, Geralda Wilsona, Hawesa i Henryja Mc Dodea; ta je snimka po mnogočemu bolja od one iz 1957 **(Blue Moods In The Shade Of Kansas City),** te od još jednog albuma iz 1957 **(A Spoonful Of Blues),** uz pratnju sastava Jesseja Stonea. Ma koliko se album za World Pacific pokazao kvalitetnim, koncertna snimka **Witherspoon At The Renaissance** još je bolja. Realizirana u bivšem klubu na Sunset Stripu, ona pokazuje Spoona pri izvanrednom glasu i u vrhunskim izvedbama, uz više nego sposobnu potporu ritam-sekcije (Jimmie Rowles, Mel Lewis, Leroy Vinnegar) koja je neumorna u svojoj uzavreloj, stalno poticajnoj pratnji, te s iznimnim solima i *obbligatima* Bena Webstera (→) i Gerryja Mulligana (→); ovaj drugi tako je kvalitetno svirao blues, da je vjerojatno začudio i svoje najgorljivije poklonike.

Webster, ključna instrumentalistička ličnost na nastupu u klubu Renaissance, pokazat će se nezaobilaznim i na dva albuma za etiketu Reprise, snimljena 1961. i 1962. naročito na **Jimmy Witherspoon & Ben Webster.** Šezdesetih godina i u novije doba Witherspoon je nastavio snimati za razne etikete – uključujući niz albuma za Prestige iz šezdesetih godina – no njegova ostvarenja nisu uvijek održala dosljednost albuma iz Renaissancea ili za World Pacific, ili, pak, još jednog koncertnog albuma iz 1961. **(Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris),** s pratnjom u svingerskom »mainstream«-idiomu. No, bilo je pažnje vrijednih trenutaka u razdoblju snimanja za Prestige, npr **Baby, Baby, Baby, Blue Spoon** i **Some Of My Best Friends Are The Blues.** Kratka suradnja s ansamblom Wilbura De Parisa rezultirala je više nego cijenjenim albumom **Callin' The Blues.** Witherspoonovi pokušaji u blues-rock idiomu pokazali su se manje uspješnima, iako je njegova zadivljujuća fleksibilnost rezultirala zaista zanimljivim pjevanjem na snimkama poput **Love Is A Five-**

Witherspoon At The Renaissance (Vogue) — »zadivljujuće«.

Alt-saksofonist Phil Woods, jedan od najboljih hard-bopera pedesetih godina, još uvijek snaga o kojoj treba voditi računa.

-Letter Word i **Handbags & Gladrags.** (Valja napomenuti da među blues-pjevačima Witherspoon ima najkvalitetniji glas, ocjenjujemo li u najdoslovnijem smislu.)

Na pragu osamdesetih godina ovog stoljeća Witherspoon se bez rezerve doima sposobnim da ostvari superiorne, autentično uzbudljive vokalne izvedbe koje će obuhvatiti jazz, R&B, soul i rock. No, bez obzira na moguće promjene u slijedećem desetljeću, on će, kao i danas, ostati istaknutim talentom u žanru koji sve brže nestaje.

Diskografija:
Jimmy Witherspoon, Ain't Nobody's Business (–/Black Lion)
Jimmy Witherspoon, A Spoonful Of Blues (RCA Victor – Francuska)
Jimmy Witherspoon/(Count Basie), Blue Moods In The Shade Of Kansas City (RCA Victor – Francuska)
Jimmy Witherspoon, The Spoon Concerts (Fantasy)/ **1959 Monterey Jazz Festival** (Ember)
Witherspoon At The Renaissance (HiFi/Ember)
Buck Clayton & Jimmy Witherspoon Live In Paris (Vogue/Vogue)
Evenin' Blues (Prestige/Stateside)
Baby, Baby, Baby (Prestige/–)
Blues Around The Clock (Prestige/Stateside)
Some Of My Best Friends Are The Blues (Prestige/–)
Blue Spoon (Prestige/–)
Singin' The Blues (World Pacific)/ **There's Good Rockin' Tonight** (Fontana)
Jimmy Witherspoon & Ben Webster (Atlantic/Atlantic)
Jimmy Witherspoon/Wilbur De Paris, Callin' The Blues (Atlantic/London)
Spoonful (Blue Note/–)
Handbags & Gladrags (Probe/Probe)
Love Is A Five Letter Word (Capitol/Capitol)

Phil Woods

Rođen 1931. u Massachusettsu, Phil Woods naslijedio je svoj prvi alt-saksofon od pokojnog strica. Četiri godine proveo je u Juilliard Music Collegeu, svirao je s Charliejem Barnetom, Nealom Heftijem i Jimmyjem Raneyjem, a 1955. snimio je svoj prvi album s trubačem Jonom Eardleyjem – album koji je odavno povučen iz kataloga. U biti učenik Charlieja Parkera, Woods je izravan, dinamičan glazbenik koji nema emocionalnu dubinu suvremenika poput Jackieja McLeana, ali svojim vrištavim tonom i smislom za strukturu uvijek na snimanjima može privući pažnju. Ponovna izdanja hard-bop snimki pedesetih godina predstavljaju Woodsa kao jednog od najinventivnijih svingera na sceni, od kvinteta Georgea Wallingtona **(The New York Scene** i **Jazz For The Carriage Trade)**, do snimki Woodsa, Donalda Byrda i Ala Haiga **(House Of Byrd)** i »natjeravanja« s kolegom alt-saksofonistom Geneom Quillom **(Phil Woods).** U potpunosti se sporazumio s »mainstream«-glazbenicima poput Bennyja Cartera i Colemana Hawkinsa **(Further Definitions),** a izazovne partiture Theloniousa Monka nisu ga prestrašile u orkestralnom kontekstu **(In Person),** u kojemu njegova eksplozivnost dominira skladbom **Friday The 13th.**

Woods predvodi veliki ansambl u izvedbi svog slojevitog ostvarenja **Rights Of Swing** koje sadrži krasnu trubu Bennyja Baileyja, sumornu kombinaciju bariton-saksofona i francuskog roga, te »vezivni« Woodsov alt-saksofon.

Godine 1968. Phil Woods napustio je Sjedinjene Države i otišao u Pariz, gdje je osnovao novi kvartet, Rhythm Machine, u kojemu su svirali skladatelj i klavirist Gordon Beck, basist Ron Matthewson i bubnjar Daniel Humair. Snimka iz 1972, **Live From Montreux,** pokazuje nekadašnju Woodsovu uzavrelost, te uvođenje nekih ekspresivnih tonskih postupaka »novog vala«. **The Executive Suite** je *tour de force* za alt-saksofon: fragmenti bez pratnje, velika kontrola nad instrumentom, od vrišteće visine do zvučnih dubina instrumenta. Kasniji album s Michelom Legrandom **(The Concert Legrand)** kao da je preplavljen sekcijom gudača.

Diskografija:
George Wallington Quintet: The New York Scene (Prestige/–)
Jazz For The Carriage Trade (Prestige/–)
Donald Byrd, House Of Byrd (Prestige/Prestige)
Phil Woods (Prestige/Prestige)
Thelonious Monk, In Person (Milestone/Milestone)
Benny Carter, Further Definitions (Impulse/Impulse)
Rights Of Swing (CBS – Barnaby/ CBS – Barnaby)
Live From Montreux (Verve/Verve)
The Concert Legrand (RCA/RCA)

Frank Wright

Tenor-saksofonist Frank Wright, trenutno svećenik, avangardni je glazbenik-emigrant koji živi u Parizu. Njegovi prvi albumi za etiketu ESP **(Frank Wright Trio** i **Your Prayer)** svjedoči o konvencionalnom utjecaju Rollinsa i Coltranea, te pokazuju pregršt »otkačenih« efekata. Čini se da je s godinama vrlo malo uznapredovao u smislu strukture ili zanimanja za melodiju, ali se njegovi bijesni tonski efekti pri svom slušanju doista mogu dojmiti slušatelja. Oba albuma sa stalnom grupom (Bobby Few, klavir, Alan Silva, bas i Muhammad Ali, bubnjevi) pokazuju višesmjernu podršku njegovoj žestokoj eksplozivnosti, ali – u zavisnosti o vašoj toleranciji ekstrema totalne slobode – postaju dosadni prije završetka **(Center Of The World** i **Last Polka In Nancy).** Wrightovo muziciranje s partnerom Noahom Howardom, discipliniranim i lirskim alt-saksofonistom, podiže temperaturu bez narušavanja bogatstva međuigre **(One For John** i **Space Dimension).**

Diskografija:
Frank Wright Trio (ESP/–)
Your Prayer (ESP/–)
Center Of The World (Sun Records – Francuska)
Last Polka In Nancy (Sun Records – Francuska)
One For John (BYG/BYG)
Noah Howard, Space Dimension (America – Francuska)

Jimmy Yancey

James Edward »Jimmy« Yancey (rođen 1894. u Chicagu, Illinois) bio je klavirist ograničene tehnike i ograničena glazbenog rječnika. Pa ipak, bio je majstor odmjerenosti i istaknuti blues-glazbenik na području ograničenom boogie-woogiejem i bazičnim bluesom. Njegovo muziciranje, često žestoko i uvijek puno izražajnosti, bilo je toliko osobeno da je u slušatelja stvaralo dojam ulaska u privatni Yanceyjev svijet – svijet koji kao da je zračio tugom.

Yancey je potekao iz glazbene porodice – otac je bio glazbenik i pjevač, brat klavirist – a prije I svjetskog rata, od šeste godine života, nastupao je kao plesač i pjevač. Kao plesač gostovao je u Evropi prije 1914. Godine 1915. vratio se u Chicago, gdje je počeo učiti klavir. Do 1925. nastupao je na čikaškim zabavama i u klubovima, a zatim je kompletno napustio glazbu i postao čuvar u upravi čikaškog baseball-kluba White Sox. Ponovno je otkriven potkraj tridesetih godina, nakon uspjeha skladbe **Yancey Special** koju je napisao klavirist Meade Lux Lewis (→). Njena verzija u izvedbi Lewisa i ansambla Boba Crosbyja (→) postala je vrlo popularna. Yanceyjev povratak najprije je ostvaren zahvaljujući pločama. Godine 1939. za etiketu Solo Arts snimio je niz sola na klaviru, među kojima su **Yancey's Getaway, Lucille's Lament, 2 O'Clock Blues** i **Janye's Joys** superiorni primjeri Yanceyjeve osjećajnosti, kombinacije žustrine obje ruke i profinjenog udara **(Lost Recording Date/Piano Solos).** Kasnije u toku godine ponovno je snimao, čak s još boljim rezultatima **(Boogie Woogie Man);** izuzetno svira na **Yancey Stompu,**

Piano Solos (Joker, Italija) — umijeće Jimmyja Yanceyja.

Frank Wright, Coltraneov učenik i demonski eksponent ekstrema. Glazbenik začuđujuće brzine.

Five O'Clock Bluesu i **State Street Specialu,** a vrlo potresno pjeva u skladbama **Death Letter Blues** i **Crying In My Sleep.** Godine 1943. nastale su jednako dirljive izvedbe za etiketu Session **(The Immortal: 1898–1951),** uključujući **35th & Dearborn, I Love To Hear My Baby Call My Name** (još jedan Yanceyjev vokal) i tri primjera strastvenog pjevanja Mame Yancey, no vrhunac dolazi bolnom Jimmyjevom izvedbom **How Long, How Long Bluesa.** Četrdesetih godina pratio je Mamu Yancey (svoju suprugu) na raznim nastupima, uključujući zajednički koncert u Carnegie Hallu, 1948. Posljednjih godina života dosta je bolovao (umro je 1951. u Chicagu), no osjećao se dovoljno zdravim da ponovno snima – kako se pokazalo, posljednji put. Na svim tim snimkama s mnogo ukusa i razumijevanja prati ga sugrađanin Israel Crosby (→), a one, kao što i priliči, ostaju u trajnom sjećanju, pa čak i podsjećaju na njegova najbolja ostvarenja. Mamu Yancey pratio je brižno i s beskrajno dobrog ukusa, a njen visoko impostiran glas u **Make Me A Pallet On The Floor** i na još četiri naslova obilježen je nježnošću i ponosom koji prikriva sve blage padove u tehnici izvedbe **(Lowdown Dirty Blues).**

Diskografija:
Jimmy Yancey, Lost Recording Date (Riverside)/
Piano Solos (Joker – Italija)
Various (Including Jimmy Yancey); Boogie Woogie Man (RCA Victor – Francuska)
Various (Including Jimmy Yancey), Boogie Woogie Man Originaux (RCA Victor – Francuska)
Jimmy Yancey, »The Immortal« (1898–1951) (Oldie Blues – Nizozemska)
Various (Including Jimmy Yancey), Barrelhouse Blues & Boogie Woogie, Vol 1 (–/Storyville)
Jimmy Yancey, Lowdown Dirty Blues (Atlantic)

Lester Young

Kada se Lester Willis Young (rođen 1909. u Woodvilleu, Missouri) afirmirao sredinom tridesetih godina, njegov talent kao da je bio potpuno razvijen. Riječ je o 1936. godini kada je prvi put snimao kao član male grupe Smith-Jones Inc (u stvari skupine članova orkestra Counta Basieja (→) kojega će Young uskoro postati najistaknutijim solistom). Ta prva Youngova sola, u skladbama **Shoe Shine Boy, Evenin', Boogie Woogie** i **Lady Be Good,** ravnopravna su najboljim solima u cijeloj povijesti jazza – i takva će po svemu sudeći uvijek ostati. U njima ima logike koja je bliska perfekciji najboljih ostvarenja sličnih velikana: Parkera (→), Hawkinsa (→), Tatuma (→), Armstronga (→), Coltranea (→), itd. Njihov ritmički impuls jednako je vitalan i suptilan danas, kao i u trenutku kada su snimke prvi put objavljene, a ta sola trajno su inspirirala kasnije generacije saksofonista. Čudno je možda da je razdoblje najjačeg Youngovog utjecaja uslijedilo desetak godina nakon snimki iz 1936. Iako bi možda bilo pretjerano ustvrditi da je Youngov prividno ravnodušan način prizivanja (pravih) emocija sam po sebi izazvao pojavu tzv. »hladne« škole jazza s početka pedesetih godina, istina je da je njegovo muziciranje bitno utjecalo na stil i pristup brojnih (pretežno bijelih) tenor-saksofonista, naročito Stana Getza (→), Brewa Moorea, Ala Cohna (→), Allena Eagera (→) i Zoota Simsa (→). No, bez obzira na vrijednost tih i drugih saksofonista pod Youngovim utjecajem (a na listi bi se našao i alt-saksofonist Lee Konitz (→), nijednom nije uspjelo da nadmaši majstorovu jedinstvenost u izražavanju onoga što je htio, niti njegovu ritmičku profinjenost i polet.

Young – čiji je brat Lee Young od tridesetih do pedesetih godina bio aktivan bubnjar – potekao je iz glazbene porodice. Otac je Lesteru, Leeju i sestri Irmi dao osvnovne poduke iz glazbe. Lester Young se u desetoj godini okušao na bubnjevima, ali ih je nakon tri godine napustio, jer se, prema vlastitim riječima, umorio od slaganja i raspremanja bubnjarskog kompleta prije i poslije svakog nastupa. Obožavao je sviranje Frankieja Trumbauera (→) i priča se da je tečne dionice na C-saksofonu bivšeg Beiderbeckeovog suradnika pokušavao oponašati najprije na alt-saksofonu, a zatim na tenoru. Young se školovao u Minneapolisu (kamo je Youngova porodica preselila iz New Orleansa, napustivši prethodno Woodville), a prije prelaska na saksofon bubnjao je u obiteljskom sastavu na karnevalskim minstrel-priredbama – što je njegov otac, W. H. Young, godinama radio. U osamnaestoj godini pridružio se grupi Bostonians Arta Bronsona, najprije na bariton-saksofonu, zatim je prešao na tenor. Neko vrijeme vratio se obiteljskoj grupi, a 1930. ponovno se pridružio Bronsonu. Zatim je s raznim sastavima u okolici Minnesote svirao bariton i alt, ali najviše tenor-saksofon. Godine 1932. postao je član Original Blue Devilsa, ali ih je slijedeće godine napustio kako bi se povezao s Benniejem

Prez & Teddy (Verve, Polydor). Lester, Teddy i prijatelji (otprilike 1956) sviraju izvanredan, vječan jazz, kao nekada.

Lester Young With Count Basie & His Orchestra (Epic, Francuska). Klasični istupi na tenor-saksofonu besmrtnog »Presa«.

Motenom (→). Uslijedili su daljnji angažmani, uključujući kraći nastup u sastavu tada sve slabijeg Kinga Olivera (→). Nakon prve suradnje s ansamblom Counta Basieja, ponuđeno mu je da zamijeni Colemana Hawkinsa (→) u utjecajnom orkestru Fletchera Hendersona (→). Pridružio mu se početkom 1934 – da bi otišao već nakon tri i pol mjeseca. Razlog tako skorog odlaska valja potražiti u tome što su neki Hendersonovi članovi smatrali prozračan, gotovo blijed Youngov ton slabom zamjenom za bogat, raskošan Hawkinsov ton. Young je zatim postao član orkestra Andyja Kirka (→), pa Boyda Atkinsa i drugih. Godine 1936. ponovno se pridružio Basieju u Kansas Cityju i u njegovom će orkestru steći zavidnu reputaciju vrijednim i vitalnim alternativnim pristupom tenor-saksofonu u usporedbi sa stilovima, primjerice, Hawkinsa, Bena Webstera (→) i Buda Freemana (→).

Za četiri i pol godine suradnje s Basiejem, Young je postao ne samo najslavniji solist njegova orkestra, već i jedan od istaknutih instrumentalista u jazzu uopće. Osim prve četiri snimke, Young je s orkestrom odsvirao niz zapaženih sola koja su ne samo pridonijela prevratu u umijeću sviranja tenor-saksofona, već i ukazala na usmjerenje kojim će jazz krenuti slijedećeg desetljeća. Youngova sola s Basiejevim orkestrom isuviše su brojna da bismo ih u cjelosti naveli, ali među onima koja valja smatrati neprocjenjivo važnima navodimo: **Honeysuckle Rose, Roseland Shuffle, Every Tub (The Best Of Count Basie, 1937–1938), Panassie Stomp, Jive At Five, Swinging The Blues, You Can Depend On Me** (s Basiejevim sektetom), **Jumpin' At The Woodside (You Can Depend On Basie), Taxi War Dance, Clap Hands, Here Comes Charlie, Ham 'N' Eggs, Pound Cake, Hollywood Jump, Blow Top, Tickle-Toe, Moten Swing, Let Me See, I Never Knew, Broadway** (sve na **Lester Young With Count Basie & His Orchestra**). U to doba između Hawkinsa i Younga u biti nije bilo nikakve razlike što se tiče svestranosti, muzikalnosti i osebujnosti, s napomenom da je Young bio bolji blues-glazbenik. Ta činjenica postaje očita na blues-izvedbama Jimmyja Rushinga (→) s Basiejem **(Blues I Love To Sing)**, kojima Young pridonosi probranim *obbligatima* i solima.

Potkraj tridesetih godina začela se nezaboravna suradnja Lestera Younga i Billie Holiday (→). Holidayjeva je imala mnogo sličnosti s Youngom, primjerice u besprijekornom, profinjenom osjećaju za ritam. Besprijekorno pjevanje Billie Holiday savršeno je nadopunjavano sasvim primjerenim, jednako žestokim izvedbama. Youngova sola često su se doimala produžetkom vokala nakon kojih su slijedila. Njihovi diskografski domašaji dodali su novu dimenziju izrazu »glazbeno zajedništvo«. Na čisto instrumentalnom planu, Youngov je neodoljiv zvuk temeljito i besprijekorno prikazan na koncertu u Carnegie Hallu, kada je nastupio na posebno organiziranom jam sessionu. Nakon tipičnog uvoda za **Honeysuckle Rose (1938 Carnegie Hall Jazz Concert)** što ga je odsvirao još jedan gost, Count Basie, Young izvodi tri korusa sola koja uspješno zasjenjuju sve što je kasnije uslijedilo.

Godine 1939. pokazao se jednako briljantnim na snimanjima Counta Basieja i njegove grupe Kansas City Seven **(Lester Young With Count Basie & His Orchestra)**, naročito u vlastitoj skladbi **Lester Leaps In.** U to doba Young je povremeno solirao i na klarinetu, na kojemu je postizavao čeznutljiv, gotovo bojažljiv zvuk. Taj je instrument koristio na ranijim Basiejevim snimkama poput **Blue & Sentimental, Texas Shuffle (Jumpin' At The Woodside)**, s verzijom grupe Kansas City Six iz 1938 **(Lester Young & The Kansas City Five)**, te jednako očaravajuće u skladbama **I Want A Little Girl, Pagin' The Devil** i **Countless Blues.**

Godine 1940. napustio je Basieja; nastupao je s vlastitim sastavima, najprije u New Yorku (u klubu Kelly's Stables), a zatim, s bratom Leejem na bubnjevima, u Kaliforniji (u Billy Berg's klubu). Sudjelovao je na vrlo uspjelom snimanju u Los Angelesu s klaviristom Nat Coleom (→) **(Nat Cole Meets The Master Saxes)**, uključujući izvedbu **I Can't Get Started.** Tri godine kasnije Young i Cole ponovno su zajedno snimali **(The Genius Of Lester Young)**, ali tada se rezultat pokazao za nijansu slabijim negoli prvi put. U ljeto 1942. Young se vratio u New York, slijedeće godine svirao je u velikom orkestru tenor-saksofonista Ala Searsa (→), a u 52. ulici i s Dizzyjem Gillespiejem (→); veći dio godine ponovno je proveo s Basiejem.

U listopadu 1944. Young je pozvan u vojsku. U toku jednogodišnje službe bio je degradiran, pretrpio je fizičke i psihičke nedaće. Doživio je traumatična iskustva koja će se kasnije reflektirati na njegovu ličnost; ona će ga promijeniti i u glazbenom pogledu. Ionako veoma osjećajna osoba, Young se nakon suđenja pred ratnim sudom, zatočeništva i otpusta iz vojske dramatično izmijenio. Postao je još plahovitiji; često je pokazivao sklonost ekscentričnostima u odijevanju, govoru i ponašanju (uključujući i alkoholizam). Njegove prve snimke nakon povratka u civilni život **(The Aladdin Session)** ukazuju na promjene koje je pretrpio u privatnom životu. Njegovo je muziciranje postalo površno i indolentno, na pojedinim mjestima čak i mrzovoljno. Osjećao se sarkastičan humor i rezignacija koja će kasnije otići u beznađe. Prozračnost njegova muziciranja iz razdoblja prije vojske rijetko se ponovno pojavljivala, a isto se može reći i za virtuoznost nekoliko godina starijih snimki **Lester Leaps In** i **Jumpin' At The Woodside.** Različit je pristup skladbama **D. B. Blues, After You've Gone** i **Jumpin' At Mesners** i snimkama koje su nastale prije vojske poput **Blue Lester, Jump Lester Jump, Basie English (Pres/The Complete Savoy Recordings), I Never Knew, Lester Leaps Again, Just You, Just Me (Lester Young Leaps Again!)** ili izvanrednom muziciranju u slavnom jazz-filmu

Lester Young (Vogue) – »izuzetni instrumentalist«.

The Lester Young Story, Vol 1 (CBS) – genije tenor-saksofona.

Desno: Lester Young

Jammin' The Blues (Jamming With Lester). No, sve to ne dokazuje, kako se u toku godina uvriježilo u određenim krugovima kritičara, da je Lester Young nakon 1945. nestao kao istaknuti solist. Njegovo muziciranje postalo još emocionalnije kao što potvrđuju njegove izvedbe balada za suradnje s trupom JATP, 1946, npr. **I Can't Get Started (Jazz At The Philharmonic 1946, Vol 2).** Da nije izgubio ništa od uzbudljivosti u bržim tempima pokazuje njegov odličan solo u **After You've Gone,** s istog koncerta **(Jazz At The Philharmonic 1944–46).** Istina, kasnije su Youngove snimke pokazivale znakove nedosljednosti, ali u godinama njegova »nazadovanja« bilo je dovoljno vrhunskog muziciranja na tenor-saksofonu da se demantiraju sve optužbe o Youngu kao blijedoj sjeni nekadašnje veličine.

Što se kasnijih snimki tiče, najbolje su one, nastale na dva uzastopna termina iz 1956. Na njima se ponovno ujedinio s Teddyjem Wilsonom (→), s kojim je surađivao na nezaboravnim snimkama za Billie Holiday. Na drugom terminu iz 1956. svira s kvartetom u kojemu Wilson na majstorski primjeren način nadopunjuje Youngov tenor-saksofon. Na prvom terminu, Youngu, Wilsonu i istoj ritam-sekciji (Jo Jones, Gene Ramey) pridružili su se Vic Dickenson (→) koji je zadivljujuće svirao na prvoj Youngovoj snimci nakon vojske, Roy Eldridge (→) i dugogodišnji Basiejev gitarist Freddie Green. U polaganijim izvedbama **(This Year's Kisses, I Didn't Know What Time It Was)** Young majstorski frazira, a emocionalnost njegova muziciranja vrlo je ganutljiva. Nije imao poteškoća ni s izvedbama u brzom tempu, a njegovo živahno muziciranje u **Gigantic Bluesu** može se usporediti sa svakim ranijim klasičnim solom.

Posljednjih godina Young je često pobolijevao. Nakon završetka ne baš uspješnog angažmana u Blue Note Clubu u Parizu, vratio se u New York. Slijedećeg dana je umro. Lester Young (kojega su od milja zvali »Prez« ili »Pres«) bio je važna veza između prijeratnog jazza i be-bopa četrdesetih godina. Snažno je utjecao na bop-glazbenike – naročito na Charlieja Parkera (→) – kao i na mlađe glazbenike koji su u jednakoj mjeri bili inspirirani Youngom i Parkerom (ponekad čak i više ovim prvim). Njegovo napredno muziciranje može se usporediti s muziciranjem Charlieja Christiana (→), što slušanje nekolicine snimki na kojima zajedno nastupaju čini poučnim i izazovnim **(Charlie Christian/Lester Young: Together, 1940** i **John Hammond's Spirituals To Swing).**

Diskografija:
Lester Young Count Basie & His Orchestra
(Epic/Epic – Francuska)
Count Basie, The Best Of Count Basie 1937–1938
(MCA Coral – Njemačka)
Count Basie, You Can Depend On Basie (–/Coral)
Various, 1938 Carnegie Hall Jazz Concert (Columbia/CBS)
Count Basie, Jumpin' At The Woodside (Brunswick/Ace of Clubs)
Lester Young & The Kansas City Five (Mainstream/Stateside)
Various, Nat Cole Meets The Master Saxes (Phoenix)
Various (Including Lester Young), Jammin' With Lester
(Jazz Archives/–)
Lester Young, Lester Leaps Again! (EmArcy/Fontana)
Charlie Christian/Lester Young: Together, 1940 (Jazz Archives/–)
Lester Young, Pres/The Complete Savoy Recordings (Savoy/–)
Various, Jazz At The Philharmonic 1944–46 (–/Verve)
Various, Jazz At The Philharmonic 1946, Vol 2 (–/Verve)
Lester Young/(Coleman Hawkins/Ben Webster), The Big Three
(Bob Thiele Music/RCA Victor)
Lester Young/(Coleman Hawkins), Classic Tenors
(Contact/Stateside)
The Lester Young Story, Vols 1–3 (Columbia/CBS)
Lester Young, The Genius Of... (Verve)
Coleman Hawkins/Lester Young (Zim/Spotlite)
Lester Young, The Aladdin Sessions (Blue Note/–)
Lester Young, Prez In Europe (Onyx/Onyx)
Lester Young, Pres & Teddy & Oscar (Verve/–)
Lester Young, Prez & Teddy (–/Verve)
Jimmy Rushing/Count Basie, Blues I Love To Sing (Ace of Hearts)

Zawinul (Atlantic): Čarobnjak klavijatura

Eugene »Snooky« Young
→ Count Basie

Joe Zawinul
→ Weather Report

YU - JAZZ

Bojan Adamič

Rođen je 1912. u Ribnici i već kao dijete uči glasovir. Kako sam kaže »prije sam znao čitati note nego slova«. Kada mu je bilo trinaest godina počinje se ozbiljnije baviti glazbom i već je svirao Beethovena i Mozarta. Privukla ga je, međutim, »profana« plesna glazba, pa je formirao prvi sastav — trio s violinom i bubnjevima. Uz glasovir je svirao još bubnjeve i harmoniku, a s petnaest godina i alt-saksofon koji je naučio kao samouk. Studij orgulja završio je na Srednjoj glazbenoj školi Akademije za glazbu u Ljubljani. Četiri godine učio je i trubu također na Srednjoj muzičkoj školi, dok je dirigiranje pohađao na Muzičkoj akademiji ali i privatno kod prof. Švare.

Tijekom dvadesetih godina svirao je u raznim plesnim sastavima manjeg tipa; tada je počeo pisati i prve kompozicije. Prve doticaje s jazzom imao je oko 1930. na Bledu, kada je svirao u orkestru Ronny i to slušajući gramofonske ploče orkestra Dukea Ellingtona i Casalome. Dvije godine kasnije osniva svoj orkestar u kojem svira trubu i saksofon. Taj se sastav, koji je inače nastupao na Bledu i u Splitu, povećavao pa je sve više trebao Adamiča kao dirigenta nego kao instrumentalista.

Sredinom tridesetih godina vodio je septet iz kojeg će nastati orkestar Broadway kojim je također ravnao. Taj se orkestar, iz kojeg će se nakon završetka rata regrutirati glazbenici za Plesni orkestar Radio-Ljubljane, pred sam početak rata raspao.

Adamič ostaje ipak aktivan i još će voditi dva sastava pod svojim imenom, a tada sa svojim prijateljem, inače odličnim saksofonistom Borisom Ziherlom, odlazi u NOB da bi, kako kaže »uz opće ciljeve izborio i pravo građanstva jazz-glazbi«. To mu je i uspjelo odmah po završetku rata, kada je zahvaljujući svom velikom utjecaju formirao naš prvi službeni plesni orkestar — Plesni orkestar Radio-Ljubljane, kojim je dugi niz godina i ravnao. U tom su se orkestru našli i neki muzičari iz prijeratnog Broadwaya, među njima Dušan Veble i Ladislav Zupančič, koji još i danas sviraju u Plesnom orkestru Radio-televizije Ljubljana. S tim je orkestrom, koji je dao velik broj odličnih slovenskih džezista ravnao na gostovanjima u našim centrima, susretima velikih plesnih i jazz-orkestara naših radio-stanica te na turnejama u Švicarskoj, Čehoslovačkoj, Madžarskoj, Austriji, Poljskoj, Italiji i SSSR-u.

Jedan je od pionira slovenskog i našeg jazza. Danas je aktivan u sferi instrumentalne i zabavne glazbe kao skladatelj, aranžer i dirigent. Obavlja i odgovorne dužnosti u najvišim tijelima stručnih muzičkih organizacija (predsjednik Predsjedništva Saveza organizacija kompozitora Jugoslavije). Godine 1979. dobitnik je i Prešernove nagrade.

Bojan Adamič, pionirski posao u Sloveniji. Osnivač i dirigent prvog našeg službenog poslijeratnog big banda.

Andrej Arnol

Bile su mu samo četiri godine kada je počeo svirati violinu (rođen je 1947) koju će sa šesnaest napustiti. Kontrabas je počeo svirati u Radovljici, gdje živi od jedanaeste godine i tu će svirajući najprije standarde i blues upoznati jazz-glazbu. Za alt-saksofon oduševio se kada je prvi puta čuo Paula Desmonda i zbog toga će se odmah nakon završene mature na ljubljanskom Zavodu za glazbeno in baletno izobraževanje upisati na Institut za jazz u Grazu. U Grazu je uz jazz studirao i cjelokupan klasičan program, usavršavajući se i prepisivanjem solističkih dionica saksofonista Charlieja Parkera, Erica Dolphyja i Juliana Cannonballa za potrebe glasila instituta Jazz Forum. Godine 1974. diplomirao je iz klasičnog, a godinu dana kasnije i iz jazz-saksofona. Za odlično položen diplomski ispit primio je i posebnu diplomu Ministarstva za školstvo u Beču. Kao student nastupao je kratkotrajno s raznim jazz muzičarima i sastavima ponajviše u Austriji, Poljskoj, SR Njemačkoj i Švicarskoj gdje se usavršavao kod Johnnyja Griffina.

Prvi profesionalni sastav u kojem je svirao bio je kvartet Haralda Neuwirtha, a nastupio je i u velikom međunarodnom jazz-orkestru švicarskog saksofonista Heinza Bieglera. Na međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani debitirao je u sastavu Dietera Glawitschniga 1972, a dvije godine kasnije bio je u programu tog festivala član grupe YU Export Jazz Stars. Kasnije je osnovao međunarodni kvartet pod vlastitim imenom s kojim je nastupio na jazz-festivalima u Beogradu, Ljubljani i Mariboru. Član je Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana s kojim je također nastupio na ljubljanskim jazz-festivalima. Jedan je od naših rijetkih mlađih džezista koji njeguje stil be-bop, odnosno hard-bop, a u posljednje vrijeme uz alt-saksofon sve češće svira i tenor-saksofon, flautu i bas-klarinet.

Izbor diskografije:
15. International/Međunarodni jazz-festival »Ljubljana '74« (Jugoton)

Vasilije Belošević

Glasovir je počeo svirati sa šest godina u Beogradu gdje je i rođen 1936. Srednju muzičku školu završio je u Rijeci, a glazbu je studirao na muzičkim akademijama u Ljubljani i Beogradu.

Prve je dodire s jazzom imao u Umagu susrevši Boška Petrovića i Ivicu Gerega. Bilo je to polovinom pedesetih godina, a nešto kasnije upoznao je bubnjara Joju Finka, koji mu je ukazao na ljepotu jazz-glazbe i pozvao ga da zajedno sviraju. Odlaze u Beograd gdje Belošević ostaje i već kao zreo pijanist osniva trio s Aleksandrom Nećakom i Radetom Milivojevićem s kojim je uspješno nastupio na I jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu. Istovremeno je nastupao i u kvintetu Aleksandra Koraća. Godinu dana kasnije, 1961, formirao je nov trio koji nastupa na koncertima; svira u beogradskom lokalu Cafe Terazije i na drugom bledskom jazz-festivalu oduševljava i poznatog Johna Lewisa. Tu je zadnji puta nastupio 1964. Svirao je glasovir pod utjecajem Horacea Silvera i u nešto manjoj mjeri Billa Evansa. S triom je snimio ploču za PGP-RTB koja nije nikada izašla, ali je ipak snimio jednu s tenor-saksofonistom Milanom Stojanovićem i dvije u Budimpešti s vlastitim kvintetom. Pisao je i jazz-teme pod utjecajem našeg folklora poput one s naslovom **Šiptarska pjesma** predstavljene na jednoj od spomenutih ploča realiziranih u Madžarskoj. Pisao je također glazbu za filmove, a »pečalbario« je u Švicarskoj, SR Njemačkoj, Madžarskoj, Čehoslovačkoj, Alžiru, Tunisu i DDR-u. Velika je šteta što je nesređen privatni život odveo s naše jazz-scene tog neobično nadarenog jazz-pijanista i skladatelja.

Izbor diskografije:
II Jugoslovenski festival džeza Bled 1961 (PGP-RTB)
Kvintet Vasilija Beloševića (2 ploče) (Qualiton)
Milan Stojanović (PGP-RTB)

Dražen Boić

Rođen je 1931. u Zagrebu, gdje je završio i Srednju muzičku školu. Kad mu je bilo pet godina počeo je učiti glasovir. Za jazz-glazbu oduševio se u prvim poslijeratnim godinama slušajući tada vrlo popularne jazz-emisije radio-stanica AFN, ali i u dodiru s grupom zagrebačkih jazz-entuzijasta. Iako mu je prvi uzor bio veliki jazz-orkestar Woodyja Hermana, karijeru jazz-glazbenika započeo je ipak u malom sastavu — triju, a zatim u kvartetu i sekstetu. S tim je grupama ostvario i prve snimke jazz-glazbe na Radio-Zagrebu, početkom pedesetih godina. Sekstet je vodio s tada popularnim zagrebačkim trubačem Stankom Brichtom, a od 1954—1958. radio je kao pijanist u Plesnom orkestru Radio-Zagreba. U tom je razdoblju snimio i prve ploče u zagrebačkom Jugotonu i to s triom i Dragom Diklićem kao vokalnim solistom. Poput mnogih drugih zagrebačkih džezista odlazi krajem pedesetih godina u Saveznu Republiku Njemačku, gdje je nastupao i s Hansom Kollerom. Tu s prekidima radi sve do 1966. Diplomirao je na zagrebačkom Medicinskom fakulte-

tu i jedan je od ne tako malobrojnih naših glazbenika-liječnika koji su se sasvim posvetili glazbi.
S triom, s kojim povremeno radi od 1954. nastupio je i na prvom bledskom jazz-festivalu gdje je pratio i Betty Jurković. Dvije godine kasnije na tom je festivalu bio član kvinteta Ladislava Fidrija. Godine 1963. svira na brodu USS Enterprise na kojem je pratio pjevače Dakotu Staton i Fatsa Domina. Početkom pedesetih godina nastupio je s triom u budimpeštanskom teatru Mom a 1972. posljednji se puta pojavljuje na međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani ponovno s triom, ali i u sastavu B. P. Convention kao pratilac Nade Knežević.
Pijanist izvanserijske tehnike iz generacije odličnih zagrebačkih klavirista i jedan od naših najboljih poslijeratnih jazz-muzičara. Tijekom sedamdesetih godina njegovi su nastupi u sferi jazza sasvim prestali, budući da se potpuno posvetio zabavnoj i komercijalnoj glazbi.

Izbor diskografije:
Lullaby Of Broadway (Jugoton)
Gershwin Cocktail I i II (Jugoton)
U ritmu mladosti br. 4 (Jugoton)
II Jugoslovenski festival džeza Bled 1961 (PGP-RTB)

Zvonimir Bradić

Jedan je od prvih muzičara koji se u Zagrebu, a i u nas uopće, amaterski i profesionalno bavio jazz-glazbom. Rođen je u Zagrebu 1904, a do svoje je dvadeset prve godine bio samouk. Svirao je glasovir, harmonijum i bubnjeve, a također i dirigirao. Na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji učio je kod Frana Lhotke, Krste Odaka i Blagoja Berse i diplomirao 1932. Prvi sastav osnovao je na početku dvadesetih godina. Bio je to dixieland ansambl, koji je svirao na raznim priredbama, te u plesnoj školi, koja je tada bila rasadnikom jazz-glazbe. Nakon toga formirat će profesionalni plesni i jazz-orkestar — prvi koji je nastupao u živim programima na staroj zagrebačkoj radio-stanici na Markovu trgu. Iako je orkestar svirao pretežno strane aranžmane, Zvonimira Bradića možemo smatrati prvim zagrebačkim aranžerom. Pisao je za orkestar koji je svirao na elitnim zabavama u stilu dixielanda i swinga i bio pretečom većeg orkestra osnovanog 1930, nazvanog Bingo Boys.
Bingo Boys Zvonimira Bradića bio je sastavljen od akademski obrazovanih građana Zagreba, radio je do polovine tridesetih godina, a zagrebačka mu je tvrtka gramofonskih ploča Edison-Bell Penkala podarila tada najmoderniji i najkompletniji instrumentarij s trubama, saksofonima, trombonima, udaraljkama i ksilofonom. Nakon raspada Bingo Boysa Bradić je formirao New Dance Orchestra, veći ansambl, koji je prvi u nas u zagrebačkom Glazbenom zavodu izveo poznatu **Rhapsody In Blue** Georgea Gershwina.
Krajem tridesetih godina sve se manje bavi jazzom, a pred rat odlazi u zagrebačku operu gdje se više posvećuje ozbiljnoj glazbi. No ostaju mu velike zasluge za početke i prvi razvoj jazza u Zagrebu, kao i za utjecaj i usmjerenje nekih značajnih imena našeg predratnog jazza.

Ozren Depolo

Rođen je u Zagrebu 1930. Kao dječak svirao je duže vrijeme glasovir, a tek će na Srednjoj muzičkoj školi prijeći na klarinet. Studij klarineta završio je na Duvaćem odjelu Državnog konzervatorija u Zagrebu. Diplomirao je na zagrebačkom Medicinskom fakultetu, ali se potpuno posvetio glazbi.
Jazz svira kao saksofonist od 1949. u većim orkestrima Stjepana Plaveca i Borisa Sorokina te u orkestrima kulturno-umjetničkih društava »Ivan Goran Kovačić« i »Joža Vlahović«. Istovremeno svirao je i klarinet, tenor i bariton-saksofon u manjim sastavima Borisa Sorokina i Tomice Simovića. Krajem 1952. postaje stalnim članom Plesnog orkestra Radio-Zagreba, u kojem djeluje još i danas kao prvi alt-saksofonist i solist. Bio je i član orkestra Stanka Selaka s kojim je nastupao u Hamburgu, Beču i na drugom jazz-festivalu na Bledu. Godine 1964. svirao je s Ladislavom Fidrijem u seriji TV-emisija »Jazz Scena« zagrebačkog studija, a bio je i član noneta Zlatka Kružića.
S Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb bio je na turnejama u Bugarskoj, Poljskoj, SR Njemačkoj, SSSR-u i Mađžarskoj, a nastupio je na svim jazz-festivalima na Bledu i u Ljubljani na kojima je orkestar svirao. Na prvom bledskom jazz-festivalu bio je solist uz kvartet Borisa Frančiškovića. Surađivao je sa Zagrebačkim jazz-kvartetom, a nakon što se taj raspao postaje članom Zagrebačkog jazz-kvinteta s kojim je nastupio na međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani, Montreuxu, u SR Njemačkoj i Švedskoj. S Miljenkom Prohaskom gostovao je 1970. uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd, a dvije godine kasnije bio je također u Beogradu član YU All Stars Big Banda na festivalu »Newport u Beogradu«. Dva puta bio je i članom međunarodnih velikih jazz-orkestara na međunarodnim jazz-festivalima u Pragu, kojima su ravnali Slide Hampton i Vaclav Zachradnik. Svirao je također u međunarodnim big bandovima Clarka Terryja, Olivera Nelsona, Gerryja Mulligana te odgovarajućim korpusima Boška Petrovića Nonconvertible All Stars i B. P. Convention Big Band.
Kao solist predstavljao je jugoslavenski jazz u međunarodnim orkestrima EBU-a u Kopenhagenu, Oslu, Sarajevu i Barceloni. Autor je i aranžer velikog broja skladbi napisanih za veliki jazz-orkestar i manje sastave.
Multiinstrumentalist (sopran, alt i tenor-saksofon, flaute) je široka raspona i vrlo se dobro snalazi u sferi jazz-improvizacije i avangardne ozbiljne glazbe. Piše i filmsku glazbu. Snimio je velik broj ploča, a nastupao je s brojnim znanim imenima svjetskog jazza kao što su, na primjer, Ted Curson, John Lewis, Johnny Griffin, Art Farmer, Leo Wright, Art Taylor, Slide Hampton i Lucky Thompson.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '61, '62, 63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '68, '69, '70, '71, 74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Flip Top (Arista)
Studijski jazz orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
International Big Band Praha — Slide Hampton (Supraphon)
International Big Band Praha — Vaclav Zachradnik (Supraphon)
Swiss Suite (Flying Dutchman/Philips)
From Europe With Jazz VOL. 1 (MPS/BASF)
Swinging East (MPS/PGP-RTB)
Intima (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)
Misterij Bluesa (Jugoton)
Green Lobster Dream (Jugoton)

Damir Dičić

Rođen je u Zagrebu 1938. i u tom se gradu školovao i studirao pravo. Glazbu je učio privatno, najprije trubu, a tek polovinom pedesetih godina i gitaru. Od trenutka kada se počeo baviti glazbom orijentirao se prema jazzu vođen vlastitim osjećajem za tu vrst glazbe s kojom se upoznao slušajući gramofonske ploče i jazz-emisije na radiju.
Prvi sastav u kojem je svirao i s kojim je javno nastupio bio je sekstet Boška Petrovića. Uzori su mu bili Barney Kessel i Wes Montgomery. Bio je zatim član trija i kvarteta Radana Bosnera i ansambla Tomice Simovića s kojima je i snimao za Radio-Zagreb. Na prvom jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu nastupio je u triju Boška Petrovića, a dvije godine kasnije i u kvartetu Radana Bosnera. Nakon toga odlazi u inozemstvo i to najprije u Pariz gdje je imao priliku svirati i s Kennyjem Clarkeom, zatim u Švicarsku gdje je radio s pijanistom Duranom i SR Njemačku u kojoj će svirati i s Fattyjem Georgeom. Tek kad se skrasio u Zapadnom Berlinu, počeo je u većoj mjeri svirati jazz. Po povratku u Zagreb postaje članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, u kojem svira još i danas. S tim je orkestrom obavio manje-više sve nastupe u zadnjih desetak godina, među kojima je bio i velik broj jazz-koncerata i nastupa na međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani i Nagykanizsi.
Ključni je član i sastava B. P. Convention s kojim od 1972. redovito nastupa kao instrumentalist i skladatelj. S tim je kvartetom svirao na jazz-festivalima u Ljubljani, Moldeu, Zürichu, Milanu, Nagykanizsi i Mariboru, gostovao u Indiji i predstavljao Radio-Zagreb na koncertu u Bremenu 1978, te snimio nekoliko ploča. Godine 1975. bio je član međunarodnog, velikog jazz-orkestra i malog sastava EBU u Sarajevu. Član je i B. P. Convention Big Banda, kojim je koncertirao u Zagrebu i snimio također nekoliko albuma za Jugoton, a svirao je i s nizom poznatih imena jazza, kao što su Art Farmer, Ernie Wilkins, Czaba Deseö, Clark Terry, Gianni Basso, Al Porcino, Attila Zoller, Duško Gojković, Albert Mangelsdorff, Bora Roković i John Lewis.
Vrstan je gitarist-liričar i improvizator swing i mainstream jazza, iako se u posljednje vrijeme i stilski i zvukovno pokušava osuvremeniti. Plodan je skladatelj s izrazitim smislom za jazz-balade.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60 (Jugoton)
Ljubljana '74 (Jugoton)
Jazz Jamboree '72 (Muza)
Zeleno raspoloženje (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)
Misterij Bluesa (Jugoton)
With Pain I Was Born (Jugoton)
4 Lica jazza (Jugoton)
Green Lobster Dream (Jugoton)

Drago Diklić

Danas je poznatiji u sferi vokalne zabavne glazbe, iako na neki način i

Ozren Depolo, svestran multiinstrumentalist — od piccolo flaute do bariton-saksofona. Obvezan solist Plesnog orkestra RTZ.

dalje ostaje u doticaju s jazzom. Najprije je još kao dječak, došavši iz Sinja gdje je rođen 1937, u Zagreb, počeo učiti violinu. Pohađao je i Srednju muzičku školu, a 1954. počinje pjevati jazz u nekadašnjem Radio-klubu na zagrebačkom Trgu žrtava fašizma. Kada je drugom polovinom pedesetih godina Zvonimir Skerl odlučio sa svojim sastavom poći na angažmane u inozemstvo, Diklić je uskočio na slobodno mjesto bariton-saksofonista, i u toj ulozi nastupao u sastavu nazvanom Continental Stars po cijeloj zapadnoj Evropi, izuzev Španjolske i Portugala, te u Sjevernoj Africi. U Saveznoj Republici Njemačkoj svirao je među ostalima, i s Albertom Mangelsdorffom i Peterom Trunkom. Po povratku u Zagreb pjevao je u sastavima u kojima su svirali Boško Petrović, Petar Spasov i Vladimir Bolčević. Na I jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu nastupio je kao vokalni solist uz oktet, a slijedeće godine na istom festivalu i kao instrumentalni, s bariton-saksofonom i septetom pod vlastitim imenom, dok je za treći festival septet bio proširen na nonet pod nazivom Ansambl Drage Diklića. Tada je na jam-sessionu svirao s Janom Wroblewskim, Erichom Bechtragelom i Wojthiechom Karolakom. U Zagrebu njegovi su nastupi s raznim grupama sporadični, ali sada uz bariton svira i tenor pa i sopran-saksofon. Najčešće se pojavljuje na raznim jam-sessionima i snimanjima, a značajnije mu je zanimanje producenta u vlastitoj produkciji Alta. Vodio je i vlastiti veliki plesni i jazz-orkestar, a svirao je u većim sastavima koje povremeno formira Boško Petrović. Čest je gost Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd kao gost-solist i televizije Beograd, u čijim se jazz-programima također pojavljuje. U posljednje dvije godine nastupa u jedinom zagrebačkom sastavu tradicionalnog i swing jazza Dixie Swingers redovito u klubu Lapidarij te povremeno na koncertima.

Izbor diskografije:
Lullaby of Broadway (Jugoton)
II i III Jugoslovenski festival džeza Bled '61 i '62 (PGP-RTB)
Misterij Bluesa (Jugoton)
Green Lobster Dream (Jugoton)

Bogdan Dimitrijević

Najprije je svirao harmoniku, a zatim je kao šestnaestogodišnjak prešao na saksofon koji je svladao kao samouk. S jazz-glazbom upoznao se slušajući gramofonske ploče i radio-emisije u Novom Sadu. Uzori su mu bili Lester Young i Ben Webster. Prvi sastav u kojem je svirao bio je combo s Josipom Lorbekom i Trivom Petrovićem. Početkom pedesetih godina osnovao je kvintet pod vlastitim imenom. Kasnije će voditi i druge manje grupe s novosadskim muzičarima. Stalni je član i solist Plesnog orkestra Radio-televizije Novi Sad od njegova osnutka. Jedno je vrijeme radio u SR Njemačkoj. Na Drugom jazz-festivalu na Bledu bio je član seksteta Aleksandra Koraća, a godinu dana kasnije na tom je festivalu nastupio s Plesnim orkestrom Radija Novi Sad. Kao gost nastupao je u orkestru Collegium Singidunum drugog programa beogradske televizije, a 1975. bio je član međunarodnog velikog jazz-orkestra EBU u Sarajevu, kojim je ravnao Miljenko Prohaska.
Rođen je u Novom Sadu 1935. i jedno je od najznačajnijih imena novosadskog jazza.

Izbor diskografije:
III Jugoslovenski festival džeza Bled 1962 (PGP-RTB)
U ritmu bossa-nove (Jugoton)

Ratko Divjak

Bubnjar koji dolazi iz sfere rock-glazbe. Rođen je u Vukovaru 1947, a školovao se u Osijeku. Tu je maturirao i učio svirati flautu najprije na Nižoj, a zatim i na Srednjoj muzičkoj školi. Bubnjeve je počeo svirati 1964. s rock i pop sastavima u Osijeku, a s jazzom će se upoznati slušajući gramofonske ploče. Godine 1968. dolazi u Zagreb i postaje najprije članom orkestra Iće Kelemena, a godinu dana kasnije počinje raditi s Boškom Petrovićem. Bio je bubnjar u Petrovićevim grupama kvartetu, sastavu B. P. Convention i međunarodnom ansamblu Nonconvertible All Stars. S tim je ansamblima nastupao na međunarodnim jazz-festivalima u Pragu, Montreuxu, Budimpešti, Beču, Zapadnom Berlinu i Ljubljani. U Zagrebu je snimao s Leom Wrightom i Slideom Hamptonom, a s triom Popa Asanovića nastupio je i na međunarodnom jazz-festivalu u Szegedu. Kraće je vrijeme svirao i u Plesnom orkestru Radio-televizije Zagreb (međunarodni jazz-festival »Ljubljana '71«)
Krajem 1973. odlazi u Ljubljanu i postaje članom Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana s kojim redovito nastupa na ljubljanskim jazz-festivalima, ponekad i s gostima (Jiggs Whigham, Duško Gojković), a gostovao je i na beogradskom festivalu jazza. U Ljubljani istovremeno svira i u manjim grupama, s Petrom Ugrinom u sastavu Pop-Jazz Ljubljana, u kvintetu s Tonetom Janšom, s kojim je predstavljao Jugoslavensku radio-televiziju na međunarodnom jazz-festivalu u Poriju u Finskoj. Povremeno ga viđamo i u grupi Sončna pot te u kvartetu Andreja Arnola. Bio je član ritam-grupe na jam-sessionu u ljubljanskom hotelu Bellevue, koja je tijekom dvadesetog i jubilarnog jazz-festivala »Ljubljana 79« pratila domaće i strane džeziste. U jazz-klubu u istom hotelu redovito nastupa s ljubljanskim džezistima i gostima.
Iako već duže vrijeme živi i radi u Ljubljani, njegovi kontakti sa Zagrebom su česti. Tako je s Boškom Petrovićem i njegovim grupama gostovao u zagrebačkom klubu Lapidarij te na koncertima u Novom Sadu, Zagrebu i Ljubljani, kojom je prilikom bio i snimljen album **4 lica jazza.**
Razvio se u vrlo dobrog, u Ljubljani nezamjenljivog jazz-bubnjara, u čemu mu je zacijelo pomogao i studij na Institutu za jazz u Grazu. Zanimljivo je da je punu afirmaciju stekao tek u glavnom gradu Slovenije, iako je u Zagrebu proveo značajno razdoblje početka svog rada u jazz-glazbi.

Izbor diskografije:
Swinging East (MPS/PGP-RTB)
Jazz festivali Ljubljana '71, '74 (Suzy/Jugoton)
From Europe With Jazz VOL. 1 (MPS)
Zeleno raspoloženje (Jugoton)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)
4 Lica jazza (Jugoton)
Samo muzika (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)

Marijan Domić

Glasovir je, poput mnogih počeo učiti kad mu je bilo šest godina; no tada će glazbu napustiti za duže vrijeme i školovati se za kemijskog tehničara. Filmovi »Mladić s trubom« i »Revija na vodi« kao i jazz-emisije na radiju ponukale su ga da počne učiti trubu i svirati jazz. Godinu dana bio je samouk na posuđenom instrumentu, a onda se upisuje na Gradsku muzičku školu u Zagrebu. Prve je nastupe imao sa saksofonistom Matićem i pijanistom Kendom, a onda se pridružio tentetu Zvonimira Skerla. Član je zatim noneta Zlatka Kružića, a nakon toga svira na Bledu s Akademskim plesnim orkestrom iz Ljubljane, kojim je ravnao Dušan Hren. Tu će dokraja naučiti čitati note. Pola je godine proveo u Saveznoj Republici Njemačkoj svirajući u dixieland ansamblu Loče Stiplošeka, a nakon povratka postaje članom trubačke sekcije Plesnog orkestra Radio-Ljubljane pod ravnanjem Bojana Adamiča. U vrijeme služenja vojnog roka u Beogradu svira u velikom orkestru Jugoslovenskog vazduhoplovstva, te u kvartetu s beogradskim muzičarima Vasom Beloševićem, Davorom Draganićem, Radomirom Milivojevićem, zatim s Mišom Radosavljevićem i Milanom Kotlićem. Nakon povratka iz vojske postaje članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, u kojem ostaje do godine 1978. Trubu je diplomirao na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji u klasi prof. Stanka Selaka 1978.
Nastupio je na prvom jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu kao solist uz kvartet Borisa Frančiškovića, nakon čega je bio pozvan u grupu od devet naših trubača za emisiju J. E. Berendta u Baden-Badenu. Bio je član orkestra Stanka Selaka na Bledu 1961. S Plesnim orkestrom RTV Zagreb, nastupio na gotovo svim našim jazz-festivalima na Bledu i u Ljubljani, na mnogim turnejama tog orkestra te na međunarodnom jazz-festivalu u Frankfurtu i u okviru Olimpijskih igara u Münchenu. Nastupio je u TV-seriji »Jazz Scena« zagrebačkog studija. Godine 1972. bio je član YU All Stars Big Banda na međunarodnom jazz-festivalu »Newport u Beogradu«. Bio je također član septeta Drage Diklića, zatim septeta Udruženja muzičara plesne i jazz-muzike Hrvatske te orkestra Tomice Simovića s kojima je isto nastupio na prvim jazz-festivalima na Bledu. Svirao je i snimao i u Studijskom orkestru Silvija Glojnarića. U Londonu je predstavljao naš jazz u velikom međunarodnom orkestru, a isto tako je kao solist svirao na poznatim javnim koncertima Jacquesa Dievala »Jazz na Elizejskim poljima« u Sarajevu, Zagrebu i Baselu. Na raznim je jam-sessionima svirao s glazbenicima iz orkestra Dizzyja Gillespieja, Quincyja Jonesa i Louisa Armstronga prilikom njihovih gostovanja u našoj zemlji. U ovom je trenutku član orkestra Stanka Selaka i sastava Dixie Swingers.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '61, '62, '63 (PGP-RTB/Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Intima (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)
Jazz Greetings From The East (Fontana)

Dragan Đakonovski

Rođen je u Skopju 1931. Sin je Vasila Đakonovskog koji je osnovao prvi zabavni orkestar u Makedoniji. Sa šest godina uči violinu, a kasnije svira harmoniku i bubnjeve. Polazio je Srednju muzičku školu u Skopju. Nedugo nakon završetka rata osnovao je prvi jazz-sastav u Skopju Sadžo (Studentski amateri džez-orkestar), autor je prvih makedonskih jazz-tema, pa se smatra pionirom makedonskog poslijeratnog jazza i zabavne muzike. Osnivač je i prvog velikog plesnog orkestra u Državnom sekretarijatu za unutrašnje poslove, a kasnije i Zabavnog orkestra Radio-Skopja, u kojima je bio aktivan kao kompozitor, aranžer i dirigent. Početkom šezdesetih godina je vodio manji sastav Špato i surađivao s vokalnim sekstetom Dimitar Masevski. Oba su bila prijavljena za prvi Jugoslavenski jazz-festival na Bledu, ali se nijedan nije pojavio. Od tada se bavi isključivo zabavnom glazbom.

Ladislav Fidri

Rođen je 1940. u Osijeku gdje kao dječak uči violinu, a kao četrnaestogodišnjak prelazi na trubu. Pohađa muzičku školu, koju će završiti u Zagrebu, gdje se upisuje na muzički odjel Pedagoške akademije. Svirao je najprije na plesnim večerima u Zagrebu i tu dolazi u dodir s jazzom; no ipak prve je stvarne kontakte s tom glazbom ostvario slušajući radio-emisije i u izravnom dodiru sa zagrebačkim džezistima i njihovim malim sastavima. Bili su to Davor Lorković, Boško Petrović, Radan Bosner i Boris Temmer. Dvije je godine proveo svirajući u

Ladislav Fidri, temperamentan i uvijek prisutan, ostaje vjeran stilu hard-bop jazza.

zagrebačkom Varijeteu, koji će na sreću ipak napustiti na vrijeme.

Inspiriran trubačima Fatsom Navarrom i posebno Cliffordom Brownom usmjerava se u pravcu »hard-bop« jazza, te će u tom stilu svirati i njegov prvi kvintet početkom šezdesetih godina. S tim će se sastavom pojaviti na drugom i trećem bledskom jazz-festivalu, čiji će redoviti gost biti i kasnije, s Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb. Bio je jedan od devetorice naših trubača u TV-programu J. E. Berendta u Baden-Badenu, a nastupa i u sastavu pijanista Dražena Boića. Posebno su intenzivna bila njegova sviranja na jam-sessionima kao i suradnje sa Zagrebačkim jazz-kvartetom i trombonistom Ićom Kelemenom. Na spomenutim je neobveznim svirkama surađivao s Janom Wroblewskim, Wojthiechom Karolakom, a kasnije s Heinzom Sauerom, Albertom Mangelsdorffom, Duškom Gojkovićem, Helmutom Perschkeom, Buckom Claytonom, Jimmyjem Prattom i drugima. Nastupio je u TV-emisijama zagrebačkog studija »Jazz Scena« s Ozrenom Depolom i Mićom Markovićem, s kojim je također jedno vrijeme radio u kvintetu. Bio je član Zagrebačkog jazz-kvinteta od njegova osnutka, pa s njim nastupa na većem broju koncerata, te na jazz-festivalima u Ljubljani, Montreuxu, Saveznoj Republici Njemačkoj i Švedskoj. Godine 1972. bio je član YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«. Svirao je i u međunarodnim orkestrima Clarka Terryja i Gerryja Mulligana u Montreuxu, a s kvintetom je koncertirao u Udinama. Nije izostao ni iz jedne trubačke selekcije, pa tako niti iz sastava Trumpets & Rhythm Unit Duška Gojkovića i Lale Kovačeva s kojim je nastupio u Ljubljani i Poriju u Finskoj, te u den Haagu. Vodi i kvintet Lap Jazz Band, koji nastupa u zagrebačkom klubu Lapidarij. Zoot Sims, Sal Nistico, Ernie Wilkins, Clark Terry, Art Farmer i Gianni Basso, samo su neka od imena s kojima je u zadnje vrijeme nastupao. U ljetu 1978. svirao je na Kubi na Svjetskom omladinskom festivalu.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '61, '63 (PGP-RTB/Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '71, (Helidon/Suzy)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Studijski Jazz-orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
Intima (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)

Vinko Globokar

Rodio se 1934. u gradu Anderny u Francuskoj. Diplomu Srednje glazbene škole dobio je u Ljubljani, nakon čega će četiri godine studirati na Conservatoire supérieur national de musique u Parizu. Na samom završetku studija dobio je prvu nagradu za trombon u Parizu 1959. Studira kompoziciju kod poznatog teoretičara Renea Leibowitza, a nakon toga odlazi u Berlin. Godine 1965. odlazi u Buffalo u Center For Creative And Performing Art gdje se susreće s mladim američkim avangardnim džezistima. Prve je kontakte s jazzom imao još početkom 1950. kada je svirao trombon u većim ljubljanskim ansamblima, kao što su bili Kajuh, Metro i APO, a dvije će godine biti i član Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana. Na prvom jazz-festivalu na Bledu bio je članom ansambla Mojmira Sepea, a na trećem festivalu 1963. solist je uz Plesni orkestar Radio-televizije Ljubljana, za koji je i pisao. Zatim odlazi ponovno u Francusku gdje je član orkestra Bennyja Benneta s kojim je bio na turneji u Africi. Godinu dana radi u orkestru Jacquesa Heliana, a zatim i kod Michela Legranda, te u manjem sastavu s trombonistima Natom Peckom i Raymondom Katarszinskim. Kao studijski glazbenik snimao je s Christianom Chevalierom, Jeanom Lecciom, Martialom Solalom, Andreom Hodeirom, Luckyjem Thompsonom. S orkestrom Dukea Ellingtona snimio je u Parizu glazbu za film »Paris Blues«. U Saveznoj Republici Njemačkoj bio je član orkestara Kurta Edelhagena i zapadnoberlinskog SFB. Na organiziranom jam-sessionu svirao je s deset trombona, među kojima su bili Nat Peck, Billy Byers, Ake Persson i drugi.

Po odlasku u Köln posvećuje se potpuno avangardnoj i eksperimentalnoj glazbi, međutim, krajem 1978. nalazimo njegovo ime ponovno u jazzu i to na omotnicama albuma zapadnonjemačkih avangardnih muzičara.

Izbor diskografije:
I Jugoslavenski jazz festival Bled 1960.

Silvije Glojnarić

Bubnjeve je počeo svirati sasvim slučajno u gimnazijskom orkestru, a zatim i nastavio na raznim plesnim večerima u Zagrebu. Inače je završio na odsjeku glasovira Srednju muzičku školu i studirao pravo. Članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb postat će dva puta, prvi put nakon odlaska Ede Utrobičića, a drugi put krajem pedesetih godina nakon odlaska Petra Spasova u Sjedinjene Države. U tom će orkestru ostati do 1977. kada s njim zadnji puta nastupa na jazz-festivalu u Ljubljani; tada napušta sviranje bubnjeva i posvećuje se studiju na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji. U razdoblju od petnaestak godina bio je najzaposleniji jazz-bubnjar u Zagrebu, i član ritam-sekcija koje su pratile mnogobrojne domaće i strane sastave i soliste. Bio je najprije član noneta Zlatka Kružića, pratio je zatim s basistom Rajkom Milosavljevićem vokalne grupe Delta Rhythm Boys i The Golden Gate Quartet te sastave usnih harmonika Branka Kralja. Svirao je na koncertu upriličenom u čast posjeta Willisa Conovera, a svirao je i u orkestrima Stanka Selaka i Tomice Simovića. Na prvom bledskom jazz-festivalu nastupio je s tri grupe, kvintetom Branka Kralja, kvartetom Borisa Frančiškovića i oktetom Drage Diklića. Na drugom svira u orkestru Stanka Selaka i prati Ruuda Kuypera. S Miljenkom Prohaskom ulazi u Zagrebački jazz-kvartet 1961 i tako nastaje zasigurno naša najbolja ritam-sekcija, uz koju će nastupati i snimati imena poput Gaby Novak, Helen Merrill, Big Joe Turner, Buck Clayton, John Lewis, Jan Wroblewski, Lee Konitz, Jerzy Milian i Art Farmer te grupa East-West Violin Summit. Sa Zagrebačkim je jazz-kvartetom obavio velik broj nastupa i snimanja u domovini i izvan nje, s nizom domaćih i stranih solista, (Stan Getz, Art Taylor, Johnny Griffin), a nakon njegova raspada odlazi na godinu dana u Zapadni Berlin u orkestar SFB kojim je ravnao Paul Kuhn i u kojem su radili Leo Wright, Carmell Jones i drugi poznati muzičari.

Sa Zagrebačkim jazz-kvartetom i Zagrebačkim jazz-kvintetom te s Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb nastupio je na gotovo svim našim jazz-festivalima te na brojnim domaćim i stranim turnejama. Pod svojim imenom vodio je i dva veća ansambla, Big Brass i Studijski jazz-orkestar, a bio je i član drugih velikih međunarodnih jazz-orkestara poput onog EBU-a te YU All Stars Big Banda na festivalu »Newport u Beogradu« 1972. Snimio je velik broj ploča s raznim sastavima i orkestrima, a u posljednje se vrijeme bavi pretežno pisanjem kompozicija i aranžmana.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '61, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB)
Ljubljana '68, '69, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Eduard Sadil sa ansamblom Tomice Simovića (PGP-RTB)
Zagrebački jazz kvartet 2 ploče
Flip Top (Arista)
Feel So Fine (Fontana/Black Lyon)
With Pain I Was Born (Fontana)
Animal Dance (Atlantic)
Krsta Petrović sa Ansamblom Tomice Simovića (PGP-RTB)
Branko Kralj i ansambl Tomice Simovića (PGP-RTB)
Višnja Korbar uz ansambl Tomice Simovića (PGP-RTB)
Intima (Jugoton)
Studijski jazz orkestar (Jugoton)
The Last Session (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb
Jazz Greetings From The East (Fontana)

Duško Gojković

Trubač, krilničar, skladatelj, aranžer i dirigent, za kojeg možemo pouzdano tvrditi da je naš najuspješniji, i u inozemstvu najpoznatiji jazz-glazbenik. Rođen u Jajcu 1931, već kao dvanaestogodišnjak svira gitaru, a pet godina kasnije počinje učiti i svirati trubu. Kada je svladao instrument, svirao je na plesnim večerima i nije se razlikovao od svojih vršnjaka muzičara, dok se preko radio-emisija i gramofonskih ploča nije upoznao s jazzom. Došavši u Beograd svira najprije u studentskom dixieland ansamblu, pohađa muzičku školu te nastupa i u manjim modernijim sastavima. Od 1948—1953. studirao je na beogradskoj Muzičkoj akademiji, a u tom je razdoblju postao i članom Zabavnog orkestra Radio-Beograda, u kojem ostaje do 1955. Tada odlazi u Saveznu Republiku Njemačku i tu će ubrzo postati uspješnim članom njemačkog All Star ansambla s Albertom Mangelsdorffom u Frankfurtu. Već godinu dana kasnije proglašen je najboljim jazz-trubačem u Saveznoj Republici. Radi

Duško Gojković Belgrade Blues (PGP-RTB): mnogo ploča u inozemstvu — malo u domaćoj proizvodnji.

Duško Gojković, naš bez sumnje najpoznatiji i najuspješniji jazz-glazbenik u inozemstvu.

zatim s prekidima u orkestrima Maxa Gregera i Kurta Edelhagena u Münchenu i Kölnu, a 1958. odlazi na jazz-festival u Newport kao član International Youth Big Banda kojim ravna Marshall Brown i s kojim će nastupiti i na svjetskoj izložbi u Bruxellesu.

Po povratku u SR Njemačku osniva Newport International Septet s kojim nastupa u frankfurtskom Storyvillu, a zatim i oktet s Kennyjem Clarkeom i Francyjem Bolandom, s kojim snima za Blue Note, PGP-RTB i Columbiju i koji će biti osnovom kasnije vrlo poznatom Clarke-Boland Big Bandu. Radi zatim s Chetom Bakerom i na filmu s Caterinom Valente, a onda ponovno odlazi u Sjedinjene Države na studij kompozicije i aranžiranja u poznatu školu Berklee u Bostonu. Tu svira u školskom orkestru s kojim je snimio i dva albuma te u kvintetu sa Sadaom Watanabeom i u velikom orkestru Herba Pomeroya. Zapažen tamo, pozvan je 1963. u orkestar Maynarda Fergusona a zatim i Woodyja Hermana s kojim nakon dužeg prekida dolazi ponovno u zemlju. Poznata ga revija Down Beat stavlja tada na visoko treće mjesto ljestvice talenata koji najviše obećavaju. Ponovno se vraća u Evropu, radi u Cap D'Antibesu, otvara Duškov jazz-studio u kojem nastupa i koji će kasnije u požaru izgorjeti. Ponovno se pridružuje orkestru Woodyja Hermana s kojim posjećuje Englesku, Španjolsku, Sjevernu Afriku, Jugoslaviju i Rumunjsku. Zatim je sve do 1971. član orkestra Clarke-Boland Big Banda s kojim također nastupa u Jugoslaviji. Od 1968. živi u Münchenu gdje vodi Dusko Goykovich Munich Big Band i nastupa u jazz-klubu Domicile. Bio je član i velikog međunarodnog jazz-orkestra Georgea Gruntza. U vlastitim kvintetima (International Quintet i Summit) surađuje sa Scottom Bradfordom, Philly Joe Jonesom, Nathanom Davisom, Salom Nisticom, Bobbyjem Jonesom, Islom Eckingerom, Toddom Canadyjem, Teteom Montoliuom i drugima. Nekoliko je puta bio solist uz velike orkestre naših radio-televizijskih kuća, s kojima je nastupio u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu. Kolider YU All Stars Big Banda u Beogradu 1972; član grupe Yu Export Jazz Stars u Ljubljani 1974. koja je prvi put u nas okupila naše najbolje džeziste koji rade u inozemstvu.

Kao solist i sa svojim sastavima svirao je na jazz-festivalima u Newportu, Frankfurtu, Montereyu, Cap D'Antibesu, Comblain La-Touru, Budimpešti, Luganu, Beogradu, Palermu, Zürichu i Cascaisu te u milanskom klubu Jazz Power. Pojavljuje se često i s raznim sastavima Boška Petrovića, a za naše je pojmove snimio enorman broj ploča s raznim sastavima te album Jazz u operi na improviziranu glazbu Gunthera Schullera **Posjećivanje.** Vlastiti originalni repertoar sastavljen je i od skladbi inspiriranih našim folklornim melosom i ritmom, što je također znatno utjecalo na njegovu popularnost u inozemstvu. Profesionalac je velike energije i raspona, vrstan improvizator-liričar izrastao na tradiciji mainstream jazza i be-bopa, te je stoga rado viđen gost brojnih evropskih pozornica i studija a posebno u nas. S bubnjarom Lalom Kovačevim vodi trenutno i sastav naših najboljih trubača pod imenom Trumpets & Rhythm Unit* koji je već snimio album za PGP-RTB. Taj se ansambl predstavio na javnom snimanju u Novom Sadu, na jubilarnom dvadesetom jazz-festivalu »Ljubljana 79« te na međunarodnim jazz-festivalima u Poriju i den Haagu.

Izbor diskografije:
German All Star (Brunswick/Philips)
Jazz In The Classroom VOL. VI. & VII. (Berklee)
Duško Gojković — Kenny Clarke (Blue Note)
Duško Gojković — Kenny Clarke Internacionalni oktet (PGP-RTB)
Belgrade Blues 1966 (PGP-RTB)
Clarke Boland Big Band (MPS)
Swinging Macedonia (PGP-RTB)
Duško Gojković — Belgrade Blues 1973 (PGP-RTB)
Međunarodni jazz festivali Ljubljana '69, '71, '74 (Suzy/Helidon/Jugoton)
As Simple As It Is (MPS/BASF)
After Hours (ENJA/PGP-RTB)
Ten To Two Blues (Ensayo)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)
4 lica jazza (Jugoton)
Fairtale (MPS)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)

* (Duško Gojković, Petar Ugrin, Ladislav Fidri, Georgi Dimitrovski, Nikola Mitrović trube, Bora Roković glasovir, Krešimir Remeta bas i Lala Kovačev bubnjevi)

Janez Gregorc

Sin je poznatog ljubljanskog muzičara i jednog od prvih slovenskih džezista, Janka Gregorca. Rođen je u Ljubljani 1934. i poznat je slovenski pijanist, skladatelj i aranžer. Studij kompozicije završio je na ljubljanskoj Akademiji za glazbu. Od 1962. stalni je član orkestra Ad Hoc kojim je ravnao France Kapus a zaposlen je i kao muzički producent u Radio-televiziji Ljubljana. Usavršavao se na poznatoj školi Berklee u Bostonu kroz Diploma course od dvanaest tjedana, gdje je i diplomirao na temelju svojih skladbi **Tango, Pesem i Marš.** Dvije je godine predavao kompoziciju i aranžman na Institutu za jazz u Grazu u vrijeme kada je tamo radio i Duško Gojković. U orkestru Ad Hoc pod ravnanjem Franceta Kapusa javlja se kao autor pretežnog dijela repertoara, kao pijanist i aranžer nastupio je s tim sastavom na bledskim festivalima 1963, 1965, 1966. i u Ljubljani 1967. Tu se već osjeća utjecaj njegova uzora Gila Evansa. Kasnije će na ljubljanskim jazz-festivalima biti stalno prisutan kao autor i aranžer u programima nastupa Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana. Godine 1964. na Bledu je nastupio s vlastitim sastavom od jedanaest ljudi, a u Ljubljani 1969. s velikim međunarodnim jazz-orkestrom također pod vlastitim imenom. Mnogo je pisao i aranžirao za orkestar Collegium Singidunum drugog programa beogradske televizije u razdoblju od 1972—1975. S Ad Hocom je nastupio također na svjetskom omladinskom festivalu u Helsinkiju, osvojio prvo mjesto na amaterskom jazz-festivalu u Beču, dva je puta svirao na amaterskom jazz-festivalu u Zürichu, jednput u Berlinu i razumljivo u Grazu. Godine 1976. je za TV-balet »Žica« primio 4. julsku nagradu.

Izbor diskografije:
IV Jugoslavenski jazz festival Bled 1963 (Jugoton)
X Međunarodni/International Jazz Festival »Ljubljana '69« (Helidon)
Žica (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)

Mladen Guteša

U Sarajevu, gdje je rođen 1923, počeo je učiti harmoniku kada mu je bilo četrnaest godina, dok je trombon počeo svirati kao samouk u limenim glazbama i na sprovodima. U Beograd dolazi pred sam rat i svira harmoniku s pijanistom Borivojem Simićem na raznim plesovima i u plesnim školama koje su tada bile centri jazza. Prve je kontakte s jazzom imao još oko 1940, kada je čuo klarinete Artieja Shawa i Bennyja Goodmana pa se, već u smjeru jazz-glazbe orijentiran, upisuje na beogradsku Muzičku akademiju na odsjek za kompoziciju i dirigiranje. U početku rata svirao je neko vrijeme prvi trombon u orkestru Radio-Beograda pod ravnanjem Friedricha Mayera, a zatim napušta Beograd i odlazi u Beč gdje svira i aranžira u jedinom orkestru koji je tada na Radiju Beč svirao zabavnu i jazz glazbu pod ravnanjem Paula von Beckyja.

U jesen 1945. vraća se u Beograd i nastavlja studij na Muzičkoj akademiji gdje će i apsolvirati i nakon toga otići na godinu dana u Plesni orkestar Radio-Ljubljane kojim je ravnao Bojan Adamič. Nakon nezgode sa zubima vraća se u Beograd gdje će 1947, poučen ljubljanskim iskustvima, biti prvi i jedini inicijator osnivanja Zabavnog orkestra Radio-Beograda. Tim će ansamblom kasnije ravnati i za nj pisati aranžmane u stilu Glenna Millera i Counta Basieja. Bio je član čuvene selekcije najboljih beogradskih jazzista koji su gostovali u zagrebačkoj dvorani Istra početkom pedesetih godina, a ubrzo nakon tih nastupa odlazi u Saveznu Republiku

Njemačku. Tu će dvije godine raditi u američkim klubovima s međunarodnim sekstetom, a zatim i kod trubača Carla Bohländera. U to je vrijeme pisao u stilu Stana Kentona, a u Stuttgartu je kao aranžer bio primljen u orkestar Erwina Lehna na temelju aranžmana skladbe Milivoja Kerblera **Sequenzen.** Nastupa zatim pola godine u Baselu a onda polako prestaje svirati trombon i sve se više posvećuje komponiranju i pisanju aranžmana. Trombon će još svirati samo za osobno zadovoljstvo u Rehearsal Big Bandu Duška Gojkovića u Münchenu. Godine 1958. aranžirao je niz od 24 kompozicije za orkestar Bennyja Goodmana, koje su bile izvedene na svjetskoj izložbi u Bruxellesu, a jedan je dio tog materijala bio stavljen na ploču **Happy Session** tvrtke Columbia, uključujući tu i Gutešin original **Macedonian Peanuts.** Jedan je od rijetkih nastupa u zemlji imao dirigirajući Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb na javnom TV-snimanju emisije »Muzikorama«.

Golem je međunarodni uspjeh postigao u posljednje vrijeme albumom **Islands,** a posebno albumima **Luminessence** i **In The Light** gdje je surađivao s Keithom Jarrettom i dirigirao gudačkim korpusom Simfonijskog orkestra Južnonjemačkog radija. Te su ploče dobile najviše ocjene u reviji Down Beat. Guteša je jedan od najznačajnijih i najzaslužnijih muzičara beogradskog jazza i jedan od prvih osnivača i funkcionara Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije.

Izbor diskografije:
Happy Session — Benny Goodman Orchestra (Columbia)
Balkan In My Soul (MPS)
Islands (ENJA)
Luminessence (ECM)
In The Light (ECM)

Bojan Hohnjec

Klarinet i alt-saksofon istovremeno je počeo učiti kad mu je bilo šesnaest godina (rođen je u Zagrebu 1922), a jazzu su ga usmjerila dva filma prikazivana u Zagrebu prije rata, »Hollywood Hotel« s Bennyjem Goodmanom i »Crvenokosa zavodnica« s Artiejem Shawom. Najprije je počeo svirati u malom amaterskom sastavu, a zatim 1938. ulazi u orkestar Uroša Jurkovića Quick Swingers. Dvije godine kasnije osniva vlastiti veliki jazz-orkestar po uzoru na orkestar Artieja Shawa, koji je vrlo značajan, jer prvi u Zagrebu svira posebno pisane aranžmane jazz-hitova Shawova orkestra poput **Begin The Beguine, Night And Day, Indian Love Call,** ali i originalne aranžmane za veliki jazz-orkestar zagrebačkih autora. Orkestar nastupa redovito na čajankama u Hrvatskom glazbenom zavodu. Po završetku rata svira u orkestru kojim ravna Miljenko Prohaska, te u oktetu Radio-Zagreba pod vodstvom Zlatka Černjula. U Zagrebu završava i studij arhitekture. Od godine 1948. član je Plesnog orkestra Radio-Zagreba, odnosno kasnije Radio-televizije Zagreb, u kojem ostaje do danas. S tim je orkestrom u potpunosti povezana njegova poslijeratna djelatnost, tako da je sve ono što je do sada na polju jazz-glazbe ostvario Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb, ostvario i Bojan Hohnjec, a to znači turneje u Bugarskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Italiji, Austriji i SSSR-u, zatim sve nastupe na domaćim jazz-festivalima na Bledu i u Ljubljani, te u Frankfurtu, Münchenu, Grazu i Nagykanizsi. Aktivan je i u stručno-glazbenim organizacijama (UKLMH I Društvo hrvatskih skladatelja) a bio je i predsjednik Udruženja muzičara zabavne i jazz-muzike Hrvatske.

Bio je član orkestra Stanka Selaka na Drugom bledskom jazz-festivalu a i Studijskog jazz-orkestra Silvija Glojnarića.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '62, '63, (PGP-RTB/Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Flip Top (Arista)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Intima (Jugoton)
Studijski jazz orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)

Mladen Guteša, entuzijazam i organizatorske sposobnosti nakon rata, danas jedan od naših značajnih aduta u SR Njemačkoj.

Predrag Ivanović

Trubač, pjevač i skladatelj, Predrag Ivanović rođen je u Beogradu 1930. Glasovir je počeo učiti u dvanaestoj godini, a trubu tek poslije rata pod utjecajem starijeg brata, diskofila, kod kojeg je slušao Brunswickove ploče Louisa Armstronga i vokalnog sastava Mills Brothers. Trubu je najprije svladao kao samouk, a tek je tada uzimao privatne satove i pohađao Srednju muzičku školu. U Zabavni orkestar Radio-Beograda ušao je tako reći u kratkim hlačama 1948. Najprije je svirao dixie u malom sastavu, zatim u Fis-duru Mihajla Živanovića, pa u velikom orkestru KUD »Polet« pod ravnanjem Dušana Vidaka. Bio je zatim u grupi s Milanom Pavlovićem, Borom Rokovićem i Brankom Pejakovićem svirajući na košarkaškom stadionu Crvene zvezde. Apsolvirao je građevinu na beogradskom univerzitetu, ali se ipak potpuno posvetio glazbi. Uzor mu je bio Roy Eldridge, a na njega su utjecali i muzički filmovi poput »Serenade u dolini sunca« s Glennom Millerom.

Na prvom je bledskom jazz-festivalu bio u grupi solista Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije. Osim što je svirao trubu u velikom orkestru i u manjim sastavima za koje je pisao i aranžmane, zanimao se i za pjevanje. U to je vrijeme u Beogradu djelovao vokalni sastav Dimitrija Živadinovića koji mu je u tom smislu dao prvu podršku i mogućnosti, pa će Ivanović formirati vokalni sastav od šest ljudi koji će kasnije reducirati na dva muška i dva ženska vokala. S tim je sastavom, ali i kao instrumentalist, nastupio početkom pedesetih godina u Zagrebu. Vokalni je kvartet Predraga Ivanovića pjevao u stilu Counta Basieja domaće i strane teme, gdje je do izražaja dolazio Ivanovićev talent i smisao za harmonizaciju i improvizirane pokuse koji su dali sjajne rezultate. Sastav je nastupio uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd na petom bledskom jazz-festivalu i radio je do smrti Velimira Bate Senića 1965.

Kao dirigent Ivanović ravna Studio ansamblom RTB — kao član trubačke sekcije osvaja prvo mjesto na festivalu u Juan-Les-Pinsu s Jazz-orkestrom Radio-televizije Beograd s kojim je praktično obavio sve koncertne i festivalske nastupe u zemlji i inozemstvu do 1974, kada je zadnji puta nastupio na jazz-festivalu u Ljubljani i kada je zbog bolesti morao napustiti aktivno sviranje. Godine 1972. bio je član YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«, a s vokalnim je kvartetom i drugim pjevačima, kao i s Jazz-orkestrom Radio-televizije Beograd snimio nekoliko albuma.

Veselo putovanje (PGP-RTB): Vokalni ansambl Predraga Ivanovića, najbolja vokalna grupa u dosadašnjoj povijesti našeg jazza.

Izbor diskografije:
Pod sjajem zvezda (PGP-RTB)
Vokalni ansambl »Koral« (PGP-RTB)
Veselo putovanje (PGP-RTB)
Duet (PGP-RTB)
Senka Veletanlić-Petrović i Studio ansambl RTB (PGP-RTB)
II Sastanak u studiju 1961 (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB)
Ljubljana '68 (Helidon)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Pod sjajem zvezda 1978 (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Tone Janša

Kao dječak dolazi u Kranj i tu uči svirati klarinet najprije na Nižoj, a zatim i na Srednjoj glazbenoj školi, gdje će i maturirati. Klarinet je svirao pet godina u limenoj glazbi; kada je bio na početku školovanja u Srednjoj glazbenoj školi u Kranju se osnovao plesni orkestar Francija Puhara. U tom će orkestru uz klarinet svirati i tenor-saksofon. Taj će instrument istovremeno svirati u dixie sastavu — Kranjskom jazz-ansamblu — što je bez sumnje vrlo dobra osnova za daljnji napredak u jazzu. Godine 1966. odlazi u Švicarsku, Saveznu Republiku Njemačku i Austriju, gdje će svirajući u raznim ansamblima provesti tri i pol godine.

Po povratku kući upisuje se na Institut za jazz u Grazu i tu će najprije 1974. diplomirati iz klasičnog, a godinu dana kasnije i iz jazz-saksofona. Još od studentskih dana u Grazu vodi kvartet pod svojim imenom. S tim je sastavom svirao na međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani, »Jazz Nad Odra« u Poljskoj, u Beogradu Debreczenu i Mariboru, i snimao za Radio-televizije Ljubljana i Zagreb. Na jazz-festivalu u Ljubljani debitira 1972. s Andrejem Arnolom u kvintetu Diete-

Jazz-kvartet Tone Janša (PGP--RTB): Dinamika, tehnika i međunarodni sastav. Moderni jazz sedamdesetih godina.

ra Glawitschniga, pojavljuje se kao pojačanje saksofonske sekcije Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana te u sastavu Mladi levi. Uz tenor-saksofon, već svira flautu, a uskoro i sopran-saksofon. Dvije godine kasnije postaje stalnim članom Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana i završava četiri semestra studija aranžiranja u ljetnom roku u školi Berklee u Bostonu. Tu je svirao u orkestru Herba Pomeroya i s Garyjem Burtonom. Na međunarodnom jazz-festivalu u Poriju nastupio je s ljubljanskim kvintetom 1975, a iste godine svira i s međunarodnim kvartetom na ljubljanskom jazz-festivalu. S triom Dietera Glawitschniga poduzima petnaestodnevnu turneju po Poljskoj, a s kvintetom u kojem je bio i Andrej Arnol svira u Austriji i SR Njemačkoj, nastupa zatim u Zagrebu na koncertu s Korni grupom i s Mićom Markovićem i na jazz-festivalu u Nagykanizsi. Bio je i solist uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd na festivalu Beogradsko proleće, zatim u orkestru EBU i malom sastavu u Perugiji 1978.

Od 1975—1979. s Plesnim orkestrom Radio-televizije Ljubljana nastupio je na svim međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani, a 1978, još jednom s vlastitim međunarodnim kvartetom. Član je i orkestra Jeffa Conwaya. Trenutno naš najistaknutiji saksofonist modernog jazza.

Izbor diskografije:
Jazz kvartet Tone Janša (PGP-RTB)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1. (Jugoton)
Tone Janša kvartet (PGP-RTB)
Jeff Conway And His Ballroom Bigband (Hansa)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 2. (Jugoton)
Pattern — Tone Janša Kvartet (Helidon)

Miodrag Jovanović

Poznatiji pod nadimkom »Štule« jedan je od najznačajnijih pionira jazz-glazbe u Beogradu, Srbiji, i u nas uopće, te jedan od naših prvih jazz-aranžera. U Beogradu je završio Muzičku školu Stanković. Estradnom se djelatnošću bavi još od godine 1932, kada je među prvima osnovao prvi »pravi« jazz--sastav u Beogradu. Dvije godine kasnije formirat će veliki jazz--orkestar sa četiri trube i četiri saksofona, harmonikom i ritam--sekcijom. Taj je orkestar djelovao do 1940. i svirao u stilu swinga. Prve originalne aranžmane za taj orkestar pisao je Štule Jovanović, koji je bio i solist na specijalnoj »hot« harmonici. U tom je orkestru posljednjih nekoliko godina prije rata svirao i Milan Pavlović, također vrlo značajan beogradski džezist i improvizator na klarinetu i alt--saksofonu. Orkestar je nastupao u beogradskom Ratničkom domu, ali i na takozvanim »umjetničkim revijama«, kao što je bila, na primjer, »Babilonska kula«. Vodio je i manje swing sastave, među kojima je bio zanimljiv onaj s tri harmonike i ritam-sekcijom. Bio je i dopisnik prijeratnog zagrebačkog časopisa Svijet jazza, a bavio se i postavljanjem muzičkih predstava i revija.

Nakon rata aktivan je ponovno s manjim grupama, vodi vlastiti sastav na terasi hotela Kvarner u Opatiji sa zagrebačkim muzičarima. Član je Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije te djeluje, iako je u mirovini, kao muzičar u raznim lokalima.

Uroš Jurković

Rođen je 1914. u Splitu a školovao se je u Zagrebu. Svirao je bubnjeve u stilu swinga – bio je vodeći bubnjar prijeratnog zagrebačkog jazza. Prve je nastupe imao s amaterskim sastavom »Mickey Mouse« koji je osnovao s grupom zagrebačkih jazz-entuzijasta, među kojima je bio i Srđan Krizman, a iz kojeg će se kasnije razviti orkestar »Rhythm Boys«. Početkom tridesetih godina osnovao je i amaterski sastav »Night Club«, a kasnije je povremeno nastupao i u sastavima »Kiby« i »Devils«. Pisao je aranžmane za svoje orkestre i s njima nastupao na čajankama, ljetnim angažmanima i u živim programima tadašnje Radio-stanice Zagreb. Nakon svog povratka s prvog puta u New York, klarinetist Srđan Krizman je s pijanistom Srećkom Tekaucom i bubnjarom Urošem Jurkovićem osnovao prvi »pravi« zagrebački mali jazz-sastav »Swing trio« po uzoru na Bennyja Goodmana. Taj je trio snimio prvu jazz-ploču u nas 1938. Isto tako Jurković je u nas prvi upotrebljavao set od četiri bubnja i izvodio duže solističke dionice. Nakon ponovnog odlaska Krizmana u Sjedinjene Države, preuzima vodstvo sastava »Quick Swingers« u kojem je svirao i Bojan Hohnjec. Surađivao je i u listu »Svijet jazza«. U vrijeme rata studirao je kontrabas na konzervatoriju Santa Cecilia u Rimu, a nakon završetka rata vraća se u Zagreb, gdje je bio prvi predsjednik Udruženja muzičara lake muzike Hrvatske. Nakon toga prestaje njegovo aktivno bavljenje glazbom, te se potpuno posvećuje arhitekturi.

Izbor diskografije:
Swing trio (Edison Bell-Penkala)

Davor Kajfeš

Među najznačajnije jazz-pijaniste poslijeratnog razdoblja u Zagrebu spada svakako i Davor Kajfeš. Rođen je 1934. Od mladosti je svirao glasovir i na kraju diplomirao na teoretskom odjelu zagrebačke Muzičke akademije. Do studentskih je dana pretežno u sferi ozbiljne glazbe, a onda se sve više posvećuje jazzu. Nadarenost i solidna glazbena naobrazba osnovni su preduvjet da se razvije u odličnog jazz-pijanista — improvizatora, skladatelja i aranžera.

Svirao je najprije u malim sastavima, triju s bubnjarom Petrom Spasovom i kvartetu sa saksofonistom Borisom Frančiškovićem, s kojim je ostvario niz odličnih snimaka za Radio-Zagreb. Od 1958. stalni je pijanist Plesnog orkestra Radio--Zagreba, u kojem je naslijedio Dražena Boića. Istovremeno nastavlja radom u malim sastavima, a 1961. postaje članom Zagrebačkog jazz-kvarteta u kojem će se u velikoj mjeri zauzeti kao pijanist, skladatelj, a nešto kasnije i kao glazbeni vođa tog našeg izuzetnog jazz--sastava. S tim sastavom vežu ga ne samo skladbe poput **Mrtvih magli, Bluesa** ili **Ornamenata**, već i sve domaće i strane turneje, nastupi i snimanja. A toga je bilo u izobilju. Koncerti u Splitu, Varaždinu, u tadašnjem zagrebačkom Dramskom kazalištu, nastupi na bledskim jazz--festivalima i festivalima u Comblain-La-Touru, Bologni, u Saveznoj Republici Njemačkoj i Švedskoj, zatim snimanja za televizijsku seriju »Jazz-scena«, za ploče i za potrebe programa Radio-Zagreba. I sve to u šezdesetim godinama za naš jazz u najnepovoljnijem razdoblju.

Na prvom je jazz-festivalu na Bledu svirao sa Zagrebačkim jazz-kvartetom, kvartetom Borisa Frančiškovića, pratio soliste Ozrena Depola, Iću Kelemena i Gaby Novak te nastupio u formaciji dua s basistom Krešimirom Remetom. Istovremeno izvršava sve obveze prema Plesnom orkestru Radio-televizije Zagreb za koji piše i komponira i u kojem će uz glasovir svirati ponekad blok-flautu. S tim će ansamblom poći na dužu turneju u Poljsku, odsvirati sve koncerte, gostovati u Saveznoj Republici Njemačkoj i nastupiti na zadnjim bledskim festivalima. Bio je član velikog orkestra Stanka Selaka na drugom bledskom jazz-festivalu i na angažmanu u Hamburgu. U Švicarskoj i SR Njemačkoj svirao je u međunarodnim programima Jacquesa Dievala. Svirao je s Artom Farmerom, Svendom Asmussenom, Johnom Lewisom, Big Joe Turnerom, Buckom Claytonom, Rupertom Clemandorom, s članovima orkestra Quincyja Jonesa i drugim koji su surađivali sa Zagrebačkim jazz-kvartetom i Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb.

Privržen fenomenu bluesa, svirao je 1962. na poziv Horsta Lippmana u grupi American Folk & Blues Festival, kada je pratio pjevačicu Helen Humes. S tom je grupom u Berlinu nastupio na istom koncertu s Horaceom Silverom te u Parizu na jam--sessionu s nekim najpoznatijim imenima svjetskog jazza. U veljači 1967. odlazi s orkestrom Drage

Davor Kajfeš, skladatelj, aranžer i pijanist nezaboravnog Zagrebačkog jazz-kvarteta. Godinama već živi i radi u Švedskoj.

Sastanak u studiju (PGP-RTB): glazbeni zapisi prvih ravnopravnih suradnji naših i stranih jazz-glazbenika.

Diklića u Švedsku i ne vraća se više. No ipak dolazi na ljubljanski jazz-festival 1973. kada se na trenutak ponovno sastao Zagrebački jazz-kvartet te kada je nastupio u grupi East-West Violin Meeting; godine 1977. je nastupio u programu Dana hrvatske glazbe u zagrebačkom Glazbenom zavodu. Nagrađen je na međunarodnom natječaju za jazz-kompoziciju u Monte Carlu, a 1979. pozvan je na jazz-festival u Monterey.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '61, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '69 (Helidon)
I Sastanak u studiju (PGP-RTB)
With Pain I Was Born (Fontana)
Animal Dance (Atlantic)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Zagrebački jazz kvartet 2 ploče (Jugoton)
Intima (Jugoton)
Flip Top (Arista)
The Best Of Zagreb Jazz Quartet (Alta)
The Last Session (Jugoton)

Ićo Kelemen

Rođen je u Beogradu 1937; djetinjstvo je proveo u Osijeku, gdje je i maturirao. U mladosti je svirao harmoniku a na muzičkoj školi u Osijeku učio trubu. Tako se i upoznao s jazzom. Godine 1955. doselio je u Zagreb gdje će najprije svirati trubu u dixieland ansamblu Branka Kende. Kao trubač nastupa kasnije u raznim manjim plesnim i jazz-sastavima, a jedno vrijeme i redovito na plesnim večerima u zagrebačkom Hrvatskom glazbenom zavodu s tenor-saksofonistom Brankom Vurušićem. Godine 1958. odlazi na duže gostovanje u SR Njemačku, Francusku i Sjevernu Afriku, gdje ostaje dvije godine i gdje će se u priličnoj mjeri u doticaju sa stranim profesionalnim jazz-glazbenicima izdiferencirati njegov džezistički stav, ukus i stil. Tome su nesumnjivo pomogli i brojni kontakti s članovima orkestra Dukea Ellingtona, zatim s Albertom Mangelsdorffom i Hansom Kollerom. Uz to, na tim gostovanjima Kelemen je i član povremenih sastava koji na turnejama prate neke evropske i američke jazz-vokaliste. Iz tog su mu razdoblja u sjećanju ostali naročito Sarah Vaughan i Billy Eckstine. U Maroku je svirao i s našim muzičarima Draženom Stahuljakom, Slavkom Kinkom i Dragom Diklićem. Po povratku u Zagreb 1961. na nagovor Boška Petrovića trubu je zamijenio ventil-trombonom. Ubrzo nakon toga postaje članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, u kojem će ostati do tragične i iznenadne smrti na samom početku 1979.

Marljiv i ambiciozan pisao je kompozicije i aranžirao, a uz trombon koji je i diplomirao na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji u klasi prof. Fuchsa 1971. svirao je i bas-trubu.

Na prvom je jazz-festivalu na Bledu nastupio kao solist uz kvartet Borisa Frančiškovića, a na drugom je bio član orkestra Stanka Selaka i sastava Drage Diklića. Ti će mu prvi »jači« nastupi donijeti i prvo mjesto na ljestvicama naših najboljih jazz-glazbenika u klasi trombona u anketi koju je tada proveo zagrebački tjednik Telegram. S Plesnim je orkestrom nastupio na svim kasnijim jazz-festivalima na Bledu i u Ljubljani gdje je često bio i solist. Bio je prisutan na svim jam-session priredbama u zagrebačkim klubovima. Iako je vrlo rijetko vodio vlastite sastave, nalazio se u većini zagrebačkih jazz-ansambala. Dugo je vrijeme uspješno surađivao s trubačem i prijateljem Ladislavom Fidrijem. U zagrebačkom studiju Istra snimao je s raznim domaćim i stranim solistima: Marijanom Domićem, Danom Mindrilom, Artom Farmerom i Slideom Hamptonom, a 1972. bio je pozvan u YU All Stars Big Band koji je nastupio na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«. Nastupio je i u TV-jazz programu »Jazz Scena« zagrebačkog studija, a redovito je svirao u zagrebačkom klubu Jabuka. Tijekom 1978. nastupao je u klubu Lapidarij u ansamblu Stjepana Stanića. Uz instrument bavio se i komponiranjem, autor je niza jazz-tema, i aranžiranjem jazza koji je najviše volio. Povremeno ga nalazimo i u sferi zabavne glazbe.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '61, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana: '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/PGP-RTB)
Flip Top (Arista)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Studijski jazz orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
Intima (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)

Nada Knežević

Nada Knežević, »prva dama našeg jazza« mogla bi i trebala biti prisutnija na domaćoj jazz-sceni.

Neslužbeno je zovu »prvom damom jugoslavenskog jazza«. Propjevala je prvi puta u zlatnoj eri beogradskog jazza na koncertu koji je pod naslovom »Mlade snage« organiziralo Udruženje muzičara džeza i zabavne muzike Srbije. Interpretirala je tada skladbu **Lullaby Of Birdland.** Pjevačica odlična sluha i glasa, s izrazitim talentom za interpretiranje jazza. Prve je snimke za Radio-Beograd ostvarila krajem 1958. Pjevanje je učila privatno, te u školi organiziranoj pri beogradskom udruženju muzičara. Krajem 1963. odlazi u inozemstvo gdje ostaje najprije deset mjeseci; pjevala je s ansamblom Hazyja Osterwalda, a zatim još jedanaest daljnjih provodi u Skandinaviji. Pjeva modernu zabavnu i jazz-glazbu, na što se osvrće i evropski dopisnik revije Down Beat. U Oslu pjeva u klubovima Down Town i Key Club, gdje također nastupaju Don Byas i Erroll Garner. Po povratku u Beograd nastupala je s triom Saše Radojčića. Repertoar joj postaje komercijalniji u stilu Raya Charlesa i Carmen McRae, koja joj je bila i uzorom. Najpoznatije su joj interpretacije skladbi **Mr. Paganini** i **All Of Me.** Uz B.P. Convention i pratnju pijanista Dražena Boića nastupila je na trinaestom međunarodnom jazz-festivalu »Ljubljana 72«. Iste godine pjevala je s Ladislavom Fidrijem uz grupu zagrebačkih džezista na koncertu u glavnom gradu Hrvatske. Na poziv Boška Petrovića pjevala je s jugoslavenskom jazz-selekcijom 1977. u zagrebačkoj dvorani Lisinski i ljubljanskom kinu Union, snimivši pritom i prvi album. Gostovala je i u zagrebačkom klubu Lapidarij, a povremeno gostuje na koncertima u Beogradu i s Jazz-orkestrom Radio-televizije Beograd.

Izbor diskografije:
4 lica jazza (Jugoton)

Urban Koder

Rođeni Ljubljančanin. U svom se gradu školovao, učio svirati glasovir, završio Srednju glazbenu školu i diplomirao na Medicinskom fakultetu. Učio je svirati i trubu kod prof. Karasa. Jazz je počeo svirati još u predratnom ljubljanskom orkestru Veseli berači, a uzor mu je najprije bio Cootie Williams, a tek kasnije Clark Terry. Od 1945. stalni je član Plesnog orkestra Radio-Ljubljane u kojem će više od dvadeset godina provesti u sekciji trubača i kao solist. Nakon kraćih dilema odlučio se, iako svršeni liječnik, potpuno posvetiti glazbi. Bio je jedan od rijetkih tipičnih predstavnika tradicionalnog i mainstream-jazza u nas. Osnivač je čuvenog Ljubljanskog jazz-ansambla, koji je u nas snimio prve poslijeratne ploče s jazz-glazbom. Od 1955, kada je bio osnovan, pa do kraja svog postojanja, bio je naš vodeći tradicionalni ansambl međunarodne reputacije — ansambl koji je, naravno u svom stilu, bio uz Zagrebački jazz-kvartet i Vokalni kvartet Predraga Ivanovića, naš najbolji poslijeratni jazz-sastav. Godine 1963. Koder je bio solist u programu »Jazz na Elizejskim poljima« u Ljubljani. S Ljubljanskim je jazz-ansamblom Koder nastupio na svim bledskim jazz-festivalima osim na petom, a na ljubljanskom posljednji put 1968, te na međunarodnim jazz-festivalima u Juan-Les-Pinsu i Bologni, u kojoj se muzički i usavršavao. Pjevao je i

Ljubljanski jazz ansambel svira Dixieland (Jugoton): tradicionalni sastav, koji je ostvario prve poslijeratne jazz-ploče u nas.

u komercijalnom vokalnom sastavu Optimisti. S Plesnim orkestrom Radio-televizije Ljubljana svirao je kao solist na svim bledskim i ljubljanskim jazz-festivalima na kojima je orkestar nastupao, sve do prestanka svog aktivnog sviranja u ansamblu 1971. Od tada se sve više posvećuje pisanju glazbe za radio, televiziju i film te poslu glazbenog urednika ljubljanske televizije. Sa spomenutim je ljubljanskim big bandom putovao po Madžarskoj, Poljskoj, Švicarskoj i SSSR-u.

U većoj ga je mjeri zaokupljao mainstream i swing-jazz nego čisti dixieland. Njegove skladbe **Harlemska balada,** pisana za TV-dramu Smrt Billie Holiday, te **Mala suita čekanja** pisana za radio-igru, izvedene su također na festivalima na Bledu i Juan-Les-Pinsu i predstavljene na pločama Ljubljanskog jazz-ansambla.

Izbor diskografije:
Ljubljanski jazz ansambel svira Dixieland (Jugoton)
Ljubljanski jazz ansambel (Jugoton)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '63 (Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70, '71 (Helidon/Suzy)
Ljubljanski jazz ansambel 1964 (Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)

Aleksandar Korać

Školovao se u Subotici, a u Beogradu je diplomirao na Akademiji za pozorište, film, radio i TV. Zaposlen je kao muzički urednik u Muzičkoj produkciji RTB.

S jazz-glazbom dolazi u doticaj u vrijeme gimnazijskih dana, ali će joj se intenzivnije posvetiti nakon dolaska u Beograd na studij, gdje se odmah upoznaje s džezistima Mirkom Šoucem, Predragom Stefanovićem, Aleksandrom Revišinom, te počinje svirati trubu u nekoliko manjih sastava. Odlazi zatim u veliki jazz-orkestar Abrašević, kojim je ravnao Milan Kotlić. Na njegovu preporuku postaje članom Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd. S tim orkestrom kao član i povremeno solist nastupa u ČSSR-u, Poljskoj, Francuskoj, Rumunjskoj i Italiji. U orkestru ostaje do godine 1962.

Od godine 1955. do 1962. svirao je u malim sastavima: u kvintetu Aleksandra Revišina, tentetu Mihajla Živanovića, ansamblima Mirka Šouca i Aleksandra Nećaka. Godine 1958. osnovao je vlastiti kvintet s kojima je nastupio i na prvom jazz-festivalu na Bledu, dok će na drugom svirati u sekstetu, a kasnije s Jazz-orkestrom RTB-a. Autor je većeg broja jazz-tema poput **Priče iz Antiba, Nasmejan, Svitanje, Korak po korak, Dva brata, Dečaci moje ulice** i drugih, od kojih su neke bile izvođene i u programima poznatog Willisa Conovera.

Početkom šezdesetih godina posvećuje se potpuno komponiranju zabavne muzike.

Izbor diskografije:
III Jugoslovenski festival džeza Bled 1962 (PGP-RTB)
IV Jugoslovenski jazz festival Bled 1963 (Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)

Milan Kotlić

Kao mladić učio je najprije gitaru a nakon završetka rata počinje svirati trombon i kontrabas (rođen je 1924). Diplomirao je na nastavno-teorijskom odjelu Muzičke akademije u Beogradu 1953. Za jazz se zainteresirao gledajući film »Hotel Hollywood« s Bennyjem Goodmanom.

Kao trombonist javlja se najprije u velikom plesnom i jazz-orkestru Dinamo 1947. kojim je ravnao Vojislav Simić, a godinu dana kasnije ulazi u Zabavni orkestar Radio-Beograda pod ravnanjem Mladena Guteše i tu će ostati sve do 1956. Tada na poziv društva KUD »Abrašević« formira u tom društvu veliki jazz-orkestar. U međuvremenu vodio je na samom početku pedesetih godina i dixieland ansambl pod svojim imenom. Godine 1958. cijeli orkestar prelazi iz KUD »Abrašević« u KUD »Branko Krsmanović« i tu djeluje pod ravnanjem Milana Kotlića do 1964. U tom je razdoblju orkestar svirao na plesnim večerima u prostorijama matičnog društva, tamo su povremeno gostovali Marijan Domić i Milivoj Marković koji su tada bili na odsluženju vojnog roka. Osvojio je zatim 1959. zlatnu medalju na svjetskom omladinskom festivalu, a nastupio je i na drugom jazz-festivalu na Bledu 1961. Pod ravnanjem Milana Kotlića orkestra KUD »Branko Krsmanović« muzicirao je u našim republičkim centrima, među njima i u zagrebačkom koncertnom studiju Istra, i dao nekoliko vrlo dobrih jazz-muzičara. Polovinom šezdesetih godina u krizi jazza u nas i dolaskom »električarske« glazbe Kotlić se prestaje baviti radom u ansamblu i posvećuje se komponiranju.

Lala Kovačev

U mladosti je učio trubu u Kikindi a tek nakon dolaska u Beograd, gdje je završio gimnaziju, počeo je kao samouk svirati bubnjeve. U Beogradu je susreo razne jazz-muzičare i na taj je način došao u kontakt s tim glazbenim fenomenom. Kao amater svirao je u manjim beznačajnim skupinama, no uskoro evo ga i u profesionalnom dixieland ansamblu Dinamo, s kojim je snimio prvu LP ploču. U modernijem jazz-okolju naći će se surađujući s Ansamblom solista Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije, zatim s kvintetom Aleksandra Koraća i kvartetom Aleksandra Subote. S tim je sastavima nastupio na prvom jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu, gdje je pratio i neke od beogradskih vokalnih i instrumentalnih solista. Godinu dana kasnije svira u triju Vase Beloševića i postaje najmlađim članom (rođen je u Kikindi 1940) Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd. S tim je orkestrom nastupao na trećem bledskom jazz-festivalu, na koncertima u zemlji i na turnejama u Mađarskoj, Rumunjskoj, SR Njemačkoj i ČSSR-u. Ponovno je na Bledu s triom Vasilija Beloševića, a kao solist nastupa na međunarodnom festivalu lake glazbe u Münchenu te u jazz-programima J.E. Berendta u Baden-Badenu. Bio je član i trija Vladimira Vitasa, no s Beloševićem nastupa stalno i u beogradskom lokalu Cafe Terazije, a s kvintetom istog pijanista snimio je dvije ploče u Madžarskoj i nastupio na tamošnjoj televiziji. Godine 1965. odlazi u Skandinaviju i to najprije u Norvešku gdje svira u klubovima i ponekad prati Nadu Knežević, a zatim u Švedsku i Dansku. Godinu dana nakon tih gostovanja stiže u SR Njemačku gdje ostaje do danas. Tu je najprije svirao s Horstom Jankowskim s kojim je snimio velik broj ploča za Intercord i MPS i gostovao u raznim evropskim, afričkim i američkim gradovima. U Stuttgartu je bio član ansambla Radio Jazz Group Stuttgart i sastava Et Cetera s Wolfgangom Daunerom. S tim je sastavom nastupio na međunarodnim jazz-festivalima u Moersu, Nürnbergu (Ost-West), Cascaisu i Zürichu i snimio dvostruki album za MPS.

Snimao je zatim s Michaelom Urbaniakom, Artom van Dammom, Jimmyjem Woodeom, Mladenom Gutešom, Rickom Kieferom, Leom Wrightom te se sve više afirmira kao studijski muzičar i slobodan umjetnik. To mu istovremeno omogućava da uspješno zadovolji sve pozive za jazz-produkcije radio-stanica — članica ARD-a. Tako je za NDR snimao s Kennyjem Wheelerom, Derekom Watkinsom, Herbom Gellerom, Slideom Hamptonom, Volkerom Kriegelom i Palleom Mikkelborgom, za SFR s Chickom Coreom, Eberhardom Weberom te simfonijskim orkestrom Radio-Stuttgarta, kojim je ravnao Mladen Guteša. Za SWF realizirao je brojne produkcije s Tootsom Thielemansom, Hansom Kollerom, Albertom Mangelsdorffom, Attilom Zollerom, Jean-Lucom Pontyjem, Ackom van Rooyenom i Rolfom Kühnom. Seli zatim u München i tu radi u triju s Jimmyjem Woodeom i velikim jazz-orkestrom Duška Gojkovića, a često nastupa i u jazz-klubovima. Godine 1974. bio je član grupe YU Export Jazz Stars na 15. međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani, a nakon povratka u SR Njemačku zapošljava se u orkestru Maxa Gregera. No neće izdržati dugo, ponovno prelazi u slobodne umjetnike pa surađuje s Bennyjem Baileyem, Sigijem Schwabom, i drugima, a sa Salom Nisticom i Duškom Gojkovićem odlazi 1976. u Sjedinjene Države. Iste je godine u sastavu B. P. Convention na Danima hrvatske glazbe u Zagrebu. Sada vodi međunarodni sastav European Jazz Consensus, evropski priznatu grupu s kojom je gostovao u Beogradu i na 20. jubilarnom jazz-festivalu »Ljubljana 79«, a istovremeno je s Duškom Gojkovićem kolider sastava »Trumpets & Rhythm Unit« s kojim je također nastupio na dvadesetom jazz-festivalu u Ljubljani, a nakon toga u Poriju u Finskoj i den Haagu te snimio ploču za PGP-RTB.

Naš je najmobilniji i u međunarodnim razmjerima najtraženiji jazz-bubnjar, koji se nadarenošću i voljom bez nekog posebnog školovanja razvio do zavidne tehničke i umjetničke razine. Autor je i nekih tema (npr. **Four For Slavia)** a čest je gost na koncertima i snimanjima za radio i televiziju u Beogradu i Zagrebu.

Izbor diskografije:
Dixieland ansambl Dinamo (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '61, '62 (PGP-RTB)
Ljubljana '74 (Jugoton)
Kvintet Vasilija Beloševića (2 ploče) Qualiton
Duet (PGP-RTB)
Et Cetera (MPS)
Paratyphus A & Paratyphus B (Intercord)
Balcan In My Soul (MPS)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Islands (ENJA)
Four For Slavia (EMI/Electrola)
Morning Rise (EGO Records/Bellaphon)
Wide And Blue (Electrola)
Birth Of The Life (Calig)
Et Cetera Life (double album) (MPS)
With Pain I Was Born (Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)

Branko Kralj

Jedan je od rijetkih naših jazz-muzičara koji svira usnu harmoniku. Svirati je počeo s osam godina, a s petnaest prelazi na hromatsku harmoniku. Samouk. Glazbeno je znanje stekao u glazbenoj školi na odsjeku kontrabasa koju je četiri godine polazio u Zagrebu. Diplomirao je ne Ekonomskom fakultetu u Zagrebu.

Jazz-glazbu upoznao je u radio-emisijama još sredinom tridesetih godina, dakle, u razdoblju dixielanda i swinga. No u tom su ga pravcu još više usmjerili kontakti s Vladimirom Francetićem, Marijanom Marjanovićem i Ljubom Sladojevićem te s predratnim zagrebačkim Devils klubom, u kojem su se slušale jazz-ploče i održavali manji jazz-koncerti. Godine 1939. osnovao je prvi kvintet usnih harmonika, u kojem je na tom instrumentu debitirao i Miljenko Prohaska. Sastav je postojao i u

Branko Kralj i Ansambl Tomice Simovića (PGP-RTB): usna harmonika — rijetkost u našem jazzu.

vrijeme rata, a u njemu su se zbog tadašnjih prilika promijenili mnogi muzičari. Nakon rata radio je s kvartetom u Radio-Zagrebu s dvije gitare i kontrabasom svirajući pretežno šlagersku glazbu. Do 1955. nastupa samo povremeno i javlja se kao jedan od rijetkih jazz-publicista u nas. Nakon toga ponovno osniva kvintet usnih harmonika koji je radio sve do polovine šezdesetih godina s raznim ali poznatim zagrebačkim ritam-sekcijama (Miljenko Prohaska, Krešimir Remeta, Rajko Milosavljević, Edo Utrobičić, Petar Spasov, Silvije Glojnarić). Kvintet je nastupio, između ostaloga, i na prvom jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu, snimio nekoliko ploča za PGP-RTB te svirao na svjetskom festivalu usnih harmonika u Barceloni.

Kao skladatelj Kralj je autor nekoliko jazz-tema a pisao je i filmsku glazbu.

Izbor diskografije:
Branko Kralj i Ansambl Tomice Simovića (PGP-RTB)
Kvintet usnih harmonika Branka Kralja (PGP-RTB)

Predrag Krstić

U djetinjstvu je svirao harmoniku i narodnu muziku, a tek krajem četrdesetih godina započeo je učenjem trube. Rođen je u Beogradu 1933; tu je išao u Srednju muzičku školu Stanković i diplomirao na odsjeku trube na Muzičkoj akademiji.

S jazz-glazbom se susreo baveći se radio-amaterstvom i slušajući ploče, posebno one Counta Basieja. Uzor će mu kao trubaču ipak biti Clifford Brown, pa prema tome i stil hard-bop.

Svirao je najprije u orkestru KUD »Jedinstvo« koji je vodio Karlo Takač, zatim u dixieland ansamblu Dinamo s kojim je snimio i prvu LP ploču. Od 1955. član je Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd, s kojim je uz redovitu džezističku djelatnost bio na turnejama u ČSSR-u, Poljskoj, SSSR-u i, naravno, u Juan-Les-Pinsu pri osvajanju čuvenog prvog mjesta. U Jazz-orkestru Radio-televizije Beograd ostaje do 1962, a tada odlazi u Zapadni Berlin gdje godinu dana svira u velikom međunarodnom plesnom i jazz-orkestru SFB, ali i u manjim sastavima. Tu je, prema vlastitim riječima doživio svoj najveći džezistički domet surađujući s Herbom Gellerom, Joe Harrisom, Bennyjem Baileyem i Ake Perssonom.

Nakon povratka u Beograd svira u Plavom ansamblu te u nekoliko drugih manjih sastava, primjerice u Beogradskom jazz-ansamblu s Mićom Markovićem, s kojim je nastupio na Bledu 1966. U tom je razdoblju snimio i ploču za PGP-RTB koja nikada nije izašla.

Na prvom jazz-festivalu na Bledu bio je solist uz kvartet Aleksandra Subote, a dvije godine kasnije pojavio se s vlastitim kvintetom. Nekoliko je puta na Bledu nastupio i kao član-solist s Jazz-orkestrom Radio-televizije Beograd. U trubačkoj liniji tog orkestra pojavit će se ponovno 1974. dakle, nakon dužeg izbivanja i to na ljubljanskom jazz-festivalu. Od tada nastupa s orkestrom redovito na jazz-festivalima u Ljubljani i Beogradu kao i u nizu jazz-koncerata, koje je orkestar dao na raznim našim pozornicama.

Neformalno je svirao i s Oscarom Petersonom, Peterom Trunkom i Teteom Montoliuom.

Izbor diskografije:
Dixieland ansambl Dinamo (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '74 (Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Josip Lorbek

Jedan je od najpoznatijih novosadskih muzičara — nekad poznatijih iz sfere jazza, a danas iz područja zabavne muzike iako je rođen u Vršcu 1933. a školovao se u Sloveniji.

Glasovir je počeo učiti kad mu je bilo šest godina. Srednju muzičku školu, odsjek glasovira, završio je u Mariboru. Godine 1948. dolazi u Novi Sad gdje se ponovno upisuje na Srednju muzičku školu, ali ovaj put će pet godina učiti trubu. Prva je iskustva s jazzom stekao s gramofonskih ploča odmah po dolasku u Novi Sad i ta su ga odvela u prvi amaterski sastav. Kasnije svira u grupi Bogdana Dimitrijevića u kojem svira trubu. Kada se pri Radiju Novi Sad 1959. formirao veliki plesni orkestar, Lorbek zauzima u njemu mjesto pijanista, a iste će godine osnovati i trio. S triom je radio do 1965. i nastupio na prvom i trećem bledskom jazz-festivalu. S Plesnim orkestrom Radija Novi Sad svirao je na istom festivalu 1962. a gostovao je u Madžarskoj i DDR-u. Kraće je vrijeme bio pijanist budimpeštanskog plesnog orkestra, odnosno, njegove ritam-sekcije s basistom Aladarom Pegeom i bubnjarom Gyulom Kovaczem. Neobvezno je svirao s Duškom Gojkovićem, Albertom Mangelsdorffom i Günterom Kronbergom. Godine 1967. upisao je studij na muzičkoj akademiji u Grazu, a usavršavao se i u dopisnom tečaju škole Berklee u Bostonu. Unatrag petnaestak godina bavi se isključivo zabavnom glazbom, a od početka 1979. povremeni je dirigent Plesnog orkestra Radio-Novi Sad.

Izbor diskografije:
III Jugoslovenski festival džeza Bled 1962 (PGP-RTB)

Milan Lulić

Rođen je 1935. u Perušiću, u Lici, gdje je već upoznao i svirao gitaru. Školovao se i maturirao u Zagrebu; u muzičkoj školi učio je svirati glasovir i harmoniku, no kasnije će se kao potpuno samouk posvetiti gitari i baš na tom instrumentu postići zavidnu tehniku i vrhunski umjetnički domet. S jazzom se upoznaje prvi puta u Zagrebu početkom pedesetih godina preko radio-emisija i ploča, ali i u izravnim kontaktima sa zagrebačkim jazz-muzičarima. Ta ga je glazba odmah privukla, kako sam kaže »zbog veće mogućnosti izražavanja«. Uzori su mu u početku bili popularni Les Paul i Chuck Wayne, a zatim je slušao više Tala Farlowa i Barneya Kessela. Ubrzo, početkom i sredinom pedesetih godina našao se u malim zagrebačkim sastavima koji su njegovali jazz. Radio je najprije u sastavu Zvonimira Skerla te s Petrom Spasovom, a povremeno i s drugim zagrebačkim muzičarima. Godine 1957. odlazi u Saveznu Republiku Njemačku, gdje se pridružuje sastavu Milivoja Kerblera, a nakon toga svira u sastavima Helmuta Brandta i Hansa Kollera, s kojima je dosta snimao za radio-stanice AFN. Vrijeme do 1960. provodi pretežno na turnejama po Skandinaviji i Francuskoj s raznim evropskim i međunarodnim sastavima.

Početkom šezdesetih svira dvije i pol godine u sastavu Spase Milutinovića u SR Njemačkoj, a zatim i u sastavu pijanista Vladimira Radojčića s kojim je, svirajući popularniju muziku s »nešto jazza«, proveo tri mjeseca u Pakistanu. Godine 1964. na turneji je u Japanu s orkestrom Wernera Müllera, a godinu dana kasnije radi u ansamblu Helmuta Weglinskog u kojem je svirao i Bora Roković. Odlazi zatim u Zapadni Berlin gdje će kao studijski glazbenik nastupati i snimati s orkestrima RIAS Berlin i SFB te nastupati u klubu Dug's Jazz Galleria s Leom Wrightom, Fritzom Pauerom, Ake Perssonom i drugima.

Posljednjih nekoliko godina djeluje u Kölnu, gdje je početkom sedamdesetih bio član grupe Electric Company s Ronnie Stephensonom, Jiggsom Whighamom, Daveom Pikeom, Günterom Lenzom i Borom Rokovićem, a nakon toga jazz svira u triju s Jiggsom Whighamom i Nielsom-Henningom Ørstedom Pedersenom. U Jugoslaviji ne nastupa često. Godine 1966. snimao je sa Zagrebačkim jazz-kvartetom u TV-seriji »Jazz-Scena«, na bledskim se jazz-festivalima nije pojavljivao, u Beogradu je bio član YU All Stars Big Banda i tamo je na jam-sessionu svojim sviranjem impresionirao niz najistaknutijih stranih muzičara poput Jamesa Moodyja i Clarka Terryja. Na petnaestom jubilarnom jazz-festivalu »Ljubljana '74« bio je član grupe YU Export Jazz Stars.

Priznat je u inozemstvu kao jedan od najboljih evropskih jazz-gitarista, o kojem se kod kuće, na žalost manje čuje i zna.

Izbor diskografije:
15. International/Mednarodni Jazz Festival »Ljubljana '74« (Jugoton)

Marijan Marjanović

Poznatiji je pod nadimkom Moša. U Zagreb je došao iz Bjelovara i privatno počeo učiti glasovir. Kao samouk svladao je kasnije bubnjeve koje će svirati pod utjecajem svojih uzora Chicka Webba i Sonnyja Greera. Glasovir neće sasvim napustiti, a na Srednjoj muzičkoj školi Muzičke akademije u Zagrebu učio je uz to klarinet i kontrabas. S jazzom se prvi puta susreo slušajući orkestar Zvonimira Bradića na terasi zagrebačkog hotela Esplanade i gledajući cjelovečernje muzičke filmove i kratke džezističke predigre. Slušao je napokon i stare tvrde gramofonske ploče. Kao bubnjar se kasnije usavršavao kod Zvonimira Bradića i kod timpanista Bekera iz orkestra zagrebačkog kazališta. Jazz je prvi puta svirao u malom amaterskom triju MaKoFra (Marjanović-Korenić-Francetić) s kojim je i prvi puta javno nastupio. Nakon toga je osnovao i veći sastav Gong jazz, te počeo razmišljati o formiranju svog najznačajnijeg sastava — jazz-orkestra Devils. Ovaj sastav je formirao 1935. i s njim je nastupao na ljetnim angažmanima na Bledu i na čajankama u zagrebačkom hotelu Esplanade kao i u Hrvatskom glazbenom zavodu. Zahvaljujući Moši Marjanoviću u orkestar je 1937. stigla i prva jazz-pjevačica u nas, Nina Selak. Dvije godine kasnije on će prepustiti orkestar Devils trubaču Nenadu Grčeviću, ali će ga dalje potpomagati i s njim surađivati. Vrlo aktivan i nemiran osnovao je u Zagrebu i prvi jazz-klub u nas, Devils klub u kojem se vodio aktivan muzički život, slušale jazz-ploče i održavali manji jazz-koncerti. Pred rat je pokrenuo i uređivao muzički časopis Ritam.

Nakon završetka rata bio je učiteljem i savjetnikom nizu zagrebačkih bubnjara, a bio je i jedan od osnivača Udruženja kompozitora lake muzike Hrvatske. Imao je i vlastitu muzičku nakladu Krug i bio organizatorom mnogih muzičkih priredaba u Zagrebu. Autor je i prvih muzičkih revija. Godine 1957. nakon što je diplomirao etnologiju odlazi u SR Njemačku i tamo ostaje do danas, ali ne gubi vezu s muzičkim životom u Zagrebu.

Jedan je od naših vodećih i najagilnijih prijeratnih džezista, organizator, instrumentalist, pjevač, vođa orkestra i muzički publicist.

Odličan poznavalac prijeratnog i poslijeratnog zagrebačkog jazza i zabavne glazbe.

Mile Marjanović

Uz Miodraga Jovanovića i Milana Pavlovića jedan je od trojice najznačajnijih predstavnika prijeratnog beogradskog jazza. Violinu je počeo učiti u rodnom Požarevcu, a kasnije još bas i bubnjeve. Nakon studija tehnike u Karlsruheu, vraća se u Beograd gdje nastavlja studij ali se bavi i glazbom, te se priključuje kao violinist i tenor-bendžoist, već ranije osnovanom beogradskom sastavu Jolly Boys koji je do kraja tridesetih godina, uz Jovanovićev, bio jedini orkestar koji je svirao i jazz. S tim je sastavom bio na turneji po Orijentu i svirao u plesnoj dvorani Reunione. Poslije prelazi u orkestar Sadžo (Studentski amaterski džez-orkestar). Za potrebe radija osnovao je početkom tridesetih godina manji sastav nazvan Melody Boys, a istovremeno nastavlja i studij violine. Prije rata bio je i član beogradske filharmonije, a na polju jazza i plesne muzike aktivan je sve do šest dana prije bombardiranja Beograda, do kada je s ansamblom Rhythm Band svirao redovito u beogradskom Veslačkom klubu. Danas radi kao inženjer-stručnjak za elektroakustiku u Radio-Beogradu.

Milivoj Marković

Klarinetist i tenor-saksofonist, sopran i alt-saksofonist, rođen je u Zagrebu 1939. Gimnaziju je završio u Osijeku, gdje je već svirao klarinet na plesnim večerima. Odlazi u Beograd 1957; tu će završiti klarinet na Srednjoj muzičkoj školi i studirati pravo. Jazz će ozbiljnije početi svirati u malom sastavu Mirka Šouca, a početkom šezdesetih godina će prihvatiti i tenor-saksofon. Već na drugom i trećem jazz-festivalu na Bledu pojavljuje se kao saksofonist u Šoucovom sekstetu, a tu će imati i prve međunarodne jam-session kontakte s Herbom Gellerom, Janom Wroblewskim i Jimmyjem Prattom. Godine 1966. član je »Beogradskog jazz-ansambla«. U vrijeme služenja vojnog roka imao je prilike svirati s Marijanom Domićem u kvartetu. Uzori su mu bili Johnny Griffin i Eddie »Lockjaw« Davis.

Do 1962. službenik je RTB-a, a onda odlazi na angažmane u inozemstvo. Nastupao je u Saveznoj Republici Njemačkoj, Rumunjskoj, Austriji i SSSR-u. Nakon trećeg bledskog jazz-festivala osvaja drugo mjesto u kategoriji tenor-saksofona u anketi zagrebačkog lista Telegram. Radio je u kvintetu s Ladislavom Fidrijem s kojim je nastupio u TV-seriji »Jazz Scena« zagrebačkog studija, a 1969. bio je član međunarodnog big banda Janeza Gregorca na jazz-festivalu u Ljubljani. Kao solist uz Jazz orkestar Radio-televizije Beograd, na ljubljanskim je jazz-festivalima nastupio nekoliko puta. Godine 1972.

Mića Marković, klarinetist i saksofonist široka spektra i eksplozivnih improvizacija. Značajan beogradski solist.

član je YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«.

Diplomirao je saksofon na Institutu za jazz u Grazu, i zahvaljujući njemu neki su se mladi naši džezisti odlučili za spomenuti studij. U Grazu je svirao s Eje Thelinom i Johnnyjem Griffinom, a stalno je radio s kvintetom trombonista Rudija Josela, s kojim će koncertirati u Grazu, Beču i Budimpešti te u beogradskom Domu omladine početkom 1969. Dva puta je nastupio na međunarodnim jazz-festivalima u Montreuxu, prvi put s grupom Stari tračeri, a drugi uz sastav Korni grupa + 2 s kojim je nastupio i u Zagrebu. Svirao je i s Philly Joe Jonesom. Bio je član orkestra Collegium Singidunum drugog programa beogradske televizije s kojim je nastupio u nizu tv-emisija programa »U gostima kod orkestra« i »Povratak jazzu«. Na beogradskom jazz-festivalu bio je solist uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd: tom je prilikom na jam-sessionu muzicirao s madžarskim pijanistom Györgyjem Vukanom.

Moderan, i nadasve muzikalan muzičar — solist improvizator i multi-instrumentalist. Oženjen je pjevačicom Radmilom Mikić i trenutno je pomoćnik direktora Produkcije gramofonskih ploča RTB-a. Njegov diplomski rad — aranžman skladbe Johna Coltranea **Count Down** — predstavljen je na albumu orkestra Manija Plantzera u Švicarskoj.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '61, '62 (PGP-RTB)
Ljubljana '69, '74 (Helidon/Jugoton)
Mani Plantzer Big Band (ML LPW 711)
Misterij Bluesa (Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)
Leb i sol »Ručni rad« (PGP-RBT)

Jovan Miković

Potječe iz muzičke porodice u Zaječaru, gdje je rođen godine 1940. U četvrtoj godini doselio u Beograd. Izuzetno glazbeno nadaren, već s osam godina uči svirati violončelo i violinu te nešto kasnije klarinet i trubu. Tako upoznaje klasičnu glazbu. U Beogradu je pohađao muzičku školu, a nakon toga četiri godine studirao glazbu na Muzičkoj akademiji u Beogradu. U devetnaestoj godini kupuje tenor-saksofon i počinje se zanimati za swing, no prve je kontakte s jazzom stekao kroz dixieland stil surađujući s ansamblom 7 mladih. Godine 1967. odlazi u Frankfurt gdje se osnovao Beogradski Show Ansambl s kojim nastupa i svira popularnu muziku, a isto radi i u sastavu Belgrade Stars i u kvintetu s Mišom Todorovićem. No slobodne večeri koristi za posjete i sviranje u »jazz-kellerima« gdje se skupljaju poznatiji svjetski džezisti, kao što su Albert Mangelsdorff, Chick Corea, Billy Cobham i drugi. Svirajući s njima stječe bogata džezistička iskustva i stasa u odličnog tenor-saksofonista stila evropskih sljedbenika Johna Coltranea.

Jovan Miković, uvijek kada se pojavi na našim pozornicama ponovno impresionira.

Na turneji je pratio Dakotu Staton, i nastupao s Albert Mangelsdorffom, Nathanom Davisom, Duškom Gojkovićem, tenor-saksofonistom Gustlom Mayerom i Borom Rokovićem. Bio je stalni član suvremenog sastava From iz Frankfurta s kojim će nastupiti i na međunarodnom festivalu u Frankfurtu 1972. Iste godine u jesen, član je YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«, a svira i u grupi Heiko Henss And Co. Godinu dana kasnije polazi na turneju sa sastavom Jimmyja Smitha »Jimmy Smith And Friends«. Na petnaestom međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani 1974. član je grupe YU Export Jazz Stars. U Zagrebu u dvorani Lisinski i u ljubljanskoj dvorani Union nastupio je u grupi s Duškom Gojkovićem, Borom Rokovićem, Boškom Petrovićem i Nadom Knežević, na koncertima koji su zabilježeni i na dvostrukom albumu.

Iako ga poznajemo kao vrsnog jazz tenor-saksofonista modernog usmjerenja, Miković se odlično snalazi i u drugim glazbenim sferama te u nizu drugih puhaćih instrumenata. Bavi se uz to komponiranjem i aranžiranjem. Tako svestran, nadaren i skroman neopravdano je slabije poznat našoj jazz-publici, a to je prvenstveno zbog činjenice što stalno živi i radi u Saveznoj Republici Njemačkoj.

Izbor diskografije:
15. Međunarodni/International Jazz Festival »Ljubljana '74« (Jugoton)
4 Lica jazza (Jugoton)

Milo Pavlović, osjećaj za melodiju. Cijenjen kao prvi trubač u međunarodnim razmjerima, jedan od naših brojnih »inozemaca«.

Miljutin Negode

Najstariji živući jazz-glazbenik u nas (rođen u Trstu 1889) prvi pionir jazza u Sloveniji i Jugoslaviji i naš prvi multiinstrumentalist. Glazbeni je samouk, pijanist, orguljaš, trombonist i skladatelj. Glazbu je upoznao i naučio u škofijskom zavodu početkom našeg stoljeća, gdje je vodio pjevački zbor i svirao orgulje. Godine 1907. zapošljava se na pošti, ali svira istovremeno i glasovir na raznim plesovima, ponajviše u tršćanskom Dalmatinskom klubu. Nakon I svjetskog rata dolazi u Ljubljanu, gdje se kao pijanist i trombonist priključuje sokolskoj glazbi Tabor. Taj ansambl nije međutim bio primjeran tadašnjoj »modernoj salonskoj glazbi«, pa Negode već 1919. osniva od postojećih muzičara iz Sokola manji salonski orkestar, a 1922. prvi jazz-kvintet u našoj zemlji — naš prvi profesionalni jazz-sastav nazvan Original Jazz. Ideju za formiranje takvog sastava, koji će dolaskom drugog saksofonista prerasti u sekstet, Negode je dobio slušajući muzičke programe radija Beč, Pariz i Berlin. Prvi je saksofon vidio na velesajmu u Ljubljani 1920. a već dvije godine kasnije pošao je u Trst po C-saksofon, koji je nabavio iz Milana. To je jamačno bio prvi saksofon u našoj zemlji, a Janko Gregorc naš prvi jazz-saksofonist. Note je za svoj sastav nabavljao od nakladnika iz Berlina, Pariza i Beča, pa su tako u repertoar ušle prve jazz-izvedbe tema poput **I Want To Be Happy, Dandy, Sheik** i **Very Nice.** Aranžmane je za Original Jazz Negode pisao sam, a taj je sastav punih petnaest godina bez konkurencije vladao u svim značajnijim dvoranama Slovenije, kao što su bile Unionska dvorana u Ljubljani ili Casino na Bledu. Sastav je nastupao i na Radio-Ljubljani. Negode je svirao glasovir i u plesnoj školi majstora Adolfa Jenka, tadašnjem središtu plesne i jazz-glazbe. Susret s orkestrom Sama Woodinga u Beču, 1928, bio je vrlo značajan u muzičkom životu Miljutina Negodea, kojemu glazbena naobrazba i nije bila prijeko potrebna. To je dokazao dugogodišnjim radom, no da bi ipak dobio kakvu svjedodžbu, studirao je 1921/22, harmoniju na ljubljanskoj Akademiji za glazbu kod prof. Michla.

Niz je godina proveo svirajući po raznim kavanama i lokalima sam ili sa svojim orkestrima, a posljednji je javni nastup imao 1963. u ljubljanskom Gospodarskom razstavišču. U sezoni 1971/72. primio je za svoj 500-ti nastup Linhartovo odlikovanje. Član je Društva slovenskih skladatelja.

Milan Pavlović

Smatraju ga prvim »pravim«, »istinskim« jazz-glazbenikom u Beogradu i Srbiji. Nakon studija u Parizu, gdje je svirao s francuskim jazz-muzičarima, donio je u drugoj polovini dvadesetih godina u Beograd prvi saksofon. Bio je neobično nadaren samouk-amater, koji je bio u stanju odsvirati sve po sluhu i napamet improvizirati u stilu Johnnyja Hodgesa. Inače je bio bankovni činovnik, koji nikada nije zaboravljao jazz. Prvi je amaterski jazz-trio formirao krajem dvadesetih godina s braćom koja su svirala glasovir i bubnjeve. Do pred kraj tridesetih godina svirao je s raznim manjim i većim sastavima, a tada ulazi u veliki orkestar Štuleta Jovanovića. Nakon završetka rata svira opet u raznim malim sastavima, a zatim i u velikom orkestru OKUD Polet, kojim je ravnao Dušan Vidak. Godine 1953. bio je član selekcije najboljih beogradskih džezista koji su s velikim uspjehom koncertirali u zagrebačkoj dvorani Istra. Bio je prvi predsjednik Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije. Umro je u Beogradu 1971.

Milorad Pavlović

Sin je poznatog beogradskog jazz-glazbenika Milana Pavlovića, koji ga je nakon završetka rata usmjerio u pravcu jazz-glazbe i trube. Po tome, da je već nakon pet mjeseci vježbanja javno nastupio kod Raše na beogradskim Terazijama, možemo prosuditi da je natprosječnu nadarenost naslijedio od oca samouka. Uzor mu je bio Harry James, a u četiri godine autodidaktičnog sviranja toliko je uznapredovao, da je već 1950. postao članom Zabavnog orkestra Radio-Beograda. U tom ansamblu će s manjim prekidima ostati šest godina, no odluke da se sasvim posveti glazbi još nije bilo. Nije je bilo još ni u vrijeme služenja vojnog roka, no susret s muzičarima iz orkestra Dizzyja Gillespieja, s kojima je zasvirao na jam-sessionu, bio je izgleda presudan.

Kao i mnogi drugi naši jazz-muzičari odlazi u Saveznu Republiku Njemačku, i to najprije na turneje, a zatim i za stalno. Svira najprije u kvartetu pijanista Bore Rokovića; zatim postaje stalnim prvim trubačem orkestra Kurta Edelhagena u kojem ostaje niz godina i s kojim je gostovao po cijeloj Evropi pa i u Ljubljani. Istovremeno surađuje s Duškom Gojkovićem, te raznim ansamblima u SR Njemačkoj, a radi i kao studijski glazbenik. Sve se manje bavi »čistim« jazzom, ali se zato razvio u jednog od najboljih prvih trubača, pa će za potrebe koncerata, turneja i snimanja biti prisutan u trubačkim sekcijama orkestra Olivera Nelsona, Gila Evansa, Nelsona Riddla, Wernera Müllera i Paula Kuhna. Bio je i član međunarodnog EBU orkestra kojim je ravnao Jerry van Rooyen. Godine 1968. nastupio je kao solist uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd na ljubljanskom jazz-festivalu. Uz spomenuti je orkestar čest gost-solist u Beogradu na koncertima i u televizijskim programima, kao na primjer na koncertu orkestra 1965, te u okviru festivala »Beogradsko proleće« 1978. Nastupio je i u YU All Stars Big Bandu u Beogradu 1972.

Trenutačno je član orkestra RIAS Berlin i s već spomenutim orkestrima snimio je velik broj ploča. Trubač je široka superiorna tona, majstor za sviranje »a la cantilena«, melodioznih skladbi baladnog značaja, bez obzira na to svira li trubu ili krilni rog.

Izbor diskografije:
Milo Pavlović Trumpet in Hi-Fi (CBS Columbia)
Trumpete Über Den Volga (BASF)
Međunarodni/International Jazz Festival »Ljubljana '68« (Helidon)

Boško Petrović, uporan, i u jazzu uvijek i svuda prisutan — sinonim zagrebačkog jazza.

Boško Petrović

Rođen je u Bjelovaru 1935, a školovao se u Škofjoj Loci i Ljubljani gdje je i maturirao. Kao dječak svirao je deset godina violinu, a kasnije i harmoniku. S jazzom se upoznaje u školi preko Vinka Globokara s kojim će formirati i prvi školski mali sastav u Škofjoj Loci. U Zagreb dolazi 1954. i upisuje elektrotehnički fakultet. Profesionalno je počeo svirati jazz u kvartetu Radana Bosnera, gdje je svirao harmoniku i s kojim je ostvario i prve snimke na Radio-Zagrebu. Nakon toga surađuje u raznim zagrebačkim malim sastavima, osniva afro-kubanski sekstet, a počinje svirati i bubnjeve u grupi s Ladislavom Fidrijem. U kvartetu Davora Lorkovića već svira i vibrafon, koji je svladao kao potpun samouk na posuđenom instrumentu.

U jednoj će značajnoj smjeni generacija zagrebačkih džezista, polovinom 1959, osnovati kvartet, koji će najprije raditi pod njegovim imenom, a zatim postati Zagrebački jazz-kvartet — sastav koji će odigrati neobično značajnu ulogu i to u najtežim i najkritičnijem razdoblju zagrebačkog, i našeg jazza uopće. Prodoran i idejama bogat, Petrović neće ni u jednom trenutku podleći komercijalizaciji. Kvartet, koji je u svoje programe uveo i domaći repertoar članova sastava, inspiriran domaćim folklornim melosom i ritmom, doživljavao je manje personalne promjene, da bi se kasnije ustalio u sastavu: Boško Petrović vibrafon, Davor Kajfeš glasovir, Miljenko Prohaska kontrabas i Silvije Glojnarić bubnjevi. Radio je osam godina tijekom kojih se razvio u naš, bez sumnje, najbolji mali jazz-sastav. Dao je velik broj koncerata u zemlji, surađivao s gudačkim kvartetom i gostovao u mnogim evropskim državama (Italija, Belgija, Čehoslovačka, Savezna Republika Njemačka, DDR, Švicarska, Francuska i SSSR). Snimio je i značajne albume za PGP-RTB, Philips i Atlantic u vrijeme kada se time nije mogao pohvaliti niti jedan od naših jazz-sastava, a nastupio je na svih sedam bledskih jazz-festivala. Tu je uz vlastite nastupe pratio i niz instrumentalnih i vokalnih solista kao, na primjer, Helen Merrill, Johna Lewisa, Gaby Novak, Big Joea Turnera i Bucka Claytona. Petrović je na prvom bledskom jazz-festivalu svirao još i s triom.

Nakon raspada Zagrebačkog jazz-kvarteta, koji će se za kratko sastaviti još samo dva puta, i to za turneju po SSSR-u i ljubljanski jazz-festival 1973, i jednogodišnjeg prekida, Petrović osniva Zagrebački jazz-kvintet sa dva puhača, Ozrenom Depolom i Ladislavom Fidrijem. I taj je sastav aktivan, nastupa na međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani i Montreuxu, koncertira u našim centrima i snima za Radio-Zagreb. Jednu je sezonu (1968/69) stalni suradnik kvinteta bio i trubač Art Farmer.

Petrović je jedno vrijeme bio član Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, koji će kasnije napustiti. Godine 1970. još jedanput organizira nov sastav, oslonivši se sada na mlađe zagrebačke jazz-glazbenike. Nastaje B. P. Convention, koncipiran tako da dozvoljava široke mogućnosti kombinacija muzičara, pa su i tu učestale promjene u sastavu. Uz Petrovića, koji poneki puta svira i tarabuku, oslonac sastava je i gitarist Damir Dičić, te stalni basist Mario Mavrin. B. P. Convention je nastupio na međunarodnim jazz-festivalima u Ljubljani, Moldeu, Zürichu s dva narodna istarska instrumentalista, u Nagykanizsi, Mariboru i drugdje. Gostovao je u Austriji, Madžarskoj, Italiji, Švicarskoj, Saveznoj Republici Njemačkoj, Švedskoj i Indiji, a poslužio je i kao osnova međunarodnom ansamblu Nonconvertible All Stars, sastavljenom od istočnoevropskih solista, koji je također nastupao u zemlji i inozemstvu.

Tijekom svoje bogate djelatnosti Petrović je kao solist bio član YU All Stars Big Banda na festivalu »Newport u Beogradu«, nastupio je na jazz-festivalu u Montereyu, zatim u Budimpešti, Švedskoj i drugdje, a bio je i članom velikih međunarodnih jazz-orkestara, kojima su ravnali Oliver Nelson, Gerry Mulligan, Clark Terry i Miljenko Prohaska. Povremeno je zauzimao značajna mjesta na ljestvicama jazz-revija Down Beat i Jazz Forum, a surađivao je s nizom poznatih imena svjetskog jazza: Budom Shankom, Johnom Lewisom, Stanom Getzom, Duškom Gojkovićem, Albertom Mangelsdorffom, Borom Rokovićem, Eje Thelinom, Janom Wroblewskim, Erniejem Wilkinsom, Zbigniewom Seifertom, Clarkom Terryjem, Slideom Hamptonom, Simeonom Šterevom, Attilom Zollerom, Aladarom Pegeom i drugima. Povremeno formira i veliki jazz-orkestar pod vlastitim imenom s kojim nastupa i snima ploče. S grupom B. P. Convention stalno radi u zagrebačkom klubu Lapidarij u kojemu gostuju brojni strani jazz-solisti.

Petrović je jedan od naših najznačajnijih džezista privržen stilu swinga i be-bopa i uspješan organizator s najvećim brojem snimljenih albuma u nas.

B. P. Convention Zeleno raspoloženje (Jugoton): Petrović je snimio velik broj ploča — od domaćih ova je bila zapažena.

Izbor diskografije:
Zagrebački jazz kvartet (PGP-RTB)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Animal Dance (Atlantic)
Zagrebački jazz kvartet (2 ploče) (Jugoton)
I Sastanak u studiju (PGP-RTB)
With Pain I Was Born (Fontana)
Studijski jazz orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
Feel So Fine (Fontana/Black Lyon)
Jazz festivali Bled & Ljubljana:
Bled '60, '61, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB)
Ljubljana '68, '69, '70, '71 (Helidon/Suzy)
Jazz Jamboree '72 (Muza)
From Europe With Jazz VOL. 1 (MPS)
Swinging East (MPS/PGP-RTB)
Swiss Suite (Flying Dutchman/Philips)
The Best of Zagreb Jazz Quartet (Alta)
Misterij Bluesa (Jugoton)
Zeleno raspoloženje (Jugoton)
The Last Session (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)
With Pain I Was Born (Jugoton)
4 Lica jazza (Jugoton)
Green Lobster Dream (Jugoton)

Jože Privšek

Jože Privšek, disciplina i rad. Dirigent, skladatelj i aranžer, dugogodišnja duša i tijelo Plesnog orkestra RTV Ljubljana.

Pijanist, skladatelj, dirigent i aranžer Jože Privšek rođen je u Ljubljani 1937. Kad su mu bile tri godine, počeo je učiti harmoniku, sa šest glasovir a zatim još klarinet, orgulje i vibrafon; no zanimljivo je da je u dvanaestoj godini iako je želio postati muzičarem potpuno napustio glazbu. U šesnaestoj je, međutim, ponovno otkriva i to prvenstveno jazz, i tada započinje njegov brz uspon. Srednju glazbenu školu završio je u Ljubljani, a kompoziciju je studirao privatno kod prof. Škerjanca. Već je u ranoj dobi kao muzičar jazza i zabavne glazbe iskočio u sam vrh slovenskih zbivanja na tom polju. Vodio je vlastiti sastav, nazvan Seven dixie a sa sedamnaest godina već je pijanist u Plesnom orkestru Radio-Ljubljane. Kao vibrafonist svira u malim grupama, a ubrzo zatim osniva i vlastiti kvartet s kojim je snimio album sistemom »playback« 1961. i nastupio na prvom jazz-festivalu na Bledu. Početkom šezdesetih godina sve se više posvećuje radu u velikom orkestru, pa će biti najprije tri godine kodirigent s Bojanom Adamičem, a onda nakon kraćeg prekida postat će i stalnim dirigentom Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana. U toj ga ulozi nalazimo još i danas.

Sa spomenutim orkestrom prvi puta se pojavio na bledskom jazz-festivalu 1961, a zatim ga susrećemo na svim daljnjim festivalima, na kojim je Plesni orkestar Radio-televizije Ljubljane nastupio. Kao instrumentalist posljednji je puta svirao električni glasovir u grupi Pop-jazz Ljubljana, 1974, na petnaestom jubilarnom jazz-festivalu u Ljubljani. U međuvremenu je u rekordnom roku završio i studij na školi za jazz-glazbu Berklee u Bostonu, za koji je primio stipendiju. U Bostonu je poput mnogih drugih svirao u orkestru Herba Pomerova. Od njega je, kaže, jedino nešto naučio, a sve je ostalo svladao posve sam.

Privšekov je rad vezan najviše za Plesni orkestar Radio-televizije Ljubljana barem što se tiče jazza. S njim je ostvario velik broj snimanja i nastupa u zemlji i raznim evropskim državama, primjerice SR Njemačkoj i Austriji; tridesetogodišnjicu postojanja orkestra proslavio je koncertom 1975. u ljubljanskoj dvorani Union. Uz orkestar pod ravnanjem Privšeka

Jazz-kvartet Jože Privšek (PGP-RTB): Sinhronizacija glasovira i vibrafona. Instrumentalni počeci jedne plodne karijere.

nastupio je i znatan broj domaćih i stranih solista, među njima Rick Kiefer, Leo Wright, Jiggs Whigham, Duško Gojković, Terry Quaye i Johnny Griffin. Za veliki dio jazz-repertoara orkestra pobrinuo se Privšek samo nizom originalnih skladbi i aranžmana, izvedenih na bledskim i ljubljanskim jazz-festivalima.

Radeći niz godina s velikim plesnim i jazz-orkestrom stekao je reputaciju sposobnog i energičnog dirigenta. Pod imenom Jeff Conway snimio je s orkestrom u inozemstvu nekoliko albuma popularnije instrumentalne glazbe, a pod pseudonimom Simon Gale krije se kao autor sasvim komercijalnih skladbi i aranžmana, koji sve više pretežu u njegovom današnjem radu.

Izbor diskografije:
Jazz kvartet Jože Privšek (PGP-RTB)
Jazz In The Classroom VOL. VIII (Berklee)
Jazz festivali Bled & Ljubljana:
Bled '63 (Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)
V soju žarometov (Helidon)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jeff Conway And His Ballroom Big Band (Hansa)
Samo muzika (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)

Miljenko Prohaska

Jedna od najsvestranijih i najznačajnijih ličnosti poslijeratnog jazza u Zagrebu, svakako je Miljenko Prohaska. Dirigent, skladatelj, aranžer i kontrabasist, rođen u Zagrebu 1925. U njegovoj mnogostrukoj glazbenoj aktivnosti ipak neće biti teško izdvojiti suvremenu jazz-glazbu, izraženu prvenstveno velikim jazz-orkestrom, za koji je oduvijek bio vezan.

Sa devet godina uči violinu, ali će 1939. debitirati kao usni harmonikaš u kvintetu usnih harmonika Branka Kralja. Od tada potječu i njegovi kontakti s jazzom. Početkom četrdesetih godina počinje učiti kontrabas, pa će s tim instrumentom surađivati u orkestrima Zlatka Černjula, Branka Milina, Veljka Ščukanca i Moše Marjanovića. Nakon završetka rata upisuje kontrabas na Srednjoj muzičkoj školi Vatroslav Lisinski u Zagrebu, i tada će započeti njegovo plodno djelovanje s velikim plesnim i jazz-orkestrima. Bio je to najprije Plesni orkestar XXXII divizije, zatim orkestar F. D. Slobode, a 1947. postaje basist u Plesnom orkestru Radio-Zagreba, u kojem ostaje dvije godine. Osniva, zatim, i četiri godine vodi Plesni orkestar SKUD »Goran Kovačić«, te nastavlja studij na konzervatoriju. Godine 1954. preuzima prvi puta ravnanje Plesnim orkestrom Radio-Zagreba zajedno s Milivojem Kerblerom, a nakon što je diplomirao na pedagoškom odjelu teoretsko-nastavnog smjera Muzičke akademije u Zagrebu, polazi na dosluženje vojnog roka u Sarajevo gdje je formirao i vodio vojni orkestar JNA. Od 1957. stalni je dirigent Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb u kojem radi i danas i s kojim će njegovo ime i rad dugi niz godina biti najuže povezani.

Kao basist u manjim sastavima, svirao je u kvartetu Borisa Frančiškovića i tentetu Krešimira Oblaka. Napose će se istaći kao dugogodišnji basist u Zagrebačkom jazz-kvartetu. U tom je sastavu dosegao visok stupanj muziciranja u ritam-sekciji sa Silvijem Glojnarićem i međunarodnu reputaciju nastupivši na brojnim međunarodnim jazz-festivalima i turnejama (Bologna, Comblain La-Tour, Frankfurt, Nürnberg itd.) te nizom nastupa u mnogim gradovima u zemlji. Tu valja spomenuti i nekoliko značajnih albuma realiziranih u tom razdoblju za Philips, Atlantic i Fontanu, te razumljivo i niz nastupa na bledskim jazz-festivalima.

Nakon raspada Zagrebačkog jazz-kvarteta bio je i članom Zagrebačkog jazz-kvinteta s kojim nastupa na ljubljanskim jazz-festivalima i drugdje. I tu će ostati do kraja postojanja grupe, ali će suradnju s Petrovićem nastaviti u njegovim slijedećim sastavima (Boško Petrović kvartet, B. P. Convention). Okušao se nakon toga u jednom trenutku i u takozvanim »jazz-rock« sastavima Popa Asanovića, a tada se vraća potpuno radu u Plesnom orkestru Radio-televizije Zagreb, kojeg ni u jednom trenutku nije napustio. S tim je orkestrom još na prvom nastupu na Bledu 1962. uveo novu repertoarnu politiku osnovanu na domaćem stvaralaštvu, nerijetko pod utjecajem našeg folklornog melosa i ritma, koja će se kasnije pokazati i te kako dalekovidnom. Takvom se praksom, koju su usvojili i drugi naši džezisti, služi i danas, pa odatle i tolik broj originalnih skladbi i aranžmana predvođenih međunarodno priznatom baladom **Intima.**

S Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb ravnao je na svim jazz-festivalima na Bledu od 1962, te kasnije na svim ljubljanskim jazz-festivalima osim 1968, 1973, 1975 o 1979. Brojne su skladbe izvedene u tom razdoblju našle mjesto u repertoarima USA Orchestra i Modern Jazz Quarteta. Poznati je jazz-komentator Willis Conover posvetio Prohaski i orkestru dvije jednosatne emisije programa »Music USA«. Orkestar je uz to bio na turnejama u

Miljenko Prohaska, najšira glazbena svestranost s jakim naglaskom na jazzu i Plesnom orkestru RTV Zagreb.

Bugarskoj, Poljskoj, SR Njemačkoj i SSSR-u, nastupio je na međunarodnim jazz-festivalima u Frankfurtu i Nagykanizsi, zatim u Grazu te u okviru Olimpijskih igara u Münchenu. Spomenuti valja i nekoliko nastupa na međunarodnim javnim snimanjima pod naslovom »Jazz na Elizejskim poljima« te niz stranih vokalnih i instrumentalnih solista koji su nastupili uz orkestar: Svend Asmussen, Donna Hightower, Martial Solal, Ted Curson, Rupert Clemandore, Deseö Czaba, Art Farmer, Johnny Griffin, Slide Hampton, Roland Kovac, John Lewis, Lucky Thompson, Dan Mindrila, Leo Wright i Art Taylor. Prohaska s orkestrom redovito nastupa na jazz-koncertima u okviru Dana hrvatske glazbe u Zagrebu. Kao dirigent, skladatelj i aranžer nastupio je na međunarodnom jazz-festivalu u Montereyu u Sjedinjenim Državama, gdje je ravnao All Stars Bandom Dona Ellisa. S Ozrenom Depolom u istoj je ulozi gostovao u Beogradu uz Jazz-orkestar RTB. Ostvario je i nekoliko inozemnih produkcija (Ostende, Nürnberg, Hamburg i Stockholm). U Sarajevu je 1975. ravnao s međunarodnim velikim jazz-orkestrom EBU, koji je svirao njegove skladbe.

Pod dugogodišnjim ravnanjem Miljenka Prohaske Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb stekao je određenu fizionomiju i specifičan zvuk zahvaljujući prvenstveno originalnim aranžmanima lidera. U Prohaskinoj glazbenoj svestranosti, koja uz jazz uključuje pisanje filmske i scenske glazbe, musicala, rad u simfonijskom orkestru te pedagoški rad, treba spomenuti i aktivnost u stručnim muzičkim organizacijama gdje je bio predsjednikom Udruženja kompozitora Hrvatske, a sada je i predsjednik Saveza muzičkih Udruženja Jugoslavije.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '62, '63 (PGP-RTB/Jugoton) Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Flip Top (Arista)
Zagrebački jazz kvartet 2 ploče (Jugoton)
With Pain I Was Born (Fontana)
USA Orchestra — Sonorities (Columbia)
Orchestra USA — Jazz Journey (Columbia)
Jazz Dialogue MJQ + All Stars Band (Atlantic)
MJQ Live At The Lighthouse (Atlantic)
Modern Jazz Quartet (Apple)
Intima (Jugoton)
Jazz Jambore '72 (Muza)
The Best Of Zagreb Jazz Quartet (Alta)
Misterij Bluesa (Jugoton)
Blue Sunset (Jugoton)
The Last Session (Jugoton)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)

Saša Radojčić

Glasovir je počeo učiti sa sedam godina. Gimnaziju i Muzičku školu »Stevan Mokranjac« završio je u Beogradu, gdje je i rođen 1940. Početkom šezdesetih godina diplomirao je na Muzičkoj akademiji u Beogradu. S jazz-glazbom susreo se kao petnaestogodišnjak slušajući gramofonske ploče i jazz-emisije programa »Music USA«. Svirati javno počeo je najprije na školskim plesovima, gdje se tada izvodio i jazz. Godine 1958. osnovao je svoj prvi klavirski trio s basistom Radetom Smiljanićem i bubnjarom Vitomirom Lukićem, s kojim je nastupao i realizirao prve snimke za Radio i televiziju Beograd. S tim je triom svirao na Majskom jazz-festivalu studenata u zagrebačkom Studentskom centru, na međunarodnom festivalu IFSK i na drugom bledskom jazz-festivalu. Na trećem i četvrtom jazz-festivalu na Bledu nastupio je također s triom ali u nešto promijenjenom sastavu i postigao zapažen uspjeh. Krajem 1963. odlazi u SR Njemačku, ostaje pet godina i nastupa u tamošnjim jazz-klubovima. U tom je razdoblju svirao s Milanom Lulićem, Albertom Mangelsdorffom, Kurtom Bongom i Nadom Knežević. Po povratku osniva u beogradskom Domu omladine jazz-klub Euridika gdje se održavaju redovite jazz-sjedeljke ponedjeljkom. Tu je, među ostalima, nastupio i Albert Mangelsdorff. Na koncertima u Beogradu Radojčić je pratio i Azru Halilović i Leeja Konitza. Duže je vrijeme proveo kao pijanist u orkestru Collegium Singidunum, s kojim je ostvario niz emisija u TV-seriji beogradskog drugog programa pod naslovom »U gostima kod orkestra«.

S triom, s kojim neprekidno radi već niz godina, nastupio je i na jazz-koncertu održanom u okviru festivala »Beogradsko proleće« 1978. Poznat je i kao stalni pratilac Nade Knežević. Profesionalni je jazz-organizator Doma omladine u Beogradu, gdje je odgovoran i za program beogradskih jazz-festivala.

Izbor diskografije:
IV Jugoslavenski jazz festival Bled 1963 (Jugoton)

Krešimir Remeta

Rođen je 1932. kraj Delnica, a odrastao je u Zagrebu. Srednju mužičku školu polazio je u Zagrebu. Najprije je svirao gitaru u manjim grupama na plesnim večerima u gimnazijama, a zatim je prešao na kontrabas. Taj instrument je učio na zagrebačkom konzervatoriju. Kao basist počeo je svirati u velikim plesnim i jazz-orkestrima Milivoja Kerblera i Nikice Korbara. Zatim je nastavio u tentetu Zvonimira Skerla te još i u manjim sastavima, primjerice 1956. kada je pratio Mihajla Schwarza i Zvonimira Skerla u programu koncerta »5 zagrebačkih pijanista jazza«. Surađivao je nakon toga s Radanom Bosnerom i Damirom Dičićem.

Krajem 1959. zamijenio je Zdravka Šatraka u Zagrebačkom jazz-kvartetu s kojim će snimiti i prvu LP ploču. Članom tog poznatog sastava bit će kasnije još jednom i to sredinom šezdesetih godina kada je s kvartetom nastupio na šestom i sedmom bledskom jazz-festivalu. Pratio je tada Big Joe Turnera i Bucka Claytona a zatim je pošao i na turneju u SR Njemačku. Inače gotovo da i nije bilo jazz-festivala na Bledu ili Ljubljani na kojem nije svirao. Na prvom bilo je to u formaciji dua s pijanistom Davorom Kajfešom, na drugom u septetu Drage Diklića, tada je također sa Silvijem Glojnarićem pratio prvog stranog solista na Bledu, Ruuda Kuypera, zatim na četvrtom je član septeta Udruženja muzičara zabavne i jazz-muzike Hrvatske, a na sedmom afro-kubanskog sastava Borisa Beninija. Na trinaestom svira s Boškom Petrovićem i J. R. Monteroseom, a na četrnaestom i petnaestom je član sastava B. P. Convention, s kojim je nastupio i na međunarodnom jazz-festivalu u Moldeu u Norveškoj.

S drugim je malim sastavima sudjelovao na brojnim jazz-koncertima u Zagrebu i izvan njega, a sredinom šezdesetih nastupao je i u seriji »Jazz Scena« zagrebačkog TV-studija.

Dugogodišnji je član Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, s kojim je od 1962. nastupao na svim našim jazz-festivalima na kojima je orkestar svirao. Bio je nerijetko i solist na kontrabasu, a što je zanimljivo jedanput i na violončelu. S orkestrom je gostovao u SR Njemačkoj, Poljskoj, Mađžarskoj i SSSR-u, snimio je dva albuma i pratio niz domaćih i stranih solista (Duško Gojković, Art Farmer, Svend Asmussen, Ted Curson, John Lewis, Martial Solal, Lucky Thompson, Johnny Griffin, Roland Kovac itd.). Sudionik je i jazz-koncerata održanih u okviru festivala »Dani hrvatske glazbe« u Zagrebu. Jedan je od rijetkih izrazitih jazz-basista u nas. Basist je snažna trzaja i swinga, a svira i bas gitaru. Predstavljen je na nekoliko gramofonskih ploča realiziranih u inozemstvu i u nas. Godine 1979. uvršten je u sastav Trumpets & Rhythm Unit Duška Gojkovića i Lale Kovačeva s kojim je uspješno nastupio na međunarodnim jazz-festivalima »Ljubljana 79«, Poriju u Finskoj, te u Den Haagu.

Izbor diskografije:
Zagrebački jazz kvartet (Jugoton)
Jazz Greetings From The East (Fontana)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Flip Top (Arista)
Feel So Fine (Fontana/Black Lyon)
Studijski orkestar Silvija Glojnarića (Jugoton)
Intima (Jugoton)
Zeleno raspoloženje (Jugoton)
The Best Of Zagreb Jazz Quartet (Alta)
Plesni orkestar Radio-televizije Zagreb (Jugoton)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)

Ultra Native (MPS-BASF): Bora Roković skladatelj i improvizator u stranoj proizvodnji s međunarodnom ritam-sekcijom.

Mario Rijavec

Sin je poznatog opernog pjevača Josipa Rijavca. Rođen je 1921. u Zagrebu, gdje je završio gimnaziju. Diplomirao je glasovir na ljubljanskoj Akademiji za glazbu.

S jazzom se susreće i počinje baviti pred rat i to u zagrebačkom Devils klubu. Tu je postao članom jazz-orkestra Novi Devilsi u kojem je svirao alt-saksofon sve do 1941. Taj je instrument učio najprije privatno kod prof. J. Pomykala a zatim i kod prof. Fišera na Srednjoj muzičkoj školi Hrvatskog glazbenog zavoda. Rat će provesti u Beogradu, a 1945. dovodi ga u Ljubljanu klarinetist i saksofonist Dušan Veble. Tu postaje pijanist u novoformiranom Plesnom orkestru Radio-Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamiča, u kojem ostaje osamnaest godina. Tim je orkestrom i ravnao od 1952–1954. Bio je stalni član-pijanist Ljubljanskog jazz-ansambla za cijelo vrijeme njegova postojanja, vjerojatno zato jer je jako volio dixieland jazz. S tim je ansamblom nastupio na gotovo svim bledskim jazz-festivalima — posljednji puta na ljubljanskom 1968. te na međunarodnom jazz-festivalu u Juan-Les-Pinsu. Pjevao je i u vokalnoj grupi Optimisti, sastavljenoj od članova Ljubljanskog jazz-ansambla, a nakon raspada tog sastava predaje se potpuno zabavnoj glazbi kao skladatelj, aranžer i dirigent te poslu u glazbenoj produkciji RTV Ljubljana.

Izbor diskografije:
Ljubljanski jazz ansambel svira Dixieland (Jugoton)
Ljubljanski jazz ansambel (Jugoton)
Jazz festivali: Bled '60, '63 (Jugoton)
Ljubljanski jazz ansambel 1964 (Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)

Bora Roković

Glasovir svira od svoje jedanaeste godine (rođen u Velikom Bečkereku 1925). Uzori su mu bili Duke Ellington, Count Basie te ponajviše Art Tatum. Veoma nadaren, uz glasovir svira i harmoniku, zatim trubu i bubnjeve, a to će mu široko poznavanje instrumenata uvelike pomoći u kasnijem aranžerskom radu. Karijeru jazz-muzičara započeo je u Novom Sadu, gdje je radio s manjim grupama i u velikoj mjeri utjecao na mlade novosadske glazbenike.

Bora Roković, spiritus movens poslijeratnog beogradskog jazza. Međunarodno priznat i rado viđen gost u zemlji.

Prvi profesionalni angažman imao je u ansamblu klarinetista i bariton-saksofonista Mihajla Živanovića za koji je već tada pisao vlastite originalne aranžmane. Od 1949. vodi u Beogradu vlastiti mali sastav. Radio je istovremeno i u grupama drugih beogradskih džezista, na koje je u velikoj mjeri utjecao svojom muzičkom svestranošću i smislom za jazz-improvizaciju. Postaje zatim članom Zabavnog orkestra Radio-Beograda, koji je osnovao Mladen Guteša, ali nastavlja istodobno i radom s malim sastavima koje je vodio pod svojim imenom.

Godine 1954. odlazi u Saveznu Republiku Njemačku, gdje svira najprije u sastavu violinista Helmuta Weglinskog, s kojim je prošao gotovo cijelu Evropu. Zatim počinje pisati aranžmane za orkestar Kurta Edelhagena, a njegovim članom postaje 1963. Radeći niz godina u tom ansamblu kao pijanist i aranžer, obavio je velik broj koncerata i snimanja u SR Njemačkoj i izvan nje, pa je tako gostovao u Ljubljani i na međunarodnom jazz-festivalu u Pragu. Snimio je s Edelhagenom i velik broj ploča. I opet, usporedno s radom u big bandu, svira i u malim grupama, kao što je to na primjer bio trio sa zapadnonjemačkom ritam-sekcijom, s kojim je nastupio na drugom bledskom jazz-festivalu i zatim u Beogradu snimio i prvu LP ploču u zemlji. Stalno živi i radi u SR Njemačkoj, ali je čest gost Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd uz koji nastupa kao solist na koncertima, snimanjima i jazz-festivalima. Čest je gost i naših jazz-festivala u Ljubljani, pa je tako s Jazz-orkestrom RTV-Beograd bio solist 1968, 1971, 1972 i 1974, a 1969. je nastupio kao član grupe Edelhagen All Star. Na petnaestom je ljubljanskom jazz-festivalu bio član sastava YU Export Jazz Stars, a u Beogradu na jazz-festivalu »Newport u Beogradu« je pijanist i kolider YU All Stars Big Banda. U Zagrebu gostuje uz B. P. Convention, prati pri tom i Nadu Knežević i snima dvostruki album **4 Lica jazza.** U našoj je zemlji gostovao i kao član moderne grupe Guntera Lenza Springtime, a trenutačno je član i jugoslavenske selekcije Trumpets & Rhythm Unit koju vode Duško Gojković i Lala Kovačev. S tom je grupom nastupio u Novom Sadu i na beogradskoj televiziji, snimivši pri tom i album za PGP-RTB, te na jubilarnom dvadesetom jazz-festivalu u Ljubljani, međunarodnom jazz-festivalu u Poriju u Finskoj i den Haagu. Dugogodišnji je stalni studijski muzičar u Radio-Kölnu, plodan skladatelj i aranžer te pijanist izvanserijske tehnike i invencije. Svestran je i plodan autor i aranžer velikog broja kompozicija realiziranih u inozemstvu i u zemlji. U tom se opusu ističe jazz-suita **The Human Piano** realizirana 1968. s Jazz-orkestrom Radio-televizije Beograd. Snimio je u inozemstvu velik broj ploča i s raznim sastavima i pod svojim imenom, među kojima je veći dio u okvirima jazz-glazbe.

I Jugoslavenski jazz-festival Bled 1960 (Jugoton): koktel ugodnih autentičnih povijesnih dokumenata — čak petnaest naslova!

Izbor diskografije:
II Jugoslovenski festival džeza Bled 1961 (PGP-RTB)
III Sastanak u studiju (PGP-RTB)
Ultra Native (MPS/BASF)
15. Internacionalni/Mednarodni jazz festival »Ljubljana '74« (Jugoton)
4 Lica jazza (Jugoton)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)

Eduard Sađil

Predstavnik je generacije poslijeratnih beogradskih džezista-entuzijasta. Jazz je zapazio najprije u filmovima kao što su bili »Serenada u dolini sunca« i »Revija na vodi«, a zatim i u radio-emisijama. Rođen je u Beogradu 1928. gdje je učio muziku ali nije završio škole, što ga nije spriječilo da postane jedan od vodećih beogradskih jazz-saksofonista. Klarinet je učio kod prof. Pavlića. Godine 1948. bio je član saksofonske sekcije velikog plesnog i jazz-orkestra Polet kojim je ravnao Dušan Vidak. Dvije godine kasnije prelazi u Zabavni orkestar Radio-Beograda, odnosno današnji Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd u kojem još uvijek svira. S tim je orkestrom osvojio prvo mjesto u Juan-Les-Pinsu 1960, nastupio na svim jazz-festivalima na Bledu, Ljubljani i Beogradu te sudjelovao na velikom broju jazz-koncerata i snimanja. S orkestrom je bio na turnejama u Italiji, SR Njemačkoj, Zapadnom Berlinu, svim istočnoevropskim zemljama i SSSR-u, a u zemlji i na nekadašnjim susretima velikih jazz i plesnih orkestara naših centara.

Privržen je big bandu u čemu su možda neku ulogu odigrali njegovi nekadašnji susreti s orkestrima Kurta Edelhagena i Dizzyja Gillespieja. Kao solist izvan Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd nastupao je i snimio s beogradskim Plavim ansamblom i ansamblom Tomice Simovića. Bio je zatim solist-predstavnik Jugoslavenske radio-televizije na koncertima velikih međunarodnih orkestara EBU u Parizu, Bruxellesu i Beogradu 1970, a nastupio je također na North Sea festivalu u Ostendeu. Nastupio je i s orkestrom Kurta Edelhagena u Monte Carlu. Svirao je, također, s poznatim imenima jazza; Maynardom Fergusonom, Jonom Hendricksom, Jacquesom Dievalom, Artom Taylorom, Gerdom Dudekom, Alanom Skidmorom te s domaćim instrumentalnim i vokalnim solistima Milom Pavlovićem, Borom Rokovićem, Duškom Gojkovićem, Milivojem Markovićem, Senkom Veletanlić i Nadom Knežević.

Poznatiji u početku kao tenor-saksofonist, prelazi sredinom šezdesetih godina na alt-saksofon. Saksofonist je meka tona, a kao solist teži izvedbama skladbi lakšeg tempa i baladnog karaktera. Predstavljen je na brojnim pločama, a danas uz svoj stalni rad u Jazz-orkestru Radio-televizije Beograd vodi u slobodno vrijeme i veliki amaterski plesni i jazz-orkestar u Zemunu.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '62, '63 (PGP-RTB/Jugoton) Ljubljana '68, '69, '74 (Helidon/Jugoton)
II Sastanak u studiju (PGP-RTB)
Eduard Sađil sa ansamblom Tomice Simovića (PGP-RTB)
Senka Veletanlić-Petrović (PGP-RTB)
Eduard Sađil i Plavi ansambl (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Mihajlo Schwarz

Do 1945. je živio u Beogradu, a onda dolazi u Zagreb, gdje je i rođen 1930. Sa šest godina je počeo privatno učiti glasovir i kompoziciju, što će s prekidima nastaviti i u vrijeme rata. Iako je bio bez sumnje jedan od naših najtalentiranijih i najboljih jazz-pijanista, nikada nije pohađao muzičke škole. Cjelokupnu je muzičku naobrazbu stekao privatnom podukom.

Prve je doticaje s jazz-glazbom dobio slušajući emisije BBC-a pri kraju rata, i to ploče velikih jazz-orkestara Erskinea Hawkinsa, Tommyja Dorseya i Bennyja Goodmana. Već 1947. napravio je prve snimke jazza za Radio-Zagreb i to u formaciji dua s basistom Bracom Temmerom. Iste godine vodi i dixieland sekstet, ali samo za potrebe plesnih večeri, a već godinu dana kasnije još kao gimnazijalac formira klasični big band sa pet saksofona, četiri trube, tri trombona i sa četveročlanom ritam-sekcijom. S tim orkestrom nastupa u tadašnjoj zagrebačkoj Radničkoj komori, zatim će ga, godinu dana kasnije, malo promijeniti i s njime raditi do 1949. Iako je s big bandom postigao značajne uspjehe, odlučuje se ipak za manje grupe i to pod utjecajem stila be-bop, pa iste godine osniva mali bop sastav — kvintet, odnosno, sekstet koji je svirao po uzoru na grupu Charlieja Venture. S tim je sastavom nastupao i u dvorani Radničke komore, a na natječaju za najbolje male sastave osvojio je i prvo mjesto publike u zagrebačkoj dvorani Istra. Kasnije, sastav smanjuje na trio koji je dugo radio i snimao. U triju su se mijenjali basisti Braco Temmer, Rajko Milosavljević, Zdravko Puljić i Krešimir Remeta te bubnjari Željko Posarić i Petar Spasov. Trio je nastupio i na poznatom koncertu »5 zagrebačkih pijanista jazza« u Hrvatskom glazbenom zavodu. Prilikom gostovanja orkestra Dizzyja Gillespieja, i Raya McKinleya te Tonyja Scotta, Schwarz se pridružuje jam-sessionima koji su organizirani tom prilikom.

Mihajlo Schwarz, jedan od najznačajnijih poslijeratnih pijanista — moderni combo sastav i prvi be-bop u Zagrebu.

Nakon što je diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1957, uslijedio je kratki prekid muzičkog djelovanja a zatim i odlazak u SR Njemačku gdje i danas živi i radi. U Kölnu se u prvo vrijeme nastavlja njegova džezistička aktivnost i to dva puta tjedno u jazz-klubovima gdje svira s trubačem Jimmyjem Deucharom i kvartetom tenor-saksofonista Sammyja Walkera. Redovit je gost i na jam-sessionima u jazz-klubu Tabu, gdje je nastupao s alt-saksofonistom Franzom von Klenkom, Derekom Humbleom, Stuffom Combeom, basistom Johnyjem Fischerom te sa Zootom Simsom i Duškom Gojkovićem. Njegovi posljednji nastupi potječu iz sezone 1961/62.

Schwarz je bio glazbenik izvrsne tehnike i elementarnog osjećaja za swing. Entuzijazmom i kvalitetom utjecao je na mlađe zagrebačke džeziste. Stilski mu je uzor bio Bud Powell, pa ga možemo smatrati prvim be-bop pijanistom u nas, a kao instrumentalisti-improvizatori zanimali su ga Erroll Garner i Oscar Peterson. Autor je i nekoliko jazz-tema.

Iako nije predstavljen ni na jednoj ploči, kvaliteta snimaka njegovog trija u arhivi Radio-Zagreba je takva da ih se i danas bez problema može uvrštavati u redovite jazz-programe.

Miroslav Sedak-Benčić

Klarinet je najprije završio na Srednjoj muzičkoj školi, a zatim i diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Rođen je 1940. u Zagrebu. Karijeru jazz-muzičara započeo je kao klarinetist u Zagrebačkom dixieland ansamblu. Prve značajnije nastupe imao je s tim sastavom na Majskom jazz-festivalu studenata u zagrebačkom Studentskom centru, kada je svirao i u modernijem jazz-kvintetu s Brankom Černeom, Vanjom Lisakom, Mirkom Žužejem i Ninom Dmitrovićem. Zatim povremeno surađuje u septetu Marijana Domića, a redovito se pojavljuje na raznim zagrebačkim jam-session priredbama, organiziranim u omladinskim klubovima u Gundulićevoj ulici, zatim u KUD-u »Goran Kovačić«. U klubu Kulušić nastupa i s Boškom Petrovićem, a svirao je i u Jabuci.

Nastupao je i snimao s Leom Wrightom, Johnyjem Griffinom i drugima u zagrebačkoj dvorani Istra, a kao solist je svirao 1977. na ljubljanskom jazz-festivalu s Plesnim orkestrom Radio-televizije Zagreb. Na tom je festivalu bio prisutan i u sastavima Boška Petrovića, a s grupom B. P. Convention nastupio je kao solist na prvom jazz-festivalu u Mariboru 1979. Iste godine postaje članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb, s kojim je već i ranije nastupao na koncertima u Zagrebu, snimao, i bio solist na Danima hrvatske glazbe. Član je i orkestra Stanka Selaka i sastava Lap jazz-band, s kojim je redovito nastupao u Lapidariju. Godine 1978. bio je u grupi naših glazbenika koja je nastupila na svjetskom omladinskom festivalu na Kubi.

Mnogo je vremena proveo sa zabavnim ansamblima i pjevačima na dugim turnejama u SSSR-u, Africi i Grčkoj. Rasni je jazz-klarinetist i tenor-saksofonist mainstream jazza i swinga, a sve se više pretvara i u multiinstrumentalista, budući da uz spomenute instrumente svira danas još sopran, alt i bariton-saksofon i flaute.

Izbor diskografije:
Intima (Jugoton)

Mojmir Sepe

Slovenski pijanist, trubač i aranžer, rođen je u Črni pri Ravnah 1930. Glasovir je počeo učiti s osam godina a trubu sa šesnaest. Srednju glazbenu školu pohađao je u Celju a završio u Ljubljani, gdje je i studirao na ljubljanskoj Akademiji za glazbu. Odmah nakon završene mature pristupa Plesnom orkestru Radio-Ljubljana, u kojem je godinama bio okosnica trubačke sekcije i vrstan solist-stilist. S Plesnim orkestrom Radio-televizije Ljubljana nastupio je na svim bledskim jazz-festivalima, a kasnije na ljubljanskim, sve do godine 1970. kada se zbog nezgode sa zubima prestaje baviti sviranjem trube. Istovremeno s radom u big bandu vodio je i manje jazz-sastave, među kojima i jazz-septet s kojim je nastupio na prvom jazz-festivalu na Bledu. S ansamblom će se pod vlastitim imenom i sa solistom Atijem Sossom pojaviti i na trećem bledskom festivalu, te među prvima u nas već tada snimiti i vlastiti album za PGP-RTB. Nakon što je godinama nastupao s Plesnim orkestrom Radio-televizije Ljubljana, s kojim je dao velik broj koncerata i zapaženih solističkih dionica te obavio velik broj domaćih i inozemnih turneja, posvećuje se potpuno zabavnoj glazbi kao skladatelj, aranžer i dirigent. Radi kao muzički urednik na Radio-televiziji Ljubljana, a nakon prestanka rada s ljubljanskim big bandom njegova je veza s jazz-glazbom sasvim prestala.

Ansambl Sepe Jazz (PGP-RTB): slovenski swing s početka šezdesetih godina — sekstet trubača i pijanista Mojmira Sepea.

Izbor diskografije:
I Jugoslavenski jazz festival Bled 1960 (Jugoton)
Jazz Ansambel Sepe (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana s PORL-om: Bled '63 (Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70 (Helidon)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)

Vojislav Simić

S jazz-glazbom počeo se zanimati još kao gimnazijalac u Beogradu, gdje je i rođen 1924. Slušao je i poznavao prijeratne beogradske jazz-sastave Jolly Boys, orkestar Štuleta Jovanovića, Melody Boys, pa i orkestar Fridricha Mayera koji je u vrijeme rata radio na beogradskom radiju. Svirao je glasovir, i kao amater osnovao je u Beogradu odmah nakon rata veliki plesni i jazz-orkestar Dinamo. Bio je to orkestar s pisanim aranžmanima, koji je svirao na plesovima i čajankama — prva poslijeratna škola, u kojoj su se kalili mladi beogradski džezisti-entuzijasti.

Svirao je zatim glasovir u manjim sastavima, a zatim i u prvom beogradskom profesionalnom velikom orkestru — Zabavnom orkestru Radio-Beograda, koji je tada vodio Mladen Guteša. Godine 1950. napustit će na tri godine taj orkestar i jazz-glazbu i posvetiti se ozbiljnoj muzici u OKUD »Branko Krsmanović«. U tom je razdoblju svirao samo takozvani »simfonijski jazz« s orkestrom beogradske filharmonije. Godine 1953. postaje nakon Ilije Genića dirigentom Zabavnog orkestra Radio-Beograda — odnosno — nešto kasnije i Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd, na čijem će kormilu ostati sve do danas. U međuvremenu je diplomirao na odsjeku za kompoziciju Muzičke akademije u Beogradu.

U nizu godina provedenih u Jazz-orkestru Radio-televizije Beograd prošao je cijelu zemlju, nastupao na velikom broju jazz-koncerata i snimanja, a gostovao je i u Italiji, Saveznoj Republici Njemačkoj, Francuskoj i gotovo svim istočnoevropskim zemljama. Iz tog se razdoblja kao najveći uspjesi orkestra spominju osvajanje prvog mjesta u kategoriji velikih jazz-orkestara na prvom evropskom jazz-festivalu u Juan-Les-Pinsu 1960, nastup s Maynardom Fergusonom u Zapadnom Berlinu te odlične kritike koje je orkestar dobio u Moskvi, Baden-Badenu, Pragu i Beču. Poznati jazz-komentator Willis Conover uvrstio je snimke orkestra u nekoliko svojih programa »Music USA«.

Simić je ravnao orkestrom na bledskim jazz-festivalima, a kasnije i na ljubljanskim — od 1961—1977, s izuzecima 1965, 1966. i 1967. U tim su se mnogobrojnim nastupima uz orkestar predstavili brojni domaći i strani solisti; kvartet Predraga Ivanovića, Stjepan Stanić, Lala Kovačev, Duško Gojković, Milivoj Marković, Bora Roković, Milo Pavlović, zatim Maynard Ferguson, Alan Skidmore i Gerd Dudek. Slijedili su zatim i nastupi na jazz-festivalima u Beogradu. Godine 1970. Simić je gostovao kao dirigent u programu javnog snimanja emisija »Muzikorama«, u Zagrebu a iste godine ravnao je i međunarodnim jazz-orkestrom EBU-a u Beogradu, s kojim je izvodio i vlastiti repertoar. Kao skladatelj i aranžer u širok repertoar Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd unio je i zanimljive obrade naših narodnih pjesama, poput **Čaje šukarlje** i **Svadbene igre pokraj Bistrice.** Uzori su mu ranije bili orkestri Counta Basieja i nešto kasnije Quincyja Jonesa, što je bilo i uočljivo u sviranju beogradskog big banda. Početkom sedamdesetih godina stil i zvuk Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd počinje se mijenjati u modernijem smjeru takozvanog velikoorkestralnog »jazz-rocka«. Pod ravnanjem Vojislava Simića Jazz-orkestar Radio-televizije je službeno svečanim koncertom proslavio 30-godišnjicu svog postojanja i neprekidnog rada 22. XII 1978 — iste godine, dakle, kada je orkestar nastupio na beogradskom jazz-festivalu i snimio dvostruki album s gostima. Jedna je od zasluga Vojislava Simića što su u orkestru uvijek svirali dobri džezisti, a valja spomenuti i pomlađivanje u ansamblu koje je dalo vrlo dobre rezultate i afirmiralo nekoliko odličnih mladih muzičara. U posljednje vrijeme dirigentsku palicu dijeli sa Zvonimirom Skerlom.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana:

Vojislav Simić, niz godina na čelu našeg jedinog big banda koji i službeno u nazivu nosi riječ »jazz«.

Plesnog orkestra Radio-Zagreba. Vodio je vlastiti jazz-kvartet, a zatim je osnovao i tentet stilski inspiriran »west coast« jazzom s nekolicinom poznatih zagrebačkih džezista, s kojima će kasnije otići u inozemstvo. Odmah po povratku preselit će u Beograd, i najprije svirati u malom sastavu Mirka Šouca. Godine 1965. postaje članom Jazz orkestra Radio-televizije Beograd s kojim će nastupati na jazz-koncertima, međunarodnih jazz-festivala u Ljubljani i Beogradu te na inozemnim turnejama. Za nastupe i snimanja tog orkestra napisao je velik broj kompozicija i aranžmana. Godine 1972. bio je član YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«, a duže je vrijeme bio i član orkestra Collegium Singidunum drugog programa beogradske televizije, s kojim je redovito nastupao u seriji »U gostima kod orkestra« i za koji je također dosta pisao. Dopisnim tečajem usavršavao se na školi Berklee u Bostonu. Godine 1977. postaje najprije pomoćnim, a godinu dana kasnije i stalnim dirigentom Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd. Orkestrom ravna na međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani 1978.

Izbor diskografije:
15. International/Mednarodni jazz festival »Ljubljana '74« (Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Bled '62, '63 (PGP-RTB/Jugoton) Ljubljana '68, '69, '74 (Helidon/Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Tomica Simović

Rođen je u Zagrebu 1931. S deset godina počeo je svirati gitaru i harmoniku, a kasnije će na Srednjoj muzičkoj školi studirati kontrabas u klasi prof. Prosenika. Studirao je i povijest umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Prve je kontakte s jazzom stekao još u vrijeme rata gledajući filmove i slušajući svog prvog uzora Nata Kinga Colea. Prvi sastav u kojem je svirao bio je Bopsgang — manja blues grupa, sastavljena od onih glazbenika iz velikog orkestra Milivoja Kerblera koji su se oduševljavali »combo« načinom sviranja. Sastav je najprije vodio pijanist Čedo Dinter, a nešto kasnije preuzet će ga Tomica Simović.

Prelazi zatim u veliki orkestar Milivoja Kerblera ali kao gitarist, a zatim će se vratiti harmonici i osnovati kvartet pod vlastitim imenom. Kvartet će ubrzo prerasti u moderan swing kvintet u kojem se prvi puta pojavljuje i vibrafon. Svirao ga je Miroslav Killer. Kvintet je dao zapažen koncert u tadašnjoj zagrebačkoj Radničkoj komori. Kao kontrabasist nastupao je zatim u velikom plesnom i jazz-orkestru KUD »Joža Vlahović«, kojim je ravnao Miroslav Killer i u Plesnom orkestru Radio-Zagreba pod vodstvom Zlatka Černjula. Za taj je big band napisao i prve aranžmane.

Formirao je zatim i Progresivni septet, koji je snimio i nekoliko ploča s raznim vokalistima, i nastupio u zagrebačkom koncertnom studiju Istra, a zatim i Komorni jazz-orkestar — veći ansambl s tada revolucionarnim instrumentarijem, koji je uključivao drvene instrumente i gudače, pa je posjedovao i specifičan zvuk. Taj je orkestar također koncertirao u dvorani Istra, u vrijeme kada se u zagrebačkom jazzu vrlo malo događalo. Zadnji značajniji nastup imao je Tomica Simović s velikim jazz-orkestrom, sastavljenim po njegovu izboru na petom jazz-festivalu na Bledu 1964, i s originalnim repertoarom koji je sam napisao. Nakon toga potpuno se posvetio pisanju filmske glazbe, inspirirane jazzom čime se bavio i ranije i na kojem je polju postigao značajne uspjehe.

Izbor diskografije:
Krsta Petrović sa Ansamblom Tomice Simovića (PGP-RTB)
Branko Kralj i Ansambl Tomice Simovića (PGP-RTB)
Višnja Korbar i Ansambl Tomica Simović (PGP-RTB)
Eduard Sadil s Ansamblom Tomice Simovića (PGP-RTB)

Aleksander Skale

Rođen je u Ljubljani 1922. U osnovnoj školi svirao je harmoniku, koju je učio u Glazbenoj matici i s kojom je nastupao u kazalištu lutaka u sokolskom Narodnom domu. Kasnije je učio svirati trubu u muzičkoj školi. Apsolvirao je i kemiju na tehničkom fakultetu.

Jazz-glazba ga je privukla u ranoj mladosti. Svirati je počeo najprije trubu u orkestru New Star u plesnoj školi u tadašnjem ljubljanskom Narodnom domu. Orkestar je kasnije prerastao u Broadway i pred rat će ga preuzeti Bojan Adamič. Kao i nekolicina drugih članova Broadwaya i Aleksander Skale naći će se u prvom poslijeratnom big bandu u nas — Plesnom orkestru Radio-Ljubljane u kojem nastavlja nastupati kao trubač. Kasnije, međutim ukazuje se potreba za bubnjarom, pa će prijeći na bubnjeve. Kao bubnjar u orkestru ostaje do 1959. kada je preuzeo dužnost urednika za jazz u glazbenoj redakciji Radio-Ljubljane. Godine 1956. otišao je s grupom ljubljanskih džezista u Francusku gdje je nastupao u raznim klubovima i vojnim bazama.

S Plesnim orkestrom Radio-Ljubljane i pod ravnanjem Bojana Adamiča svirao je na mnogobrojnim koncertima jazza u našim centrima te na turnejama u Švicarskoj, Italiji, Austriji, Mađarskoj i Poljskoj. Bio je i član Ljubljanskog jazz-ansambla, s kojim je snimio nekoliko ploča, svirao na gotovo svim bledskim jazz-festivalima, na zagrebačkoj televiziji te na međunarodnom jazz-festivalu u Juan-Les-Pinsu. Zadnji put je s tim ansamblom nastupio 1965.

Jedan je od pokretača jazz-festivala na Bledu i dugogodišnji organizator bledskih i ljubljanskih jazz-festivala. Urednik je jazz-programa Radio-Ljubljane i član Upravnog odbora Međunarodne jazz-federacije. Bio je i prvi predsjednik Jazzovskog društva u Ljubljani.

Izbor diskografije:
Ljubljanski jazz ansambel svira Dixieland (Jugoton)
Ljubljanski jazz ansambel (Jugoton)
Jazz festivali: Bled '60, '63
Ljubljanski jazz ansambel 1964 (Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)

Zvonimir Skerl

Nekada poznat u zagrebačkim krugovima jazza, a danas u beogradskim. Pijanist, trombonist, skladatelj, aranžer i dirigent. Rođen je u Zagrebu 1934; tu je pohađao Srednju muzičku školu, učio glasovir i trombon te nastupao u raznim plesnim dvoranama. S triom, u kojem su bili Krešimir Remeta i Petar Spasov, nastupio je na poznatom koncertu »5 zagrebačkih pijanista jazza« u Hrvatskom glazbenom zavodu, a bio je jedno vrijeme i član

Ati Soss

Klarinetist, sopran i alt-saksofonist, skladatelj i aranžer rođen u Ljubljani 1930. Jedan od rijetkih naših istinskih džezista koji je rastao sa swingom — odličan melodičar i improvizator čije je djelovanje ponajviše vezano uz veliki jazz-orkestar. Svirati je počeo rano i jedan je od rijetkih naših jazz-muzičara s dvije fakultetske diplome — one s Akademije za glazbu u Ljubljani, gdje je završio klarinet na odsjeku za puhače instrumente, i Pravnog fakulteta u Ljubljani. Vodio je dvije godine poznati ljubljanski studentski jazz-orkestar Veseli berači, a nakon završenih studija odlazi u Francusku u želji da se usavrši u improvizaciji na klarinetu i alt-saksofonu. Ostaje u Parizu godinu dana i u tom razdoblju svira s većim brojem raznih muzičara i sastava. Godine 1950. vraća se u Ljubljanu i postaje prvi alt-saksofonist Plesnog orkestra Radio-Ljubljane u kojem radi još i danas kao »sideman« i solist. Kao i mnogi drugi članovi velikih orkestara nastupio je na brojnim koncertima, turnejama u zemlji i inozemstvu, gdje su ti orkestri nastupali. Od stranih turneja valja spomenuti Saveznu Republiku Njemačku, Austriju, Italiju, Mađarsku, Čehoslovačku, SSSR, i Francusku. Također i nastupe na međunarodnim jazz-festivalima na Bledu, Ljubljani i Beogradu. Bio je član i manjih grupa, pa tako i solist ansambla Mojmira Sepea na prvom i trećem bledskom jazz-festivalu s kojim je među prvima u nas realizirao i LP ploču. Kao solist dva je puta bio pozivan u veliki evropski jazz-orkestar (Stuttgart i Amster-

Ati Soss, velika muzikalnost u improvizaciji, odanost tradicionalnijem jazzu, onakvom kakvim ga voli najširi krug ljubitelja.

dam). Tri puta je nastupio u međunarodnim programima javnih emisija »Jazz na Elizejskim poljima«, i to u Locarnu, Tel Avivu i Ljubljani, zatim i u poznatoj javnoj emisiji »Glazba ne poznaje granica« s orkestrom Kurta Edelhagena. Spada među najvažnije predstavnike slovenskog jazza. Napisao je niz jazz-tema, a predstavljen je na nekoliko ploča. Njegovi su kontakti s jazzom unatrag više godina ograničeni samo na djelovanje Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana. Izvan tog korpusa bavi se pretežno komponiranjem, aranžiranjem te ponekad i dirigiranjem zabavne, plesne i instrumentalne glazbe.

Izbor diskografije:
Ansambl Sepe (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '68, '69, '70, '74 (Helidon/Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jeff Conway And His Ballroom Big Band (Hansa)
V soju žarometov (Helidon)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)

Petar Spasov

Kad mu je bilo devet godina, počeo je svirati violinu i na taj je način stekao osnovnu muzičku naobrazbu. Zatim će glazbu napustiti, jer ga u vrijeme školovanja, pa i nešto kasnije, zanima prvenstveno film. A onda se u filmu »Mladić s trubom« susreće s jazzom. To zanimanje dolazi relativno kasno jer se on prihvaća bubnjeva kad mu je bilo dvadeset godina (rođen je u Splitu 1931). No, zahvaljujući svojoj nadarenosti, smislu za ritam i volji, on ubrzo svladava instrument te isto tako brzo ulazi u džezistički život Zagreba. Svirao je najprije, kao i mnogi drugi, na raznim plesnim večerima gdje je izvodio jazz i tu stjecao osnovna iskustva. Ulazi zatim u trio pijanista Dražena Boića, a nakon toga i u trio pijanista Mihajla Schwarza. Sa Schwarzom redovito snima za Radio-Zagreb i nastupa na koncertima među kojima valja istaći onaj, održan u Hrvatskom glazbenom zavodu pod naslovom »5 zagrebačkih pijanista jazza« 1956.

U zagrebačkoj koncertnoj dvorani Istra čest je gost i u drugim malim sastavima zagrebačkih džezista. Radom u tim grupama svratio je pozornost na sebe, pa će tako kao gost nastupati i s Plesnim orkestrom Radio-Ljubljane, kojim je ravnao Bojan Adamič. Povremeno surađuje u velikom koncertnom orkestru Tomice Simovića i ansamblu Stanka Selaka. Brz uspon, dinamičan karakter i stalna aktivnost na promicanju jazz-glazbe uvjetovali su da ga jugoslavenska jazz-kritika proglasi 1959. bubnjarem broj 1 na ljestvici časopisa Duga. Godine 1958. postao je članom Plesnog orkestra Radio-televizije Zagreb. Osvaja zatim stipendiju revije Down Beat za četverogodišnji studij na poznatoj školi za jazz Berklee u Bostonu. Krajem 1959. nakon jednog komercijalnog nastupa na bečkoj televiziji odlazi u Sjedinjene Države, a u znak oproštaja prvom našem jazz-muzičaru koji je otišao u Berklee održan je u Zagrebu i koncert na kojem je nastupio orkestar Stanka Selaka.

U vrijeme školovanja u Bostonu uči kod Maxa Roacha, svira s poznatim imenima američkog jazza, Zootom Simsom, Clarkom Terryjem i Gerryjem Mulliganom, a na školi će nešto kasnije susresti i Duška Gojkovića. Snimao je s Daveom Brubeckom, a duže je vrijeme nastupao u bostonskom jazz-klubu Blinstrub s raznim američkim malim sastavima, među kojima i u kvartetu poznatog tenor-saksofonista Bennyja Golsona. S velikim školskim orkestrom Berkleeja snimio je kao prvi od naših jazz-muzičara tri LP ploče koje je revija Down Beat vrlo dobro ocijenila. Nekoliko je godina radio u Bostonu, a zatim se sve manje čulo o džezističkoj aktivnosti jednog od naših najtalentiranijih poslijeratnih jazz-bubnjara, da bi se nakon toga muzički trag Petra Spasova sasvim izgubio.

Izbor diskografije:
Jazz In The Classrom Vol. V (Berklee)
A Tribute To Benny Golson (Berklee)
Jazz In The Classroom Vol. VII (Berklee)

Petar Spasov, talentiran bubnjar i svestran solist. Prvi Jugoslaven u Berkleeju i enfant terrible zagrebačkog jazza pedesetih godina.

Stjepan Stanić

Poznatiji pod imenom Jimmy i popularniji kao pjevač zabavnih melodija, ostaje ipak na neki način vezan uz jazz-glazbu. Rođen 1929. u Zagrebu. Svirao je najprije gitaru, a zatim je učio kontrabas na Srednjoj muzičkoj školi u Zagrebu. Odmah je počeo svirati jazz, dok je pjevanje došlo na red tek 1950. i to najprije na plesnim večerima. Uzor mu je kao instrumentalistu bio Ray Brown, a kao vokalistu Joe Williams. Radio je s nekoliko manjih zagrebačkih jazz-grupa, a istakao se 1956. kada je na drugom koncertu orkestra Dizzyja Gillespieja u Zagrebu zamijenio ozlijeđenog kontrabasista Nelsona Boyda. Poput mnogih drugih zagrebačkih džezista otišao je na rad u SR Njemačku, Austriju i Skandinaviju, gdje je imao susrete s Colemanom Hawkinsom i Julianom Cannonballom Adderleyem. Po povratku u zemlju djelovat će nekoliko godina u Beogradu gdje svira i u triju pijanista Vladimira Vitasa. Kao vokalni solist uz Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd nastupio je na međunarodnom jazz-festivalu u Ljubljani 1968, a godinu dana ranije na tom istom jazz-festivalu pjevao je uz trio talijanskog pijanista Franca D'Andreje i nastupao na završnom jam-sessionu. S Duškom Gojkovićem imao je u Kölnu produkciju u programu dra Schultza-Koehna. Nastupio je u tv-seriji zagrebačkog studija »Jazz Scena« te na mnogim jam-session sastancima organiziranim u Zagrebu. S Boškom Petrovićem je surađivao u projektu **4 lica jazza,** a u zagrebačkim je klubovima Jabuka i Lapidarij nastupao s vlastitim swing-sastavima.

Milan Stojanović

Kao dječak svirao je harmoniku. Rođen je u Kosjeriću 1923. Klarinet je počeo vježbati u vrijeme rata potaknut sviranjem sastava Borivoja Simića. U Beograd dolazi nakon rata na studij arhitekture, ali ne napušta muziku, pa se tako u ulozi bariton-saksofonista našao u amaterskom orkestru Vojislava Simića Dinamo. U tom će ansamblu, nakon što je u Beograd stigla era i oduševljenje za orkestar Glenna Millera, prijeći na tenor-saksofon i postati solistom.

Dolaskom Bore Rokovića u Beograd ulazi u njegov mali sastav, a nakon toga sve više svira u manjim jazz-grupama, pa tako i u kvintetu Duška Gojkovića. Susreti s triom Jutte Hipp i s orkestrom Kurta Edelhagena imali su znatnog utjecaja na njegov daljnji muzički rad i usmjerenje. Godine 1956. svira izvjesno vrijeme i u inozemstvu sa sastavom Saše Radojčića. Članom Zabavnog orkestra Radio-Beograda, kojim je ravnao Mladen Guteša, postao je 1948, a još je i danas tenor-saksofonist i flautist a i čest solist u Jazz-orkestru Radio-televizije Beograd. S tim je orkestrom njegov rad u posljednje vrijeme najuže povezan, s tim je orkestrom bio na turnejama u inozemstvu (Francuska, SR Njemačka, Zapadni Berlin) te u istočnoevropskim zemljama i SSSR-u. U Zapadnom Berlinu nastupio je s Maynardom Fergusonom, a kao solist svirao je na svim bledskim i ljubljanskim jazz-festivalima na kojima je Jazz orkestar Radio-televizije Beograd svirao. Na prvom bledskom jazz-festivalu bio je član ansambla solista Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije. Vodio je i vlastiti kvartet. Snimao je s Borom Rokovićem, Vojislavom Đonovićem i vokalnom grupom Koral, a za PGP-RTB realizirao je i jednu samostalnu ploču.

Dva puta je, 1962. i 1969. bio član i solist u međunarodnim programima »Jazz na Elizejskim poljima«, a zatim u istoj ulozi nastupa i u velikom međunarodnom jazz-orkestru EBU u Beogradu 1970. Dvije godine kasnije je i član YU All Stars Big Banda na jazz-festivalu »Newport u Beogradu«.

Izbor diskografije:
III Sastanak u studiju (PGP-RTB)
Milan Stojanović (PGP-RTB)
Vokalni ansambl »Koral« (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB) Ljubljana '68, '69, '74 (Helidon/Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Milan Stojanović, besprijekoran linijski saksofonist i flautist, nezamjenjiv solist Jazz orkestra Radio-televizije Beograd.

Pero Ugrin, agilan i superioran trubač, jednako dobro svira krilni rog i violinu. Očijuka s tzv. »jazz-rockom« i »fusion-jazzom«.

Silvo Štingl

Rođen je u Ljubljani 1937, a školovao se u Čakovcu. Muzičku školu pohađao je u Varaždinu. Učio je mnogo i intenzivno vježbao glasovir ali ga je, prema vlastitoj izjavi, jedino prof. Ravnik u Ljubljani naučio tom instrumentu. Jazz-glazbenici, koji su nastupali na bledskim jazz-festivalima i mnogobrojni gosti bledskog hotela Toplice i kavane hotela Park na terasi Casina uočili su ga, budući da je tamo nekoliko godina redovito svirao. Godine 1965. naslijedio je Marija Rijavca na mjestu pijanista u Plesnom orkestru Radio-televizije Ljubljana. U tom orkestru radi i danas, a uz akustični svira i električni glasovir. Usporedno s radom u big bandu aktivan je i s triom u kojem su u početku bili basist Ladislav Rebrek i bubnjar Koko Jagodic, a kasnije austrijska ritam-sekcija. S Plesnim orkestrom Radio-televizije Ljubljana nastupio je kao pijanist i solist na gotovo svim ljubljanskim jazz-festivalima, na brojnim inozemnim turnejama (SR Njemačka, Austrija i dr.) na beogradskom jazz-festivalu, te na koncertu u zagrebačkoj dvorani Lisinski. Na ljubljanskom jazz-festivalu 1973. nastupio je i s triom, a s tim sastavom je svirao i na festivalu suvremene komorne glazbe u Radencima. Bio je član kvinteta koji je predstavljao Jugoslavensku radio-televiziju na međunarodnom jazz-festivalu u Poriju u Finskoj. Član je i kvarteta saksofonista Andreja Arnola s kojim je nastupio na ljubljanskom jazz-festivalu i na I međunarodnom jazz-festivalu u Mariboru. U vrijeme dvadesetog jubilarnog jazz-festivala »Ljubljana 79« svirao je u triju koji je bio ritam-sekcija međunarodnog jam-sessiona u ljubljanskom hotelu Bellevue. Predstavnik modernog swinga u ovom je trenutku sigurno najbolji jazz-pijanist u zemlji, koji s obzirom na svoje sposobnosti premalo nastupa u sferi jazz glazbe. Aktivan je i kao organizator Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana, s kojim je realizirao i velik broj snimanja za radio, televiziju i ploče.

Silvo Štingl, odličan pijanist i improvizator u malom sastavu i velikom orkestru. Premalo zapažen i neopravdano zapostavljen.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Ljubljana: Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
V soju žarometov (Helidon)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jeff Conway And His Ballroom Big Band (Hansa)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)
Samo muzika (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)

Petar Ugrin

Violinist, trubač i krilničar, rođen u Zagrebu 1944. Živio je u Rijeci, a studirao i radio u Ljubljani. Violinu je studirao na ljubljanskoj Akademiji za glazbu i svirao u ljubljanskoj filharmoniji, a trubu kod prof. Selaka. Svira usporedno oba instrumenta. Kao trubač javlja se najprije u septetu Josipa Forenbachera u Rijeci, a zatim na bledskim jazz-festivalima u ljubljanskom orkestru Ad Hoc kojim je ravnao France Kapus (1965, 66 i 67). S tim je orkestrom nastupio i na amaterskom jazz-festivalu u Zürichu. Zatim će svirati i u ansamblu Janeza Gregorca na bledskim jazz-festivalima 1964. i 1969. Te je godine bio i član Big Brass Banda koji je vodio Silvije Glojnarić.

U svibnju 1966. ogledao se i na međunarodnom natječaju za mlade jazz-glazbenike u Beču, koji je organizirao Friedrich Gulda i tu je stigao do finala i osvojio medalju. Iste godine je i član velikog ljubljanskog Akademskog orkestra s kojim je gostovao na studentskom jazz-festivalu u zagrebačkom Studentskom centru. Godinu kasnije svirao je na međunarodnom jam-sessionu ljubljanskog jazz-festivala s Tedom Cursonom i Leom Wrightom. Pojavom rocka u nas postaje članom i sastava Mladi levi i Pop-jazz Ljubljana u kojima svira trubu i elektrificiranu violinu i s kojima također nastupa na jazz-festivalima u Ljubljani i Szekesfehervaru, te na jam-sessionima u ljubljanskoj Stopoteki. Godine 1972. pojavljuje se kao član trubačke sekcije i solist u Plesnom orkestru Radio-Ljubljane. Iste je godine solist i predstavnik Jugoslavenske radio-televizije u velikom međunarodnom jazz-orkestru EBU-a u Parizu. S orkestrom je gostovao na jazz-koncertu u Zagrebu, bio solist na koncertu u povodu 30-godišnjice orkestra u ljubljanskoj dvorani Union te na jazz-festivalu u Beogradu. Bio je član kvinteta koji je predstavljao JRT na međunarodnom jazz-festivalu u Poriju u Finskoj. Aktivan je na jam-session priredbama u ljubljanskom hotelu Bellevue i kod Mikija. Surađivao je i u trubačkim selekcijama Boška Petrovića u zagrebačkom klubu Lapidarij, a član je i sastava Trumpets & Rhythm Unit Duška Gojkovića i Lale Kovačeva, s kojim je također nastupio u Poriju i den Haagu. Član je i orkestra Jeffa Conwaya, s kojim snima, a snimio je i vlastiti album za Produkciju kaset in plošč RTV Ljubljana.

Izbor diskografije:
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Ljubljana '69, '70, '74 (Helidon/Jugoton)
V soju žarometov (Helidon)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Žica Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Trumpets & Rhythm Unit (PGP-RTB)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)

Samo muzika (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)

Dušan Veble

Jazz i plesnu glazbu počeo je svirati još prije rata na plesnim večerima koje je priređivalo ljubljansko društvo Sokol. Prve je kontakte s jazzom, koji je već tada oštro lučio od talijanskih i švicarskih plesnih utjecaja, stekao još kao dječak u razdoblju dvadesetih godina (rođen je u Slovenskim Konjicama 1921) slušajući muzičke emisije pomoću prvih radio-prijemnika. Šest godina učio je violinu, a tek kasnije klarinet i to najprije na Srednjoj glazbenoj školi, a zatim će taj instrument diplomirati na ljubljanskoj Akademiji za glazbu.

Prve je javne nastupe imao u prijeratnim ljubljanskim orkestrima New Star i Broadway koji će preuzeti Bojan Adamič. Iz tog će se orkestra djelomično regrutirati snage za naš prvi poslijeratni službeni plesni i jazz-orkestar — Plesni orkestar Radio-Ljubljane. U tom orkestru kao klarinetist i tenor-saksofonist radi još i danas, pa je uz Ladislava Zupančiča njegov najstariji član. U 35-godišnjem postojanju Plesnog orkestra Radio-televizije Ljubljana izvršio je sve džezističke obveze, među kojima i sve nastupe na jazz-festivalima na Bledu, Ljubljani i Beogradu i gotovo sve koncertne nastupe iz tog glazbenog područja. Istovremeno i sve inozemne turneje na kojima je orkestar nastupio.

Uzori su mu Duke Ellington, Count Basie i Woody Herman, odnosno mainstream jazz. Stoga nije čudno da je kao tenor-saksofonist bio stalni član Ljubljanskog jazz-ansambla u cijelom vremenu njegova postojanja. S tim je tradicionalnim sastavom i kao solist također nastupao na svim bledskim i ljubljanskim jazz-festivalima te na festivalu u Juan-Les-Pinsu, a snimio je s njim i prve ploče jazza u nas nakon rata.

Skroman je i tih; pouzdan »sideman« i racionalan solist. Aktivan je na polju poduke jazz-glazbe u Srednjoj glazbenoj školi, a u okviru Zavoda za glazbeno in baletno izobraževanje u Ljubljani vodi veliki jazz-orkestar mladih. Tim je orkestrom, iz kojeg su proizašli neki vrlo talentirani i perspektivni džezisti, s uspjehom ravnao na međunarodnom jazz-festivalu »Ljubljana 77«.

izbor diskografije:
Ljubljanski jazz ansambel svira Dixieland (Jugoton)
Ljubljanski jazz ansambel (Jugoton)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '63 (Jugoton)
Ljubljana '68, '69, '70, '71, '74 (Helidon/Suzy/Jugoton)
Ljiljana Petrović (PGP-RTB)
Ljubljanski jazz ansambel 1964 (Jugoton)
V soju žarometov (Helidon)
Križanke (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
In The Mood (Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana)
Jazz na koncertnom podiju VOL. 1 (Jugoton)

Vladimir Vitas

Jedan je od najpoznatijih beogradskih jazz-pijanista. Rođen u Beogradu 1935. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a muzički se dosta neredovito školovao. Ipak je završio sedam godina muzičke škole. Za jazz-glazbu zainteresirao se početkom pedesetih godina. Još kao gimnazijalac u sedmom razredu svirao je u školskom amaterskom sekstetu. Na audiciji 1955, postaje članom Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije, i tada se počinje ozbiljnije i profesionalno baviti jazzom i glazbom uopće. Radio je najprije s poznatim beogradskim jazz-muzičarima Robertom Hauberom i Predragom Ivanovićem. Prvi je vlastiti kvintet vodio od 1957. onda će ga reducirati najprije na kvartet, a zatim i na trio bez bubnjeva. Početkom šezdesetih godina radio je kao pijanist u brojnim beogradskim malim sastavima, jer tada u Beogradu i nije bilo mnogo dobrih jazz-pijanista. Svirao je u oktetu Mihajla Živanovića, kvartetu Milana Stojanovića, ansamblu Vojislava Đonovića i septetu Roberta Haubera. Našao se i u komercijalnom Plavom ansamblu kojem može zahvaliti što je počeo svirati i vibrafon. Od 1957. član je Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd u kojem ostaje osam godina. Istovremeno bio je tri godine i korepetitor vokalnog kvarteta Predraga Ivanovića kojeg je pratio na svim nastupima i s kojim je realizirao nekoliko ploča. Na prvom jugoslavenskom jazz-festivalu na Bledu nastupio je s triom, a na ostalim će svirati kao član Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd, s kojim je osvojio i prvo mjesto u Juan-Les-Pinsu 1960. Na petom bledskom jazz-festivalu pratio je također vokalni kvartet Predraga Ivanovića, a zatim je godinu dana nastupao s triom u Norveškoj.

Vraća se u Beograd i ponovno ulazi u Jazz-orkestar Radio-televizije Beograd. Kao vibrafonist bio je član međunarodnog velikog jazz-orkestra EBU u Ženevi. Snimio je velik broj ploča zabavne glazbe i jazza, među kojim su ove posljednje razumljivo u znatnoj manjini. Pristaša je swinga i mainstream jazza.

Izbor diskografije:
Pod sjajem zvezda (PGP-RTB)
Veselo putovanje (PGP-RTB)
Duet (PGP-RTB)
Senka Veletanlić-Petrović (PGP-RTB)
Eduard Sadil i Plavi ansambl (PGP-RTB)
Vokalni ansambl »Koral« (PGP-RTB)
Jazz festivali Bled & Ljubljana: Bled '60, '62, '63 (Jugoton/PGP-RTB)
Ljubljana '68, '69, '74 (Helidon/Jugoton)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (PGP-RTB)
Jazz orkestar Radio-televizije Beograd (1948—1978) (PGP-RTB)

Mihajlo Živanović

Poznat je beogradski klarinetist i bariton-saksofonist. Rođen je u Beogradu 1928. i muzikom se počeo baviti još kao dječak. Svirao je najprije glasovir, a s osamnaest godina prelazi na klarinet. Taj će instrument učiti najprije na tadašnjoj Nižoj akademiji, a zatim iz klarineta i diplomirati na Višoj muzičkoj akademiji u Beogradu. Studirao je i kemiju na beogradskom Prirodoslovno-matematskom fakultetu.

S jazzom se susreće slušajući emisije radio-stanica AFN nakon završetka rata. Već 1946. svira u vlastitom sastavu nazvanom Fis-dur po krivom »štimu« klarineta. U puhačkoj liniji tog sastava svirali su još Predrag Stefanović i Predrag Ivanović. Prema vlastitom kazivanju jazz će definitivno naučiti svirati tek godinu dana kasnije u swing sastavu Bore Rokovića koji je tada svirao harmoniku, i bio formiran po uzoru na kvintet Arta Van Damma. Na Živanovića su utjecali i filmovi »Serenada u dolini sunca« i »Zimsko doba«, te susreti s prvim stranim džezistima koji su posjećivali Beograd. Godine 1950. postaje članom saksofonske sekcije Zabavnog orkestra Radio-Beograda, u kojoj svira bariton-saksofon. Iz tog razdoblja zabilježena je njegova interpretacija skladbe **Lady Be Good.** Uzor mu je tada bio klarinetist Tony Scott.

U Zabavnom orkestru ostaje do 1954. a tada prelazi u Operu, ali jazz nije napustio. Bio je član sastava Spase Milutinovića koji je početkom pedesetih godina s uspjehom gostovao u zagrebačkoj dvorani Istra. Zatim je formirao i oktet s Milanom Stojanovićem, Predragom Stefanovićem, Karlom Takačem, Predragom Ivanovićem i drugima koji je svirao u stilu »west-coast« jazza. Godine 1956. svirao je na jam-sessionu s članovima orkestra Dizzyja Gillespieja. Krajem pedesetih godina u razdoblju stagnacije jazza u Beogradu naumio je osnovati nestandardan sastav eksperimentalnog tipa u cilju oživljavanja jazza, no u tom nije uspio. Kao solist svirao je u Beču u okviru međunarodnog programa »Jazz na Elizejskim poljima«, a nastupio je zatim i u Berlinu i Bukureštu. Bio je član i solist orkestra KUD »Branko Krsmanović«. Godine 1960. bio je i kodirigent Jazz-orkestra Radio-televizije Beograd, a u to je vrijeme svirao i u grupi nazvanoj Ansambl solista Udruženja muzičara džeza i zabavne muzike Srbije. Nakon toga prestaje se polako baviti jazzom i prelazi u sferu instrumentalne i zabavne glazbe kao skladatelj, aranžer i dirigent. U vrijeme dok se bavio jazzom napisao je nekoliko vrlo dobrih tema i pretencioznijih jazz-kompozicija.

MLADEN MAZUR

POGOVOR

Namjera je ovog dodatka o domaćim jazz-glazbenicima da se, u posvemašnjem nedostatku bilo kakve literature, na sustavan način i na jednom mjestu zabilježe i na taj način predstave neka od najznačajnijih imena naše jazz-glazbe.

Nije bilo baš zahvalno prihvatiti se ovog zadatka, i to iz više razloga. Ponajprije, valjalo se sučeliti s problemom ograničenosti raspoloživog prostora, pa je već samim time bio eliminiran određen broj imena koja bi svakako trebala naći mjesta u jednom takvom »tko je tko u našem jazzu«.

Pri odabiru imena, vjerojatno najdelikatnijem problemu — problemu koji je donio brojne dileme, trebalo je najprije pronaći kompromisna rješenja između predstavnika raznih generacija naših jazz-glazbenika te njihovih muzičkih pripadnosti. Ta se pripadnost, naime, u našim uvjetima najčešće kretala, a i još uvijek se kreće, na relacijama jazz-plesna ili zabavna glazba. Stoga je jednom dijelu uvrštenih imena, osobito onom iz najstarije generacije, valjalo malo više progledati kroz prste. U nas, zapravo, osim malobrojnih beskompromisnih iznimaka i nije bilo potpunih džezističkih čistunaca.

Trebalo je zatim ostati, koliko je to uopće bilo moguće, u zadanim okvirima sadržajne i grafičke cjeline prvog dijela — jedne već postojeće knjige, koja je popularnije pisana i grafički bogato opremljena. U njoj inače, nije predstavljen ni jedan od naših jazz-glazbenika.

Problemi odnosa između stručno-kataloškog i popularnijeg, likovno-tekstovnog te problemi izbora mikroploča, komentari kojih su namjerno izostavljeni i njihove kronologije, bili su također prisutni, ali manje značajni. Iz teksta su isključeni i opisi pojedinih sastava.

No uza sve to, taj je izazov trebalo prihvatiti, prvenstveno zbog želje da se napokon negdje upoznaju i naši, zaista najznačajniji džezisti, opisi kojih su, ukoliko uopće postoje, skromni i raštrkani u raznim općim muzičkim leksikografskim i enciklopedijskim izdanjima.

Stoga, kao i zbog specifičnosti naše jazz-diskografije, iz koje je ovdje predstavljen nepotpun i kronološki ne sasvim precizan izbor, ovaj dodatak ni na koji način ne teži da bude kompletan popis ljudi zaslužnih za naš jazz; to je namijenjeno jednom eventualnom budućem izdanju. To je, dakle, samo osnovna informacija, prilagođena ovom izdanju s naglaskom na poslijeratnim zbivanjima u našoj jazz-glazbi. Istovremeno je to i prvi pokušaj sustavnijeg bilježenja koje svakako treba shvatiti nepotpunim.

U Zagrebu, lipnja 1979.

M. M.

KAZALO

Zahvale

Izdavači zahvaljuju Val Wilmer na njezinim fotografijama za ovu knjigu. Val Wilmer je britanska novinarka i fotograf, specijalizirana za glazbu; njezine fotografije objavljivane su u časopisima širom svijeta, te u knjigama kojih je autor: *Jazz People, The Face of Black Music* i *As Serious As Your Life*. Njezini radovi izlagani su na samostalnim i grupnim izložbama, a pojavljuju se i u dva filma. Kao novinarka, Val Wilmer od sredine šezdesetih godina surađuje s britanskim *Melody Makerom;* nekoliko godina bila je londonski dopisnik američkih časopisa *Down Beat* i *Hit Parader*, a sada je britanski dopisnik *Jazz Magazinea* (Pariz) i *Swing Journala* (Tokio).
Autori sa zahvalnošću navode knjige koje su konzultirali: *New Edition: The Encyclopedia of Jazz* Leonarda Feathera, *Who's Who of Jazz* Johna Chiltona, *Jazz Records A-Z* Jorgena Grunneta Jepsena, *Blues Records 1943–1966* Mikea Ledbittera i Neila Slavena, te *Jazz On Record (A Critical Guide to the First Fifty Years)* Alberta McCarthyja, Aluna Morgana, Paula Olivera i Maxa Harrisona.
Slijedeće tvrtke pribavile su nam omotnice gramofonskih ploča koje su reproducirane u knjizi: Ace Of Hearts, America, Atlantic, Black Lion, Blue Note, Bluesway, Candid, Capitol, CBS, Classic Jazz, Collector's Classics, Contemporary, Delmark, DJM, Dooto, ECM, EMI, Epic, Epitaph, Esoteric, ESP, Family, Fontana, Fountain, Herwin, HMV, Impulse, Island, Japo, Jazz Archive, Jazz Kings, Jazz Panorama, Jazz Society, JCOA Virgin, London, MCA, MGM, Milestone, Mode, Ogun, Old Masters, Oldie Blues, Pablo, Parlophone, Polydor, Prestige, Pye, Queen-Disc, RCA, Riverside, Savoy, 77 Records, Shoestring, Solid State, Sonet, Spotlite, Survival, Tax, Telefunken, Transatlantic, Vanguard, Vocalion, Vogue, Wave, Wing, World Record Club, Xtra.
Dragocjenu pomoć pružile su slijedeće osobe, pa im se ovime posebno zahvaljujemo: Hugh Atwooll, Peter Barnett, Roy Carter, Sue Baker, Chris Ellis, Kay Rowley, Andrew Carnegie, Fred Dellar, Simon Frodsham, Lindsay Edwards, Allan Garrick, Nick Highton, Ron Steggles, David Hughes, Colin Smith, George Hulme, Dave Machray, Buzz Carter, Charlie McCutcheon, Carol Stein, Henry Pleasants, Ray Purslow, Don Stone i Franco Chen.

Autori

Članci u ovoj knjizi pokazuju vrlo originalan stil pisanja dvojice međunarodno cijenjenih glazbenih novinara koji su dugogodišnji poklonici jazza. Brian Case pisao je o modernom jazzu, a Stan Britt o »mainstreamu« i tradicionalnom jazzu; zahvaljujemo im na njihovu sveobuhvatnom radu i pomoći.

BRIAN CASE, koji se u posljednjih tridesetak godina pasionirano bavi jazzom, počeo je o njemu pisati početkom sedamdesetih godina. Intervjuirao je više od 150 glazbenika, većinom spominjanih u ovoj knjizi, a njegove su članke objavljivali časopisi *Let It Rock, Black Music, Time Out, Inside London, Into Jazz, New Musical Express, Jazz Journal* i *Observer*. Napisao je jedno poglavlje knjige *Jazz Now*, te komentare na pločama Jamesa Moodyja, Erica Dolphyja i Harryja Edisona. Prije negoli se posvetio pisanju o jazzu napisao je radio-dramu *Our Kid*, a 1968. objavljen mu je roman *The Users* (izdavač Peter Davis u Velikoj Britaniji, a Citadel/Simon & Schuster u SAD).

STAN BRITT, rođen u Beckenhamu, pokrajina Kent, posljednjih desetak godina djeluje kao slobodni novinar i povremeni radio-komentator, pišući gotovo isključivo o glazbi, a posebno o jazzu i bluesu. Prije toga proveo je 15 godina na raznim uredničkim poslovima u dva vodeća britanska dnevna lista, a kratko vrijeme radio je u uredu za štampu jedne velike diskografske tvrtke. Stalni je suradnik raznih glazbenih magazina *(Billboard, Music Week, Melody Maker, Cassettes & Cartridges* i *Album Tracking)*, a živi u Londonu okružen velikom zbirkom ploča, knjiga i uspomena vezanih za područje kojemu, na ovaj ili onaj način, posvećuje veći dio vremena za glazbu.

mladost